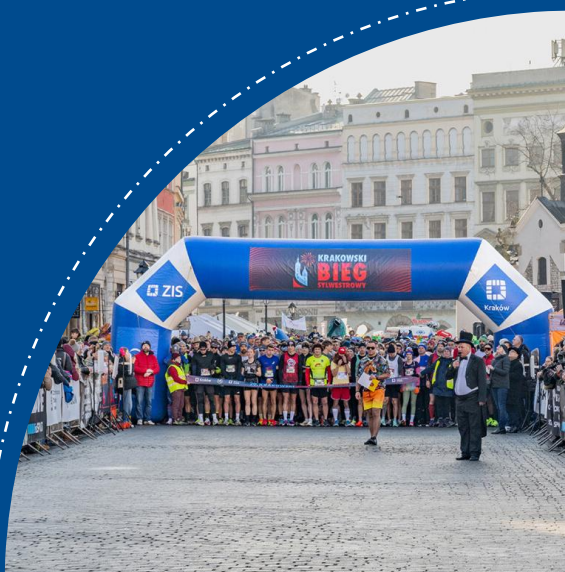

RAPORT O STANIE GMINY 2024

30 maja 2025 r.

RAPORT O STANIE GMINY 2024

Kraków, 30 maja 2025 r.

Urząd Miasta Krakowa
Wydział Strategii i Funduszy Europejskich
si.umk@um.krakow.pl
Fot.: J. Graczyński/E. Marchewka/B. Świerzowski/P. Wojnarowski. www.krakow.pl

Spis treści

I. WSTĘP	7
II. KLUCZOWE POJĘCIA I DEFINICJE	9
III. KRAKÓW W KILKU LICZBACH	12
III.1. Demografia	12
III.2. Władze Krakowa	12
III.2.1. Prezydent Miasta Krakowa, Zastępcy	12
III.2.2. Rada Miasta Krakowa	13
III.2.3. Wartość mienia Gminy Miejskiej Kraków i spółki miejskie	13
IV. DZIEDZINY ZARZĄDZANIA	15
IV.1. ADMINISTRACJA I CYFRYZACJA	19
Administracja i cyfryzacja w kilku liczbach	20
IV.1.1. Informacja o stanie finansów Miasta	21
IV.1.2. Charakterystyka Usług publicznych	28
IV.1.3. Programy i Portfele projektów	42
IV.1.4. Finanse	48
IV.2. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	49
Bezpieczeństwo publiczne w kilku liczbach	50
IV.2.1. Wprowadzenie do Dziedziny Bezpieczeństwo publiczne	51
IV.2.2. Charakterystyka Usług publicznych	51
IV.2.3. Programy i polityki	65
IV.2.4. Finanse	68
IV.3. SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE	69
Społeczeństwo obywatelskie w kilku liczbach	70
IV.3.1. Wprowadzenie do Dziedziny Społeczeństwo obywatelskie	71
IV.3.2. Charakterystyka Usług publicznych	71
IV.3.3. Programy i polityki	76
IV.3.4. Finanse	84
IV.4. OŚWIATA I WYCHOWANIE	85
Oświata i wychowanie w kilku liczbach	86
IV.4.1. Wprowadzenie do Dziedziny Oświata i wychowanie	87
IV.4.2. Oferta edukacyjna Miasta	87
IV.4.3. Charakterystyka Usług publicznych	89
IV.4.4. Projekty edukacyjne	100
IV.4.5. Zadania inwestycyjne	104
IV.4.6. Programy i polityki	105
IV.4.7. Finanse	106
IV.5. PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I NAUKA	107
Przedsiębiorczość i nauka w kilku liczbach	108
IV.5.1. Wprowadzenie do Dziedziny Przedsiębiorczość i nauka	109
IV.5.2. Charakterystyka Usług publicznych	109
IV.5.3. Programy i polityki	122
IV.5.4. Działalność spółki Kraków Nowa Huta Przyszłości SA w Dziedzinie Przedsiębiorczość i nauka	124
IV.5.5. Finanse	126
IV.6. TURYSTYKA I PROMOCJA	127
Turystyka i promocja w kilku liczbach	127
IV.6.1. Wprowadzenie do Dziedziny Turystyka i promocja	129
IV.6.2. Charakterystyka Usług publicznych	129
IV.6.3. Programy, polityki	139
IV.6.4. Finanse	142
IV.7. KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA	143

Kultura i ochrona dziedzictwa w kilku liczbach	144
IV.7.1. Wprowadzenie do Dziedziny Kultura i ochrona dziedzictwa	145
IV.7.2. Charakterystyka Usług publicznych	145
IV.7.3. Programy i polityki	157
IV.7.5. Finanse	162
IV.8. MIESZKALNICTWO	163
Mieszkalnictwo w kilku liczbach	164
IV.8.1. Wprowadzenie do Dziedziny Mieszkalnictwo	165
IV.8.2. Charakterystyka Usług publicznych	165
IV.8.3. Programy i polityki	174
IV.8.4. Finanse	176
IV.9. OCHRONA I KSZTAŁTOWANIE ŚRODOWISKA	177
Ochrona i kształtowanie środowiska w kilku liczbach	178
IV.9.1. Wprowadzenie do Dziedziny Ochrona i kształtowanie środowiska	179
IV.9.2. Charakterystyka Usług publicznych	179
IV.9.3. Inwestycje zrealizowane w 2024 roku	190
IV.9.4. Programy i polityki	190
IV.9.5. Finanse	196
IV.10. PLANOWANIE PRZESTRZENNE I ARCHITEKTURA	197
Planowanie przestrzenne i architektura w kilku liczbach	198
IV.10.1. Wprowadzenie do Dziedziny Planowanie przestrzenne i architektura	199
IV.10.2. Charakterystyka Usług publicznych	199
IV.10.3. Programy i polityki	205
IV.10.4. Finanse	206
IV.11. SPORT I REKREACJA	207
Sport i rekreacja w kilku liczbach	208
IV.11.1. Wprowadzenie do Dziedziny Sport i rekreacja	209
IV.11.2. Charakterystyka Usług publicznych	209
IV.11.3. Wybrane inwestycje w Dziedzinie Sport i rekreacja	212
IV.11.4. Finanse	213
IV.12. TRANSPORT	215
Transport w kilku liczbach	216
IV.12.1. Wprowadzenie do Dziedziny Transport	217
IV.12.2. Charakterystyka Usług publicznych	217
IV.12.3. Ważniejsze inwestycje zrealizowane w 2024 roku przez Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne SA w Krakowie	223
IV.12.4. Programy i polityki	225
IV.12.5. Finanse	232
IV.13. GOSPODARKA KOMUNALNA	233
Gospodarka komunalna w kilku liczbach	234
IV.13.1. Wprowadzenie do Dziedziny Gospodarka komunalna	235
IV.13.2. Charakterystyka Usług publicznych	235
IV.13.3. Programy i instrumenty zarządzania strategicznego	245
IV.13.4. Finanse	248
IV.14. POMOC I INTEGRACJA SPOŁECZNA	249
Pomoc i integracja społeczna w kilku liczbach	250
IV.14.1. Wprowadzenie do Dziedziny Pomoc i integracja społeczna	251
IV.14.2. Charakterystyka Usług publicznych	251
IV.14.3. Programy i polityki	261
IV.14.4. Finanse	268
IV.15. ZDROWIE	269
Zdrowie w kilku liczbach	270
IV.15.1. Wprowadzenie do Dziedziny Zdrowie	271

IV.15.2. Charakterystyka Usług publicznych	271
IV.15.3. Programy, polityki	279
IV.15.4. Finanse	283
V. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI UCHWAŁ RADY MIASTA KRAKOWA	284
VI. DZIELNICE MIASTA KRAKOWA	288
VII. BUDŻET OBYWATELSKI	300
VIII. WSPÓŁPRACA KRAJOWA I MIĘDZYNARODOWA	305
VIII.1. Przynależność Krakowa do krajowych i regionalnych organizacji samorządowych	305
VIII.2. Współpraca międzynarodowa	305
IX. INFORMACJA O REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU KRAKOWA	309
IX.1. „Strategia Rozwoju Krakowa. Tu chcę żyć. Kraków 2030” z uwzględnieniem Działów zarządzania	309
IX.2. Informacja o stopniu realizacji celów SRK 2030 – ramy finansowe, wskaźniki oraz Instrumenty Zarządzania Strategicznego	311
IX.2.1. Cel strategiczny I: Kraków – otwartą i harmonijną metropolią o znaczeniu międzynarodowym w sferach: innowacji, nauki, gospodarki i kultury	313
IX.2.2. Cel strategiczny II: Kraków – miasto rozwijające gospodarkę opartą na wiedzy	315
IX.2.3. Cel strategiczny III: Kraków – kreatywna i korzystająca z potencjału kulturowego nowoczesna metropolia	318
IX.2.4. Cel strategiczny IV: Kraków – miasto przyjazne do życia	319
IX.2.5. Cel strategiczny V: Silna wspólnota samorządowa mieszkańców Krakowa	324
IX.2.6. Cel strategiczny VI: Kraków – nowoczesnie zarządzana metropolia	326
IX.3. Informacja o pracach nad aktualizacją „Strategii Rozwoju Krakowa. Tu chcę żyć. Kraków 2030”	329

I. Wstęp

Szanowni Państwo,

Raport o stanie Gminy za rok 2024 jest drugim raportem, jaki przedstawiam mieszkańcom i Radzie Miasta Krakowa, ale pierwszym, na którego treść miałem realny wpływ. To syntetyczne źródło informacji o kondycji miasta na koniec ubiegłego roku w perspektywie piętnastu Dziejzin zarządzania.

Możemy prześledzić, jak zmieniła się jakość życia w Krakowie z uwzględnieniem

rezultatów działań Urzędu, jednostek i spółek miejskich. Szczególne miejsce w raporcie zajmują różne formy aktywności mieszkańców: konsultacje społeczne, budżet obywatelski, zadania Dzielnic czy inicjatywy organizacji pozarządowych.

Raport o stanie Gminy za rok 2024 pokazuje Kraków jako miasto z dużym potencjałem rozwojowym, wysokim poziomem usług publicznych, dbające o dziedzictwo kulturowe i bezpieczeństwo, ale także otwarte na zmiany. Określamy nowe cele rozwojowe i podejmujemy aktualne wyzwania w dynamicznie zmieniającym się otoczeniu.

Z mojej perspektywy 2024 rok był okresem wzmacniania fundamentów istotnych dla dalszego rozwoju, w tym początkiem naprawy finansów, reorganizacji Urzędu, wprowadzania niezbędnych zmian w jednostkach i spółkach miejskich. Dzięki zwiększeniu dochodów miasta i wzmocnieniu kontroli nad wydatkami poprawiły się wskaźniki poziomu długu publicznego i wysokości nadwyżki operacyjnej.

Wszystkim Państwu gorąco dziękuję za wspólną pracę dla Krakowa, zachęcam do lektury i analizy Raportu.

Aleksander Miszański
Prezydent Miasta Krakowa

maj 2025 roku

II. Kluczowe pojęcia i definicje

Poniżej przedstawiono 14 definicji kluczowych pojęć, które zostały użyte w metodyce sprawozdawczości Raportu. Dodatkowo przedstawiono wybrane definicje i rozwinięcia pojęć użytych w jego treści, których jednoznaczne ujęcie metodologiczne jest istotne dla logiki i wykładni przedstawionej w Raporcie.

Badanie „Usługi komunalne w opiniach i budżetach mieszkańców Krakowa” – cykliczne badanie społeczne, realizowane na zlecenie Krakowskiego Holdingu Komunalnego SA (KHK SA), mające na celu poznanie opinii mieszkańców Krakowa na temat świadczonych usług oraz postrzegania miejskich spółek komunalnych wchodzących w skład KHK SA.

„Barometr Krakowski” – badanie społeczne jakości życia i jakości usług publicznych w Krakowie realizowane jest od 2014 roku, w cyklu dwuletnim. Jego celem jest poznanie opinii mieszkańców na temat rozwoju i funkcjonowania miasta w poszczególnych obszarach zarządzania Krakowem, monitorowanie opinii o jakości świadczonych usług i reagowanie na oczekiwania. Wybrane elementy badania, w postaci wskaźników rozwoju, wykorzystywane są także do monitorowania realizacji „Strategii Rozwoju Krakowa. Tu chcę żyć. Kraków 2030”.

Badanie realizowane jest na próbie co najmniej 1 100 dorosłych mieszkańców miasta, a uczestniczenie w badaniu polega na udzieleniu odpowiedzi na pytania zawarte w ankiecie. Dobór uczestników ma charakter losowy, zapewniający reprezentatywność wyników badania dla opinii i postaw mieszkańców całego miasta. Maksymalny błąd oszacowania wynosi 3%. Wszystkie uzyskane informacje mają charakter anonimowy - są podsumowane w raporcie z badania w postaci zbiorczych statystyk.

Badanie w edycji 2024 odbyło się od 15 kwietnia do 10 czerwca. Łącznie przeprowadzono 1 130 wywiadów.

Raport z badania dostępny jest na portalu Rozwój Krakowa, pod adresem strategia.krakow.pl

Dziedziny zarządzania – jednolite pod względem merytorycznym obszary działań Gminy (stanowiące zarazem kluczowe obszary życia mieszkańców) określone w stosownych zarządzeniach Prezydenta Miasta i w Systemie STRADOM. W Zintegrowanym Systemie Zarządzania Gminą Miejską Kraków Dziedziny zarządzania są wymiarami grupującymi m.in. wskaźniki dziedzinowe w Katalogu wskaźników Jakości Życia i Jakości Usług Publicznych (JŻ i JUP). Każda Dziedzina zawiera określone Usługi publiczne zdefiniowane na poziomie strategicznym, zadania budżetowe i ich działania. Dziedziny zarządzania obejmują także Programy strategiczne i stanowią punkty odniesienia dla celów strategicznych.

Instrumenty Zarządzania Strategicznego (IZS) – podstawowe instrumenty realizacji Strategii tj. Program, Projekt, Portfel projektów, określające szczegółowe działania dla osiągnięcia celów uzgodnionych w Strategii.

Katalog wskaźników Jakości Życia i Jakości Usług Publicznych (lub Katalog wskaźników Dziedzinowych) – zbiór wskaźników Jakości Życia (JŻ) i Jakości Usług Publicznych (JUP) obejmujący wskaźniki służące do diagnozy stanu Dziedzin (tzw. wskaźniki kontekstowe) i oceny działań Miasta na poziomie strategicznym (tzw. wskaźniki strategiczne), zdefiniowane

dla 15 Dziedzin zarządzania i określonych w ich ramach Usług publicznych. Wybrane wskaźniki dziedzinowe są wykorzystywane do parametryzacji celów Strategii Rozwoju Krakowa, celów programów strategicznych oraz są podstawą opracowania diagnoz, planów, programów i sprawozdań na poziomie strategicznym.

Miernik – pojedyncza zmienna o charakterze pierwotnym, otrzymywana w wyniku pomiaru bezpośredniego, np. liczba wykonanych wozokilometrów, kwota planowanych wydatków, liczba wydanych decyzji, etc.

Program strategiczny – oznacza program opracowany zgodnie z metodyką określoną w zarządzeniu Prezydenta Miasta Krakowa, przyjęty uchwałą Rady Miasta Krakowa dokument planowania średniookresowego (czasem także długookresowego), będący podstawowym instrumentem realizacji Strategii Rozwoju Krakowa lub oddziałujący na Dziedzinę/y zarządzania.

Usługa publiczna:

- Na poziomie strategicznym oznacza działanie lub zespół działań wykonywanych na rzecz wspólnoty przez podmiot publiczny lub z udziałem środków publicznych w celu wytworzenia pewnego dobra publicznego lub społecznego. Usługi publiczne są udostępniane lub wytwarzane w sposób i w stopniu określonym zazwyczaj w przepisach prawa lub/i w politykach jednostek samorządu terytorialnego. Usługi publiczne wytwarzane są w ramach Dziedzin zarządzania i dotyczą jednego lub wielu zadań bieżących.
- Na poziomie operacyjnym – usługa biznesowa świadczona przez UMK (wg ściśle określonej procedury) na rzecz osób fizycznych, podmiotów gospodarczych oraz organizacji, służąca realizacji zadań publicznych lub wywiązywaniu się osób fizycznych, podmiotów gospodarczych i organizacji z obowiązków wobec państwa i wspólnoty lokalnej. W dalszej części raportu stosuje się termin usługi administracyjne.

Wskaźnik – informacja uzyskana w wyniku funkcji zmiennych, to jest operacji matematycznej z wykorzystaniem mierników. Na każdy wskaźnik składa się zbiór informacji sporządzonych zgodnie z definicją wskaźnika, uzasadnieniem jego stosowania, sposobem obliczania i wartością pożądaną. Na poziomie strategicznym gromadzone są wskaźniki dziedzinowe (Katalog wskaźników JŻ i JUP), na poziomie operacyjnym – wskaźniki zadaniowe służące charakterystyce ilościowej i jakościowej produktów realizowanych w ramach zadań budżetowych. Wskaźniki zadaniowe służą do planowania, monitorowania i oceny stopnia realizacji celów zadań oraz ich planów rzeczowo – finansowych (wskaźniki skuteczności, efektywności, satysfakcji klienta, realizacji planu i inne).

Wydatki związane z realizacją Usług publicznych – wydatki bieżące związane z realizacją Usług publicznych (na poziomie strategicznym i operacyjnym) obejmujące wydatki rzeczowe oraz wydatki związane z utrzymaniem stanowisk pracy zadań bieżących powiązanych z Usługami publicznymi.

Wydatki niezwiązane bezpośrednio z realizacją Usług publicznych – wydatki realizowane w ramach Dziedziny zarządzania niezwiązane bezpośrednio z realizacją Usług publicznych, do których zalicza się wydatki związane z realizacją zadań projektowych, w tym zadań inwestycyjnych i zadań bieżących, z uwzględnieniem zadań Dzielnic i budżetu obywatelskiego.

Zintegrowany System Zarządzania Miastem Krakowem – model zarządzania Gminą oparty na wieloletnich doświadczeniach samorządu Krakowa pozwalający realizować misję służby publicznej i wynikającą z niej wizję rozwoju miasta – a jednocześnie z pożytkiem wykorzystywać, wdrażać i rozwijać nakazane przez system prawny narzędzia i metody zarządzania w celu poprawy jakości życia mieszkańców.

III. Kraków w kilku liczbach

Kraków położony jest niemal w centrum województwa małopolskiego i jest jego stolicą oraz centrum administracyjnym, biznesowym, kulturowym i akademickim. Ma strategiczne położenie komunikacyjne, łączące główne szlaki turystyczne i tranzytowe: Tatry – Morze Bałtyckie, Frankfurt – Kijów.

III.1. Demografia

Kraków pod względem posiadanego potencjału ludnościowego i terytorium jest drugim co do wielkości miastem w Polsce. Jego powierzchnia wynosi 326,91 km².

30 czerwca 2024 roku, według statystyki publicznej, w Krakowie:

- mieszkało 807 644 osób (30 czerwca 2023 roku: 804 237 osób),
- gęstość zaludnienia wyniosła 2 471 osób na 1 km²,
- kobiety stanowiły 53,3% populacji (liczba kobiet: 430 558).

W pierwszym półroczu 2024 roku:

- zawarto 1 556 małżeństw (w 2023 roku: 1 679),
- urodziło się 3 571 dzieci (w 2023 roku: 3 787),
- zmarło 3 744 osób (w tym 10 niemowląt), (w 2023 roku: 4 047 osób, w tym 10 niemowląt),
- w ujęciu rocznym odnotowano wzrost liczby mieszkańców o 3 407 osób, spadek liczby małżeństw o 7,3%, spadek liczby zgonów o 7%, spadek liczby urodzeń żywych o prawie 6%.

Przyrost naturalny Krakowa był ujemny: -173 osoby (-260 w połowie 2023 roku).

Współczynnik przyrostu naturalnego wyniósł: -0,43‰.

III.2. Władze Krakowa

Organem stanowiącym i kontrolnym jest Rada Miasta Krakowa, a organem wykonawczym Prezydent Miasta Krakowa. Rok 2024 był rokiem zakończenia VIII kadencji i rozpoczęcia IX kadencji władz samorządowych.

III.2.1. Prezydent Miasta Krakowa, Zastępcy

Prezydent wykonuje swoje zadania przy pomocy Urzędu Miasta Krakowa, miejskich jednostek organizacyjnych oraz powiatowych służb, inspekcji i straży.

Do wyborów samorządowych Prezydentem VIII kadencji był Jacek Majchrowski.

Zastępcy Prezydenta, Skarbnik, Sekretarz w 2024 roku w VIII kadencji:

- I Zastępca Prezydenta ds. Polityki Społecznej i Komunalnej: Andrzej Kulig,
- II Zastępca Prezydenta ds. Zrównoważonego Rozwoju: Jerzy Muzyk,
- III Zastępca Prezydenta ds. Obsługi Mieszkańców: Bogusław Kośmider,
- IV Zastępca Prezydenta ds. Edukacji, Sportu i Turystyki: Anna Korfel-Jasińska,
- Sekretarz Miasta Krakowa: Antoni Fryczek,
- Skarbnik Miasta Krakowa: Małgorzata Okarmus.

W dniu 7 oraz 25 kwietnia 2024 roku odbyły się wybory samorządowe IX kadencji. Frekwencja w pierwszej turze głosowania w wyborach Wójtów, Burmistrzów i Prezydentów Miasta w Krakowie wyniosła 51,79%, a w ponownym głosowaniu 45,50%.

Prezydentem IX kadencji został Aleksander Miszalski, który wygrał II turę wyborów na Prezydenta Miasta Krakowa, uzyskując 133 tys. głosów. W dniu 7 maja 2024 roku został zaprzysiężony na pierwszą kadencję.

Schemat organizacyjny i Regulamin Organizacyjny UMK na koniec 2024 roku określało zarządzenie nr 2988/2024 Prezydenta Miasta Krakowa z 18 listopada 2024 roku obowiązujące do 31 grudnia 2024 roku.

Zastępcy Prezydenta, Skarbnik, Sekretarz w 2024 roku (IX kadencja 2025-2029):

- I Zastępca Prezydenta: Stanisław Mazur,
- II Zastępca Prezydenta: Łukasz Sęk,
- III Zastępca Prezydenta: Stanisław Kracik,
- IV Zastępca Prezydenta: Maria Klaman,
- Sekretarz Miasta Krakowa: Antoni Fryczek,
- Skarbnik Miasta Krakowa: Małgorzata Okarmus.

III.2.2. Rada Miasta Krakowa

Do wyborów samorządowych przeprowadzonych 7 kwietnia 2024 roku Wiceprzewodniczącymi Rady Miasta Krakowa byli:

- Artur Buszek,
- Michał Drewnicki.

Po wyborach do Rad Gmin, (Rad Miejskich, Rad Miast) Przewodniczącym Rady Miasta Krakowa IX kadencję 2024-2029 został Jakub Kosek.

Wiceprzewodniczącymi w IX kadencji zostali:

- Iwona Chamielec,
- Michał Drewnicki,
- Łukasz Maślona.

III.2.3. Wartość mienia Gminy Miejskiej Kraków i spółki miejskie

Tabela III.1. Wartość mienia Gminy Miejskiej Kraków w latach 2022-2024 (w zł)

	2022	2023	2024
Wartość mienia (netto ¹), z tego:	63 193 646 041	64 326 020 317	65 318 990 363
aktywa trwałe, w tym m.in.:	62 494 742 317	63 485 909 754	64 496 077 081
grunty	49 832 725 514	50 073 215 604	50 670 496 675
budynki i lokale	3 577 548 539	3 771 654 951	3 898 966 521
obiekty inżynierii lądowej i wodnej	3 833 509 540	4 017 583 711	4 463 942 590
aktywa obrotowe	698 903 724	840 110 563	822 913 282

¹wartość pomniejszona o odpisy umorzeniowe i aktualizujące

Źródło: Informacja o stanie mienia komunalnego GMK

W 2024 roku nastąpił wzrost wartości majątku netto (tj. wartość pomniejszona o odpisy umorzeniowe oraz aktualizacje), w tym aktywów trwałych oraz aktywów obrotowych. W analizowanym okresie nastąpił wzrost o 1,5% wartości tego mienia. Największy wzrost o 11,1% dotyczył wartości obiektów inżynierii lądowej i wodnej – 446 mln zł. Zmiany były związane z rozliczeniami zadań inwestycyjnych realizowanych przez Zarząd Dróg Miasta Krakowa w zakresie infrastruktury drogowej, a także przez Zarząd Infrastruktury Sportowej w Krakowie oraz Miejskie Centrum Oświaty w Krakowie polegających na budowie oraz modernizacji istniejących szkolonych obiektów sportowych. Ponadto w znacznej części spowodowane były zakończeniem zadań inwestycyjnych prowadzonych przez Zarząd Zieleni Miejskiej w Krakowie obejmujących urządzenia z zagospodarowanie parków i terenów zielonych, jak również budowę oraz doposażenie ogródków jordanowskich i placów zabaw.

W 2024 roku w Gminie Miejskiej Kraków funkcjonowało 10 jednoosobowych spółek:

- Krakowski Holding Komunalny SA w Krakowie,
spółki zależne od Krakowskiego Holdingu Komunalnego SA:
  - Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej SA,
  - Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne SA w Krakowie,
  - Wodociągi Miasta Krakowa SA,
  - Arena Kraków SA,
- Agencja Rozwoju Miasta Krakowa sp. z o.o.,
- Centrum Giełdowe Balicka sp. z o.o.,
- Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania sp. z o.o.,
- Trasa Łagiewnicka SA,
- KRAKÓW5020 sp. z o.o.

Udziały Gminy Miejskiej Kraków w spółkach:

- 99,61% Kraków Nowa Huta Przyszłości SA,
- 50% Igrzyska Europejskie 2023 sp. z o.o.,
- 17,01% Towarzystwo Budownictwa Społecznego „KRAK-SYSTEM” SA,
- 9,09% KZN SIM Ziemia Krakowska sp. z o.o.,
- 1,04% Międzynarodowy Port Lotniczy im. Jana Pawła II Kraków Balice sp. z o.o.,
- 0,31% Krakowski Park Technologiczny sp. z o.o.,
- 0,20% Agencja Rozwoju Gospodarczego Kraków-Wschód sp. z o.o.,
- 0,11% ZMK SA.

W dniu 4 grudnia 2024 roku Rada Miasta Krakowa uchwałą nr XVI/370/24 wyraziła zgodę na rozwiązanie spółki KRAKÓW5020 sp. z o.o. z dniem 2 stycznia 2025 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników Spółki podjęło uchwałę o jej rozwiązaniu.

IV. Dziedziny zarządzania

Zgodnie z zarządzeniem nr 2822/2019 Prezydenta Miasta Krakowa z 25 października 2019 r. w sprawie powołania zespołu Koordynatorów Dziedzin zarządzania, w Krakowie funkcjonuje piętnaście Dziedzin zarządzania, wyznaczających jednolite pod względem merytorycznym obszary zarządzania.

Każda Dziedzina obejmuje zbliżony przedmiotowo zakres Usług publicznych zdefiniowanych na poziomie strategicznym. Każda Dziedzina zarządzania ma swojego Koordynatora, który identyfikuje, gromadzi i analizuje dane niezbędne do zarządzania Dziedziną, monitoruje zachodzące w niej zmiany, dokonuje oceny działań, formułuje wnioski i zalecenia dla realizowanych w ramach Dziedziny Usług publicznych i Programów. Koordynatorami Dziedzin są dyrektorzy (lub ich zastępcy) wydziałów merytorycznych UMK lub miejskich jednostek organizacyjnych.

Tabela IV.A. Dziedziny zarządzania i Koordynatorzy

Dziedzina zarządzania	Koordynator Dziedziny 2024	Koordynator Dziedziny 2025
Administracja i cyfryzacja - A	Piotr Bukowski z-ca Dyrektora Wydziału Organizacji i Nadzoru	Piotr Bukowski z-ca Dyrektora Wydziału Organizacji i Nadzoru
Bezpieczeństwo publiczne - B	Bogdan Klimek Dyrektor Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego	Bogdan Klimek Dyrektor Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego
Społeczeństwo obywatelskie - D	Mateusz Płoskonka z-ca Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia	Magdalena Furdzik p.o. z-cy Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia Wojciech Harpula Dyrektor Wydziału Dialogu, Konsultacji i Kontaktu Obywatelskiego
Oświata i wychowanie - E	Anna Domańska Dyrektor Wydziału Edukacji	Dariusz Domajewski z-ca Dyrektora Wydziału Edukacji i Projektów Edukacyjnych
Przedsiębiorczość i nauka - G	Katarzyna Wysocka Dyrektor Wydziału ds. Przedsiębiorczości i Innowacji	Katarzyna Wysocka Dyrektor Wydziału ds. Przedsiębiorczości i Innowacji
Turystyka i promocja - H	Elżbieta Kantor Dyrektor Wydziału ds. Turystyki	Natalia Kulec-Greń Dyrektor Wydziału ds. Turystyki
Kultura i ochrona dziedzictwa - K	Katarzyna Olesiak Dyrektor Wydziału Kultury i Dziedzictwa Kulturowego	Jadwiga Gutowska-Żyra Dyrektor Wydziału Kultury
Mieszkalnictwo - M	Andrzej Poznański Dyrektor Wydziału Mieszkalnictwa	Michał Wszółek p.o. Dyrektora Wydziału Mieszkalnictwa
Ochrona i kształtowanie środowiska - O	Ewa Olszowska-Dej z-ca Dyrektora Wydziału Kształtowania Środowiska	Ewa Olszowska-Dej z-ca Dyrektora Wydziału Środowiska, Klimatu i Powietrza
Planowanie przestrzenne i architektura - P	Grzegorz Janyga z-ca Dyrektora Wydziału Planowania Przestrzennego	Grzegorz Janyga z-ca Dyrektora Wydziału Planowania Przestrzennego

Sport i rekreacja - S	Anna Szlachta - Kowalska z-ca Dyrektora Zarządu Infrastruktury Sportowej	Barbara Mikołajczyk p.o. Dyrektora Wydziału Sportu
Transport - T	Łukasz Franek Dyrektor Zarządu Transportu Publicznego w Krakowie	Łukasz Franek Dyrektor Zarządu Transportu Publicznego w Krakowie
Gospodarka komunalna - U	Andrzej Łazęcki Dyrektor Wydziału Gospodarki Komunalnej	Andrzej Łazęcki Dyrektor Wydziału Gospodarki Komunalnej i Infrastruktury
Pomoc i integracja społeczna - W	Witold Kramarz Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie	Witold Kramarz Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie
Zdrowie - Z	Przemysław Cichy z-ca Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia	Beata Byszewska p.o. Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia

Źródło: System STRADOM

Dane potrzebne do monitorowania Dziedzin zarządzania gromadzone są w Systemie **STRADOM** (**STR**ategia **DU**żego **OB**szaru **M**iejskiego), a także innych narzędziach gromadzących dane z systemów i aplikacji źródłowych, np. ISDP, SAS VA. System STRADOM wspiera zarządzanie miastem na poziomie strategicznym i operacyjnym. W Systemie zdefiniowane są wskaźniki kontekstowe i strategiczne służące do diagnozy stanu Dziedzin oraz oceny działań miasta, w szczególności Usług publicznych oraz Programów strategicznych. Dziedziny zarządzania, Usługi publiczne i Programy powiązane są z zadaniami budżetowymi, dzięki czemu każda Dziedzina i Usługa publiczna może być monitorowana zarówno pod względem Jakości Życia i Jakości Usług Publicznych, jak również pod względem rodzaju i liczby dostarczanych produktów i usług oraz pod względem finansowym np. planu, wykonania czy zaangażowania środków finansowych.

W raporcie przedstawiono wydatki budżetu Miasta Krakowa w układzie Dziedzin zarządzania oraz Usług publicznych. Podstawą dla prezentacji tych danych są zadania budżetowe Urzędu Miasta Krakowa i miejskich jednostek organizacyjnych, powiązane z Dziedzinami zarządzania i Usługami publicznymi. Dla zadań komórek Urzędu Miasta Krakowa przedstawione zostały osobno wydatki rzeczowe oraz wydatki związane z utrzymaniem stanowisk pracy. Dla zadań dużych miejskich jednostek organizacyjnych (jak MOPS, SMMK, ZBK, ZDMK, ZIM, ZIS, ZZM, ZTP) dane obejmują sumę wydatków rzeczowych oraz wydatków związanych z utrzymaniem stanowisk pracy. W przypadku małych jednostek organizacyjnych (jak przedszkola, szkoły, Domy Pomocy Społecznej, itp.) wydatki rzeczowe obejmują pełne koszty prowadzenia tych jednostek.

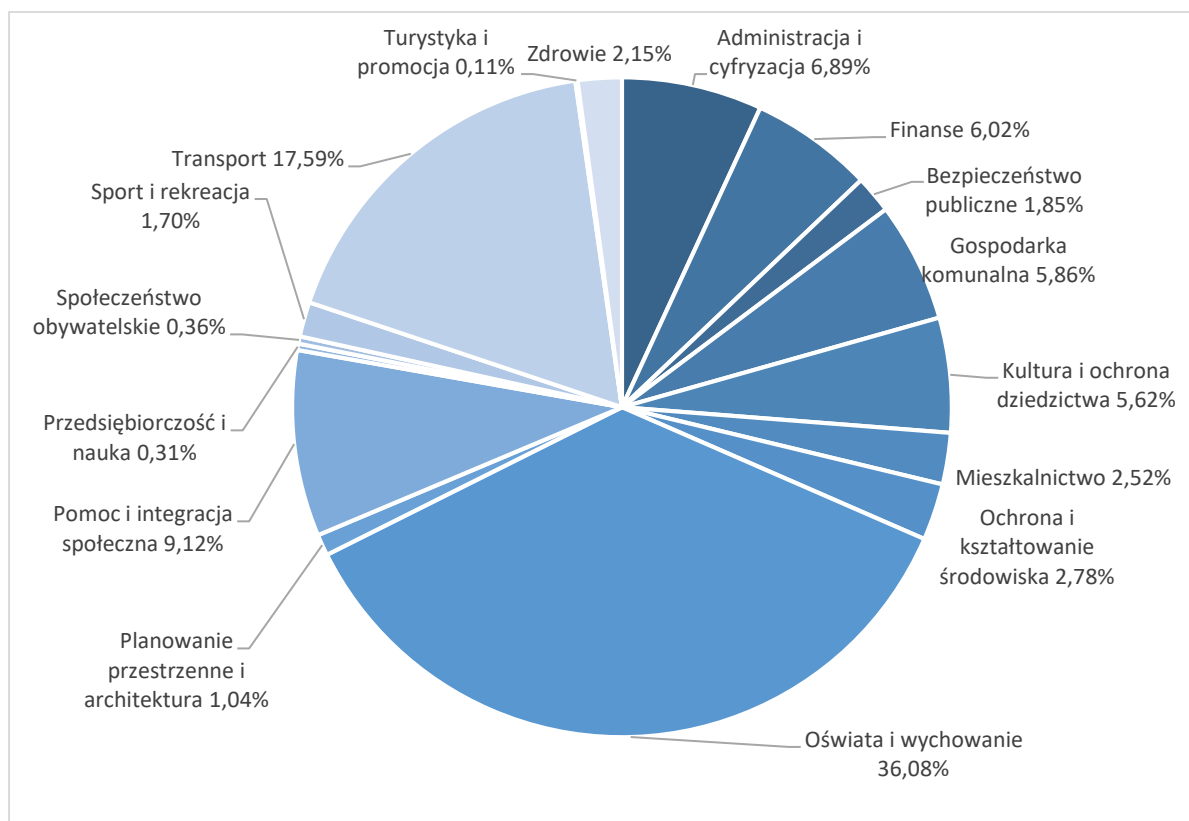
Wydatki ujęte w Dziedzinie Administracja i cyfryzacja obejmują m.in. wydatki przeznaczone na:

- utrzymanie stanowisk pracy w Urzędzie Miasta Krakowa,
- obsługę długu publicznego,
- wpłatę do budżetu państwa na podstawie ustawy z 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tzw. „Janosikowe”),
- realizację usług administracyjnych wewnętrznych, np. działań związanych z zarządzaniem czy obsługą finansowo – księgową UMK,
- realizację usług administracyjnych zewnętrznych, zapewniających mieszkańcom możliwość realizacji swoich praw i obowiązków wynikających z przepisów prawa.

Tabela IV.B. Wydatki zrealizowane w 2024 roku w układzie Dziedzin zarządzania (w zł)

Dziedziny zarządzania / kategorie wydatków	Wydatki rzeczowe w układzie Dziedzin zarządzania
Administracja i cyfryzacja	679 550 489
Wydatki rzeczowe na utrzymanie stanowisk pracy UMK	510 685 712
Wydatki rzeczowe – Usługi wewnętrzne	93 387 462
Wydatki rzeczowe – Usługi zewnętrzne	16 443 671
Wydatki rzeczowe – poza usługami	59 033 644
Finanse	593 188 333
Wpłata do budżetu państwa „Janosikowe”	208 658 665
Obsługa długu publicznego	384 529 668
Bezpieczeństwo publiczne	182 335 368
Gospodarka komunalna	577 626 439
Kultura i ochrona dziedzictwa	553 683 795
Mieszkalnictwo	248 415 114
Ochrona i kształtowanie środowiska	274 135 298
Oświata i wychowanie	3 555 959 128
Planowanie przestrzenne i architektura	102 903 533
Pomoc i integracja społeczna	899 264 907
Przedsiębiorczość i nauka	29 948 334
Społeczeństwo obywatelskie	35 811 398
Sport i rekreacja	167 277 977
Transport	1 734 031 676
Turystyka i promocja	10 631 785
Zdrowie	212 121 555
Ogółem	9 856 885 129

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

Rysunek IV.1. Rozkład wydatków zrealizowanych w 2024 r. w układzie Dziedzin zarządzania

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

Największe wydatki w 2024 roku związane były z Dziedzinami:

- Oświata i wychowanie (36,08%)
- Transport (17,59%)
- Pomoc i integracja społeczna (9,12%).

IV.1. ADMINISTRACJA I CYFRYZACJA

Administracja i cyfryzacja

Sytuacja finansowa

DOCHODY MIASTA KRAKOWA

9,01 mld zł ROK 2024
7,33 mld zł ROK 2023

WYDATKI MIASTA KRAKOWA

9,86 mld zł ROK 2024
8,98 mld zł ROK 2023

ZADŁUŻENIE MIASTA KRAKOWA

6,84 mld zł ROK 2024
6,05 mld zł ROK 2023

Strategiczne zarządzanie miastem

Strategia Rozwoju Krakowa SRK 2030

Bank Informacji o Mieście i Metropolii BIMM

Zintegrowany System Zarządzania STRADOM

Miejski System Informacji Przestrzennej MSIP

Biuletyn Informacji Publicznej BIP MK

Certyfikaty ISO 9001 | ISO 27001

Usługi administracyjne

681 ROK 2024
713 ROK 2023
REALIZOWANE USŁUGI ADMINISTRACYJNE

USŁUGI REALIZOWANE DROGĄ ELEKTRONICZNĄ
162 ROK 2024
159 ROK 2023

Decyzje administracyjne

892 303 ROK 2024
816 226 ROK 2023
DECYZJE ADMINISTRACYJNE

DECYZJE PODATKOWE
524 364 ROK 2024
498 317 ROK 2023

Poziom obsługi mieszkańców

-100 +100
+44 wskaźnik satysfakcji klientów Urzędu Miasta Krakowa
+49 ocena klientów korzystających z usług stacjonarnych
+38 ocena klientów korzystających z usług elektronicznych

100% ROK 2024
99,99% ROK 2023
TERMINOWOŚĆ WYDAWANYCH DECYZJI ADM.

Stanowiska pracy UMK

3 217 ROK 2024
3 162 ROK 2023
LICZBA ETATÓW

Wydatki na Dziedzinę

Wydatki Budżetu Miasta Krakowa na Dziedzinę Administracja i cyfryzacja: **12,91%**

WYDATKI W DZIEDZINIE ADMINISTRACJA I CYFRYZACJA ZREALIZOWANE W 2024 ROKU

Rodzaj wydatków	Wydatki (zł)	Wydatki (%)
Ogółem	1 272 738 822	100
Wydatki inwestycyjne	20 227 417	1,6
Wydatki bieżące	1 252 511 405	98,4

IV.1.1. Informacja o stanie finansów Miasta

IV.1.1.1. Sytuacja finansowa Miasta

W 2024 roku amerykańska agencja ratingowa Standard & Poor's (S&P) podtrzymała długoterminową ocenę wiarygodności kredytowej Krakowa na poziomie A- oraz oceniła perspektywę jako stabilną. Ocena wiarygodności kredytowej Krakowa jest najwyższą z możliwych do uzyskania przez jednostkę samorządu terytorialnego w kraju, zgodnie z zasadą nieprzyznawania samorządom lokalnym ratingu wyższego niż rating państwa. Utrzymanie ratingu Krakowa na dotychczasowym poziomie wynika z zauważalnych korzyści płynących z reformy finansowania samorządów, w tym z ustabilizowania dochodów i docelowo stworzenia warunków do wzrostu wpływów z podatków PIT oraz CIT. Wdrożenie przez władze Miasta Krakowa środków oszczędnościowych zmierza do zachowania solidnej płynności finansowej, zmniejszenia deficytu i wzrostu nadwyżki operacyjnej. Agencja S&P podkreśla, iż Kraków cieszy się niższą stopą bezrobocia od średniej krajowej oraz rosnącą liczbą ludności. Niedawna reforma podatkowa doprowadzi do silniejszego oraz bardziej przewidywalnego wzrostu dochodów podatkowych, co wzmocni potencjał gospodarczy miasta oraz wpłynie pozytywnie na zdolności inwestycyjne.

W celu przeprowadzenia oceny sytuacji finansowej Miasta Krakowa przez organy uchwałodawcze, mieszkańców, instytucje finansowe, organy nadzoru i wszystkich pozostałych zainteresowanych, a także w celu spełnienia zapisów ustawy o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 roku, od 2011 roku sporządzana jest Wieloletnia Prognoza Finansowa Miasta. Tworzenie na przyszłe lata projekcji poszczególnych kategorii dochodów i wydatków budżetowych oraz przychodów i rozchodów pozwala na dokonanie analizy możliwości inwestycyjnych i ocenę zdolności kredytowej. Na podstawie obowiązujących, znowelizowanych przepisów prawa – we wszystkich latach prognozy – spełniane są wymogi wynikające z art. 242 oraz z art. 243 (indywidualny wskaźnik zadłużenia) ustawy o finansach publicznych, bez których organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego nie może uchwalić budżetu.

Zgodnie z art. 296c ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (z późn. zm.):

1. W latach 2024-2029 relacja, o której mowa w art. 243 ust. 1, może nie być zachowana, jeżeli prognozowana łączna kwota długu jednostki samorządu terytorialnego na koniec roku nie przekroczy 100% planowanych dochodów ogółem jednostki w danym roku budżetowym, pomniejszonych o planowane kwoty dotacji i środków o podobnym charakterze oraz powiększonych o przychody z tytułów określonych w art. 217 ust. 2 pkt 4 – 8 nieprzeznaczone na sfinansowanie deficytu budżetowego.
2. W latach 2024-2029 łączna kwota długu jednostki samorządu terytorialnego, która prognozowała na koniec danego roku niezachowanie relacji, o której mowa w art. 243 ust. 1, nie może przekraczać 100% wykonanych w danym roku budżetowym dochodów ogółem tej jednostki, pomniejszonych o kwoty wykonanych dotacji i środków o podobnym charakterze oraz powiększonych o przychody z tytułów określonych w art. 217 ust. 2 pkt 4 – 8 nieprzeznaczone na sfinansowanie deficytu budżetowego.

IV.1.1.2 Dochody budżetu Miasta Krakowa

Szczegółowe informacje dotyczące realizacji budżetu Miasta Krakowa, sporządzone zgodnie z wymaganiami wynikającymi z przepisów prawa, zostały zaprezentowane w dokumencie pn. Sprawozdanie z wykonania budżetu miasta Krakowa za 2024 rok.

W 2024 roku dochody budżetu Miasta wyniosły 9,01 mld zł, co stanowi 97,94% rocznego planu. Główne źródła dochodów to udziały w podatkach PIT, subwencje i dotacje z budżetu państwa i dochody własne, w tym podatek od nieruchomości. Nowelizacja w 2022 roku uprościła sposób przekazywania dochodów z PIT oraz CIT, wprowadzając mechanizm korekty po dwóch latach.

W 2024 roku zwiększono subwencję oświatową o 230,4 mln zł w związku ze zmianą zakresu zadań oświatowych. Dochody własne obejmują także wpływy z opłat, takich jak opłata za zajęcie pasa drogowego czy podatki od czynności cywilnoprawnych, które są zależne od sytuacji na rynku nieruchomości. Miasto pozyskuje dochody także ze sprzedaży mienia komunalnego, dzierżawy, najmu oraz opłat związanych z użytkowaniem wieczystym, chociaż te ostatnie są trudne do oszacowania. Dochody z komunikacji miejskiej stanowią 4,4% budżetu ogółem, natomiast z opłat za alkohol 0,4%. W 2025 roku zmieniają się zasady finansowania samorządów.

Tabela IV.1.1. Wykonanie oraz procentowa struktura dochodów, a także wskaźnik realizacji poszczególnych źródeł dochodów w stosunku do planu na dzień 31.12.2024 r.

Wyszczególnienie	Plan po zmianach na 31.12.2024 r. (w zł)	Wykonanie na 31.12.2024 r. (w zł)	Procentowa struktura wykonania (kol.3)	Wskaźnik realizacji (kol.3:2)
1	2	3	4	5
A. Dochody własne	3 303 697 161	3 108 018 462	34,5%	94,1%
I. Podatki lokalne, w tym:	880 608 632	848 278 028	9,4%	96,3%
1. Podatek od nieruchomości	850 100 632	820 233 773	9,1%	96,5%
II. Podatki pobierane przez urzędy skarbowe	188 642 454	185 097 997	2,1%	98,1%
III. Opłaty	235 990 231	219 234 200	2,4%	92,9%
IV. Dochody z mienia	325 688 479	292 260 407	3,2%	89,7%
V. Wpływy ze sprzedaży biletów komunikacji miejskiej	450 000 000	396 319 649	4,4%	88,1%
VI. Inne dochody	827 267 365	772 827 816	8,6%	93,4%
VII. Opłata za wydawanie zezwoleń na sprzedaż alkoholu	35 500 000	35 156 561	0,4%	99,0%
VIII. Opłata za wywóz śmieci	360 000 000	358 843 804	4,0%	99,7%
B. Udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa	3 237 569 228	3 237 569 228	35,9%	100,0%
I. Podatek dochodowy od osób fizycznych	2 803 318 933	2 803 318 933	31,1%	100,0%
II. Podatek dochodowy od osób prawnych	434 250 295	434 250 295	4,8%	100,0%

C. Subwencje i dotacje	2 544 282 503	2 537 284 643	28,2%	99,7%
I. Subwencja ogólna	1 904 951 810	1 904 951 810	21,1%	100,0%
II. Dotacje na zadania zlecone	358 450 907	355 737 844	3,9%	99,2%
III. Dotacje na zadania własne	200 649 498	197 418 297	2,2%	98,4%
IV. Dotacje otrzymane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	3 623 147	2 977 332	0,03%	82,2%
V. Dotacje otrzymane na podstawie porozumień z innymi jednostkami samorządu terytorialnego	76 607 141	76 199 360	0,8%	99,5%
DOCHODY RAZEM	9 085 548 892	8 882 872 332	98,6%	97,8%
D. Środki ze źródeł zagranicznych	115 749 397	129 094 516	1,4%	111,5%
I. Dotacje celowe lub płatności w ramach budżetu środków europejskich	88 501 981	113 909 016	1,3%	128,7%
II. Pozostałe	27 247 416	15 185 500	0,2%	55,7%
DOCHODY OGÓŁEM	9 201 298 289	9 011 966 849	100,0%	97,9%

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetu Miasta Krakowa za rok 2024

Tabela IV.1.2. Wykonanie dochodów za 2024 rok oraz procentowy wzrost lub spadek w stosunku do poprzedniego roku

Wyszczególnienie	Wykonanie na 31.12.2023 r (w zł)	Wykonanie na 31.12.2024 r (w zł)	Wzrost w stosunku do poprzedniego roku	Spadek w stosunku do poprzedniego roku
Dochody bieżące, w tym:	6 775 768 603	8 668 316 333	27,9%	-
dochody własne	2 706 496 550	2 894 117 047	6,9%	-
środki ze źródeł zagranicznych	46 556 799	21 522 623	-	53,8%
Dochody majątkowe, w tym:	552 688 521	343 650 516	-	37,8%
dochody własne	100 746 978	213 901 414	112,3%	-
środki ze źródeł zagranicznych	219 093 007	107 571 893	-	50,9%
Dochody ogółem	7 328 457 124	9 011 966 849	23,0%	-

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu Miasta Krakowa za rok 2023 i za rok 2024

IV.1.1.3. Wydatki budżetu Miasta Krakowa

W 2024 roku całkowite wydatki budżetowe Miasta Krakowa wyniosły 9 856 885 128,58 zł, co stanowiło 97,7% planu finansowego na dzień 31 grudnia 2024 roku. Zmiany w systemie podatkowym, wzrost kosztów bieżących oraz skutki trwającej wojny w Ukrainie miały znaczący wpływ na wielkość oraz strukturę wydatków. Plan wydatków bieżących na koniec roku wyniósł 9 058 802 573,02 zł i został zrealizowany w 98,6%. Natomiast plan wydatków majątkowych, który wynosił 1 034 739 580,15 zł, został zrealizowany w 89,7% na dzień 31 grudnia 2024 roku.

Wydatki bieżące zrealizowane zostały w kwocie 8 928 977 375,53 zł, co stanowiło 98,6% planu po zmianach.

Tabela IV.1.3. Realizacja wydatków bieżących w latach 2022-2024

	2022	2023	2024
Wykonanie wydatków bieżących w stosunku do planu na dzień 31.12 danego roku	98,6%	98,4%	98,6%

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetu Miasta Krakowa za rok 2024

Wydatki majątkowe zrealizowane zostały w wysokości 927 907 753,05 zł, co stanowiło 89,7% planu po zmianach.

Tabela IV.1.4. Stopień realizacji planu wydatków majątkowych w latach 2022-2024

	2022	2023	2024
Wykonanie wydatków majątkowych w stosunku do planu na dzień 31.12 danego roku	87,3%	93,9%	89,7%

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetu Miasta Krakowa za rok 2024

Tabela IV.1.5. Wykonanie w poszczególnych kategoriach wydatków majątkowych oraz wskaźnik wzrostu lub spadku w stosunku do poprzedniego roku

Wyszczególnienie	Wykonanie (w zł)		Wzrost w stosunku do poprzedniego roku	Spadek w stosunku do poprzedniego roku
	2023	2024		
Inwestycje ogólnomiejskie	1 300 966 059	780 663 019	-	40,0%
w tym ze środków UE	176 883 109	2 304 839	-	98,7%
Udziały w spółkach	151 978 615	123 314 953	-	18,9%
Zadania inwestycyjne dzielnic	11 650 640	13 369 878	14,8%	-
Zwroty dotacji oraz płatności, w tym wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 Ustawy o finansach publicznych (Wydatkowanie środków Unii Europejskiej), pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości, dotyczące wydatków majątkowych	142 261	10 559 903	7 322,9%	-

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetu Miasta Krakowa za rok 2024

IV.1.1.4. Zadłużenie Miasta Krakowa

Zadłużenie Miasta na koniec 2024 roku wyniosło 6 840 368 948,86 zł.

Wielkość zadłużenia Miasta na koniec 2024 roku wzrosła o 13,03% w stosunku do wielkości na koniec 2023 roku.

W 2024 roku przychody zwrotne zostały pozyskane w formie kredytów, pożyczek oraz emisji obligacji. Charakterystyka zaciągniętego długu przedstawia się następująco:

- kredyt komercyjny na kwotę 164 000 000 zł, zaciągnięty na 12 lat, z karencją wynoszącą 4 lata,
- pożyczki na kwotę 505 066 602,31 zł, w tym:
  - dwie pożyczki komercyjne na łączną kwotę 357 000 000 zł, zaciągnięte na okres 20 lat z karencją wynoszącą 5 lat (300 000 000 zł) oraz na okres 18 lat z karencją wynoszącą 7 lat (57 000 000 zł),
  - pożyczki z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) na łączną kwotę wynoszącą 148 066 602, 31 zł,
- obligacje wyemitowane na łączną kwotę 500 000 000 zł, z terminem wykupu po 15 latach i karencją wynoszącą 5 lat.

Pozyskane przychody zwrotne przeznaczone zostały na sfinansowanie deficytu budżetowego (w tym: na sfinansowanie wkładu własnego na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o finansach publicznych) oraz spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu emisji obligacji oraz kredytów i pożyczek.

IV.1.1.5. Wskaźniki obrazujące wykonanie budżetu Miasta Krakowa

Najważniejszymi wskaźnikami obrazującymi równowagę finansową Miasta i możliwości obsługi zadłużenia są poziom nadwyżki operacyjnej oraz reguła wynikająca z art. 242 ustawy o finansach publicznych.

Nadwyżka operacyjna to dodatnia różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi.

Nadwyżka operacyjna jest wskaźnikiem, który obrazuje sytuację finansową gminy, jej zdolność do spłaty zobowiązań oraz możliwości samodzielnego finansowania inwestycji. Jej wysokość wskazuje jaka część dochodów bieżących pozostaje do dyspozycji gminy, po sfinansowaniu obligatoryjnych wydatków bieżących łącznie z kosztami obsługi długu. Im wyższa jest wartość nadwyżki operacyjnej, tym większa jest możliwość realizacji nowych przedsięwzięć majątkowych, poprzez bezpośrednie ich finansowanie lub w formie pośredniej, poprzez spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań na cele inwestycyjne.

Na koniec roku 2024 Miasto Kraków zanotowało deficyt operacyjny w wysokości 260 661 042,66 zł. Wynik ten – w stosunku do roku 2023 – znacząco się poprawił. Deficyt operacyjny zmniejszył się o 64,78% w stosunku do roku wcześniejszego.

Znacząco malejący deficyt operacyjny świadczy o poprawie kondycji finansowej gminy. Zmiany w zakresie ustawodawstwa, racjonalizowanie wydatków bieżących, szukanie dodatkowych źródeł dochodów, jak również efektywne wykorzystanie środków w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności (KPO) wpływają na stabilizowanie się sytuacji finansowej gminy oraz dają szansę na szybki i harmonijny rozwój.

Należy również dodać, że zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (z późn. zm.), w latach 2024–2029 jednostka samorządu terytorialnego, może w danym roku budżetowym przekroczyć wskazaną relację, o której mowa w art. 242 ust. 1 i 2, jeżeli w latach 2022–2029 suma przekroczeń tej relacji w poszczególnych latach nie będzie wyższa od sumy nadwyżek wynikających z tej relacji w poszczególnych latach.

Na koniec 2024 roku reguła nie została spełniona, co zgodnie z obowiązującymi przepisami jest dozwolone prawem.

Wskaźnikami – biorącymi udział w ocenie stanu finansowego gminy – są również: nadwyżka oraz deficyt budżetowy.

Deficyt budżetowy to ujemna różnica między dochodami a wydatkami budżetu.

Nadwyżka budżetowa to dodatnia różnica między dochodami a wydatkami budżetu.

Wykonanie budżetu za rok 2024 zakończyło się deficytem budżetowym, który został wyliczony na kwotę 844 918 279,98 zł i był o 48,86% niższy od deficytu budżetowego według wykonania za rok 2023.

Deficyt budżetowy był sfinansowany ze sprzedaży papierów wartościowych, kredytów, pożyczek oraz niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach oraz wynikających z rozliczenia środków określonych w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych i dotacji na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem tych środków.

Ważnym wskaźnikiem świadczącym o potencjale rozwojowym jednostki samorządu terytorialnego jest kwota pozyskanych środków ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi. Wielkość tych środków pokazuje zdolność gminy do absorpcji oraz wykorzystania środków bezzwrotnych na realizację programów, projektów lub zadań współfinansowanych z budżetu Unii Europejskiej oraz Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA). Środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi w 2024 roku wpłynęły do budżetu Miasta w wysokości 125 203 094,16 zł. Kwota wpływu to suma środków, określonych w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych, stanowiących refundacje z lat poprzednich oraz nowe wpływy finansowe na programy, projekty i zadania zarówno bieżące, jak i majątkowe.

IV.1.1.6. Informacja na temat pozyskiwania i wykorzystania środków bezzwrotnych ze źródeł zagranicznych

W 2024 roku łączne dochody ze źródeł zagranicznych osiągnęły wartość 129 094 516 zł, z czego 113 909 016 zł stanowiły dotacje celowe lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, natomiast środki pozyskane z mechanizmów finansowych spoza Unii Europejskiej wyniosły łącznie 15 185 500 zł. W puli dochodów ze źródeł zagranicznych, środki bieżące stanowiły 21 522 623 zł, natomiast środki inwestycyjne wyniosły łącznie 107 571 893 zł. Dodatkowo budżet spółek miejskich otrzymał łącznie 204 918 773 zł ze środków europejskich.

Na realizację zadań inwestycyjnych oraz nieinwestycyjnych Gmina Miejska Kraków pozyskuje środki w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Małopolski (FEM) oraz centralnie zarządzanych: Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FENiKS), Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS), Programu Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC), Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO), a także zarządzanych bezpośrednio z Komisji Europejskiej i pozostałych instytucji unijnych, takich jak: Horyzont Europa, Urbact, Interreg, Life, European Urban Initiative, Instrument „Łącząc Europę”.

W 2024 Gmina Miejska Kraków realizowała 16 projektów inwestycyjnych o łącznej wartości 166 mln zł i dofinansowaniu 102 mln zł.

W 2024 roku Gmina Miejska Kraków realizowała projekty inwestycyjne w takich Dziedzinach zarządzania jak: Kultura i ochrona dziedzictwa, Ochrona i kształtowanie środowiska, Transport, Administracja i cyfryzacja oraz Oświata i wychowanie.

W 2024 roku Gmina Miejska Kraków realizowała 26 projektów nieinwestycyjnych o łącznej wartości przekraczającej 57 mln zł i dofinansowaniu 49 mln zł.

Podpisano 6 nowych umów dla projektów nieinwestycyjnych o wartości dofinansowania 24 mln zł.

W 2024 roku Gmina Miejska Kraków realizowała projekty nieinwestycyjne z takich Dziedzin jak: Ochrona i kształtowanie środowiska, Kultura i ochrona dziedzictwa, Turystyka i promocja, Transport oraz Pomoc i integracja społeczna. Wiele ze wspomnianych projektów realizowanych jest w partnerstwach międzynarodowych i sieciach współpracy miast europejskich.

W 2024 roku złożono wnioski aplikacyjne dla projektów planowanych do realizacji w ramach Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Metropolii Krakowskiej:

14 projektów inwestycyjnych oraz 9 projektów nieinwestycyjnych.

Gmina Miejska Kraków realizuje od 2016 roku zadania w oparciu o Strategię Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT), obecnie w ramach wspomianej Strategii na lata 2021-2027.

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne to narzędzie, przy pomocy którego jednostki samorządu terytorialnego mogą realizować wspólne przedsięwzięcia, współfinansowane ze środków Funduszy Europejskich.

W przypadku województwa małopolskiego, wsparcie w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych obejmuje miasto wojewódzkie oraz jego obszar funkcjonalny tj. Miasto Kraków oraz 14 sąsiadujących gmin: Biskupice, Czernichów, Igołomię-Wawrzeńczyce, Kocmyrzów-Luborzę, Liszki, Michałowice, Mogilany, Niepołomice, Skawinę, Świątniki Górne, Wieliczkę, Wielką Wieś, Zabierzów, Zielonki. Samorządy, które w czerwcu 2014 zawiązały Stowarzyszenie Metropolia Krakowska, przygotowały następnie wspólną Strategię ZIT na okres 2021-2027.

W 2024 roku Gmina Miejska Kraków – w ramach formuły ZIT, złożyła wnioski o dofinansowanie dla projektów planowanych do współfinansowania ze środków Programu FEM i FEnIKS. Nabór projektów współfinansowanych ze środków Programu Fundusze Europejskie dla Małopolski na lata 2021-2027 (FEM) i Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko na lata 2021-2027 (FEnIKS) odbywa się w trybie niekonkurencyjnym, w terminach określonych przez instytucje zarządzające, uwzględniając jednak cele określone w Programach.

W ramach FEM złożono wnioski aplikacyjne dla 10 projektów inwestycyjnych oraz 9 projektów o charakterze nieinwestycyjnym. Wartość całkowita projektów inwestycyjnych wyniosła ponad 315 mln zł, przy wnioskowanym udziale dofinansowania przekraczającym 205 mln zł. Wartość projektów nieinwestycyjnych przekroczyła 86 mln zł, przy dofinansowaniu niespełna 75 mln zł.

W ramach FEnIKS złożono wnioski aplikacyjne dla 4 projektów inwestycyjnych, których wartość całkowita wyniosła niespełna 480 mln zł, a wnioskowane dofinansowanie prawie 325 mln zł. W roku 2024 wszystkie złożone wnioski aplikacyjne podlegały ocenie.

IV.1.2. Charakterystyka Usług publicznych

Dziedzina Administracja i cyfryzacja obejmuje szeroki zakres działań zapewniających sprawne oraz efektywne zarządzanie miastem, w tym zagwarantowanie funkcjonowania administracji samorządowej, realizację zadań własnych i zleconych oraz rozwój strategiczny ośrodka.

W ramach Dziedziny Administracja i cyfryzacja realizowane są trzy Usługi publiczne:

- A-1 Usługi wewnętrzne
- A-2 Usługi administracyjne zewnętrzne
- A-3 Finanse

IV.1.2.1. Usługa publiczna A-1 Usługi wewnętrzne

Usługa publiczna A-1 Usługi wewnętrzne obejmuje działania związane z zarządzaniem miastem na poziomie strategicznym oraz operacyjnym. Działania te wspierają procesy, usługi i procedury wewnętrzne świadczone przez jedne komórki na rzecz innych komórek organizacyjnych Urzędu Miasta Krakowa oraz Miejskich Jednostek Organizacyjnych lub ich pracowników.

Zarządzanie miastem realizowane jest w oparciu o szereg różnorodnych metodyk zarządczych, zgodnie z normami ISO 9001 i ISO 27001. Pierwsza z nich określa ogólne standardy zarządcze dla wszelkich typów organizacji. Natomiast druga wskazuje na reguły obowiązujące w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa informacji. Wspomniane normy wyznaczają międzynarodowe standardy działania, a ich znacząca rola w zapewnianiu skutecznego zarządzania organizacjami jest powszechnie uznawana na całym świecie. Potwierdzenie działania Urzędu Miasta Krakowa zgodnie z zasadami wyznaczanymi przez obie normy stanowią certyfikaty ISO 9001 i ISO 27001, odnawiane co trzy lata oraz utrzymywane w oparciu o coroczne audyty przeprowadzane przez akredytowane instytucje certyfikujące. W 2024 roku ponownie przyznano oba certyfikaty.

Wszystkie metody zarządzania koncentrują się wokół skuteczności i samodoskonalenia osób zatrudnionych, których źródłem są zarówno inicjatywy pracowników, jak i kadry zarządzającej wszystkich szczebli. W 2024 roku zgłoszono 145 działań doskonalących, a realizacja 93 z nich została zakończona.

W Gminie Miejskiej Kraków funkcjonuje oraz rozwijany jest Zintegrowany System Zarządzania STRADOM obejmujący działania Urzędu Miasta i dużych Miejskich Jednostek Organizacyjnych na poziomie strategicznym i operacyjnym, jak również zarządzanie ryzykiem. System STRADOM zawiera elementy takie jak: Cele Strategii Rozwoju Krakowa (SRK 2030), Dziedziny zarządzania wraz z katalogiem wskaźników dziedzinyowych, bieżące i inwestycyjne zadania budżetowe wraz z wskaźnikami zadaniowymi umożliwiającymi planowanie i monitorowanie realizowanych przez Miasto Kraków produktów oraz usług pod względem ich liczby, jakości i efektywności kosztowej.

System STRADOM zawiera również zbiór Instrumentów Zarządzania Strategicznego (IZS), czyli Programów, Projektów i Portfeli Projektów wspieranych określonymi metodykami zarządczymi.

Dla części tych instrumentów Urząd Miasta Krakowa wykorzystuje metodykę zarządzania projektami PRINCE2®, określającą szereg zasad w zakresie stosowania tzw. dobrych praktyk dla osiągnięcia założonych celów poprzez właściwe zarządzanie kosztami, terminami, jakością bądź ryzykami. Procesy PRINCE2® przedstawiają przebieg realizacji określonego projektu przez cały cykl jego trwania – tj. od przygotowania projektu do jego zakończenia.

Dodatkowo coraz powszechniej stosuje się podejścia komplementarne dla metodyki PRINCE2® oparte o międzynarodowe standardy metodyk AXELOS, wykorzystywane w przygotowaniu, planowaniu oraz monitorowaniu przedsięwzięć zorganizowanych w ramach Instrumentów Zarządzania Strategicznego. Wspomniane standardy międzynarodowe zostały przedstawione w procesie *GZ-2 Zarządzanie Projektami, Programami i Portfelami Projektów*. Przedmiotem tego procesu są działania związane z prowadzeniem Projektów w oparciu o metodykę PRINCE2®, Programów w oparciu o metodykę MSP® i Portfeli Projektów w oparciu o metodykę MoP®. Wspominane standardy międzynarodowe zostały dostosowane do potrzeb Urzędu Miasta Krakowa, a na ich podstawie zdefiniowano obowiązujące procedury postępowania z Instrumentami Zarządzania Strategicznego. W tym miejscu warto wspomnieć, iż proces *GZ-2* współpracuje z innymi procesami w ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania (ZSZ), takimi jak: *GZ-1 Wieloletnie i roczne planowanie finansowe, w tym zadań bieżących i inwestycyjnych* oraz *GZ-4 Strategiczny rozwój miasta i monitorowanie realizacji celów strategicznych*.

System STRADOM stanowi główne narzędzie wdrażania, realizacji i monitorowania „Strategii Rozwoju Krakowa. Tu chcę żyć Kraków 2030”. Dzięki zastosowaniu wspomnianego systemu, Strategia Rozwoju Krakowa nie jest wyłącznie dokumentem kierunkowym, ale również zbiorem konkretnych narzędzi planistycznych oraz raportujących, obejmujących w szczególności Budżet Zadaniowy i Wieloletnią Prognozę Finansową. System STRADOM jest również zintegrowany z Systemem Informacji Geograficznej (GIS) poprzez Internetowy Serwer Danych Przestrzennych (ISDP), dzięki czemu miasto dysponuje aktualną mapą inwestycji miejskich z szerokim zakresem danych finansowych oraz pozafinansowych.

Zintegrowany System Zarządzania GMK oraz wspomagający go System STRADOM dostarczają informacji zarządczych, przekładających się bezpośrednio na jakościowe decyzje na wszystkich poziomach zarządzania – strategicznym, taktycznym oraz operacyjnym.

Do kluczowych działań na poziomie strategicznym w ramach usług wewnętrznych w 2024 roku należy zaliczyć kwestie związane z aktualizacją „Strategii Rozwoju Krakowa. Tu chcę żyć. Kraków 2030”. Szczegółowy opis aktualizacji SRK 2030 znajduje się w odrębnym rozdziale niniejszego Raportu pn. IX. Informacja o realizacji Strategii Rozwoju Krakowa.

W 2024 roku kontynuowano również działania związane z rozwojem Banku Informacji o Mieście i Metropolii (BIMM), w którym są gromadzone oraz analizowane niezbędne dane do zarządzania strategicznego.

W perspektywie długoterminowego rozwoju miasta niezwykle istotną kwestię stanowiła także współpraca ze Stowarzyszeniem Metropolia Krakowa (SMK), ze szczególnym uwzględnieniem wdrażania Strategii Metropolii Krakowskiej 2030, Planu Zrównoważonej Mobilności Metropolii Krakowskiej i jej Obszaru Funkcjonalnego (SUMP) oraz Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Metropolii Krakowskiej na lata 2021-2027.

Miasto Kraków kontynuowało współpracę ze Stowarzyszeniem Metropolia Krakowska (SMK) w ramach Zespołu Zadaniowego powołanego przez zarządzenie Prezydenta Miasta Krakowa. Ponadto w 2024 roku odbyło się V Forum Metropolii Krakowskiej stanowiące wydarzenie skupiające osoby rozwijające współpracę metropolitalną oraz platformę wymiany wiedzy i praktyk zarządczych w zakresie samorządu terytorialnego.

W ramach usług wewnętrznych prowadzono także działania zapewniające możliwość realizacji zadań GMK, w szczególności związanych z utrzymaniem stanowisk pracy. Wielkość zatrudnienia w Urzędzie Miasta wyniosła 3 217 etatów według stanu na dzień 31 grudnia 2024 roku.

Systematyczny wzrost liczby etatów stanowi efekt rosnącej liczby zadań realizowanych przez Urząd Miasta Krakowa oraz zaangażowania Urzędu w realizację przedsięwzięć mających na celu poprawę jakości życia mieszkańców oraz podniesienie ilościowych i jakościowych standardów obsługi klientów UMK. Dodatkowo zachodzi uzasadniona konieczność rozwoju obszaru obsługi informatycznej i informacyjnej, jak również podejmowania działań mających na celu zwiększenie poziomu bezpieczeństwa informatycznego. Niniejsze działania stwarzają potrzebę wzmocnienia zasobów ludzkich oraz infrastrukturalnych.

Główne determinanty wzrostu zatrudnienia w Urzędzie Miasta Krakowa w 2024 roku:

- zwiększenie liczby obsługiwanych klientów przez poszczególne komórki organizacyjne Urzędu Miasta Krakowa, w tym obywateli Ukrainy, którzy zdecydowali się na czasowy bądź stały pobyt na terenie Krakowa w związku z prowadzonymi działaniami wojennymi,
- działalność Wydziału Ewidencji Pojazdów i Kierowców UMK w zakresie poprawy jakości obsługi poprzez skrócenie czasu oczekiwania na załatwienie sprawy oraz wzrost liczby wniosków i wydawanych uprawnień do kierowania pojazdami w związku z napływem obcokrajowców oraz ustawowym obowiązkiem weryfikowania kierowców taksówek,
- zwiększenie zakresu działalności oraz budowanie nowych kompetencji Centrum Obsługi Informatycznej Urzędu Miasta Krakowa,
- uruchomienie Krakowskiego Portalu Usług Miejskich, a w konsekwencji zwiększenie się liczby zgłoszeń w zakresie zarówno problemów w funkcjonowaniu miasta, jak również innowacyjnych pomysłów mieszkańców Krakowa,
- sukcesywne poszerzanie zakresu wdrażania elektronicznego zarządzania dokumentami poprzez wprowadzenie nowych procesów, a tym samym wzrost liczby zadań związanych z obsługą użytkowników oraz bieżącym utrzymaniem systemu.

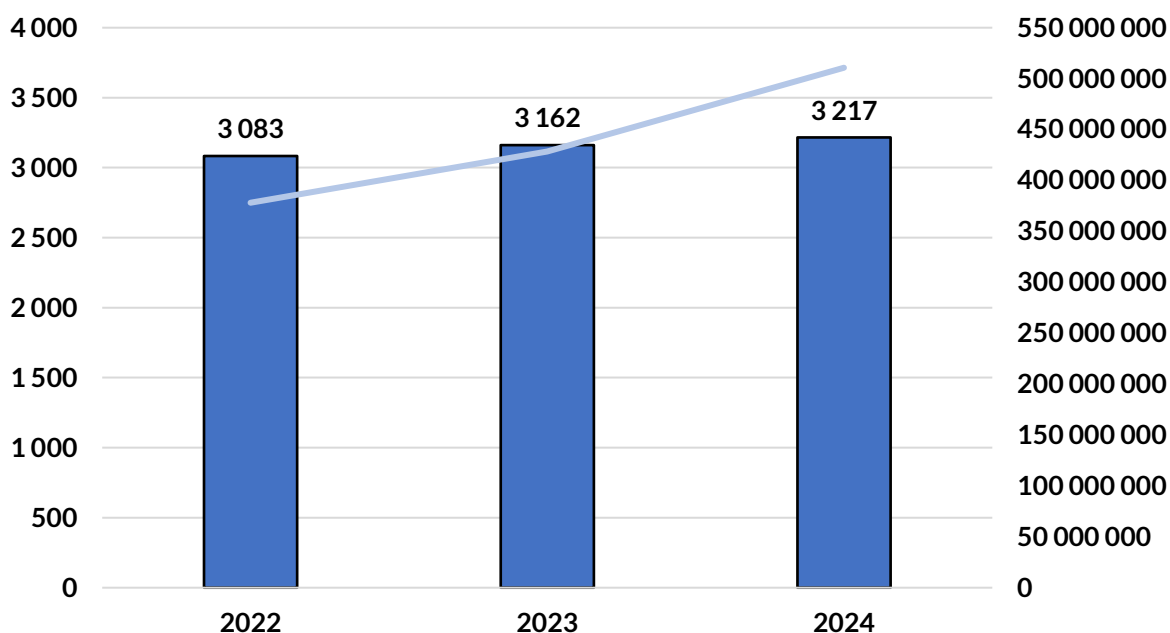
Na wielkość zatrudnienia w Urzędzie Miasta wpływ ma również ogólna sytuacja na rynku pracy. Dla zapewnienia większej konkurencyjności na rynku pracy, powstała konieczność zwiększenia poziomu oferowanych wynagrodzeń dla kandydatów oraz pracowników początkujących UMK. Ważnym aspektem w zakresie zahamowania odpływu wykwalifikowanych oraz doświadczonych osób zatrudnionych było również zachowanie mechanizmów motywacyjnych i lojalnościowych. Warto wspomnieć, iż wszelkie decyzje zarządcze były każdorazowo uzgadniane ze związkami zawodowymi działającym w Urzędzie Miasta Krakowa. Rok 2024 to również wewnętrzna presja na wzrost wynagrodzeń wywołana przez wzrost płacy minimalnej oraz wyższy poziom inflacji. Dodatkowo należy wspomnieć o nasilającym się problemie naboru wykwalifikowanych pracowników (szczególnie pracowników posiadających specjalistyczną wiedzę inżyniersko-techniczną) oraz intensyfikacji zjawiska rotacji kadry pracowniczej.

Główne determinanty wzrostu kosztów utrzymania stanowisk pracy UMK w 2024 roku:

- wzrost poziomu zatrudnienia oraz wzrost wynagrodzeń dla nowo zatrudnionych,
- waloryzacja inflacyjna płac ogółu pracowników od kwietnia 2024,
- zachowanie mechanizmów motywacyjnych i lojalnościowych,
- wzrost odpisu na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych,
- konieczność zapewnienia wysokiej jakości warunków obsługi klientów,
- wzrost cen towarów i usług nabywanych przez UMK (media, sprzętanie, remonty itd.).

Łączne wydatki związane z utrzymaniem stanowisk pracy w Urzędzie Miasta Krakowa wyniosły 510 685 712,28 zł w 2024 roku.

Rysunek IV.1.1. Zestawienie wielkości zatrudnienia z kosztami utrzymania stanowisk pracy w Urzędzie Miasta Krakowa w latach 2022-2024

Źródło: dane własne UMK

Procedury obsługi udzielania zamówień publicznych można uznać za jedno z najważniejszych usług wewnętrznych reprezentujących prawidłowe oraz prorozwojowe funkcjonowanie Gminy. W 2024 roku złożono do Oddziału Zamówień Publicznych (OZP) 100 wniosków WPP-1 dla 270 części (rozumiane jako przedmiot odrębnego postępowania zgodnie z ustawą z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych). Łączna liczba prowadzonych procedur obsługi udzielania zamówień publicznych dla wniosków, które wpłynęły w 2024 roku i były procedowane z roku ubiegłego, wyniosła 119 dla 329 części. W ramach działania Centrum Obsługi Informatycznej Urzędu Miasta Krakowa – odrębnie procedującego zamówienia publiczne, w roku 2024 złożono dokumentację do 30 nowych postępowań, co można utożsamić ze złożonymi wnioskami WPP-1. Wszczęto łącznie 31 postępowań dla 36 części, w czym procedowanych było 5 postępowań zapoczątkowanych w 2023 roku.

W 2024 roku kwota zaciągniętych zobowiązań w wyniku przeprowadzenia procedur zamówień publicznych Urzędu Miasta Krakowa wyniosła 243 560 984,82 zł netto.

W ramach norm ISO w Urzędzie Miasta Krakowa podejmowana jest tzw. ocena dostawców, obejmująca wykonawców realizujących na rzecz GMK zamówienia publiczne. Niniejsza ocena umożliwia identyfikację problemów z realizacją umów, w tym opóźnienia w zakresie realizacji przedmiotów umów, przypadki naliczania kar umownych, a w skrajnych przypadkach również odstąpienia od umowy. W 2024 roku zakończono realizację 209 umów, dla których została przeprowadzona ocena dostawców, a w przypadku 23 odnotowano problemy z ich realizacją.

Wskaźnik W37_A Ocena realizacji umów pod kątem rzetelności wykonawców/dostawców określa stosunek liczby przypisów należności z tytułu naliczonych kar umownych, dla których wykonawca bądź dostawca nie wywiązał się ze zobowiązań zapisanych w umowie lub zleceniu, do liczby zrealizowanych umów bądź zleceń. Wartość wskaźnika utrzymuje się na oczekiwanym poziomie poniżej 2%, a jego wartość kształtowała się następująco:

- 2024: 0,82%
- 2023: 0,53%
- 2022: 0,62%

Rozwój i utrzymanie Systemu Informatycznego Gminy Miejskiej Kraków

W 2024 roku we współpracy z Centrum Obsługi Informatycznej Urzędu Miasta Krakowa oraz wieloma komórkami organizacyjnymi UMK, kontynuowano działania na rzecz utrzymania oraz rozwoju Systemu Informatycznego Gminy Miejskiej Kraków i społeczeństwa informacyjnego. Niniejsze działania były zgodne z określonymi celami „Strategii Rozwoju Krakowa. Tu chcę żyć. Kraków 2030” i wpisaną w nią koncepcją Smart City. W 2024 roku liczba dostępnych aplikacji biznesowych dla użytkowników Urzędu Miasta Krakowa wyniosła 254 (240 w roku 2023).

W 2024 roku podjęto szereg inicjatyw zgłaszanych przez wydziały merytoryczne Urzędu Miasta Krakowa, dotyczących budowania nowych aplikacji oraz rozwijania istniejących systemów dziedzinowych o dodatkowe funkcjonalności. Liczba aktywnych inicjatyw, które są prowadzone lub w których realizację zaangażowani są pracownicy Centrum Obsługi Informatycznej UMK, wyniosła 59 na koniec 2024 roku, z czego 29 stanowiły inicjatywy o charakterze projektowym.

IV.1.2.2. Usługa publiczna A-2 Usługi administracyjne zewnętrzne

Usługa publiczna A-2 Usługi administracyjne zewnętrzne to zestaw usług świadczonych przez Urząd Miasta na rzecz klienta zewnętrznego, tj. osób fizycznych i podmiotów gospodarczych. Jakość zewnętrznych usług administracyjnych realizowanych w Urzędzie Miasta Krakowa może zostać scharakteryzowana za pomocą wskaźników dziedzinowych, takich jak: poziom satysfakcji klienta zewnętrznego, terminowość wydawanych decyzji, liczba uzasadnionych skarg oraz liczba transakcji wykonywanych drogą elektroniczną.

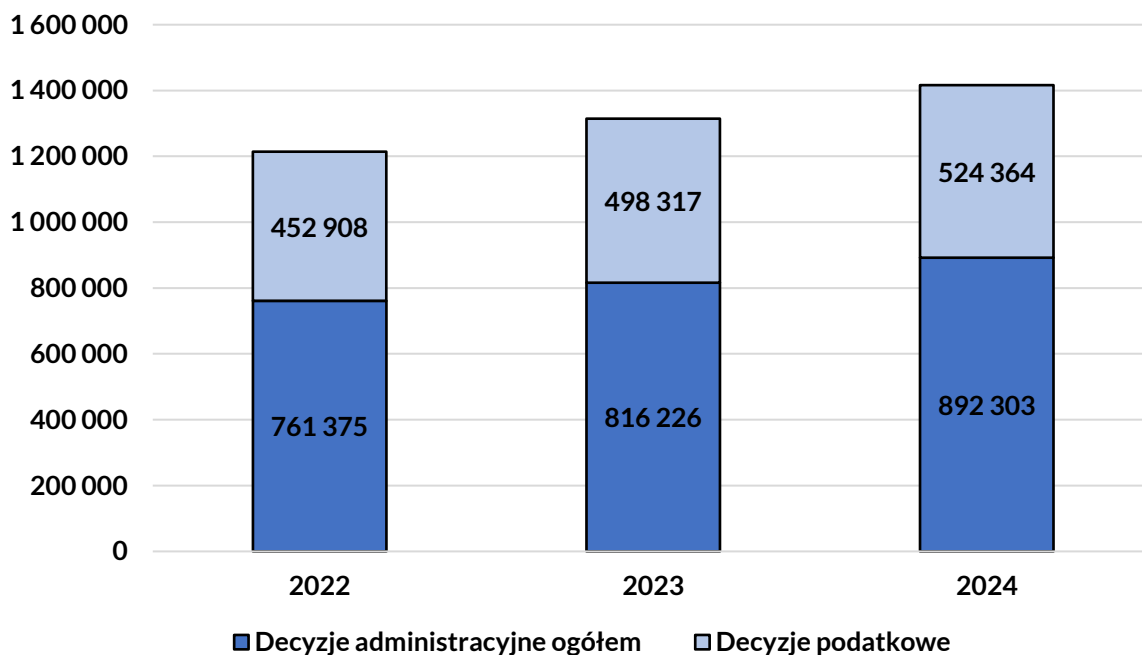
W 2024 roku w Urzędzie Miasta Krakowa wydano 892 303 decyzje administracyjne.

Najpowszechniejszym produktem dostarczanym mieszkańcom w ramach usług zewnętrznych jest decyzja administracyjna. W 2024 roku decyzje administracyjne zostały wydane w łącznie 52 zadaniach budżetowych realizowanych przez Urząd Miasta w ramach 15 Dziedzin zarządzania.

Liczba wydawanych decyzji administracyjnych wzrosła o 9,3% w porównaniu do roku ubiegłego. Procentowy udział decyzji administracyjnych wydawanych przez Komórki Organizacyjne UMK, kształtował się następująco:

- Wydział Podatków i Opłat (PD): 58,78%
- Wydział Ewidencji Pojazdów i Kierowców (KM): 32,28%
- Krakowskie Centrum Świadczeń (SO): 4,46%
- Wydział Spraw Administracyjnych (SA): 1,48%
- Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia (SZ): 1,19%
- Pozostałe wydziały uczestniczące w procesie wydawania decyzji – każdy poniżej 1%.

Rysunek IV.1.2. Liczba wydawanych decyzji administracyjnych (w tym decyzji podatkowych) w latach 2022-2024

Źródło: dane własne UMK

Stan decyzji administracyjnych może zostać określony przez parametr terminowości, natomiast ich jakość może zostać zdefiniowana na podstawie odsetka decyzji uchylonych.

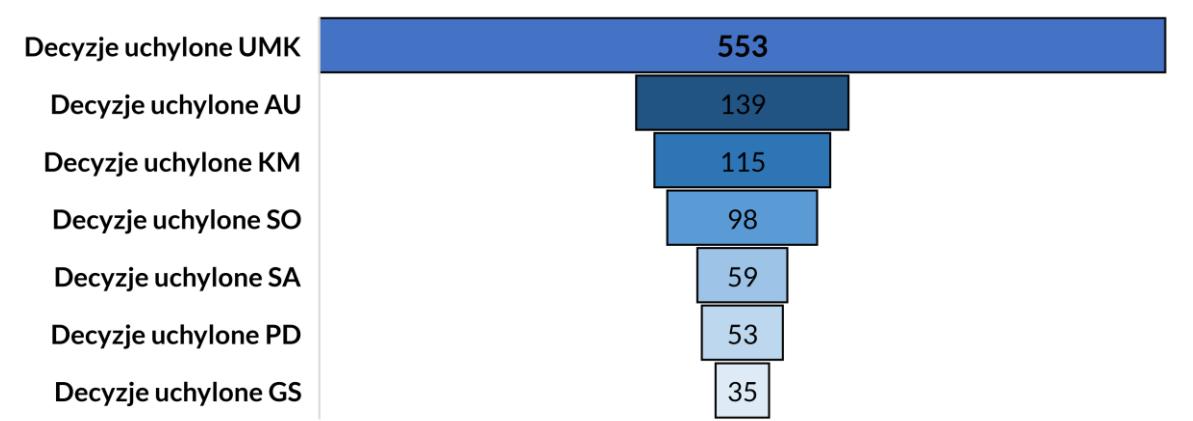
Tabela IV.1.6. Terminowość wydawanych decyzji administracyjnych wraz z odsetkiem decyzji uchylonych w latach 2022-2024

	2022	2023	2024
Wskaźnik W12_A Terminowość wydawanych decyzji	99,97%	99,99%	100,00%
Liczba nieterminowych decyzji administracyjnych	260	74	21
Wskaźnik W13_A Odsetek decyzji uchylonych	0,063%	0,071%	0,062%
Liczba uchylonych decyzji administracyjnych	481	580	552

Źródło: system STRADOM, dane własne UMK

Wskaźnik terminowości wydawanych decyzji administracyjnych wyliczany jest jako stosunek liczby decyzji wydawanych w terminie do liczby wszystkich decyzji administracyjnych. Od 2018 roku **Wskaźnik W12_A** pozostaje nieprzerwanie na wysokim poziomie przekraczającym 99,9%. W roku 2024 terminowość wydawanych decyzji wyniosła 100,00%. Ponadto na uwagę zasługuje zanotowany spadek liczby decyzji nieterminowych z poziomu 74 w roku 2023 do poziomu 21 nieterminowych decyzji administracyjnych w roku 2024. Natomiast wartość **Wskaźnika W13_A** wyliczana jest jako stosunek liczby uchylonych decyzji administracyjnych do liczby wszystkich decyzji. Odsetek decyzji uchylonych nieprzerwanie utrzymuje się na poziomie poniżej 0,1%.

Rysunek IV.1.3. Liczba uchylonych decyzji administracyjnych w podziale na poszczególne Komórki Organizacyjne Urzędu Miasta Krakowa w 2024 roku

Źródło: dane własne UMK

Łączna liczba uchylonych decyzji administracyjnych w roku 2024 wyniosła 552, oznaczając spadek o 4,9% względem roku poprzedniego. Największy spadek niniejszej zmiennej nastąpił w przypadku Krakowskiego Centrum Świadczeń (SO) oraz Wydziału Architektury i Urbanistyki (AU), a jego bezpośrednią determinantą były zmiany w zakresie przepisów prawa. Natomiast w Wydziale Ewidencji Pojazdów i Kierowców (KM) zanotowano znaczne pogorszenie wskaźnika uchylności. Bezpośrednią determinantę owego spadku stanowiły zmiany przepisów w zakresie rejestracji pojazdów bez wprowadzenia przepisów przejściowych.

Na koniec roku 2024 w Urzędzie Miasta Krakowa oraz Miejskich Jednostkach Organizacyjnych oferowano łącznie 681 usług administracyjnych tj. procedur opisanych w wykazie usług na stronach Biuletynu Informacji Publicznej Miasta Krakowa. Liczba usług oferowanych przez Urząd Miasta Krakowa wyniosła 450, natomiast Miejskie Jednostki Organizacyjne oferowały 231 usług.

W 2024 roku **162** usługi realizowano drogą elektroniczną.

Jednym z kluczowych wskaźników dziedzinowych określającym zorientowanie na użytkownika zewnętrznego oraz dostosowanie się do potrzeb klientów jest **Wskaźnik W16_A** oznaczający **Liczbę udostępnionych usług elektronicznych**. W 2024 roku 162 dostępne usługi administracyjne realizowano drogą elektroniczną, z czego 83 usługi realizowano w całości drogą elektroniczną, natomiast 79 usług świadczone częściowo przez Internet.

Wskaźnik W16_A Liczba udostępnionych usług elektronicznych kształtowała się następująco:

- 2024: 162
- 2023: 159
- 2022: 157

W 2024 roku wprowadzono aplikację do zarządzania portfelem usług, czego bezpośredni skutek stanowiła zmiana sposobu przygotowywania i publikowania kart usług. W pierwszym kwartale 2024 roku – w oparciu o wspomnianą aplikację – została przeprowadzona aktualizacja opisów kart usług administracyjnych (procedur zewnętrznych) oferowanych mieszkańcom przez Gminę Miejską Kraków. W wyniku niniejszego działania liczba oferowanych usług została zmniejszona z 713 w roku 2023 do 681 w roku 2024. Głównymi determinantami redukcji liczby usług była konsolidacja niektórych usług oraz wycofanie usług nieaktualnych lub nieużywanych. Warto wspomnieć, iż zbiór realizowanych usług stanowi twór dynamiczny – ich liczba zmienia się w czasie w zależności od powstających potrzeb interesariuszy, możliwości czy zewnętrznych uwarunkowań (w tym uwarunkowań prawnych). Aktualna liczba usług – w tym usług dostępnych elektronicznie – udostępniana jest za pośrednictwem portalu Biuletyn Informacji Publicznej.

Tabela IV.1.7. Poziom informatyzacji usług administracyjnych – stan na koniec roku 2024

Poziom informatyzacji		Forma dostępu elektronicznego	Odsetek wszystkich usług
Poziom 1	Informacja	Informacje o wszystkich usługach administracyjnych (procedurach zewnętrznych) oferowanych przez GMK są dostępne na portalu Biuletynu Informacji Publicznej Miasta Krakowa	100%
Poziom 2	Interakcja jednokierunkowa (formularz elektroniczny)	Wniosek o realizację usługi można złożyć w formie elektronicznej dla ponad 400 usług. W tej liczbie 162 usługi posiadają elektroniczny formularz, a ponad 200 usług jest dostępnych poprzez formularz pisma ogólnego portalu ePUAP.	60%
Poziom 3	Interakcja dwukierunkowa (formularz i produkt elektroniczny)	Liczba usług świadczonych z wykorzystaniem formularzy elektronicznych to 162.	24%
Poziom 4	Transakcyjny	83 usługi są realizowane w całości drogą elektroniczną.	12%
Poziom 5	Personalizowany	Kilka usług można zaliczyć do usług spersonalizowanych, wykorzystujących dane klienta i dane powiązane dostępne w systemach informatycznych.	1%

Źródło: dane własne UMK

Dodatkowo w 2024 roku utworzono lub zaktualizowano 5 usług elektronicznych dla Wydziałów Urzędu Miasta Krakowa.

Tabela IV.1.8. Nowe i zaktualizowane usługi elektroniczne w 2024 roku

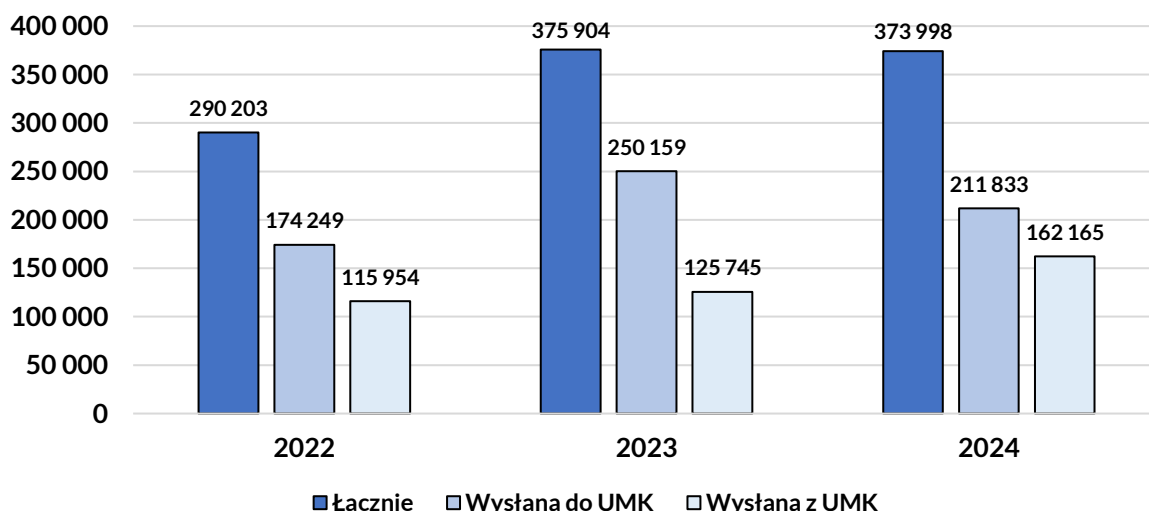
Symbol	Nazwa usługi BIP	Nazwa usługi ePUAP	Status usługi
KS-2	Krakowska Wyprawka	Wyrażenie Zgody na doręczenie Krakowskiej Wyprawki	Nowa usługa
KD-10	Przyznawanie nagrody Mecenasa Kultury Krakowa	Przyznawanie nagrody Mecenasa Kultury Krakowa	Nowa usługa
KD-20	Rejestr Instytucji Kultury dla których Organizatorem jest Gmina Miejska Kraków – wydanie skróconego lub pełnego odpisu	Wydanie odpisu z księgi rejestrowej miejskich instytucji kultury	Nowa usługa
WS-54	Udostępnianie informacji o środowisku i jego ochronie	Udostępnienie informacji o środowisku i jego ochronie - usługa lokalna	Nowa usługa
AU-10	Zgłoszenie budowy/wykonania robót budowlanych	Zgłoszenie zamiaru wykonania obiektów budowlanych lub robót budowlanych niewymagających pozwolenia na budowę	Usługa zaktualizowana

Źródło: dane własne UMK

Liczba korespondencji elektronicznej przychodzącej i wychodzącej z Urzędu Miasta Krakowa za pośrednictwem Elektronicznej Skrzynki Podawczej na platformie ePUAP (ESP ePUAP) wyniosła łącznie 373 998. W 2024 roku do Urzędu Miasta Krakowa wpłynęło elektronicznie 211 833 przesyłek mających charakter wniosku ogólnego bądź wniosku w zakresie konkretnej usługi. Natomiast liczba korespondencji wychodzącej z Urzędu Miasta wyniosła 162 165.

Kolejnym istotnym wskaźnikiem określającym liczbę korespondencji przekazywanej za pomocą ePUAP jest **Wskaźnik W15_A Liczba transakcji wykonywanych drogą elektroniczną**. Łączna liczba transakcji wykonanych drogą elektroniczną Urzędu Miasta Krakowa za pomocą platformy ePUAP w 2024 roku wyniosła 373 998. Warto jednak zaznaczyć, iż wskazana wartość obejmuje komplet korespondencji przesłanej drogą elektroniczną, w tym korespondencję przez Krakowski Portal Podatnika (zmiana sposobu zbierania danych od sierpnia 2023). Zestawiając analogiczną wartość sumaryczną za rok 2023 – 375 904, liczba korespondencji elektronicznej zmniejszyła się w sposób nieznaczny.

Rysunek IV.1.4. Korespondencja Elektronicznej Skrzynki Podawczej ePUAP, w tym korespondencja wymieniana przez Krakowski Portal Podatnika w latach 2022-2024

Źródło: dane własne UMK

Dodatkowo Urząd Miasta Krakowa realizuje usługi elektroniczne z wykorzystaniem innych niż ePUAP systemów informatycznych, takich jak Portal Informacyjno-Usługowy emp@tia. Portal Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zawiera szereg najważniejszych informacji dla świadczeniobiorców, a jego podstawowym przeznaczeniem jest możliwość złożenia wniosku o świadczenia społeczne w formie elektronicznej (tzw. eWniosku).

Liczba wniosków elektronicznych o świadczenia społeczne przesłanych za pośrednictwem platformy emp@tia w 2024 roku, wyniosła 5 660. Najważniejszymi składowymi owej wartości były wnioski o przyznanie świadczeń rodzinnych (61,9%) oraz Karty Dużej Rodziny (20,9%). W przypadku wniosków elektronicznych przesyłanych za pośrednictwem Portalu Edukacyjnego zaobserwowano spadek wartości z poziomu 25 977 w roku 2023 do poziomu 19 767 wniosków w roku 2024. Główną składową owego spadku była zmniejszona liczba wniosków pochodząca z systemu Omikron służącego rekrutacji dzieci do szkół ponadpodstawowych (spadek o 31,4%). Podobna sytuacja wystąpiła w zakresie uprawnień kierowców oraz rejestracji pojazdów, gdzie zanotowano spadek z poziomu 30 939 wniosków w roku 2023 do poziomu 23 605 w roku 2024. Podstawową składową owego spadku było zmniejszenie się liczby wniosków elektronicznych o rejestrację pojazdów (spadek o 31,7%).

Tabela IV.1.9. Liczba wniosków elektronicznych w latach 2022-2024

	2022	2023	2024
Liczba wniosków elektronicznych o świadczenia społeczne przesłanych za pośrednictwem platformy emp@tia	7 302	7 545	5 660
Liczba wniosków elektronicznych w zakresie rekrutacji dzieci do szkół i przedszkoli przesłanych za pośrednictwem Portal Edukacyjnego	25 371	25 977	19 767
Liczba wniosków elektronicznych w zakresie uprawnień kierowców oraz rejestracji pojazdów	30 994	30 939	23 605

Źródło: dane własne UMK

Dotychczasowy Portal Elektronicznych Usług Publicznych Miasta Krakowa został zastąpiony nowym rozwiązaniem, tj. **Krakowskim Portalem Usług Miejskich** (<https://kontakt.krakow.pl/>). Głównym celem nowo powstałej platformy ma być wsparcie mieszkańców Krakowa w zakresie korzystania z elektronicznych usług administracyjnych oraz ułatwienie wymiany informacji z Krakowskim Centrum Kontaktu (KCK). Krakowski Portal Usług Miejskich (KPUM) udostępnia informacje o usługach realizowanych w Urzędzie Miasta Krakowa oraz Miejskich Jednostkach Organizacyjnych poprzez Karty Usług i formularze elektroniczne. Dodatkowo powstały portal ma na celu realizację idei tzw. jednego okienka, tj. wszystkie usługi dostępne w jednym miejscu. Krakowski Portal Usług Miejskich pełni również funkcję centralnego punktu kontaktowego, umożliwiającego zgłaszanie problemów zarówno przez mieszkańców, jak i przedsiębiorców. Za pośrednictwem Krakowskiego Centrum Kontaktu mieszkańcy mają możliwość skontaktowania się z odpowiednimi służbami miejskimi, a tym samym zgłoszenia indywidualnych pomysłów na poprawę funkcjonowania miasta – zarówno anonimowo, jak i za pomocą konta użytkownika.

Tabela IV.1.10. Statystyki dla Krakowskiego Portalu Usług Miejskich (KPUM) w 2024 roku

	2024
Liczba zapytań ogółem	39 354
Średnia liczba zapytań miesięcznie	3 280
Konta użytkowników	1 325

Źródło: dane własne UMK

Kolejne nowe rozwiązanie stanowi aplikacja mobilna **mKraków** będąca platformą integrującą i ułatwiającą korzystanie z różnych usług miejskich – oferowanych głównie przez dostawców zewnętrznych, współpracujących z Urzędem Miasta i Miejskimi Jednostkami Organizacyjnymi. Na koniec roku 2024 platforma mKraków integrowała kilkanaście usług użytkowych oraz informacyjnych, a samo wdrożenie aplikacji do powszechnego stosowania zostało zaplanowane na II kwartał 2025 roku.

W 2024 roku kontynuowano działania mające na celu zwiększenie dostępności e-usług dla danych przestrzennych. Więcej informacji w zakresie informatyzacji danych geodezyjnych oraz rozbudowy Portalu Informacyjnego MSIP Obserwatorium, znajduje się w podrozdziale pn. „E-usługi UMK w zakresie geodezji oraz obsługa i rozwój MSIP”.

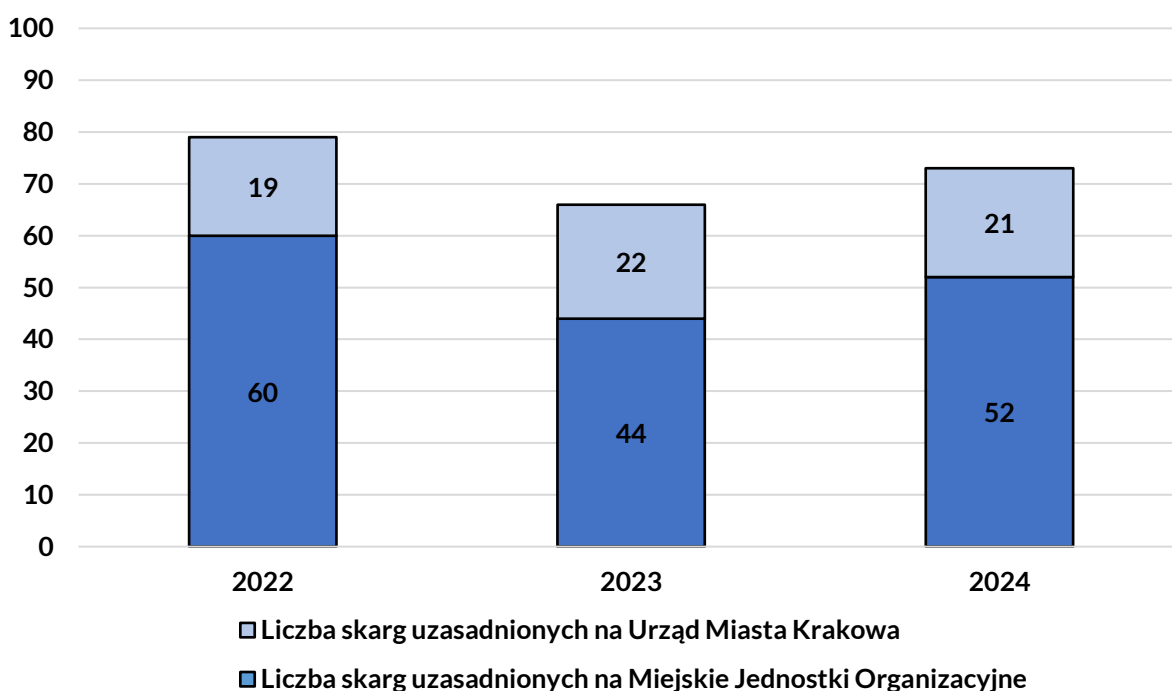
Od 2020 roku można było zaobserwować stopniowe zmniejszanie się wolumenu korespondencji nadawanej w sposób tradycyjny z Urzędu Miasta Krakowa. Trend spadkowy został zahamowany w 2023 roku, kiedy to liczba przesyłek tradycyjnych uległa nieznacznemu wzrostowi. Natomiast w roku 2024 liczba korespondencji tradycyjnej powróciła do trendu spadkowego.

- **2024: 1 111 557**
- 2023: 1 164 156
- 2022: 1 096 996

Do łącznej liczby przesyłek tradycyjnych Urzędu Miasta Krakowa – 1 111 557 zalicza się także korespondencję wysłaną w ramach „akcji wymiarowej”, realizowanej przez Wydział Podatków i Opłat UMK z początkiem roku podatkowego. W 2024 roku liczba tych przesyłek wyniosła 386 631.

Jednym ze wskaźników charakteryzujących jakość usług administracyjnych w Urzędzie Miasta Krakowa i Miejskich Jednostkach Organizacyjnych jest wskaźnik skarg uzasadnionych. W 2021 roku przyjęto ilościową formułę mierzenia wskazanej zmiennej, określając dodatkowo wartość docelową wskaźnika w postaci dopuszczalnej liczby skarg na poziomie 50.

Rysunek IV.1.5. Liczba skarg uzasadnionych na Urząd Miasta Krakowa oraz Miejskie Jednostki Organizacyjne w latach 2022-2024

Źródło: dane własne UMK

W 2024 roku odnotowano łącznie 73 skargi zasadne złożone na Urząd Miasta Krakowa oraz Miejskie Jednostki Organizacyjne. Tym samym zanotowano większą liczbę skarg zasadnych niż w roku 2023 (66).

Wskaźnik **W14_A Skargi uzasadnione GMK** określa stosunek skarg uzasadnionych dla Urzędu Miasta Krakowa i Miejskich Jednostek Organizacyjnych do liczby skarg załatwionych ogółem. Wartość wskaźnika W14_A wyniosła 9,45% w 2024 roku.

Za podstawowy wskaźnik obrazujący jakość usług administracyjnych z perspektywy mieszkańca można uznać **Wskaźnik W22_A** określający **poziom satysfakcji klienta zewnętrznego**. W roku 2024 została zmieniona metodyka badania satysfakcji klientów Urzędu z uwagi na wyczerpanie potencjału doskonalenia wynikające z dotychczasowej metodologii. Głównymi determinantami owej zmiany była konieczność zwiększenia próby badawczej, uwzględnienia nowych lokalizacji oraz usług świadczonych online, jak również zwiększenia precyzji wskaźnika głównego w celu rzeczywistego odzwierciedlenia odczuć klientów Urzędu Miasta Krakowa.

W tym celu zastosowano **wskaźnik NPS** (ang. *Net Promoter Score*) stanowiący alternatywę dla tradycyjnych badań satysfakcji klientów określonej organizacji. Wskaźnik przyjmuje wartość z zakresu od -100 do +100. Ujemne wartości wskaźnika NPS oznaczają, iż organizacja posiada więcej krytyków niż osób pozytywnie odbierających jej działania. Natomiast dodatnie wartości wskaźnika NPS uznawane są za wynik pozytywny, a jego oczekiwana wartość docelowa jest zależna od celów stawianych sobie przez określoną organizację.

W badaniu przeprowadzonym jesienią 2024 roku znowelizowany wskaźnik satysfakcji klientów dla Urzędu Miasta Krakowa wyniósł łącznie 44 – w tym 49 dla klientów badanych stacjonarnie oraz 38 dla klientów korzystających z usług online.

Biuletyn Informacji Publicznej Miasta Krakowa (BIP MK)

W ramach ujednoliconego systemu stron internetowych Biuletynu Informacji Publicznej Miasta Krakowa (BIP MK) w 2024 roku udostępniano stronę BIP UMK i 405 aktywnych stron Miejskich Jednostek Organizacyjnych wraz z innymi podmiotami gminnymi. W 2024 roku serwis BIP MK obejmował łącznie 2 025 070 stron, obiektów i plików (wzrost o 5,6% w stosunku do roku 2023). Sumaryczna liczba wejść do BIP MK wyniosła 264 936 836, natomiast średnia dzienna liczba wejść do serwisu w 2024 roku wyniosła 723 871.

W 2024 roku przeprowadzono szereg działań związanych z obszarem informacji publicznej:

- utworzenie i prowadzenie modułu pn. Wybory samorządowe 2024 oraz modułu pn. Wybory do Parlamentu Europejskiego 2024 w związku z przeprowadzonymi wyborami,
- utworzenie i prowadzenie modułu pn. Rada Miasta Krakowa kadencja IX 2024-2029,
- aktualizacja modułu pn. Struktura UMK w związku ze zmianami struktury organizacyjnej wraz z modernizacją w zakresie informacji o poszczególnych komórkach Urzędu,
- wdrożenie zmodernizowanej wersji aplikacji Integrator pełniącej rolę kluczowego systemu zarządzania warstwą organizacją Urzędu oraz jej zintegrowanie z systemem zarządzania treścią Biuletynu Informacji Publicznej Miasta Krakowa,
- zintegrowanie serwisu BIP MK z aplikacją do zarządzania portfelem usług w zakresie opracowanych kart usług,
- modyfikacje w poszczególnych modułach, takie jak: przebudowa modułu usług oraz wprowadzenie modułu szkoleń w systemie zarządzania treścią BIP MK,
- utworzenie dokumentu pn. Standardy ochrony małoletnich w GMK i strony poświęconej zgłoszeniom sygnalistów,
- opracowanie i opublikowanie słownika skrótów używanych w BIP MK,
- koordynacja działań związanych z przebudową istniejących stron, w tym: kontynuująca prac związanych z przebudową oraz ujednoliceniem stron poszczególnych komórek czy dostosowanie istniejących stron kontaktowych do zmian organizacyjnych w UMK.

E-usługi UMK w zakresie geodezji oraz obsługa i rozwój MSIP

W 2024 roku kontynuowano działania w zakresie informatyzacji danych geodezyjnych. Wydział Geodezji nieprzerwanie prowadzi bazy Powiatowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego (PZGiK) oraz Miejskiego Systemu Informacji Przestrzennej (MSIP). Wspomniane bazy stanowią rejestry publiczne, które podlegają procesowi aktualizacji,

modernizacji oraz udostępniania na podstawie przepisów prawa. Portal Informacyjny MSIP Obserwatorium to system wspomagania zarządzania przestrzenią geograficzną Krakowa, w ramach którego mieszkańcom udostępnione są dane oraz informacje o m.in. przestrzeni i planach zagospodarowania przestrzennego miasta. Portal Informacyjny MSIP Obserwatorium posiada 26 tematycznych kompozycji i 16 aplikacji. Wspomniany portal podlega ciągłej aktualizacji oraz rozbudowie. Wśród nowości MSIP warto wspomnieć o aplikacji do wyszukiwania lokali użytkowych Zarządu Budynków Komunalnych w Krakowie oraz nowej odsłonie mobilnej wersji portalu mapowego MSIP dostępnej w wersji na Android i iOS.

Portal Informacyjny MSIP Obserwatorium został osadzony w portalu informacyjnym w ramach Miejskiej Platformy Internetowej (MPI) i posiada szereg funkcjonalności m.in. Bank Pomysłów Budżetu Obywatelskiego. W ramach wspomnianej funkcjonalności mieszkańcy mają możliwość zgłaszania swoich pomysłów w zakresie Budżetu Obywatelskiego lub Inicjatywy Lokalnej, które następnie zostaną zaprezentowane w formie mapy.

Dodatkowo w ramach prowadzenia, gromadzenia oraz udostępniania Powiatowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego (PZGiK) działa Zintegrowany System Obsługi Zasobu (ZSOZ). Wspomniany system ma na celu kompleksową obsługę PZGiK, ze szczególnym uwzględnieniem efektywnego gromadzenia, aktualizowania i udostępniania baz danych: EGiB, BDSOG, GESUT oraz BDOT500. Ponadto w ramach systemu ZSOZ działa Elektroniczne Centrum Obsługi (ECO).

IV.1.2.3. Usługa publiczna A-3 Finanse

Usługa publiczna A-3 Finanse obejmuje gospodarkę finansową Gminy Miejskiej Kraków, w tym budżetowanie w układzie zadaniowym, Wieloletnią Prognozę Finansową (WPF) oraz Wieloletni Plan Inwestycyjny. Szczegółowa charakterystyka sytuacji finansowej Miasta Krakowa w 2024 roku została zawarta w podrozdziale pn. IV.1.1. Informacja o stanie finansów Miasta.

IV.1.3. Programy i Portfele projektów

Program Elektroniczna Komunikacja i Obsługa (EKO)

W 2024 roku zakończono realizację rozpoczętego w roku 2018 programu kluczowego dla przyszłego funkcjonowania Systemu Informatycznego Gminy Miejskiej Kraków tj. Programu Elektroniczna Komunikacja i Obsługa (EKO). Program był związany z udostępnieniem infrastruktury i procesów pozwalających na systemowe dostarczanie usług elektronicznych klientom wewnętrznym i zewnętrznym zgodnie z architekturą zorientowaną na usługi (SOA UMK). Architektura pozwala na szybką integrację systemów w oparciu o wdrożoną w ramach Programu EKO integracyjną szynę danych ESB WSO2.

W 2024 realizowane były integracje aplikacji oraz systemów działających w ramach SI UMK w architekturze usługowej, co pozwala, obecnie i w przyszłości, na istotne podniesienie poziomu świadczenia usług elektronicznych Klientom UMK.

Kwota wydatków poniesionych w 2024 roku na Program wyniosła łącznie **1 621 657,89 zł**.

W ramach programu EKO w roku 2024 kontynuowano oraz ostatecznie zakończono realizację następujących projektów:

- **Portal Elektronicznych Usług Publicznych Miasta Krakowa – Krakowskie Centrum Kontakt**

Głównym celem projektu było powstanie portalu elektronicznych usług publicznych, dzięki któremu możliwe obecnie jest udostępnienie usług dla mieszkańców na jednej platformie oraz prezentacja bieżących informacji dla mieszkańców o sytuacjach alarmowych, utrudnieniach wynikających z różnych zgłoszeń i współpracy Wydziałów i MJO. Rozwiązanie to umożliwiło skorzystanie z elektronicznych usług publicznych poprzez portal, który stanowi element składowy utworzonego w Urzędzie Miasta – Krakowskiego Centrum Kontakt. W trzecim kwartale 2024 roku został odebrany przez pracowników UMK portal pn. Krakowski Portal Usług Miejskich (KPUM), w którym zawarte zostały opisane w latach wcześniejszych ustalenia.

Portal znajduje się pod adresem: www.kontakt.krakow.pl, który przenosi Użytkownika do wszystkich usług skierowanych do mieszkańców Krakowa. Każdy mieszkaniec ma możliwość założenia i uwierzytelnienia konta, w którym będą prowadzone jego postępowania urzędowe. Indywidualne konto pozwala śledzić postęp spraw w UMK czy sprawdzać należności finansowe wobec miasta (mandaty, zobowiązania podatkowe). Niezależnie od powyższego na podstronie Krakowskiego Centrum Kontakt – zarówno mieszkańcy, jak i turyści – mogą anonimowo bądź podając swoje dane, wprowadzać pomysły lub zgłaszać zagrożenia zaobserwowane w mieście. Zgłoszenia te są rozpatrywane bez zbędnej zwłoki oraz przekazywane zgodnie z kompetencjami odpowiednim jednostkom miejskim lub Straży Miejskiej Miasta Krakowa.

- **Otwarte Dane**

Celem projektu było udostępnianie danych miejskich (w ślad za uchwałą nr CXXI/1976/14 Rady Miasta Krakowa z dnia 5 listopada 2014 r. w sprawie kierunków działania dla Prezydenta Miasta Krakowa w zakresie prowadzenia polityki otwartych danych miejskich oraz ustawą z dnia 11 sierpnia 2021 roku o otwartych danych i ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego (Dz.U. z 2021 r., poz. 1641) na ogólnie dostępnym portalu. Pierwsze zestawy danych miejskich zostały udostępnione w formatach otwartych, czyli takich, które mogą być swobodnie wykorzystywane przez każdego zainteresowanego użytkownika w dowolnym celu.

W kwietniu 2024 roku Urząd Miasta Krakowa uruchomił portal pn. Otwarte Dane pod adresem: www.otwartedane.um.krakow.pl. Zbiory danych publikowane są w podziale na obowiązujące w Gminie Miejskiej Kraków Dziedziny zarządzania, jak również w kategorii pn. Mieszkańcy oraz w podziale na Dostawców danych. Pierwszy udostępniony w 2024 roku pakiet danych to 27 zbiorów zawierających 41 tabel z zakresu funkcjonowania m.in. krakowskich instytucji kultury, sportu, oświaty. Poza ujęciem tabelarycznym, dane są także prezentowane w formie wizualnej (mapy, wykresy).

- **Wdrożenie Strategii Usług w Urzędzie Miasta Krakowa**

Projekt pn. Strategia Usług w Urzędzie Miasta Krakowa został zakończony w maju 2024 roku. Głównym celem niniejszego projektu było rozwiązanie problemów związanych z zarządzaniem informatyzacją usług poprzez m.in. wprowadzenie standaryzacji procesu określania poziomu informatyzacji usług publicznych czy zarządzania na poziomie operacyjnym oraz strategicznym. Celem pośrednim była również redukcja niespójności aktualnego systemu zarządzania usługami. Projekt miał również na celu usprawnienie procesów decyzyjnych oraz

współdziałania między zespołami odpowiedzialnymi za informatyzację usług UMK. Realizacja projektu doprowadzi do zwiększenia efektywności zarządzania systemem informatycznym Urzędu Miasta, a dodatkowo pozwoli na zmniejszenie kosztów utrzymania usług poprzez eliminację duplikatów. Informacje dotyczące poziomu informatyzacji usług administracyjnych zostały zawarte w Rozdziale IV.1.2.2 pn. Usługa publiczna A-2 Usługi administracyjne zewnętrzne.

Program RDZEŃ – Centralny System Informatyczny Gminy Miejskiej Kraków

W 2024 roku kontynuowano realizację rozpoczętego w roku 2020 Programu pn. Program RDZEŃ – Centralny System Informatyczny Gminy Miejskiej Kraków.

Program ten związany jest z udostępnieniem infrastruktury oraz procesów pozwalających na systemowe dostarczanie usług elektronicznych klientom wewnętrznym oraz zewnętrznym, zgodnie z architekturą zorientowaną na usługi (SOA UMK).

Kwota wydatków poniesionych w 2024 roku na Program wyniosła łącznie **4 507,34 zł**.

W ramach Programu RDZEŃ w roku 2024 (Transza 4) kontynuowano realizację następujących projektów:

- **Analityczna Obsługa Finansowa Zintegrowanych Świadczeń**

Celem projektu jest optymalizacja informatycznej obsługi finansowej świadczeń poprzez konwersję aplikacji SWR, DOCZ/DOEN, OFA do wersji Oracle Forms 12 w ramach systemu informatycznego OTAGO i rozbudowa funkcjonalności w aplikacjach SWR oraz OFA. Kolejny etap realizacyjny projektu nie został uruchomiony ze względu na brak środków na zakup licencji Oracle. W 2024 roku projekt został zawieszony z uwagi na przerwę realizacyjną spowodowaną brakami zasobowymi u Wykonawcy – firmy ADS.

- **Obsługa Finansowa wydatków budżetowych UMK**

Celem projektu jest obsługa finansowa wydatków budżetowych UMK oraz konieczność wymiany technologicznej aplikacji do obsługi dokumentów finansowych zintegrowanych z innymi aplikacjami OTAGO365, konieczność zoptymalizowania procesu obsługi dokumentów finansowych, konieczność sprawnej obsługi dynamicznych zmian wprowadzanych w przepisach powszechnie obowiązujących m.in. w zakresie podatku VAT (np. KSEF). Projekt usprawni obieg dokumentów finansowo-księgowych poprzez integrację z aplikacjami FK365, EZD PUW/RP. W 2024 roku projekt został zawieszony z uwagi na przesunięcie terminu wdrożenia nowej wersji aplikacji do obsługi Generalnego Rejestru Umów i Zleceń: GRU365.

- **STRADOM 2.0**

Celem projektu jest dostarczenie niezbędnych dla funkcjonowania UMK kilku modułów oraz zredukowanie długu technologicznego w zakresie istniejącego oprogramowania aplikacji STRADOM 1.0. Z uwagi na brak wyłonionego w pierwszym przetargu Wykonawcy, postanowiono o redukcji zakresu projektu poprzez usunięcie Modułu raportowania i Hurtowni danych. W roku 2024 projekt został zawieszony ze względu na brak środków finansowych.

- **Centralny Rejestr Umów**

Celem projektu jest zapewnienie wsparcia informatycznego dla rozwijającego się Generalnego Rejestru umów dla Urzędu Miasta Krakowa i wykonanie Centralnego Rejestru Umów (CRU) wszystkich Jednostek Gminy Miejskiej Kraków. System CRU docelowo zapewni możliwość zbierania oraz wyszukiwania informacji o kontrahentach Urzędu Miasta i wszystkich Miejskich Jednostkach Gminy Miejskiej Kraków. System GRU opracowany został w latach 1999–2000. Obecnie istnieje potrzeba dostosowania architektury Systemu do aktualnych potrzeb biznesowych i procesów związanych m.in. z zarządzaniem strategicznym, wdrożenia zmian funkcjonalnych zapewniających spełnienie potrzeb informacyjnych oraz zarządczych, a także zapewnienie działania Systemu w modelu usługowym SOA Urzędu Miasta Krakowa.

W październiku 2024 roku został zakończony proces wytwórczy w metodzie przyrostowej. Rozpoczęto realizację w metodzie adaptacyjnej (hybrydowej). Przeprowadzono również testy związane z wprowadzaniem umów, korekt i aneksów czy załączników.

- **Zintegrowany System Informatyczny do Obsługi Poboru Podatków Lokalnych (PPL)**

Głównym celem projektu jest wymiana technologiczna wszystkich aplikacji systemu OTAGO jakie wykorzystywane są do celów realizacji procesów PD. Dodatkowo jego elementem jest wdrożenie nowych elementów systemu O365, które będą niezbędnym składnikiem do obsługi procesów PD. W roku 2024 prowadzono testy aplikacji MKO365 oraz innych aplikacji z nią współpracujących. Rozwiązanie ma pozwolić na integrację z EZD oraz większą automatyzację procesów związanych z wysyłką korespondencji poprzez e-doręczenia.

- **Wdrożenie Aplikacji do obsługi spraw kadrowo-płacowych w Urzędzie Miasta**

Celem projektu jest wykonanie aplikacji do obsługi spraw kadrowo-płacowych, portalu dla pracowników UMK oraz aplikacji do obsługi Pracowniczej Kasy Zapomogowo-Pożyczkowej (wyodrębniona aplikacja analityczno-syntetyczna z pełną księgowością) opartych na technologii webowej (trójwarstwowej) w zakresie funkcjonalnym szerszym niż obecnie wykorzystywane aplikacje w Urzędzie Miasta. Portal dla pracowników oraz aplikacja do obsługi Pracowniczej Kasy Zapomogowo-Pożyczkowej zostały już wdrożone w Urzędzie Miasta Krakowa, natomiast prace nad wykonaniem aplikacji do obsługi spraw kadrowo-płacowych zostały zawieszone z uwagi na ograniczenia finansowe oraz organizacyjne po stronie wykonawcy.

- **Wdrożenie Elektronicznego Zarządzania Dokumentacją jako podstawowego systemu wykonywania czynności kancelaryjnych**

Celem projektu jest wdrożenie wykonywania czynności kancelaryjnych w systemie elektronicznego zarządzania dokumentacją (jako podstawowego sposobu dokumentowania przebiegu załatwiania oraz rozstrzygania spraw) przy pomocy systemu Elektronicznego Zarządzania Dokumentacją autorstwa Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku (EZD PUW). System EZD PUW jest wdrażany od 2011 r. w podmiotach administracji publicznej jako jednolity system, który udostępniany jest bezpłatnie w ramach umowy zawartej pomiędzy zainteresowanym podmiotem a Skarbem Państwa, będącym właścicielem aplikacji.

Wdrożenie elektronicznego zarządzania dokumentacją jest przedsięwzięciem organizacyjnym uwzględniającym wiele zadań o charakterze technologicznym, mającym na celu przygotowanie organizacji do rezygnacji z systemu tradycyjnego (papierowego) oraz przejścia wyłącznie na elektroniczne zarządzanie dokumentacją oraz elektroniczne dokumentowanie spraw wraz z rozwojem i usprawnieniem świadczenia e-usług.

Do końca 2023 roku elektroniczne dokumentowanie spraw odbywało się w Urzędzie Miasta Krakowa w 19 klasach JRWA określonych jako wyjątek od podstawowego sposobu dokumentowania przebiegu załatwiania i rozstrzygania spraw. Realizowane z końcem ubiegłego roku prace umożliwiły przejście z dniem 1 stycznia 2024 roku na elektroniczne prowadzenie spraw w zakresie kolejnych 30 klas JRWA. Od 1 stycznia 2024 roku kontynuowane były prace zmierzające do wdrożenia kolejnych klas JRWA do stosowania elektronicznego w systemie EZD PUW. Pilotażowo przygotowany został proces dotyczący aktów normatywnych i upoważnień, który z dniem 1 stycznia 2025 roku miał wejść jako prowadzony elektronicznie. Ponadto wdrożono 2 klasy jako wyjątki od podstawowego sposobu dokumentowania przebiegu załatwiania oraz rozstrzygania spraw. Realizowanie dalszych prac w zakresie przygotowania kolejnych klas elektronicznych pozwoliły na przejście z dniem 1 stycznia 2025 roku na elektroniczne prowadzenie spraw w 15 klasach JRWA.

W kwietniu 2024 roku wdrożono pieczęć elektroniczną (karta fizyczna) dla plików ePism wykorzystaną w Wydziale Spraw Administracyjnych UMK, natomiast w lipcu pieczęć chmurową dedykowaną dla funkcjonalności pn. Automatyczna wysyłka. Ponadto z końcem roku 2024 rozpoczęto prace przygotowujące do wdrożenia systemu EZD RP (kolejnej generacji krajowego systemu obiegu i dokumentowania spraw klasy EZD) w jednostkach podległych, w których nie funkcjonuje jeszcze system EZD PUW.

- **System FK GMK jako Organ Administracji Publicznej**

Celem projektu jest wymiana technologiczna FK ORG (stara technologia) na FK ORG 365 (nowa technologia) w celu umożliwienia dalszego działania Systemu FK ORG GMK. System będzie służył do prowadzenia ksiąg rachunkowych budżetu Miasta Krakowa oraz wykonywania sprawozdawczości budżetowej. W 2024 roku projekt został zawieszony z uwagi na przerwę realizacyjną spowodowaną brakami zasobowymi u Wykonawcy – firmie ADS.

Portfel „Kraków – SMART CITY”

Portfel pn. Kraków Smart City został utworzony, aby poprawić jakość życia w mieście poprzez korzystanie z zalet cyfryzacji i angażowania różnych interesariuszy do wspólnej pracy na rzecz budowy zrównoważonego, inkluzywnego i zaangażowanego w rozwój miasta społeczeństwa. Skutkiem tych działań będzie stworzenie miasta, które dzięki gromadzeniu oraz analizie danych cyfrowych z różnych źródeł, potrafi podejmować skuteczne działania, odpowiadające na realne potrzeby miasta i jego mieszkańców.

Kwota wydatków poniesionych w 2024 roku na Portfel projektów wyniosła **5 723 287,16 zł**.

W 2024 roku zrealizowano łącznie pięć projektów:

- Aplikacja mobilna do obsługi usług i kart w Urzędzie Miasta Krakowa
Celem projektu było dostarczenie aplikacji mobilnej wraz z infrastrukturą niezbędną do jej funkcjonowania. Aplikacja stanowi platformę, na której będą implementowane funkcjonalności, realizujące poszczególne usługi i karty w ramach UMK. Projekt został wykonany w zakresie dostosowania aplikacji dziedzinowej KKR3+ oraz włączony do projektu aplikacji mKraków jako jeden z jego elementów,
- Wdrożenie Strategii Usług,
- Portal Elektronicznych Usług Publicznych,

- Otwarte Dane,
- Inteligentny system zarządzania siecią wodociągową i kanalizacyjną w WMK SA.
System Inteligentnego zarządzania sieciami jest rozwinięciem zbudowanych wcześniej przez Wodociągi Miasta Krakowa SA modeli szczegółowych sieci. Cały projekt stanowi element Projektu pn. Gospodarka wodno-ściekowa w Krakowie – Etap V, dla którego WMK SA uzyskały dofinansowanie w ramach działania 2.3 „Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach” II oś priorytetowa „Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu” Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020. System realizowany jest wspólnie przez WMK SA i Wykonawcę zewnętrznego wyłonionego w ramach przetargu.

Dzięki zastosowaniu najnowocześniejszych technologii modelowania matematycznego analizujących warunki zewnętrzne (przede wszystkich pogodowe), mające bezpośredni wpływ na podtopienia miasta z kanalizacji ogólnospławnej w połączeniu z danymi rzeczywistymi z systemów SCADA oraz modeli prognostycznych prognozy pogody, system z wyprzedzeniem zwizualizuje zachowanie się sieci wodociągowej w kontekście zbliżającego się zagrożenia z uwagi na nadchodzące ekstrema pogodowe. W ramach modelowania sieci wodociągowej system wizualizować będzie aktualny stan sieci i możliwe jej zachowanie w najbliższej przyszłości. Dzięki szerokiej aspektowości, system alarmować będzie o zagrożeniach wywołanych zmianą reżimu pracy sieci na przykład z uwagi na zmianę kierunku przepływu oraz możliwość wydzielenia się osadu. System analizować będzie spadki i wzrosty ciśnienia poniżej/ponad stanu normatywnego czy rozprzestrzenianie się chloru na sieci itd. W przypadku sieci kanalizacyjnej system będzie ostrzegał przed prawdopodobnymi podtopieniami miasta z uwagi na powodzie błyskawiczne oraz prognozę długoterminową, z odpowiednim wyprzedzeniem. System będzie również alarmował o mogących pojawić się przeciążeniach sieci kanalizacyjnej, co umożliwi sprawniejsze jej zarządzanie przez WMK SA.

W realizacji pozostaje dziewięć projektów oraz działań:

- Studium wykonalności sieci LoRaWAN w Krakowie na podstawie pilotażu,
- Inteligentny Monitoring Wizyjny Strefy Ograniczonego Ruchu,
- Wirtualny Urzędnik,
- Analiza danych,
- Wdrożenie narzędzi informatycznych dla Krakowskiego Centrum Kontakt,
- Wdrożenie Systemu Gromadzenia i Przetwarzania Danych Miejskich,
- Wykonanie Platformy Naukowej iKONA,
- Zdalne odczyty wodomierzy,
- Aplikacja mobilna mKraków.

IV.1.4. Finanse

Tabela IV.1.6. Wydatki w Dziedzinie Administracja i cyfryzacja zrealizowane w 2024 roku w podziale na Usługi

Dziedzina zarządzania / Usługi publiczne / Kategorie wydatków	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Administracja	679 550 489	53,4
Usługi administracyjne wewnętrzne (A-1)	93 387 462	7,3
Usługi administracyjne zewnętrzne (A-2)	16 443 671	1,3
Wydatki niezwiązane bezpośrednio z realizacją usług	59 033 644	4,6
Wydatki na utrzymanie stanowisk pracy UMK	510 685 712	40,1
Finanse	593 188 333	46,6
Wpłata do budżetu państwa „Janosikowe"	208 658 665	16,4
Obsługa długu publicznego	384 529 668	30,2

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

Tabela IV.1.7. Wydatki w Dziedzinie Administracja i cyfryzacja zrealizowane w 2024 roku według rodzajów wydatków

Rodzaj wydatków	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	1 272 738 822	100
Wydatki inwestycyjne	20 227 417	1,6
Wydatki bieżące	1 252 511 405	98,4

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

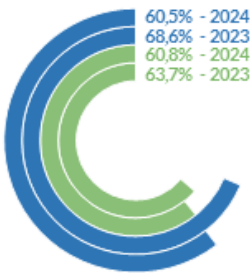

IV.2. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bezpieczeństwo publiczne

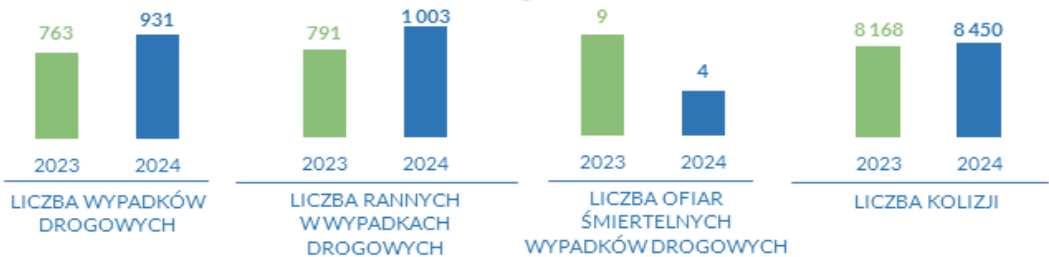
Przestępczość

LICZBA PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH

■ WYKRYWALNOŚĆ OGÓLNA PRZESTĘPSTW
■ WYKRYWALNOŚĆ PRZESTĘPSTW KRYMINALNYCH

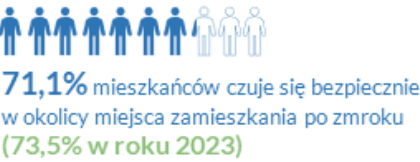
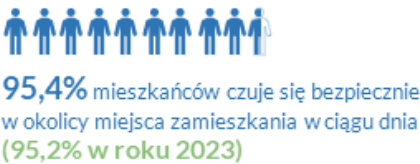
Bezpieczeństwo ruchu drogowego

Interwencje służb

Badania społeczne

Bezpieczeństwo pożarowe

Wydatki na Dziedzinę

Wydatki Budżetu Miasta Krakowa na Dziedzinę Bezpieczeństwo publiczne: 1,85%

WYDATKI W DZIEDZINIE BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE ZREALIZOWANE W 2024 ROKU

Rodzaj wydatków	Wydatki (zł)	Wydatki (%)
Ogółem	182 335 368	100
Wydatki inwestycyjne	7 630 056	4,2
Wydatki bieżące	174 705 312	95,8

IV.2.1. Wprowadzenie do Dziedziny Bezpieczeństwo publiczne

Dziedzina Bezpieczeństwo publiczne obejmuje swoim zakresem zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie dotyczącym utrzymania porządku publicznego oraz zapewniania bezpieczeństwa obywateli, w tym podejmowania działań mających na celu ochronę przeciwpożarową i przeciwpowodziową. Ponadto Gmina Miejska Kraków jako miasto na prawach powiatu zobowiązana jest do uchwalenia programu zapobiegania przestępczości, mającego oddziaływać na bezpieczeństwo jej mieszkańców. Program ten przyjęty został uchwałą nr LXXVI/2139/22 Rady Miasta Krakowa z 12 stycznia 2022 r., a nad jego realizacją czuwa powołana zarządzeniem Prezydenta Miasta Krakowa Rada Programowa.

Zadania służące zapewnianiu bezpieczeństwa publicznego realizowane są we współpracy i przy zaangażowaniu wielu służb oraz instytucji, m.in. Komendy Miejskiej Policji, Straży Miejskiej Miasta Krakowa, Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej.

IV.2.2. Charakterystyka Usług publicznych

W ramach Dziedziny realizowane i monitorowane są dwie Usługi publiczne:

- Tworzenie warunków do utrzymania bezpieczeństwa publicznego na terenie Gminy (B-1)
- Zapewnienie mieszkańcom pomocy w sytuacjach zagrożeń (B-2)

IV.2.2.1. Usługa publiczna B-1 Tworzenie warunków do utrzymania bezpieczeństwa publicznego na terenie Gminy

Usługa publiczna B-1 polega na ograniczaniu niepożądanych zjawisk przestępczych dzięki aktywności policjantów Komendy Miejskiej Policji w Krakowie oraz Straży Miejskiej w obszarze działań na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego. Urząd Miasta Krakowa aktywnie wspomaga Policję w ograniczaniu przestępczości i wzmacnianiu poczucia bezpieczeństwa mieszkańców Krakowa oraz turystów odwiedzających miasto, m. in. poprzez współfinansowanie zakupu pojazdów, niezbędnego sprzętu, a także finansowanie służb ponadnormatywnych oraz staży adaptacyjnych policjantów odbywających praktykę w służbie prewencyjnej, po przeszkoleniu podstawowym w ośrodkach szkolenia Policji.

Usługa obejmuje także prowadzenie działań profilaktycznych w zakresie bezpieczeństwa mieszkańców w obszarze przeciwpożarowym poprzez wykonywanie wspólnych czynności kontrolno-rozpoznawczych Urzędu Miasta Krakowa we współpracy z Komendą Miejską Państwowej Straży Pożarnej.

Analiza stanu przestępczości w Krakowie, dokonana na podstawie liczby przestępstw stwierdzonych pokazuje, że pozytywne trendy w zakresie walki z przestępczością zostały utrzymane. W ubiegłym roku w Krakowie odnotowano spadek liczby kradzieży samochodów, przestępstw gospodarczych i narkotykowych.

Wysoki poziom wykrywalności przestępstw godzących w bezpieczeństwo i porządek publiczny jest efektem działalności policjantów Komendy Miejskiej Policji w Krakowie, działań Straży Miejskiej czy inicjatyw władz Miasta Krakowa. W 2024 roku policjanci interweniowali średnio 200 razy na dzień.

Liczba zdarzeń wymagających podjęcia czynności przez służby interwencyjne Policji wyniosła:

- 2024 - 73 022
- 2023 - 73 031
- 2022 - 76 105

Tabela IV.2.1. Skala zjawisk przestępczych w Krakowie w latach 2022-2024

	2022	2023	2024
Łączna liczba wszystkich przestępstw stwierdzonych	21 642	24 511	19 575
Wskaźnik W2_B - Liczba przestępstw stwierdzonych na 100 tys. mieszkańców:	2 694	3 054	2 423
Wskaźnik W11_B Barometr najbardziej uciążliwej dla mieszkańców przestępczości w Krakowie	29%	28%	28%
Wskaźnik W3_B Przestępczość nieletnich ogółem w Krakowie w odniesieniu do 100 000 mieszkańców	77	79	67
Wskaźnik W12_B Barometr najbardziej uciążliwej dla mieszkańców przestępczości nieletnich w Krakowie	10,23%	16,36%	20,59%

Źródło: Komenda Miejska Policji w Krakowie

Tabela IV.2.2. Wykrywalność zjawisk przestępczych w Krakowie w latach 2022-2024

	2022	2023	2024
Wykrywalność ogólna przestępstw	62,5%	68,6%	60,5%
Wykrywalność przestępstw kryminalnych	60,5%	63,7%	60,8%
Wykrywalność przestępstw najbardziej uciążliwych	36,2%	44,3%	43,1%

Źródło: Komenda Miejska Policji w Krakowie

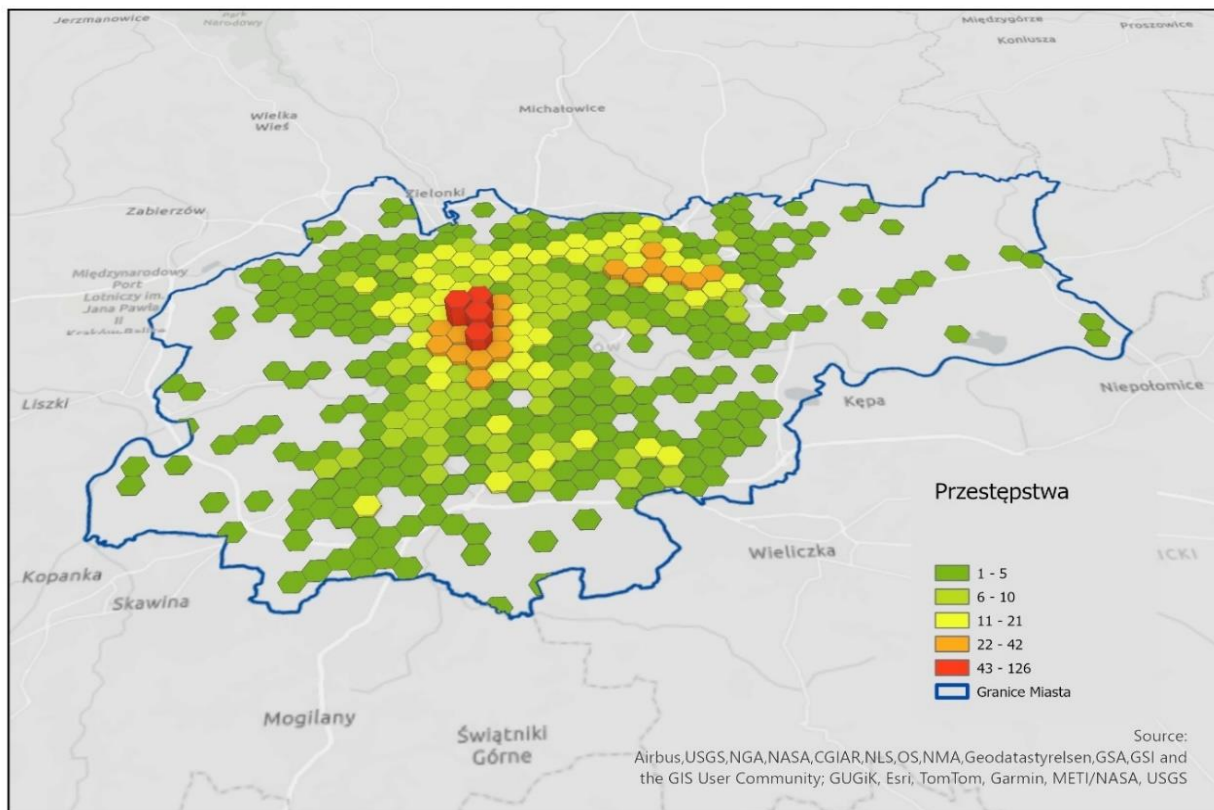
Tabela IV.2.3. Stan bezpieczeństwa na drogach w Krakowie w latach 2022-2024

	2022	2023	2024
Liczba wypadków drogowych	774	763	931
Liczba kolizji drogowych	8 180	8 168	8 450
Liczba ofiar śmiertelnych wypadków drogowych	5	9	4
Liczba rannych w wyniku zdarzeń drogowych	816	791	1 003

Źródło: Komenda Miejska Policji w Krakowie

W 2024 roku rozkład przestrzenny przestępstw był analogiczny do trendu obserwowanego w poprzednich latach w Krakowie: przestępczość koncentrowała się w centrum miasta.

Rysunek IV.2.1. Przestępstwa zgłoszone w przestrzeni publicznej w 2024 roku

Źródło: Mapa bezpieczeństwa prowadzona przez Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego

W obszarze działań na rzecz zapewnienia porządku publicznego aktywnie pracowała Straż Miejska. W 2024 roku przyjęto 108 420 zgłoszeń interwencyjnych oraz zrealizowano 56 085 służb patrolowych 8-godzinnych (w 2023 roku było to 103 765 zgłoszeń i 53 790 służb). Liczba ujawnionych w 2024 roku wykroczeń wyniosła 140 992 i była wyższa o 4% niż w 2023 roku, co daje średnio 2,51. wykroczeń ujawnianych w ciągu służby patrolowej. Większa liczba wykroczeń może być związana ze wzrostem **liczby interwencji podjętych przez służby w wyniku oglądu monitoringu, co obrazuje miernik M14_B:**

- 2024: 8 480
- 2023: 7 200
- 2022: 7 243

Duża liczba takich interwencji może wynikać ze zwiększania liczby kamer miejskiego monitoringu, ale także z profesjonalizacji i doświadczenia operatorów monitoringu w wykrywaniu zdarzeń na podstawie obrazu oraz lepszej lokalizacji kamer, tzn. umieszczania kamer w tych rejonach, gdzie – na podstawie analiz prowadzonych m.in. przy użyciu Mapy bezpieczeństwa – jest większe prawdopodobieństwo występowania zdarzeń wymagających podjęcia interwencji.

W strukturze wykroczeń ujawnionych przez SMMK na terenie Krakowa niezmiennie dominują czyny przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji. Drugą, relatywnie dużą grupą wykroczeń, są czyny przeciwko przepisom ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Straż Miejska realizując zadania dotyczące współudziału w ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego prowadziła także działania o charakterze profilaktycznym, w ramach których zorganizowała 4 573 lekcje edukacyjne w szkołach oraz 85 przedstawień profilaktycznych, które zgromadziły 9 245 uczestników.

Średnią liczbę mieszkańców przypadającą na jednego funkcjonariusza SMMK w ogniwach patrolowych obrazuje Wskaźnik W1_B:

- 2024: 2 439 osób
- 2023: 2 365 osób
- 2022: 2 494 osób

Analizując wyniki Raportu „Poczucia bezpieczeństwa mieszkańców Krakowa” należy podkreślić, że poziom poczucia bezpieczeństwa mieszkańców od kilku lat utrzymuje się na wysokim poziomie.

Tabela IV.2.4. Wyniki badania „Poczucia bezpieczeństwa mieszkańców Krakowa”

	2022	2023	2024
Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców Krakowa w okolicy miejsca zamieszkania w ciągu dnia	90,2%	95,2%	95,4%
Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców Krakowa w okolicy miejsca zamieszkania po zmroku	61%	73,5%	71,1%
Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców Krakowa ogółem	78,2%	86,8%	88%

Źródło: dane własne UMK

W celu zapewnienia porządku publicznego w mieście w godzinach nocnych w sierpniu 2024 roku powołano Burmistrza nocnego.

Przeprowadzone w 2024 roku badanie pn. „Barometr Krakowski” także wykazało pozytywne trendy w zakresie postrzegania przez mieszkańców bezpieczeństwa w mieście.

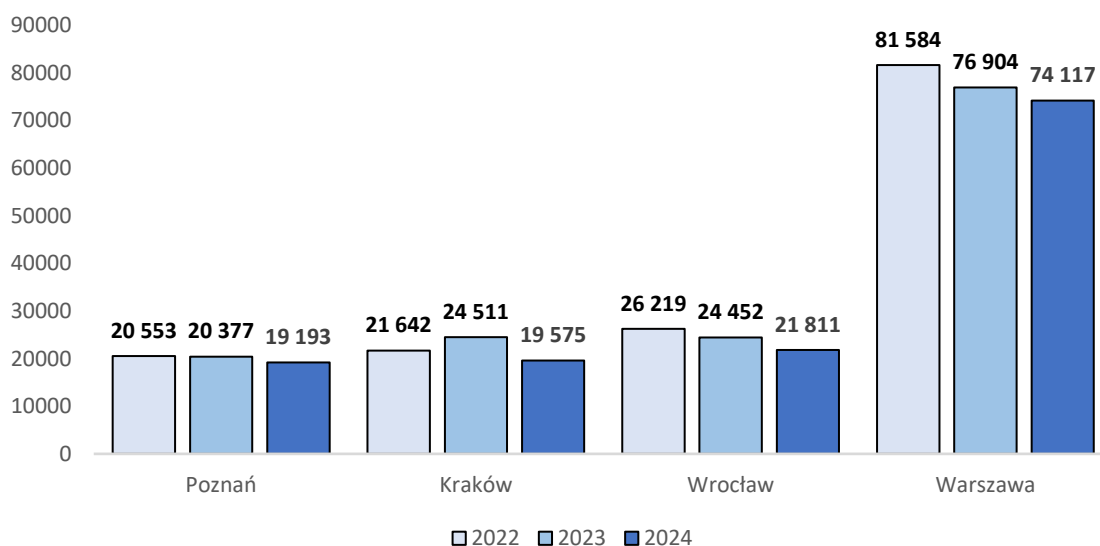
Tabela IV.2.5. Wyniki badania pn. „Barometr Krakowski”

Wskaźnik	2022	2024	Zmiana
W16_B - zadowolenie z bezpieczeństwa w mieście	66,5%	71,4%	↗
W17_B - poczucie bezpieczeństwa w mieście - ogólnie	95,4%	97,8%	↗
W18_B - poczucie bezpieczeństwa w bezpośredniej okolicy miejsca zamieszkania - w ciągu dnia	95,1%	95,3%	↗

W19_B - poczucie bezpieczeństwa w bezpośredniej okolicy miejsca zamieszkania - w nocy	72,9%	66,4%	↘
W20_B - poczucie bezpieczeństwa w centrum miasta - w ciągu dnia	95,2%	96,8%	↗
W21_B - poczucie bezpieczeństwa w centrum miasta - w nocy	60,9%	56,9%	↘
W22_B - poczucie bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania	97,2%	99,2%	↗
W23_B - poczucie zagrożenia	24,4%	19,2%	↘
W24_B - rezygnacja z aktywności ze względu na poczucie zagrożenia	0,3%	0,5%	↗
W25_B - zadowolenie z działania służb - policji	76,2%	76,7%	↗
W26_B - zadowolenie z działania służb - straży miejskiej	58,3%	61,2%	↗
W27_B - zadowolenie z działania służb - straży pożarnej	88,9%	89,5%	↗
W28_B - zadowolenie z przestrzegania porządku publicznego	66%	72,1%	↗

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Rysunek IV.2.2. Liczba przestępstw stwierdzonych w Krakowie na tle innych dużych miast, w latach 2022-2024

Źródło: Komenda Miejska Policji w Krakowie

Powyższe dane wskazują, że na tle innych dużych miast Kraków nie wyróżniał się dużą liczbą przestępstw.

W zakresie wsparcia finansowego Komendy Miejskiej Policji z budżetu Gminy Miejskiej Kraków widać wyraźny wzrost przekazanych funduszy na dodatkowe patrole w porównaniu do 2023 roku.

Tabela IV.2.6. Wsparcie finansowe Komendy Miejskiej Policji w Krakowie z budżetu Gminy Miejskiej Kraków w latach 2022-2024

Rok	Środki na dodatkowe patrole (w zł)	Środki na zakup pojazdów służbowych/liczba pojazdów (w zł)		Środki na inne cele, np. zakup materiałów (w zł)	Ogółem (w zł)
2022	404 000	230 000	2	114 500	748 500
2023	702 800	400 000	5	567 450	1 670 250
2024	1 024 000	160 000	3	192 400	1 376 400

Źródło: Komenda Miejska Policji w Krakowie

Kwoty ze wsparcia finansowego wykorzystano między innymi na:

- 160 000 zł - zakup 3 samochodów służbowych w wersji nieoznakowanej,
- 500 000 zł - dodatkowe płatne służby dla policjantów Wydziału Ruchu Drogowego,
- 250 000 zł - dodatkowe płatne patrole, pula ogólna przekazana do dyspozycji Komendanta,
- 274 000 zł - dodatkowe płatne patrole finansowane ze środków Dzielnic,
- 156 800 zł - zakup narkotesterów, alkomatów i materiałów edukacyjnych.

Dobre rezultaty pracy służb interwencyjnych i patrolowych są konsekwencją nieustannych działań Miasta zmierzających do wsparcia i poprawy bezpieczeństwa. Dotyczą one zarówno Policji, jak i Straży Miejskiej, o czym świadczą wskaźniki czasu dojazdu tych służb do miejsca zdarzenia.

Średni czas dojazdu służb ratunkowych do miejsca zdarzenia (zagrożenia miejscowe) – Policja (W7_B):

- 2024: 11,59 minut
- 2023: 11,48 minut
- 2022: 12,12 minut

Odsetek interwencji Straży Miejskiej Krakowa z czasem dojazdu do zdarzeń w celu ratowania życia i zdrowia, zakłócania porządku publicznego, spożywania napojów alkoholowych oraz tamowania i utrudniania ruchu pojazdom komunikacji zbiorowej – do 20 minut (W8_B):

- 2024: 70%
- 2023: 75%
- 2022: 74%

Na poprawę poczucia bezpieczeństwa mieszkańców ma wpływ budowany od kilku lat system monitoringu wizyjnego. Liczbę zainstalowanych kamer w ciągu ostatnich trzech lat przedstawia **Miernik M13_B Liczba kamer monitoringu miejskiego**, na których jest prowadzony bieżący ogląd:

- 2024: 569 szt.
- 2023: 550 szt.
- 2022: 226 szt.

W 2024 roku Straż Miejska Miasta Krakowa dysponowała trzema punktami oglądu monitoringu wizyjnego. Centra oglądu monitoringu wizyjnego znajdują się na osiedlu Zgody 2, gdzie wyznaczono 8 stanowisk operatorskich, w Nowej Hucie na osiedlu Centrum C 9, gdzie znajduje się jedno stanowisko operatorskie oraz na posterunku Policji w Rynku Głównym - jedno stanowisko operatora. Operatorzy obserwowali obraz z 569 kamer systemu monitoringu wizyjnego na obszarze Gminy Miejskiej Kraków. Obraz z nich oglądany jest na bieżąco przez operatorów Straży Miejskiej pracujących całodobowo w systemie zmianowym. W miarę potrzeb obraz z kamer można oglądać także w Centrum Zarządzania Kryzysowego Miasta Krakowa przy ul. Rozrywka oraz w siedzibie Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego UMK.

Miejski system monitoringu wizyjnego funkcjonuje w Krakowie od 2018 roku. Jest on oparty o sieć światłowodową, zarządzaną przez Zarząd Dróg Miasta Krakowa. Sygnał z instalowanych kamer trafia do serwerowni zlokalizowanych przy al. Jana Pawła II 188 i os. Na Stoku 1, a obrazy z nich zapisywane są na niezależnie działających serwerach (3 podstawowe i 3 zapasowe) i archiwizowane przez 60 dni. W wyniku zawartych porozumień, dostęp do systemu monitoringu ma również Policja. Na chwilę obecną możliwości techniczne pozwalające na bieżący dostęp do zintegrowanego systemu monitoringu wizyjnego znajdują się w Komendzie Miejskiej Policji z siedzibą przy ulicy Siemiradzkiego, w I Komisariacie Policji z siedzibą przy ul. Szerokiej oraz na terenie IV Komisariatu Policji przy ulicy ul. Królewskiej.

Rozwój systemu monitoringu wizyjnego Krakowa jest procesem ciągłym, nie można zatem dokładnie określić docelowej liczby kamer i ich lokalizacji, która niejednokrotnie uwarunkowana jest także przyczynami technicznymi. Dlatego też liczba kamer może się zmieniać w ciągu roku. Dalszy rozwój systemu monitoringu wizyjnego – oprócz oczywiście aspektu celowości - musi być skorelowany z rozwojem infrastruktury, w tym z ewentualną budową nowej sieci światłowodowej.

W kontekście rozwoju systemu monitoringu wizyjnego Miasto bardzo dużą wagę przywiązuje do minimalizowania ingerencji w prawo do prywatności mieszkańców. Wybór punktów kamerowych w oparciu o obiektywne i naukowe przesłanki pozwala na umiejscowienie kamer w miejscach, gdzie to narzędzie przyniesie pożądane efekty i służyć będzie poprawie bezpieczeństwa mieszkańców. W celu zapewnienia niezakłóconej pracy systemu, a przede wszystkim mając na uwadze konieczność zapewnienia bezpieczeństwa przetwarzanych danych osobowych, system monitoringu rozwijany jest w oparciu o miejską sieć światłowodową. Rozwiązanie to w połączeniu z zabezpieczeniami technicznymi i organizacyjnymi daje gwarancję bezpieczeństwa danych osobowych mieszkańców i osób czasowo przebywających na terenie Miasta.

Tabela IV.2.7. Liczba kamer w zarządzie MJO i komórek organizacyjnych Urzędu Miasta Kraków w 2024 roku

Jednostka	Liczba kamer (stan na 31 grudnia)
Zintegrowany Miejski Monitoring Wizyjny wraz z systemem nadzoru nad drogami	569
Wydział Kultury i Dziedzictwa Narodowego	1 035

Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia	239
Biuro Nadzoru Właścicielskiego	464
Zarząd Infrastruktury Sportowej	1 657
Placówki oświatowe	6 317
Zarząd Transportu Publicznego	101
Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne	1 1448
Miejskie placówki UMK	235
Zarząd Zieleni Miejskiej	91
Zarząd Budynków Komunalnych	27
Zarząd Cmentarzy Komunalnych	77
Ogółem	22 260

Źródło: dane własne UMK

W ramach Usługi B-1 prowadzono także działania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa zgromadzeń publicznych i imprez masowych.

Tabela IV.2.8. Imprezy masowe i zgromadzenia publiczne w Krakowie w latach 2022-2024

	2022	2023	2024
Liczba decyzji w sprawach imprez masowych ¹	115	109	131
Liczba przeprowadzonych imprez masowych	182	215	201
Zawiadomienia o zgromadzeniach publicznych	1 520	2 084	2 265

¹ liczba wszystkich decyzji, tj. odmowna, zezwalająca, zmieniająca oraz umorzenie

Źródło: dane własne UMK

Program profilaktyki przeciwpożarowej obiektów Gminy Miejskiej Kraków

W ramach Usługi publicznej B-1, w celu tworzenia warunków do utrzymania bezpieczeństwa publicznego na terenie Gminy, prowadzone są zadania dotyczące ochrony przeciwpożarowej, wynikające z przyjętego uchwałą nr CXVI/1209/06 Rady Miasta Krakowa w dniu 13 września 2006 r. „Programu profilaktyki przeciwpożarowej obiektów Gminy Miejskiej Kraków”.

W ramach realizacji programu profilaktyki przeciwpożarowej obiektów Gminy Miejskiej Kraków przeprowadzono następującą liczbę kontroli w zakresie przestrzegania przepisów przeciwpożarowych:

- **2024: 306**
- 2023: 236
- 2022: 165

W ramach Programu prowadzono cykliczne kontrole obiektów budowlanych, jak np. szkoły, domy kultury, budynki wielorodzinne. Odsetek budynków objętych corocznymi kontrolami ppoż. obrazuje **Wskaźnik Kontrola ppoż. w szkołach samorządowych (W5_B)**:

- 2024: 52%
- 2023: 44%
- 2022: 50%

Liczba pożarów i innych miejscowych zagrożeń na terenie Miasta Krakowa:

- 2024 - 7 996
- 2023 - 6 939
- 2022 - 8 690

Liczba przypadków występowania zagrożeń miejscowych (tj. innych niż pożar zdarzeń wynikających z rozwoju cywilizacyjnego, działań człowieka lub naturalnych sił przyrody, stwarzających zagrożenia dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska):

- 2024 - 6 546
- 2023 - 5 672
- 2022 - 7 164

Liczba pożarów:

- 2024 - 1 450
- 2023 - 1 267
- 2022 - 1 526

Liczba ofiar śmiertelnych pożarów:

- 2024 - 6
- 2023 - 0
- 2022 - 7

Liczba fałszywych alarmów:

- 2024 - 1 760
- 2023 - 1 796
- 2022 - 1 985

W 2024 roku Gmina Miejska Kraków zapewniała gotowość bojową 12 jednostkom OSP. Dzięki wsparciu finansowemu Miasta zapewniono gotowość 100% jednostek OSP (podobnie jak w latach ubiegłych).

W 2024 roku jednostki OSP z terenu Krakowa pozyskały niezbędny sprzęt oraz wyposażenie ratownicze w całości finansowane ze środków Miasta.

W 2024 roku sfinansowano m. in.:

- OSP Tonie – zakup zestawu narzędzi hydraulicznych z napędem elektrycznym, koszt zakupu 100 000 zł
- OSP Kościelniki – zakup traktora ogrodniczego-kosiarki, koszt zakupu 26 000 zł
- OSP Wróżeńice – zakup zestawu urządzeń do prania, suszenia, impregnacji i dezynfekcji, koszt zakupu 80 000 zł
- OSP Tyniec -zakup części toru przeszkód do ćwiczeń oraz ubrania specjalnego na kwotę 15 000 zł
- OSP Bieżanów – remont dachu remizy na kwotę 25 000 zł
- OSP Zbydniowice – remont dachu remizy na kwotę 35 000 zł
- OSP Zbydniowice – dofinansowano zakup nowego średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego – kwota dofinansowania 720 000 zł
- OSP GRS KRAKÓW – zakup sprzętu dla jednostki OSP GRS (m.in. ubrania, plecaki, buty itp.) – kwota 150 000 zł

- OSP Kostrze – montaż automatyki do podnoszenia bram garażowych oraz położenie tynku mineralnego w przedsionku, sali szkoleniowej i szatni remizy OSP Kostrze – kwota 20 000 zł.

IV.2.2.2. Usługa publiczna B-2 Zapewnienie mieszkańcom pomocy w sytuacjach zagrożeń

Działania w ramach Usługi publicznej B-2 koncentrują się na celach związanych z zapewnieniem ochrony przeciwpowodziowej, zapewnieniem obronności, a także zapobieganiu zagrożeniom kryzysowym, epidemiologicznym oraz budowlanym. W ramach tej Usługi zadania realizowane są przy współudziale służb porządku publicznego, Ochotniczych Straży Pożarnych działających w granicach administracyjnych Miasta oraz miejskich jednostek organizacyjnych i spółek zgodnie z kompetencjami.

Centrum Zarządzania Kryzysowego Miasta Krakowa (CZK MK)

Zarządzanie bezpieczeństwem odbywało się z poziomu Zespołu Zarządzania Kryzysowego Miasta Krakowa (ZZK MK) oraz za pośrednictwem Centrum Zarządzania Kryzysowego Miasta Krakowa (CZK MK), pracującego w systemie całodobowym.

W 2024 roku posiedzenia ZZK MK dotyczyły następujących zagadnień:

- Ćwiczenie doskonalące na temat: „Kierowanie realizacją zadań obronnych z elementami zarządzania kryzysowego podczas podwyższania gotowości obronnej państwa oraz wystąpienia powodzi skutkującej koniecznością podjęcia decyzji o ewakuacji ludności”.
- Ćwiczenie praktyczne na temat: „Ocena stanu przygotowania Miasta Krakowa do podejmowania działań na wypadek wystąpienia powodzi - ewakuacja Schroniska dla Bezdomnych Zwierząt przy ul. Rybnej 3 oraz ćwiczenia sztabowo - praktyczne na terenie Ogrodu Zoologicznego w Krakowie przy ul. Kasy Oszczędności Miasta Krakowa 14”.
- Posiedzenie na temat problematyki ochrony infrastruktury krytycznej zlokalizowanej na obszarze Gminy Miejskiej Kraków.
- Ćwiczenie praktyczne na temat: „Wypadek masowy z udziałem pojazdu szynowego w tunelu Trasy Łagiewnickiej”.
- Doraźne posiedzenie w związku z niekorzystnymi prognozami pogodowymi dla obszaru Małopolski, w tym Gminy Miejskiej Kraków.
- Ćwiczenie praktyczne na temat: „Ćwiczenia ratowniczo-gaśnicze: pożar w Bazylice Bożego Ciała w Krakowie – ewakuacja zbiorów”.
- Ćwiczenie praktyczne na temat: „Skażenie ujęcia wody w Raciborowicach oraz awaria rozdzielni głównej niskiego napięcia na Pompowni Wody Surowej w Zesławicach”.
- Doraźne posiedzenie poświęcone ocenie działań prowadzonych w dniach 12-16 września 2024 roku, w okresie zagrożenia powodziowego na terenie Gminy Miejskiej Kraków.
- Gra decyzyjna na temat: „Podłożenie ładunku wybuchowego w obiektach infrastruktury krytycznej ważnych dla bezpieczeństwa lub obronności państwa – Oczyszczalnia Ścieków PŁASZÓW, ul. Kosiarzy 3 w Krakowie, Oczyszczalnia Ścieków KUJAWY, ul. Dymarek 9 w Krakowie”.

W 2024 roku CZK MK uczestniczyło w:

- 15 treningach radiowych w systemie ostrzegania ludności cywilnej i wojsk o zagrożeniach uderzeniami z powietrza.

- 48 treningach łączności radiowej w Sieci Zarządzania Kryzysowego Wojewody Małopolskiego z jednostkami administracji samorządowej.
- 50 testach sprawdzenia łączności w Sieci Zarządzania Kryzysowego Miasta Krakowa.
- 9 treningach wymiany komunikatów CBRN w systemie wczesnego ostrzegania o zagrożeniach w relacji Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego (WCZK) – Starostwa Powiatowe (PCZK) w 2024 roku – System Informatyczny PROMIEN.
- 11 treningach wymiany informacji w Krajowym Systemie Wykrywania Skazań i Alarmowania z wykorzystaniem SI PROMIEN w relacji CD KSWSiA – jednostki organizacyjne KSWSiA w 2024 roku – System Informatyczny PROMIEN.

W ramach realizacji „Programu Ochrony Powietrza dla Województwa Małopolskiego” Centrum Zarządzania K Kryzysowego Miasta Krakowa:

- informowało mieszkańców o przekroczeniu poziomu alarmowego dla pyłu zawieszonego PM10 w dniu 10 stycznia 2024 roku i o ryzyku wystąpienia przekroczenia poziomu alarmowego dla pyłu zawieszonego PM10 w powietrzu w dniu 11 stycznia 2024 roku,
- informowało mieszkańców w dniu 26 lutego 2024 r. o ryzyku przekroczenia poziomów dopuszczalnych dla pyłu zawieszonego PM10,
- informowało mieszkańców o ryzyku wystąpienia przekroczenia średniorocznego poziomu dopuszczalnego dla dwutlenku azotu w powietrzu od dnia 25 marca do dnia 31 grudnia 2024 roku,
- informowało mieszkańców o ryzyku wystąpienia przekroczenia średniorocznego poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 od dnia 25 kwietnia do dnia 31 grudnia 2024 roku,
- CZK w każdym odnotowanym przypadku przekroczenia norm zanieczyszczenia powietrza, wymagającego wprowadzenia stopnia zagrożenia, wysłało wiadomości tekstowe SMS oraz wiadomości e-mail w formie ostrzeżeń do Biura Prasowego i osób funkcyjnych Miasta Krakowa oraz do ustalonych grup adresatów, a także zamieszczało informację w Biuletynie Informacji Publicznej UMK,
- przekazywało do wskazanych służb, jednostek, inspekcji dobową informację o prognozowanych stężeniach i warunkach dyspersji zanieczyszczeń powietrza w Krakowie,
- całodobowo monitorowało wskazania systemu 8 stacji pomiarowych jakości powietrza WIOŚ, usytuowanych na terenie miasta Krakowa oraz analizowało informacje otrzymywane z Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej o prognozowanych stężeniach i warunkach dyspersji zanieczyszczeń powietrza w Krakowie.

W ramach raportowania i monitorowania pracy CZK MK w 2024 roku:

- sporządzono 253 bieżące raporty dzienne o stanie bezpieczeństwa w mieście oraz działalności podmiotów i instytucji niezbędnej do zabezpieczenia porządku i bezpieczeństwa publicznego,
- przygotowano 366 raportów dobowych o stanie bezpieczeństwa w mieście w ramach współdziałania z Wojewódzkim Centrum Zarządzania Kryzysowego (WCZK),
- przygotowano dla podmiotów i instytucji z terenu Gminy Miejskiej Kraków 229 komunikatów dotyczących ostrzeżeń meteorologicznych i hydrologicznych,
- rejestrowano zgromadzenia publiczne w uproszczonym trybie art. 21 ustawy z 24 lipca 2015 r. Prawo o zgromadzeniach (t. j. Dz. U. z 2019 r. poz. 631),
- 23-krotnie odebrano informację o charakterze kaskadowym, dotyczącą zagrożenia terrorystycznego, podejmując interwencje zgodnie z obowiązującymi procedurami,

- podjęto 1 701 interwencji związanych z działaniami w zakresie przeprowadzenia akcji ratowniczych lub zabezpieczenia porządku i bezpieczeństwa publicznego.

W ramach realizacji działań przeciwpowodziowych w 2024 roku CZK MK w okresie zagrożenia powodziowego, w wyniku nawałnych deszczów, kontrolowało sytuację na obszarze Miasta Krakowa na terenach przylegających do cieków wodnych objętych monitoringiem powodziowym (rzeki: Wisła, Prądnik, Rudawa, Potok Kostrzecki, Dłubnia, Sudoł, Potok Kościelnicki, Serafa, Drwinka).

W związku z wprowadzeniem zarządzeniami Prezesa Rady Ministrów na całym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stopni alarmowych, Gmina Miejska Kraków zrealizowała zadania określone w załączniku nr 33 do Planu Zarządzania Kryzysowego Miasta Krakowa (Procedura postępowania na wypadek ogłoszenia stopni alarmowych).

CZK MK na bieżąco aktualizowało dostępną bazę miejsc zakwaterowania dla uchodźców z Ukrainy na terenie Miasta Krakowa i powiatu krakowskiego oraz raportowało liczbę miejsc w zastępczych miejscach zakwaterowania do:

- WCZK Wojewody Małopolskiego (wykonano 366 raportów dobowych, dotyczących osób aktualnie zakwaterowanych oraz wolnych miejsc),
- MSWiA (przekazano szczegółowe meldunki, dotyczące liczby cudzoziemców w poszczególnych obiektach zakwaterowania na terenie Miasta Krakowa - wykonano 51 raportów).

Plan Ograniczenia Skutków Powodzi oraz Odwodnienia Miasta Krakowa

W ramach Usługi publicznej B-2, w celu zapewnienia ochrony przeciwpowodziowej realizowano zadania wynikające z „Planu ograniczenia skutków powodzi oraz odwodnienia miasta Krakowa” przyjętego uchwałą nr CXV/3043/18 Rady Miasta Krakowa z 7 listopada 2018 roku.

Od 2018 roku zadania inwestycyjne i utrzymaniowe związane z ochroną przed powodzią realizowane są przede wszystkim przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie na podstawie ustawy z 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne.

W 2024 roku Wody Polskie wydatkowały na zadania utrzymaniowe związane z ochroną przed powodzią i odwodnieniem Krakowa kwotę ok. 8,3 mln zł. Kontynuowane były również prace związane z: budową suchego zbiornika na Sudole Dominikańskim w gminie Zielonki, rewitalizacją i poprawą warunków geomorfologicznych rzeki Dłubni, ochroną przed powodzią zlewni Prądnika, przygotowaniem do budowy kanału ulgi Sudołu Dominikańskiego/potoku Rozrywka oraz z budową zbiornika Malinówka 3.

Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego UMK wydał 262 (w roku 2023 – 303) opinie dotyczące inwestycji lokalizowanych na terenach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, w tym 38 do ULI - inwestycji celu publicznego (w roku 2023 – 47) oraz 28 (w roku 2023 – 23) opinii do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Dodatkowe informacje o ochronie przed powodzią można znaleźć na stronie internetowej www.bip.krakow.pl w zakładce Rozwój miasta/ Polityki/ Bezpieczeństwa/ ochrona przed powodzią, pod adresem http://www.bip.krakow.pl/?sub_dok_id=772.

Stan bezpieczeństwa przeciwpowodziowego w Krakowie obrazuje wskaźnik przedstawiający odsetek wałów przeciwpowodziowych, zaliczonych do kategorii wałów „niezagrożających” bezpieczeństwu (**W4_B**) na całej długości wałów na terenie Krakowa, bez względu na zarządzającego wałami.

Odsetek wałów przeciwpowodziowych zaliczonych do kategorii wałów „niezagrażających” bezpieczeństwu – ogółem:

- 2024: 87%
- 2023: 87%
- 2022: 87%

Bezpieczeństwo sanitarno-epidemiologiczne

Według Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego (PPIS) w Krakowie, stan bezpieczeństwa sanitarnego na terenie miasta Krakowa w 2024 roku był stabilny.

Tabela. IV.2.9. Działalność Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Krakowie

	2022	2023	2024
Liczba obiektów objętych nadzorem	29 757	30 405	26 529
w tym obiekty żywnościowo- żywieniowe	13 738	13 683	13 895
Liczba kontroli	19 852	17 878	18 649
w tym w wyniku których wydano decyzje administracyjne	3 251	5 470	5 268
Liczba wydanych decyzji płatniczych	6 230	5 560	7 743
Kwota decyzji płatniczych (w zł)	989 992	1 344 352,24	1 574 740,98
Liczba kontroli sanitarnych w obiektach żywnościowo-żywnieniowych	8 316	8 871	8 948
Liczba decyzji administracyjnych wydanych w związku ze stwierdzonymi uchybieniami w obiektach żywnościowo-żywnieniowych	1 267	2 856	2 694
w tym z rygorem natychmiastowej wykonalności	20	38	42

Źródło: Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Krakowie

Zgodnie z obowiązującymi przepisami w zakresie zgłaszania chorób zakaźnych do PPIS w Krakowie w 2024 roku zgłoszono 28 839 przypadków zachorowań na choroby zakaźne, podlegające temu obowiązkowi. Odnotowano 4 707 przypadków zakażeń wirusem SARS CoV - 2. Spośród 3 961 potwierdzonych przypadków zachorowań na COVID-19, 717 osób było hospitalizowanych. Jest to znaczący spadek liczby zachorowań w stosunku do 2023 roku, w którym odnotowano 7 086 przypadków.

Na terenie miasta Krakowa w 2024 roku odnotowano wzrost zachorowań na krztusiec aż o 3931% w porównaniu do roku poprzedniego (2023 rok – 32 przypadki, 2024 rok – 1 290 przypadków zachorowań). Najwięcej zachorowań wystąpiło w grupie wiekowej między 0-9 lat.

Na obecną sytuację epidemiologiczną krztuśca ma wpływ spadek akceptacji szczepień, a w związku z tym zmniejszenie stanu zaszczepienia populacji przeciw krztuścowi. Dużo zachorowań jest również w grupie wiekowej 40-44. Do możliwych przyczyn wzrostu zachorowań należy wymienić wygasanie odporności w wyniku upływu lat od szczepień podstawowych realizowanych w dzieciństwie.

W 2024 roku do PPIS w Krakowie zgłoszono łącznie 79 ognisk epidemicznych, w tym 74 ze szpitali oraz 5 z zakładów opiekuńczo-leczniczych.

W przypadku obiektów użyteczności publicznej, będących pod nadzorem PPIS w Krakowie ogólny stan sanitarno-porządkowy ocenia się jako dobry. Monitoring jakości wody na basenach prowadzony był w oparciu o przepisy rozporządzenia Ministra Zdrowia z 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach. Wszystkie nadzorowane baseny prowadziły badania wody zgodnie z zatwierdzonym przez PPIS w Krakowie „harmonogramem badań wody na rok 2024”. Nadzorowane kąpieliska zostały dobrze przygotowane do sezonu letniego 2024. Badania wody prowadzone były zarówno przez PPIS w Krakowie jak i przez organizatorów kąpielisk, w oparciu o uzgodniony harmonogram badań wody. Dane dotyczące jakości wody w kąpieliskach były umieszczane na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie oraz aktualizowane na bieżąco w ogólnopolskim serwisie kąpieliskowym prowadzonym przez GIS.

W 2024 roku podobnie jak w latach ubiegłych, warunki sanitarno-techniczne placówek oświatowo-wychowawczych uległy sukcesywnie poprawie, co było wynikiem przeprowadzanych prac remontowych i modernizacyjnych. Prowadzone działania przez nadzór higieny dzieci i młodzieży miały na celu m.in. zapewnienie w każdej skontrolowanej szkole bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu dzieci w tym prawidłowe urządzenie sal lekcyjnych oraz zapewnienie właściwej higieny procesu nauczania.

W 2024 roku skontrolowano zorganizowany na terenie miasta Krakowa wypoczynek dzieci i młodzieży szkolnej w okresie zimowym oraz letnim. Przeprowadzono łącznie 245 kontroli w obiektach sezonowych.

Ponadto PPIS w Krakowie inicjował, wdrażał i monitorował interwencje programowe i nieprogramowe z zakresu profilaktyki chorób i promocji zdrowia na terenie miasta Krakowa. Realizowane w 2024 roku interwencje programowe były kontynuacją programów wdrożonych w ubiegłych latach mających charakter długofalowy. Inicjowane przez PPIS w Krakowie interwencje i działania akcyjne były odpowiedzią na aktualne zagrożenia zdrowotne występujące wśród mieszkańców miasta Krakowa: dzieci, młodzieży i dorosłych.

Łącznie interwencjami programowymi i nieprogramowymi objęto 62 300 mieszkańców miasta Krakowa.

Bezpieczeństwo obiektów budowlanych¹

Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego (PINB) w Krakowie jako organ właściwy w sprawach bezpieczeństwa obiektów budowlanych, skontrolował budowy, roboty

¹ Zadania związane z wydawaniem decyzji o pozwoleniu na budowę oraz o warunkach zabudowy realizowane są w ramach Dziedziny zarządzania *Administracja i cyfryzacja*. Zdarzenia związane z zapobieganiem zagrożeniom budowlanym bezpośrednio wpisują się w usługę B-2 realizowaną w Dziedzinie zarządzania Bezpieczeństwo publiczne.

budowlane i obiekty budowlane będące w nieodpowiednim stanie technicznym pod kątem ich zgodności z zasadami bezpieczeństwa i prawa budowlanego. Kontrole realizowane były zarówno w ramach planowych, prewencyjnych działań kontrolnych organu, jak i w ramach działań interwencyjnych związanych ze zgłoszeniami mieszkańców.

Tabela. IV.2.10. Działalność Powiatowego Nadzoru Budowlanego w Krakowie

	2022	2023	2024
Liczba przeprowadzonych kontroli	5 650	5 838	5 810
Liczba decyzji pokontrolnych, w tym decyzji nakazujących rozbiórkę samowolnie wykonanych obiektów budowlanych lub nakaz wykonania określonych robót, eliminujących nieprawidłowości w zakresie stanów technicznych obiektów budowlanych	887	1 222	1 152
Liczba skarg i wniosków obywateli rozpatrzonych przez PINB	97	94	61
Liczba postępowań legalizacyjnych oraz naprawczych, doprowadzających obiekty budowlane, zrealizowane bez zgody właściwego organu administracji architektoniczno-budowlanej, do stanu zgodnego z prawem	511	502	462

Źródło: Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego (PINB) w Krakowie

W 2024 roku wszczęto 165 oraz zakończono 121 postępowań egzekucyjnych, w ramach których nałożono w formie postanowień administracyjnych grzywny celem przymuszenia – w łącznej wysokości 746 909,90 zł.

W 2024 roku, celem zapewnienia bezpieczeństwa najmłodszych mieszkańców Miasta Krakowa, PINB przeprowadzał kontrole w związku z akcjami „ZIMA” i „LATO”. W ramach akcji dokonano kontroli obiektów budowlanych (szkół, domów kultury), w których organizowane były zajęcia dydaktyczne dla dzieci i młodzieży podczas ferii zimowych i przerwy wakacyjnej. Przeprowadzono czynności związane z kontrolą dokumentów związanych z utrzymaniem obiektu budowlanego (książki obiektu budowlanego, protokoły kontroli wynikające z art. 62 ustawy Prawo budowlane), jak i czynności w terenie. W ramach tej akcji PINB w Krakowie – Powiat Grodzki przeprowadził czynności kontrolne 215 obiektów budowlanych. Działania te pozwoliły na zapewnienie dzieciom bezpiecznego wypoczynku na terenie miasta.

IV.2.3. Programy i polityki

Program poprawy bezpieczeństwa dla miasta Krakowa „Bezpieczny Kraków” na lata 2022–2024

Cel ogólny, ramowy zakres oraz cele szczegółowe programu pn. „Bezpieczny Kraków” określa **Deklaracja wyników** w brzmieniu:

„Trwałe utrzymanie wypracowanego dotychczas poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego w zakresie obiektywnego bezpieczeństwa i poczucia bezpieczeństwa osób przebywających na terenie m. Krakowa”:

poprzez:

- Zintegrowanie działań wydziałów i jednostek miejskich, Policji, miejskich służb i straży, organizacji pozarządowych, uczelni oraz innych podmiotów w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom obiektywnego i subiektywnego bezpieczeństwa,
- Rozwijanie wiedzy i motywacji w zakresie właściwych reakcji na zagrożenia w mieście, zwłaszcza poprzez prowadzenie praktycznych warsztatów i szkoleń,
- Kształtowanie kultury dialogu w społeczeństwie, która służy integracji społecznej, łagodzeniu konfliktów między różnymi grupami, promowaniu równości i przeciwdziałaniu mowie nienawiści, jak też gotowości do wzajemnej pomocy (np. rowerzyści i piesi, rówieśnicy, osoby starsze i młodzież),
- Kształtowanie nowoczesnej infrastruktury służącej poprawie bezpieczeństwa i poczucia bezpieczeństwa,

tak, aby osiągnąć poniższe cele szczegółowe:

Tabela IV.2.5. Wskaźniki służące do oceny stopnia realizacji celów szczegółowych Programu poprawy bezpieczeństwa dla miasta Krakowa pn. „Bezpieczny Kraków na lata 2022–2024”

Cel szczegółowy	Wskaźnik	Wartość docelowa w 2024 roku	2022	2023	2024
Zwiększenie kompetencji w zakresie udzielania pomocy w sytuacji zagrożenia	W40_B Gotowość do niesienia pomocy w sytuacji zagrożenia (wskaźnik obrazuje odsetek odpowiedzi pozytywnych „zdecydowanie tak” i „raczej tak” na pytanie ankietowe przeprowadzone wśród mieszkańców Krakowa: Czy w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia, gdyby była komuś potrzebna pomoc – udzielił(a)by jej Pan(i), czy nie?)	Przedział: 50% - 100%	84,6%	82,8%	80,4%
Zwiększenie kompetencji w zakresie komunikacji międzyludzkiej	W38_B Poziom satysfakcji z uzyskanej wiedzy w szkoleniach, warsztatach – DIALOG BK (wskaźnik obrazuje odsetek odpowiedzi pozytywnych „zdecydowanie tak” i „raczej tak” na pytanie ankietowe przeprowadzone wśród uczestników szkolenia: Czy jesteś usatysfakcjonowany z wiedzy jaką uzyskałeś podczas szkolenia/warsztatu?)	Trend wzrostowy, wartość bazowa 60%	65%	99,4%	96,1%
Stałe podnoszenie kompetencji uczestników ruchu drogowego	W15_T Wzrost poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego (wskaźnik obrazuje liczbę zabitych i rannych w wypadkach i kolizjach w stosunku do ogólnej liczby wypadków i kolizji)	Trend spadkowy, wartość bazowa 0,124 osób	0,092 osób	0,090 osób	0,107 osób
Promowanie Program wśród mieszkańców Krakowa	W36_B Poziom znajomości/rozpoznawalności programu „Bezpieczny Kraków” (wskaźnik obrazuje odsetek odpowiedzi pozytywnych „zdecydowanie tak” oraz „raczej tak” na pytanie ankietowe przeprowadzone wśród uczestników szkolenia: Czy zna Pani/Pan Program poprawy bezpieczeństwa dla miasta Krakowa pn. „Bezpieczny Kraków” na lata 2022-2024?)	Trend wzrostowy, wartość bazowa 50%	29,4%	14,2%	17,4%

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Nakłady finansowe na realizację Programu w 2024 roku wyniosły 1 172 386,30 zł.

Wsparcie finansowe Policji w ramach realizacji Programu w 2024:

- 25 600,00 zł na zakup dwóch psów patrolowo-tropiących do działań prewencyjnych wraz z niezbędnym sprzętem do ich tresury dla potrzeb Komendy Miejskiej Policji w Krakowie w ramach Programu poprawy bezpieczeństwa dla miasta Krakowa na lata 2022-2024 pn. „Bezpieczny Kraków”,
- 10 000,00 zł na zakup nagród dla zwycięzców turnieju dla krakowskich szkół pod nazwą „Navigator Bezpieczeństwa”. Projekt organizowany przez Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego UMK we współpracy z Komendą Miejską Policji w ramach Programu poprawy bezpieczeństwa dla miasta Krakowa na lata 2022-2024 pn. „Bezpieczny Kraków”.

Działania realizowane w ramach Dziedziny powiązane są z następującymi dokumentami programowymi o charakterze polityk lub programów, przyjętymi uchwałami Rady Miasta Krakowa:

- Program profilaktyki przeciwpożarowej obiektów Gminy Miejskiej Kraków (więcej w: IV.2.2.1.)
- Plan ograniczenia skutków powodzi oraz odwodnienia miasta Krakowa, (więcej w: IV.2.2.2.)

IV.2.4. Finanse

Tabela IV.2.6. Wydatki w Dziedzinie Bezpieczeństwo publiczne zrealizowane w 2024 roku według rodzajów wydatków

Rodzaj wydatków	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	182 335 368	100
Wydatki inwestycyjne	7 630 056	4,2
Wydatki bieżące	174 705 312	95,8

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

Tabela IV.2.7. Wydatki w Dziedzinie Bezpieczeństwo publiczne zrealizowane w 2024 roku w podziale na Usługi

Usługa publiczna	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	182 335 368	100
Tworzenie warunków do utrzymania bezpieczeństwa publicznego na terenie Gminy (B-1)	38 898 106	21,3
Zapewnienie mieszkańcom pomocy w sytuacjach zagrożeń (B- 2)	98 580 339	54,1
Wydatki niezwiązane bezpośrednio z realizacją usług	44 856 923	24,6

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

IV.3. SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE

Społeczeństwo obywatelskie

Budżet obywatelski (BO)

46 mln zł ROK 2024
38 mln zł ROK 2023

ŚRODKI
OGÓŁEM

ŚRODKI
NA PROJEKTY
DZIELNICOWE

36,8 mln zł 2024 ROK
30,4 mln zł 2023 ROK

Frekwencja w wyborach samorządowych

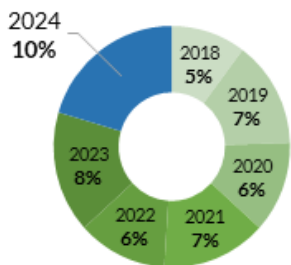
I TURA
51,79%

II TURA
45,50%

Liczba NGO's

5 848 ROK 2024
5 622 ROK 2023

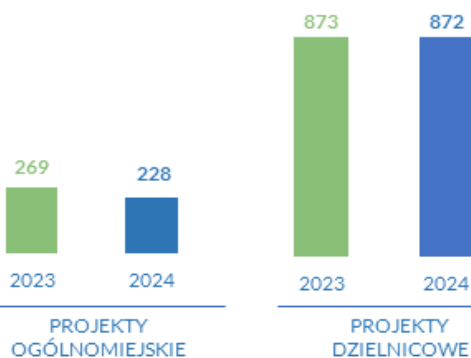
Frekwencja w BO w latach 2018-2024

Liczba Centrów Aktywności Seniora

58 ROK 2024
55 ROK 2023

Liczba projektów BO

Barometr Krakowski 2024

54,4% zaufanie do przedstawicieli
Urzędu Miasta
(55,1% w roku 2022)

Wydatki na Dziedzinę

Wydatki Budżetu Miasta Krakowa na Dziedzinę
Społeczeństwo obywatelskie: **0,36%**

WYDATKI W DZIEDZINIE SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE
ZREALIZOWANE W 2024 ROKU

Rodzaj wydatków	Wydatki (zł)	Wydatki (%)
Ogółem	35 811 398	100
Wydatki bieżące	35 811 398	100

IV.3.1. Wprowadzenie do Dziedziny Społeczeństwo obywatelskie

Społeczeństwo obywatelskie stanowi swego rodzaju ekosystem, składający się z jednostek, lokalnych społeczności, organizacji pozarządowych, zarówno formalnych, jak i nieformalnych, a także ruchów społecznych charakteryzujących się aktywnością i zdolnością do osiągania wyznaczonych celów. Jego członkowie angażują się na różnych poziomach i w różnorodne kwestie, wymagające rozwiązania, zmiany lub naprawy. Częścią społeczeństwa obywatelskiego jest także samorząd zapewniający realizację najważniejszych potrzeb wspólnoty lokalnej. Społeczeństwo obywatelskie wpływa na działanie lokalnej administracji publicznej poprzez budowanie relacji partnerskich i świadome uczestnictwo w procesie podejmowania decyzji.

Znajomość potrzeb wspólnoty oraz dążenie do ich zaspokajania są podstawowymi cechami społeczeństwa obywatelskiego. Jego członkowie mają również wpływ na wybór władz rządowych i samorządowych oraz na późniejszą kontrolę i ocenę ich działań.

W zakresie Dziedziny Społeczeństwo obywatelskie, działania Miasta koncentrują się na inicjatywach zapewniających mieszkańcom, organizacjom pozarządowym i grupom nieformalnym uczestnictwo w różnych formach partycypacji i konsultacji społecznych, angażowanie się w działania na rzecz lokalnej społeczności, wspieranie i rozwój samorządności, wolontariatu, podejmowanie działań na rzecz dobra wspólnego, edukacji obywatelskiej, dążenie do zapewnienia równych szans, ochrony środowiska, przedsiębiorczości i innowacji, dążeniom do zrównoważonego rozwoju.

IV.3.2. Charakterystyka Usług publicznych

W 2024 roku Miasto wspierało rozwój społeczeństwa obywatelskiego przez działania w zakresie czterech Usług publicznych:

- Zapewnienie dialogu z mieszkańcami i tworzenie warunków do partycypacji społecznej (D-1)
- Zapewnienie możliwości realizacji zadań publicznych przez organizacje pozarządowe i inicjatywy społeczne (D-2)
- Funkcjonowanie mechanizmów demokracji (D-3)
- Kształtowanie postaw obywatelskich wśród dzieci i młodzieży (D-4)

IV.3.2.1. Usługa publiczna D-1 Zapewnienie dialogu z mieszkańcami i tworzenie warunków do partycypacji społecznej

Usługa D-1, w ramach której realizowane są działania związane ze wspieraniem inicjatyw społecznych, prowadzeniem Miejskiej Platformy Internetowej, relacjami publicznymi i komunikacją społeczną, integracją cudzoziemców, a także z organizacją i monitorowaniem budżetu obywatelskiego oraz inicjatywy lokalnej.

W 2024 roku zorganizowano m.in. **247 konferencji**, briefingów i spotkań z dziennikarzami oraz przygotowano **252** serwisy prasowe, odnotowano **ponad 36,8 mln** wejść na stronę Miejskiej Platformy Internetowej, wydano **19** numerów dwutygodnika KRAKÓW.PL.

W 2024 roku zorganizowano 27 procesów konsultacji społecznych. Jeden z nich był kontynuacją działań rozpoczętych w 2023 roku.

Rodzaje konsultacji wyglądały następująco:

- 14 dotyczyło wyłącznie mieszkańców,
- 9 obejmowało zarówno mieszkańców, jak i organizacje pozarządowe,
- 4 były skierowane tylko do organizacji pozarządowych.

Dodatkowo, 8 procesów konsultacyjnych przeprowadzono z Krakowską Radą Działalności Pożytku Publicznego (KRDPP).

W 2024 roku spadł wskaźnik udziału organizacji pozarządowych biorących udział w konsultacjach z 6,15% w 2023 roku do 4,46% w 2024 roku.

W2_D Udział organizacji pozarządowych w konsultacjach:

- **2024: 4,46%**
- **2023: 6,15%**
- **2022: 5,28%**

Narzędzia partycypacyjne

W ramach **11. edycji Budżetu Obywatelskiego Miasta Krakowa** w roku 2024 mieszkańcy złożyli **1 100** projektów (w 2023 roku – 1 142). Pod głosowanie poddano **694** (714 w 2023 roku) spełniające kryteria projekty, na które głosy oddało 72 942 (69 490 w 2023 roku) mieszkańców. Frekwencja wyniosła 10%. Więcej na temat Budżetu Obywatelskiego Miasta Krakowa w rozdziale VII.

W 2024 roku w ramach **Inicjatywy Lokalnej** mieszkańcy miasta złożyli **38 wniosków**, które poddane ocenie formalno-prawnej i merytorycznej zaowocowały realizacją **28 inicjatyw** w społecznościach lokalnych. Zrealizowane wydarzenia przyczyniły się do integracji społeczności lokalnych i wzięło w nich udział około 3 tys. mieszkańców miasta.

NPP – nieodpłatna pomoc prawna

W roku 2024, zgodnie z ustawą o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej w ramach bezpłatnej pomocy prawnej udzielono 12 841 porad prawnych (w 2023 roku – 12 150 porad). W odniesieniu do 2023 roku odnotowano wzrost o 691 porad.

Rada ds. Równego Traktowania

W dniu 29 stycznia w 2024 roku zarządzeniem Prezydenta Miasta Krakowa nr 298/2024 została powołana Rada ds. Równego Traktowania III kadencji na lata (RRT). Od lutego do czerwca 2024 roku odbyło się 5 posiedzeń Rady. W trakcie spotkań omawiano tematy

związane z działalnością Gminy Miejskiej Kraków oraz organizacji wchodzących w skład RRT, m.in. kwestie zapewnienia dostępności w Gminie Miejskiej Kraków, Plany Równości Płci w UMK oraz AGH, działalność Centrum Wielokulturowego oraz Punktu Informacyjnego dla Obcokrajowców w Krakowie, programu aktywnego uczestnictwa młodzieży w życiu miasta „Młody Kraków” na lata 2024-2028 oraz Młodzieżowej Rady Krakowa.

Zarządzeniem nr 2108/2024 Prezydenta Miasta Krakowa z 31 lipca 2024 roku zostało zmienione zarządzenie nr 298/2024 w sprawie powołania Rady ds. Równego Traktowania III kadencji. W październiku 2024 roku odbyło się spotkanie, na którym członkinie i członkowie Rady mogli poznać plany nowej Pełnomocniczki PMK ds. Polityki Równościowej. W grudniu odbyło się nieformalne spotkanie z członkiniami i członkami Rady, w sprawie zmian, które nastąpią w roku 2025. Dokumenty dotyczące Rady dostępne są pod adresem: https://www.bip.krakow.pl/?dok_id=196579.

IV.3.2.2. Usługa publiczna D-2 Zapewnienie możliwości realizacji zadań publicznych przez organizacje pozarządowe i inicjatywy społeczne

W 2024 roku w bazie organizacji pozarządowych zarejestrowanych w KRS oraz innych rejestrach prowadzonych przez Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia UMK było **5 848** organizacji wobec 5 622 organizacji w 2023 roku.

Miasto Kraków prowadziło konsultacje z organizacjami pozarządowymi m.in. konsultacje aktów prawa lub programów rozwoju dotyczących obszarów działań organizacji, takich jak: ochrona środowiska, profilaktyka uzależnień, sprawy społeczne. Łącznie przeprowadzono **21 konsultacji** z organizacjami pozarządowymi (w tym 8 z KRDP) W procesach tych wzięło udział **261 organizacji pozarządowych**. Aktywność konsultacyjna organizacji pozarządowych potwierdza słuszność i potrzebę dalszego budowania kapitału relacyjnego z trzecim sektorem i wzmacniania instrumentów współpracy międzysektorowej.

Wskaźnik kontekstowy W1_D Dynamika aktywności konsultacyjnej organizacji pozarządowych:

- 2024: 21,75
- 2023: 28,83
- 2022: 30,00

W 2024 roku **Krakowska Rada Działalności Pożytku Publicznego** (dalej KRDP), jako organ konsultacyjno-doradczy Prezydenta Miasta Krakowa w zakresie współpracy Gminy Miejskiej Kraków z organizacjami pozarządowymi, przeprowadziła **14 konsultacji projektów aktów prawa**, do których wydała **13** opinii pozytywnych oraz jedną uchwałę o odstąpieniu od wydania opinii. Prace KRDP odbywały się w ramach 10 spotkań plenarnych z udziałem zaproszonych gości, przedstawicieli komórek organizacyjnych Urzędu Miasta Krakowa, Miejskich Jednostek Organizacyjnych oraz przedstawicieli trzeciego sektora. KRDP podjęła 17 uchwał.

W ramach działań mających na celu wzmocnienie instytucjonalne organizacji pozarządowych, krakowskie organizacje miały możliwość nieodpłatnego korzystania z 1 sali szkoleniowo-

konferencyjnej i 1 sali coworkingowej w Centrum Obywatelskim na os. Centrum C10 oraz 3 sal konferencyjno-seminaryjnych w Centrum Obywatelskim przy ul. W. Reymonta 20. Ponadto od 2023 roku zapleczem logistycznym są również 3 sale (konferencyjno-szkoleniowe) w Klasterze Innowacji Społeczno-Gospodarczych Zabłocie 20.22 przy ul. Zabłocie 22. Łącznie sale **udostępniono 1 037 razy** w 2024 roku wobec 609 udostępnień w 2023 roku, tj. **wzrost o 70%**.

W 2024 roku **organizacje pozarządowe** w trybie wsparcia (dofinansowanie) **realizowały 514 zadań publicznych** – wobec 513 w roku 2023. Zmniejszyła się liczba zadań publicznych realizowanych przy udziale organizacji pozarządowych w trybie powierzenia (zakup usług ze 100% finansowaniem) z 282 w roku 2023 do **245** w 2024 roku.

Należy również podkreślić, że na współpracę z trzecim sektorem Gmina Miejska Kraków wydatkowała w 2024 roku **138 551 590 zł**, a w 2023 roku było 118 968 327 zł. Jest to kwota większa o około 19 583 263 zł niż rok wcześniej.

Odsetek wydatków bieżących z budżetu GMK na współpracę z NGO w 2024 roku wyniósł 1,41% i był wyższy niż w 2023 roku, który wynosił 1,32%. Co roku, w ramach tworzenia rocznego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi na kolejny rok dokonuje się analizy zadań realizowanych przez UMK pod kątem możliwości zlecania ich organizacjom pozarządowym w ramach dotychczasowych lub nowych obszarów współpracy i priorytetów.

Tabela IV.3.1. Liczba zadań publicznych realizowanych przy współudziale organizacji pozarządowych w trybie powierzenia i wsparcia

	2022	2023	2024
Liczba zadań publicznych realizowanych w trybie powierzenie - zakup usług ze 100% finansowaniem (W18_D)	114	282	245
Liczba zadań publicznych realizowanych w trybie wsparcia – dofinansowanie (W17_D)	406	513	514

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Potencjał i kondycję organizacji pozarządowych, jako partnera Miasta w realizacji zadań publicznych, obrazują wskaźniki:

Wskaźnik W3_D Wysokość wkładu własnego finansowego organizacji pozarządowych w zadaniach publicznych wspieranych przez GMK – finansowe środki własne:

- 2024: 22,2%
- 2023: 45,0%
- 2022: 19,5%

Wskaźnik W4_D Wysokość wkładu własnego organizacji pozarządowych w zadaniach publicznych wspieranych przez GMK - wkład osobowy:

- 2024: 4,32%
- 2023: 7,52%
- 2022: 4,30%

Dane te pozwalają na ocenę potencjału i stopnia rozwoju instytucjonalnego krakowskich organizacji pozarządowych współpracujących z Miastem. Znacznie spadła finansowa **wysokość wkładu własnego NGO** z 45% do **22,22%** oraz **wkładu osobowego** od 7,5% w 2023 roku do **4,32%** w 2024 roku. Na wartości wskaźników W3_D i W4_D może mieć wpływ większa dostępność w 2024 roku zewnętrznych funduszy – rządowych lub zagranicznych. Wartość wskaźnika W4_D sugeruje, że krakowskie organizacje pozarządowe starają się podejmować próby aktywizacji społecznej społeczeństwa lokalnego do bezinteresownego działania na rzecz miasta Krakowa.

IV.3.2.3. Usługa publiczna D-3 Funkcjonowanie mechanizmów demokracji

W 2024 roku w bazie organizacji pozarządowych zarejestrowanych w KRS oraz innych rejestrach prowadzonych przez Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia UMK było 5 848 organizacji wobec 5 622 organizacji w 2023 roku.

Wskaźnik W7_D Organizacje pozarządowe na terenie GKM na 1 000 mieszkańców wzrósł, z poziomu 6,97 do poziomu 7,24 w 2024 roku, co jest spowodowane znacznym wzmocnieniem się i rozwojem różnych form aktywności, w tym ruchów nieformalnych, oddolnych opartych na działaniach wspólnot sąsiedzkich i aktywistów miejskich. Kraków chce dążyć do szerokiego wspierania ruchów nieformalnych i wspólnot sąsiedzkich, które bezpośrednio angażują mieszkańców w partycypację społeczną i działania obywatelskie.

Wskaźnik W8_D Udział mieszkańców w zgromadzeniach publicznych przedstawia liczbę zgromadzeń, których było **2 265**, co dało wzrost o 9% w porównaniu do 2023 roku, gdzie odnotowano 2 084 zgłoszenia.

- **2024: 2 265**
- **2023: 2 084**
- **2022: 1 520**

W 2024 roku odbyły się wybory samorządowe. Frekwencja w pierwszej turze wyborów na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast w Krakowie wyniosła 51,79%, natomiast w drugiej turze – 45,50%. Frekwencja w wyborach do rad gmin, miast i rad miejskich wyniosła 51,79%.

IV.3.2.4. Usługa publiczna D-4 Kształtowanie postaw obywatelskich wśród dzieci i młodzieży

Wskaźniki dla Dziedziny pokazują duże różnice poziomu zaangażowania obywatelskiego dzieci i młodzieży w kolejnych latach. Usługę realizują również działania w ramach Programu „Młody Kraków”.

W 2024 roku mieszkańcy w wieku 13-26 lat złożyli łącznie 14 projektów (M30_D) do Budżetu Obywatelskiego Miasta Krakowa.

Jednym z działań w programie jest realizacja Szkolnego Budżetu Obywatelskiego. W 2024 roku wzięto w nim udział łącznie 51 szkół i placówek, w tym 18 liceów, 14 zespołów szkolnych, szkoły specjalne, bursa oraz internaty. Liczba uczniów, którzy złożyli projekt w 4. edycji Szkolnego Budżetu Obywatelskiego wyniosła **1 402** (M38_D). To wzrost w stosunku do poprzedniego roku, w którym nad złożeniem projektów pracowało 840 uczniów. Zgłoszono 332 projekty, z czego 319 przeszło weryfikację formalną i merytoryczną. Szkoły wyłoniły 143 zwycięskie projekty.

W 2024 roku wartość **Wskaźnika W34_D Zaangażowanie osób młodych w przygotowanie projektów Budżetu Obywatelskiego Miasta Krakowa i w Szkolnym Budżecie Obywatelskim.**

- 2024: 1 416
- 2023: 931
- 2022: 1 209

IV.3.3. Programy i polityki

Program aktywnego uczestnictwa młodzieży w życiu miasta „Młody Kraków” na lata 2024-2028

Cel ogólny, zakres i cele szczegółowe programu określa **Deklaracja wyniku**, która została sformułowana następująco:

Rezultat programu: „Stworzenie warunków do aktywnego uczestnictwa w życiu miasta młodzieży mieszkającej, uczącej się lub pracującej w Krakowie oraz wzmacnianie u niej postaw zaangażowania obywatelskiego, poczucia wpływu na życie miasta, współpracy i otwartości na innych”

poprzez:

- poszerzenie dostępu do oferty rozwojowej i edukacyjnej młodzieży oraz tworzenie przestrzeni do integracji społecznej, budowania relacji, aktywizacji młodych (Przestrzeń dla młodych),
- budowanie postawy obywatelskiej oraz współodpowiedzialności za szkołę, dzielnicę i miasto (Młodzież działa lokalnie),
- tworzenie warunków dla młodzieży do wyrażania opinii na temat rozwoju miasta oraz współtworzenia działań i polityk miejskich (Głos młodych w mieście)
- zapewnienie dostępu do informacji na temat działań dla młodzieży poprzez zbudowanie sieci informacyjnej (Informacja młodzieżowa),
- budowanie sieci współpracy instytucji i osób pracujących z młodzieżą, docenianie pracy oraz podnoszenie kompetencji osób pracujących z młodzieżą i zaangażowanych w budowanie postaw obywatelskich młodzieży (Partnerstwo dla młodych)

tak, aby osiągnąć poniższe cele szczegółowe:

Tabela IV.3.2. Wskaźniki służące do oceny stopnia realizacji celów szczegółowych Programu aktywnego uczestnictwa młodzieży w życiu miasta „Młody Kraków” na lata 2024-2028 (PS/D1/2024)

Cel szczegółowy	Wskaźnik	Wartość docelowa w 2028 r.	2022	2023	2024
Dzięki przyjaznej i bezpiecznej przestrzeni miejskiej jak najwięcej młodych ludzi mogło rozwijać pasje, zdobywać wiedzę i umiejętności, uczyć się współpracy z rówieśnikami oraz innymi mieszkańcami miasta, a także być otwartymi na różnorodność i wielokulturowość	W32_D Udział młodzieży w dzielnicowych Pracowniach Młodych	10%	6,5%	8,2%	10,3%
Jak najwięcej młodzieży z różnych środowisk aktywnie włączało się w życie miasta, uzyskiwało kompetencje społeczne i obywatelskie.	W33_D Aktywność samorządów uczniowskich w działaniach adresowanych do społeczności szkolnej w ramach programu „Młody Kraków”	120 samorządów	98	107	119
Młodzież miała wpływ na swoje najbliższe otoczenie, szkołę, dzielnicę i na rozwój miasta, brała udział w konsultacjach społecznych, a także posiadała umiejętność korzystania z narzędzi partycypacji społecznej.	W34_D Zaangażowanie osób młodych w przygotowanie projektów Budżetu Obywatelskiego	przedział 1 000 - 1 500 młodych ludzi	1 209	931	1 416
Każda młoda osoba oraz pracująca z młodzieżą miała dostęp do informacji na temat oferty miasta Krakowa dla młodych, działań organizacji młodzieżowych i pozarządowych, kwestii ważnych z perspektywy młodych osób.	W39_D Liczba odbiorców komunikatów w mediach dedykowanych Programowi, w ramach informacji młodzieżowej	przedział 10 000 – 15 000 komunikatów	b.d.	b.d.	615 539
Instytucje, organizacje, grupy i osoby pracujące na rzecz młodzieży we wsparciu Miasta poprzez wymianę informacji oraz doświadczeń wspierały swoje wysiłki budując sieć współpracy.	W36_D Zgłoszenia do nagrody dla osób pracujących z młodzieżą na najlepsze inicjatywy dla młodzieży	przedział 10-20 zgłoszeń	9	13	11

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Z perspektywy rozwoju demokracji lokalnej, wymiar edukacji obywatelskiej wydaje się kluczowy, zatem Gmina Miejska Kraków wzmacnia działania w tym zakresie, realizując więcej projektów, przedsięwzięć, kampanii promujących postawy obywatelskie dzieci i młodzieży.

W 2024 roku w ramach Programu „Młody Kraków” zorganizowano dwa wydarzenia przeznaczone dla samorządów uczniowskich szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych – „Samorząd robi wiosnę” oraz „Krakowskie Dni Samorządu Uczniowskiego”. Samorządy mogły zaangażować się także w konkurs dotacyjny #SU-w-ak. Łącznie w działaniach Programu „Młody Kraków” w 2024 roku udział wzięło 119 samorządów uczniowskich (W33_D), więcej niż w latach poprzednich.

W ramach realizacji Programu poszerzono dostęp do oferty rozwojowej i edukacyjnej młodzieży oraz prowadzono wyrównywanie szans rozwojowych i edukacyjnych młodzieży z różnych środowisk. W 2024 roku funkcjonowało pięć Pracowni Młodych: os. Piastów 22, ul. Na Kozłowie, ul. Zachodniej 7/3a oraz dwie nowe na ul. Krakusa 7 oraz al. I Daszyńskiego 22), w których uczestniczyło 8 825 osób (w 2023 roku 7 635). Dane te obrazuje wskaźnik W32_D, określający procentowy udział młodzieży (w wieku 13-26 lat) w dzielnicowych Pracowniach Młodych.

- **2024: 10,3%**
- 2023: 8,2%
- 2022: 6,5%

W nowej edycji Programu „Młody Kraków”, przewidzianej do realizacji na lata 2024-2028, wprowadzono wskaźnik liczby odbiorców komunikatów w mediach społecznościowych związanych z programem, w ramach informacji młodzieżowej. Trafne komunikowanie i skuteczne docieranie do młodych odbiorców przekładają się na zainteresowanie Programem i uczestnictwo w realizowanych w jego ramach przedsięwzięciach. Suma odbiorców „Młodego Krakowa” na stronie internetowej oraz profilach na Facebooku i Instagramie w 2024 roku wyniosła 615 539 (M39_D). Tak duża liczba odbiorców spowodowana była dodatkowymi płatnymi działaniami promocyjnymi na FB i Instagramie.

Jednym z działań w Programie jest realizacja Szkolnego Budżetu Obywatelskiego omówionego w Usłudze D-4.

Szczegółowe informacje z realizacji Programu w 2024 roku znajdują się na stronie mlodziez.krakow.pl w zakładce Program „Młody Kraków”.

Nakłady finansowe na realizację Programu „Młody Kraków”
w 2024 roku wyniosły **4 654 217 zł.**

Program „Otwarty Kraków”

Program „Otwarty Kraków” na lata 2024-2028 został przyjęty uchwałą nr XIV/357/24 Rady Miasta Krakowa z 20 listopada 2024 roku i jest kontynuacją uchwały Rady Miasta Krakowa nr LII/964/16 z dnia 14 września 2016 w sprawie przyjęcia Programu „Otwarty Kraków”.

Cel ogólny, zakres i cele szczegółowe programu przedstawia **Deklaracja wyników**, która określa je jako: „Wdrożenie i realizacja polityki otwartości miasta Krakowa na przedstawicieli i przedstawicielki mniejszości narodowych i etnicznych oraz osób z doświadczeniem migracyjnym na bazie interdyscyplinarnego podejścia do zarządzania różnorodnością i tworzenia przestrzeni sprzyjającej budowaniu tożsamości wspólnotowej wśród osób zamieszkujących Kraków.

poprzez:

- zapewnienie równego, sprawiedliwego dostępu do usług skierowanych do mniejszości narodowych i etnicznych oraz osób z doświadczeniem migracyjnym,
- zwiększenie kompetencji międzykulturowych osób zatrudnionych w Urzędzie, jednostkach miejskich i Dzielnicach Miasta Krakowa,
- zwiększenie sprawczości i zaufania przedstawicieli i przedstawicielek mniejszości narodowych i etnicznych oraz osób z doświadczeniem migracyjnym do Gminy,
- wzmocnienie głosu przedstawicieli i przedstawicielek mniejszości narodowych i etnicznych oraz osób z doświadczeniem migracyjnym do Gminy,
- zwiększenie promocji Krakowa jako miejsca do życia zapewniającego inkluzywność i spójność społeczną,
- zwiększenie aktywności obywatelskiej i społecznej osób z doświadczeniem migracyjnym oraz przedstawicieli mniejszości narodowych i etnicznych,
- zwiększenie świadomości społecznej mieszkanek i mieszkańców Krakowa w zakresie zalet różnorodnego Krakowa,
- podniesienie standardów w zakresie edukacji w warunkach zróżnicowania kulturowego i językowego,
- zwiększenie wsparcia i poczucia bezpieczeństwa grup narażonych na wykluczenie społeczne z uwagi na pochodzenie narodowe lub etniczne

tak, aby zrealizować poniższe cele szczegółowe:

Tabela IV.3.3. Wskaźniki służące do oceny stopnia realizacji celów szczegółowych Programu „Otwarty Kraków” na lata 2024-2028

Cel szczegółowy	Wskaźnik	Wartość docelowa w 2028 r.	2024
Podnieść jakość oraz dostępność usług publicznych skierowanych do mniejszości narodowych i etnicznych oraz osób z doświadczeniem migracyjnym	W42_D Udział cudzoziemców korzystających z porad Punktu Informacyjnego dla Obcokrajowców	≥ 4% rocznie	4,7%
Wspierać procesy inkluzji społecznej i tworzyć przestrzeń promującą inkluzywność i spójność społeczną	W43_D Udział cudzoziemców uczących się języka polskiego	≥ 3% rocznie	3,9%
Budować międzykulturowy charakter Krakowa oraz markę „Otwarty Kraków”	W45_D Liczba wydarzeń nawiązujących do idei wielokulturowości	400	1 412
Wspierać grupy narażone na wykluczenie społeczne ze względu na narodowość, etniczność, język, religie, w tym wdrażać mechanizmy reakcji na incydenty „rasistowskie” i ksenofobiczne	W44_D Udział osób przeszkolonych w Urzędzie Miasta Krakowa i Straży Miejskiej w zakresie wdrażania mechanizmów reakcji na incydenty „rasistowskie” i ksenofobiczne	≥ 2% rocznie	9,5%

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Z porad w Punkcie Informacyjnym dla Obcokrajowców skorzystało **5 958 cudzoziemców** (w 2023 roku **7 079**).

Zorganizowano łącznie **1 412 wydarzeń związanych z ideą wielokulturowości**. Organizatorami wydarzeń było Centrum Wielokulturowe we współpracy z organizacjami pozarządowymi, które zrealizowało 535 wydarzeń oraz miejskie instytucje kultury, które zrealizowały 877 wydarzeń ukierunkowanych na integrację kulturową lub propagowanie idei wielokulturowości.

W zajęciach języka polskiego (w tym: dodatkowe zajęcia realizowane przez szkoły samorządowe i niesamorządowe, zajęcia prowadzone w ramach zadań zleconych Gminy Miejskiej Kraków) wzięło udział **4 700 osób**.

W ramach Obserwatorium Wielokulturowości i Migracji (OWiM) – wspólnej inicjatywy Urzędu Miasta Krakowa i Uniwersytetu Ekonomicznego, przygotowano w 2024 roku 2 raporty pt.: „Ochrona zdrowia imigrantów ekonomicznych i przymusowych w Krakowie” oraz „Imigranci ekonomiczni i przymusowi w Krakowie w 2024 roku”.

Raporty są dostępne pod adresem: <https://owim.uek.krakow.pl/index.php/publikacje/>

7 listopada 2024 roku odbyła się gala finałowa szóstej edycji konkursu "Krakowski Ambasador Wielokulturowości A.D.2023". Nagroda Ambasadora w kategorii: organizacja pozarządowa, instytucja, firma, grupa nieformalna trafił do Stowarzyszenia Laboratorium Działań dla Pokoju (Salam Lab) oraz dla Specjalistycznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej dla Dzieci z Niepowodzeniami Edukacyjnymi w Krakowie. W kategorii osoba indywidualna nagrodzeni

zostali: Bożydar Pająk, dziennikarz i twórca reportaży oraz Agnieszka Widacka - Bisaga historyczka sztuki, kustoszka w Oddziale Muzeum Książąt Czartoryskich, związana z Fundacją Hliniszcz i Fundacją Wolno Nam.

W ramach uczestnictwa Krakowa w Programie Miast Międzykulturowych (Intercultural Cities Programme – ICC), pracowano nad Indeksami miast międzykulturowych dla Krakowa, w którym zostaną ujęte podsumowanie osiągnięć i wyzwania w kontekście zarządzania różnorodnością.

We współpracy z Międzynarodową Organizacją ds. Migracji (IOM) przeprowadzono szkolenia z zakresu reagowania na dyskryminację i przemoc motywowaną uprzedzeniami, zarządzania i rozwiązywania konfliktów. W szkoleniach udział wzięło 413 pracowników z Urzędu Miasta Krakowa oraz jednostek miejskich.

W ramach działań informacyjno-promocyjnych z zakresu realizacji Programu „Otwarty Kraków” prowadzono portal „Otwarty Kraków” www.otwarty.krakow.pl.

Portal jest serwisem informacyjno-promocyjnym prowadzonym w czterech językach: polskim, ukraińskim, angielskim i rosyjskim, poświęconym tematyce cudzoziemców i mniejszości narodowych i etnicznych w Krakowie. Razem z portalem prowadzony był fanpage <https://www.facebook.com/ProgramOtwartyKrakow>

Zarówno w portalu jak i na fanpage publikowane były informacje z Punktu Informacyjnego dla Obcokrajowców oraz innych organizacji pozarządowych i grup nieformalnych o prowadzonych działaniach, organizowanych spotkaniach i innych wydarzeniach, tj. warsztaty, spacer tematyczne, konferencje.

W portalu otwarty.krakow.pl publikowane są procedury administracyjne dotyczące takich zagadnień jak: wyrobienie numeru PESEL, płacone podatków, a także załatwianie innych spraw w urzędzie, dotyczące wynajęcia mieszkania czy znalezienia zatrudnienia.

Nakłady finansowe na realizację Programu w 2024 roku wyniosły 1 308 605 zł.

Działania z zakresu polityki równościowej

W ramach działań z zakresu polityki równościowej realizowano szereg inicjatyw mających na celu promowanie równości i przeciwdziałanie dyskryminacji. Wśród kluczowych projektów znalazł się Projekt Krakowianki, który obejmował zarówno działania własne, jak i koordynację, m.in. organizację wydarzeń w ramach Miesiąca Krakowianek oraz współpracę z inicjatywą Przedsiębiorcze Krakowianki. Ważnym wydarzeniem był Maj Równości, w ramach którego zorganizowano festiwal promujący równość i różnorodność.

Działania komunikacyjne, prowadzono przez strony internetowe www.rownosc.krakow.pl, profile na Facebooku, „Krakowianki” oraz „Kraków dla Równości”. Wręczono Nagrodę im. Kazimierza Bujwidowej, przeprowadzono konkurs i zorganizowano uroczystą galę finałową. Aktywnie uczestniczono w międzynarodowych projektach, takich jak FEMACT-Cities w ramach programu URBACT IV i odbyły się spotkania partnerów projektu w Wiedniu i

w Krakowie, oraz prowadzono działania Grupy Lokalnej URBACT. W 2024 roku Kraków przystąpił do sieci ECCAR (Europejska Koalicja Miast Przeciwko Rasizmowi).

Kontynuowano realizację zadań w trybie 19a (uproszczona procedura przyznawania dotacji dla organizacji pozarządowych, oparta na zapisach ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie) obejmujących wsparcie działań na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn (12 projektów) oraz upowszechnianie i ochronę wolności i praw człowieka, a także wspieranie rozwoju demokracji (7 projektów).

W ramach działań na rzecz przeciwdziałania przemocy zorganizowano kampanię „16 dni przeciwko przemocy ze względu na płeć”.

Zrealizowano projekt „Edukacja dla wszystkich”, w ramach którego przeprowadzono webinary pt. „Szkoła otwarta dla wszystkich” oraz zaktualizowano podręcznik wspierający edukację włączającą.

Kontynuowano inicjatywę „Różowe skrzyneczki”, przekazując instytucjom materiały higieniczne dla kobiet i dziewcząt.

Dzięki tym działaniom miasto konsekwentnie rozwijało politykę równościową, wspierając inicjatywy na rzecz równości płci, praw człowieka i integracji społecznej.

Program Aktywności Społecznej i Integracji Osób Starszych (PASIOS) na lata 2021-2025

Gminny Program Aktywności Społecznej i Integracji Osób Starszych na lata 2021-2025 (PASIOS), zgodnie z uchwałą nr LII/1454/21 Rady Miasta Krakowa z 27 stycznia 2021 roku, skierowany jest do mieszkańców Gminy Miejskiej Kraków, którzy **ukończyli 60 lat**.

Cel ogólny, zakres oraz cele szczegółowe programu określa **Deklaracja wyników** w brzmieniu „Jak największa grupa osób starszych została zaktywizowana społecznie”

poprzez:

- Podniesienie poziomu aktywności społecznej seniorów.
- Prowadzenie Centrów Aktywności Seniorów jako miejsca integracji oraz aktywizacji, społecznej i prozdrowotnej osób starszych

tak, aby osiągnąć poniższe cele szczegółowe:

Tabela IV.3.4. Wskaźniki oceny stopnia realizacji celów szczegółowych Programu PASIOS (PS/D3/2020)

Cel szczegółowy	Wskaźnik	Wartość docelowa w 2025 r.	2022	2023	2024
Zwiększyć liczbę osób starszych aktywnych społecznie	W31_D Liczba zaktywizowanych społecznie osób starszych	8 000	17 783	24 145	45 294
Liczba Centrów Aktywności Seniora	W37_W Liczba Centrów Aktywności Seniora	54	51	55	58

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Działania w ramach celu Edukacja osób starszych realizowane były w ramach zajęć prowadzonych przez **Centra Aktywności Seniorów**, których na terenie GMK w roku 2024 funkcjonowało **58**. Na koniec 2024 roku do CAS zapisanych było **8 225 seniorów** wobec 7 217 w 2023 roku.

Centra usytuowane są w różnych dzielnicach Krakowa, a pełną ich listę znaleźć można na stronie internetowej <https://dlaseniora.krakow.pl/> oraz w portalu Otwarte Dane [Centra Aktywności Seniora w Krakowie](#), gdzie wskazana jest ich lokalizacja na mapie.

Z portalu internetowego „Kraków dla seniora” skorzystało 69 394 użytkowników, odnotowano 92 355 wizyt i 187 509 odsłon.

Szczegółowe informacje z realizacji Programu w 2024 roku znajdują się na stronie: [Gminny Program Aktywności Społecznej i Integracji Osób Starszych na lata 2021-2025](#)

Nakłady finansowe na realizację Programu w 2024 roku wyniosły **11 111 471 zł**.

IV.3.4. Finanse

Tabela IV.3.5. Wydatki w Dziedzinie Społeczeństwo obywatelskie zrealizowane w 2024 roku według rodzajów wydatków

Rodzaj wydatków	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	35 811 398	100
Wydatki bieżące	35 811 398	100

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

Tabela IV.3.6. Wydatki w Dziedzinie Społeczeństwo obywatelskie zrealizowane w 2024 roku w podziale na Usługi

Usługa publiczna	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	35 811 398	100
Zapewnienie dialogu z mieszkańcami i tworzenie warunków do partycypacji społecznej (D-1)	17 156 752	47,9
Zapewnienie możliwości realizacji zadań publicznych przez organizacje pozarządowe i inicjatywy społeczne (D-2)	3 315 647	9,3
Funkcjonowanie mechanizmów demokracji (D-3)	8 228 912	23,0
Kształtowanie postaw obywatelskich wśród dzieci i młodzieży (D-4)	4 481 631	12,5
Wydatki niezwiązane bezpośrednio z realizacją usług	2 628 456	7,3

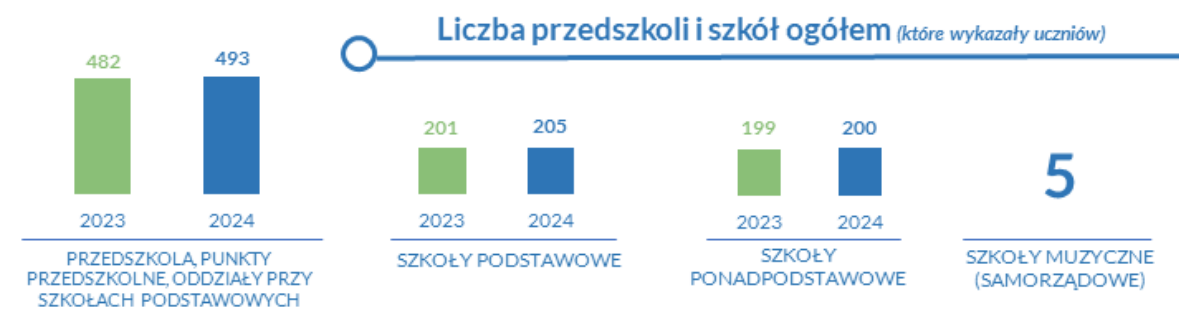
Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

IV.4. OŚWIATA I WYCHOWANIE

Oświata i wychowanie

Dzieci, młodzież i dorośli uczęszczający do szkół i przedszkoli

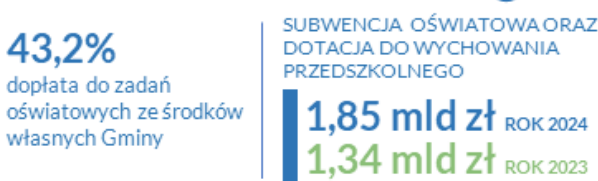
Laur olimpijski

Barometr Krakowski 2024

Finansowanie zadań oświatowych

WYDATKI W DZIEDZINIE OŚWIATY I WYCHOWANIA ZREALIZOWANE W 2024 ROKU

Rodzaj wydatków	Wydatki (zł)	Wydatki (%)
Ogółem	3 555 959 128	100
Wydatki inwestycyjne	54 216 533	1,5
Wydatki bieżące	3 501 742 595	98,5

Wydatki na Dziedzinę

Wydatki Budżetu Miasta Krakowa na Dziedzinę Oświata i wychowanie: **36,08%**

IV.4.1. Wprowadzenie do Dziedziny Oświata i wychowanie

Gmina Miejska Kraków w roku szkolnym 2024/2025, realizując zadania gminy i powiatu, prowadziła 433 różnego typu szkoły oraz placówki umiejscowione w 316 jednostkach organizacyjnych, zapewniających bezpieczne i higieniczne warunki wychowania, opieki i nauki dla dzieci, młodzieży i dorosłych, w tym także umożliwiających stosowanie specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży objętych kształceniem specjalnym.

IV.4.2. Oferta edukacyjna Miasta

Szkoły i placówki samorządowe

Oferta edukacyjna Miasta objęta w roku szkolnym 2024/2025:

- 136 przedszkoli (w tym 7 przedszkoli specjalnych),
- 114 szkół podstawowych (w tym 18 szkół integracyjnych lub z oddziałami integracyjnymi, 15 szkół sportowych lub z oddziałami sportowymi, 2 szkoły z oddziałami mistrzostwa sportowego, 3 szkoły z oddziałami dwujęzycznymi),
- 1 ogólnokształcącą szkołę muzyczną,
- 15 szkół podstawowych specjalnych,
- 28 szkół ponadpodstawowych specjalnych: 4 licea ogólnokształcące, 2 technika, 6 branżowych szkół I stopnia, 3 szkoły branżowe II stopnia, 10 szkół przysposabiających do pracy, 3 szkoły policealne,
- 80 szkół ponadpodstawowych dla młodzieży: 39 liceów ogólnokształcących, 22 technika, 19 branżowych szkół I stopnia,
- 6 szkół branżowych II stopnia,
- 7 liceów ogólnokształcących dla dorosłych,
- 10 szkół policealnych,
- 2 centra kształcenia zawodowego,
- 3 szkoły muzyczne I stopnia,
- 1 szkołę muzyczną II stopnia,
- 3 międzyszkolne ośrodki sportowe,
- 8 poradni psychologiczno-pedagogicznych (w tym 4 specjalistyczne),
- 11 młodzieżowych domów kultury,
- 1 młodzieżowy ośrodek wychowawczy,
- 2 młodzieżowe ośrodki socjoterapii,
- 2 schroniska młodzieżowe (w tym 1 sezonowe),
- 16 internatów (w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych - 8 i zespołach szkół - 8),
- 3 bursy.

Nauczyciele i uczniowie placówek samorządowych

W roku szkolnym 2024/2025 nauczyciele uczyli w 433 różnego typu szkołach i placówkach samorządowych, do których uczęszczało w sumie 107 089 dzieci, młodzieży i dorosłych (łącznie 66% ogółu uczniów w Krakowie). To wzrost liczby uczniów o 1 476 osób w stosunku do roku 2023/2024.

W 2024 roku wzrosła liczba zatrudnionych nauczycieli w samorządowych szkołach i placówkach oświatowych (**Miernik M16_E**) i przedstawiała się następująco:

- **2024: 14 993 osoby**
- 2023: 14 645 osób
- 2022: 14 182 osoby

Uczniowie samorządowych szkół mogli liczyć na wsparcie bardzo dobrze przygotowanych nauczycieli z wykształceniem wyższym i przygotowaniem pedagogicznym. **56% nauczycieli samorządowych osiągnęło najwyższy stopień awansu zawodowego nauczyciela dyplomowanego (Wskaźnik W9_E), a 19% mianowanego.**

W 2024 roku Gmina wyodrębniła środki na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli, z uwzględnieniem szkoleń branżowych, w wysokości prawie 7,5 mln zł, co stanowiło 0,8% planowanych rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli. Z tej kwoty Miasto przekazało ponad 4,8 mln zł dyrektorom szkół i placówek oraz do poradni psychologiczno-pedagogicznych na organizację i wspomaganie szkół i placówek, a także na doradztwo metodyczne. Pozostała kwota została rozdysponowana na dofinansowanie doskonalenia zawodowego w zakresie uzyskiwania dodatkowych kwalifikacji przez nauczycieli.

W 2024 roku, 316 nauczycieli placówek samorządowych otrzymało nagrodę Prezydenta Miasta Krakowa za osiągnięcia naukowo-dydaktyczne.

W badaniu jakości życia i jakości usług publicznych w Krakowie pn. „Barometr Krakowski”, przeprowadzonym w 2024 roku, 98% respondentów potwierdziło zadowolenie z placówek edukacyjnych w Krakowie, 95% z ich wychowawczej roli, a 93% z wyposażenia placówki.

Szkoły i placówki niesamorządowe

Miasto prowadzi także ewidencję szkół i placówek niepublicznych, wydaje zezwolenia na założenie publicznych niesamorządowych szkół i przedszkoli, a w konsekwencji udziela dotacji dla tych szkół i placówek:

- na koniec 2024 roku w Krakowie było zarejestrowanych 685 szkół oraz placówek prowadzonych przez osoby fizyczne i prawne, inne niż Gmina (676 w 2023 roku),
- spośród nich dotowanych było 75%, tj. 512,
- w roku szkolnym 2024/2025 uczęszczało do nich 56 047 dzieci, młodzieży i dorosłych – to o 684 osoby więcej niż rok wcześniej. Udział procentowy uczniów samorządowych i niesamorządowych w liczbie uczniów ogółem wynosił odpowiednio 66% i 34%.

Dotacje podmiotowe dla jednostek oświaty niesamorządowej wyniosły w 2024 roku 943 904 066,62 zł (w 2023 roku: 717 481 212,63 zł). Wzrost w 2024 roku wynikał m.in. z 30 procentowego wzrostu wynagrodzenia nauczycieli, wzrostu płacy minimalnej, wzrostu tzw. finansowego standardu A (liczba uczniów przeliczeniowych), jako podstawy obliczania subwencji.

Kształcenie obcokrajowców

Ogółem w roku szkolnym 2024/2025 do krakowskich przedszkoli, punktów przedszkolnych i szkół uczęszczało 19 596 obcokrajowców (o 246 osób mniej niż w roku poprzednim), w tym 15 658 będących obywatelami Ukrainy (z tego 9 315 osób w szkołach i przedszkolach samorządowych, 6 343 osób w niesamorządowych).

W roku szkolnym 2024/2025 w jednostkach samorządowych uruchomiono 6 oddziałów przygotowawczych w łącznie 6 szkołach dla 98 uczniów obcokrajowców. Uczniowie obcokrajowcy mogli liczyć na pomoc ze strony osób władających językiem ich kraju pochodzenia, zatrudnianych w charakterze pomocy nauczyciela i asystenta międzykulturowego. W roku szkolnym 2024/2025 w szkołach i placówkach prowadzonych przez Gminę Miejską Kraków zatrudnionych było 89 asystentów międzykulturowych i 40 osób na stanowisku pomocy nauczyciela.

Subwencje

Część oświatowa subwencji ogólnej stanowi najistotniejsze źródło finansowania wydatków publicznych na oświatę i wychowanie.

Kraków otrzymuje z budżetu państwa subwencję oświatową oraz dotację na wychowanie przedszkolne w wysokości niewystarczającej na finansowanie wydatków bieżących, dlatego Gmina przeznacza na tę działalność corocznie także środki z dochodów własnych.

W 2024 roku budżet Krakowa na zadania oświatowe (bieżące bez inwestycji) wyniósł prawie 3,5 mld zł (2,7 mld zł w 2023 roku), w tym z budżetu państwa Gmina otrzymała 1 748 282 488 zł subwencji oświatowej i 100 521 380 zł dotacji na wychowanie przedszkolne. Współfinansowanie przez Miasto ze środków własnych zadań oświatowych wyniosło w 2024 roku 1 mld 496 mln zł:

- **2024: 1 mld 496 mln zł, tj. 43% wydatków bieżących na zadania oświatowe**
- 2023: 1 mld 218 mln zł, tj. 46% wydatków bieżących na zadania oświatowe
- 2022: 1 mld 54 mln zł, tj. 47% wydatków bieżących na zadania oświatowe

IV.4.3. Charakterystyka Usług publicznych

Zarządzając Oświatą i wychowaniem, Gmina Miejska Kraków realizuje 3 Usługi publiczne:

- Zarządzanie oświatą i wychowaniem w szkołach i przedszkolach (E-1)
- Tworzenie warunków do rozwoju zainteresowań i uzdolnień dzieci i młodzieży (E-2)
- Wspieranie zadań edukacyjno-wychowawczych (E-3)

IV.4.3.1. Usługa publiczna E-1 Zarządzanie oświatą i wychowaniem w szkołach i przedszkolach

IV.4.3.1.1. Przedszkola i szkoły ogólnodostępne

Przedszkola

Obowiązkiem Gminy jest zapewnienie każdemu dziecku w wieku przedszkolnym (3–6 lat, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach 2,5 roku) miejsca w publicznym przedszkolu (samorządowym bądź niesamorządowym).

W Krakowie dzieci w wieku przedszkolnym mogą korzystać z bogatej oferty wychowania przedszkolnego zarówno w przedszkolach samorządowych, jak i w przedszkolach prowadzonych przez osoby fizyczne oraz w przedszkolach prowadzonych przez osoby prawne np. stowarzyszenia, organizacje. Przedszkola niesamorządowe publiczne mogą być prowadzone na takich samych zasadach jak samorządowe – bezpłatny pobyt dla 6-latków, a dla pozostałych dzieci – bezpłatnych 5 godzin dziennie (każda kolejna godzina pobytu to, od

01.09.2024 roku, koszt 1,44 zł) oraz bezpłatna oferta zajęć dodatkowych. Natomiast przedszkola niepubliczne mogą pobierać od rodziców czesne, którego wysokość nie jest ograniczona przepisami. Przedszkola niesamorządowe otrzymywały z budżetu Miasta dotację na każdego przedszkolaka.

Zasady dotowania przedszkoli niesamorządowych w Krakowie realizowane były na podstawie uchwały nr LXXV/2082/21 Rady Miasta Krakowa z 15 grudnia 2021 roku, zwiększającej poziomy dotowania ponad stawki zapisane w *Ustawie o finansowaniu zadań oświatowych*.

Zgodnie z uchwałą Rady Miasta Krakowa, dotacja dla dzieci uczęszczających do niesamorządowych przedszkoli publicznych wynosiła w 2024 roku 120% kosztów utrzymania dziecka w przedszkolu samorządowym, natomiast dla przedszkoli niepublicznych 85% (ustawowe poziomy to, odpowiednio, 100% i 75%). Wskazana powyżej uchwała Rady Miasta Krakowa, zwiększająca stawki dotacji, wygaśnie z końcem okresu na jaki został przyjęta, czyli 31 sierpnia 2025 roku.

Opłata za korzystanie z wychowania przedszkolnego przez dzieci z rodzin objętych Programem „Krakowska Karta Rodzinna 3+” lub dzieci z rodzin objętych Programem pn. Kraków dla Rodziny „N” wynosiła 0,77 zł za każdą godzinę powyżej obowiązkowych 5 godzin, natomiast dla rodzin objętych zarówno Programem pn. „Krakowska Karta Rodzinna 3+” jak i Programem pn. Kraków dla Rodziny „N” opłata wynosiła 0 zł.

W roku 2024/2025 w Krakowie funkcjonowało łącznie 481 ogólnodostępnych przedszkoli samorządowych i niesamorządowych, w tym oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych i punkty przedszkolne. To wzrost o 10 placówek w stosunku do poprzedniego roku. Uczęszczało do nich łącznie 34 701 dzieci, czyli o 1 102 osoby mniej niż w roku poprzednim.

Do 129 samorządowych przedszkoli i 16 oddziałów przedszkolnych zlokalizowanych przy 12 samorządowych szkołach podstawowych uczęszczało 16 346 dzieci (o 739 osób mniej niż w roku poprzednim). Oznacza to, że spośród wszystkich przedszkolaków w Krakowie, 47% korzystało z placówek samorządowych.

Tabela IV.4.1. Przedszkola ogólnodostępne w Krakowie w roku szkolnym 2024/2025

Typ przedszkola	Liczba placówek	Liczba oddziałów	Liczba dzieci
Przedszkola samorządowe	129	720	16 070
Przedszkola niesamorządowe publiczne	115	438	8 411
Przedszkola niesamorządowe niepubliczne	198	613	9 455
Punkty przedszkolne niesamorządowe niepubliczne	16	16	268
Oddziały przedszkolne przy samorządowych szkołach podstawowych	12	16	276
Oddziały przedszkolne przy niesamorządowych szkołach podstawowych	11	14	221
Łącznie	481	1 817	34 701

Źródło: Opracowanie własne Wydziału Edukacji i Projektów Edukacyjnych UMK, na podstawie danych SIO, wg stanu na 30.09.2024 r.

W przedszkolach zatrudnia się nauczycieli posiadających kwalifikacje w zakresie wychowania przedszkolnego oraz specjalistów (np. oligofrenopedagogów, logopedów, pedagogów, psychologów). 47% nauczycieli wychowania przedszkolnego posiada tytuł nauczyciela dyplomowanego.

Rekrutacja do przedszkoli samorządowych

Na rok szkolny 2024/2025 Gmina przygotowała w samorządowych przedszkolach i oddziałach przedszkolnych przy samorządowych szkołach podstawowych łącznie 17 241 miejsc. Zgodnie z danymi z Systemu Informacji Oświatowej, wg stanu z 30 września 2024 roku, przyjęto: 16 070 dzieci do przedszkoli oraz 276 dzieci do oddziałów przedszkolnych przy szkołach.

Szkoły podstawowe

Do 181 ogólnodostępnych krakowskich szkół podstawowych uczęszczało 63 409 uczniów, z czego **51 003 uczniów (80,4% ogółu) do 114 ogólnodostępnych szkół samorządowych** (bez Ogólnokształcącej Szkoły Muzycznej, więcej: rozdział IV.4.3.1.3). To łączny wzrost o 3 405 osób w porównaniu do roku wcześniejszego, przy czym liczba uczniów w szkołach niesamorządowych wzrosła o 600 uczniów, a w szkołach samorządowych wzrosła o 2 805 osób.

Miernik M7_E Liczba uczniów w samorządowych szkołach podstawowych wynosił:

- **2024: 51 003 osoby**
- 2023: 48 198 osób
- 2022: 48 836 osób

Tabela IV.4.2. Szkoły podstawowe ogólnodostępne w Krakowie w roku szkolnym 2024/2025

Typ szkoły	Liczba szkół	Liczba oddziałów	Liczba uczniów
Szkoły samorządowe	114	2 404	51 003
Szkoły niesamorządowe publiczne	17	242	5 331
Szkoły niesamorządowe niepubliczne	49	487	7 073
Szkoły niesamorządowe dla dorosłych	1	1	2
Łącznie	181	3 134	63 409

Źródło: Opracowanie własne Wydziału Edukacji i Projektów Edukacyjnych UMK, na podstawie danych SIO, wg stanu na 30.09.2024 r.

Liczba nauczycieli nauczania podstawowego szkół podstawowych oraz zespołów szkolno-przedszkolnych w 2024 roku wyniosła 6 576 (wzrost o 267 osób). 52% nauczycieli szkół podstawowych posiada tytuł nauczyciela dyplomowanego.

Rekrutacja do klas I szkół podstawowych samorządowych

Dla uczniów klas pierwszych szkół samorządowych Gmina przygotowała 7 469 miejsc. Zgodnie z danymi z Systemu Informacji Oświatowej, wg stanu z 30 września 2024 roku, naukę w klasach pierwszych rozpoczęło 6 969 uczniów.

Egzamin ósmoklasisty

Egzamin ósmoklasisty jest obowiązkowy, co oznacza, że każdy uczeń, aby zakończyć szkołę podstawową musi do niego przystąpić. Obowiązkowe były trzy przedmioty egzaminacyjne: język polski, matematyka oraz język obcy (w większości wyborów język angielski). Uzyskany na egzaminie wynik procentowy poprawnych odpowiedzi przeliczany był na punkty: maksymalnie do 35 pkt. dla języka polskiego i matematyki, oraz do 30 pkt. dla języka obcego. Zdobyte punkty stanowiły jedno z najważniejszych kryteriów rekrutacyjnych do szkół ponadpodstawowych. Średnie wyniki egzaminów od lat utrzymują się na bardzo wysokim poziomie.

Poniższa tabela przedstawia średnie wyniki egzaminów uczniów krakowskich szkół samorządowych i niesamorządowych w porównaniu z wynikami dla całej Polski oraz województwa małopolskiego.

Tabela IV.4.3. Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2024 roku, arkusze standardowe, termin główny (14-16 maja)

Przedmiot	Kraków	woj. małopolskie	Polska
Język polski	74%	67%	61%
Matematyka	71%	59%	52%
Język angielski	83%	70%	66%

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie, Centralna Komisja Egzaminacyjna

W porównaniu do pięciu miast, będących punktem odniesienia (Warszawa, Poznań, Łódź, Wrocław, Gdańsk) **krakowskie wyniki były najlepsze dla każdego z przedmiotów.**

88% szkół samorządowych uzyskało wynik z j. polskiego (średni wynik) powyżej średniej dla całego kraju, 84% z matematyki, 90% z języka angielskiego.

Szkoły ponadpodstawowe

W roku 2024/2025 edukację ponadpodstawową prowadziły: czteroletnie licea, pięcioletnie technika, branżowe szkoły I stopnia, branżowe szkoły II stopnia oraz szkoły policealne.

Do szkół ponadpodstawowych dla młodzieży i dorosłych uczęszczało w Krakowie łącznie 60 767 uczniów. Edukację zapewniało 79 szkół samorządowych i 92 szkoły niesamorządowe.

Liczba uczniów ponadpodstawowych szkół samorządowych wyniosła 36 004 osoby:

- 2024: 36 004 uczniów
- 2023: 36 668 uczniów
- 2022: 34 491 uczniów

Odsetek uczniów objętych edukacją samorządową w szkołach ponadpodstawowych (**Wskaźnik W10_E**) od lat oscyluje wokół 60%: w 2024 roku 59,2%.

Wśród wszystkich uczniów szkół ponadpodstawowych samorządowych uczniowie szkół zawodowych stanowili 42,4%, a uczniowie liceów 57,6%, co oznacza wzrost udziału uczniów liceów o 1 punkt procentowy w stosunku do poprzedniego roku.

Liczba oddziałów w szkołach samorządowych wszystkich typów wzrosła w 2024 roku o 10:

- **2024: 1 364 oddziały**
- 2023: 1 354 oddziały
- 2022: 1 263 oddziały

Średnia liczebność oddziału w szkołach samorządowych w 2024 roku nieco zmalała w stosunku do 2023 roku i wyniosła 26,40 (27,08 w 2023 roku).

Gmina Miejska Kraków dużą uwagę przywiązuje do kształcenia zawodowego młodzieży i dorosłych, prowadzonego w technikach, szkołach branżowych I stopnia, szkołach branżowych II stopnia oraz szkołach policealnych. W 2024 roku odnotowano spadek liczby uczniów, prowadzono też mniej oddziałów.

Liczba oddziałów w samorządowych szkołach kształcących w zawodach:

- **2024: 611 oddziałów**
- 2023: 614 oddziałów
- 2022: 564 oddziały

Liczba uczniów w samorządowych szkołach kształcących w zawodach:

- **2024: 15 278 osób**
- 2023: 15 935 osób
- 2022: 15 000 osób

Tabela IV.4.4. Szkoły ponadpodstawowe ogólnodostępne w Krakowie w roku szkolnym 2024/2025

Typ szkoły	Liczba szkół	Liczba oddziałów	Liczba uczniów
Samorządowe licea dla młodzieży i dorosłych	41	753	20 726
Samorządowe szkoły kształcące w zawodach dla młodzieży i dorosłych	38	611	15 278
Ogółem samorządowe	79	1 364	36 004
Niesamorządowe licea dla młodzieży i dorosłych	45	366	8 062
Niesamorządowe szkoły kształcące w zawodach dla młodzieży i dorosłych	47	581	16 701
Ogółem niesamorządowe	92	947	24 763
Łącznie samorządowe i niesamorządowe	171	2 311	60 767

Źródło: Opracowanie własne Wydziału Edukacji i Projektów Edukacyjnych UMK, na podstawie danych SIO, wg stanu na 30.09.2024 r.

Gmina prowadzi również Centrum Kształcenia Zawodowego nr 1 oraz Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego, w których uczniowie, przygotowując się do egzaminów kwalifikacyjnych i wykonywania określonego zawodu, korzystają z praktycznej nauki zawodu, a młodociani pracownicy także z turnusów dokształcania teoretycznego.

W samorządowych szkołach ponadpodstawowych w roku 2024/2025 zatrudnionych było łącznie 3 970 nauczycieli, z czego 64% to nauczyciele dyplomowani.

Rekrutacja do klas I szkół ponadpodstawowych

Oferta szkół ponadpodstawowych dla młodzieży prowadzonych przez Miasto Kraków, przygotowana w związku z postępowaniem rekrutacyjnym do klas pierwszych na rok szkolny 2024/2025, uwzględniała mniejszą niż w roku poprzednim liczbę absolwentów szkół podstawowych. Do klas ósmych samorządowych oraz niesamorządowych szkół podstawowych w Krakowie w czerwcu 2024 roku uczęszczało prawie 5,5 tys. uczniów (w roku poprzednim prawie 9 tys. – tzw. „półtora rocznika”).

W celu rozpoczęcia nauki w klasach pierwszych, kandydaci uczestniczą w postępowaniu rekrutacyjnym; osoby, które nie zostały przyjęte w postępowaniu rekrutacyjnym uczestniczą w postępowaniu uzupełniającym. Uczniowie szkół specjalnych i uczniowie klas integracyjnych posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego nie uczestniczą w postępowaniu rekrutacyjnym, lecz przyjmowani są do szkół ponadpodstawowych na podstawie skierowań wydawanych przez organ prowadzący.

Samorządowe szkoły ponadpodstawowe dla młodzieży w 2024 roku zaoferowały w postępowaniu rekrutacyjnym do klas pierwszych prawie 9,5 tys. miejsc, z tego: 4 712 miejsc w liceach ogólnokształcących, 3 582 miejsca w technikach i 1 153 miejsca w branżowych szkołach I stopnia.

O przyjęcie do wskazanych typów szkół samorządowych jako szkoły pierwszego wyboru, ubiegało się w postępowaniu głównym 7 100 kandydatów, w tym 4 734 osoby do liceów, 2 020 osób do techników i 346 do branżowych szkół.

W wyniku postępowania rekrutacyjnego do przyjęcia do szkół zakwalifikowanych zostało 6 791 kandydatów: 4 298 do liceów, 2 150 do techników i 343 do szkół branżowych. Spośród zakwalifikowanych do przyjęcia do szkół, 508 kandydatów nie potwierdziło podjęcia w nich nauki.

W wyniku postępowania rekrutacyjnego do wszystkich typów szkół przyjęto w postępowaniu głównym 6 283 uczniów.

Kandydaci, którzy nie zostali przyjęci do szkół w postępowaniu rekrutacyjnym lub chcieli zmienić szkoły mogli wziąć udział w postępowaniu uzupełniającym. Dla kandydatów przygotowano w nim 2 440 miejsc, w tym w 591 w liceach, 1 411 w technikach i 438 w branżowych szkołach I stopnia.

Zgodnie z danymi z Systemu Informacji Oświatowej wg stanu z 30 września 2024 roku, w klasach wstępnych i pierwszych samorządowych szkół ponadpodstawowych dla młodzieży w roku szkolnym 2024/2025 naukę podjęło 6 983 uczniów: 4 272 w liceach, 2 241 w technikach i 470 w branżowych szkołach I stopnia.

Kandydaci w liceach najchętniej aplikowali do klas z rozszerzonym językiem polskim, biologią i językiem angielskim w X Liceum Ogólnokształcącym (4,03 na jedno miejsce), z rozszerzoną matematyką, biologią i chemią w IV Liceum Ogólnokształcącym (3,15 na jedno miejsce) oraz z rozszerzoną matematyką, geografiami, i językiem angielskim w IV Liceum Ogólnokształcącym (2,92 na jedno miejsce).

W przypadku techników największym zainteresowaniem cieszyły się grupy rekrutacyjne dla zawodu technik programista w Technikum Łączności (4,30 na jedno miejsce), technik informatyk w Technikum Energetyczno-Elektronicznym nr 9 (1,71 na jedno miejsce) oraz technik programista w Technikum Energetyczno-Elektronicznym nr 9 (1,50 na jedno miejsce).

Egzamin maturalny

Egzamin maturalny odbył się w maju (07.05–25.05) oraz w czerwcu, jako dodatkowy termin. Maturzyści przystępowali także do egzaminów ustnych.

W 2024 roku egzamin maturalny dla absolwentów 4-letnich liceów oraz dla absolwentów 5 - letnich techników prowadzony był wg nowej Formuły 2023.

Zdawalność w sesji majowej i czerwcowej (termin główny i dodatkowy, tegoroczni absolwenci (Wskaźnik W24_E) wyniosła w Krakowie 90%.

Tabela IV.4.5. Średnie wyniki matur w 2024 roku – Formuła 2023 (zdawalność na poziomie podstawowym, tegoroczni absolwenci, arkusz standardowy, termin maj i czerwiec)

Przedmiot	Kraków	woj. małopolskie	Polska
Język polski	66%	63%	61%
Matematyka	71%	66%	63%
Język angielski	85%	79%	78%

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie, Centralna Komisja Egzaminacyjna

W porównaniu do pięciu miast, będących punktem odniesienia (Warszawa, Poznań, Łódź, Wrocław, Gdańsk) krakowscy maturzyści napisali na poziomie podstawowym najlepiej matematykę, natomiast j. polski na drugim miejscu, po Warszawie.

W corocznym rankingu Magazynu „Perspektywy” krakowskie samorządowe licea i technika osiągają wysokie lokaty zarówno w klasyfikacji ogólnopolskiej, jak i lokalnej. W ogólnopolskim rankingu osiągnięć liceów za 2024 rok, opublikowanym w 2025 roku, **dziewięć krakowskich samorządowych liceów** (kolejno: V LO, I LO, II LO, VIII LO, VI LO, VII LO, IV LO, XLII LO, III LO) **znalazło się w pierwszej dwusetce najlepszych liceów w Polsce.** Wszystkie otrzymały złotą tarczę.

W rankingu ogólnopolskich techników, **osiem samorządowych techników** znalazło się w pierwszej dwusetce najlepszych techników w Polsce (kolejno: Technikum Łączności nr 14, Technikum Chemiczne i Ochrony Środowiska nr 3, Technikum Energetyczno-Elektroniczne nr 9, Technikum Elektryczno-Elektroniczne nr 7, Technikum Budowlane nr 1, Technikum Kształtowania Środowiska nr 24, Technikum Ekonomiczno-Hotelarskie nr 4 i Technikum Mechaniczne nr 15. Cztery pierwsze otrzymały złotą tarczę.

W ujęciu lokalnym (ranking wojewódzki), **dziesięć samorządowych krakowskich liceów** (kolejno: V LO, I LO, II LO, VIII LO, VI LO, VII LO, IV LO, XLII LO, III LO, X LO) oraz **siedem techników** (kolejno: Technikum Łączności nr 14, Technikum Chemiczne i Ochrony Środowiska nr 3, Technikum Energetyczno-Elektroniczne nr 9, Technikum Elektryczno-Elektroniczne nr 7, Technikum Budowlane nr 1, Technikum Kształtowania Środowiska nr 24, Technikum Ekonomiczno-Hotelarskie nr 4) ułożyło się w pierwszych dwudziestkach najlepszych szkół obu rodzajów w Małopolsce.

IV.4.3.1.2. Przedszkola i szkoły specjalne

Sieć przedszkoli i szkół specjalnych zabezpiecza potrzeby oświatowo-wychowawcze i opiekuńcze dzieci oraz młodzieży o specjalnych potrzebach edukacyjnych. W 2024 roku w Krakowie wychowaniem przedszkolnym i edukacją szkolną w specjalnych przedszkolach i szkołach objętych było łącznie 2 784 dzieci i uczniów (o 93 osoby więcej niż w roku 2023).

81% dzieci i uczniów przedszkoli oraz szkół specjalnych korzystało w Krakowie z edukacji samorządowej.

W samorządowych przedszkolach i szkołach specjalnych uczyło się 2 261 dzieci i uczniów (o 75 osób więcej niż w roku poprzednim), w tym 75 osób z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim, które uczestniczyły w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych w placówkach samorządowych.

Łączna liczba nauczycieli samorządowego nauczania specjalnego to 1 391 osób, a 66% z nich to nauczyciele dyplomowani.

Przedszkola specjalne

W roku szkolnym 2024/2025 w Krakowie funkcjonowało łącznie 76 oddziałów przedszkolnych specjalnych samorządowych i niesamorządowych (o 1 więcej niż w 2023 roku), do których uczęszczało 333 dzieci. **40 oddziałów to placówki samorządowe (w tym specjalne przyszpitalne), prowadzące wychowanie przedszkolne dla 168 dzieci** (czyli 50,4% ogółu dzieci objętych nauczaniem przedszkolnym w przedszkolach specjalnych). Średnia liczebność dzieci w oddziale samorządowym wynosiła 4,2, natomiast w niesamorządowym 4,6.

Szkoły podstawowe specjalne

W zakresie szkolnictwa podstawowego specjalnego w roku szkolnym 2024/2025 działało łącznie 409 oddziałów szkół specjalnych samorządowych i niesamorządowych (o 4 więcej niż w roku poprzednim), zapewniających edukację dla 1 444 uczniów (o 64 więcej niż w roku poprzednim). 1 176 osób (81,4%) to uczniowie szkół samorządowych (302 oddziały). Średnia liczebność w jednym oddziale szkół samorządowych to 3,9 osób.

Szkoły ponadpodstawowe specjalne

Edukację specjalną na poziomie ponadpodstawowym realizowało w roku szkolnym 2024/2025 łącznie 207 oddziałów samorządowych i niesamorządowych szkół specjalnych ogólnokształcących i kształcących w zawodach (o 8 mniej niż w roku poprzednim), zapewniając wykształcenie dla 899 osób.

842 uczniów (94%) to uczniowie szkół samorządowych, uczący się w 196 oddziałach szkół.

W większości to uczniowie szkół specjalnych kształcących w zawodach (151 oddziałów, 666 uczniów). Średnia liczebność w jednym samorządowym oddziale specjalnej szkoły ponadpodstawowej wyniosła niecałe 4,3.

IV.4.3.1.3. Szkoły muzyczne

Gmina Miejska Kraków jest organem prowadzącym dla pięciu szkół muzycznych (szkoły artystyczne) na mocy porozumienia z ministrem kultury i dziedzictwa narodowego. W Ogólnokształcącej Szkole Muzycznej I stopnia uczniowie realizują program ośmioletniej szkoły podstawowej oraz program kształcenia muzycznego. W szkole tej liczba uczniów oscyluje w ostatnich latach wokół 400 osób i gromadzi najwięcej uczniów spośród wszystkich szkół muzycznych: w roku szkolnym 2024/2025 uczęszczało do niej 389 uczniów (o 17 mniej niż w roku poprzednim). W pozostałych szkołach I stopnia i/lub II stopnia uczniowie otrzymują jedynie wykształcenie muzyczne. Szkoła Muzyczna I st. przy ul. Tynieckiej zapewnia edukację muzyczną dla uczniów niewidomych i słabowidzących. W roku szkolnym 2024/2025 uczęszczało do nich 1 086 uczniów.

Łącznie do szkół muzycznych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Miejska Kraków uczęszczało 1 475 uczniów.

W roku szkolnym 2024/2025 w szkołach muzycznych zatrudnionych było 326 nauczycieli, 59% z nich to nauczyciele dyplomowani.

IV.4.3.2. Usługa publiczna E-2 Tworzenie warunków do rozwoju zainteresowań i uzdolnień dzieci i młodzieży

Miasto Kraków zapewniało dzieciom i młodzieży możliwość udziału w pozaszkolnych zajęciach i rozwijania ich pasji i zainteresowań. Samorząd prowadził m.in. **11 młodzieżowych domów kultury** na terenie całego miasta (plus 5 filii), przygotowując szeroką ofertę zajęć artystycznych, informatycznych i technicznych, łącznie w prawie 1 950 formach zajęć stałych i czasowych. Skorzystało z nich łącznie ponad 83 438 uczestników (o ponad 6 200 więcej niż w roku poprzednim). Najszerza oferta dotyczyła zajęć artystycznych.

Międzyszkolny Ludowy Zespół Pieśni i Tańca „Krakowiak”, także jest placówką, w której dzieci i młodzież od 4. do 21. roku życia mogą rozwijać swoje pasje artystyczne i muzyczne. W 2024 roku Zespół zdobył wysokie miejsca w m.in.: XI Ogólnopolskim Turnieju Tańca Narodowego w Formie Towarzyskiej, na XXXIX Wojewódzkim Festiwalu Zespołów Artystycznych im. Jana Joachima Czecha, XII Festiwalu Tańca „Złoty Gryf”, reprezentował także rodzimą ludową tradycję w trakcie Folklorystycznego Festiwalu „FolkFest” w Chorwacji.

Oferta Krakowa dla dzieci i uczniów obejmowała także możliwość turystycznego pobytu w trakcie roku, w tym spędzania ferii i wakacji, w szkolnym schronisku młodzieżowym (w Krakowie i Zakopanem).

Miasto Kraków od wielu lat przygotowuje różnorodną, bezpłatną ofertę sportową, skierowaną do dzieci i młodzieży. Więcej informacji na temat atrakcyjności pozaszkolnych zajęć sportowych i rekreacyjnych w Rozdziale IV.11: Sport i rekreacja.

Rozwojowi zainteresowań uczniów służą również nagrody przyznawane przez Gminę w ramach **Krakowskiego Programu Wspierania Uzdolnionych Uczniów**: Laur Olimpijski (nagroda za szczególne osiągnięcia w konkursach, olimpiadach, turniejach), Nagroda Edukacyjna Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa, Stypendium im. Prezydenta Juliusza Lea, Nagroda „Mistrz Matury”, „Technik na 100%”, „Ósmoklasista na 100%”, „Specjalista na 100%”, List Gratulacyjny oraz inne formy wsparcia ucznia uzdolnionego.

W 2024 roku 169 uczniów krakowskich szkół samorządowych zostało nagrodzonych Laurem Olimpijskim (Wskaźnik W26_E) – to **87% wszystkich krakowskich uczniów nagrodzonych tą nagrodą**. Łączna liczba Laurów to 195.

Cztery osoby zdobyły nagrodę „Technik na 100%” oraz dwie nagrodę „Specjalista na 100%” – to wyróżnienie dla uczniów szkół branżowych I stopnia, którzy zdając po raz pierwszy egzamin zawodowy, uzyskali 100 procent zarówno w części praktycznej, jak i pisemnej. Piętnaście osób otrzymało nagrodę „Ósmoklasista na 100%”.

Pięcioro uczniów (w tym cztery osoby ze szkół samorządowych) odebrało **Nagrody Edukacyjne Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa** za wysoką średnią ocen oraz sukcesy w konkursach, olimpiadach lub turniejach.

Nagrodę „Mistrza Matury” otrzymało 46 uczniów, którzy na egzaminach maturalnych (wszystkich obowiązkowych i minimum dwóch dodatkowych) uzyskali z każdego z nich co najmniej 92%. To rekordowa liczba laureatów w historii przyznawania tego wyróżnienia. **Wręczono też nagrodę „Stypendium im. Prezydenta Juliusza Lea”,** którą otrzymały dwie osoby oraz Stypendium Edukacyjne Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa dla jednej osoby.

IV.4.3.3. Usługa publiczna E-3 Wspieranie zadań edukacyjno-wychowawczych

W Krakowie w 2024 roku funkcjonowało 8 samorządowych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym 4 poradnie rejonowe i 4 poradnie specjalistyczne, zapewniające wsparcie dzieciom i młodzieży. Zatrudnionych w nich było 305 pracowników pedagogicznych.

W 2024 roku Poradnie w ramach swojej działalności udzieliły m.in. ponad 28 085 porad (psychologicznych, pedagogicznych, logopedycznych, lekarskich, rehabilitacyjnych, a także związanych z doradztwem zawodowym) oraz **ponad 7 800 form pomocy bezpośredniej** (psychoterapia, socjoterapia, terapia logopedyczna, psychologiczna, pedagogiczna, aktywizacja zawodowa). W zależności od potrzeb organizowały także wykłady i warsztaty dla pedagogów i rodziców. Korzystanie z Poradni ma charakter dobrowolny i nieodpłatny.

W Specjalistycznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej pn. „**Krakowski Ośrodek Terapii**” (KOT) kontynuował pracę Zespół Profilaktyki Wychowawczej. Celem Zespołu jest budowanie bezpieczeństwa w szkołach, zapobieganie przemocy szkolnej, a także podnoszenie kompetencji osób dorosłych opiekujących się dzieckiem. Wśród realizowanych projektów kontynuowane były m.in.: program „**Kot w tarapatach**” – program profilaktyczno-wychowawczy dla wychowawców klas I-III szkół podstawowych oraz pedagogów i psychologów pracujących z tymi uczniami, „**Młyn**” – dla nauczycieli klas I-VI szkoły podstawowej pracujących z uczniami z nadpobudliwością psychoruchową, „**Dolina TaM-TaM**” – program edukacyjno-terapeutyczny dla rodziców dzieci z historią adopcji, a także cykle szkoleń i spotkań dla nauczycieli i rodziców uczniów z zaburzeniami nastroju.

Poradnie były także jednym z realizatorów kampanii miejskiej pn. „**#Ogarniam życie**”, która zrodziła się z troski o kondycję i bezpieczeństwo psychiczne dzieci i młodzieży.

Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna pn. „**Krakowski Ośrodek Kariery**” podejmowała działania ukierunkowane na udzielanie pomocy doradczej dzieciom i młodzieży w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej m.in. poprzez pomoc uczniom w rozwijaniu

swoich zainteresowań oraz w poznaniu predyspozycji do określonego zawodu, zapoznanie uczniów z ofertą rynku pracy i ofert edukacyjnych, prowadzenie indywidualnych konsultacji i diagnoz dla uczniów i ich rodziców, a także wsparcie dla doradców zawodowych i nauczycieli w postaci narzędzi oraz metod pracy z uczniem przy wyborze ścieżki edukacyjno-zawodowej. W roku szkolnym 2024/2025 Ośrodek kontynuował realizację projektów m.in.: **„Wędrówka po świecie zawodów”**, **„Rajd po fach”**, **„Startuj po marzenia, stwórz swój startup”**, **„Kuznia zawodowców”** dla uczniów klas IV-VI, **„Zawodowe życie miasta”**; rozpoczął też nowe projekty, m.in. **„sKOK w kompetencje”**, skierowany do wychowawców klas VI szkół podstawowych i **„Klasa dla ASA”**, dla uczniów klas VII i VIII o neuro różnorodnych potrzebach.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 2 wraz z Korporacyjnym Centrum Badawczo-Rozwojowym ABB realizowała trzecią edycję projektu **„Inżynierki pilnie poszukiwane”**.

Więcej na ten temat w Rozdziale: IV.4. 4. Projekty edukacyjne.

Samorządowe poradnie psychologiczno-pedagogiczne kontynuowały także pomoc uchodźcom z Ukrainy. Z inicjatywy Urzędu Miasta Krakowa, przy wsparciu finansowym UNICEF, działają w Krakowie **„Słoneczne Przestrzenie Wsparcia - Słońce”** przy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 2, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 4 oraz Specjalistycznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej dla Dzieci z Niepowodzeniami Edukacyjnymi.

Specjaliści zatrudnieni w „Słonecznych Przestrzeniach Wsparcia” to ukraińscy i polscy psychologowie, psychoterapeuci, pedagodzy, logopedzi, fizjoterapeuci, doradcy i inni specjaliści w zależności od zdiagnozowanych potrzeb oraz specyfiki działania poszczególnych poradni. Szczegółowa oferta zajęć konstruowana była na podstawie diagnozowania potrzeb dzieci zgłaszających się do „Słonecznych Przestrzeni Wsparcia”. Pomoc była bezpłatna i dobrowolna.

Przy Specjalistycznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej dla Dzieci z Niepowodzeniami Edukacyjnymi zostało uruchomione **Centrum Informacji Edukacyjnej dla Dzieci z Doświadczeniem Migracji**, zapewniające wsparcie i pomoc w adaptacji dzieci i młodzieży do nowego systemu edukacji.

Miasto Kraków kontynuowało współpracę ze Szpitalem Klinicznym im. dr J. Babińskiego w Krakowie, realizując projekt pn. „Środowiskowe Centrum Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży Kraków-Południe”. Od 1 stycznia 2024 projekt realizowany był ze środków własnych Gminy Miejskiej Kraków. Realizatorem projektu jest Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 3 w Krakowie.

Przy Wojewódzkim Specjalistycznym Szpitalu Dziecięcym im. św. Ludwika, Klinice Psychiatrii Dzieci i Młodzieży Szpitala Uniwersyteckiego oraz w Szpitalu Klinicznym im. dr J. Babińskiego. działalność kontynuował Zespół Szkół Specjalnych nr 2. Szkoła zapewnia ciągłość nauki dzieciom (przedszkole) i młodzieży (szkoła podstawowa i liceum), którzy z uwagi na problemy zdrowotne nie mogą uczęszczać wraz z rówieśnikami do klas ogólnodostępnych. Zajęcia prowadzone są dla dzieci i młodzieży przewlekle chorych, w tym z zaburzeniami psychicznymi – w trzech oddziałach szkoły podstawowej i sześciu oddziałach liceum ogólnokształcącego. Utworzono też niewielki hostel dla osób powyżej 16. roku życia, które potrzebują okresowego odizolowania od rodziny.

Dla uczniów pobierających naukę poza miejscem stałego zamieszkania Gmina zapewniła miejsca w bursach i internatach. W roku 2024 liczba miejsc wynosiła 1 754, zakwaterowano 1 566 uczniów.

Gmina Miejska Kraków kontynuowała w 2024 roku działania w ramach programu kompleksowego wsparcia rodzin „Za życiem”:

- realizując zadanie pn. „Wielospektrowa i kompleksowa pomoc niepełnosprawnemu dziecku w okresie od 0. roku życia do rozpoczęcia nauki w szkole oraz jego rodzinie” poprzez organizację zajęć wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, Miasto zapewniło 14 938 godzin pracy prowadzonych bezpośrednio z dzieckiem, opieką zostało objętych 1 146 pacjentów. Wydatkowana kwota dotacji to 2 018 235 zł,
- realizując zadanie pn. „Pomoc uczennicom w ciąży” poprzez przygotowanie i utrzymanie miejsca w bursach i internatach dla uczennic w ciąży w formie odrębnego jednoosobowego pokoju, Miasto zapewniło łącznie 9 miejsc, wydatkowano 3 600 zł.

IV.4.4. Projekty edukacyjne

Kraków jest pierwszym miastem w Polsce, które stworzyło kampanię miejską pn. „**#Ogarniam życie**”, wspierającą w radzeniu sobie z problemami dotyczącymi ludzi młodych. Założeniem kampanii jest wypełnienie czasu wolnego, umysłów i emocji młodzieży aktywnościami, które rozbudzają ciekawość, rozwijają kreatywność, motywują do szukania życiowych pasji, i w efekcie wzmacniają dobrostan psychiczny i minimalizują zachowania ryzykowne. Projekty uczniowskie powstają i są realizowane we współpracy z miejskimi instytucjami, jednostkami i spółkami, a nad realizacją całości czuwają: Wydział Edukacji (od 2025 roku: Wydział Edukacji i Projektów Edukacyjnych) Urzędu Miasta Krakowa, Miejskie Centrum Profilaktyki Uzależnień w Krakowie oraz samorządowe poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym pełniąca funkcję koordynatora Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 2.

W 2024 roku, w drugiej edycji, w 60 szkołach podstawowych, w tym 27 nowych, które nie brały udziału w pilotażu, odbyły się różnorodne aktywności sportowe, warsztaty, spotkania, konkursy i szkolne akcje. Wszystko po to, by młodzi ludzie wiedzieli, że nie są sami, a ich problemy są ważne zarówno dla rówieśników, jak i dorosłych. Druga edycja zakończyła się w czerwcu 2024 roku przyznaniem nagród w 4 kategoriach:

- „#Ogarniam życie bo...”, w którym udział wzięli uczniowie i uczennice klas VII i VIII samorządowych szkół podstawowych, pierwsze miejsce zajęła Szkoła Podstawowa nr 65, drugie Szkoła Podstawowa nr 8, trzecie Szkoła Podstawowa nr 123. Wyróżnienie otrzymała Szkoła Podstawowa nr 10.
- „#Ogarniam życie z...” dla uczniów i uczennic klas VII i VIII z samorządowych szkół podstawowych, uczestniczących już w pilotażu. Nagrodę główną zdobyły: Szkoła Podstawowa nr 27 oraz Szkoła Podstawowa nr 134, natomiast wyróżnienie Szkoła Podstawowa nr 119 i Szkoła Podstawowa nr 68.
- „#Przystań (na)szczęście...” dla uczniów klas II i III szkół podstawowych. Wygrała Szkoła Podstawowa nr 15, drugie miejsce zajęła Szkoła Podstawowa nr 162, trzecie Szkoła Podstawowa nr 56, a wyróżnienie otrzymała Szkoła Podstawowa nr 101.
- „#Ogarniam życie z liderem...” skierowany do uczniów i uczennic szkół ponadpodstawowych. Zwyciężył Zespół Szkół Zawodowych nr 2, wyróżnienie otrzymało XXVIII Liceum Ogólnokształcące.

Wzrostowi kompetencji i rozwojowi zainteresowań służyły także następujące wybrane projekty:

- **„Akademia Młodego Krakowianina”** – siódma edycja projektu skierowanego do uczniów klas I-III szkół podstawowych, przybliżającego funkcjonowanie miasta: systemu wodociągów, gospodarki odpadami, ochrony przyrody. Do siódmej edycji projektu zostało zaproszonych 20 szkół. W październiku 2024 roku zainicjowana została również ósma edycja.
- **„Klasa dla ASA”** – bezpłatny projekt Specjalistycznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej pn. „Krakowski Ośrodek Kariery”. Celem było wspieranie uczniów neuroróżnorodnych w rozwijaniu kompetencji społecznych i emocjonalnych przydatnych w szkole i ich przyszłości zawodowej. W ramach projektu prowadzono także indywidualne konsultacje dla rodziców.
- **„Kot w Tarapatach”** – kolejna edycja programu Specjalistycznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej pn. „Krakowski Ośrodek Terapii”, dla wychowawców I klas szkół podstawowych oraz pedagogów, psychologów pracujących z uczniami pierwszych klas szkół podstawowych, kontynuowany do końca klasy III.
- **„Młyn”** – ciągły projekt Specjalistycznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej pn. „Krakowski Ośrodek Terapii” dla nauczycieli klas I-VI szkół podstawowych pracujących z uczniami z zaburzeniami i diagnozą ADHD.
- **„Szkoła dla rodziców”** – projekt Specjalistycznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej pn. „Krakowski Ośrodek Terapii” dla rodziców i wychowawców, wspierający w kształtowaniu relacji z dziećmi i uczniami.
- **„#SU-w-ak”** – piąta edycja, finansowanego przez Miasto, Programu Wsparcia Samorządów Uczniowskich. Program obejmował warsztaty, konsultacje oraz konkurs dotacyjny na realizację własnych projektów. Celem programu jest aktywizowanie, promocja i podnoszenie umiejętności organizacyjnych samorządów uczniowskich, a także finansowe wsparcie ich działalności.
- **„Respektuj.pl”** – nowy, rozpoczęty w 2024 roku, projekt realizowany przez Miasto we współpracy z Nauczycielem Roku 2021, skierowany do kadry nauczycielskiej, dzieci i młodzieży szkolnej, o charakterze antyprzemocowym i antydyskryminacyjnym.
- **„FUTURE4ME!”** – krakowski program nauki języka angielskiego w szkołach podstawowych. Zajęcia dla uczniów odbywały się co najmniej dwa razy w tygodniu

w ramach zajęć dodatkowych i miały formę konwersatoriów, w których nacisk był położony nie tylko na naukę mówienia, ale też poznawanie historii, literatury i kultury innych krajów. Z projektu w 2024 roku skorzystało 105 szkół.

- **„Krakow Innovation Games”**, trzecia edycja hackathonu dla szkół ponadpodstawowych, w której tematem wiodącym był dobrostan dzieci i młodzieży. Udział wzięło 7 zespołów uczniów i nauczycieli z krakowskich liceów i techników; zwyciężył projekt kampanii „Otwórz się na wsparcie” Zespołu Szkół nr 1.
- **„Strzelnica w Powiecie”** – projekt w 2024 roku był realizowany w Zespole Szkół nr 1. W 2024 roku Gmina Miejska Kraków otrzymała dotację w wysokości 137 536 zł.
- **„Podróże z klasą”** – w 2024 roku objął 6 szkół (celem przedsięwzięcia jest uatrakcyjnienie procesu edukacyjnego dzieci i młodzieży poprzez umożliwienie im poznawania tradycji, kultury oraz osiągnięć polskiej nauki poprzez dofinansowanie wycieczek szkolnych). W 2024 roku Gmina Miejska Kraków otrzymała dotację w wysokości 273 197 zł.
- **„Erasmus+”**, w którym 27 szkół zdobywało nową wiedzę i kompetencje m.in. poprzez wymianę wiedzy z młodzieżą z państw partnerskich.
- **„Aktywna tablica”** – kontynuacja programu służącego rozwijaniu szkolnej infrastruktury i kompetencji w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych, poprzez zakup sprzętu, pomocy dydaktycznych. W 2024 roku objął 18 szkół, Gmina Miejska Kraków otrzymała dotację w wysokości 525 000 zł.
- **„Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025”**, który w 2024 roku objął 46 szkół i 9 przedszkoli (dofinansowanie zakupu książek do bibliotek). W 2024 roku Gmina Miejska Kraków otrzymała dotację w wysokości 536 900 zł.
- **„Droga do przedsiębiorczości”**, obejmująca działania z zakresu doradztwa zawodowego, promocji edukacji ekonomicznej uczniów i rozbudzanie ich kreatywności.
- **„Edukacja patriotyczna dla szkół Krakowa”**, projekt koordynowany przez Urząd Miasta Krakowa we współpracy z Centrum Młodzieży im. H. Jordana, którego celem było włączenie krakowskich szkół do praktykowania pamięci o przeszłości i kształtowanie postaw patriotycznych (patriotycznykrakow.pl). Wśród zaproponowanych działań znalazły się m.in.: projekt „Uczeń-Obywatel” dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych, projekt „Młodzież pamięta” (m.in. akcja „Biało-czerwona dla przedszkolaka”, Tramwaj Patriotyczny).
- **„Inżynierki pilnie poszukiwane”** – II i III edycja projektu realizowanego przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną nr 2 wraz z Korporacyjnym Centrum Badawczo-Rozwojowym ABB. Celem projektu jest przede wszystkim popularyzowanie zawodów inżynierskich wśród uczennic klas VIII szkoły podstawowej i zachęcenie ich do pracy naukowej. W każdej edycji 5 uczennic, przy wsparciu inżynierów oraz doradcy zawodowego, rozwiązywało zadany problem technologiczny.
- **„Kuźnia Zawodowców”** – projekt realizowany przez Specjalistyczną Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną pn. „Krakowski Ośrodek Kariery” jako pilotaż w dwóch szkołach podstawowych, dla uczniów klas 4-6. Celem projektu było wspieranie uczniów w ciągłym zdobywaniu wiedzy i poszukiwaniu informacji, zapoznanie z różnymi grupami zawodów, a także wspieranie kompetencji społecznych uczniów.
- **„Zawodowe Życie Miasta”** – projekt Specjalistycznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej pn. „Krakowski Ośrodek Kariery” dla uczniów klas VII szkół podstawowych, zwiększający poziom wiedzy o rozwoju miasta i zawodach, które są niezbędne do jego funkcjonowania.

- **„sKOK w kompetencje”** – projekt pilotażowy Specjalistycznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej pn. „Krakowski Ośrodek Kariery” dla wychowawców IV klas krakowskich szkół podstawowych i ich zespołów klasowych.
- **„Wędrówka po świecie zawodów”** – program przygotowany przez Specjalistyczną Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną pn. „Krakowski Ośrodek Kariery” i Wydział Edukacji UMK, skierowany do samorządowych przedszkoli i zespołów szkolno-przedszkolnych, obejmujący m.in. wycieczki, warsztaty w zespołach szkół kształcących w zawodach oraz konkursy.
- **„Rajd po fach”** – czwarta edycja projektu przygotowanego przez Specjalistyczną Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną pn. „Krakowski Ośrodek Kariery” i Wydział Edukacji UMK, skierowanego do uczniów klas siódmych i ósmych, wspierającego młodzież w zakresie doradztwa zawodowego.
- **„Odczarowujemy doradztwo zawodowe”** – program przygotowany przez Specjalistyczną Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną pn. „Krakowski Ośrodek Kariery”, skierowany do nauczycieli szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Projekt trwał do czerwca 2024 roku.
- **„Krakowski Tydzień Zawodowców”**, 10. edycja miejskiego wydarzenia promującego kształcenie o profilu zawodowym, podczas którego samorządowe technika i szkoły branżowe prezentują ofertę edukacyjną uczniom szkół podstawowych.
- Miasto oferowało akcję **„Lato”** w szkole. Projekt zorganizowano w 70 szkołach ogólnodostępnych i 2 specjalnych, przygotowano 10 tys. miejsc. W 2024 roku organizowana była również akcja **„Zima”** w szkole (w 52 szkołach ogólnodostępnych i 2 specjalnych), a także po raz piąty zorganizowana została akcja **„Zima w mieście dla dzieci z niepełnosprawnościami”** w formie półkolonii, dla 232 dzieci i młodzieży. W akcji brały udział także Młodzieżowe Domy Kultury.

Młodzież krakowskich szkół angażowała się także w inicjatywy, m.in.:

- **„Po Krakosku”** – projekt terapeutyczno-artystyczny uczniów Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 1 (Szkoła Przystosowująca do Pracy nr 2 oraz Szkoła Branżowa I Stopnia nr 30), nawiązujący do tradycji Krakowa, połączony z wystawą prac uczniów: ceramiki, fotografii, obrazów, grafik, rękodzieła.
- **„Działajmy razem”** – 9. edycja, w ramach której 15 szkół otrzymało dofinansowanie na realizację projektów z zakresu współpracy międzypokoleniowej. M.in. uczniowie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 6 (Szkoła Podstawowa nr 154 z Oddziałem przedszkolnym) wraz z seniorami z Dzielnicy IX, zrealizowali inicjatywę pn. „Różne generacje, wspólne aspiracje – ekologicznie żyć!”, której celem było kształtowanie wzajemnego szacunku między osobami młodszymi i starszymi oraz poszerzanie wiedzy z zakresu ekologii.

IV.4.5. Zadania inwestycyjne

W 2024 roku zrealizowano w ramach Dziedziny następujące wybrane zadania inwestycyjne, mające wpływ na dostępność i jakość nauczania (inwestycje prowadzone w 2024 roku, ale nie zakończone oznaczone zostały jako „w toku”), **m.in.:**

- **budowa szkoły przy ul. Wesele** (opracowano koncepcję budowy szkoły), **budowa przedszkola przy ul. Prokocimskiej** (opracowano program funkcjonalno-użytkowy dla budowy),
- **adaptacja, przebudowa i rozbudowa:** Szkoła Podstawowa nr 14, ul. prof. W. M. Bartla 29 (opracowano program funkcjonalno-użytkowy dla rozbudowy budynku szkolnego z oddziałami przedszkolnymi); Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 8 przy ul. M. Wróby (rozbudowa, w toku, rozpoczęto prace budowlane I etapu); Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 15 przy ulicy Grochowej (rozbudowa, w toku, wykonano roboty budowlane II etapu – stan surowy otwarty); Szkoła Podstawowa nr 54 przy ulicy Tynieckiej wraz z pomieszczeniami dla przedszkola (rozbudowa i przebudowa, w toku, wykonano roboty budowlane dla I etapu); Szkoła Podstawowa nr 124 przy ul. mjr. H. Sucharskiego (rozbudowa szkoły, w toku; rozpoczęto roboty budowlane dla I etapu); Szkoła Podstawowa nr 62 przy ul. Ćwikłowej (rozbudowa, w toku, zrealizowano prace budowlane dla I etapu); Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 14 przy ul. Stawowej (rozbudowa, w toku, wykonano I etap prac); Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 9 przy ul. R. Prawocheńskiego (dobudowa pawilonu przedszkolnego, w toku, wykonano I etap robót budowlanych); V Liceum Ogólnokształcące przy ul. Studenckiej (adaptacja poddasza, w toku),
- **modernizacja i doposażenie:** Centrum Młodzieży, ul. Krupnicza 38 (modernizacja budynku); XLIV Liceum Ogólnokształcące, ul. Bernardyńska 7 (modernizacja instalacji); Samorządowe Przedszkole nr 5, ul. Zachodnia 6A (modernizacja ogrodu); Samorządowe Przedszkole nr 71, ul. Ludwinowska 6 (modernizacja placu zabaw); Samorządowe Przedszkole nr 90, ul. ks. W. Gurgacza 1 (modernizacja placu zabaw); Szkoła Podstawowa nr 31, ul. Bolesława Prusa 18 (modernizacja budynku); Szkoła Podstawowa nr 91, os. Handlowe 4 (modernizacja budynku); Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 5, os. Oświecenia 30 (modernizacja budynku),
- **termomodernizacja:** Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 15, ul. Kluczborska 3 (opracowano program funkcjonalno-użytkowy); Szkoła Podstawowa nr 95 przy ul. Wileńskiej 9B; Szkoła Podstawowa nr 132 przy ul. B. Śmiałego 6,
- **zakupy inwestycyjne:** Centrum Młodzieży im. dr. H. Jordana, ul. Krupnicza 38; Młodzieżowy Dom Kultury im. J. Korczaka, os. Kalinowe 18; Samorządowe Przedszkole nr 5, ul. Zachodnia 6a; Samorządowe Przedszkole nr 43, ul. Mazowiecka 45; Samorządowe Przedszkole nr 46, os. Na Skarpie 46; Samorządowe Przedszkole nr 76, ul. Emaus 29; Samorządowe Przedszkole nr 185, os. Dywizjonu 303; Szkoła Podstawowa nr 97, ul. Doktora Judyma 10; Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 16, ul. J. Mackiewicza 15; Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 17, ul. Czarnogórska 14; Zespół Szkół Specjalnych nr 6, ul. T. Ptaszyckiego 9; Zespół Szkół i Placówek pn. "Centrum dla Niewidomych i Słabowidzących", ul. Tyniecka 6.

IV.4.6. Programy i polityki

Działania realizowane w ramach Dziedziny powiązane są z następującymi dokumentami programowymi o charakterze polityk lub programów, przyjętymi uchwałami Rady Miasta Krakowa.

Program pn. „Poznanie dawnych Kresów Wschodnich Rzeczypospolitej przez uczniów krakowskich szkół”

Program przyjęty uchwałą nr LXXXI/1968/17 Rady Miasta Krakowa z 30 sierpnia 2017 roku, pn. „Poznanie dawnych Kresów Wschodnich Rzeczypospolitej przez uczniów krakowskich szkół”.

W roku 2024 w budżecie Miasta Krakowa na Program pn. „Poznanie dawnych Kresów Wschodnich Rzeczypospolitej przez uczniów krakowskich szkół” zaplanowano kwotę w wysokości 100 000 zł. W ramach Programu wyjazdy zorganizowały dwie szkoły, a z dofinansowania skorzystało 82 uczniów i 1 opiekun.

Krakowski Program Wspierania Uzdolnionych Uczniów

17 maja 2023 r. Rada Miasta Krakowa podjęła uchwałę nr CX/2977/23 w sprawie szczegółowych warunków wspierania edukacji uzdolnionych uczniów, form i zakresu tego wsparcia, trybu postępowania w ramach „Krakowskiego Programu Wsparcia Uzdolnionych Uczniów”. Więcej na temat realizacji Programu w: rozdział IV.4.3.2.

IV.4.7. Finanse

Zapewnienie realizacji tak szerokiej oferty edukacyjnej i wychowawczej wymaga bardzo dużych nakładów finansowych. Wydatki na Dzielnicę w roku 2024 wyglądały następująco:

Tabela IV.4.6. Wydatki w Dzielnicie Oświata i wychowanie zrealizowane w 2024 roku według rodzajów wydatków

Rodzaj wydatków	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	3 555 959 128	100
Wydatki inwestycyjne	54 216 533	1,5
Wydatki bieżące	3 501 742 595	98,5

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

Tabela IV.4.7. Wydatki w Dzielnicie Oświata i wychowanie zrealizowane w 2024 roku w podziale na Usługi

Usługa publiczna	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem:	3 555 959 128	100
Zarządzanie oświatą i wychowaniem w szkołach i przedszkolach (E-1)	2 275 062 012	64
Tworzenie warunków do rozwoju zainteresowań i uzdolnień dzieci i młodzieży (E-2)	49 852 318	1,4
Wspieranie zadań oświatowo-wychowawczych (E-3)	68 996 187	1,9
Inne wydatki niezwiązane bezpośrednio z usługami	1 162 048 611	32,7

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

IV.5. PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I NAUKA

Przedsiębiorczość i nauka

Sektor przedsiębiorstw

LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARKI
NARODOWEJ WPISANYCH DO REJESTRU
REGON Z SIEDZIBĄ W KRAKOWIE

185,6 tys. ROK 2024
176,9 tys. ROK 2023

POZIOM ZADOWOLENIA Z USŁUG
ŚWIADCZONYCH PRZEZ PUNKT OBSŁUGI
PRZEDSIĘBIORCY UMK

CENTRA BIZNESOWE

288 CENTRÓW zatrudniających **101 tys. osób** ROK 2024
273 CENTRA zatrudniające **98 tys. osób** ROK 2023

INFORMACJA I KOMUNIKACJA
TO SEKCJA PKD O NAJWIĘKSZEJ LICZBIE
ZATRUDNIONYCH (**52 000 OSÓB**),
A TAKŻE O NAJWYŻSZYM PRZECIĘTNYM
MIESIĘCZNYM WYNAGRODZENIU
(**14 943 ZŁ**)

PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE
W SEKTORZE PRZEDSIĘBIORSTW W KRAKOWIE

245,5 tys. osób ROK 2024
242,7 tys. osób ROK 2023

ZATRUDNIENI W SEKTORZE
PRZEDSIĘBIORSTW W KRAKOWIE W 2024
ROKU STANOWILI **44,5%** OGÓLNEJ
LICZBY ZATRUDNIONYCH W TYM SEKTORZE
W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM
(W 2023 ROKU – **44,2%**)

PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIE
W SEKTORZE PRZEDSIĘBIORSTW W KRAKOWIE

10 315,35 zł ROK 2024
9 340,92 zł ROK 2023

PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIE
BRUTTO W KRAKOWIE W 2024 ROKU
STANOWIŁO **119,8%** PRZECIĘTNEGO
WYNAGRODZENIA BRUTTO W
WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM
(PODOBNIENIE JAK ROK WCEŚNIEJ)

Szkolnictwo wyższe

LICZBA STUDENTÓW W KRAKOWIE

131 961 (16,37% ogółu mieszkańców Krakowa) ROK AKADEMICKI 2023/2024
129 357 (16,1% ogółu mieszkańców Krakowa) ROK AKADEMICKI 2022/2023

LICZBA STUDENTÓW ZAGRANICZNYCH W KRAKOWIE

9 476 (7,18% ogółu studentów w Krakowie) ROK AKADEMICKI 2023/2024
9 070 (7,01% ogółu studentów w Krakowie) ROK AKADEMICKI 2022/2023

Rynek pracy

STOPA BEZROBOCIA

2,0% ROK 2024
1,9% ROK 2023

63% mieszkańców jest
zadowolonych z sytuacji na rynku
pracy w mieście

WYDATKI W DZIEDZINIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I NAUKA
ZREALIZOWANE W 2024 ROKU

Rodzaj wydatków	Wydatki (zł)	Wydatki (%)
Ogółem	29 948 334	100
Wydatki bieżące	29 948 334	100

Wydatki na Dziedzinę

Wydatki Budżetu Miasta Krakowa na Dziedzinę

Przedsiębiorczość i nauka: **0,31%**

IV.5.1. Wprowadzenie do Dziedziny Przedsiębiorczość i nauka

Budowanie nowoczesnej, innowacyjnej, silnej gospodarki opartej na wiedzy wymaga tworzenia – a zarazem mądrego wykorzystywania – warunków dla rozwoju przedsiębiorczości oraz silnego kapitału ludzkiego. Polityka władz Miasta w zakresie wsparcia dla biznesu opiera się na współpracy z różnymi środowiskami, poczynając od przedsiębiorców, poprzez organizacje ich zrzeszające, instytucje otoczenia biznesu, współpracę z Krakowskim Ośrodkiem Naukowo-Akademickim (KONA), a kończąc na sieci partnerów biznesowych i naukowych w Europie i na świecie. Dzięki temu spektrum oddziaływania miejskich przedsięwzięć i aktywności jest niezwykle szerokie, co sprzyja rozwojowi ekonomii zdwyersyfikowanej, a więc takiej, która jest znacznie bardziej odporna na wahania koniunkturalne.

W 2024 roku Kraków niezmiennie pozostał silnym ośrodkiem o znaczeniu gospodarczym, w którym rozwija się zarówno rodzimy biznes, jak i chętnie inwestują podmioty zagraniczne. Dynamicznie rozwijający się w Krakowie rynek usług okołobiznesowych, zainteresowanie naszym miastem i regionem wielu firm z tej branży oraz ciągle rosnące zapotrzebowanie na wysoko wykwalifikowanych specjalistów sprzyja z kolei rozwojowi nauki w Krakowie.

W ramach Dziedziny Przedsiębiorczość i nauka Miasto w 2024 roku realizowało następujące Programy strategiczne i Usługi publiczne:

Program strategiczny:

- Program Promocji Zatrudnienia i Aktywizacji Zawodowej na lata 2021-2025 /z perspektywą do 2030 roku/ w Gminie Miejskiej Kraków

Usługi publiczne:

- Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości (G-1)
- Tworzenie warunków do rozwoju rynku pracy (G-2).

IV.5.2. Charakterystyka Usług publicznych

IV.5.2.1. Usługa publiczna G-1 Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości

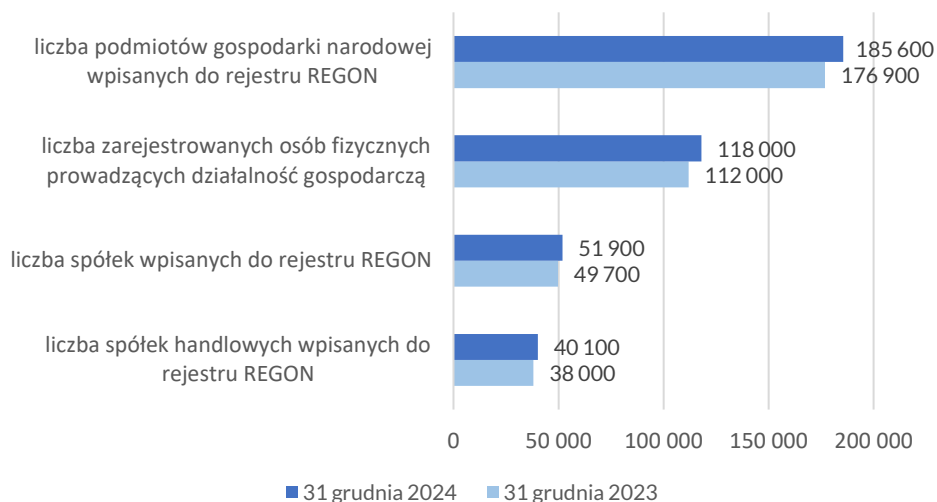
Usługę G-1 Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości charakteryzują wskaźniki kontekstowe umożliwiające obserwację procesów gospodarczych zachodzących w Krakowie oraz wskaźniki strategiczne odzwierciedlające stopień osiągnięcia wymagań jakościowych dla Produktów świadczonych w ramach Usługi. Przy analizie wskaźników kontekstowych należy pamiętać, że Gmina Miejska Kraków ma ograniczony wpływ na ich wartość. Wskaźniki kontekstowe stanowią odzwierciedlenie ogólnej sytuacji gospodarczej w Krakowie kształtowanej przez bardzo wiele różnych czynników, wśród których wymienić można także działania komórek Urzędu Miasta Krakowa, świadczących usługi dla przedsiębiorców oraz zaangażowanych w kontakty ze środowiskiem biznesowym.

Do najważniejszych wskaźników obrazujących rozwój przedsiębiorczości w Krakowie należy **Wskaźnik W1_G Nasycenie rynku lokalnego podmiotami gospodarki**, który liczony jest na podstawie liczby podmiotów gospodarki narodowej na 1 000 mieszkańców.

Wskaźnik ten odnotował wzrost o 4,5% w stosunku do roku ubiegłego i osiągnął wartość:

- 2024: 230
- 2023: 220
- 2022: 210

Rysunek IV.5.1. Porównanie liczby podmiotów gospodarki narodowej z siedzibą w Krakowie w latach 2023 i 2024

Źródło: Urząd Statystyczny w Krakowie

Podmioty gospodarki narodowej z siedzibą w Krakowie stanowiły 37,2% ogólnej liczby podmiotów wpisanych do rejestru w województwie małopolskim (rok wcześniej – 36,8%). W ogólnej liczbie spółek handlowych, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością stanowiły 86,7% (85,6% rok wcześniej), spółki akcyjne – 2% (podobnie jak rok wcześniej), natomiast biorąc pod uwagę rodzaj kapitału, spółki z udziałem kapitału zagranicznego stanowiły 14,5% ogólnej liczby spółek handlowych (14,8% w roku 2023).

Działania na rzecz przedsiębiorczości i innowacyjności w kontekście usług opartych na wiedzy ukazuje **Wskaźnik W54_G**, monitorujący liczbę podmiotów nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON według sekcji PKD od J do N. W 2024 roku niezmiennie w tym aspekcie dominowały sekcje J oraz M.

Tabela IV.5.1. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów w sekcjach J-N PKD

	2022	2023	2024
Wskaźnik W54_G - Nowe podmioty z sekcji J-N PKD	7 682	7 576	7 197
Sekcja J (Informacja i komunikacja)	3 936	3 562	3 018
Sekcja K (Działalność finansowa i ubezpieczeniowa)	243	398	376
Sekcja L (Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości)	622	634	638
Sekcja M (Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna)	2 159	2 174	2 248
Sekcja N (Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca)	722	808	917

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Wskaźnik W3_G Liczba spółek handlowych z kapitałem zagranicznym zarejestrowanych w Krakowie odnotował wzrost o 3,3% w stosunku do roku poprzedniego:

- 2024: 5 809 spółek
- 2023: 5 623 spółek
- 2022: 5 463 spółek

Wskaźnik W29_G Liczba spółek giełdowych z siedzibą w Krakowie wzrósł w porównaniu do 2023 roku i wyniósł 24. Wskaźnik ten dla innych porównywalnych miast (poza Warszawą, która jest siedzibą Giełdy Papierów Wartościowych) wynosi:

- Wrocław – 34
- Poznań - 14
- Gdańsk - 9
- Łódź - 8

Jednym z ważnych czynników zachęcających do zakładania firm w Krakowie jest wysoka jakość obsługi w Punkcie Obsługi Przedsiębiorcy UMK (POP). Od lat utrzymuje ona wysoki standard dzięki regularnej analizie potrzeb przedsiębiorców, monitorowaniu poziomu satysfakcji klientów oraz wdrażaniu nowych usług usprawniających kontakt z urzędem.

Wskaźnik W12_G Poziom zadowolenia przedsiębiorców – osób fizycznych z usług świadczonych przez Punkt Obsługi Przedsiębiorcy UMK osiągnął następujące wartości w poszczególnych latach:

- 2024: 97,30%
- 2023: 97,62%
- 2022: 92,66%

Kluczowym elementem wpływającym na wysokie wyniki tego wskaźnika jest usługa Opiekuna Przedsiębiorcy, który zapewnia kompleksowe wsparcie w procesie zakładania firmy. Pomaga on w wypełnianiu formularzy, doradza przy wyborze kodów PKD oraz wskazuje dostępne formy wsparcia finansowego. Usługa ta jest szczególnie pomocna dla osób, które obawiają się biurokracji i skomplikowanych procedur administracyjnych.

W trosce o ułatwienie współpracy między urzędem a mieszkańcami oraz przedsiębiorcami wprowadzono szereg udogodnień podnoszących jakość usług. Jednym z nich jest funkcjonujący od 2018 roku na stronie POP (www.dlabiznesu.krakow.pl/pop) Wirtualny Urzędnik. Usługa ta funkcjonuje także w formie bezpłatnej aplikacji mobilnej dostępnej na systemy Android i iOS. Aplikacja umożliwia intuicyjne wyszukiwanie informacji dotyczących obsługi przedsiębiorców oraz innych procedur realizowanych przez Urząd Miasta Krakowa i miejskie jednostki organizacyjne. Obsługuje zapytania głosowe i tekstowe w języku polskim, angielskim i ukraińskim.

Przyszli przedsiębiorcy mogą również korzystać z e-konsultacji poprzez platformę Teams i Livechat. Dla osób nieznających języka polskiego działa stanowisko doradcze obsługiwane w trzech językach: angielskim, ukraińskim i rosyjskim. W 2024 roku skorzystało z niego 962 cudzoziemców, w tym 857 obywateli Ukrainy.

Przedsiębiorcy mogą nadal w jednym miejscu uzyskać kompleksowe wsparcie w zakresie prowadzenia działalności oraz zdobyć wiedzę o możliwościach rozwoju firmy. Punkt Obsługi Przedsiębiorcy nieustannie oferuje konsultacje z ekspertami Krajowej Izby Doradców Podatkowych, Okręgowej Rady Adwokackiej i Urzędu Statystycznego. Przy ul. Zabłocie 22 funkcjonują także stanowiska informacyjno – obsługowe Grodzkiego Urzędu Pracy, ZUS oraz Polskiej Izby Rzeczników Patentowych. Zapewniają one przedsiębiorcom szeroki dostęp

do wszechstronnej wiedzy oraz informacji na temat możliwości rozwoju ich biznesu. Ponadto realizuje działania promujące przedsiębiorczość i aktywizujące biznes, np. program wzmacniający kompetencje zawodowe kobiet „Przedsiębiorcze Krakowianki”. Kontynuowano także kampanie informacyjno –promocyjne skierowane do młodzieży, zachęcające do zakładania firm. W 2024 roku we współpracy z krakowskimi uczelniami i szkołami ponadpodstawowymi zorganizowano 230 prezentacji pt. „Pierwsza firma. Krok po kroku”, w których wzięło udział 4 763 uczestników.

Od połowy 2024 roku POP uczestniczy w projekcie unijnym CE0200771 TASK4ISI - Transnational Action to advance SKills and competences FOR Inclusive entrepreneurship and Social Innovation (Transnarodowe Działania na rzecz Rozwoju Umiejętności i Kompetencji dla Inkluzywnej Przedsiębiorczości i Innowacji Społecznych) – współfinansowanym z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach programu Interreg Europa Środkowa na lata 2021-2027. Ten projekt to międzynarodowa inicjatywa, której celem jest wsparcie osób defaworyzowanych, takich jak młodzież wchodząca na rynek pracy, osoby z niepełnosprawnościami, kobiety, seniorzy czy migranci. Projekt koncentruje się na tworzeniu innowacyjnych rozwiązań wspierających aktywizację zawodową oraz rozwój przedsiębiorczości wśród tych grup społecznych. Dodatkowo, projekt TASK4ISI wspiera współpracę międzysektorową, angażując instytucje publiczne, organizacje pozarządowe oraz przedstawicieli biznesu w celu stworzenia kompleksowego ekosystemu wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem zawodowym. Dzięki udziałowi w projekcie TASK4ISI Kraków umacnia swoją pozycję jako miasta otwartego na innowacje społeczne i wspierającego rozwój przedsiębiorczości wśród osób, które napotykają szczególne trudności w znalezieniu stabilnego zatrudnienia.

Jednym z działań mających na celu tworzenie dogodnych warunków dla przedsiębiorców i inwestorów nadal było prowadzenie Centrum Wspierania Inwestorów i Innowacyjnej Gospodarki (CWIiIG). CWiIG oferuje szeroko rozumianą pomoc merytoryczną w całym procesie inwestycyjnym. Współpracując z firmami rekrutującymi pracowników, agencjami nieruchomości, analitykami i uczelniami, wychodzi naprzeciw potrzebom inwestorów, czy to informując o możliwościach inwestycyjnych i instruując, jak przejść przez oficjalne procedury, czy organizując spotkania oraz przygotowując odpowiednio sprofilowane prezentacje, czy też przydzielając opiekunów – pracowników Centrum współpracujących z przedstawicielami odpowiednich miejskich jednostek uczestniczących w procesie inwestycyjnym. Działania Centrum mają także na celu promocję oferty inwestycyjnej Krakowa w trakcie największych europejskich targów nieruchomości. Potencjał gospodarczy miasta był prezentowany podczas dwóch wydarzeń targowych: Targów MIPIM w Cannes we Francji oraz Targów EXPO REAL w Niemczech. Ponadto regularnie organizowane były prezentacje biznesowe podczas międzynarodowych i krajowych spotkań gospodarczych. Najważniejsze z nich to:

1. Współorganizacja spotkania dotyczącego prezentacji raportu „BEAS – Business Environment Assessment Study Kraków 2023/2024”.
2. Promocja Krakowa jako inteligentnej metropolii, otwartej dla biznesu, miejsca wymiany wiedzy i doświadczeń podczas Kongresu Invest Cuffs 2024.
3. Promocja Krakowa jako miejsca dla inwestycji w sektorze nowoczesnych usług biznesowych podczas spotkania ABSL HR Club in Krakow.
4. Udział w Forum Gmin na 5! – prezentacja nowego narzędzia wspierającego i promującego przedsiębiorczość.

5. Promocja Krakowa oraz udział przedstawiciela Miasta w konferencji INFORum Gospodarcze w Krakowie.
6. Kraków był Partnerem Aspire Leaders Summit. Działanie miało na celu promocję Krakowa jako wiodącego ośrodka dla branży sektora nowoczesnych usług oraz podtrzymanie relacji z przedstawicielami branży.
7. Promocja Krakowa oraz udział przedstawicieli miasta w Konferencji ABSL Summit 2024.
8. Promocja Krakowa i udział w 22. Forum Przedsiębiorców Małopolski.
9. Wizyta studyjna studentów z FH ODE AUSTRIA, będąca elementem wymiany dobrych praktyk i doświadczeń pomiędzy hubem krakowskim, a przedstawicielami Politechniki Górnej Austrii.

Realizację działań z zakresu promocji gospodarczej i inwestycyjnej Miasta obrazuje **Wskaźnik W13_G Dynamika poziomu zainteresowania inwestorów usługami świadczonymi przez Oddział Centrum Wspierania Inwestorów i Innowacyjnej Gospodarki**, którego wartość odnosi się do liczby odnotowanych kontaktów biznesowych:

- 2024: 186
- 2023: 205
- 2022: 180

W ramach wspierania innowacyjności przedsiębiorstw Miasto angażowało się w następujące wydarzenia:

- Konkurs „Mój Pierwszy Biznes”, organizowany wspólnie z Izbą Przemysłowo-Handlową w Krakowie. Konkurs jest adresowany do uczniów szkół ponadpodstawowych Miasta Krakowa. Celem konkursu jest popularyzacja wiedzy na temat przedsiębiorczości, pobudzenie aktywności gospodarczej oraz kształtowanie postaw biznesowych. Konkurs polega na opracowaniu biznesplanu prezentującego przedsięwzięcie gospodarcze. W konkursie mogą brać również udział biznesplany przygotowane zespołowo.
- Współorganizacja wraz z Grodzkim Urzędem Pracy w Krakowie dwóch edycji Targów Pracy i Przedsiębiorczości w Krakowie – wydarzenia adresowanego do poszukujących pracy bądź możliwości powrotu na rynek pracy, uczniów, studentów, a także osób pragnących otworzyć własną działalność gospodarczą.
- Wsparcie dla wydarzenia Digital Dragons - konferencji poświęconej branżom działającym na rynku gier video. Wydarzenie organizował Krakowski Park Technologiczny.
- Hack Yeah – jedno z największych wydarzeń typu hackathon na świecie, organizowane w krakowskiej Tauron Arenie.
- Wsparcie Kongresu Open Eyes Economy Summit, który odbył się w Krakowie. Międzynarodowy Kongres Ekonomii Wartości Open Eyes Economy Summit to szczyt gospodarczo-społeczny, w którego ramach organizatorzy pracują nad tezą, że biznes i gospodarka powinny opierać się na wartościach społecznych. Wydarzenie organizowała Fundacja Gospodarki i Administracji Publicznej.

Dodatkowo, w ramach wzmacniania komunikacji na linii biznes-samorząd:

- Przygotowywany był kwartalnik online „Call for Business” skierowany do krakowskiego środowiska biznesowego, przedstawiający inicjatywy miejskie i zachęcający do włączenia się do realizacji wspólnych przedsięwzięć.
- Aktualizowany był portal www.dlabiznesu.krakow.pl oraz prowadzony był profil na Facebooku – Biznes i Nauka w Krakowie.

W 2024 roku przeprowadzony został nabór ofert w trybie art. 19a ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2019 r. poz. 688 tj.) na realizację zadań publicznych Gminy Miejskiej Kraków w obszarze wspierania przedsiębiorczości z pominięciem otwartego konkursu ofert, w ramach którego wyłoniono 8 projektów, na realizację których zawarto umowy dotacyjne na kwotę łączną 79 900 zł.

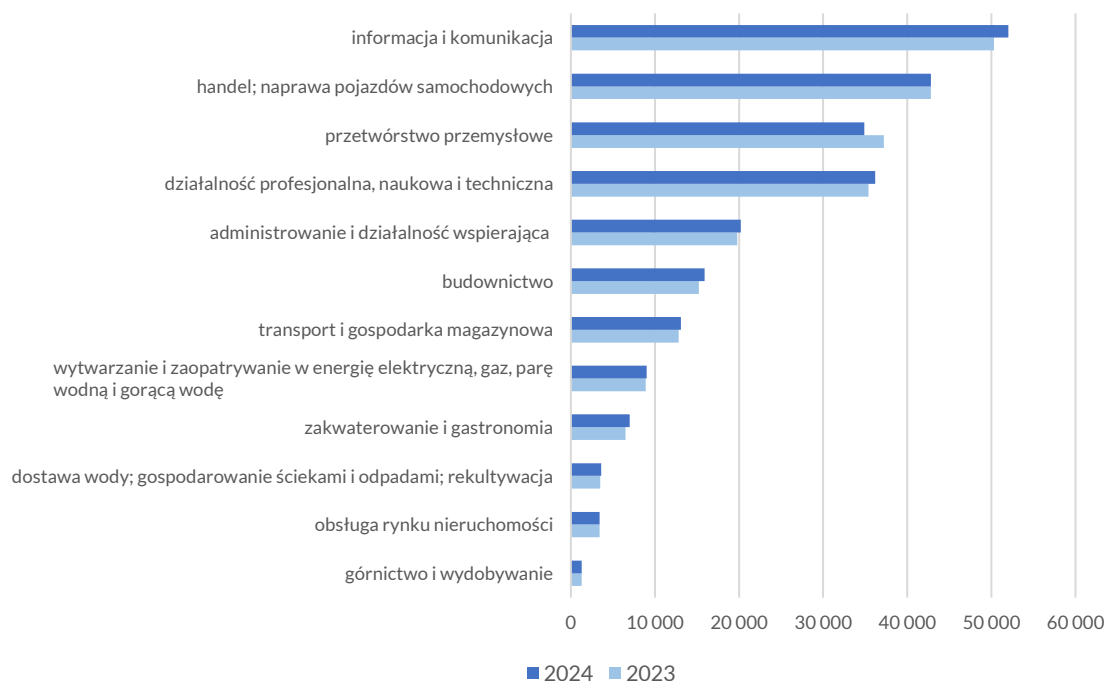
W trybie otwartego konkursu ofert wyłoniono wykonawcę zadania publicznego pn. „Opiekun Inkubatora Przedsiębiorczości w Kłastrze Innowacji Społeczno-Gospodarczych Zabłocie 20.22”. Na realizację przedsięwzięcia przeznaczono kwotę 200 000 zł. W 2024 roku w Inkubatorze działało 28 użytkowników, którzy mieli możliwość skorzystania z 10 spotkań networkingowych, 18 godzin szkoleń/warsztatów i 26 godzin coachingowych.

Kolejnym wskaźnikiem istotnym dla diagnozy stanu przedsiębiorczości w Krakowie jest **Wskaźnik W2_G Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw**. Wskaźnik ten identyfikuje poziom rozwoju krakowskich przedsiębiorstw poprzez ukazanie zmian liczby tworzonych przez nich miejsc pracy. Kondycja przedsiębiorstw i ich rozwój przekłada się bezpośrednio na liczbę tworzonych miejsc pracy (im lepiej prosperują przedsiębiorstwa, tym więcej mogą zatrudniać):

- **2024: 245 500 pracowników**
- 2023: 242 700 pracowników
- 2022: 237 300 pracowników

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w 2024 roku wzrosło o 1,1% w porównaniu do roku 2023 (rok wcześniej odnotowano wzrost o 2,3%, dwa lata wcześniej – o 4,7%). Wzrost zatrudnienia w porównaniu do roku 2023 zarejestrowano w większości sekcji PKD.

Rysunek IV.5.2. Przeciętne zatrudnienie w poszczególnych sekcjach PKD

Źródło: Urząd Statystyczny w Krakowie

Sekcją PKD o największej liczbie zatrudnionych osób była informacja i komunikacja (21,2% ogólnej liczby zatrudnionych). Sekcjami o dużej liczbie osób zatrudnionych były również handel; naprawa pojazdów samochodowych (17,4%), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (14,8%) oraz przetwórstwo przemysłowe (14,2%). Zatrudnieni w sektorze przedsiębiorstw w Krakowie stanowili 44,5% ogólnej liczby zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw w województwie małopolskim (44,2% rok wcześniej).

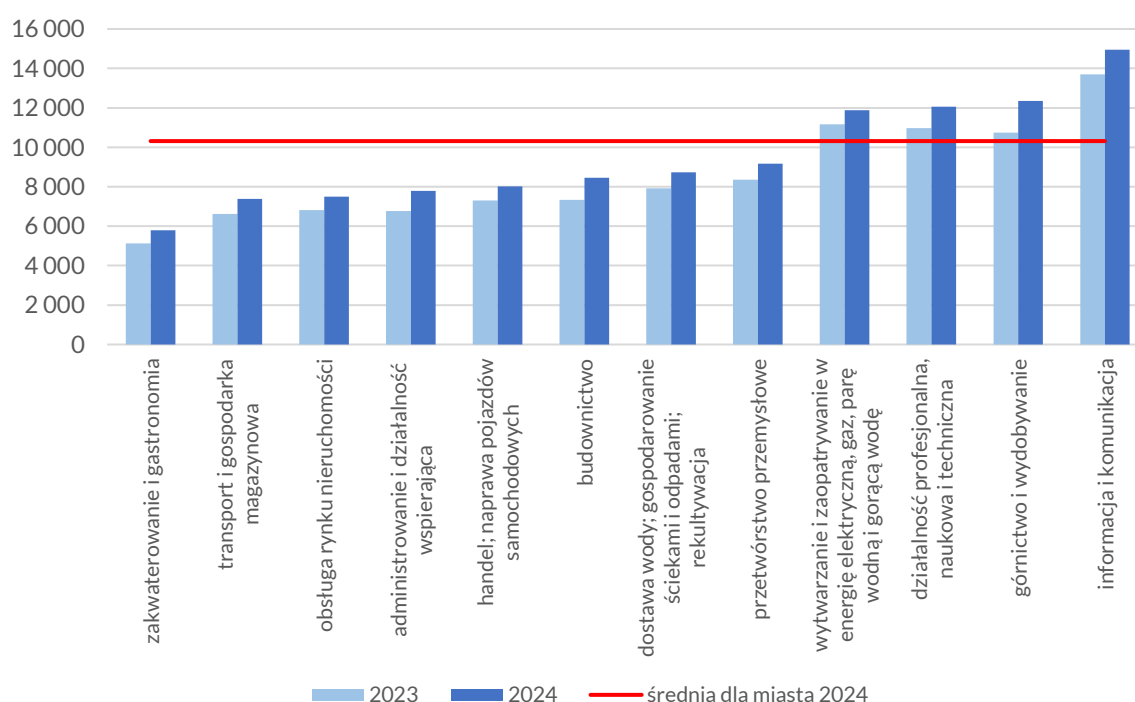
Wskaźnik W7_G Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto ogółem w sektorze przedsiębiorstw w Krakowie odnotował wzrost w porównaniu do poprzedniego roku o 10,4%:

- 2024: 10 315,35 zł
- 2023: 9 340,92 zł
- 2022: 8 293,82 zł

Wynagrodzenie to stanowiło 119,8% przeciętnego wynagrodzenia w województwie małopolskim (podobnie jak w roku ubiegłym).

W porównaniu rok do roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto zwiększyło się we wszystkich sekcjach PKD.

Rysunek IV.5.3. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w poszczególnych sekcjach PKD (zł)

Źródło: Urząd Statystyczny w Krakowie

Istotny wpływ na wielkość zatrudnienia i poziom wynagrodzenia ma prężnie rozwijający się w mieście sektor nowoczesnych usług biznesowych. Sektor ten stanowi kluczowy czynnik napędowy rozwoju infrastruktury, przy jednoczesnym wpływie na rozwój nowoczesnej powierzchni biurowej. Według raportu „Sektor Nowoczesnych Usług Biznesowych w Polsce 2024”, publikowanego corocznie przez stowarzyszenie ABSL, na koniec I kwartału 2024 roku w Krakowie funkcjonowało 288 centrów usług biznesowych. Wśród jedenastu najbardziej znaczących lokalizacji usług biznesowych, w 2024 roku najwyższe średnie zatrudnienie

przypadające na centrum biznesowe występowało w Krakowie i wynosiło 351 osób. W 25 centrach w Krakowie zatrudnienie wynosiło 1000 lub więcej osób (stanowiło to 58,6% całkowitego zatrudnienia w sektorze nowoczesnych usług biznesowych w mieście). Sektor biznesowy w Krakowie zatrudniał 101 000 osób (41,14% ogółu zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw w mieście), co czyni Kraków jednym z dwóch największych ośrodków centrów biznesowych w Polsce (w Warszawie również zatrudnionych było 101 000 osób, trzecim z kolei rynkiem w kraju jest Wrocław, gdzie zatrudnionych było 66 200 osób).

Struktura zatrudnienia ze względu na typ centrum przedstawiała się następująco:

- SSC/GBS (centra usług wspólnych/globalnych usług biznesowych) – 48% zatrudnionych,
- IT (centra informatyczne) – 20,2% zatrudnionych,
- BPO (centra outsourcingu procesów biznesowych) – 18,4% zatrudnionych,
- R&D (centra badawczo-rozwojowe) – 12,2% zatrudnionych,
- Inny model – 1,2% zatrudnionych.

Raport „Krakow IT Market Report 2024” opracowany przez firmę konsultingową MOTIFE wraz ze stowarzyszeniem APIRE wskazuje na rosnące znaczenie Krakowa jako globalnego huba IT. Szacuje się, że w 2024 roku liczba specjalistów IT zatrudnionych w Krakowie wynosiła 60 000, a działało w nim około 500 firm związanych z branżą IT, przy czym ponad 30 z nich zatrudniało powyżej 300 osób. 38% specjalistów IT było zatrudnionych przez firmy amerykańskie, polskie – 17%, a brytyjskie – 12%.

Powyższe raporty podkreślają znaczenie Krakowa jako jednej z kluczowych lokalizacji dla branży nowoczesnych usług biznesowych w Europie, a jako główne czynniki mające wpływ na lokalizowanie w nim takiej działalności wskazują synergii dużego zasobu wysoko wykwalifikowanych specjalistów, zaangażowania Miasta w tworzenie warunków sprzyjających prowadzeniu biznesu, jakości uczelni wyższych, a także dostępności przestrzeni biurowej.

Kraków jest drugim po Warszawie najlepiej rozwiniętym rynkiem powierzchni biurowej w Polsce. Podobnie jak w roku ubiegłym, w Krakowie w 2024 roku nastąpił wzrost skumulowanej wielkości powierzchni biurowej na wynajem. **Wskaźnik W31_G Skumulowana powierzchnia biurowa na wynajem w Krakowie** wynosił:

- 2024: 1 831 400 m²
- 2023: 1 807 300 m²
- 2022: 1 708 000 m²

Jak podaje raport „Rynek Nieruchomości Komercyjnych w Krakowie 2025” opracowany przez grupę Knight&Frank, w 2024 roku na krakowski rynek biurowy dostarczono 24 tys. m² nowoczesnej powierzchni biurowej w ramach trzech projektów – największy z nich to Brain Park C przy ul. Fabrycznej o powierzchni 13 tys. m². Była to najniższa podaż powierzchni biurowej w mieście od dwóch dekad (w roku poprzednim dostarczono na rynek 97 tys. m² nowoczesnej powierzchni biurowej).

Popyt na wynajem powierzchni biurowej w Krakowie utrzymywał się na wysokim poziomie – po raz kolejny Kraków był liderem wśród regionalnych rynków najmu w Polsce – w 2024 roku wynajęto w nim 267 000 m² powierzchni biurowej. W porównaniu z rokiem poprzednim popyt wzrósł o 33% i osiągnął jedną z najwyższych wartości w historii lokalnego rynku.

Wskaźnik pustostanów powierzchni biurowej na koniec grudnia 2024 roku wyniósł 19%.

IV.5.2.2. Usługa publiczna G-2 Tworzenie warunków do rozwoju rynku pracy

Drugą analizowaną Usługą publiczną jest Usługa G-2 Tworzenie warunków do rozwoju rynku pracy. Jest ona mocno powiązana z Usługą G-1, bo to przedsiębiorcy generują miejsca pracy, a zatem poprzez tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości jednocześnie realizowane są cele związane z tworzeniem warunków do rozwoju rynku pracy.

Sytuację na krakowskim rynku pracy w 2024 roku charakteryzował m.in. wskaźnik stopy bezrobocia rejestrowanego, którego wartość w grudniu 2024 roku zwiększyła się o 0,1 punktu procentowego w porównaniu do grudnia 2023 roku.

Wskaźnik W9_G Stopa bezrobocia rejestrowanego w Mieście Krakowie:

- 2024: 2,0%
- 2023: 1,9%
- 2022: 2,3%

W większości analizowanych miast (np. Wrocław, Łódź, Warszawa) odnotowano podobne wzrosty. W kilku miastach (np. Katowice, Poznań) wartość stopy bezrobocia rejestrowanego osiągnęła taką samą wartość jak w roku 2023. Stopa bezrobocia w 2024 roku dla województwa małopolskiego wyniosła 4,2%, a dla Polski 5,1%.

Tabela IV.5.2. Krakowski rynek pracy w latach 2022-2024

	2022	2023	2024
Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych ¹	12 112	9 963	10 657
Liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych ¹	956	850	779
Liczba osób pobierających zasiłki dla bezrobotnych ¹	1 360	1 341	1 602
Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Grodzkim Urzędzie Pracy ²	16 087	16 501	17 586
Liczba osób bezrobotnych wyrejestrowanych z rejestrów Grodzkiego Urzędu Pracy ²	18 551	18 650	16 892
Liczba zgłoszonych wolnych miejsc pracy ²	35 243	25 305	24 355

¹stan na dzień 31 grudnia

² dane za okres 1 stycznia-31 grudnia

Źródło: Grodzki Urząd Pracy w Krakowie

W 2024 roku w dalszym ciągu obowiązywała ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, która reguluje m.in. procedury związane z legalizacją pobytu oraz pracy dla osób uciekających przed wojną poprzez wprowadzenie instytucji powiadomień o powierzeniu wykonywania pracy. W 2024 roku w Grodzkim Urzędzie Pracy w Krakowie złożono 31 744 powiadomienia o powierzeniu wykonywania pracy

obywatelom Ukrainy. W odniesieniu do 2023 roku (30 867 powiadomień), liczba ta wzrosła o 877 powiadomień.

W 2024 roku zostało wydanych 4 414 oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy dla obywateli Ukrainy, natomiast w 2023 roku wydano 5 864 takich oświadczeń. Wprowadzenie wyżej wspomnianej formy legalizacji zatrudnienia w formie powiadomień powiatowych urzędów pracy sprawiło, że popularność składania oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcom w odniesieniu do obywateli Ukrainy uległa zmniejszeniu.

Grodzki Urząd Pracy w Krakowie w 2024 roku podejmował działania polegające na pomocy bezrobotnym w znalezieniu zatrudnienia poprzez dostępne instrumenty i usługi rynku pracy, a pracodawcom – odpowiednich pracowników, m.in. poprzez współorganizowanie Targów Pracy i Przedsiębiorczości w Krakowie. Targi te były wydarzeniami, podczas których osoby bezrobotne mogły zapoznać się z ofertami pracy oraz nawiązać kontakt z potencjalnymi pracodawcami. Rezultaty podejmowanych działań obrazują poniższe wskaźniki:

Tabela IV.5.3. Rezultaty działań podejmowanych w zakresie pomocy osobom bezrobotnym

	2022	2023	2024
Wskaźnik W14_G Procent osób, które podjęły zatrudnienie w wyniku wydanego skierowania do pracy do liczby zgłoszonych wolnych miejsc pracy	6,1%	7,6%	6,9%
Wskaźnik W15_G Procent osób bezrobotnych zaktywizowanych zawodowo do liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w GUP w Krakowie poprzez wykorzystanie usług i instrumentów rynku pracy:	38,6%	47,3%	48,3%
Wskaźnik W52_G Aktywność zawodowa osób w wieku 50+:	37,2%	43,8%	42,7%
Wskaźnik W16_G Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych	50,1%	53,5%	56,6%

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

W ramach Usługi w 2024 roku Grodzki Urząd Pracy realizował Program Promocji Zatrudnienia i Aktywizacji Zawodowej na lata 2021-2025 /z perspektywą do 2030 roku/ w Gminie Miejskiej Kraków przyjęty uchwałą nr LXXIX/2220/22 Rady Miasta Krakowa z dnia 2 marca 2022 r., którego cel i rezultaty przedstawiono w dalszej części rozdziału.

Przeprowadzone w 2024 roku badanie społeczne pn. "Barometr Krakowski" wykazało pozytywne trendy w zakresie postrzegania przez mieszkańców rynku pracy i sytuacji zawodowej.

Tabela IV.5.4. Wyniki badania pn. "Barometr Krakowski"

Wskaźnik	2022	2024	Zmiana
W17_G Zadowolenie z sytuacji zawodowej – warunków wykonywanej pracy	83%	87%	↗
W18_G Zadowolenie z sytuacji zawodowej – otrzymywanego wynagrodzenia	67%	77,5%	↗
W19_G Zadowolenie z sytuacji zawodowej – czas dojazdu do pracy	67%	80%	↗
W20_G Zadowolenie z sytuacji zawodowej – możliwości rozwoju zawodowego w mieście	80%	84%	↗
W22_G Zgodność wykonywanej pracy z wykształceniem	67%	70%	↗
W24_G Poczucie łatwości znalezienia pracy	60%	57%	↘
W25_G Zadowolenie z rynku pracy w mieście	56%	63%	↗
W26_G Zadowolenie z sytuacji zawodowej – rodzaj wykonywanej pracy	85%	90%	↗

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

IV.5.2.3. Współpraca z Krakowskim Ośrodkiem Naukowo-Akademickim (KONA)

Dużą rolę w promowaniu potencjału naukowo – akademickiego miasta oraz budowaniu platformy współpracy na linii nauka-biznes-samorząd odgrywa szeroka współpraca Miasta z jednostkami i podmiotami Krakowskiego Ośrodka Naukowo-Akademickiego (KONA), w tym studenckimi kołami naukowymi. Promocję miasta Krakowa jako ośrodka naukowo-akademickiego prowadzono podczas organizacji dużych wydarzeń typu Juwenalia Krakowskie 2024, a także podczas jubileuszowej edycji Festiwalu Nauki i Sztuki, który powrócił do kalendarza krakowskich wydarzeń popularnonaukowych po 5 latach przerwy.

Na uwagę zasługuje współpraca Wydziału ds. Przedsiębiorczości i Innowacji z Przestrzeniami Kreatywnej Współpracy Uniwersytetu Jagiellońskiego. Urząd Miasta Krakowa wraz z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Krakowie zostali partnerami Hackatonu. W ramach tego wydarzenia studenci i doktoranci pracowali nad kreatywnym rozwiązaniem tematów: „Jak moglibyśmy rozwijać targowiska miejskie jako centra społeczności lokalnych” oraz „Jak moglibyśmy stworzyć doskonałe warunki dla rozwoju karier zawodowych w Krakowie”.

W 2024 roku w ramach współpracy z KONA, Urząd Miasta Krakowa przeprowadził także zadanie dotyczące tzw. małych grantów (art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie) – dotację na realizację zadań publicznych w zakresie nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania, a także działalności wspomagającej rozwój techniki, wynalazczości i innowacyjności oraz rozpowszechnianie i wdrażanie nowych rozwiązań

technicznych w praktyce gospodarczej. W ramach Małych Grantów organizacjom pozarządowym przyznano łącznie 80 000 zł.

W odniesieniu do drugiego elementu Dziedziny, czyli nauki, należy mieć na uwadze, że dane za rok 2024 odnoszą się do roku akademickiego 2023/2024 – tak bowiem zorganizowany jest model szkolnictwa wyższego w Polsce.

W porównaniu do poprzedniego roku akademickiego liczba studentów w Krakowie wzrosła. Należy także zauważyć, że z roku na rok rośnie udział studentów zagranicznych w ogólnej liczbie studentów w Krakowie.

Tabela IV.5.5. Liczba studentów w Krakowie

	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Wskaźnik W41_G Studenci w Krakowie (udział studentów w ogólnej liczbie mieszkańców miasta)	16,24% (130 360 osób)	16,1% (129 357 osób)	16,37% (131 961 osób)
Wskaźnik W42_G Studenci zagraniczni w Krakowie (udział studentów zagranicznych w ogólnej liczbie studentów w Krakowie)	6,26% (8 160 osób)	7,01% (9 070 osób)	7,18% (9 476 osób)

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Duże zainteresowanie studiowaniem w Krakowie wynika z renomy krakowskich uczelni, coraz bogatszej oferty studiów w języku angielskim, popularności programów wymiany studenckiej np. Erasmus i ciągle rozbudowywanej infrastruktury badawczej. Niekwestionowana atrakcyjność oferty miasta w zakresie edukacji, rynku pracy dla studentów, oferty kulturalnej, bazy rekreacyjnej, a także jego historycznego dziedzictwa i nowych możliwości powoduje, że Kraków jest miastem przyjaznym dla studentów.

Analizując poszczególne grupy kierunków można zauważyć, iż w porównaniu z poprzednim rokiem akademickim zmniejszyła się liczba absolwentów wybranych kierunków technicznych, natomiast wzrosła liczba absolwentów wybranych kierunków kreatywnych.

Tabela IV.5.6. Liczba studentów wybranych grup kierunków w Krakowie

	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Wskaźnik W47_G Liczba absolwentów studiów na wybranych kierunkach technicznych	6 273 osoby	6 329 osób	6 001 osób
Wskaźnik W50_G Liczba absolwentów studiów na wybranych kierunkach kreatywnych	3 645 osób	3 605 osób	3 684 osoby

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Do grup kierunków analizowanych jako techniczne należą kierunki z zakresu technologii informacyjnych, inżynieryjno-techniczne oraz interdyscyplinarne programy i kwalifikacje obejmujące technologie informacyjno-komunikacyjne.

Do kierunków kreatywnych zaliczane są studia prowadzące kształcenie w zakresie artystycznym, dziennikarstwa i informacji, technologii teleinformacyjnych, jak również interdyscyplinarnych programów i kwalifikacji obejmujących technologie informacyjno-komunikacyjne.

W opracowanym przez Wydawnictwo Edukacyjne „Perspektywy” Rankingu Uczelni Akademickich w 2024 roku najlepsza krakowska uczelnia – Uniwersytet Jagielloński zajęła 2. miejsce. Akademia Górniczo-Hutnicza nie zmieniła swojej lokaty i w dalszym ciągu była sklasyfikowana na 4. miejscu.

Z kolei w Rankingu Szanghajskim 2024 wśród 1000 najlepszych na świecie uczelni Uniwersytet Jagielloński znalazł się w grupie 401-500, a Akademia Górniczo-Hutnicza 901-1000.

W 2024 roku ze środków Narodowego Centrum Nauki i Narodowego Centrum Badań i Rozwoju krakowskim uczelniom przyznano dofinansowanie do 242 projektów naukowych w łącznej wysokości 300 113 612 zł. Liczba projektów, które uzyskały dofinansowanie zwiększyła się zatem znacząco, bo aż o ok. 50% w stosunku do roku poprzedniego. Projekty naukowe obejmują badania podstawowe, prace empiryczne lub teoretyczne mające przede wszystkim na celu zdobywanie nowej wiedzy o podstawach zjawisk i obserwowalnych faktów bez nastawienia na bezpośrednie zastosowanie komercyjne.

Wspólne działania Miasta i ośrodka naukowego, ale także biznesu obrazuje **Wskaźnik W44_G Współpraca Miasta z krakowskimi szkołami wyższymi**. Polega on na mierzeniu zaangażowania Miasta we wspólne projekty i inicjatywy realizowane we współpracy z krakowskim ośrodkiem naukowo-akademickim, m.in. poprzez realizację wspólnych inicjatyw takich jak Krakowskie Konferencje Naukowe (KKN), ale także wydarzenia organizowane przez ośrodki badawcze i naukowe. Wspólne inicjatywy zmierzają także do powstania nowoczesnych rozwiązań przydatnych miastu i mieszkańcom oraz stanowią odpowiedź na zapotrzebowanie firm na rekrutowanie specjalistów wysokiej klasy (np. powołanie nowych kierunków studiów odpowiadających zapotrzebowaniu rynku, wspólne zaangażowanie samorządu, biznesu i przedsiębiorców).

Wskaźnik W44_G obrazuje liczbę konferencji naukowych realizowanych w ramach Krakowskich Konferencji Naukowych, podczas których promowano Kraków.

- 2024: 34
- 2023: 41
- 2022: 46

Łączna kwota rozdysponowana w ramach KKN w 2024 roku wyniosła 134 500 zł. Tematyka konferencji była zróżnicowana – od spraw społecznych, sztuk pięknych, edukacji, ochrony środowiska, innowacyjności, medycyny, psychologii, po nowoczesne technologie. Wzięto w nich udział łącznie ponad 15 000 uczestników z całego świata.

IV.5.3 Programy i polityki

Program Promocji Zatrudnienia i Aktywizacji Zawodowej na lata 2021-2025 /z perspektywą do 2030 roku/ w Gminie Miejskiej Kraków przyjęty uchwałą nr LXXIX/2220/22 z dnia 2 marca 2022 roku.

Cel ogólny, zakres i cele szczegółowe Programu (PS/G2/2021) realizowanego przez Grodzki Urząd Pracy w Krakowie określa **Deklaracja wyników**, którą sformułowano jako:

- Harmonizowanie rozwoju krakowskiego rynku pracy i zwiększanie jego odporności na wyzwania nowoczesnej gospodarki

poprzez:

- Rozwój kwalifikacji, umiejętności i postaw niezbędnych na lokalnym rynku pracy oraz wymogów rynku pracy opartego na wiedzy.
- Promowanie idei kształcenia przez całe życie i dofinansowanie kształcenia ustawicznego ze środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego.
- Zwiększenie oferty Grodzkiego Urzędu Pracy w Krakowie w zakresie zaspokajania zapotrzebowania rynku pracy na usługi wykwalifikowanych pracowników.
- Rozwój współpracy instytucjonalnej w zakresie udzielania wsparcia dla podejmowania zatrudnienia w grupach defaworyzowanych na rynku pracy,

tak, aby osiągnąć poniższe cele szczegółowe:

Tabela IV.5.7. Wskaźniki służące do oceny stopnia realizacji celów szczegółowych

Cel szczegółowy	Wskaźnik	Wartość docelowa	2023	2024
Zapewnić możliwie największy stopień aktywizacji osób bezrobotnych	W15_G Procent osób bezrobotnych zaktywizowanych zawodowo do liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w GUP w Krakowie poprzez wykorzystanie usług i instrumentów rynku pracy	Trend wzrostowy. Wartość znakomita 40%	47,25%	48,27%
Zapewnić jak najwyższy odsetek osób aktywnych zawodowo w wieku 50 lat i więcej	W52_G Aktywność zawodowa osób w wieku 50+	Trend wzrostowy. Wartość znakomita 27%	43,78%	42,66%
Zapewnić jak najwyższą dostępność i atrakcyjność ofert pracy dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy	W14_G Procent osób, które podjęły zatrudnienie w wyniku wydanego skierowania do pracy do liczby zgłoszonych wolnych miejsc pracy	Trend wzrostowy. Wartość znakomita 5%	7,58%	6,93%
Zapewnić jak najwyższy stopień aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych	W16_G Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych	Trend wzrostowy. Wartość znakomita 50%	53,53%	56,61%

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

W 2024 roku cele szczegółowe Programu Promocji Zatrudnienia i Aktywizacji Zawodowej na lata 2021-2025 /z perspektywą do 2030 roku/ w Gminie Miejskiej Kraków były realizowane zgodnie z założeniami.

W15_G Procent osób bezrobotnych zaktywizowanych zawodowo do liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w GUP w Krakowie poprzez wykorzystanie usług i instrumentów rynku pracy. Wskaźnik ten w 2024 roku wyniósł 48,27% i był wyższy o 1,02 punktu procentowego w porównaniu do 2023 roku. Trend wzrostowy tego wskaźnika wskazuje, że osoby bezrobotne sukcesywnie powracają na rynek pracy. Grodzki Urząd Pracy w Krakowie w 2024 roku, realizując swoje podstawowe zadania związane z aktywizacją zawodową osób bezrobotnych, docierał z pomocą do uczestników rynku pracy wymagających wsparcia.

W52_G Aktywność zawodowa osób w wieku 50+. Wskaźnik ten w 2024 roku wyniósł 42,66% i był niższy o 1,12 punktu procentowego w porównaniu do 2023 roku. Trend spadkowy tego wskaźnika przedstawia, że osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia mają trudności z powrotem na rynek pracy. Grodzki Urząd Pracy w Krakowie w 2024 roku, realizując swoje podstawowe zadania związane z aktywizacją zawodową osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia, również docierał z pomocą do uczestników rynku pracy wymagających wsparcia.

W14_G Procent osób, które podjęły zatrudnienie w wyniku wydanego skierowania do pracy do liczby zgłoszonych wolnych miejsc pracy. Wskaźnik ten w 2024 roku wyniósł 6,93% i był niższy o 0,65 punktu procentowego w porównaniu do 2023 roku. Na trend spadkowy tego wskaźnika wpłynęła sytuacja spowodowana mniejszą liczbą zgłoszonych wolnych miejsc pracy do Grodzkiego Urzędu Pracy w Krakowie.

W16_G Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych. Wskaźnik ten w 2024 roku wyniósł 56,61% i był wyższy o 3,08 punktu procentowego w porównaniu do 2023 roku. Trend wzrostowy tego wskaźnika przedstawia, że osoby bezrobotne z niepełnosprawnościami sukcesywnie powracają na rynek pracy, a Grodzki Urząd Pracy w Krakowie efektywnie wspiera ten proces.

Działania realizowane w ramach Dziedziny powiązane są także z innymi dokumentami programowymi o charakterze polityk lub procedur przyjętych uchwałami Rady Miasta Krakowa:

Procedura "Program gospodarczy wspierania przedsiębiorczości w zakresie branż chronionych i zanikających", przyjęty uchwałą nr LXXXI/1060/09 Rady Miasta Krakowa z dnia 23 września 2009 r. (z późn. zm).

Zgodnie z zapisami Programu sprawozdanie z jego realizacji za okres od 1 września 2023 roku do 31 sierpnia 2024 roku zostało przekazane Radzie Miasta Krakowa do końca września 2024 roku.

- 141 gminnych lokali użytkowych zarządzanych/administrowanych przez Zarząd Budynków Komunalnych w Krakowie jest wynajmowanych na prowadzenie działalności w zakresie branż chronionych i zanikających, wymienionych w załączniku nr 2 do przedmiotowej uchwały.

- w okresie od dnia 01.09.2023 roku do dnia 31.08.2024 roku 12 lokali użytkowych zostało wynajętych na działalność gospodarczą w zakresie branż chronionych i zanikających w aukcjach (przetargach) nieograniczonych,
- w okresie od dnia 01.09.2023 roku do dnia 31.08.2024 roku brak było wystąpień ze strony Rad Dzielnic wnioskujących o zorganizowanie przetargu celowego na wynajem lokalu użytkowego stanowiącego własność Gminy Miejskiej Kraków, z przeznaczeniem na działalność dotyczącą branż chronionych i zanikających. Ponadto nie organizowano żadnych aukcji i przetargów celowych na działalność dotyczącą branż chronionych i zanikających,
- w stosunku do najemców lokali użytkowych wyszczególnionych w bazie dokonano waloryzacji obowiązujących ich stawek czynszowych najmu netto o wskaźnik 11,4%, tj. o roczny wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych ogłoszony przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za rok kalendarzowy poprzedzający rok, w którym dokonuje się waloryzacji.
- w okresie objętym sprawozdaniem brak było zmian w obowiązujących aktach normatywnych regulujących zasady wynajmu gminnych lokali użytkowych w zakresie programu gospodarczego wspierania przedsiębiorczości w zakresie branż chronionych i zanikających.

Wydział Podatków i Opłat UMK adekwatnie do zapisów uchwały Rady Miasta Krakowa nr LXXXI/1060/09 z dnia 23 września 2009 r., w sprawie przyjęcia programu gospodarczego wspierania przedsiębiorczości w zakresie branż chronionych i zanikających, przygotował uchwałę dotyczącą stawek podatku od nieruchomości na rok 2024, w której stawki dla budynków lub ich części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie branż wymienionych w załączniku nr 2 do uchwały, określono w wysokości preferencyjnej, niższej o połowę od stawki podstawowej. Stawki te, obowiązujące w 2024 roku zostały przyjęte uchwałą Rady Miasta Krakowa nr CXXII/3316/23 z dnia 8 listopada 2023 roku, w sprawie określenia wysokości stawek podatku od nieruchomości.

IV.5.4. Działalność spółki Kraków Nowa Huta Przyszłości SA w Dziedzinie Przedsiębiorczość i nauka

W ramach Dziedziny Przedsiębiorczość i nauka spółka Kraków Nowa Huta Przyszłości SA realizowała projekt strategiczny Gminy Miejskiej Kraków i Województwa Małopolskiego pn. Kraków – Nowa Huta Przyszłości, który ma istotne znaczenie dla rozwoju gospodarczego miasta. W 2024 roku spółka realizowała zadania w tej Dziedzinie w ramach dwóch komponentów: Park Naukowo – Technologiczny „Branice” oraz Centrum Logistyczno-Przemysłowe „Ruszcza”.

Rzeczowym rezultatem działań w przypadku pierwszego z nich było:

- W ramach Strefy Aktywności Gospodarczej Podobszar – Igołomska Południe:
  1. Prowadzenie przez użytkowników wieczystych/dzierżawców prac projektowych i przygotowawczych zmierzających do rozpoczęcia działań inwestycyjnych (w związku z zakończonym procesem komercjalizacji).
  2. Podjęcie współpracy z operatorem teleinformatycznym w celu podłączenia przedsiębiorców do światłowodowej sieci internetowej.

- W ramach Strefy Aktywności Gospodarczej Podobszar – Igołomska Północ:
  1. Zakończenie procesu komercjalizacji, w wyniku którego parcele inwestycyjne o łącznej powierzchni 12,88 ha zyskały 8 użytkowników wieczystych/dzierżawców (podpisano 13 umów).
  2. Kontynuowanie współpracy z Centrum Badawczo-Wdrożeniowym Zielona Stal SA, której celem jest utworzenie jego infrastruktury na terenie projektu „Kraków – Nowa Huta Przyszłości”.
  3. Kontynuowanie współpracy w ramach Małopolskiej Regionalnej Grupy ds. Rozwoju Technologii Wodorowych.
  4. Przeprowadzenie badania potrzeb przedsiębiorców z sektora life-science i bio-tech pod kątem zapotrzebowania na przestrzeń laboratoryjną (w ramach współpracy z Jagiellońskim Centrum Innowacji sp. z o.o. oraz Wydziałem ds. Przedsiębiorczości i Innowacji UMK).

W stosunku do komponentu drugiego działania objęty:

1. Prowadzenie rozmów z Zarządem Województwa Małopolskiego dotyczących utworzenia Małopolskiej Giełdy Rolnej w Krakowie na obszarze „Centrum Logistyczno- Przemysłowego „Ruszcza”. Trwają prace nad wprowadzeniem do Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Metropolii Krakowskiej na lata 2021-2027 projektu przewidującego powstanie kolejnej Strefy Aktywności Gospodarczej.
2. Ogłoszenie przez firmę 7R planu budowy na obszarze Centrum Logistyczno-Przemysłowego „Ruszcza” hubu technologiczno-produkcyjnego.
3. Zawarcie umowy rozporządzającej dotyczącej sprzedaży prawa użytkowania wieczystego do kompleksu nieruchomości, w skład którego wchodzi działki ewidencyjne nr 1/696 o powierzchni 4,1713 ha, nr 1/698 o powierzchni 0,5598 ha, nr 1/703 o powierzchni 12,0758 ha, obręb 20, jednostka ewidencyjna Nowa Huta.

W ramach innych Dziedzin zarządzania Spółka KNHP SA realizowała także zadania: Centrum Wielkoskalowych Plenerowych Wydarzeń Kulturalnych „Błonia 2.0”, Centrum Rekreacji i Wypoczynku „Przylasek Rusiecki”. Spółka KNHP SA zakończyła także komercjalizację terenów pod realizację komponentu wielorodzinnej zabudowy mieszkaniowej niskiej intensywności.

W 2024 roku łączne nakłady inwestycyjne Kraków Nowa Huta Przyszłości SA wyniosły 16 841 500 zł.

IV.5.5. Finanse

Tabela IV.5.8. Wydatki w Dziedzinie Przedsiębiorczość i nauka zrealizowane w 2024 roku według rodzajów wydatków

Rodzaj wydatków	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	29 948 334	100
Wydatki bieżące	29 948 334	100

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

Tabela IV.5.9. Wydatki w Dziedzinie Przedsiębiorczość i nauka zrealizowane w 2024 roku w podziale na Usługi

Usługa publiczna	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	29 948 334	100
Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości (G-1)	4 053 309	13,5
Tworzenie warunków do rozwoju rynku pracy (G-2)	25 589 203	85,5
Wydatki niezwiązane bezpośrednio z realizacją usług	305 822	1,0

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

IV.6. TURYSTYKA I PROMOCJA

Turystyka i promocja

Liczba odwiedzających

14,72 mln ROK 2024
13,74 mln ROK 2023

Liczba turystów zagranicznych

1,53 mln ROK 2024
1,37 mln ROK 2023

Wpływ ekonomiczny wydarzeń biznesowych na gospodarkę

2,5 mld zł ROK 2024
1,9 mld zł ROK 2023

Dzienne wydatki odwiedzających

2 263 zł ROK 2024
2 033 zł ROK 2023

GOŚCIE ZAGRANICZNI

GOŚCIE KRAJOWI

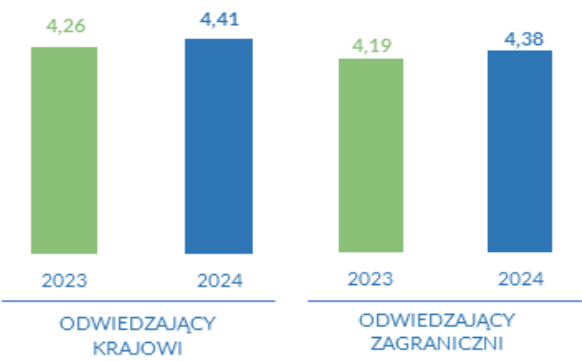
875 zł ROK 2024
1 798 zł ROK 2023

Wydatki na Dziedzinę

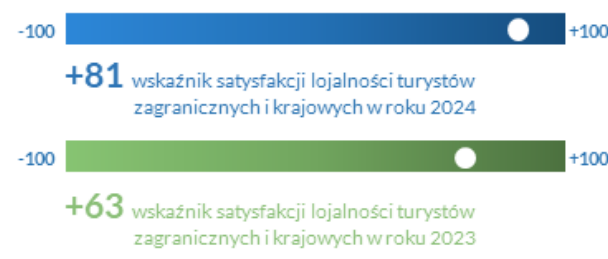
Wydatki Budżetu Miasta Krakowa na Dziedzinę
Turystyka i promocja: 0,11%

Ocena jakości usług turystycznych

(w skali od 1 do 5, gdzie 5 jest oceną najwyższą)

Wskaźnik satysfakcji NPS

WYDATKI W DZIEDZINIE TURYSTYKA I PROMOCJA ZREALIZOWANE W 2024 ROKU

Rodzaj wydatków	Wydatki (zł)	Wydatki (%)
Ogółem	10 631 785	100
Wydatki inwestycyjne	690 044	6,5
Wydatki bieżące	9 941 741	93,5

IV.6.1. Wprowadzenie do Dziedziny Turystyka i promocja

Dziedzina Turystyka i promocja obejmuje szerokie spektrum wzajemnie przenikających się działań, mających wpływ na sposób postrzegania Krakowa, a także na kształtowanie jego wizerunku i marki, zarówno wśród osób z zewnątrz, jak i wśród mieszkańców.

Działania realizowane w ramach Dziedziny mają na celu łączenie emocji i skojarzeń z pozytywnym doświadczeniem miasta – związanym zarówno z celem podróży, miejscem czasowego pobytu, lokalizacji inwestycji, ale też codziennego życia. Na jakość usług w zakresie turystyki i promocji wpływają różnorodne aktywności podejmowane przez Gminę Miejską Kraków w ramach innych Dziedzin zarządzania. W opisie działań Miasta wspierających turystykę i promocję, skoncentrowano się na kluczowych przedsięwzięciach, bezpośrednio związanych z tą Dziedziną.

IV.6.2. Charakterystyka Usług publicznych

W ramach Dziedziny zdefiniowane są trzy Usługi publiczne:

- Wsparcie działań na rzecz rozwoju krakowskiego rynku turystycznego (H-1)
- Wsparcie rozwoju turystyki kongresowej (H-2)
- Promocja miasta (H-3)

Pierwsze dwie usługi określają zadania związane z turystyką i jej zrównoważonym rozwojem, a ostatnia, z szeroko pojętą komunikacją z mieszkańcami i użytkownikami, w tym turystami, w celu promocji działań istotnych dla życia miasta, w różnych płaszczyznach życia społecznego.

IV.6.2.1. Usługa publiczna H-1 Wsparcie działań na rzecz krakowskiego rynku turystycznego

Kraków każdego roku przyciąga turystów z Polski i z całego świata. Największymi atrakcjami miasta są wpisany na listę światowego dziedzictwa UNESCO obszar Starego Miasta wraz z Wawelem, Kazimierzem i Stradomiem oraz coraz częściej odwiedzane dzielnice: Nowa Huta, Podgórze i Łagiewniki. Istotnym celem przyjazdów jest również oferta czasu wolnego i biznes. Kraków jest miastem posiadającym dobrej jakości zaplecze turystyczne i odpowiednią infrastrukturę komunikacyjną.

Liczba gości i długość pobytu w Krakowie w celach turystycznych

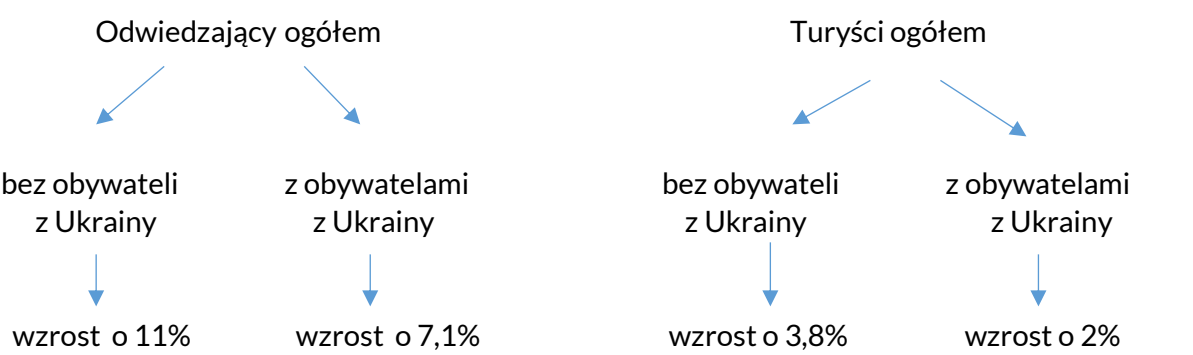
W 2022 roku, po wybuchu wojny w Ukrainie, do Polski przyjeżdżało wielu uchodźców z tego kraju – trudno było zidentyfikować, którzy z nich to imigranci, a którzy przybyli w celach turystycznych. W związku z tym, zgodnie z zaleceniami Światowej Organizacji Turystyki (UNWTO) od 2023 roku do ruchu turystycznego wliczani są Ukraińcy. Jednakże, w niniejszym Raporcie – dla zachowania porównywalności danych z rokiem poprzednim utrzymano podział opisu ruchu turystycznego z wliczeniem Ukraińców oraz bez wliczenia. Dane dla roku 2023 w Raporcie zostały również przeliczone wg powyższego podziału.

Z wyników badań ruchu turystycznego, przeprowadzonego przez Małopolską Organizację Turystyczną oraz Urząd Miasta Krakowa wynika, że w 2024 roku Kraków **odwiedziło 14,72 mln osób (Wskaźnik W8_H)**, z czego 2,33 mln osób z zagranicy, w tym 1,2 mln obywateli Ukrainy. Zgodnie z przyjętymi przez Zespół Badawczy definicjami, do całkowitej liczby

odwiedzających Kraków wliczani są turyści – osoby nocujące w mieście oraz odwiedzający jednodniowi – osoby przebywające w Krakowie, ale bez noclegu. Szacowana liczba odwiedzających ogółem w 2024 roku zwiększyła się o blisko 7,1% w stosunku do 2023 roku. Była także wyższa o 4,7% niż w roku poprzedzającym pandemię, tj. 2019 roku. Wzrost ruchu turystycznego spowodowany był przede wszystkim większym zainteresowaniem Krakowem przez gości z Polski, a ich udział w strukturze ruchu turystycznego był większy o 9,8%. Natomiast wśród odwiedzających zagranicznych łącznie (wliczając osoby z Ukrainy) zanotowano spadek o 5,3% z 2,46 mln w 2023 roku do 2,33 mln w 2024 roku. Najwięcej gości zagranicznych do Krakowa przyjechało z Wielkiej Brytanii (20,6%), Niemiec (9,1%), Włoch (7,6%), USA (6,7%), Francji (4,8%) oraz Hiszpanii (3,9%). Kluczowe rynki, z których pochodzą odwiedzający Kraków, od wielu lat pozostają w większości niezmiennie.

Rok 2024 był okresem odbudowy ruchu turystycznego w Krakowie, ze znaczącą dominacją turystyki krajowej, podczas gdy ruch turystyczny z zagranicy pozostawał nadal na etapie odbudowy.

Rysunek IV.6.1. Dynamika ruch turystycznego – ogółem odwiedzający i turyści w odniesieniu do 2023 roku

Tabela IV.6.1. Wskaźniki dotyczące ruchu turystycznego w latach 2023-2024 (w mln)

	2023 bez obywateli z Ukrainy	2023 z obywatelami z Ukrainy	2024 bez obywateli z Ukrainy	2024 z obywatela mi z Ukrainy
Odwiedzający ogółem (W8_H), w tym:	12,18	13,74	13,52	14,72
krajowi	11,28	11,28	12,39	12,39
zagraniczni	0,9	2,46	1,13	2,33
Liczba turystów ogółem (W16_H), w tym:	7,05	7,66	7,32	7,95
liczba turystów krajowych	6,29	6,29	6,42	6,42
liczba turystów zagranicznych (W17_H)	0,76	1,37	0,9	1,53

Źródło: System STRADOM, „Ruch turystyczny w Krakowie w latach 2023–2024”, raporty opracowane przez Małopolską Organizację Turystyczną na zlecenie UMK

Wśród odwiedzających Kraków gości większą część stanowili turyści, 7,95 mln osób, z czego 6,42 mln to turyści krajowi, a 1,53 mln turyści zagraniczni. W stosunku do 2023 roku zauważalny był wzrost liczby turystów zagranicznych. Odwiedzający jednodniowi stanowili 45,9% odwiedzających Kraków. Grupa ta liczyła 6,77 mln osób, z czego 5,97 mln to odwiedzający jednodniowi krajowi, zaś 0,8 mln to odwiedzający jednodniowi zagraniczni. W stosunku do 2023 roku zauważalny był wzrost liczby odwiedzających jednodniowych ogółem z 6,08 mln do 6,77 mln osób.

W 2024 roku najczęściej wskazywaną przez odwiedzających (37,7%) długością pobytu w Krakowie były 2-3 noce. Mniej, bo 24,9% odwiedzających przebywało w Krakowie 1 noc. Trzecią pod względem liczebności grupą byli turyści, którzy przyjechali na 4-7 nocy (16%).

W 2024 roku zauważalny był wyraźny spadek średnich wydatków wśród odwiedzających krajowych z 1 798 zł/osobę w 2023 roku do 875 zł na osobę (spadek o 51,3%). Tak duży spadek wydatków wynikał z faktu, że nastąpił blisko 50% spadek turystów krajowych korzystających z hoteli (będących droższymi obiektami zakwaterowania), zaś wśród tych którzy nocowali w hotelach, większość wybierała te o standardzie 2 i 3-gwiazdkowym, podczas gdy w 2023 roku w podobnym stopniu wybierane były hotele 3 i 4-gwiazdkowe. Średnie wydatki odwiedzających zagranicznych wzrosły z 2 033 zł /osobę do 2 263 zł (wzrost o 11,3%). Średnie wydatki są składowymi wydatków przed przyjazdem do Krakowa (tj. bez kosztów dojazdu) i w czasie pobytu.

Tabela IV.6.2. Dienne wydatki poniesione przez odwiedzających z kraju i zagranicy w latach 2022-2024

	2022		2023		2024	
Dienne wydatki – odwiedzający krajowi (w zł)	razem 1 280 / osoba ¹		razem 1 798 / osoba ¹		razem 875 /osobę ¹	
	przed	w czasie	przed	w czasie	przed	w czasie
	771	509	1 129	669	437	438
Dienne wydatki – odwiedzający zagraniczni (w zł)	razem 2 244 / osoba ¹		razem 2 033 / osoba ¹		razem 2 263 / osoba ¹	
	przed	w czasie	przed	w czasie	przed	w czasie
	1 200	1 044	918	1 115	1 089	1 174

¹ dane są składowymi wydatków przed przyjazdem do Krakowa (tj. bez kosztów dojazdu) i w czasie pobytu

Źródło: Raporty opracowane przez Małopolską Organizację Turystyczną na zlecenie UMK

Szacunkowe wpływy Krakowa z turystyki (w rozumieniu podmiotów funkcjonujących w mieście, które w ten czy inny sposób obsługiwały uczestników ruchu turystycznego) wyniosły w 2024 roku 9,05 mld zł. Kwota ta okazała się o 14,6% niższa od tej z 2023 roku. Związane jest to ze wzrostem udziału odwiedzających krajowych, których wydatki w stosunku do 2023 roku spadły oraz spadkiem ogółu odwiedzających zagranicznych (o 5,3%).

Tabela IV.6.3. Szacowane wpływy z przyjazdowego ruchu turystycznego do krakowskiego obszaru recepcyjnego

Rok	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Dochód w mld zł	6,45	7,5	4,5	6,3	6,7	10,6	9,05

Źródło: Raporty opracowane przez Małopolską Organizację Turystyczną na zlecenie UMK

Ocena jakości usług turystycznych

Prowadzone corocznie badania ruchu turystycznego obrazują również subiektywne odczucia gości odwiedzających Kraków. Najważniejsze z nich to informacje o jakości usług turystycznych oferowanych w mieście. W 2024 roku średnia ocena jakości usług turystycznych w przypadku odwiedzających krajowych wzrosła z 4,26 do 4,41, a w przypadku odwiedzających zagranicznych wzrosła z poziomu 4,19 do 4,38.

Tabela IV.6.4. Średnia ocena jakości usług turystycznych¹

Średnia ocena jakości usług turystycznych	2022	2023	2024
krajowi (W13_H)	4,33	4,26	4,41
zagraniczni (W14_H)	4,19	4,19	4,38

¹ (w skali od 1 do 5, gdzie 5 jest oceną najwyższą)

Źródło: Raporty opracowane przez Małopolską Organizację Turystyczną na zlecenie UMK

W ramach Usługi H-1 koncentrowano się na wspieraniu branży turystycznej poprzez następujące działania i projekty.

- Zorganizowano coroczne spotkanie z okazji Międzynarodowego Dnia Przewodnika Turystycznego.
- Przeprowadzono akcję z PTTK „Zdobynamy Odznakę Przyjaciela Krakowa” oraz „Zdobynamy Dziecięcą i Młodzieżową Odznakę Przyjaciela Krakowa”, która od 1972 roku gromadzi starszych i młodszych mieszkańców zainteresowanych poznawaniem Krakowa. W 52.i 53. edycji łącznie udział wzięło 4 101 osób.
- Dofinansowano Dzień Obwarzanka, inicjatywę Żywego Muzeum Obwarzanka.
- W Galerii Sztuki Współczesnej Bunkier Sztuki odbyło się Forum Turystyki, na którym uhonorowano osoby i instytucje zasłużone dla turystyki w Krakowie, oraz prowadzono rozmowy dotyczące stanu i perspektyw rozwoju turystyki w Polsce jak i na świecie. Sformułowano także wspólne stanowisko branży w postaci Manifestu Krakowskiego.
- W Sali Obrad Rady Miasta Krakowa im. Stanisława Wyspiańskiego odbyło się drugie w 2024 roku Forum Turystyki. Spotkanie poświęcone było roli badań w turystyce, zwłaszcza w kontekście nowych technologii oraz możliwości ich praktycznego wykorzystania.
- Przyznano wyróżnienia „Kreatora Krakowskiej Turystyki” Stowarzyszeniu Przewodników Turystycznych w Krakowie – najstarszemu w Polsce stowarzyszeniu przewodnickiemu oraz Targom w Krakowie sp. z o.o. – największemu na południu kraju organizatorowi targów i kongresów.
- Kontynuowano działania w ramach rozwoju produktu turystycznego – Twierdza Kraków:
  - Przeprowadzono wycieczki terenowe poświęcone tematyce twierdzy a ich uczestnikom rozdano gadżety z logotypem graficznym „Twierdza Kraków”,

- kolportowano przewodnik „Spacerem przez Twierdzę Kraków”,
- w ramach trzeciej edycji Dni Twierdzy Kraków ok. 4 500 mieszkańców zwiedziło wybrane obiekty Twierdzy Kraków (w 2023 rok – 3 500 osób). Realizatora wyróżniono w konkursie skierowanym do NGO.
- Respect Kraków – kontynuowano działania w ramach realizowanego od **2019 roku** projektu
  - przeprowadzono w Internecie kampanię, która osiągnęła blisko 10 mln wyświetleń. W ramach akcji przygotowano materiały promocyjne, animacje, grafiki oraz ulotki. Ambasadorami programu na ulicach miasta byli City Helpers – miejscy pomocnicy, którzy dbali o funkcjonowanie zabytkowego centrum Krakowa od połowy czerwca do końca sierpnia. Projekt realizowano po raz czwarty, Helpersi patrolowali historyczne centrum Krakowa codziennie od 15 czerwca do 1 września, od 13:00 do 21:00, a w weekendy, aż do 1 w nocy. Zadaniem miejskich pomocników było wychwytywanie niewłaściwych zachowań w zabytkowym centrum miasta, udzielanie informacji i promowanie lokalnych wydarzeń oraz dbanie o przestrzeganie zasad parków kulturowych.
  - od 1 maja do końca roku turystów i mieszkańców miasta w hali przylotów lotniska witwały cztery podświetlone ścianki LCD promujące akcję „Respect Kraków” umożliwiające zapoznanie się z zasadami obowiązującymi w mieście. Dodatkowo, od marca do grudnia eksponowana była grafika witająca w mieście Światowego Dziedzictwa UNESCO.
- Wspierając zrównoważony rozwój gospodarki nocy, na mocy zarządzenia nr 2153/2024 Prezydenta Miasta Krakowa z 7 sierpnia 2024 roku powołano Komisję Zrównoważonej Gospodarki Nocy. Działa ona przy Prezydencie Miasta Krakowa, a jej przewodniczącym został pierwszy w historii Krakowa Burmistrz Nocny. Inauguracyjne posiedzenie Komisji odbyło się 13 sierpnia 2024 roku, gromadząc 30 przedstawicieli różnych środowisk, w tym administracji publicznej miasta, Rady Miasta Krakowa, Rad Dzielnic, odpowiednich wydziałów urzędu i służb miejskich, stowarzyszeń przedsiębiorców, organizacji pozarządowych oraz grup mieszkańców. Podczas pierwszych obrad Komisja podjęła decyzję o utworzeniu trzech Grup Roboczych, które zajmą się kluczowymi obszarami działań w zakresie gospodarki nocy.
- Odbyło się VI posiedzenie Rady Konsultacyjnej ds. Parku Edukacyjnego „Branice”.
- Inne zrealizowane działania w ramach Usługi:
  - zorganizowano 57 wizyt studyjnych: 37 dla dziennikarzy oraz 6 dla touroperatorów zagranicznych,
  - w Abu Zabi odbyło się spotkanie przedstawicieli Gminy Miejskiej Kraków z reprezentacją linii lotniczych Etihad Airways, którego celem było omówienie możliwości uruchomienia bezpośredniego połączenia lotniczego na trasie Abu Zabi–Kraków,
  - reprezentowano Miasto Kraków podczas 44. Międzynarodowych Dni Miast Nowej Hany w Gdańsku „Zmiana Zaczyna Się Tutaj”,
  - wsparto wydarzenie Polskiej Organizacji Turystycznej w Rzymie pn. „Polska i Toskania. Renesansowa harmonia” w ramach kampanii „5 zmysłów”, promującej Kraków i Małopolskę na rynku włoskim,
  - kontynuowano wraz z PTTK prace nad „Szlakiem kobiet Krakowa – Krakowianki” oraz współorganizowano „Miesiąc Krakowianek”, wraz z Kołem Grodzkim PTTK zapewniając bezpłatne oprowadzania dla mieszkańców i turystów szlakiem krakowianek. Zorganizowano szkolenia na temat szlaku kobiet dla krakowskich przewodników,

- współorganizowano obchody 45-lecia partnerstwa Krakowa z Norymbergą,
- zlecono publikację reklam Krakowa w prasie branżowej (reklamy w miesięczniku pokładowym PLL LOT pt. „Kaleidoscope”, „Wiadomościach Turystycznych”, „Waszej Turystyce” oraz w „Nowej Turystyce” – specjalnym wydaniu o turystyce filmowej),
- koordynowano publikacje na stronie internetowej poświęconej zrównoważonej turystyce w Krakowie www.turystykakrakow.pl. Witryna informuje o rekomendacjach zawartych w „Polityce zrównoważonej turystyki Krakowa na lata 2021-2028”, projektach powiązanych z jej operacjonalizacją, a także organizowanych wydarzeniach z udziałem interesariuszy gospodarki turystycznej miasta. Strona zawiera również kalendarz wydarzeń, zakładkę multimedialną i przydatne linki dla użytkowników rynku turystycznego w Krakowie,
- zorganizowano szkolenie "Turystyka zrównoważona w praktyce" skierowane do małych i średnich przedsiębiorstw turystycznych, które chcą wdrożyć zrównoważone praktyki w swoich działaniach. Trwający 3,5 miesiąca kurs obejmował 20 godzin webinarów, pracę z ekspertami oraz liczne dodatkowe materiały z zakresu trzech modułów: Dbamy o biznes, Dbamy o środowisko i Dbamy o ludzi. Na koniec 2024 roku, ponad 30 nowych firm z różnych branż może poszczycić się prestiżowymi certyfikatami, świadczącymi o ich zaangażowaniu w ochronę środowiska i zrównoważony rozwój,
- kontynuowano działania informacyjne przy pomocy stron www.convention.krakow.pl, www.twierdzakrakow.pl, www.kulinary.krakow.pl, www.historicalcity.eu oraz na portalach społecznościowych Turystyka Kraków.pl, Kraków Convention Bureau i Miasta Historyczne 3.0 - Historical Cities 3.0.

W ramach działań związanych z Polityką zrównoważonej turystyki, w 2024 roku kontynuowano działania w zakresie identyfikacji działalności gospodarczej dotyczącej świadczenia usług noclegowych wraz z postępowaniami zmierzającymi do ich zalegalizowania przez przedsiębiorców lub ich zaprzestania. W przypadku uchylania się od obowiązku zgłoszenia obiektu noclegowego do ewidencji, prowadzono czynności wyjaśniające, celem rozstrzygnięcia sprawy. Dokumentację spraw przekazywano wraz z materiałem dowodowym do innych służb, w szczególności na Policję, do Wojewódzkiego Inspektora Państwowej Inspekcji Handlowej oraz Urzędów Skarbowych. Przeprowadzono ponad 50 kontroli obiektów noclegowych. Ogółem do Wydziału ds. Turystyki wpłynęło ponad 730 wniosków dotyczących ewidencji obiektów noclegowych w tym 575 wniosków o wpis do ewidencji nowych obiektów. Kontynuowano kampanię informacyjną prowadzoną w mediach, komunikacji miejskiej i przestrzeni miasta (np. ekrany multimedialne AMS, automaty KKM, Bus TV, ekrany kolejkowe i ulotki (dostępne języku: rosyjskim, ukraińskim, angielskim i polskim) – w punktach rejestracji działalności gospodarczej oraz stały monitoring rynku usług turystycznego najmu krótkoterminowego.

W wyniku podjętych działań, w ewidencji prowadzonej przez Prezydenta Miasta Krakowa na koniec roku wpisanych było 2 397 obiektów, co daje 34 105 miejsc noclegowych.

Obok działań o charakterze ciągłym w ramach Usługi publicznej były realizowane projekty rozwojowe:

- „Tourism in Balance” - projekt partnerski
Kraków bierze udział w projekcie Tourism in Balance, który skierowany jest do miast, borykających się z problemem nadmiernego ruchu turystycznego (overtourism) i chcących przeorganizować turystykę za pomocą nowych polityk i strategii. Udział

Krakowa w projekcie wpisuje się w rekomendacje *Strategii Rozwoju Krakowa. Tu chcę żyć. Kraków 2030* i wynikających z niej zapisów m. in. o budowaniu sieci ścisłej współpracy z innymi miastami Europy. Partnerami projektu są: Kraków, Tallin, Brasov, region Andaluzji wraz z Sewillą, Amsterdam, uniwersytet w Bredzie (Holandia). W dniach 1 - 3 października 2024 r., w Pałacu Potockich na Rynku Głównym w Krakowie, odbyło się czwarte spotkanie partnerów projektu „Tourism in Balance”, realizowanego w ramach programu Interreg Europa. Podczas trzydniowego spotkania projektowego, uczestnicy mieli okazję zwiedzić zabytki Krakowa, zapoznać się z założeniami polityki zrównoważonej turystyki oraz wymienić doświadczenia z miastami partnerskimi. Kluczowe tematy obejmowały równowagę między rozwojem turystyki a jakością życia mieszkańców, inicjatywy takie jak Respect Krakow czy City Helpers, oraz działania wspierające gospodarkę nocną i turystykę biznesową.

- „SCT HUB – Codesign the Future of Sustainable Cultural Tourism”. Gmina Miejska Kraków wraz z Krakowskim Biurem Festiwalowym, Agencją Rozwoju Miasta Krakowa, Stowarzyszeniem Organizacją Turystyczną Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa, Uniwersytetem Jagiellońskim oraz Fundacją Polish Heritage przystąpiła i rozpoczęła w grudniu 2024 roku realizację projektu „SCT HUB – Codesign the Future of Sustainable Cultural Tourism” (Współprojektowanie przyszłości zrównoważonej turystyki kulturowej), w ramach European Urban Initiative (Europejska Inicjatywa Miejska). Wartość projektu wynosi 6 247 613,88 euro. Jest to pierwszy tego typu projekt w Polsce, który ma stworzyć narzędzia pozwalające rozwijać turystykę kulturalną w skali, która nie zakłóca codziennego rytmu życia miast historycznych i ich mieszkańców oraz wspiera zrównoważony rozwój. Celem projektu jest rozwój turystyki kulturowej, na obszarze dzielnicy Wesoła, poprzez stworzenie narzędzia AI, które umożliwi skalowalny rozwój turystyki bez zakłócania codziennego rytmu życia mieszkańców miast historycznych. W ramach projektu powstanie Sustainable Cultural Tourism Hub (Centrum Zrównoważonej Turystyki Kulturalnej) na krakowskiej Wesołej, pełniący rolę laboratorium innowacji.

IV.6.2.2. Usługa publiczna H-2 Wsparcie rozwoju turystyki kongresowej

Usługa obejmuje działania związane ze wspieraniem i rozwojem rynku spotkań i wydarzeń w Krakowie. Przemysł spotkań to jeden z najbardziej nowoczesnych sektorów gospodarki krajów rozwiniętych.

Opracowywany i publikowany corocznie raport „Branża Spotkań w Krakowie” podsumowuje osiągnięcia i zmiany zachodzące w branży spotkań oraz ukazuje jej wkład w rozwój krakowskiej gospodarki.

Tabela IV.6.5. Przemysł spotkań w Krakowie w latach 2022-2024

	2022	2023	2024
Spotkania ogółem	2 629	4 368	4 647
Spotkania zagraniczne	690	782	934
Liczba uczestników ogółem	764 238	931 940	1 239 134
Liczba uczestników zagranicznych	129 723	141 733	403 476

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

W 2024 roku Biuro Kongresów współpracowało i wspierało międzynarodowe stowarzyszenia w organizacji takich kongresów jak: Polish Open Science Conference, Alzheimer Disease International ADI 2024, EuroELSO 2024, Kongres PoLECHO 2024, International Symposium on Hypnosis ISH 2024, European Safety and Reliability Conference ESREL 2024, Konferencja Electrospinning 2024, International Congress on Natural Products Research ICNPR, European Conference on Violence in Psychiatric Ward (ECVCP), 27 International Conference on Computing in High Energy & Nuclear Physics CHEP, European Society Vascular Surgery (ESVS), 10. European Rover Challenge, European Conference on Mental Health (ECMH), 27 International Conference on Computing in High Energy & Nuclear Physics CHEP czy Jubileuszowy Kongres Polonii Medycznej.

W związku z przygotowaniem lub pozyskiwaniem kongresów na przyszłe lata zorganizowano:

- 20 wizyt inspekcyjnych, w tym m.in. European Conference on Mental Health, The European Society of Endodontology - ESE AUTUMN MEETING 2024, Kongres stomatologiczny EOS, Kongres medyczny EuDEC, European Conference on Embolotherapy czy VI Cities Forum.
- Promowano miasto podczas zagranicznych, konsumenckich targów turystycznych w: Madrycie, Norymberdze, Zurychu, Hamburgu, Lizbonie, Berlinie, Dubaju, Lipsku i Londynie, oraz krajowych: w Warszawie i Zabrzu. Wydarzenia odwiedziło w sumie ponad 500 tys. osób. Podczas targów biznesowych przeprowadzono łącznie ponad 300 spotkań biznesowych na targach IMEX Frankfurt, IMEX Las Vegas, IBTM Barcelona, ICCA European Chapter, MP Fast Date Kraków, Meet The Bidder Warszawa, prezentacjach z cyklu The Meeting Space oraz M&I Forum. Przedstawiciele Krakowa wzięli udział w spotkaniu UIA (Union of International Association) Round Table Europe we Florencji oraz w międzynarodowych warsztatach "More Than You Expected" w Brukseli.
- Przygotowano 74 odpowiedzi na zapytania ws. organizacji spotkań biznesowych, w tym złożono oferty w celu pozyskania dla Krakowa m.in. kongresów: World News Media Congress 2025, International Convention Radiodays Europe RDE; European Hygienic Engineering & Design Group EHEDG 2026; VI Forum Miast (Cities Forum) 2025; European Association of Perinatal Medicine czerwiec 2026; The European Association of Neurosurgical Societies EANS Training courses - May 2025; ICTAM 2028; European Society for Paediatric Anaesthesiology ESPA; European Conference on Embolotherapy (www.etconference.org) in Krakow in 2026 or 2027; Euroheat Power Congress 2026; Konferencja IADR 2028; Marie Curie Alumni Association MCAA 2026; European Society of Biomechanics 2028.

IV.6.2.3. Usługa publiczna H-3 Promocja Miasta

Usługa H-3 obejmuje działania związane z budowaniem silnej marki miasta oraz wytworzeniem silnego poczucia tożsamości i identyfikacji mieszkańców z Krakowem. Usługa realizowana przez Wydział Komunikacji Społecznej UMK oraz poprzez zadania innych komórek organizacyjnych Urzędu Miasta Krakowa i Miejskie Jednostki Organizacyjne.

W ramach Usługi publicznej H-3 zrealizowano w 2024 roku m.in. następujące działania z zakresu:

- **Informacji i komunikacji**

- prowadzono Miejską Platformę Internetową "Magiczny Kraków" wraz z jej modernizacją i optymalizacją systemu, obejmującą m.in. opracowanie nowych zakładów poświęconych "Ławce dialogu" oraz budowie metra,
- prowadzono telewizję internetową telewizja.krakow.pl, dostarczającą codzienne informacje oraz cotygodniowe serwisy informacyjne – ogólne i kulturalne,
- prowadzono profile miejskie na platformach: Facebook, X (Twitter), Instagram, YouTube i LinkedIn,
- prowadzono aplikacje mobilne: Kraków.pl i Powietrze Kraków 2.0,
- kontynuowano internetowy projekt "Hejnał12", tj. podgląd odgrywanego na żywo hejnału z wieży kościoła Mariackiego, granego codziennie o godz. 12.00 i realizowanego przez pięć kamer, który można oglądać w serwisie telewizja.krakow.pl,
- dystrybuowano dwutygodnik miejski „KRAKÓW.PL” wraz z wersją internetową,
- prezentowano na ekranach multimedialnych w przestrzeni Krakowa najważniejsze informacje miejskie.

- **Informacji i promocji**

- wspierano inicjatywy o potencjale informacyjnymi, za pośrednictwem miejskich kanałów informacyjnych, w tym m.in.: akcję "Zima"; Budżet Obywatelski Miasta Krakowa; utworzenie Strefy Czystego Transportu w Krakowie; spotkania prezydenta Krakowa Aleksandra Misza z mieszkańcami – "Ławki dialogu"; budowę metra; wybory do Parlamentu Europejskiego; kampanię "Bądź wrażliwy - ustąp miejsca"; „Wspólne nie znaczy niczyje”; cykl Krakowskich Nocy; akcję Miesiąc Krakowianek; Społeczną Agencję Najmu; 20-lecie Krakowa w Unii Europejskiej; Targi Pracy i Przedsiębiorczości; kampanię Płać podatki w Krakowie; konkurs na Krakowskiego Ambasadora Wielokulturowości; konkurs "Miejsce przyjazne rodzinom z dziećmi"; przystąpienie do opracowania Planu Ogólnego Miasta Krakowa; zbiórkę darów dla osób z terenów dotkniętych wrześniową powodzią; przebudowie ul. Zwierzynieckiej i T. Kościuszki.
- wspierano inicjatywy o potencjale informacyjno-promocyjnym, między innymi: kiermasz Emaus; cykl „Krakowskich Lekcji Śpiewania”; "Wianki w Krakowie"; „Orszak Trzech Królów”; festiwal „Black or White”; „Green Film Festival”; „Festiwal Kolorów”; „Poland Business Run”; Piknik Rowerowy w Radio Kraków; projekt „Odblaskowa szkoła”; konferencję „CSR POLAND”; konferencję „Uwaga! Smartfon”; „37.ULICA Festival”; festyn „Jesień Kurdwanów”; XX Rodzinną Imprezę Plenerową „Na Kozłowie”; Festiwal Nauki i Sztuki w Krakowie; „Copernicus Festival”; galę Tygodnika Powszechnego z okazji 90. urodzin ks. Adama Bonieckiego; obchody 30-lecia Katolickich Stowarzyszeń Medycznych; Koncert Wiosenny Zespołu Pieśni i Tańca Nowa Huta; Konferencję naukową „SOF- Kobiety w onkologii”; galę „Medalu Wolności Słowa”; projekt „Wędrownicza Warta Związku Harcerstwa Polskiego”; „Campus Polska Przyszłości 2024”.
- realizowano, Dni Krakowa, Dzień Otwarty Magistratu, Krakowską Akademię Klimatu, zaświecenie choinki na Rynku Głównym.
- prowadzono promocje na stronie www.krakow.pl oraz na multimedialnych tablicach ledowych w przestrzeni miejskiej w zakresie najważniejszych wydarzeń z Krakowa.
- promowano przedsięwzięcia finansowane bądź współfinansowane przez Miasto na miejskich nośnikach promocyjnych (citylighty, tablice multimedialne, telewizja autobusowa MPK TV, plansze w automatach KKM, monitory informacyjne)

pozostających w gestii Gminy Miejskiej Kraków, w ramach współpracy z MPK SA i ZTP, w tym pozyskano nowe gabloty reklamowe.

- **Systemu Identyfikacji Wizualnej oraz Systemu Koordynacji Promocji Miasta**
  - koordynowano projekty o charakterze informacyjno-promocyjnym w skali całego urzędu oraz podległych jednostek i instytucji – analizowano i zaakceptowano 311 projektów informacyjno-promocyjnych złożonych przez jednostki poprzez System Koordynacji Promocji Miasta (SKPM).
  - weryfikowano materiały wizualne (druki i wydawnictwa – 10 779 projektów sprawdzono pod kątem zgodności z Systemem Identyfikacji Wizualnej (SIW) w ramach Systemu Koordynacji Promocji Miasta (SKPM), aktualizowano i uzupełniono system wystawienniczy zgodnie z SIW (m. in. leżaki, namioty, lady, ścianki i inne elementy systemu wystawienniczego) oraz przygotowano gadżety w ramach działań promocyjnych.
  - opracowano założenia dla Fotobazy, której główną funkcjonalnością będzie udostępnianie materiałów multimedialnych dla komórek organizacyjnych UMK i miejskich jednostek organizacyjnych oraz użytkowników zewnętrznych (np. dziennikarzy, mieszkańców Krakowa).
- Ponadto kontynuowano wydawanie najmłodszym mieszkańcom miasta Krakowskiej Wyprawki. W 2024 roku do najmłodszych mieszkańców Krakowa trafiło **4 530** zestawów Krakowskiej Wyprawki wobec 4 619 zestawów w 2023 roku.

W 2024 roku zrealizowano m. in. następujące kampanie promocyjno-informacyjne:

- **„Kraków w formie”** - akcja edukacyjno-informacyjna, która miała na celu zachęcić wszystkich mieszkańców miasta, niezależnie od wieku, do ruchu i aktywności fizycznej. W ramach akcji przeprowadzono bezpłatne wydarzenia plenerowe: Wielki Maraton Fitness dla rodzin, Dzień Kobiet na Sportowo, rekreacyjne zajęcia na zbiornikach wodnych tj. nauka korzystania z SUPów, biegowe, nordic walking, na skate parkach, sztucznym stoku narciarskim a także wspinaczka skalna, joga, taniec oraz liczne turnieje sportowe dla uczniów. Dotarcie do możliwie największej liczby odbiorców wspomogła organizacja cyklu publikacji w zakładce SPORT i ZDROWIE – porady ekspertów dotyczące ćwiczeń, diety, odpowiedniego treningowego stroju i motywacji. Akcja trwa od 2021 roku i nieustannie cieszy się ogromnym zainteresowaniem.
- Kampania informacyjno-promocyjna **„Nadaj barw swojemu miastu. Płać podatki w Krakowie”**, mająca na celu uświadomienie mieszkańcom, że rozwój miasta jest możliwy dzięki wpływom z ich podatków. Trzynasta miejska akcja prowadzona była od końca lutego do końca kwietnia przede wszystkim w sieci i w miejskich kanałach informacyjnych, w tym w mediach społecznościowych. Według ostatnich danych w krakowskich urzędach skarbowych z fiskusem rozlicza się już ponad 700 tys. mieszkańek i mieszkańców.
- **„Kraków 2024. Instrukcja obsługi”** – publikacja wydana przez Wydział Komunikacji Społecznej UMK, w której znalazły się najważniejsze tematy związane z życiem w stolicy Małopolski i różnymi jego aspektami – edukacją, ochroną zdrowia, pomocą społeczną, bezpieczeństwem, kulturą, sportem i rekreacją. Zostały w niej przedstawione wszystkie wydziały UMK i sprawy, którymi się zajmują z ważnymi adresami i telefonami. Publikacja była dostępna bezpłatnie we wszystkich

lokalizacjach Urzędu Miasta Krakowa, w siedzibach miejskich jednostek, filiach Biblioteki Kraków oraz instytucjach kultury.

- **Kampania jubileuszowa związana z obchodami 20-lecia członkostwa Polski w Unii Europejskiej** – pokazująca mieszkańcom jak zmienił się Kraków dzięki środkom unijnym. Obchody 20-lecia przystąpienia do Unii miały w szerszym zakresie uświadomić mieszkańcom zakres działań podejmowanych przez miasto i ich wpływ na jakość życia, dostępność usług, jakość kształcenia. Kampania skupiała się na działaniach informacyjnych i edukacyjnych kierowanych do wszystkich grup wiekowych.
- **Dni Krakowa** – kampania zapraszająca mieszkańców do świętowania czerwcowych obchodów Dni Krakowa. Przedsięwzięcie obejmowało wiele wydarzeń takich jak festiwale, miejskie tradycje, koncerty, przedsięwzięcia artystyczne, zaproszenie do Magistratu, a także historyczne Święto Miasta Krakowa i Święto Flagi. Akcja była promowana w przestrzeni miejskiej oraz w mediach internetowych.

IV.6.3. Programy, polityki

Polityka Zrównoważonej Turystyki na lata 2021-2028

Polityka Zrównoważonej Turystyki Krakowa na lata 2021-2028 została przyjęta uchwałą nr LIV/1497/2021 Rady Miasta Krakowa 24 marca 2021 roku. Polityka jest realizowana przez usługi i projekty opisane w rozdziale IV.6.2.1.

Realizacja rekomendacji zawartych w dokumencie ma na celu odbudowę turystyki przyjazdowej do miasta po pandemii poprzez:

- wzrost efektywności zarządzania,
- zintegrowaną komunikację marketingową,
- wsparcie komercjalizacji oferty lokalnych przedsiębiorców,
- łagodzenie konfliktów interesów i wartości w formach regulacji, partnerskiego dialogu i transferu wiedzy, tak aby odzyskać istotną rolę turystyki w życiu społeczno-gospodarczym Krakowa, nie doprowadzając do przerostu przyszłości funkcji turystycznej przy równoczesnym zwiększaniu jakości usług i komfortu życia mieszkańców.

Program strategiczny komunikacji marki Krakowa na lata 2023-2030

„Program strategiczny komunikacji marki Krakowa na lata 2023-2030” jest kierunkowym, wieloletnim planem działania o charakterze strategicznym przyjęty uchwałą nr CVI/2887/23 Rady Miasta Krakowa 22 marca 2023 roku.

Celem głównym jest „Doskonalenie zarządzania marką Krakowa dla realizacji celów Strategii Rozwoju Krakowa

poprzez:

1. włączenie mieszkańców w budowanie marki miasta,
2. zwiększenie dostępności informacji nt. działalności miasta,
3. wykorzystanie potencjału gospodarczego do promocji marki miasta,
4. doskonalenie skuteczności koordynacji promocji marki.”

tak, aby osiągnąć poniższe cele szczegółowe:

Tabela IV.6.6. Wskaźniki służące do oceny stopnia realizacji celów szczegółowych Programu strategicznego komunikacji marki Krakowa na lata 2023-2030 (PS/H2/2023)

Cel szczegółowy	Wskaźnik	Wartość docelowa 2030 r.	2022	2023	2024
Podnieść poziom odczuwanej sprawczości przez mieszkańców w zakresie współtworzenia marki miasta.	W19_H - Poprawa jakości dialogu z miastem w wybranych grupach docelowych (Odsetek mieszkańców, przedsiębiorców i studentów odczuwających pozytywnie poczucie dumy z miasta w ciągu ostatnich 12 miesięcy.)	Trend rosnący – wartość znakomita 70%	b.d.	33%	b.d.
Podnieść stopień odczucia mieszkańców dotyczący skutecznego informowania o sprawach miasta.	W20_H - Zadowolenie z dostępności informacji urzędu miasta nt. spraw Krakowa i oferty miasta w wybranych grupach docelowych (Odsetek mieszkańców, przedsiębiorców, studentów odczuwających zadowolenie z dostępności informacji urzędu miasta nt. spraw Krakowa oraz oferty miasta).	Trend rosnący – wartość znakomita 60%	b.d.	57%	b.d.
Podnieść poziom atrakcyjności wizerunku biznesowego Krakowa.	W34_H - Poziom rekomendacji miasta do polecenia miasta do prowadzenia działalności gospodarczej (Odsetek przedsiębiorców deklarujących polecenie Krakowa, jako miejsca do prowadzenia działalności biznesowej).	Trend rosnący – wartość znakomita 75%	b.d.	66%	b.d.
Podnieść skuteczność przekazu marki do grup docelowych.	W22_H - Wizerunek miasta w wybranych grupach docelowych zgodnie z ustalonym pozycjonowaniem (Odsetek mieszkańców, przedsiębiorców, studentów przypisujących miastu skojarzenia zgodne z ustalonymi wartościami i cechami osobowości marki).	Trend rosnący – wartość znakomita 75%	b.d.	72%	b.d.

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Zgodnie z założeniami Programu strategicznego komunikacji marki Krakowa na lata 2023 – 2030 (PS/H2/2023) pomiar wskaźników obrazujących rezultaty prowadzony jest co trzy lata za pomocą badań marketingowych (2023, 2026, 2029). W ramach poprzedniego dokumentu – Programu strategicznego promocji Krakowa na lata 2016-2022 badania przeprowadzono w roku 2019 i 2021. W roku 2024 badania nie były prowadzone.

Raporty ze wszystkich edycji Badania marketingowego Miasta Krakowa są dostępne pod adresem: [Badania marketingowe Miasta Krakowa- Biuletyn Informacji Publicznej Miasta Krakowa - BIP MK](#)

Łączne nakłady finansowe na realizację Programu wynosiły 8 526 533 zł.
W ramach Programu realizowano w 2024 roku zadania bieżące powiązane z Usługami publicznymi zdefiniowanymi w Dziedzinie Turystyka i promocja.

IV.6.4. Finanse

Tabela IV.6.7. Wydatki w Dziedzinie w Dziedzinie Turystyka i promocja zrealizowane w 2024 roku według rodzajów wydatków

Rodzaj wydatków	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	10 631 785	100
Wydatki inwestycyjne	690 044	6,5
Wydatki bieżące	9 941 741	93,5

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

Tabela IV.6.8. Wydatki w Dziedzinie Turystyka i promocja zrealizowane w 2024 roku w podziale na Usługi

Usługa publiczna	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	10 631 785	100
Wsparcie działań na rzecz krakowskiego rynku turystycznego (H-1)	1 381 845	13,0
Wsparcie rozwoju turystyki kongresowej (H-2)	5 213 764	49,0
Promocja Miasta (H-3)	3 250 027	30,6
Wydatki niezwiązane bezpośrednio z realizacją usług	786 149	7,4

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

IV.7. KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA

Kultura i ochrona dziedzictwa

Ochrona obiektów zabytkowych

LICZBA ZABYTKÓW
OBJĘTYCH DOTACJĄ

39 ROK 2024
40 ROK 2023

ŁĄCZNA KWOTA
DOTACJI (mln zł)

4,7 ROK 2024
4,8 ROK 2023

PUBLICZNYCH INSTYTUCJI KULTURY

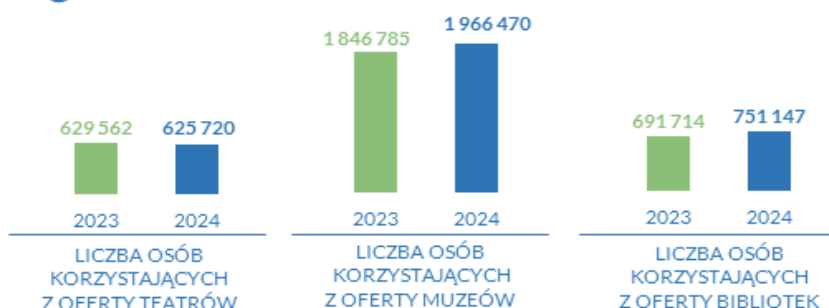
8
NARODOWYCH

39
SAMORZĄDOWYCH

Zainteresowanie ofertami miejskich instytucji kultury

6,9

razy
statystyczny mieszkaniec
Krakowa korzystał z oferty
miejskich instytucji kultury

Uczestnicy projektów własnych Miasta

21,14%

mieszkańców bierze udział w projektach
własnych Gminy Miejskiej Kraków

170 790 ROK 2024 „KRAKOWSKIE
172 692 ROK 2023 NOCE”

„SZTUKA DO
RZECZY –
DESIGN W
KRAKOWIE”

32 167 ROK 2024
19 280 ROK 2023

Wydatki na Dziedzinę

Wydatki Budżetu Miasta Krakowa na Dziedzinę
Kultura i ochrona dziedzictwa: **5,62%**

Parki kulturowe

1,87%

powierzchni Krakowa zajmują
Parki Kulturowe:
„Stare Miasto”,
„Nowa „Huta”,
„Kazimierz ze Stradomiem”

WYDATKI W DZIEDZINIE KULTURA I OCHRONA
DZIEDZICTWA ZREALIZOWANE W 2024 ROKU

Rodzaj wydatków	Wydatki (zł)	Wydatki (%)
Ogółem	553 683 795	100
Dokapitalizowanie spółek miejskich	38 734 178	7
Wydatki inwestycyjne	160 375 454	29
Wydatki bieżące	354 574 163	64

IV.7.1. Wprowadzenie do Dziedziny Kultura i ochrona dziedzictwa

Dziedzina Kultura i ochrona dziedzictwa obejmuje działania Miasta, które mają na celu zaspokojenie potrzeb kulturalnych mieszkańców Krakowa, turystów i odwiedzających, a także zapewniają ochronę materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego miasta.

Cele, zakres oraz zasoby polityki Miasta w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa opisane są m.in. w strategicznym Programie Rozwoju Kultury w Krakowie do roku 2030, przyjętym uchwałą nr LXXIX/1933/17 Rady Miasta Krakowa z 5 lipca 2017 roku.

W ramach Dziedziny zdefiniowano trzy Usługi publiczne:

- Tworzenie warunków do rozwoju oferty kulturalnej miasta (ludzie i idee) (K-1)
- Tworzenie warunków do upowszechniania kultury w mieście (m. in. infrastruktura i nowe technologie) (K-2)
- Współpraca na rzecz ochrony i upowszechniania dziedzictwa kulturowego miasta (K - 3)

Realizacja Usług ma charakter ciągły. Wiele działań składających się na realizację Usług wiąże się z celami operacyjnymi *Strategii Rozwoju Krakowa. Tu chcę żyć. Kraków 2030*. W ostatnich latach silny wpływ na zakres i jakość realizowanych działań miały uwarunkowania zewnętrzne, w tym obostrzenia sanitarne i izolacja społeczna, wywołane pandemią COVID-19, wojna w Ukrainie, jak również wysoka inflacja. W ostatnich latach miejskie instytucje kultury podjęły duży wysiłek, by z powrotem przyciągnąć do siebie widzów i uczestników rozmaitych wydarzeń artystycznych. Przyjęcie w krótkim czasie wielu osób uciekających przed wojną w Ukrainie wygenerowały nowe potrzeby, a także zmodyfikowały zakres oferty kulturalnej Miasta. W latach 2023-2024 Miasto i miejskie instytucje kultury kontynuowały działania na rzecz adaptacji do nowych wyzwań: poprzez utrzymanie i rozwój bogatej oferty kulturalnej, dzięki czemu znacząco ożywił się udział mieszkańców, turystów i odwiedzających w życiu kulturalnym, co stanowiło krok w kierunku stabilizacji oraz rozwoju kultury i ochrony dziedzictwa w Krakowie.

IV.7.2. Charakterystyka Usług publicznych

IV.7.2.1. Usługa publiczna: K-1 Tworzenie warunków do rozwoju oferty kulturalnej miasta (ludzie i idee)

Przedmiotem Usługi K-1 jest wspieranie i stymulowanie kreatywności mieszkańców, artystów, animatorów kultury, edukatorów, a także prowadzenie rozmaitych działań w celu rozwoju i poszerzania widowni. Miasto prowadzi miejskie instytucje kultury oraz ogłasza programy, w ramach których finansowane lub dofinansowywane są zadania publiczne w dziedzinie kultury. Realizacja zadań następuje w wyniku aktywizacji lokalnej społeczności (indywidualnie lub/i za pośrednictwem organizacji pozarządowych, jednostek budżetowych, podmiotów biznesowych lub grup nieformalnych). Istotnym elementem rozwoju oferty kulturalnej Miasta jest system nagród i stypendiów, motywujący do aktywności twórców i artystów różnych branż i wspierający ich aktywność.

Głównym wyzwaniem dla kultury oraz ochrony dziedzictwa na kolejne lata jest dalsze zachęcanie do współpracy osób i podmiotów działających w tej Dziedzinie poprzez wymianę doświadczeń, sieciowanie działań i Usług, a także łączenie potencjałów każdej z grup. Działania te powinny przełożyć się na rozwój unikalnej i atrakcyjnej oferty kulturalnej Miasta Krakowa.

Usługa K-1 jest najściślej powiązana z realizacją I celu Programu Rozwoju Kultury w Krakowie do roku 2030.

W 2024 roku warunki do rozwoju i upowszechniania kultury w Krakowie współtworzyło 47 publicznych instytucji kultury: 8 z nich stanowiły instytucje narodowe, natomiast 39 samorządowe. Spośród samorządowych instytucji kultury, 28 zostało wpisanych do Rejestru Instytucji Kultury Gminy Miejskiej Kraków, a 11 widniało w Rejestrze Instytucji Kultury Województwa Małopolskiego. Miejskie instytucje kultury stanowiły ok. 60% ogółu publicznych instytucji kultury w Krakowie, tworząc gęstą sieć 165 placówek wraz z filiami, oddziałami, scenami i punktami, zlokalizowanymi w różnych dzielnicach miasta.

Miejskie instytucje kultury zatrudniały w 2024 roku pracowników na 1 940 etatach. Był to niewielki spadek w porównaniu z 2023 rokiem, jednak warto zaznaczyć, że liczba etatów w miejskich instytucjach kultury na koniec 2024 roku była wyższa niż przed pandemią (2019 – 1 935 etatów). Zatrudnienie w publicznym sektorze kultury utrzymuje się na stabilnym poziomie. Dane te przedstawia wskaźnik **W111_K Miejsca pracy w miejskich instytucjach kultury (etaty)**:

- 2024: 1 940
- 2023: 1 944
- 2022: 1 972

Atrakcyjność oferty kulturalnej miejskich instytucji kultury ilustruje **Wskaźnik W6_K**. Podaje on liczbę osób ogółem korzystających z oferty miejskich instytucji kultury (teatrów, bibliotek, muzeów, orkiestr, biura festiwalowego, centrów i środków kultury) w stosunku do liczby mieszkańców Krakowa. Określa zatem, ile razy statystyczny mieszkaniec korzystał w ciągu roku z oferty miejskich instytucji kultury.

W6_K Uczestnictwo w kulturze: stopień atrakcyjności oferty kulturalnej realizowanej przez miejskie instytucje kultury:

- 2024: 6,9 razy
- 2023: 6,6 razy
- 2022: 5,5 razy

W 2024 roku statystyczny mieszkaniec Krakowa korzystał z oferty miejskich instytucji kultury 6,9 razy w ciągu roku, a więc nieznacznie częściej niż w 2023 roku. Widać znaczącą tendencję rosnącą w odniesieniu do 2022 roku oraz w lat 2020-2021, kiedy wartości wskaźnika utrzymały się na bardzo podobnym, stosunkowo niskim poziomie (3,83-3,88 razy), na co wpływ miała pandemia COVID-19. Analizując przedstawiony wskaźnik należy pamiętać, że wśród uczestników oferty krakowskich miejskich instytucji kultury znaczącą grupę stanowią osoby mieszkające poza Krakowem.

Miejskie instytucje kultury sprzedały w 2024 roku **1 945 312** biletów za łączną kwotę niemal 68,4 mln zł, czyli o 68 932 bilety więcej niż w 2023 roku, w którym przychód wyniósł ok. 59,3 mln zł. Średnia cena biletu na wydarzenie w miejskiej instytucji kultury kształtowała się na poziomie 35,15 zł. W poprzednich latach kwota ta była nieznacznie niższa – w 2022 roku średnia cena biletu wynosiła 29,23 zł, natomiast w 2023 roku – 31,60 zł.

Wydatki bieżące z budżetu Miasta przeznaczone na kulturę stanowiły w 2024 roku 329,4 mln zł, co w przeliczeniu na 1 mieszkańca daje niemal 408 zł, tj. o ok. 40 zł więcej niż w 2023 roku (368,9 zł na 1 mieszkańca).

Tabela IV.7.1. Korzystający z miejskich instytucji kultury (w osobach)

	2022	2023	2024
Korzystający z oferty teatrów miejskich (M10_K)	546 198	629 562	625 720
Korzystający z oferty muzeów miejskich (M11_K)	1 452 875	1 846 785	1 966 470
Korzystający z oferty miejskich domów, ośrodków i centrów kultury (M12_K)	1 512 903	1 840 976	1 969 710
Korzystający z oferty bibliotek (M13_K)	589 811	691 714	751 147
Korzystający z oferty orkiestr (M14_K)	37 878	40 403	54 006

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Mierniki uczestnictwa, składające się na **wskaźnik W6_K**, od 2021 roku obrazują ogólny trend wzrostowy.

W 2024 roku **miejskie teatry w Krakowie przygotowały 41 premier**, zagrały 2 534 przedstawienia, w tym 36 poza granicami Polski. Obejrzało je łącznie 625 720 widzów. W przypadku teatrów miarodajnym wskaźnikiem oceny jakości oferty teatrów jest frekwencja. W krakowskich teatrach miejskich jest ona bardzo wysoka – średnia wynosi powyżej 93%. **Miejskie orkiestry zrealizowały w 2024 roku 205 koncertów**, w których uczestniczyło ponad 54 000 słuchaczy. **Miejskie muzea i galerie zorganizowały poza 26 wystawami stałymi także 81 wystaw czasowych**. Wystawy te obejrzało niemal 2 miliony osób. **Centra i ośrodki kultury**, poza wydarzeniami (75 711 imprez), prowadziły zajęcia w formule zespołów artystycznych (124), kół i klubów (54) oraz kursów (2 440).

Rok 2024 był pełen sukcesów dla miejskich instytucji kultury. Muzeum Inżynierii i Techniki w Krakowie otrzymało nagrodę w 44. edycji Konkursu na Wydarzenie Muzealne Roku Sybilla 2023 za wystawę stałą „Miasto. TECHNOCZUŁOŚĆ” w kategorii „Nowe i zmodernizowane wystawy stałe”. Muzeum zostało także wyróżnione w XXVIII edycji Ogólnopolskiego Konkursu Otwartego – Modernizacja Roku & Budowa XXI wieku, za przebudowę i rozbudowę zespołu budynków Muzeum przy ul. św. Wawrzyńca 15 w Krakowie – Hale D, E, H i L.

W 2024 roku Teatr Ludowy zdobył aż 7 nagród, w tym GRAND PRIX za spektakl „Chłopi” w reż. Remigiusza Brzyka na 48. Opolskich Konfrontacjach Teatralnych „Klasyka żywa” oraz Nagrodę aktorską dla Jana Nosala za rolę Księdza. Piotr Piliński na 64. Kaliskich Spotkaniach Teatralnych Festiwalu Sztuki Aktorskiej otrzymał nagrodę jury i nagrodę publiczności za rolę Willy'ego Lomana w spektaklu „Śmierć komiwojażera” w reż. M. Bogajewskiej. Złotą Kieszę za najlepsze kostiumy do spektaklu „Calineczka” w reż. J. Roszkowskiego otrzymała Matylda Kotlińska na 8. lubelskim Festiwalu Kostiumów i Scenografii „Scena w Budowie” w Lublinie, a zespół Aktorski spektaklu „Preskot” w reż. Mateusza Przyłęckiego został wyróżniony – za umiejętne nawiązywanie komunikacji z nastoletnią publicznością – na 28. Międzynarodowym Festiwalu Teatrów dla Dzieci i Młodzieży "KORCZAK". Ponadto projekt identyfikacji Teatru

Ludowego, zrealizowany przez Studio Otwarte, otrzymał dwie nagrody w jednym z najważniejszych konkursów projektowych w Nowym Jorku – European Design Awards, natomiast w Neapolu - w konkursie European Design Awards 2024 - otrzymał dwie nagrody: złoto w kategorii Typographic Applications i srebro w kategorii Signage & Wayfinding.

Teatr Łaźnia Nowa, podczas 30. Międzynarodowego Festiwalu Sztuk Przyjemnych Festiwalu Sztuk Przyjemnych i Nieprzyjemnych w Łodzi, otrzymał nagrodę dla Najlepszego Spektaklu – „Jak nie zabiłem swojego ojca i jak bardzo tego żałuję” w adaptacji i reżyserii Mateusza Pakuły (koprodukcja Teatru Łaźnia Nowa i Teatru im. Stefana Żeromskiego w Kielcach). Krakowski Teatr Scena STU za spektakl „Leopold” otrzymał wyróżnienie podczas II edycji Festiwalu Sztuki Aktorskiej Teatropolis w Łodzi. przyznane przez firmę Immergas Polska – sponsora festiwalu. Teatr Groteska uczestniczył w Międzynarodowym Festiwalu Teatrów Lalek „Spotkania” organizowanym przez Teatr Baj Pomorski w Toruniu i otrzymał nagrody: za najlepszą scenografię dla Mariki Wojciechowskiej do spektaklu „Męczeństwo i śmierć Marata” oraz wyróżnienie honorowe dla Piotra Klimka za muzykę do tego spektaklu.

Miasto Kraków wspiera i stymuluje rozwój teatralnej marki Krakowa m.in. poprzez organizację konkursu o Nagrodę Teatralną im. Stanisława Wyspiańskiego. Podczas uroczystej gali, która odbyła się w grudniu 2024 roku w Teatrze Variete, nagrody odebrali: zespół twórców i aktorów spektaklu „Jak nie zabiłem swojego ojca i jak bardzo tego żałuję” w reż. Mateusza Pakuły oraz twórcy i aktorzy spektaklu „Szekspirie” w reż. Eryka Makohona. Indywidualne nagrody specjalne przyznano Małgorzacie Zawadzkiej oraz Romanowi Gancarczykowi za role w spektaklu „Pewnego długiego dnia”. Laureatką nagrody honorowej została prof. Dorota Segda m.in. za zasługi jako rektorka akademii przez dwie ostatnie kadencje, w tym w zakresie reformy uczelni.

Muzeum Krakowa zostało wyróżnione w następujących obszarach:

- Nagroda główna w konkursie "Kraków bez barier" w kat. obiekty historyczne (Jugowice),
- Nagroda Rodziców w kategorii "Ruch", Słoneczniki 2024 - Konkurs na najbardziej rozwojową inicjatywę dla dzieci w Krakowie, dla Muzeum Nowej Huty za organizację wystawy "Trzepaki, Reksio, Atari", przyznana przez podmiot: Portal CzasDzieci.pl,
- Pałac Krzysztofory – statuetka "Miejsca wyjątkowo przyjaznego rodzinom z dziećmi" w ramach plebiscytu Miejsce przyjazne rodzinom z dziećmi (plebiscyt UMK),
- Krzysztoforek - w dorocznym plebiscycie Grupy Czas Dzieci, czasopismo uzyskało nominacje i dyplomy jury na najbardziej rozwojową inicjatywę dla dzieci, w 3 kategoriach:
  - Kategoria Język – czytanie, pisanie, mówienie, wrażliwość literacka,
  - Kategoria Logika – rozumowanie, logiczne myślenie, liczenie, zmysł konstruktorski, innowacyjność,
  - Kategoria SZTUKI WIZUALNE - myślenie obrazowe, przestrzenne, trójwymiarowe, wrażliwość artystyczna,
- Certyfikat „Miejsce przyjazne rodzinom z dziećmi” przyznany po raz trzeci Pałacowi Krzysztofory, co oznacza specjalne wyróżnienie w postaci statuetki „Miejsce wyjątkowo przyjazne rodzinom z dziećmi”.

Warto wspomnieć także o występach krakowskich orkiestr w europejskich salach koncertowych. W 2024 roku **Capella Cracoviensis** wykonała 13 koncertów zagranicznych (8 w Niemczech, 3 w Czechach i 2 we Włoszech). Capella uczestniczyła także w międzynarodowych festiwalach, m.in. w festiwalu Tage Alter Musik Regensburg, jednym z najważniejszych festiwali muzyki dawnej w Europie czy festiwalu Füssener Festtage alter Musik. W ramach Festiwalu Opera Rara odbyła się światowa prapremiera „Ja, Şeküre”, najnowszego dzieła Aleksandra Nowaka – opery inspirowanej wątkami wielkiej powieści „Nazywam się Czerwień” tureckiego noblisty Orhana Pamuka. Na finał zimowej odsłony festiwalu zabrzmiało arcydzieło Mozarta w gwiazdorskiej obsadzie (m.in. Ian Bostridge, Anna Prohaska, Kangmin Justin Kim), skomponowane w 1781 roku Idomeneo, opowiadające historię mitologicznego króla Krety. **Sinfonietta Cracovia** odbyła trasę koncertową w Niderlandach, występując m.in. w Muziekgebouw w Amsterdamie oraz Chassé Theater w Bredzie.

29 lutego 2024 roku w **Galerii Sztuki Współczesnej „Bunkier Sztuki”** została otworzona wystawa **„Daj mi wszystko”**, która jest darem Teresy i Andrzeja Starmach dla krakowskich muzeów. Warto dodać, że rodzina Państwa Starmachów przekazała ponadto swoje zbiory do kolekcji: Muzeum Historii Fotografii MUFO w Krakowie oraz do Muzeum Sztuki Współczesnej MOCAK.

15 maja 2024 roku **Biblioteka Kraków** otworzyła nową Filię nr 57 „Gotyk”, przy ul. ks. J. Meiera 16c, natomiast 28 czerwca w Bibliotece Głównej Biblioteki Kraków przy ul. Powroźniczej 2 otworzono Gabinet Sławomira Mrożka. Wśród eksponatów tam zgromadzonych znalazły się liczne pamiątki z podróży pisarza, jego przedmioty osobiste: m.in. notatnik, dowód osobisty, paszporty, okulary, a także księgozbiór, które zostały przekazane przez Susanę Osorio-Mrozek.

Rozwój kultury w Krakowie w dużej mierze wspomaga działalność **Krakowskiego Biura Festiwalowego (KBF)**, które od ponad dwudziestu lat organizuje liczne festiwale, wystawy, warsztaty, wydarzenia oraz pikniki. Najbardziej rozpoznawalnymi markami KBF są Misteria Paschalia, poświęcone dawnej muzyce, festiwal Sacrum Profanum, związany z muzyką eksperymentalną, czy Festiwal Muzyki Filmowej w Krakowie. Należy wspomnieć również o wydarzeniach literackich, takich jak Festiwal Miłosza, poświęcony poezji oraz Festiwal Conrada, organizowany wspólnie z Fundacją Tygodnika Powszechnego, który koncentruje się na prozie. Ponadto KBF współtworzy program „Kraków Miasto Literatury UNESCO” będący pierwszą w Polsce miejską strategią promocji czytelnictwa i wsparcia dla twórców oraz lokalnego rynku książki.

Od 2008 roku do struktur KBF należy zespół **Krakow Film Commission (KFC)**, wspierający produkcje filmowe na terenie Krakowa oraz województwa małopolskiego. KFC koordynuje również kontakty z urzędami, strażą pożarną, policją, strażą miejską i wieloma innymi instytucjami miejskimi. Do jego zadań należy także rejestr małopolskich firm, które są związane z rynkiem audiowizualnym, zapewniającym wsparcie m.in. na planie czy segmencie technicznym.

Krakow Film Commission prowadzi dwa fundusze wspierające branżę filmową:

- 1) **Fundusz Filmowy w Krakowie** finansowany ze środków budżetu Gminy Miejskiej Kraków,
- 2) **Małopolski Fundusz Filmowy Małych Form**, finansowany we współpracy z Województwem Małopolskim.

W 2024 roku KFC zrealizowało także:

- **premieri filmów** w koprodukcji KBF:
  - „Vinci 2”, film fabularny, reż. Juliusz Machulski, produkcja WFDiF,
  - „WAJDA”, film dokumentalny, reż. Lilianna Komorowska, Maria Zmarz-Koczanowicz, produkcja: Silver Frame,
  - „Mój ojciec, Iceman”, film dokumentalny, reż. Łukasz Kowalski, produkcja: 4.30 Studio sp. z o.o.,
  - Małopolski Fundusz Filmowy Małych Form (filmy krótkometrażowe).
- **projekty:**
  - „ALL IN”, fabularny – ISTV MEDIA sp. z o.o.,
  - „Sprytny plan”, fabularny – Szkoła Filmowa im. Krzysztofa Kieślowskiego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach,
  - „Jak się dzisiaj czujesz”, fabularny – Marcin Wrona KraKra Production,
  - „ZOO”, animowany – AKADEMIA SZTUK PIĘKNYCH im. Jana Matejki w Krakowie,
  - „Jakub”, animowany – AKADEMIA SZTUK PIĘKNYCH im. Jana Matejki w Krakowie,
  - „Gotowi do akcji”, dokumentalny – HISTORIES sp. z o.o.,
  - „Ja tu tylko sprzątam”, dokumentalny – BOSKO sp. z o.o.,
  - „Bobik poszedł na wojnę”, fabularny – KIA-ORA (KIJORA FILM),
  - „To nie będzie sexy”, fabularny – CINESCOP Agata Terpiał.
- **Festiwal Filmowe (pomoc logistyczna i organizacyjna)**
  - Krakowski Festiwal Filmowy,
  - Mastercard OFF Camera,
  - Etiuda&Anima.

W 2024 roku Miasto finansowało działalność **69 placówek bibliotecznych**, w tym:

- 61 oddziałów, filii oraz punktów bibliotecznych Biblioteki Kraków (wraz z Biblioteką Główną oraz Klubem Dziennikarzy Pod Gruszką),
- 5 ogólnodostępnych bibliotek prowadzonych przez inne miejskie instytucje kultury,
- 3 biblioteki naukowe funkcjonujące w miejskich muzeach – Muzeum Krakowa, Muzeum Fotografii MuFo oraz Muzeum Sztuki Współczesnej MOCAK (ekspozycja biblioteki prof. Mieczysława Porębskiego).

Tabela IV.7.2. Działalność Biblioteki Kraków

	2022	2023	2024
Zasoby bibliotek miejskich w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców (W171_K)	1 639	1 593	1 700
Liczba woluminów Biblioteki Kraków (M131_K)	1 316 579	1 281 304	1 372 972
Liczba zakupionych nowości do Biblioteki Kraków (M1311_K)	87 734	38 425	41 607
Zbiory elektroniczne oraz specjalne (audiobooki i czytaki) Biblioteki Kraków (M13111_K)	55 571	60 816	65 519
Liczba pobrań e-booków w ramach ogólnopolskiej akcji: CZYTAJ.PL (KBF) (M13112_K)	150 000	168 000	131 000
Czytelnicy i użytkownicy bibliotek miejskich na 1 000 mieszkańców (W172_K)	734,25	860,09	930,05

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Według **Wskaźnika W171_K Zasoby bibliotek miejskich w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców**, w 2024 roku biblioteki miejskie wzbogaciły się o 107 sztuk w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w porównaniu do roku poprzedniego. Warto również zwrócić uwagę na zmianę wartości mierników dotyczących działalności **Biblioteki Kraków**. Wpływ Krakowa na rozwój czytelnictwa w wymiarze ponadlokalnym określa miernik, informujący o liczbie pobrań e-booków w ramach akcji KBF „Czytaj.pl”. W 2024 roku wartość miernika wyniosła 131 tysięcy (spadek o 37 tys.), natomiast w 2022 roku odnotowano aż dwukrotny wzrost pobrań, w porównaniu do 2021 roku.

Kolejny wskaźnik **W172_K** obejmuje **liczbę zarejestrowanych aktywnych czytelników** (takich, którzy wypożyczyli minimum 1 książkę w roku) **oraz użytkowników innych form w ofercie bibliotek miejskich w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców**. Osoby te korzystają z informacji bibliotecznej, dostępu do Internetu w placówkach bibliotecznych lub są uczestnikami imprez organizowanych w bibliotekach miejskich (np. spotkań autorskich, promocji książek, warsztatów literackich). W ostatnich latach wartości wskaźnika wynosiły:

- 2024: 930,05
- 2023: 860,09
- 2022: 734,25

Oprócz organizowania działalności instytucji kultury, Miasto Kraków tworzy ofertę kulturalną wspierając projekty organizacji pozarządowych, przyznając nagrody dla twórców w konkursach artystycznych oraz dofinansowując artystów i absolwentów kierunków artystycznych.

O stopniu współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi w zakresie kultury może informować **Wskaźnik W28_K Wydatki Gminy Miejskiej Kraków na jednego uczestnika (producenta i konsumenta) wydarzeń kulturalnych i artystycznych, organizowanych przez NGO w ramach konkursów ofert**, który w ostatnich latach wynosił:

- 2024: 10,16 zł
- 2023: 4,23 zł
- 2022: 2,78 zł

Koszt uczestnictwa jednej osoby w wydarzeniach kulturalnych i artystycznych realizowanych przez organizacje pozarządowe w 2024 roku wyniósł 10,16 zł, a więc wzrósł niemal 2,5 razy w porównaniu do roku poprzedniego (4,23 zł). Nie osiągnął jednak poziomu sprzed pandemii, gdy w 2019 roku wydatki Miasta w przeliczeniu na jednego uczestnika wydarzeń kulturalnych i artystycznych sięgały do 19 zł, natomiast trzeba zaznaczyć, że od tego czasu liczba uczestników wydarzeń organizowanych przez organizacje pozarządowe w ramach otwartych konkursów ofert wzrosła prawie sześciokrotnie.

Wysokość środków z budżetu Miasta przeznaczonych w 2024 roku na współpracę z organizacjami pozarządowymi w Dziedzinie kultury (zgodnie z Ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie) stanowiła: **13 815 000 zł**. W wydarzeniach dofinansowanych w ramach konkursów uczestniczyło **1 359 608 osób** – ponad połowę mniej niż 2023 roku (porównywalnie do roku 2021). Obserwuje się pozytywny trend, iż obecnie coraz częściej organizacje są ukierunkowane nie na wysoką liczbę odbiorców, a na jakość i „głębokość” uczestnictwa. Wzrosła natomiast liczba wolontariuszy z 886 do 1 362 osób.

Poniżej przedstawiono pozostałe mierniki, odzwierciedlające działania Gminy Miejskiej Kraków na rzecz twórców i artystów oraz współpracę z nimi. Świadczą one o spójności działań w zarządzaniu **Dziedziną K i Programu Rozwoju Kultury do roku 2030**.

Tabela IV.7.3. Działania Gminy Miejskiej Kraków na rzecz twórców i artystów

	2022	2023	2024
Liczba stypendystów, laureatów nagród i rezydencji w Dziedzinie K (M48_K)	307	267	218
Liczba artystów korzystających z lokali miejskich – pracownie twórcze (M62_K)	234	234	266
Liczba wystaw zorganizowanych w prywatnych galeriach sztuki, działających w ramach GMK (M482_K)	45	23	33
Liczba programów stypendialnych, rezydencjalnych i nagród realizowanych z udziałem GMK (M481_K)	30	30	34

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Istotnym elementem polityki kulturalnej są **Stypendia Twórcze Miasta Krakowa**, ustanowione w 1994 roku przez Radę Miasta Krakowa. Ich celem jest wsparcie oraz promowanie krakowskich artystów, którzy dzięki temu mogą realizować wymarzony projekt, czy rozwijać swój warsztat twórczy np. podejmując specjalistyczną edukację artystyczną.

W 2024 roku spośród 416 zgłoszonych wniosków, wyłoniono 40 laureatów, którzy otrzymali stypendium o łącznej wartości 1 000 000 zł. Oferta kulturalna miasta była wzbogacana również przez liczne podmioty niepubliczne, prywatne galerie sztuki czy kluby działające w strukturach organizacji pozarządowych.

Ponadto Gmina Miejska Kraków wynajmowała 207 lokali na pracownie twórcze, z których korzystało 266 artystów. W lokalach pozyskanych w trybie bezprzetargowym z zasobów Miasta działało 15 galerii sztuki. W 2024 roku na wsparcie i promocję działalności

wystawienniczej w krakowskich galeriach sztuki przeznaczono ogółem 550 500 zł – 24 podmioty zrealizowały 33 projekty/wystawy.

IV.7.2.2. Usługa publiczna K-2 Tworzenie warunków do upowszechniania kultury w mieście (m. in. infrastruktura i nowe technologie)

Celem Usługi K-2 jest tworzenie warunków dla rozpowszechniania kultury w Krakowie dzięki utrzymaniu i rozwojowi infrastruktury oraz narzędzi, a także z wykorzystaniem nowych technologii, by udostępniać kulturę mieszkańcom, w tym grupom zagrożonym wykluczeniem, turystom, obcokrajowcom oraz osobom z niepełnosprawnościami. Najważniejszymi podmiotami zajmującymi się promowaniem wydarzeń kulturalnych są miejskie instytucje kultury. Ich zadaniem jest realizacja zajęć stałych, a także różnorodnych projektów edukacyjnych.

Usługa K-2 jest najściślej powiązana z realizacją II celu Programu Rozwoju Kultury w Krakowie do roku 2030.

Wskaźnik W9_K Poziom dofinansowania miejskich instytucji kultury z budżetu Miasta w stosunku do ogółu ich przychodów jest jednym z kluczowych wskaźników, związanych z Usługą K-2. Jego wartość zależy od wielkości dotacji Gminy Miejskiej Kraków oraz od własnych przychodów miejskich instytucji kultury. Mogą one pochodzić z wpływów z biletów wstępu, ze sprzedaży usług, środków od sponsorów lub z programów i funduszy, które nie są miejskie.

W ubiegłych latach wartość **Wskaźnika W9_K** wyniosła:

- **2024: 62,29%**
- 2023: 63,86%
- 2022: 62,42%

W 2024 roku udział procentowy dotacji organizatora w przychodach miejskich instytucji kultury ogółem zmniejszył się o niecałe 2 punkty procentowe i wyniósł 62,29%. Dla porównania warto wspomnieć o sytuacji finansowej miejskich instytucji kultury podczas pandemii, gdy dofinansowanie z budżetu Miasta sięgało ponad 75% ich przychodów w 2020 roku.

Projekty o charakterze edukacyjnym należą do istotnych narzędzi upowszechniania kultury w Krakowie. Miejskie instytucje kultury odznaczają się dużą aktywnością w przygotowaniu atrakcyjnej oferty edukacyjnej.

W ramach realizacji miejskiego Programu Edukacji Kulturowej, w 2024 roku przeprowadzono III edycję konkursu ustanowionego uchwałą nr LXVIII/1954/21 Rady Miasta Krakowa z 15 października 2021 roku o Nagrodę „ANIMATOR ROKU”. Ponadto Fundacja Krajowy Depozyt Biblioteczny zrealizowała IV edycję Programu Edukacji Kulturowej „Krakowski Archipelag Kultury” pn. „Stare=Nowe”. Dokonano wyboru operatora 5. edycji programu, którym została organizacja pozarządowa – Fundacja „A Sztuka?”.

Liczbę osób, które skorzystały z oferty miejskich instytucji kultury w oparciu o Krakowską Kartę „N” przedstawia **Wskaźnik W49_K Dostępność oferty kulturalnej dla osób z niepełnosprawnościami:**

- 2024: 8 112
- 2023: 10 769
- 2022: 3 513

W 2024 roku nastąpił spadek liczby osób korzystających z oferty kulturalnej miejskich instytucji kultury w oparciu o Krakowską Kartę „N” do 8 112, jednak ze względu na rosnące ceny biletów koszt, jakie poniosły instytucje kultury na jej sfinansowanie był wyższy niż w poprzednich latach i wyniósł 244 594,43 zł - w porównaniu do 205 290,21 zł w 2023 roku.

Miasto Kraków organizuje wiele wydarzeń skierowanych do młodzieży, o czym informuje **Wskaźnik W48_K wydarzenia kulturalne adresowane do młodzieży:**

- 2024: 3 649
- 2023: 2 669
- 2022: 1 588

W 2024 roku znacznie wzrosła liczba wydarzeń kulturalnych adresowanych do młodzieży: z 2 669 w 2023 roku do 3 649 w 2024 roku. Miejskie instytucje kultury w 2024 roku zrealizowały też ponad 9 tys. wydarzeń kulturalnych skierowanych do dzieci. Wzięło w nich udział 423 194 młodych uczestników. Od czasu wprowadzenia ograniczeń sanitarnych w 2020 roku z powodu pandemii COVID-19, w kolejnych latach odnotowano znaczący trend wzrostowy wartości wskaźnika. W 2021 roku były to tylko 922 wydarzenia, a w 2024 roku ok. 4-krotnie więcej.

Instytucje kultury przykładają coraz większą wagę do kształtowania oferty oraz sposobów komunikacji z młodą publicznością. Kraków może pochwalić się takimi inicjatywami jak m.in. Teatralny Instytut Młodych przy Teatrze Ludowym, Młodzieżowe Centrum Wolontariatu w ARTzonie w Ośrodku Kultury im. C.K. Norwida, Akademia Odpowiedzialnego Rozwoju w Teatrze Łaźnia Nowa, Strefa Nastolatka w Centrum Kultury „Dworek Białoprądnicki”, Rada Młodzieżowa przy Muzeum Historii Fotografii, a także bogatą ofertą zajęć stałych w domach kultury i wydarzeń artystycznych. Istotne jest nie tylko zwiększanie oferty dla młodych, ale także włączanie ich w proces partycypacyjny i twórczy.

IV.7.2.3. Usługa publiczna K-3 Ochrona dziedzictwa kulturowego miasta

Usługa K-3 związana jest z działaniami dotyczącymi ochrony dziedzictwa kulturowego m.in. poprzez prace remontowe i konserwację obiektów zabytkowych, a także tworzenie parków kulturowych. Usługa obejmuje również działania na rzecz upowszechniania szeroko pojętego niematerialnego dziedzictwa kulturowego poprzez organizację wydarzeń w ramach projektów „Krakowskie Noce” oraz „Sztuka do rzeczy”, a także innych projektów własnych Miasta. Ponadto Usługa K-3 sprzyja rozwijaniu współpracy ludzi i podmiotów w sferze kultury, polegającej na wymianie doświadczeń, łączeniu potencjałów oraz sieciowaniu działań i usług.

Usługa K-3 jest powiązana z realizacją III celu Programu Rozwoju Kultury w Krakowie do roku 2030.

Jednym z najważniejszych działań w ramach Usługi jest tworzenie i utrzymanie parków kulturowych na terenie miasta. Parki kulturowe stanowią szczególną formę ochrony zabytków, dodaną do Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami w 2003 roku. Po zasięgnięciu opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, rada danej gminy może utworzyć tego typu park, by skutecznie chronić krajobraz kulturowy lub zachować wyróżniające się krajobrazowo obszary wraz z zabytkami, charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej.

Obecnie na terenie Krakowa istnieją trzy parki kulturowe: **Park Kulturowy Stare Miasto**, funkcjonujący od 2010 roku, **Park Kulturowy Nowa Huta** utworzony w 2020 roku oraz **Park Kulturowy Kazimierz ze Stradomiem**, powołany Ustawą z 1 września 2022 roku. Ponadto trwają przygotowania do utworzenia **Parku Kulturowego Stare Podgórze z Krzemionkami**.

Powierzchnię parków kulturowych w Krakowie w stosunku do ogólnej powierzchni miasta określa wskaźnik **W5_K Udział powierzchni parków kulturowych na terenie Krakowa**. W 2019 roku wartość wskaźnika wynosiła 0,29%, w 2020 roku nastąpił wzrost do 1,44%, natomiast po utworzeniu Parku Kulturowego Kazimierz ze Stradomiem, krakowskie parki kulturowe zajmują **1,87% powierzchni miasta**.

Wskaźnik **W511_K Dbłość o jakość przestrzeni publicznej miasta na terenie parków kulturowych** przedstawia stopień przestrzegania przepisów dotyczących parków kulturowych przez przedsiębiorców, którzy prowadzą działalność gospodarczą we wspomnianych obszarach. Wskaźnik ten oblicza się jako procent przedsiębiorców, prowadzących działalność gospodarczą na terenie parków kulturowych z naruszaniem przepisów, w stosunku do liczby przedsiębiorców sprawdzonych pod względem przestrzegania przepisów uchwał.

W ostatnich latach wskaźnik **W511_K** osiągał poniższe wartości:

- **2024: 44,31%**
- 2023: 49,71%
- 2022: 56,11%

W 2022 roku nastąpiło kolejne rozszerzenie obszaru objętego ochroną, a mimo to wartość wskaźnika dalej maleje, osiągając w 2024 roku 44,31%, co może wskazywać na stopniowe zwiększanie świadomości regulacji w odbiorze społecznym.

Od 2020 roku o jakość przestrzeni publicznej dba **Zespół Zintegrowanego Centrum Zarządzania Dziedzictwem Krakowa**, zabiegając o zgodność aranżacji przestrzeni wystawienniczo-ekspozycyjnych na terenie parków kulturowych z wypracowanymi w ostatnich latach standardami estetycznymi i ekologicznymi oraz o zachowanie proporcji wystawianego asortymentu. W 2024 roku odbyło się 29 spotkań zespołu, zaopiniowano łącznie 268 przedsięwzięć, z których 204 zostały zorganizowane na terenach objętych parkami kulturowymi. Kontynuowano także prace Zespołu ds. Niematerialnego Dziedzictwa Krakowa, opracowującego rekomendacje dla Prezydenta Miasta dotyczące ochrony i popularyzacji lokalnych tradycji. Zorganizowano wspólne posiedzenie z Zespołem ds. Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego Warszawy, które było poświęcone kondycji rzemiosła artystycznego w Polsce. Ponadto wydano „Wytyczne do zarządzania historycznym centrum Krakowa, miejscem światowego dziedzictwa UNESCO na lata 2023-2035” w dwóch wersjach językowych: polskiej i angielskiej.

13 września 2024 roku Miasto Kraków zostało oficjalnie przyjęte do **Stowarzyszenia ATRIUM**. Stowarzyszenie to zajmuje się promocją i zarządzaniem Szlakiem Kulturowym ATRIUM: Architektura Reżimów Totalitarnych w XX wieku, który znajduje się na liście Europejskich Szlaków Kulturowych, certyfikowanych przez Radę Europy. Założeniem Stowarzyszenia jest zwrócenie uwagi na kluczowy element historii Europy XX w. obejmujący dziedzictwo kulturowe oraz świadectwo związane z reżimami totalitarnymi i ich szczególną spuścizną architektoniczną. W przypadku Krakowa obszarem zainteresowań jest zespół architektoniczny i urbanistyczny Nowej Huty.

W 2024 roku Gmina Miejska Kraków wydała łącznie 4 701 470 zł na prace konserwatorskie, restauratorskie i budowlane, w ramach wsparcia działań właścicieli 39 zabytków, o czym informuje **wskaźnik W10_K**. Przedstawia on liczbę obiektów zabytkowych, niestanowiących wyłącznej własności Gminy Miejskiej Kraków, objętych dotacją celową.

W10_K Liczba obiektów zabytkowych objętych dotacją celową:

- 2024: 39
- 2023: 40
- 2022: 31

Dofinansowano m.in. remonty elewacji w 22 krakowskich kamienicach, kontynuację konserwacji wnętrz w bazylice Franciszkanów, Opactwie Benedyktynów w Tyńcu oraz synagodze Tempel. Dodatkowo Miasto w dalszym ciągu wspierało finansowo prace prowadzone w obiektach Twierdzy Kraków takich jak Fort 49 ¼ Grębałów i Fort 51 ½ Swoszowice.

Od wielu lat Gmina Miejska Kraków prowadzi projekty własne, które mają na celu rozpowszechnianie kulturowego dziedzictwa materialnego i niematerialnego jak najszerszej liczbie odbiorców. **Wskaźnik W3_K** prezentuje zmianę liczby podmiotów/partnerów, biorących udział w projektach własnych Miasta, w ramach marek „Krakowskie Noce” i „Sztuka do rzeczy – design w Krakowie”.

W3_K Współpraca i sieciowanie w ramach marki/festiwalu "Krakowskie Noce" oraz "Sztuka do rzeczy - design w Krakowie":

- 2024: 340 podmiotów/partnerów
- 2023: 300 podmiotów/partnerów
- 2022: 254 podmioty/partnerzy

Marka „Krakowskie Noce” obejmuje: Noc Muzeów, Noc Teatrów, Noc Tańca, Noc Jazzu, Noc Poezji, Noc Sakralną, a także Noc Kin Studyjnych od 2020 roku. Od 2018 roku realizowany jest projekt „Sztuka do rzeczy – design w Krakowie”, w ramach którego muzea, centra kultury, uczelnie, fundacje i prywatne galerie organizują wydarzenia dotyczące sztuki projektowania. W 2019 roku w wydarzeniach opisywanych marek uczestniczyło 279 podmiotów/partnerów, jednak z powodu pandemii COVID-19 liczba ta spadła do 66 podmiotów/partnerów w 2020 roku. Zrezygnowano wówczas z realizacji Nocy Teatrów, Nocy Muzeów, Nocy Tańca i Nocy Jazzu. W ostatnich trzech latach nastąpił znaczny wzrost wartości wskaźnika do 340 podmiotów/partnerów w 2024 roku.

Zainteresowanie projektami własnymi Miasta określają **Mierniki M51_K i M611_K**, przedstawiające liczbę uczestników wydarzeń i projektów.

M51_K Liczba uczestników „Krakowskich Nocy”:

- 2024: 170 790
- 2023: 172 692
- 2022: 160 407

M611_K Liczba uczestników projektu „Sztuka do rzeczy – design w Krakowie”:

- 2024: 32 167
- 2023: 19 280
- 2022: 7 800

Projekty **Krakowskie Noce** i „Sztuka do rzeczy – design w Krakowie” to elementy działań Gminy miejskiej Kraków, które mają bezpośrednie odniesienie do III priorytetu Programu Rozwoju Kultury w Krakowie do 2030 roku, tzn. do „współpracy mimo konkurencji”. Służą także udostępnianiu kulturowego dziedzictwa Krakowa oraz szeroko rozumianej edukacji kulturowej.

IV.7.3. Programy i polityki

Program Rozwoju Kultury w Krakowie do roku 2030

W ramach Dziedziny Kultura i ochrona dziedzictwa realizowano Program strategiczny pn. **Program Rozwoju Kultury w Krakowie do roku 2030 (PS/K1/2017)**, przyjęty uchwałą nr LXXIX/1933/17 Rady Miasta Krakowa z dnia 5 lipca 2017 r.

Zgodnie z **Deklaracją wyników** Programu, jego rezultatem ma być: „Rozwój sektora kultury w Krakowie”,

poprzez:

- a) wzmocnienie ekosystemu kultury w mieście,
- b) podniesienie standardów usług świadczonych w sferze kultury,
- c) współpracę pomiędzy podmiotami działającymi w sferze kultury na rzecz kultury w mieście.

Od lat prowadzone są działania na rzecz wzmocnienia współpracy zarówno pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz kultury w mieście (współpraca mimo konkurencji np. Krakowskie Noce, Krakers, Program Edukacji Kulturowej) oraz podmiotami biznesowymi – warto przywołać tu realizowany od niemal 20 lat konkurs o nagrodę Mecenasa Kultury Krakowa. W 2024 roku wpłynęło 21 wniosków o uhonorowanie osób i podmiotów w trzech równorzędnych kategoriach. Statuetki Mecenasów Kultury Krakowa za rok 2023 odebrali:

- ZUE SA w kategorii: „za finansowanie działalności organizacji prowadzących działalność w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego oraz krakowskich instytucji kultury”,
- Teresa i Andrzej Starmachowie w kategorii: „za działania na rzecz zabytków i dziedzictwa niematerialnego Krakowa”,
- AMS SA w kategorii: „za działania medialne na rzecz promocji kultury, sztuki oraz zabytków i dziedzictwa niematerialnego Krakowa”.

Tabela IV.7.4. Wskaźniki oceny stopnia realizacji celów szczegółowych Programu Rozwoju Kultury do roku 2030

Cel szczegółowy	Wskaźnik	Wartość docelowa w 2030 r.	2022	2023	2024
Wzrost zainteresowania ofertą miejskich instytucji kultury	W6_K Stopień atrakcyjności oferty kulturalnej realizowanej przez miejskie instytucje kultury (średnia częstotliwość udziału mieszkańca w ofercie miejskich instytucji kultury)	Trend rosnący. Wartość znakomita 12 razy	5,5 razy	6,6 razy	6,9 razy
Dostępność i atrakcyjność oferty miejskich instytucji kultury	W9_K Poziom dofinansowania miejskich instytucji kultury z budżetu Miasta	Przedział: 45%–70%	62,42%	63,86%	62,29%
Udział organizacji pozarządowych we współtworzeniu oferty kulturalnej Miasta	W28_K Wydatki GMK na jednego uczestnika (producenta i konsumenta) wydarzeń kulturalnych i artystycznych organizowanych przez NGO w ramach konkursów ofert w sferze kultury	Trend rosnący. Wartość znakomita 30 zł	2,78 zł	4,23 zł	10,16 zł
Zainteresowanie wydarzeniami w ramach marki „Krakowskie Noce”	W8_K Stopień atrakcyjności projektu własnego Gminy Miejskiej Kraków „Krakowskie Noce”	Trend rosnący. Wartość znakomita 60%	19,97%	21,42%	21,15%
Rozwój narzędzi wsparcia krakowskich twórców i artystów	W81_K Wsparcie krakowskich twórców i artystów (stypendia, nagrody, rezydencje twórcze, debiuty artystyczne, jubileusze)	Trend rosnący. Wartość znakomita 600 osób	541 osób	501 osób	484 osoby
Zainteresowanie mieszkańców i turystów wydarzeniami organizowanymi przez KBF	W29_K Liczba uczestników wydarzeń organizowanych i współorganizowanych przez Krakowskie Biuro Festiwalowe (KBF)	Trend rosnący. Wartość znakomita 800 000 osób	248 809 osób	279 166 osób	190 557 osób
Rozwój i inwestycje w kadry sektora kultury	W111_K Miejsca pracy w miejskich instytucjach kultury	Przedział: 1 800–2 000 etatów	1 972 etaty	1 944 etaty	1 940 etatów
Podnoszenie standardów Usług świadczonych w sferze kultury	W27_K Inwestycje w sferę infrastruktury kultury	Trend rosnący. Wartość znakomita 30 szt.	46 szt.	32 szt.	41 szt.
Ochrona materialnego dziedzictwa kulturowego i krajobrazu historycznego Krakowa	W5_K Udział powierzchni parków kulturowych na terenie Krakowa	Trend rosnący. Wartość znakomita 1,8%	1,87%	1,87%	1,87%

Współpraca mimo konkurencji	W26_K Wysokość wydatków bieżących z budżetu Miasta Krakowa na kulturę na 1 mieszkańca	Utrzymanie poziomu lub trend wzrostowy. Wartość znakomita 300 zł	339,32 zł	368,90 zł	407,85 zł
Współpraca przy tworzeniu atrakcyjnej oferty kulturalnej na rzecz mieszkańców (dynamika zmian w zakresie liczby podmiotów zaangażowanych we współtworzenie marki „Krakowskie Noce”)	W3_K Współpraca i sieciowanie w ramach marki „Krakowskie Noce”	Przedział: 50-300 szt.	254 szt.	300 szt.	340 szt.

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

W 2024 roku cele szczegółowe Programu Rozwoju Kultury do 2030 roku były realizowane zgodnie z założeniami.

Większość wskaźników i mierników monitorujących Program została opisana we wcześniejszej części rozdziału, poświęconej Usługom publicznym. Wśród pozostałych znalazły się:

W8_K Stopień atrakcyjności projektu własnego Gminy Miejskiej Kraków „Krakowskie Noce”. Wskaźnik określa jaki odsetek mieszkańców korzysta z oferty Miasta w ramach marki „Krakowskie Noce”. Do 2019 roku, wraz ze wzrostem rozpoznawalności marki, wykazywał tendencję wzrostową. W 2023 roku wartość wskaźnika wzrosła aż do 21,42%, zaś w 2024 roku stanowiła 21,15%, a więc utrzymała się na podobnym, wysokim poziomie.

W29_K Liczba uczestników wydarzeń organizowanych i współorganizowanych przez Krakowskie Biuro Festiwalowe (KBF). W 2024 roku w wydarzeniach organizowanych przez KBF wzięło udział mniej osób niż w 2023 roku (190 557 osób wobec 279 166 w 2023 roku), mimo wzrostu liczby wydarzeń organizowanych lub współorganizowanych przez tę jednostkę (794, w 2023 – 691). Wzrosła również liczba organizacji współpracujących z KBF (278, a w 2023 roku – 84).

W27_K Liczba zadań inwestycyjnych zrealizowanych w miejskich instytucjach kultury w danym roku. W ramach Dziedziny Kultura i ochrona dziedzictwa w 2024 roku zrealizowano 41 zadań inwestycyjnych na łączną kwotę 131 370 922,91 zł z tego 32 370 922,91 zł z budżetu Wydziału Kultury i 99 000 000 zł z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji

Strategicznych. Dodatkowo w ramach Dziedziny Ochrona i kształtowanie Środowiska wybudowano także stację ładowania pojazdów elektrycznych na terenie Nowohuckiego Centrum Kultury na kwotę 210 000 zł

W porównaniu do 2023 roku, środki przeznaczone na tę dziedzinę wzrosły ponad dwukrotnie.

Wśród wykonanych inwestycji:

- 1 zadanie wiązało się z budową Krakowskiego Centrum Muzyki,
- 15 zadań dotyczyło miejskich centrów i ośrodków kultury,
- 7 zadań obejmowało miejskie teatry,
- 7 zadań było związanych z miejskimi muzeami,
- 3 zadania dotyczyły Biblioteki Kraków,
- 3 zadania objęły działalność orkiestr,
- 2 zadania dla galerii,
- 1 dotyczyło instytutu kultury Willa Decjusza,
- 1 zadanie zrealizowano w ramach Budżetu Obywatelskiego,
- 1 zadanie realizowane przez Krakowskie Biuro Festiwalowe dotyczyło Centrum Literatury i Języka „Planeta Lem”.

Wybrane zadania inwestycyjne zrealizowane w 2024 roku:

- budowa budynku usługowego „Krakowskie Centrum Muzyki” przy ul. Piastowskiej w Krakowie (108 697 040 zł, w tym: Polski Ład – 99 000 000 zł, środki Miasta – 9 697 040 zł),
- modernizacja Kossakówki (4 183 002 zł),
- rewaloryzacja unikatowego zespołu pałacowo-parkowego Willa Decjusza (604 000 zł),
- adaptacja lokali przy ul. ks. J. Meiera 16 c na nową filię biblioteczną (500 000 zł),
- budowa stacji ładowania pojazdów elektrycznych na terenie Nowohuckiego Centrum Kultury (210 000 zł).

Inwestycje w Dziedzinie Kultura i ochrona dziedzictwa realizowane były także przez spółkę miejską - Agencję Rozwoju Miasta Krakowa (ARMK). Dotyczyły one budowy Krakowskiego Centrum Muzyki przy ul. Piastowskiej (na którą Miasto uzyskało w 2021 roku dofinansowanie z Rządowego Funduszu Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych – w kwocie 99 mln zł) oraz adaptacji budynków na terenie dzielnicy Wesoła.

Wydatki poniesione przez ARMK pochodziły z dokapitalizowania spółki ze środków budżetu Miasta w latach ubiegłych i w 2023 roku w ramach zawartych umów na świadczenie usług w ogólnym interesie gospodarczym (Wesoła) oraz o generalne wykonawstwo robót budowlanych (Krakowskie Centrum Muzyki).

Łączne nakłady na realizację Programu w 2024 roku wyniosły 85 207 542 zł.

Działania realizowane w ramach Dziedziny powiązane są z następującymi dokumentami programowymi o charakterze polityk lub programów, przyjętymi uchwałami Rady Miasta Krakowa.

Program mecenatu artystycznego i Usług publicznych w zakresie kultury – galerie sztuki

Program dla wsparcia galerii sztuki realizowano na podstawie uchwały nr CXV/1187/06 z 30 sierpnia 2006 roku oraz uchwały nr XXXVIII/649/16 z 2 marca 2016 roku.

W lokalach pozyskanych w trybie bezprzetargowym z zasobów Gminy Miejskiej Kraków w 2024 roku działało 15 galerii.

Program mecenatu artystycznego i Usług publicznych w zakresie kultury – pracownie twórcze

Zasady i tryb przyznawania pracowni określone zostały uchwałą nr CXVIII/1249/06 z 11 października 2006 roku oraz uchwałą nr XLVI/1256/20 z 30 września 2020 roku.

W 2024 roku Gmina Miejska Kraków wynajmowała 207 pracowni, z których korzystało 266 artystów.

IV.7.4. Finanse

Tabela IV.7.5. Wydatki w Dziedzinie Kultura i ochrona dziedzictwa zrealizowane w 2024 roku według rodzajów wydatków

Rodzaj wydatków	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	553 683 795	100
Dokapitalizowanie spółek miejskich	38 734 178	7,0
Wydatki inwestycyjne	160 375 454	29,0
Wydatki bieżące	354 574 163	64,0

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

Tabela IV.7.6. Wydatki w Dziedzinie Kultura i ochrona dziedzictwa zrealizowane w 2024 roku w podziale na Usługi

Usługa publiczna	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	553 683 795	100
Tworzenie warunków do rozwoju oferty kulturalnej miasta (ludzie i idee) (K-1)	17 276 219	3,1
Tworzenie warunków do upowszechniania kultury w mieście (m. in. infrastruktura i nowe technologie) (K-2)	306 975 257	55,5
Współpraca na rzecz ochrony i upowszechniania dziedzictwa kulturowego miasta (K-3)	7 743 108	1,4
Wydatki niezwiązane bezpośrednio z realizacją Usług	221 689 211	40,0

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

IV.8.

MIESZKALNICTWO

Mieszkalnictwo

Zasób mieszkaniowy

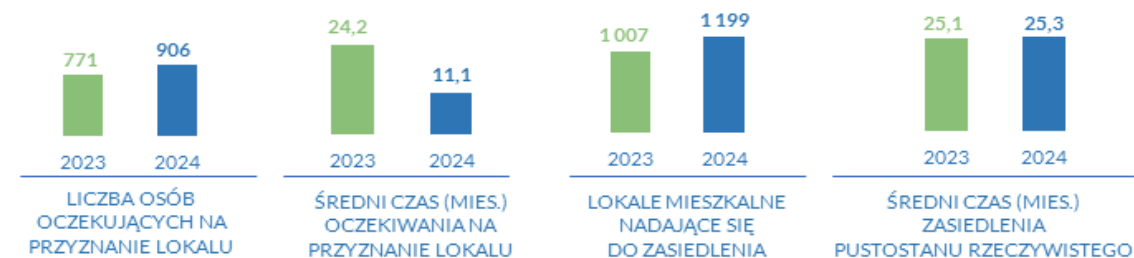
LICZBA MIESZKAŃ NA TERENIE KRAKOWA

ZASÓB MIESZKANIOWY GMINY NA TLE MIASTA KRAKOWA

Potrzeby mieszkaniowe

Stan prawny nieruchomości

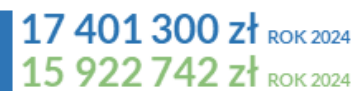
LOKALE Z UREGULOWANYM TYTUŁEM PRAWNYM

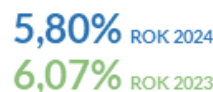
ODSETEK ZADŁUŻONYCH LOKALI MIESZKALNYCH

Stan techniczny nieruchomości

WYDATKI NA REMONTY

BUDYNKI GMINNE, W SKŁAD KTÓRYCH WCHODZĄ LOKALE MIESZKALNE ZARZĄDZANE PRZEZ ZBK W ZŁYM STANIE TECHNICZNYM

WYDATKI W DZIEDZINIE MIESZKALNICTWA ZREALIZOWANE W 2024 ROKU

Pomoc mieszkaniowa

Rynek mieszkaniowy

MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA

Wydatki na Dziedzinę

Wydatki Budżetu Miasta Krakowa na Dziedzinę Mieszkalnictwo: 2,52%

Rodzaj wydatków	Wydatki (zł)	Wydatki (%)
Ogółem	248 415 114	100
Wydatki inwestycyjne	831 397	0,3
Wydatki bieżące	247 583 717	99,7

IV.8.1. Wprowadzenie do Dziedziny Mieszkalnictwo

Zgodnie z art. 4 Ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 725) jednym z zadań własnych gminy jest tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej. W 2024 roku podstawą realizacji polityki Miasta w Dziedzinie Mieszkalnictwo był Wieloletni Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Kraków oraz zasobem tymczasowych pomieszczeń na lata 2021-2025 (dalej: Program PS/M1/2021). Wspominany Program został przyjęty uchwałą nr LIV/1486/21 Rady Miasta Krakowa z dnia 24 marca 2021 roku i definiowany przez wybrane zadania bieżące Wydziału Mieszkalnictwa UMK.

W ramach Dziedziny Mieszkalnictwo realizowane są trzy Usługi publiczne:

- Zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych (M-1)
- Tworzenie sprzyjających warunków dla zaspokojenia własnych potrzeb mieszkaniowych (M-2)
- Zarządzanie i administrowanie zasobem mieszkań komunalnych (M-3)

IV.8.2. Charakterystyka Usług publicznych

IV.8.2.1. Usługa publiczna M-1 Zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych

Usługa publiczna M-1 Zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych łączy w sobie zadania związane ze świadczeniem pomocy mieszkaniowej poprzez: zapewnienie lokali w ramach najmu socjalnego, lokali zamiennych oraz zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych gospodarstw domowych o niskich dochodach.

Wskaźnik W7_M Liczba osób/rodzin oczekujących na przyznanie lokalu mieszkalnego należy do kluczowych wskaźników strategicznych dla Dziedziny Mieszkalnictwo, obrazując rzeczywistą skalę potrzeb związanych z potrzebami mieszkaniowymi. Liczba oczekujących na przyznanie lokalu mieszkalnego zwiększyła się w stosunku do roku poprzedniego, tym samym nie zachowując pożądanego trendu spadkowego w zakresie wartości wspomnianego wskaźnika. Warto jednak zaznaczyć, iż znacząco zmniejszył się średni czas oczekiwania na przyznanie lokalu mieszkalnego z poziomu 24,2 miesięcy w roku 2023 do poziomu 11,1 miesięcy w roku 2024.

Tabela IV.8.1. Liczba osób oraz średni czas oczekiwania na przyznanie lokalu mieszkalnego w latach 2022-2024

	2022	2023	2024
Liczba osób/rodzin oczekujących na przyznanie lokalu mieszkalnego Wskaźnik W7_M	852 osób	771 osób	906 osób
Średni czas oczekiwania na przyznanie lokalu mieszkalnego Wskaźnik W8_M	26,2 miesiąca	24,2 miesiąca	11,1 miesiąca

Źródło: system STRADOM, dane własne UMK

Możliwości zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych przez Miasto w zakresie osób uprawnionych do otrzymania pomocy przedstawia także **Wskaźnik W27_M Stosunek liczby lokali nadających się do zasiedlenia w danym roku do liczby osób oczekujących na udzielenie pomocy**. Wartość wskaźnika strategicznego w 2024 roku wzrosła nieznacznie w stosunku do roku poprzedniego. Dodatkowo zwiększyła się również liczba lokali mieszkalnych w mieszkaniowym zasobie Gminy, nadających się do zasiedlenia, z poziomu 1 007 lokali w roku 2023 do 1 199 lokali w roku 2024. Warto jednak zaznaczyć, iż liczba wspomnianych lokali mieszkalnych nie odznacza się tożsamą dynamiką wzrostu jak liczba osób oczekujących na ich przyznanie, co w konsekwencji powoduje zachwianie pożądanego trendu spadkowego wskaźnika strategicznego W7_M.

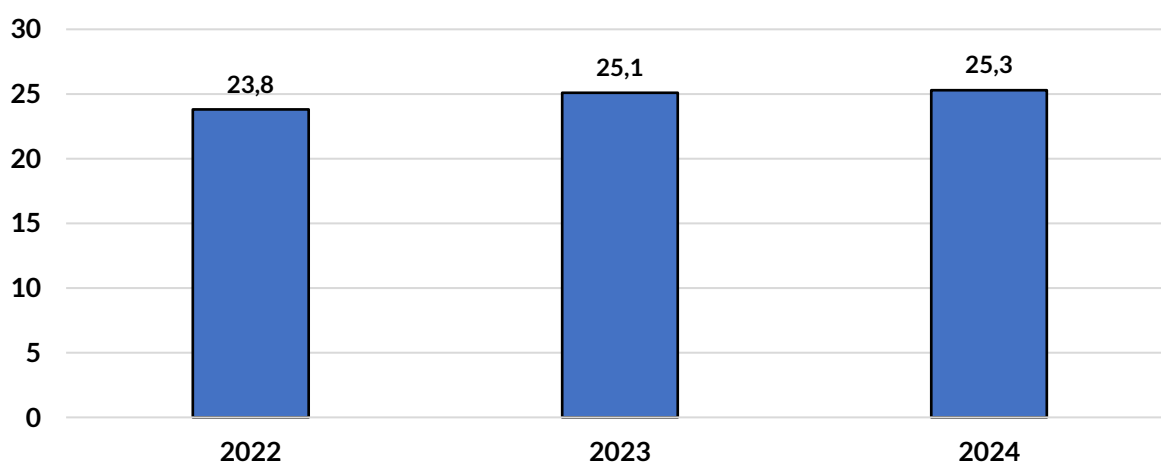
Tabela IV.8.2. Lokale nadające się do zasiedlenia w latach 2022-2024

	2022	2023	2024
Stosunek liczby lokali nadających się do zasiedlenia w danym roku do liczby osób oczekujących na udzielenie pomocy Wskaźnik W27_M	108,9%	130,6%	132,3%
Liczba lokali mieszkalnych w mieszkaniowym zasobie Gminy Miejskie Kraków, nadających się do zasiedlenia w danym roku Miernik M23_M	928 lokali	1 007 lokali	1 199 lokali

Źródło: system STRADOM, dane własne UMK

W celu zaspokajania potrzeb mieszkaniowych krakowian uprawnionych do otrzymania pomocy, Gmina Miejska Kraków remontuje pustostany. **Wskaźnik W28_M Średni czas zasiedlenia pustostanu rzeczywistego** obrazuje średni czas możliwego zasiedlenia pustostanu. Dodatkowo pożądanym jest trend spadkowy odnotowywanych wartości. W 2024 roku średni czas zasiedlenia pustostanu rzeczywistego wyniósł nieco ponad 25 miesięcy.

Rysunek IV.8.1. Średni czas zasiedlenia pustostanu rzeczywistego w latach 2022-2024

Źródło: system STRADOM, dane własne UMK

W 2024 roku została wykonana znacząca liczba remontów pustostanów lokali mieszkalnych, czego bezpośrednim skutkiem było pozyskanie 402 mieszkań do ponownego zasiedlenia.

Dla porównania w roku 2023 pozyskano 331 pustostanów lokali mieszkalnych (wzrost o 21,5%). Pomimo utrzymania się znaczącej liczby remontowanych lokali, wskaźnik W28_M nie wykazuje pożądanej tendencji spadkowej z uwagi na utrzymującą się wysoką podaż pustostanów. Warto jednak zaznaczyć, iż wskazane czynniki nie mają wpływu na wcześniej omówiony Wskaźnik W8_M Średni czas oczekiwania na przyznanie lokalu mieszkalnego, który utrzymuje pożądaną tendencję spadkową.

Poziom dostępności pomocy mieszkaniowej w Krakowie obrazuje **Wskaźnik W3_M Kryterium dochodowe uprawniające do pomocy mieszkaniowej w formie lokalu socjalnego na tle innych dużych miast** (Łódź, Wrocław oraz Poznań). Wspomniany wskaźnik pozwala uzyskać wiedzę na temat dostępności kryteriów pomocy mieszkaniowej w Krakowie w porównaniu ze średnią dla wybranych miast referencyjnych. Docelowa wartość wskaźnika W3_M powinna być większa lub równa 1, wykazując tym samym, iż kryterium dochodowe do uzyskania lokalu socjalnego w Krakowie jest wyższe niż średnia z pozostałych ośrodków porównawczych. Wartość wskaźnika stanowiąca iloraz kryterium dochodowego w Krakowie i średniej kryteriów dochodowych w wybranych miast, kształtowała się następująco:

- 2024: 1,58
- 2023: 1,50
- 2022: 1,32

Otrzymane wartości wynikowe oznaczają, że w Krakowie wciąż obowiązuje wyższe kryterium dochodowe uprawniające do ubiegania się o pomoc mieszkaniową niż średnia z kryteriów dochodowych dla pozostałych miast referencyjnych. Tym samym wskaźnik W3_M utrzymuje się nieprzerwanie na pożądanym poziomie.

Drugim wskaźnikiem obrazującym dostępność pomocy mieszkaniowej jest **Wskaźnik W10_M Kryterium dochodowe a średnia płaca w Krakowie – lokal socjalny**. Wskaźnik ten przedstawia dynamikę kryteriów dostępności pomocy mieszkaniowej tj. wysokość dochodów na osobę umożliwiającą ubieganie się o lokal socjalny w stosunku do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto.

- 2024: 22,4%
- 2023: 22,1%
- 2022: 21,0%

W 2024 roku odnotowano zbliżoną wartość wskaźnika w porównaniu do roku poprzedniego, utrzymującą się jednocześnie na pożądanym poziomie 20-30%. W 2024 roku, aby ubiegać się o przyznanie lokalu socjalnego, należało uzyskać dochody na osobę nieprzekraczające 22,4% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto. Uzyskany wynik zwiększył się w stosunku do roku poprzedniego, wykazując tym samym korzystną sytuację dla wnioskodawców.

W ramach Usługi publicznej M-1 w roku 2024 przeprowadzono także kolejną edycję programu pn. Mieszkanie za remont. Program umożliwia wynajem gminnych lokali mieszkalnych w zamian za wykonanie ich remontu. W 2024 roku wpłynęło łącznie 1 061 wniosków, z czego 530 spełniło kryteria wskazane w regulaminie. Na podstawie zarządzenia nr 2356/2024 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 6 września 2024 roku w sprawie ustalenia i podania do publicznej wiadomości listy osób zakwalifikowanych w programie „Mieszkanie za remont”, realizowane są tzw. listy remontowe, obejmujące aktualnie 150 osób zakwalifikowanych do programu.

IV.8.2.2. Usługa publiczna M-2 Tworzenie sprzyjających warunków dla zaspokojenia własnych potrzeb mieszkaniowych

W ramach Usługi publicznej M-2 Tworzenie sprzyjających warunków dla zaspokojenia własnych potrzeb mieszkaniowych, Gmina Miejska Kraków na bieżąco monitoruje rynek mieszkaniowy, prowadząc działania skoncentrowane wokół:

- wspierania rozwoju mieszkalnictwa na terenie Gminy Miejskiej Kraków,
- porządkowania stanu prawnego nieruchomości,
- pomocy polegającej na wspieraniu mieszkańców w działaniach zmierzających do zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych.

Porządkowanie stanu prawnego

Działania w kierunku uporządkowania stanu prawnego nieruchomości obejmują:

- wyjaśnianie stanu prawnego nieruchomości i regulowanie stosunków własnościowych w celu wyodrębnienia na rzecz Gminy samodzielnych, stanowiących odrębną własność lokali mieszkalnych wchodzących do zasobu mieszkalnego GMK,
- wyjaśnianie i prostowanie stanu prawnego nieruchomości, w których Gmina ma udziały.

Efekty wyszczególnionych działań wyjaśniających przedstawia **Wskaźnik W12_M Odsetek lokali w mieszkaniowym zasobie GMK z uregulowanym tytułem prawnym:**

- 2024: 75,5%
- 2023: 75,4%
- 2022: 78,0%

Pomoc mieszkaniowa w celu zaspokojenia własnych potrzeb mieszkaniowych

Pomoc mieszkaniowa Gminy Miejskiej Kraków koncentruje się wokół wspierania mieszkańców w działaniach zmierzających do zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych, w szczególności na wypłacaniu dodatków mieszkaniowych, zasiłków celowych z przeznaczeniem na wydatki mieszkaniowe, jak również udzielaniu nieodpłatnych porad prawnych w kwestiach lokalowych przez wyspecjalizowane jednostki miejskie, w tym Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

W ramach pomocy mieszkaniowej – na mocy ustawy, potrzebującym wypłacane są dodatki mieszkaniowe przez Krakowskie Centrum Świadczeń.

Tabela IV.8.3. Dodatki mieszkaniowe w latach 2022-2024

	2022	2023	2024
Kwota wypłaconych świadczeń	18 198 392 zł	22 993 954 zł	24 869 281 zł
Liczba wypłaconych świadczeń	57 319	62 306	61 568
Liczba gospodarstw domowych	6 130	6 563	6 756
Średnia wysokość dodatku mieszkaniowego w Krakowie w 2024 roku wyniosła 404 zł			

Źródło: dane własne UMK

Powyższe dane pokazują, że kwota wypłaconych świadczeń oraz liczba gospodarstw domowych objętych pomocą mieszkaniową wzrosła w ostatnim roku. Niniejsza sytuacja może być związana z pogorszeniem się sytuacji materialnej mieszkańców, powiązanej m.in. ze wzrostem wysokości opłat mieszkaniowych. Warto jednak zaznaczyć, iż w roku 2024 odnotowano zmniejszenie się liczby wypłaconych świadczeń przy jednoczesnym zwiększeniu się ich wartości (łącznej kwoty). Średnia wysokość dodatku mieszkaniowego w Krakowie w 2024 roku wyniosła 404 zł, podczas gdy w roku 2023 wynosiła 369 zł.

Dodatkowo Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wypłaca zasiłki celowe z przeznaczeniem na wydatki mieszkaniowe. Ich łączna kwota w 2024 roku była wyższa o około 15% w stosunku do roku ubiegłego, przy jednoczesnym zwiększeniu liczby świadczeń

Tabela IV.8.4. Zasiłki celowe w latach 2022-2024

	2022	2023	2024
Kwota wypłaconych zasiłków celowych	4 377 000 zł	4 560 000 zł	5 252 000 zł
Liczba wypłaconych zasiłków celowych	24 082	22 765	23 137
Średnia wartość zasiłku celowego z przeznaczeniem na wydatki mieszkaniowe w 2024 roku wyniosła 227 zł (w roku 2023 wartość ta wyniosła 200 zł)			

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

Monitorowanie gospodarki mieszkaniowej na terenie Miasta

Sytuację na krakowskim rynku mieszkaniowym przedstawia **Wskaźnik W1_M Liczba mieszkań oddanych do użytkowania na 10 tys. mieszkańców**. Wskaźnik pozwala ocenić poziom aktywności budowlanej na terenie Krakowa, wyrażony liczbą nowych mieszkań oddanych do użytku w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców. W 2024 roku wskaźnik W1_M odznaczał się niższą wartością w stosunku do roku ubiegłego, utrzymując się jednocześnie na zadowalającym poziomie. Jeden z elementów składowych wspomnianego wskaźnika oraz determinantę spadku jego wartości stanowi liczba mieszkań oddanych do użytkowania.

Tabela IV.8.5. Mieszkania oddane do użytkowania w latach 2022-2024

	2022	2023	2024
Liczba mieszkań oddanych do użytkowania na 10 000 mieszkańców Wskaźnik W1_M	134	119	106
Liczba mieszkań oddanych do użytkowania w Krakowie Miernik M1_M	10 783	9 624	8 591

Źródło: system STRADOM, dane własne UMK

W tym miejscu warto wspomnieć o postępującym spadku poziomu dostępności cenowej lokali mieszkalnych. Średnia cena ofertowa zakupu 1m² mieszkania na rynku pierwotnym na terenie Krakowa, wyniosła 16 417 zł w roku 2024. Dla porównania w roku 2023 koszt zakupu 1m² wyniósł 15 580 zł, natomiast w roku 2022 – 11 855 zł. Oznacza to średni wzrost ceny mieszkań

o przeszło 40% w przeciągu zaledwie dwóch lat. W połączeniu ze zmniejszającą się liczbą lokali mieszkalnych oddawanych do użytkowania, oznacza to spadek dostępności mieszkaniowej dla osób zainteresowanych – zarówno w wymiarze finansowym, jak i przestrzennym.

IV.8.2.3. Usługa publiczna M-3 Zarządzanie i administrowanie zasobem mieszkań komunalnych

W ramach Usługi publicznej M-3 Zarządzanie i administrowanie zasobem mieszkań komunalnych, Gmina Miejska Kraków prowadzi działania mające na celu utrzymanie zasobu mieszkaniowego w możliwie jak najlepszym stanie poprzez:

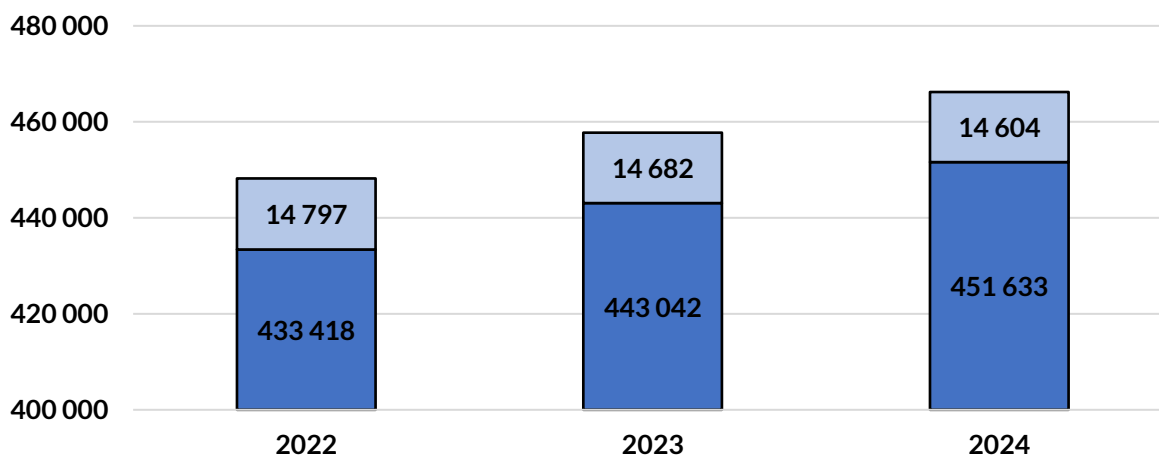
- regulację stawek czynszowych w kierunku ich urynkowania, z uwzględnieniem obniżek czynszowych w zależności od osiąganych dochodów przez gospodarstwa domowe,
- reprezentowanie Gminy we wspólnotach mieszkaniowych z jej udziałem,
- zarządzanie zasobem mieszkań oraz zasobem tymczasowych pomieszczeń,
- remonty budynków oraz lokali mieszkaniowych.

Zasób mieszkaniowy Gminy Miejskiej Kraków

Stan mieszkaniowego zasobu Gminy Miejskiej Kraków na tle miasta przedstawia **Wskaźnik W9_M Wielkość mieszkaniowego zasobu Gminy Miejskiej Kraków na tle miasta Krakowa**. W 2024 roku w zasobie mieszkaniowym Gminy Miejskiej Kraków znajdowało się 14 604 lokali, co stanowiło 3,2% wszystkich mieszkań na terenie Krakowa (451 633). Warto w tym miejscu zaznaczyć, iż ogólna liczba mieszkań zwiększyła się o prawie 9 tys. względem roku poprzedniego.

- 2024: 3,2%
- 2023: 3,3%
- 2022: 3,4%

Rysunek IV.8.2. Zestawienie lokali znajdujących się w mieszkaniowym zasobie GMK w ogólnej liczbie wszystkich mieszkań na terenie Krakowa w latach 2022-2024

Źródło: system STRADOM, dane własne UMK

Wartość wskaźnika W9_M obniżyła się, gdyż wielkość zasobu mieszkaniowego Gminy Miejskiej Kraków zmniejszyła się w stosunku do całłościowego zasobu mieszkaniowego na terenie miasta. Do systematycznego zmniejszenia wielkości zasobu mieszkaniowego GMK przyczynia się m.in. sprzedaż mieszkań komunalnych z bonifikatą. Wykup mieszkania komunalnego z bonifikatą jest możliwy dla najemców lokali gminnych wybudowanych lub nabytych przed 1 stycznia 1999 roku. Niniejszy spadek wartości wskaźnika strategicznego – pomimo zalecanej wartości wzrostowej, ulega systematycznemu trendowi malejącemu od wielu lat.

Obsługa administracyjna budowy i zakupów mieszkań komunalnych realizowana jest w ramach Wieloletniego Programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Kraków. Natomiast w ramach Usługi M-3 pozyskuje się lokale mieszkalne w wyniku naturalnego ruchu ludności, jak również w ramach zniesienia współwłasności, komunalizacji czy spadkobrania.

W 2024 roku pozyskano 511 lokali mieszkalnych do zasobu Gminy Miejskiej Kraków poprzez:

- wyremontowanie ze środków Gminy Miejskiej Kraków: 402 lokale,
- wyremontowanie bez udziału środków Gminy Miejskiej Kraków: 75 lokali,
- spadkobranie: 5 lokali,
- pozyskanie z innych tytułów: 29 lokali.

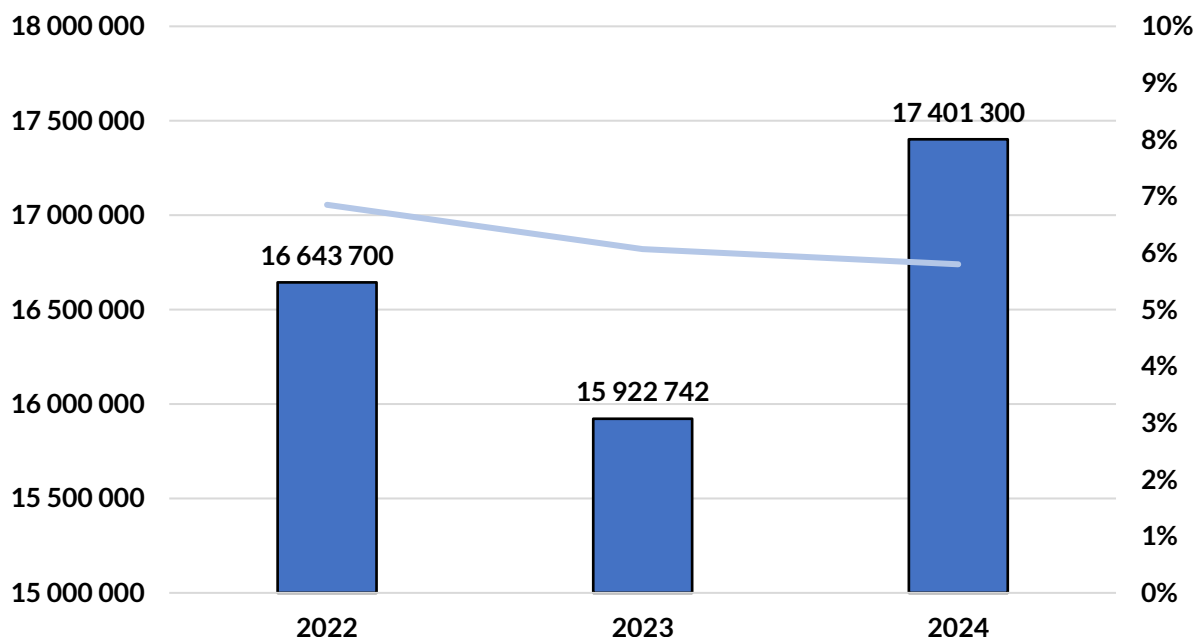
Remonty budynków i lokali z mieszkaniowego zasobu Gminy Miejskiej Kraków

W ramach zarządzania zasobem mieszkaniowym Gmina monitoruje stan techniczny budynków. W 2024 roku liczba budynków pozostających w zarządzie Zarządu Budynków Komunalnych, w których znajdują się lokale mieszkalne stanowiące mieszkaniowy zasób GMK, wyniosła 207. Wśród wspomnianych budynków 42,03% jest w dobrym stanie technicznym, natomiast 5,80% budynków pozostaje w złym stanie technicznym. Poprzez zły stan techniczny należy rozumieć potrzebę wykonania remontu (wymiany) co najmniej jednego z elementów budynku, takiego jak: konstrukcja, pokrycie dachowe, instalacja elektryczna czy stolarka. Stan techniczny pozostałych budynków określany jest jako średni (52,17%).

Wartość Wskaźnika W14_M Procent budynków gminnych, w skład których wchodzi lokale mieszkalne zarządzane przez Zarząd Budynków Komunalnych w złym stanie technicznym, utrzymuje pożądaną trend spadkowy oznaczający systematyczną poprawę stanu technicznego budynków gminnych zarządzanych przez Zarząd Budynków Komunalnych. Trend spadkowy stanowi rezultat konsekwentnie prowadzonych prac remontowych. Ponadto należy zaznaczyć, iż lokale w złym stanie technicznym to często obiekty wykwaterowane, przeznaczone docelowo do rozbiórki lub sprzedaży.

Wydatki na remonty bieżące oraz inwestycyjne budynków i lokali mieszkaniowego zasobu GMK, wzrosły w porównaniu do roku poprzedniego wynosząc łącznie 17 401 300 zł w 2024 roku. Poniższy wykres prezentuje zmianę wysokości wydatków remontowych w zestawieniu z systematycznym spadkiem udziału lokali mieszkalnych zarządzanych przez ZBK w złym stanie technicznym.

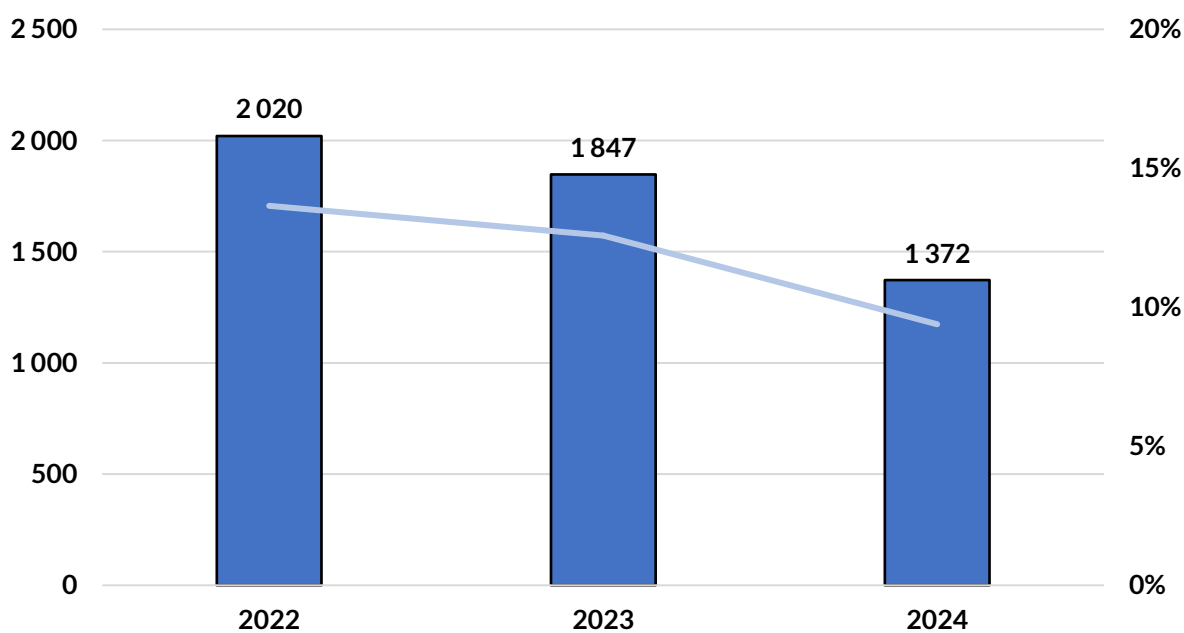
Rysunek IV.8.3. Zestawienie wysokości wydatków remontowych z procentem budynków gminnych, w skład których wchodzi lokale mieszkaniowe zarządzane przez Zarząd Budynków Komunalnych w złym stanie technicznym w latach 2022-2024

Źródło: dane własne UMK oraz Zarząd Budynków Komunalnych w Krakowie

W 2024 roku wśród lokali znajdujących się w mieszkaniowym zasobie Miasta, w których Zarząd Budynków Komunalnych pełni rolę wynajmującego, znajdowały się 1 372 lokale zadłużone i liczba ta spadła (w 2023 roku wynosiła 1 847).

Rysunek IV.8.4. Zestawienie liczby lokali zadłużonych z ich odsetkiem w mieszkaniowym zasobie Gminy Miejskiej Kraków w latach 2022-2024

Źródło: system STRADOM, dane własne UMK

Wskaźnik W13_M Odsetek zadłużonych lokali mieszkaniowego zasobu Gminy Miejskiej Kraków przedstawia odsetek zadłużonych lokali mieszkalnych wchodzących w skład zasobu mieszkaniowego Gminy Miejskiej Kraków. Wskaźnik utrzymuje pożądaný trend spadkowy w stosunku do roku poprzedniego, dzięki skutecznie prowadzonym działaniom windykacyjnym przez Zarząd Budynków Komunalnych w Krakowie. W roku 2024 zaobserwowano znaczący spadek wartości wskaźnika W13_M do poziomu 9,39% (rok 2023 – 12,58%).

Polityka czynszowa

Miernik M20_M Średnia stawka czynszu w mieszkaniowym zasobie Gminy w Zarządzie Budynków Komunalnych przedstawia wysokość czynszu w budynkach komunalnych. Ponadto **Wskaźnik W15_M Relacja średniej wysokości czynszu w mieszkaniowym zasobie Gminy Miejskiej Kraków do wysokości płacy minimalnej** pozwala uzyskać wiedzę na temat poziomu obciążenia dochodu najemców opłatami czynszowymi w odniesieniu do przeciętnej powierzchni lokalu mieszkalnego w zasobie komunalnym (41,66 m²). Wartość wskaźnika W15_M można porównywać oraz analizować w zestawieniu z innymi wskaźnikami obrazującymi koszty pozostałych usług komunalnych, takich jak: opłaty za wodę, ogrzewanie, wywóz śmieci czy transport publiczny. Ponadto wartość wskaźnika można zestawiać z liczbą oraz wysokością wypłacanych dodatków mieszkaniowych, jak również z potrzebami Miasta Krakowa w zakresie utrzymania zasobu mieszkaniowego GMK w odpowiednim stanie technicznym.

Tabela IV.8.6. Średnia wysokość czynszu mieszkaniowego w latach 2022-2024

	2022	2023	2024
Wskaźnik W15_M Relacja średniej wysokości czynszu w mieszkaniowym zasobie Gminy Miejskiej Kraków do wysokości płacy minimalnej	10,2%	10,0%	8,4%
Miernik M20_M Średnia stawka czynszu w mieszkaniowym zasobie Gminy w Zarządzie Budynków Komunalnych	7,34 zł/m ² (w skali miesiąca)	8,62 zł/m ² (w skali miesiąca)	8,62 zł/m ² (w skali miesiąca)

Źródło: system STRADOM, dane własne UMK

W zakresie wartości wskaźnika pożądaný jest trend stabilny w stosunku do roku poprzedniego, zawierający się w przedziale 10-20%. W roku 2024 wartość wskaźnika W15_M zmniejszyła się do poziomu 8,4%. Warto zaznaczyć, iż średnia stawka czynszu w mieszkaniowym zasobie Gminy Miejskiej Kraków w Zarządzie Budynków Komunalnych w Krakowie, nie uległa powiększeniu utrzymując się na tym samym poziomie w stosunku do roku poprzedniego. Zwiększyła się jednak wysokość płacy minimalnej z poziomu 3 600 zł w roku 2023 do poziomu 4 300 zł w roku 2024.

Tabela IV.8.7. Dochody oraz wydatki związane z zasobem mieszkaniowym Gminy Miejskiej Kraków w latach 2022-2024

	2022	2023	2024
Dochody ogółem z mediami	101 708 600 zł	118 249 500 zł	122 819 600 zł
Wydatki ogółem z mediami w tym zaliczki dla wspólnot mieszkaniowych, w których Gmina Miejska Kraków ma udziały	126 467 400 zł	136 422 900 zł	151 316 200 zł

Źródło: Zarząd Budynków Komunalnych w Krakowie

IV.8.3. Programy i polityki

Wieloletni Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Kraków oraz zasobem tymczasowych pomieszczeń na lata 2021-2025 (PS/M1/2021) jest Programem strategicznym, powiązany z celem V.3 „Spójność społeczna”, mającym zapewnić mieszkańcom równy dostęp do wszystkich zasobów miasta.

Cel ogólny, zakres oraz cele szczegółowe Programu określa **Deklaracja wyników**, którą zdefiniowano w brzmieniu:

Prawidłowe, racjonalne gospodarowanie mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Kraków i zasobem tymczasowych pomieszczeń oraz zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej

poprzez:

- powiększenie zasobu mieszkaniowego Gminy Miejskiej Kraków oraz zasobu tymczasowych pomieszczeń,
- utrzymywanie zasobu mieszkaniowego i zasobu tymczasowych pomieszczeń na dobrym poziomie technicznym,
- zaspokajanie przez Gminę Miejską Kraków niezbędnych potrzeb mieszkaniowych,

tak, aby osiągnąć poniższe cele szczegółowe:

Tabela IV.8.8. Wskaźniki służące do oceny stopnia realizacji celów szczegółowych Wieloletniego Programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Kraków oraz zasobem tymczasowych pomieszczeń na lata 2021-2025

Cel szczegółowy	Wskaźnik	Wartość docelowa w 2023 roku	2022	2023	2024
Utrzymanie liczby lokali mieszkalnych i tymczasowych pomieszczeń stanowiących mieszkaniowy zasób gminy na dotychczasowym poziomie	W9_M Wielkość mieszkaniowego zasobu Gminy Miejskiej Kraków na tle miasta Krakowa	Trend rosnący. Wartość znakomita 5%	3,4%	3,3%	3,2%

Zmniejszenie liczby budynków w złym stanie technicznym	W14_M Procent budynków gminnych w skład których wchodzi lokale mieszkalne zarządzane przez ZBK w złym stanie technicznym	Trend malejący. Wartość znakomita 13%	6,85%	6,07%	5,80%
Zmniejszenie listy oczekujących na udzielenie pomocy mieszkaniowej	W7_M Liczba osób/rodzin oczekujących na przyznanie lokalu mieszkalnego	Trend malejący. Wartość bazowa 2 637 osób	852 osób	771 osób	906 osób

Źródło: system STRADOM, dane własne UMK

Szczegółowe cele Programu są realizowane właściwie, dotyczy to przede wszystkim poprawy stanu technicznego budynków znajdujących się w zasobie mieszkaniowym Gminy.

Problemem pozostaje zmniejszanie się niewielkiego – na tle innych największych polskich miast – zasobu mieszkaniowego Gminy, a także wydłużenie średniego czasu zasiedlenia pustostanu rzeczywistego oraz zwiększenie liczby osób oczekujących na udzielenie pomocy mieszkaniowej.

W 2024 roku nakłady finansowe na realizację Wieloletniego Programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Kraków oraz zasobem tymczasowych pomieszczeń na lata 2021-2025 wyniosły **175 933 329 zł**

Dodatkowo Gmina Miejska Kraków zaangażowała się we współpracę przy realizacji mieszkań o umiarkowanym czynszu w formie Społecznej Inicjatywy Mieszkaniowej (SIM) oraz realizacji Społecznej Agencji Najmu w Krakowie (SAN). Mieszkania w formule SIM stanowią ofertę dla osób, które nie mają zdolności kredytowej, ale posiadają tzw. zdolność czynszową a dodatkowo ich dochody są zbyt wysokie, aby ubiegać się o przyznanie mieszkania komunalnego. Natomiast Społeczna Agencja Najmu stanowi nowy instrument zaspokajania potrzeb mieszkaniowych osób o niższych dochodach, które nie mają możliwości samodzielnego najmu bądź zakupu mieszkania na rynku. W ramach projektu SAN zostanie przetestowany nowy sposób aktywnej integracji osób w trudniejszej sytuacji materialnej, w celu doprowadzenia ich do większej samodzielności. Realizacja inicjatywy SAN przewidywana jest od początku roku 2025 do końca czerwca 2028 roku.

IV.8.4. Finanse

Tabela IV.8.9. Wydatki w Dziedzinie Mieszkalnictwo zrealizowane w 2024 roku według rodzajów wydatków

Rodzaj wydatków	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem:	248 415 114	100
Wydatki inwestycyjne	831 397	0,3
Wydatki bieżące	247 583 717	99,7

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

Tabela IV.8.10. Wydatki w Dziedzinie Mieszkalnictwo zrealizowane w 2024 roku w podziale na Usługi

Usługa publiczna	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	248 415 114	100
Zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych (M-1)	214 784	0,1
Tworzenie sprzyjających warunków dla zaspokojenia własnych potrzeb mieszkaniowych (M-2)	24 885 215	10,0
Zarządzanie i administrowanie zasobem mieszkań komunalnych (M-3)	222 335 404	89,5
Wydatki niezwiązane bezpośrednio z realizacją usług	979 711	0,4

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

IV.9. OCHRONA I KSZTAŁTOWANIE ŚRODOWISKA

Ochrona i kształtowanie środowiska

Tereny zielone

43 ROK 2024
40 ROK 2023
LICZBA
PARKÓW
KIESZONKOWYCH

POWIERZCHNIA LASÓW

Jakość powietrza

Odnawialne źródła energii

98 ROK 2024
113 ROK 2023
ZAMONTOWANE
INSTALACJE
FOTOWOLTAICZNE

ZAMONTOWANE
POMPY CIEPŁA
35 ROK 2024
38 ROK 2023

Zwierzęta

3 041
liczba zwierząt
przyjętych do
schroniska
ODSETEK ZWIERZĄT
WYDANYCH ZE SCHRONISKA
91,9% ROK 2024
81,74% ROK 2023

Wydatki na Dziedzinę

Wydatki Budżetu Miasta Krakowa na Dziedzinę
Ochrona i kształtowanie środowiska: **2,78%**

Barometr Krakowski 2024

90,1% mieszkańców deklaruje dostęp
do terenów zielonych w odległości 15
minut od miejsca zamieszkania
(93,3% w roku 2022)

76,9% mieszkańców jest
zadowolonych z jakości terenów
zielonych w mieście
(71,3 % w roku 2022)

WYDATKI W DZIEDZINIE OCHRONA I KSZTAŁTOWANIE ŚRODOWISKA ZREALIZOWANE W 2024 ROKU

Rodzaj wydatków	Wydatki (zł)	Wydatki (%)
Ogółem	274 135 298	100
Wydatki inwestycyjne	85 617 146	31,2
Wydatki bieżące	188 518 152	68,8

IV.9.1. Wprowadzenie do Dziedziny Ochrona i kształtowanie środowiska

Dziedzina zarządzania Ochrona i kształtowanie środowiska obejmuje cele i priorytety istotne dla kształtowania polityki ochrony środowiska w Krakowie prowadzonej zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. W ramach Dziedziny Miasto realizuje działania poprzez Usługi publiczne, Polityki, Programy i Projekty strategiczne.

Działania o charakterze ciągłym prowadzone są w ramach sześciu Usług publicznych:

- Utrzymanie i kształtowanie terenów zieleni oraz ochrona przyrody i krajobrazu (O-1)
- Ocena i zarządzanie hałasem środowiskowym (O-2)
- Ograniczanie zanieczyszczeń powietrza (O-3)
- Ochrona wód (O-4)
- Ochrona powierzchni ziemi (O-5)
- Opieka i ochrona zwierząt (O-6)

IV.9.2. Charakterystyka Usług publicznych

IV.9.2.1. Usługa publiczna O-1 Utrzymanie i kształtowanie terenów zieleni oraz ochrona przyrody i krajobrazu

Działania Miasta w zakresie utrzymania i kształtowania terenów zieleni oraz ochrony krajobrazu realizowane były w ramach zadań Wydziału Kształtowania Środowiska, Zarządu Zieleni Miejskiej w Krakowie (ZZM) oraz Miejskiego Konserwatora Zabytków. Dotyczyły utrzymania terenów zieleni, ich modernizacji, rekultywacji i udostępnienia, zakładania nowych terenów zieleni, zalesiania gruntów nieleśnych, przebudowy i odnawiania drzewostanów, wydawania decyzji administracyjnych, mających wpływ na stan zieleni, opracowania opinii do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz do decyzji o warunkach zabudowy i decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego.

W 2024 roku posadzono na terenach zieleni urządzonej (poza gruntami leśnymi): 5 786 drzew, w tym 2 530 zostało nasadzonych w ramach pakietów sponsorskich. Na terenach leśnych posadzono 19 559 drzew.

W ramach Dziedziny wydawano także zezwolenia na usunięcie drzew. Prezydent Miasta Krakowa jest jednym z organów administracji udzielających zezwolenia na usunięcie drzew lub krzewów. Usuwanie drzew jest elementem związanym z utrzymaniem bezpieczeństwa i porządku, jak również elementem nierozdzielnie związanym z procesem inwestycyjnym. Aby zapewnić równowagę przyrodniczą, wydanie zezwolenia na usunięcie drzewa niemal zawsze jest uzależniane od obowiązku zrekompensowania straty w środowisku poprzez dokonanie nasadzeń zastępczych. W 2024 roku z tego tytułu nakazano nasadzenie 4 730 drzew.

W Krakowie sukcesywnie powstają nowe parki kieszonkowe. W 2024 roku zrealizowano kolejne 3 parki, których obecnie jest już 43. Nowe parki kieszonkowe to: Ogród Krakowianek, Gołębi Ogród Krakowian, Mrówkowy Ogród Krakowian.

W 2024 roku zakończono budowę Parku Aleksandry cz. Północna, Parku Złocień i Parku rzeczno im. Włodzimierza Tetmajera. Kontynuowano zagospodarowanie Parku Duchackiego.

W 2024 roku rozpoczęto także budowę parku miejskiego przy Łokietka i Składowej oraz parku Kurczaba.

Zgodnie z założeniami polityki miejskiej w zakresie rozwoju terenów zieleni Krakowa, określonymi m.in. w *Kierunkach rozwoju zarządzania terenami zieleni w Krakowie na lata 2019-2030*, miasto prowadzi działania mające na celu łączenie i integrację rozproszonej struktury zieleni w ciągły system powiązań istniejących i nowych publicznych terenów zieleni miejskiej za pomocą ciągów pieszo-rowerowych i ciągów zieleni, w celu stworzenia swoistego zielonego „krwiobiegu” miasta. Takie rozwiązanie będzie korzystne pod względem przyrodniczym (ciągi zieleni będą pełniły funkcję korytarzy ekologicznych) oraz użytkowym (stworzą możliwość przemieszczania się po mieście pieszo lub na rowerze, tzw. zielonymi korytarzami). Dzięki tym działaniom powinna poprawić się dostępność terenów zieleni. Docelowo każdy mieszkaniec Krakowa powinien mieć dostęp do publicznych terenów zielonych (o powierzchni większej niż 0,5 ha) w odległości nie większej niż 300 m w linii prostej od miejsca zamieszkania.

Dla zapewnienia zrównoważonego rozwoju Krakowa konieczne jest również stałe monitorowanie zasobów przyrody. Bardzo ważny element tego procesu stanowi identyfikacja i ochrona miejsc występowania gatunków chronionych, a także obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych tak, aby nie dopuścić do ich zniszczenia. Ważnym elementem jest również minimalizacja efektów środowiskowych w realizacji procesów mogących się przyczynić do ubożenia bioróżnorodności Krakowa.

Wskaźnik **W5_O** określający udział form ochrony przyrody na terenie Krakowa w ogólnej powierzchni miasta kształtuje się obecnie na poziomie 16,4% i nadal stanowi jeden z najwyższych wyników w porównaniu ze wskaźnikami innych większych miast Polski. Wskaźnik ten ma tendencję rosnącą. Ze względu na niewielkie powierzchnie obszarów obejmowanych formami ochrony przyrody wzrost wskaźnika jest nieznaczny, lecz bardzo istotny dla zapewnienia różnorodności biologicznej w mieście.

Na obszarze Krakowa na koniec 2024 roku znajdowały się:

- 3 obszary Natura 2000 o łącznej powierzchni 384,39 ha,
- 5 rezerwatów przyrody o łącznej powierzchni 48,58 ha,
- 3 parki krajobrazowe o łącznej powierzchni 4753,3 ha,
- 20 użytków ekologicznych o łącznej powierzchni 185,04 ha.

Uchwałą nr CXXVI/3471/24 Radni Miasta Krakowa w dniu 17 stycznia 2024 roku ustanowili kolejny, 19 użytk ekologiczny o powierzchni o 4,84 ha, pod nazwą „Łąki nad Rudawą”.

Również w 2024 roku uchwałą VIII/164/24 z dnia 28 sierpnia 2024 r. Rada Miasta Krakowa ustanowiła użytk ekologiczny pod nazwą „Zakrzówek - enklawa wschodnia”. W dniu 3 października 2024 roku Wojewoda Małopolskiego wydał rozstrzygnięcie nadzorcze (WN II.4130.64.425.2024) stwierdzające nieważność uchwały w całości. Natomiast wyrok Sądu Administracyjnego w Krakowie z dnia 30.01.2025 r. sygn. akt II SA/Kr 1580/24 uchylił rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Małopolskiego z dnia 03.10.2024 r. znak: WN II.4130.64.425.2024.

Do końca 2024 roku na terenie miasta znajdowały się również 362 pomniki przyrody, z czego większość to pojedyncze twory stanowiące drzewa i krzewy. Istniejące pomniki przyrody podlegają corocznie monitoringowi i profesjonalnej pielęgnacji. W 2024 roku 62 drzewa pomnikowe podlegały monitoringowi, w ramach którego wykonano ocenę stanu drzewa oraz jego statyki, natomiast 85 drzew podlegało pielęgnacji prowadzonej metodami arborystycznymi.

W 2024 wykonano monitoring chomika europejskiego na terenie Krakowa oraz aktualizację stanowisk barszczy kaukaskich.

W 2024 roku Zarząd Zieleni Miejskiej w Krakowie rozpoczął realizację 3-letniego projektu „Ochrona różnorodności biologicznej na terenach cennych przyrodniczo w Krakowie”, w ramach którego kontynuowane są prace związane z ochroną cennych zbiorowisk łąkowych, muraw i zarośli kserotermicznych oraz ekosystemów wodnych. W 2024 roku kolejny już raz Zarząd Zieleni Miejskiej realizował interwencyjne przenoszenie płazów w Krakowie. Przeniesiono tysiące osobników 11 gatunków chronionych płazów, a także gadów i bezkręgowców.

W 2024 roku kontynuowany był proces standaryzacji utrzymania i zakładania terenów zieleni. Do większości parków wprowadzono obszary o ekstensywnym utrzymaniu – zmniejszonej częstotliwości koszeń lub zaniechaniu tych działań, tzw. dzikie strefy. Realizowany był system prac pielęgnacyjnych „Utrzymaj Standard”, który ogranicza częstotliwość koszeń i grabienia oraz zmniejsza powierzchnię grabienia. Nowe standardy utrzymania, zakładania i pielęgnacji terenów zieleni są wprowadzone do obowiązujących umów utrzymania zieleni niskiej w parkach miejskich. Dzięki takiemu postępowaniu zwiększa się powierzchnia obszarów ochrony bioróżnorodności.

Edukacja ekologiczna w ramach realizowanej Dziedziny kierowana jest do wszystkich mieszkańców Krakowa, jednak głównymi odbiorcami są dzieci, młodzież oraz nauczyciele/wychowawcy/edukatorzy. Działania te mają przyczynić się do zwiększenia poczucia odpowiedzialności za swoje najbliższe otoczenie i rozwój miasta, a także wzmocnić postawę zaangażowania w dbanie o środowisko, w którym wszyscy wspólnie żyją.

W 2024 roku zrealizowano m.in.:

- **Centrum Edukacji Ekologicznej Symbioza** oferuje stałe ekspozycje oraz liczne zajęcia na świeżym powietrzu. W 2024 roku Centrum odwiedziło ponad 23 tys. osób, uczestnicząc w warsztatach przyrodniczych, leśnych spacerach edukacyjnych, zwiedzaniu ekspozycji stałej. Edukatorzy Symbiozy przeprowadzili łącznie 13 532 jednostki zajęciowe, trwające po 45 minut. Ponadto Centrum organizowało lub współorganizowało pikniki, eventy czy gry terenowe.
- **Krakowskie Centrum Edukacji Klimatycznej** - w 2024 roku odwiedziło je 4 789 osób i zorganizowano 279 wydarzeń. Centrum kształtuje postawy proekologiczne, przygotowując młodych ludzi na zmiany klimatu i rozwija ich wiedzę o środowisku. Centrum uczestniczy również w miejskich wydarzeniach plenerowych, promując edukację ekologiczną i klimatyczną skierowaną do mieszkańców Krakowa.

- **Wydział Gospodarki Komunalnej i Klimatu UMK zorganizował:**
  - **obchody Międzynarodowego Dnia Ziemi** – w ramach obchodów przygotowany został piknik ekologiczny na terenach Nowohuckiego Centrum Kultury, którego celem było zwiększenie świadomości mieszkańców na temat ochrony klimatu i promowanie proekologicznych nawyków.
  - **obchody Europejskiego Tygodnia Mobilności** – ETM przebiegał pod hasłem „Współdzielenie przestrzeni publicznej” i promował ekologiczne formy transportu oraz zrównoważony rozwój miasta.
- **Wydział Kształtowania Środowiska UMK zorganizował Światowy Dzień Ochrony Środowiska** – piknik ekologiczny dla mieszkańców w Parku im. H. Jordana, który miał na celu pogłębienie świadomości mieszkańców na temat ochrony oraz poprawy stanu środowiska naturalnego, a w szczególności zwrócenia uwagi na istniejące problemy i niebezpieczeństwa, jakie powstają w wyniku lekceważenia skutków naruszenia równowagi ekologicznej.
- **ZZM w Krakowie zorganizował imprezę pn. Jadalny Kraków Fest 2.0.** Celem imprezy było pogłębienie świadomości mieszkańców na temat suwerenności żywieniowej, propagowanie miejskiego ogrodnictwa, ograniczenia marnowania żywności i propagowanie zdrowej diety. Rozpoczęto działania związane z realizacją pierwszego w Krakowie ogrodu społecznego parcelowego. Jest to połączenie idei ogrodów społecznych i ogródków działkowych. Na działce przy ul. Orlej powstanie miejsce, w którym każdy z mieszkańców Krakowa będzie mógł wynająć rabatę o wielkości około 25 m², a jednocześnie będzie mógł brać udział w spotkaniach integracyjnych i korzystać z części wspólnych. Projekt realizowany jest ze środków Unii Europejskiej.
- **Ogrody społeczne** – w Krakowie są 23 takie ogrody, w których spletają się działania ogrodnicze z integracją społeczną mieszkańców. Popularyzacja miejskiego rolnictwa ma również miejsce dzięki pilotażowemu projektowi „Ogród z klasą”, w ramach którego w 31 krakowskich szkołach powstały ogrody przyszkolne o charakterze społecznościowym, włączającym okoliczną społeczność w opiekę nad nimi. W roku 2024 ruszyła III edycja projektu „Ogród z klasą”, do której zrekrutowano 7 szkół podstawowych i 3 przedszkola.

IV.9.2.2. Usługa publiczna O-2 Ocena i zarządzanie hałasem środowiskowym

W ramach Usługi prowadzone są działania mające na celu ochronę przed hałasem, tzn.: ograniczanie emisji hałasu do środowiska oraz podejmowanie działań służących dotrzymaniu lub przywracaniu standardów jakości środowiska. W celu oceny stanu akustycznego środowiska prezydent co 5 lat sporządza Strategiczną mapę hałasu Miasta Krakowa. Ostatnia aktualizacja Mapy została wykonana w roku 2022, następna będzie miała miejsce dopiero w 2027 roku. Jak wynika z dokumentu największy wpływ na mieszkańców Krakowa w zakresie oddziaływania akustycznego ma w dalszym ciągu hałas drogowy, obejmujący swoim zasięgiem rejony większości arterii komunikacyjnych. Pozostałe grupy źródeł hałasu (kolejowy, tramwajowy, lotniczy, przemysłowy i komunalny) mają charakter lokalny i oddziałują na dużo mniejszą liczbę mieszkańców.

Strategiczna mapa hałasu Miasta Krakowa w roku 2024 była wykorzystywana do opracowania danych dla państwowego monitoringu środowiska, informowania społeczeństwa o zagrożeniach środowiska hałasem, ale także przy tworzeniu planów zagospodarowania

przestrzennego, podejmowaniu decyzji dotyczących wykorzystania terenów pod cele inwestycyjne, czy też prowadzenia właściwej polityki ekologicznej. Ponadto dokument posłużył do sporządzenia kolejnego programu ochrony środowiska przed hałasem.

Uchwałą nr IV/24/24 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 1 lipca 2024 r. przyjęty został Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa małopolskiego. Projekt dokumentu został poddany konsultacjom społecznym oraz zaopiniowany przez Prezydenta Miasta Krakowa. Głównym celem Programu było wskazanie działań naprawczych zmierzających do ograniczenia ponadnormatywnego oddziaływania hałasu (na obszarach, gdzie przekroczone są standardy jakości środowiska) oraz zachowania korzystnych warunków akustycznych na obszarach, gdzie poziomy dźwięku nie wykracza poza poziomy dopuszczalny. W dokumencie określone zostały zadania zmierzające do ograniczenia poziomu hałasu wraz z terminami ich realizacji przez zarządzających poszczególnymi źródłami hałasu.

Niezależnie od Programu, jednostki miejskie realizują na bieżąco zadania na rzecz ochrony środowiska przed hałasem: wymianę nawierzchni, remonty torowisk, szlifowanie szyn, szlifowanie kół pojazdów szynowych, właściwą organizację ruchu. Ponadto w Krakowie realizowanych jest szereg działań o charakterze ciągłym. Przykładem jest wymiana środków komunikacji zbiorowej na bardziej przyjazne środowisku (niższa emisja zanieczyszczeń i hałasu). Jednocześnie sukcesywnie wzrasta sieć połączeń autobusowych i tramwajowych oraz liczba ścieżek rowerowych. Wprowadzane są również obszary objęte limitem prędkości tzw. strefy „Tempo 30”, strefy ograniczonego ruchu i płatnego parkowania. Wszystkie te działania oraz rosnąca dostępność środków komunikacji miejskiej zachęcają mieszkańców miasta do rezygnacji z prywatnych samochodów na rzecz publicznych środków transportu (co powoduje ograniczenie hałasu).

IV.9.2.3. Usługa publiczna O-3 Ograniczanie zanieczyszczeń powietrza

Kraków od wielu lat podejmuje działania w celu osiągnięcia jak najlepszego stanu jakości powietrza. Działania te są priorytetem władz miasta. W roku 2024 kontynuowano realizację zadań w tym zakresie. Zadania te wykonywane były zgodnie z aktualnym Programem Ochrony Powietrza uchwalonym przez Sejmik Województwa Małopolskiego w dniu 20 listopada 2023 roku. Program ten stanowi akt prawa miejscowego i wyznacza działania naprawcze w zakresie ochrony powietrza, jakie winny zostać zrealizowane w celu osiągnięcia standardów. Prezydent Miasta Krakowa jest koordynatorem działań naprawczych na terenie Gminy Miejskiej Kraków i co roku przekazuje sprawozdania w tym zakresie do Marszałka Województwa Małopolskiego.

W roku 2024 Miasto kontynuowało zadania w zakresie likwidacji niskiej emisji, poprawy efektywności energetycznej budynków, rozwoju odnawialnych źródeł energii, kontroli przestrzegania zakazu używania paliw stałych na terenie Krakowa, edukacji ekologicznej jak również prowadzono działania w kierunku ograniczenia emisji komunikacyjnej i przemysłowej.

Na terenie Krakowa prowadzony jest państwowy monitoring środowiska na podstawie, którego Główny Inspektor Ochrony Środowiska dokonuje oceny jakości powietrza.

W Krakowie w roku 2024 pracowało osiem stacji monitoringowych: przy al. Z. Krasińskiego, ul. H. Kamińskiego (stacje komunikacyjne), ul. Bulwarowej, os. Wadów (stacje przemysłowe), ul. J. Bujaka, ul. Złoty Róg, i ul. Lusińskiej oraz na os. Piastów (stacje tła miejskiego). Stacje tła miejskiego są reprezentatywne dla terenu całego Krakowa.

Tabela IV.9.1. Jakość powietrza na stacji przy ul. J. Bujaka

	2022	2023	2024
Stężenie średnioroczne PM ₁₀ (µg/m ³)	28	23	25,2
Częstość przekraczania poziomu dopuszczalnego ² PM ₁₀ (dni)	39	17	23
Przekroczenia progu alarmowego ³ PM ₁₀ (dni)	0	0	1
Stężenie średnioroczne PM _{2,5} (µg/m ³)	19,5 ¹	15	16,6
Stężenie średnioroczne NO ₂ (µg/m ³)	29	24	24,7
Stężenie średnioroczne Benzo(α)pirenu (µg/m ³)	0,0018	0,0013	0,001

¹ dane dla stacji os. Piastów

² dopuszczalna częstość przekraczania poziomu dopuszczalnego 50 µg/m³ w roku kalendarzowym wynosi 35 dni

³ próg alarmowy 150 µg/m³

Źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

Konsekwentnie realizowane przez Miasto działania z zakresu ochrony powietrza przynoszą efekty w postaci odnotowywanych na stacjach pomiarowych stężeń, które ulegają w ostatnich latach sukcesywnemu obniżeniu. W roku 2024 - podobnie jak w roku poprzednim - na wszystkich ośmiu stacjach monitoringowych stężenia średnioroczne dla pyłu zawieszonego PM₁₀ zanotowały wartości zgodne z normą, tj. poniżej 40 µg/m³. Na przestrzeni ostatnich lat obniżeniu ulega także liczba dni z przekroczeniami stężeń średniodobowych pyłu PM₁₀ (dopuszczalna liczba dni przekroczeń to 35 dni w roku) – osiągając wartości normatywne na siedmiu z ośmiu stacji monitoringowych.

Zmiany stężeń średniorocznych pyłów o średnicy 2,5 µm również mają tendencję spadkową. W 2024 roku osiągnęły na stacji tła miejskiego przy ul. J. Bujaka wartość 16,6 µg/m³ przy obowiązującej krajowej normie 20 µg/m³.

Stężenia Benzo(o)pirenu (krajowa średnioroczna norma to: 0,001 µg/m³), ulegały sukcesywnemu obniżeniu osiągając w 2024 roku wartość zgodną z normą - 0,001 µg/m³ na stacji tła miejskiego przy ul. J. Bujaka.

W perspektywie ostatnich kilkunastu lat największy wpływ na spadek stężeń na stacjach pomiarowych miało zaangażowanie mieszkańców Krakowa w wymianę palenisk w ramach

realizowanego przez Miasto Programu Ograniczania Niskiej Emisji (lata 2012-2019) oraz wykorzystanie innych licznych programów wsparcia. W kolejnych latach kontynuowane będą działania związane z dalszą transformacją energetyczną Krakowa tj. instalacją odnawialnych źródeł energii, a także termomodernizacją istniejących budynków, poprzez realizację aktualnie dedykowanych tym celom programów wsparcia dla mieszkańców Krakowa.

Obecnie duży udział w stężeniach pyłu ma emisja napływowa. Jej znaczny udział wynika ze stosowania paliw stałych w gminach ościennych. Kluczowe jest zatem ograniczanie emisji napływowej poprzez aktywne oddziaływanie na obszar metropolitalny w celu przyspieszenia wdrażania uchwał antysmogowych dla Małopolski, co oznacza dążenie do wymiany w całym regionie wszystkich kotłów pozaklasowych na niskoemisyjne systemy ogrzewania. Niestety wprowadzone zmiany w uchwale Sejmiku Województwa Małopolskiego z 2017 roku wydłużające terminy dotyczące wymiany kotłów pozaklasowych na terenie województwa małopolskiego spowolniły proces wymiany palenisk. Miasto Kraków wyrażało sprzeciw wobec liberalizacji przepisów uchwał antysmogowych w apelach do Marszałka Województwa Małopolskiego oraz przez odwołania składane do organów sądowych. Gmina Miejska Kraków wystąpiła ze skargą na zmianę tej uchwały do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, a następnie do Naczelnego Sądu Administracyjnego o kasację wyroku. W dniu 16 stycznia 2024 roku Naczelny Sąd Administracyjny oddalił skargę.

Zgodnie z Prawem Ochrony Środowiska emisje przemysłowe regulowane są poprzez system pozwoleń określających wielkość i rodzaj emisji na poziomie nie powodującym przekroczeń standardów jakości powietrza i standardów emisyjnych. Podmioty korzystające ze środowiska są zobowiązane do przestrzegania ustaleń decyzji, a kontrola ich przestrzegania jest sprawowana przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

W 2024 roku Gmina zorganizowała działania mające na celu kształtowanie postaw proekologicznych wśród mieszkańców w zakresie poprawy jakości powietrza:

- W krakowskich przedszkolach i szkołach podstawowych realizowane były warsztaty edukacyjne z zakresu ochrony powietrza pn. „Super Energia i Misja Edukacja. Super Energia (młodsza siostra Kapitana Powietrze) przybywa ze słońca i uczy nas jak korzystać z sił tkwiących w naturze. Jak to działa i dlaczego. Panele fotowoltaiczne, turbiny, pompy ciepła”. Podczas warsztatów dzieci mogły się dowiedzieć m.in. jakie zachowania pomagają poprawić jakość powietrza, co możemy zrobić, aby zmniejszyć zanieczyszczenie powietrza i jakie nawyki pozwalają zaoszczędzić energię.
- Wydarzenie Centrum Czystego Powietrza - wydarzenie miało miejsce we wrześniu, skupiło swoją uwagę na temacie czystego powietrza, ekologicznego trybu życia i zdrowych nawyków. Dotyczyło między innymi ochrony powietrza oraz wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie mieszkańców, a także ekologicznego trybu życia.
- Zorganizowano spotkanie z mieszkańcami we współpracy z Radnymi Dzielnicy Bieżanów-Prokocim. Tematem spotkania była poprawa efektywności energetycznej budynków oraz dostępne programy dotacyjne.
- Kontynuowano akcję bezpłatnych badań kamerą termowizyjną budynków jednorodzinnych.
- Zrealizowano filmiki o charakterze ekologicznym, skierowane w dużym stopniu do młodego odbiorcy. Filmy opowiadają m.in. o stacjach monitoringowych w Krakowie,

informują o tym, co wpływa na stan jakości powietrza, jakie kroki podejmuje miasto Kraków w walce o czyste powietrze oraz jak zmieniła się jakość powietrza na przestrzeni lat. Z filmików mieszkańcy Krakowa mogą również dowiedzieć się, gdzie można grillować w Krakowie oraz co każdy mieszkaniec może zrobić, by dbać o powietrze w swoim mieście.

- W rozgłoszeniach radiowych działających na terenie miasta wyemitowano spoty skierowane do mieszkańców Krakowa, informujące o możliwości skorzystania z Programu Ciepłe Mieszkanie

IV.9.2.4. Usługa publiczna O-4 Ochrona wód

Ochrona i poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych realizowana jest między innymi poprzez inwestycje w zakresie gospodarki wodno-ściekowej. Celem jest osiągnięcie dobrego stanu wód dla jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) i podziemnych (JCWPd) wyodrębnionych na terenie Miasta Krakowa.

W 2024 roku w dalszym ciągu prowadzona była modernizacja i rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej, która w istotny sposób wpływa na rozwój Krakowa, podnosząc tym samym komfort życia jego mieszkańców i jakość otaczającego ich środowiska. Dzięki temu corocznie zwiększa się odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej. Realizowane są zadania związane z utrzymaniem oczyszczalni w najwyższej sprawności technologicznej i technicznej. W tym celu przeprowadza się okresowe modernizacje, w których stosuje się najnowsze rozwiązania techniczne i energooszczędne. Przyczynia się to do poprawy stanu czystości wód powierzchniowych i podziemnych. Modernizacja sieci kanalizacji opadowej przyczynia się do ograniczenia zanieczyszczeń oraz poprawy jakości wody w odbiornikach (więcej w Działinie Gospodarka Komunalna). Ponadto w celu ograniczenia uciążliwości odorowej, pochodzącej z oczyszczalni ścieków "Płaszów", podejmowano i w 2024 roku kontynuowano działania związane z hermetyzacją i dezodoryzacją oczyszczalni i obiektów sieciowych. Zrealizowana została m.in. hermetyzacja obiektów części mechanicznej oczyszczalni, hermetyzacja i dezodoryzacja kolektora bieżanowskiego oraz płaszowskiego, rozpoczęto dozowanie reagentów do kanalizacji, przygotowywana jest inwestycja rozbudowy i modernizacji oczyszczalni ścieków "Płaszów".

Pracownicy Wydziału Środowiska, Klimatu i Powietrza UMK oraz Straży Miejskiej Miasta Krakowa przeprowadzali kontrole wzdłuż cieków i rowów - w przypadku stwierdzenia ich zanieczyszczenia, lokalizowali źródło zanieczyszczeń oraz podejmowali działania wynikające z przepisów prawa. Ponadto Straż Miejska Miasta Krakowa przeprowadzała kontrolę gospodarki ściekowej na nieruchomościach zlokalizowanych na terenie miasta.

Wszystkie te działania miały na celu ochronę zasobów wodnych oraz poprawę jakości wód na terenie Krakowa.

Mając na uwadze malejące zasoby wodne, a także potrzebę adaptacji do skutków zmian klimatu, od 2014 roku udzielane są dotacje na zadania służące ochronie zasobów wodnych. Beneficjenci mogą wykorzystywać zgromadzone wody opadowe m.in. do podlewania trawnika, ogrodu, a także do celów gospodarczo-bytowych.

W 2024 roku, zgodnie z uchwałą nr CVIII/2934/23 Rady Miasta Krakowa z 5 kwietnia 2023 roku w sprawie zasad udzielania i rozliczania dotacji celowej na zadania służące ochronie zasobów wodnych w ramach krakowskiej mikroretencji wód opadowych i roztopowych (z późn. zm.), udzielano dotacji na wykonanie: podziemnych zbiorników na wody opadowe i roztopowe, naziemnych, zamkniętych, wolnostojących zbiorników na wody opadowe i roztopowe z dachu wraz z instalacją do podłączenia do rynny, systemów bioretencji, systemów drenażu zbierającego wody opadowe i roztopowe, systemów nawadniania terenów zielonych, terenów zadrzewionych, ogrodów, a także tzw. zielonych dachów. W 2024 roku zamontowano **54** systemy do gromadzenia i wykorzystywania wód opadowych i roztopowych za kwotę **484 991 zł**.

IV.9.2.5. Usługa publiczna O-5 Ochrona powierzchni ziemi

Zapobieganie ruchom masowym ziemi i ich skutkom w ramach ochrony powierzchni ziemi, realizowane jest między innymi poprzez identyfikację osuwisk oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi w granicach miasta Krakowa oraz objęcie ich miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, celem wyłączenia z dalszej zabudowy, ewentualnie określenia sposobu ich zagospodarowania.

W 2024 roku dokonano metodą wizji w terenie łącznie 122 obserwacji obszarów osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi, zinwentaryzowanych wcześniej w ramach „Rejestru terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których te ruchy występują” prowadzonego przez Prezydenta Miasta Krakowa. W wyniku przeprowadzonych wizji sporządzono 15 protokołów obserwacji (w związku z rozwojem zjawisk osuwiskowych), które zostały wprowadzone do Systemu Ochrony Przeciwośuwiskowej (SOPO) prowadzonego przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy.

Chcąc zapewnić właściwą ochronę tych terenów, pożądane jest, aby stosunek liczby osuwisk (w tym terenów zagrożonych ruchami masowymi) wyłączonych z zabudowy, tj. uwzględnionych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz objętych uchwałami Rady Miasta Krakowa do liczby wszystkich zidentyfikowanych osuwisk (w tym terenów zagrożonych ruchami masowymi) na terenie Miasta Krakowa dążył do 100%.

Wobec uchwalenia w 2024 roku kolejnych 14 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego **Wskaźnik W10_O Odsetek osuwisk wyłączonych spod zabudowy** wyniósł:

- 2024: 84,5%
- 2023: 84,1%
- 2022: 79,9%

Zmiana wartości wskaźnika związana jest z tempem uchwalania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na obszarach, na których udokumentowano osuwiska (w tym tereny zagrożone ruchami masowymi) oraz zależy od aktualizacji w/w Rejestru.

IV.9.2.6. Usługa publiczna O-6 Opieka i ochrona zwierząt

W ramach Usługi realizowane są zadania, które polegają na zapobieganiu bezdomności zwierząt na terenie Gminy Miejskiej Kraków, ograniczaniu populacji zwierząt bezdomnych i zapewnieniu im opieki.

Tabela IV.9.2. Opieka nad zwierzętami, przeciwdziałanie bezdomności zwierząt

	2022	2023	2024
W4_O liczba bezdomnych zwierząt przyjętych do schroniska na 10 000 mieszkańców	41	41	37,65
W11_O Odsetek zwierząt wydanych ze schroniska	83,99%	81,74%	91,91%

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

W 2024 roku do schroniska zostało przyjętych 3 041 zwierząt, a wydano 2 795. Należy podkreślić, że obecna wartość wskaźników jest już na wysokim poziomie i świadczy o sprawnym działaniu Schroniska dla Bezdomnych Zwierząt w Krakowie. W mieście sporadycznie spotyka się bezdomne koty (poza kotami wolno żyjącymi) lub psy, a i te są szybko wyłapywane i umieszczane w placówce.

W 2024 roku finansowano zabiegi odrobaczania, zwalczania pasożytów zewnętrzných, kastracji i sterylizacji, znakowania, leczenia oraz wybranych szczepień (przeciwko wściekliznie, białaczce) oraz przeprowadzanie testów na białaczkę u wolno żyjących kotów. Finansowano również dokarmianie wolno żyjących kotów w okresie zimowym karmą zakupioną przez Gminę Miejską Kraków i przekazaną społecznym opiekunom kotów wolno żyjących. Wykonywano także zabiegi kastracji, sterylizacji i znakowania kotów domowych oraz znakowania psów posiadających właściciela.

Od kilku lat Wydział Kształtowania Środowiska UMK realizuje umowę na przetrzymywanie ewakuowanych zwierząt gospodarskich z terenu Krakowa w przypadku wystąpienia zdarzeń losowych, kataklizmów, chorób zwierzęcych, powodzi, itp. Budynki w stanie gotowości utrzymywane są na terenie Małopolskich Parków Przemysłowych i umożliwiają szybką ewakuację znacznej liczby zwierząt gospodarskich z zagrożonych terenów.

Na terenie Krakowa działa Krakowski Ogród Zoologiczny, prowadzony przez Fundację „Miejski Park i Ogród Zoologiczny w Krakowie”, na terenie, którego zobaczyć można 270 gatunków zwierząt, z czego ponad 100 gatunków stanowią ginące i zagrożone wyginięciem. Przekłada się to łącznie na 1 500 zwierząt.

Działalność ZOO skupia się na:

- hodowli zwierząt ze szczególnym uwzględnieniem gatunków ginących i zagrożonych wyginięciem,
- eksponowaniu zwierząt dla zwiedzających,
- aktywnym uczestnictwie w programach ochrony in-situ (prowadzone w naturze) i związanej z tym reintrodukcji (przywracanie do natury gatunków, które wyginęły na pierwotnych stanowiskach),
- edukacji (prelekcje, lekcje biologii i pogadanki o zwierzętach realizowane w zoo i poza terenem ogrodu),
- propagowaniu idei ochrony gatunkowej zwierząt i roli ogrodów zoologicznych poprzez środki masowego przekazu, plansze i tablice dydaktyczne, wydawnictwa, stronę internetową,
- działalności naukowo-badawczej (nawiązywanie kontaktów i współpraca z placówkami naukowymi, prace naukowe, obserwacje i badania).

W 2024 roku kontynuowano akcję społeczno-edukacyjną poświęconą zwierzętom domowym oraz dziko żyjącym na terenie miasta. Publikowano materiały edukacyjno-informacyjne na stronie www.jestemekowkrakowie.pl, a także rozprowadzono plakaty i ulotki informacyjne w miejscach zbiórek karmy oraz na spotkaniach tematycznych. Na uwagę zasługują w szczególności filmy pt. „Dokarmiaj z głową!”, „Uwaga dzikie zwierzęta!” oraz „Adoptuj odpowiedzialnie!”, jak również ulotki tematyczne: „Obowiązki właścicieli zwierząt domowych”, „Dokarmianie dzikich zwierząt”, „Uwaga dzikie zwierzę!”, „Dokarmiajże z głową”, „Rzecz o szczurach”, „Stop bezdomności zwierząt” a także plakaty pt. „Dokarmiajże z głową” i „Prawa zwierząt”. W przygotowanych materiałach Miasto informuje m.in. o tym: jakie obowiązki spoczywają na właścicielach posiadających zwierzęta domowe, jak prawidłowo dokarmiać dzikie oraz wolno żyjące zwierzęta, jak odnaleźć się w sytuacji napotkania dzikiej zwierzyny, o obowiązku przeprowadzania deratyzacji (terminie, zasadach oraz sposobie przeprowadzania) oraz zwraca uwagę, aby w przypadku organizacji społecznych zbiórek karmy dla bezdomnych zwierząt mieszkańcy mieli na uwadze jej jakość. W materiałach tych można znaleźć również przydatne informacje konieczne w przypadku podjęcia decyzji o adopcji psa lub kota ze schroniska.

W 2024 roku kontynuowano realizację projektu pt. „Okienka życia”, skierowanego do osób, które znajdą bezdomne zwierzę i nie mogą powiadomić lub osobiście przekazać go do Schroniska dla Bezdomnych Zwierząt w Krakowie. Zwierzęta mogą być pozostawiane anonimowo w 1 dodatkowym (poza okienkiem prowadzonym przez Krakowskie Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami) miejscu w Krakowie, gdzie otrzymają fachową opiekę do czasu odebrania przez schronisko. W 2024 roku z okienek życia odebrano 19 zwierząt: 2 psy i 17 kotów.

IV.9.3. Inwestycje zrealizowane w 2024 roku

Poza wymienionymi w treści niniejszego rozdziału inwestycjami, dodatkowo zrealizowano:

- budowę psiego wybiegu przy ul. W. Witosa,
- 8 zadań polegających na zagospodarowaniu terenów zielonych, obejmujących: naprawę alejek parkowych, nasadzenia drzew i roślin okrywowych, doposażenie w infrastrukturę tj. lampy, ławki, kosze na śmieci itp.,
- 14 zadań obejmujących budowę, przebudowę, remont ciągów pieszych,
- 2 przedsięwzięcia obejmujące budowę placu zabaw i siłowni na świeżym powietrzu, w tym rowerowy plac zabaw oraz Rolkowisko freestyle Płaszów,
- 24 przedsięwzięcia niskoemisyjne w ramach programu STOP SMOG.
- 1 przedsięwzięcie w ramach Programu Priorytetowego Ciepłe Mieszkanie na obszarze Gminy Miejskiej Kraków,
- montaż 54 systemów do gromadzenia i wykorzystywania wód opadowych w ramach Krakowskiej mikroretencji wód opadowych i roztopowych,
- budowę pawilonu dla ptaków wraz z wybiegami,
- budowę centrum edukacji i szkolenia w zakresie biologii hodowlanych gatunków zwierząt,
- przebudowę schroniska dla bezdomnych zwierząt,
- w trakcie realizacji jest budowa wybiegu dla szympanсів i makaków japońskich na terenie Ogrodu Zoologicznego.

IV.9.4. Programy i polityki

Powiatowy program zwiększenia lesistości miasta Krakowa na lata 2018-2040

W dniu 4 grudnia 2019 roku Rada Miasta Krakowa przyjęła **Powiatowy program zwiększenia lesistości miasta Krakowa na lata 2018-2040 (PS/O3/2017)**. Program ten wyznacza zasady i warunki zwiększenia powierzchni lasów na terenie Gminy Miejskiej Kraków.

Cel ogólny, zakres i cele szczegółowe Programu określa **Deklaracja wyniku**, która została sformułowana jako:

„Polepszenie równowagi ekologicznej środowiska w obszarze miasta oraz kształtowanie klimatu

poprzez:

- przeznaczenie nowych terenów pod uprawy leśne, w tym wykup gruntów, zmiana klasyfikacji gruntów już zadrzewionych,
- wykonanie zalesienia,
- pielęgnację upraw leśnych i zabezpieczenie ich przed zwierzyną”,

tak, aby osiągnąć poniższe cele szczegółowe:

Tabela IV.9.3. Wskaźniki służące do oceny stopnia realizacji celów szczegółowych Powiatowego programu zwiększenia lesistości miasta Krakowa na lata 2018-2040

Cel szczegółowy	Wskaźnik	Wartość docelowa w 2040 r.	2022	2023	2024
Zapewnić zwiększenie lesistości miasta Krakowa, aby do roku 2040 osiągnąć poziom lesistości nie mniejszy niż 8% jej powierzchni	W26_O Udział lasów w powierzchni miasta ogółem	8%	4,81%	4,87%	5,10%

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

W ramach Programu prowadzono działania związane z dolesianiem lub zalesianiem wybranych działek. Wiosną 2024 roku zalesione zostały 2 tereny: o powierzchni 0,8 ha – 4 000 szt. sadzonek i o powierzchni 0,51 ha – 2 550 szt. sadzonek. Uzupełniono sadzonkami powierzchnie leśne w Chałupkach, Witkowicach i w Baryczy - posadzono łącznie 8 450 szt. sadzonek. W październiku posadzono 40 szt. sadzonek na gruntach leśnych zarządzanych przez ZZM w Krakowie, przekazanych przez sprawców szkód w lasach komunalnych. W listopadzie posadzono łącznie 4 100 szt. sadzonek, w tym 3 000 sztuk jako zalesienia i 1 100 jako uzupełnienie luk w drzewostanach i ubytków w uprawach leśnych.

W 2024 roku ZZM w Krakowie zlecił wykonanie operatu klasyfikacyjnego oraz złożył wnioski do Wydziału Geodezji UMK o aktualizację użytków gruntowych w celu ujawnienia użytku „Ls” dla kolejnych 35 terenów o łącznej powierzchni około 30 ha.

Aktualnie Zarząd Zielni Miejskiej w Krakowie gospodaruje na 693,89 ha lasów komunalnych i 90,69 ha lasów własności Skarbu Państwa, zaś Fundacja Miejski Parki Ogród Zoologiczny w Krakowie zarządza lasami o powierzchni 401,50 ha.

Równolegle do działań prowadzonych w ramach Powiatowego programu zwiększenia lesistości miasta Krakowa w 2024 roku, Zarząd Zieleni Miejskiej w Krakowie nabył 1,6035 ha gruntów w obrębie Łąk w Toniach, Lasu Prawiek, Lasu Wróblowice i w obrębie 103 Podgórze, w celu ochrony istniejących terenów leśnych przez włączenie ich do zasobu Gminy Miejskiej Kraków.

Wydatki poniesione w 2024 roku na realizację Programu wyniosły 2 580 979 zł.

Program rozwoju odnawialnych źródeł energii na obszarze Gminy Miejskiej Kraków PS/O1/2019

Instrumentem zarządzania w celu poprawy jakości powietrza i transformacji energetycznej Miasta jest Program rozwoju odnawialnych źródeł energii na obszarze Gminy Miejskiej Kraków przyjęty uchwałą nr XXXVI//915/20 Rady Miasta Krakowa z 26 lutego (z późn. zm.).

Cel ogólny, zakres i cele szczegółowe Programu określa **Deklaracja wyniku**, która została sformułowana jako:

„Poprawa jakości środowiska

poprzez:

udzielanie dotacji celowych na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska, obejmujących:

- zakup i montaż powietrznych pomp ciepła służących do ogrzewania budynków mieszkalnych lub lokali mieszkalnych i/lub do przygotowywania ciepłej wody użytkowej w budynkach mieszkalnych lub w lokalach mieszkalnych,
- zakup i montaż gruntowych pomp ciepła służących do ogrzewania budynków mieszkalnych lub lokali mieszkalnych i/lub do przygotowywania ciepłej wody użytkowej,
- zakup i montaż kolektorów słonecznych do podgrzewania ciepłej wody użytkowej i/lub wspomagania centralnego ogrzewania,
- zakup i montaż instalacji fotowoltaicznych”,

tak, aby osiągnąć poniższe cele szczegółowe:

Tabela IV.9.4. Wskaźniki służące do oceny stopnia realizacji celów szczegółowych Programu rozwoju odnawialnych źródeł energii na obszarze Gminy Miejskiej Kraków

Cel szczegółowy	Wskaźnik	Wartość docelowa	2022	2023	2024
Zwiększyć moc instalacji fotowoltaicznych zamontowanych na obszarze Gminy Miejskiej Kraków	W29_O Moc zamontowanych instalacji fotowoltaicznych w ramach dotacji z Gminy Miejskiej Kraków [kW]	330-3 600	2 717,97	652,58	646,03
Zwiększyć liczbę instalacji fotowoltaicznych zamontowanych na obszarze Gminy Miejskiej Kraków	W30_O Liczba zamontowanych instalacji fotowoltaicznych w ramach dotacji z Gminy Miejskiej Kraków [szt.]	50-570	422	113	98
Zwiększyć liczbę instalacji pomp ciepła zamontowanych na obszarze Gminy Miejskiej Kraków	W31_O Liczba zamontowanych instalacji pomp ciepła w ramach dotacji z Gminy Miejskiej Kraków [szt.]	10-110	107	38	35
Zwiększyć moc instalacji pomp ciepła zamontowanych na obszarze Gminy Miejskiej Kraków	W32_O Moc zamontowanych instalacji pomp ciepła w ramach dotacji z Gminy Miejskiej Kraków [kW]	110-1 150	1 105,79	380	373
Zwiększyć liczbę instalacji solarnych zamontowanych na obszarze Gminy Miejskiej Kraków	W33_O Liczba zamontowanych instalacji solarnych w ramach dotacji z Gminy Miejskiej Kraków [szt.]	2-10	6	7	9
Zwiększyć moc instalacji solarnych zamontowanych na obszarze Gminy Miejskiej Kraków	W34_O Moc zamontowanych instalacji solarnych w ramach dotacji z Gminy Miejskiej Kraków [kW]	7-40	23,98	39,905	37,046

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

W ramach Programu rozwoju odnawialnych źródeł energii na obszarze Gminy Miejskiej Kraków, dotacje udzielane były na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska obejmujących instalację odnawialnych źródeł energii i urządzeń związanych ze wspomaganie wykorzystania lokalnych źródeł energii odnawialnej oraz wprowadzania bardziej przyjaznych dla środowiska nośników energii, wspomaganie realizacji zadań modernizacyjnych i inwestycyjnych służących ochronie środowiska oraz wspomaganie ekologicznych form transportu, polegających na zakupie i montażu: powietrznych pomp ciepła, gruntowych pomp ciepła, instalacji kolektorów słonecznych i instalacji fotowoltaicznych, a także magazynów energii, systemów zarządzania energią oraz stacji ładowania pojazdów elektrycznych. W ramach udzielonych dotacji w 2024 roku zrealizowano **170 inwestycji (98 instalacji fotowoltaicznych, 9 instalacji kolektorów słonecznych, 35 pomp ciepła), 57 magazynów energii, 27 systemów zarządzania energią, 21 stacji ładowania pojazdów elektrycznych.**

Wydatki poniesione w 2024 roku na realizację Programu wyniosły 2 716 818 zł.

Program termomodernizacji budynków jednorodzinnych dla Miasta Krakowa

Kolejnym działaniem w celu poprawy jakości powietrza oraz poprawy sytuacji energetycznej miasta jest **Program termomodernizacji budynków jednorodzinnych dla Miasta Krakowa (PS/O4/2017)** przyjęty uchwałą Rady Miasta Krakowa nr CII/2657/18 z dnia 23 maja 2018 r. (z późn. zm.).

Cel ogólny, zakres i cele szczegółowe Programu określa **Deklaracja wyniku**, która została sformułowana jako:

„Zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło grzewcze bez uwzględnienia sprawności systemu grzewczego w budynkach jednorodzinnych

poprzez:

udzielanie dotacji celowych na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska, obejmujących:

- docieplenie ścian zewnętrznych,
- docieplenie dachów, stropodachów, stropów nad ostatnią kondygnacją lub ostatnią ogrzewaną kondygnacją,
- docieplenie stropów nad nieogrzewaną piwnicą lub podłóg na gruncie,
- wymianę okien, drzwi zewnętrznych, bram garażowych”,

tak, aby osiągnąć poniższe cele szczegółowe:

Tabela IV.9.5. Wskaźniki służące do oceny stopnia realizacji celów szczegółowych Programu termomodernizacji budynków jednorodzinnych dla Miasta Krakowa

Cel szczegółowy	Wskaźnik	Wartość docelowa	2022	2023	2024
Zwiększyć liczbę budynków jednorodzinnych w których wykonano prace termomodernizacyjne	W24_O Liczba budynków jednorodzinnych w których wykonano termomodernizację w ramach dotacji z Gminy Miejskiej Kraków	40-120	82	0	4
Zapewnić jak największe zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło grzewcze bez uwzględnienia sprawności systemu grzewczego w budynkach jednorodzinnych	W25_O Zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło grzewcze bez uwzględnienia sprawności systemu grzewczego w budynkach jednorodzinnych, w których wykonano termomodernizację w ramach dotacji z GMK (w MWh/rok)	600-1 950	1 231,23	0	68,330

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

W 2024 roku ogłoszono nabór wniosków do Programu termomodernizacji budynków jednorodzinnych dla Miasta Krakowa. Środki wydatkowane na ten cel w 2024 roku wyniosły 97 298 zł

Działania realizowane w ramach Dziedziny powiązane są także z następującymi dokumentami programowymi o charakterze polityk lub programów, przyjętymi uchwałami Rady Miasta Krakowa lub Sejmiku Województwa Małopolskiego:

- Program ochrony środowiska Miasta Krakowa na lata 2020 – 2030 przyjętego uchwałą nr LXXII/2044/21 Rady Miasta Krakowa z 17 listopada 2021 roku – polityka,
- Program ochrony powietrza dla województwa małopolskiego - obecnie obowiązuje uchwała nr LXXV/1102/23 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 20 listopada 2023 r. w sprawie zmiany uchwały nr XXV/373/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 28 września 2020 r. w sprawie Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego,
- Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa małopolskiego - obecnie obowiązuje uchwała nr IV/24/24 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 1 lipca 2024 r. w sprawie przyjęcia Programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa małopolskiego,
- Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na rok 2024- przyjętego uchwałą nr CXXX/3615/24 Rady Miasta Krakowa z 20 marca 2024 roku,
- Program STOP SMOG (uchwała nr LXXVIII/2186/22 Rady Miasta Krakowa z 16 lutego 2022 r. w sprawie przyjęcia regulaminu realizacji przedsięwzięć niskoemisyjnych w ramach programu STOP SMOG na obszarze Gminy Miejskiej Kraków),
- Krakowska mikroretencja wód opadowych i roztopowych (uchwała nr CVIII/2934/23 Rady Miasta Krakowa z 5 kwietnia 2023 r. w sprawie zasad udzielania i rozliczania dotacji

celowej na zadania służące ochronie zasobów wodnych w ramach krakowskiej mikroretencji wód opadowych i roztopowych (z późn. zm.),

- Program współpracy miasta Krakowa z Rodzinnymi Ogrodami Działkowymi (uchwała nr LVIII/1710/21 Rady Miasta Krakowa z 26 maja 2021 r. zmieniająca uchwałę nr VI/107/19 w sprawie przyjęcia regulaminu udzielania dotacji celowej ze środków budżetu Miasta Krakowa na realizację zadań ujętych w Programie wspierania Rodzinnych Ogrodów Działkowych funkcjonujących na obszarze Gminy Miejskiej Kraków, przyjętego uchwałą nr LII/976/16 Rady Miasta Krakowa z 14 września 2016 r.),
- Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta Krakowa (uchwała nr CX/1666/14 RMK z 25 czerwca 2014 r. w sprawie przyjęcia Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta Krakowa do 2032 r.). zmieniona uchwałą nr XXI/342/15 Rady Miasta Krakowa z 8 lipca 2015 r oraz uchwałą nr VIII/143/24 Rady Miasta Krakowa z 28 sierpnia 2024 r.).

IV.9.5. Finanse

Tabela IV.9.6. Wydatki w Dziedzinie Ochrona i kształtowanie środowiska zrealizowane w 2024 roku według rodzajów wydatków

Rodzaj wydatków	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	274 135 298	100
Wydatki inwestycyjne	85 617 146	31,2
Wydatki bieżące	188 518 152	68,8

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

Tabela IV.9.7. Wydatki w Dziedzinie Ochrona i kształtowanie środowiska zrealizowane w 2024 roku w podziale na Usługi

Usługa publiczna	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	274 135 298	100
Utrzymanie i kształtowanie terenów zieleni oraz ochrona przyrody i krajobrazu (O-1)	95 957 229	35,0
Ocena i zarządzanie hałasem środowiskowym (O-2)	– ¹	– ¹
Ograniczanie zanieczyszczeń powietrza (O-3)	11 748 869	4,3
Ochrona wód (O-4)	1 766 000	0,6
Ochrona przed zagrożeniami osuwiskowymi (O-5)	449 086	0,2
Opieka nad zwierzętami, przeciwdziałanie bezdomności zwierząt (O-6)	24 127 336	8,8
Wydatki niezwiązane bezpośrednio z realizacją usług	140 086 778	51,1

¹ W ramach usługi publicznej Ocena i zarządzanie hałasem środowiskowym (O-2) realizowane były działania, których koszty zostały wykazane w usłudze publicznej Zarządzanie ruchem (T-3).

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

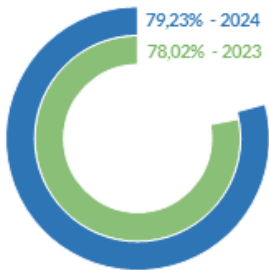

IV.10. PLANOWANIE PRZESTRZENNE I ARCHITEKTURA

Planowanie przestrzenne i architektura

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

ODSETEK POWIERZCHNI KRAKOWA POKRYTY
MIEJSCOWYMI PLANAMI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

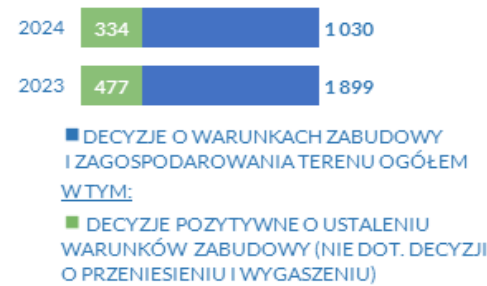
POWIERZCHNIA MIASTA OBJĘTA MIEJSCOWYMI
PLANAMI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

25 894,9 ha PLANY
OBOWIĄZUJĄCE

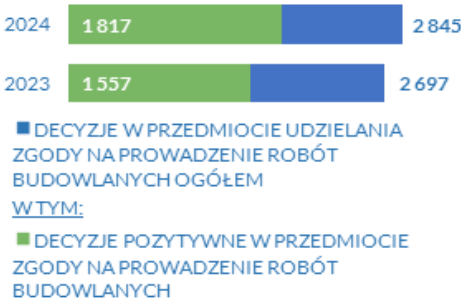
7 681,9 ha PLANY
PROCEDOWANE

551,1 ha PLANY
UCHWALONE
W 2024 ROKU

Decyzje o warunkach zabudowy
i zagospodarowania terenu

Pozwolenia na budowę

Nabywanie nieruchomości

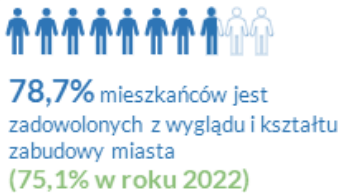
21,98 ha ROK 2024
16,65 ha ROK 2023

POWIERZCHNIA
NIERUCHOMOŚCI
NABITYCH

POWIERZCHNIA
NIERUCHOMOŚCI
NABITYCH
POD ZIELEŃ

7,39 ha ROK 2024
4,79 ha ROK 2023

Barometr Krakowski 2024

WYDATKI W DZIEDZINIE PLANOWANIE PRZESTRZENNE
I ARCHITEKTURA ZREALIZOWANE W 2024 ROKU

Rodzaj wydatków	Wydatki (zł)	Wydatki (%)
Ogółem	102 903 533	100
Wydatki inwestycyjne	85 359 488	83
Wydatki bieżące	13 825 045	13,4
Dokapitalizowanie spółek miejskich	3 719 000	3,6

Wydatki na Dziedzinę

Wydatki Budżetu Miasta Krakowa na Dziedzinę
Planowanie przestrzenne i architektura: 1,04%

IV.10.1. Wprowadzenie do Dziedziny Planowanie przestrzenne i architektura

Dziedzina Planowanie przestrzenne i architektura łączy w sobie zagadnienia i działania mające strategiczne znaczenie dla realizacji polityki przestrzennej prowadzonej przez Miasto, z uwzględnieniem działań związanych z rewitalizacją, zarządzaniem zasobem geodezyjnym oraz gospodarowaniem nieruchomościami w celu zapewnienia dochodów i terenów pod inwestycje.

Wydziałami Urzędu Miasta Krakowa realizującymi Usługi publiczne w Dziedzinie są: Wydział Planowania Przestrzennego UMK, Wydział Architektury i Urbanistyki UMK, Wydział Geodezji UMK, Wydział Skarbu Miasta UMK oraz Wydział ds. Przedsiębiorczości i Innowacji UMK.

IV.10.2. Charakterystyka Usług publicznych

W ramach Dziedziny realizowane są cztery Usługi publiczne:

- Kształtowanie przestrzeni publicznej (P-1)
- Rewitalizacja obszarów zdegradowanych (P-2)
- Zarządzanie zasobem geodezyjnym i kartograficznym (P-3)
- Gospodarowanie nieruchomościami w celu zapewnienia dochodów i terenów pod inwestycje (P-4)

IV.10.2.1. Usługa publiczna P-1 Kształtowanie przestrzeni publicznej

Polityka przestrzenna Krakowa opiera się przede wszystkim na miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Te akty prawa miejscowego, sukcesywnie sporządzane i uchwalane, określają przeznaczenie terenu oraz warunki jego zagospodarowania, regulując ład przestrzenny. Szczególne znaczenie mają plany dla terenów pod zabudowę mieszkaniową i usługową, zieleni oraz komunikacji.

Dla obszarów nieobjętych planami miejscowymi, sposób zagospodarowania terenu ustalany jest w drodze decyzji o warunkach zabudowy (decyzja o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego albo decyzja o warunkach zabudowy).

Wskaźnikiem strategicznym, powiązany z przedmiotową Usługą, opisującym stopień realizacji tego zagadnienia jest **Wskaźnik W2_P Odsetek powierzchni Krakowa pokrytej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego:**

- 2024: 79,2%
- 2023: 78,0%
- 2022: 75,6%

Powierzchnia planów uchwalonych w 2024 roku wyniosła 551,1 ha (1 285,9 ha w 2023 roku), co stanowi 1,7% (3,9% w 2023 roku) powierzchni Krakowa. Ogółem na koniec 2024 roku powierzchnia miasta pokryta obowiązującymi planami wynosiła 25 894,9 ha (25 501,7 ha w 2023 roku), co stanowi 79,2% (78,0% w 2023 roku) jego powierzchni. Zakończono 14 postępowań planistycznych (12 w 2023 roku). Dodatkowo wszedł w życie 1 plan miejscowy uchwalony w 2023 roku.

W 2024 roku podjęto prace nad 11 nowymi planami miejscowymi, obejmującymi łącznie 1 043,6 ha, w tym dla 552,2 ha nieobjętych wcześniej ustaleniami planów miejscowych oraz przystąpiono do sporządzania 1 Zintegrowanego Planu Inwestycyjnego (ZPI) o pow. 12,0 ha. Ich ewentualne uchwalenie, wraz z procedowanymi już wcześniej 49 projektami planów, przyczyni się do zwiększenia pokrycia planistycznego miasta o 16 pkt. procentowych.

Tabela IV.10.1. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w 2024 roku

	Liczba planów	Powierzchnia (w ha)	Udział w powierzchni miasta (w %)
Plany obowiązujące, w tym	270	25 894,9	79,2
plany uchwalone w 2024 roku ¹	14	551,1	1,7
Plany procedowane ²	61	7 681,9	23,5
Plany oczekujące na wejście w życie	0	0,0	0,0

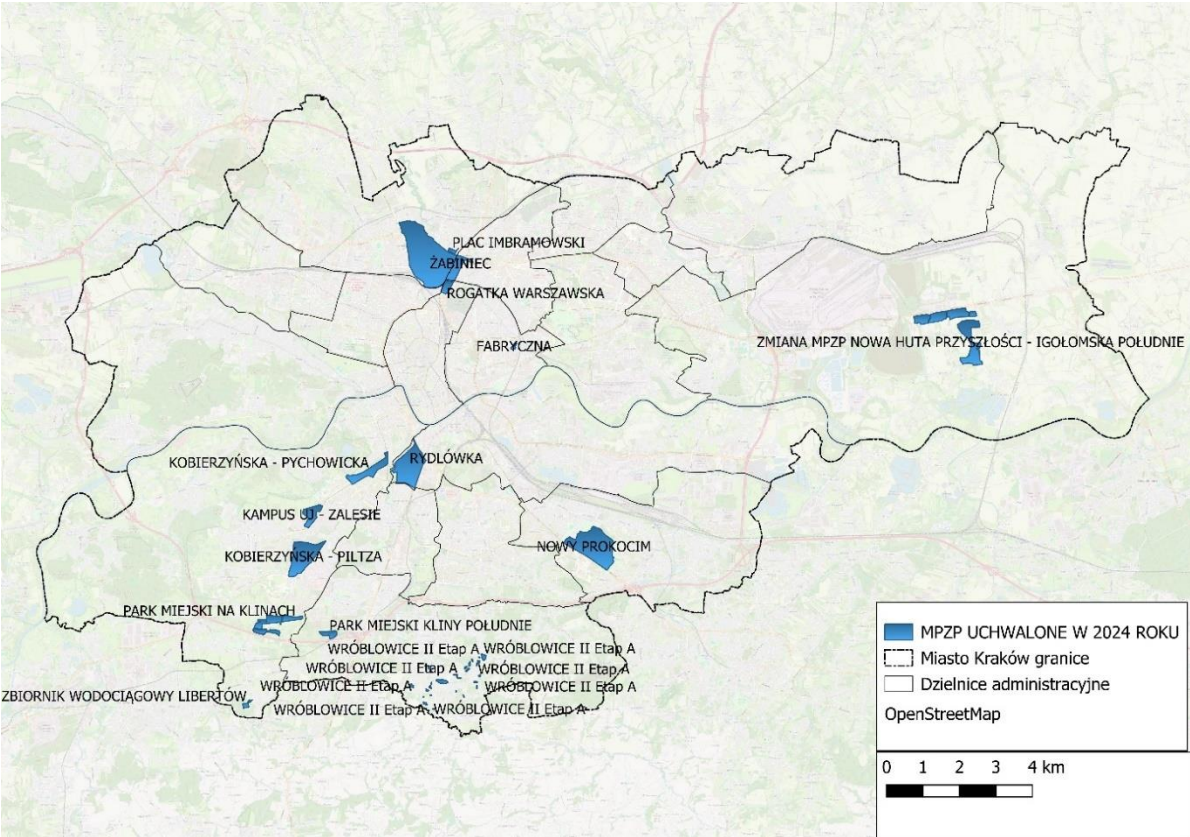
¹ w tym 1 zmiana planu miejscowego

² w tym także ZPI

Plany procedowane obejmują zarówno 5 238,0 ha terenów nieobjętych wcześniej ustaleniami planistycznymi (16,0% pow. miasta) jak i obszar 2 443,9 ha objęty już ustaleniami planów miejscowych (7,5% pow. miasta).

Źródło: dane własne UMK

Rysunek IV.10.1. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego uchwalone w 2024 r.

Źródło: dane własne UMK

Tabela IV.10.2. Miejsowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego uchwalone w 2024 roku

	Obszar (Nazwa planu miejscowego lub zmiany planu)	Powierzchnia (w ha)
1.	Rydlówka	62,2
2.	Plac Imbramowski	1,9
3.	Nowy Prokocim	87,0
4.	Kobierzyńska - Pychowicka	24,0
5.	Wróblowice II – etap A	10,9
6.	Kampus UJ – Zalesie	16,3
7.	Rogatka Warszawska	7,4
8.	Fabryczna	1,6
9.	Park miejski Na Klinach	27,1
10.	Park miejski Kliny Południe	6,5
11.	Żabiniec	177,7
12.	Zmiana mpzp Nowa Huta Przyszłości – Igołomska Południe	74,7
13.	Kobierzyńska – Piltza	51,5
14.	Zbiornik wodociągowy Libertów	2,3

Źródło: dane własne UMK

Kształtowanie przestrzeni miejskiej w dużej mierze zależy od terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe i usługowe, zieleni oraz komunikacji. Zachowanie równowagi między nimi jest kluczowe dla zrównoważonego rozwoju miasta. Wzrost terenów pod budownictwo powinien iść w parze z rozwojem terenów rekreacyjnych i dróg. Pozwala to na optymalne wykorzystanie przestrzeni, realizację celów rozwojowych oraz ochronę cennych obszarów przyrodniczych i kulturowych

Tabela IV.10.3. Wskaźniki charakteryzujące Usługę publiczną P-1 Kształtowanie przestrzeni publicznej w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Wskaźnik	Symbol	2022	2023	2024
Udział powierzchni gminy przeznaczonej na zabudowę mieszkaniową	W3_P	20,5%	21,2%	21,8%
Udział powierzchni gminy przeznaczonej na zieleni i wody	W4_P	20,1%	19,9%	20,0%
Udział powierzchni gminy przeznaczonej na komunikację	W5_P	9,1%	9,8%	10,2%
Udział powierzchni Krakowa przeznaczonej na zabudowę usługową	W23_P	7,9%	8,3%	8,6%

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Na etapie diagnozy strategicznej aktualizowanej w 2024/25 roku ustalono, że ponad 85% powierzchni przeznaczonej na zabudowę mieszkaniową w mpzp przewidziane jest pod budownictwo jednorodzinne. Sytuacja ta - jeśli nie ulegnie zmianie - w bardzo istotny sposób

ograniczać będzie rozwój miasta i w szczególności podaje w wątpliwość jego zrównoważony charakter.

Decyzje podejmowane przez Wydział Architektury i Urbanistyki UMK znacząco wpływają na kształtowanie przestrzeni publicznej. Kluczowe z tych decyzji dotyczą warunków zabudowy i zagospodarowania terenu (WZiZT) oraz pozwoleń na budowę (PnB).

Warto zauważyć, że liczba pozytywnych decyzji dotyczących warunków zabudowy maleje w porównaniu do wniosków złożonych w poprzednich latach. Jest to głównie wynikiem długotrwałej polityki planistycznej Miasta, która priorytetowo traktuje objęcie ustaleniami planistycznymi tych obszarów, które powinny pozostać niezabudowane lub gdzie intensywna działalność inwestycyjna jest uzasadniona.

Tabela IV.10.4. Decyzje WZiZT i PnB w latach 2022–2024

Rodzaj decyzji	2022	2023	2024
Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu ogółem	2 199	1 899	1 030
w tym: pozytywne decyzje o ustaleniu warunków zabudowy (nie dot. decyzji o przeniesieniu i wygaszeniu)	530	477	334
Decyzje w przedmiocie udzielania zgody na prowadzenie robót budowlanych ogółem	2 959	2 697	2 845
w tym: decyzje pozytywne w przedmiocie zgody na prowadzenie robót budowlanych	1 829	1 557	1 817

Źródło: dane własne UMK

Niezależnie od powyżej wskazanych działań, Miasto egzekwowało postanowienia uchwały w sprawie ustalenia „Zasad i warunków sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń”, tzw. uchwały krajobrazowej (uchwała nr XXXVI/908/20 z 26 lutego 2020 roku). Do Wydziału Architektury i Urbanistyki UMK w 2024 roku wpłynęło 2 791 wniosków o badanie zgodności nośników reklamowych z wymogami uchwały oraz zakończono badanie nośników reklamowych w liczbie 2 664 sztuk. Za niezgodnie z postanowieniami uchwały zainstalowane nośniki reklamowe nałożone zostały kary pieniężne w wysokości 417 535 zł.

Ponadto Zarząd Dróg Miasta Krakowa, w którego dyspozycji znajdują się pasy drogowe, prowadził kontrole zarówno w zakresie legalności umieszczania reklam w pasie drogowym, jak również zgodności lokalizacji i gabarytów nośników reklamowych w pasach drogowych z zapisami uchwały krajobrazowej. W przypadku stwierdzenia reklamy w pasie drogowym, umieszczonej bez zgody zarządcy (ZDMK), wszczynane jest postępowanie administracyjne zmierzające do nałożenia opłaty karnej na podstawie art. 40 ust. 12 ustawy o drogach publicznych. Dodatkowo podczas czynności kontrolnych pasa drogowego badana jest zgodność z zapisami uchwały krajobrazowej. Ujawnienie nieprawidłowości w zakresie przepisów uchwały krajobrazowej jest podstawą do wszczęcia postępowania na podstawie art. 37d ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

W 2024 roku, w ramach czynności kontrolnych pasa drogowego, wszczęto (na podstawie art. 37d ustawy) 87 postępowań administracyjnych oraz wydano 94 decyzje administracyjne,

nakładające opłatę pieniężną za umieszczenie nośników reklamowych niezgodnie z zapisami uchwały krajobrazowej, na sumę ok. 2,5 mln zł.

IV.10.2.2. Usługa publiczna P-2 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych

Usługa związana z rewitalizacją miasta Krakowa w latach 2016-2023 realizowana była poprzez aktualizację Miejskiego Programu Rewitalizacji Krakowa (MPRK), przyjętą uchwałą nr LIX/1288/16 Rady Miasta Krakowa z 7 grudnia 2016 r. (z późniejszymi zmianami). Uchwałę przyjęto na podstawie ustawy o samorządzie gminnym, w związku z czym MPRK nie był gminnym programem rewitalizacji w rozumieniu ustawy o rewitalizacji. Tym samym przedsięwzięcia rewitalizacyjne wynikające z MPRK mogły być realizowane wyłącznie do 31 grudnia 2023 roku. Aktualnie opracowywany jest Gminny Program Rewitalizacji Miasta Krakowa (GPRMK).

Uchwałą nr XCVII/2644/22 Rady Miasta Krakowa z dnia 12 października 2022 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji w Mieście Krakowie wyznaczono obszar rewitalizacji, dla którego opracowano projekt GPRMK. Obszar rewitalizacji został podzielony na trzy podobszary: Kazimierz-Stradom, Grzegórzki-Wesoła oraz „stara” Nowa Huta.

IV.10.2.3 Usługa publiczna P-3 Zarządzanie zasobem geodezyjnym i kartograficznym

Usługa ta obejmuje prowadzenie baz danych powiatowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, w tym ewidencji gruntów i budynków (EGiB), bazy danych obiektów topograficznych (BDOT500), geodezyjnej ewidencji sieci uzbrojenia terenu (GESUT) oraz bazy danych szczegółowej osnowy geodezyjnej (BDSOG). Dodatkowo, usługa polega na gromadzeniu oraz udostępnianiu dokumentacji geodezyjno-kartograficznej, a także na regulacji stanów prawnych nieruchomości. Produktami zadań powiązanych z tą Usługą są między innymi:

Zweryfikowane i przyjęte do Powiatowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego operaty (w szt.):

- **2024: 14 321**
- 2023: 14 569
- 2022: 14 896

Zrealizowane zgłoszenia pracy geodezyjnej (w szt.):

- **2024: 10 705**
- 2023: 10 941
- 2022: 11 317

IV.10.2.4. Usługa publiczna P-4 Gospodarowanie nieruchomościami w celu zapewnienia dochodów i terenów pod inwestycje

Przedmiotem Usługi jest gospodarowanie mieniem własnym i powierzonym Miastu, w tym zbywanie i nabywanie nieruchomości, zawieranie umów dzierżawy, przekształcanie użytkowania wieczystego w prawo własności oraz postępowanie rewindykacyjne.

Efekty tych działań na poziomie Dzielnic są monitorowane za pomocą mierników M10_P Powierzchnia nieruchomości nabytych oraz M11_P Powierzchnia nieruchomości zbyta w trybie przetargowym. Sposób gospodarowania mieniem przez Gminę, tj. zarówno nabywanie jak i sprzedaż nieruchomości istotnie wpływa na obraz i kształt przestrzeni miasta. **Powierzchnia nieruchomości nabytych** w ostatnich latach kształtowała się na poziomie (M10_P):

- 2024: 21,9764 ha
- 2023: 16,6537 ha
- 2022: 44,4885 ha

Zmienność miernika w poszczególnych latach uwarunkowana jest przede wszystkim wysokością środków finansowych zarezerwowanych w budżecie Miasta Krakowa na dany rok dla realizacji wykupów nieruchomości. Na wartość miernika wpływ ma także powierzchnia nieruchomości, leżących w liniach rozgraniczających teren inwestycji, dla których wydawane są przez właściwe organy ostateczne decyzje o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowych. Ponadto jego zmienność uwarunkowana jest powierzchnią nieruchomości przeznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i wydzielonych geodezyjnie pod drogi publiczne na wniosek właściciela lub użytkownika wieczystego.

W 2024 roku powierzchnia nieruchomości pozyskanych pod zieleń wyniosła 7,39 ha.

Miasto nabyło m.in. teren pod Park Woźniców oraz obszary w obrębie Łąk w Toniach, Lasu Prawiek oraz Lasu Wróblowice.

Powierzchnia nieruchomości zbyta w trybie przetargowym w ostatnich latach kształtowała się następująco (M11_P):

- 2024: 0,51 ha
- 2023: 0,71 ha
- 2022: 1,19 ha

Zgodnie z § 4 pkt 5 uchwały nr XV/99/03 Rady Miasta Krakowa z dnia 7 maja 2003 r. w sprawie zasad gospodarowania nieruchomościami Gminy Miejskiej Kraków (tekst jednolity Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z 2017 r. poz. 741, z 2022 r. poz. 7540) wyrażanie zgody na sprzedaż i oddanie w użytkowanie wieczyste w drodze przetargu z wyjątkiem nieruchomości przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne, pod budowę garaży o powierzchni nie większej niż 50 m² oraz realizację urządzeń infrastruktury technicznej, należy do wyłącznej kompetencji Rady Miasta Krakowa. W związku z powyższym przeznaczenie nieruchomości do sprzedaży (z wyjątkami opisanym powyżej) może nastąpić dopiero po wyrażeniu zgody na zbycie przez Radę Miasta Krakowa.

IV.10.3. Programy i polityki

Program Cyfryzacja Grodzkiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej (GODGiK)

Celem ogólnym Programu jest: „Cyfryzacja i aktualizacja zasobu GODGiK”,

poprzez:

1. digitalizację materiałów analogowych do postaci cyfrowej. ożywienie przestrzeni lokalnej,
2. przeprowadzenie modernizacji i aktualizacji bazy danych EGiB,
3. przeprowadzenie modernizacji rejestrów publicznych GESUT i BDOT500,
4. publikację danych w Portalach miejskich i krajowych,
5. opracowanie i wdrożenie e-usługi do zarządzania danymi archiwalnymi

tak, aby zwiększyć powierzchnię miasta objętej aktualną cyfrową bazą EGIB.

Program związany jest z zapewnieniem aktualności, spójności i wiarygodności zasobu geodezyjnego i kartograficznego, co wymaga konieczności przetworzenia wszystkich danych PZGiK (Powiatowy Zasób Geodezyjny i Kartograficzny) do postaci elektronicznej. Produkty wytworzone w ramach realizacji programu mają zapewnić udostępnienie danych zarówno klientom wewnętrznym (pracownicy Urzędu i MJO) jak i zewnętrznym (mieszkańcy Gminy Miejskiej Kraków, inwestorzy).

Planuje się realizację Programu do końca 2027 roku.

Realizacja Programu podejmowana jest poprzez Projekty:

1. Cyfryzacja dowodów zmian GODGiK.
2. Modernizacja rejestrów publicznych baz danych EGiB.
3. Modernizacja rejestrów publicznych baz danych GESUT i BDOT500.
4. iRepozytorium.
5. Cyfryzacja Dowodów Zmian – EGIB.

Tabela IV.10.6. Stopień realizacji celu Programu

Cel ogólny	Wskaźnik	Wartość docelowa	2023	2024
Cyfryzacja i aktualizacja zasobu GODGiK	Odsetek powierzchni Krakowa objęty aktualną cyfrową bazą Ewidencji Gruntów i Budynków	43,9%	34,5%	34,5%

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Łączna kwota na realizację Programu w 2024 roku wyniosła 5 818 224 zł.

IV.10.4. Finanse

Tabela IV.10.7. Wydatki w Dziedzinie Planowanie przestrzenne i architektura zrealizowane w 2024 roku według rodzajów wydatków

Rodzaj wydatków	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	102 903 533	100
Wydatki inwestycyjne	85 359 488	83,0
Wydatki bieżące	13 825 045	13,4
Dokapitalizowanie spółek miejskich	3 719 000	3,6

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

Tabela IV.10.8. Wydatki w Dziedzinie Planowanie przestrzenne i architektura zrealizowane w 2024 roku w podziale na Usługi

Usługa publiczna	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	102 903 533	100
Kształtowanie przestrzeni publicznej (P-1)	1 478 449	1,4
Rewitalizacja obszarów zdegradowanych (P-2)	950 484	0,9
Zarządzanie zasobem geodezyjnym i kartograficznym (P-3)	6 000 151	5,8
Gospodarowanie nieruchomościami w celu zapewnienia dochodów i terenów pod inwestycje (P-4)	5 395 961	5,3
Wydatki niezwiązane bezpośrednio z realizacją usług	89 078 488	86,6

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

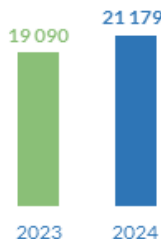
IV.11. SPORT I REKREACJA

Sport i rekreacja

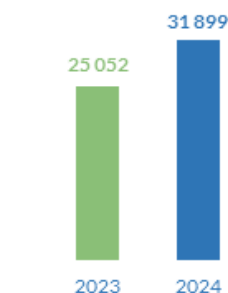
Obiekty sportowe

LICZBA OBIEKTÓW SPORTOWYCH

103 ROK 2024
97 ROK 2023

LICZBA UCZESTNIKÓW
POZASZKOLNYCH ZAJĘĆ
SPORTOWYCH

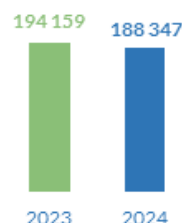

LICZBA ZAWODNIKÓW
WYBRANYCH
NAJWIĘKSZYCH IMPREZ
SPORTOWYCH

Oferta sportowo-rekreacyjna

LICZBA UCZESTNIKÓW
PROJEKTÓW SPORTOWO-
REKREACYJNYCH

LICZBA UCZESTNIKÓW
MIEJSKICH PROGRAMÓW
REKREACYJNO-SPORTOWYCH
(OSOBO-WEJŚCIE)

Kluby sportowe

105 ROK 2024
69 ROK 2023

LICZBA MEDALI/TYTUŁÓW
ZDOBYTYCH PRZEZ
SPORTOWCÓW/KLUBY

LICZBA UCZESTNIKÓW
ZAJĘĆ OFEROWANYCH PRZEZ
KLUBY SPORTOWE (OSOBA/KLUB)

239 ROK 2024
328 ROK 2023

Imprezy sportowe

Cracovia Maraton z
biegami towarzyszącymi

XXI Memoriał Huberta
Jerzego Wagnera

Cavaliada Kraków

Tauron Puchar
Polski mężczyzn

Puchar Świata
w Słalomie Kajakowym

81. Tour de Pologne

Wydatki na Dziedzinę

Wydatki Budżetu Miasta Krakowa na Dziedzinę

Sport i rekreacja: **1,70%**

Barometr Krakowski 2024

90,6% mieszkańców jest zadowolonych
z dostępności infrastruktury sportowej
(**81,4% w roku 2022**)

30,5% mieszkańców uprawia
regularnie aktywność fizyczną
(**34,6% w roku 2022**)

WYDATKI W DZIEDZINIE SPORT I REKREACJA
ZREALIZOWANE W 2024 ROKU

Rodzaj wydatków	Wydatki (zł)	Wydatki (%)
Ogółem	167 277 977	100
Dokapitalizowanie spółek miejskich	30 997 775	18,5
Wydatki inwestycyjne	43 890 465	26,3
Wydatki bieżące	92 389 737	55,2

IV.11.1. Wprowadzenie do Dziedziny Sport i rekreacja

W ramach Dziedziny Sport i rekreacja Gmina Miejska Kraków stwarza i zapewnia warunki organizacyjne i infrastrukturalne, zapewniające możliwość uprawiania sportu i czerpania z niego korzyści zdrowotnych i rekreacyjnych. W ramach Dziedziny realizowane są trzy Usługi publiczne:

- Zapewnienie dostępności bazy i oferty sportowej i rekreacyjnej (S-1)
- Zapewnienie dzieciom i młodzieży oferty sportowej i rekreacyjnej (S-2)
- Wspieranie inicjatyw w zakresie sportu wyczynowego (S-3)

Dokumentem określającym kierunki polityki Miasta w zakresie rozwoju sportu w Krakowie jest uchwała nr LXXV/2120/21 z 15 grudnia 2021 roku w sprawie przyjęcia „Programu rozwoju sportu w Krakowie na lata 2021-2025”. Dokument ten pełni rolę polityki. Został opracowany i procedowany przez grupę Radnych Miasta Krakowa z Komisji Sportu i Kultury Fizycznej.

Treść i zakres dokumentu obejmują realizowane w Dziedzinie Sport i rekreacja Usługi publiczne oraz wiązki projektów inwestycyjnych. Obejmuje on zarówno problematykę związaną z zapewnieniem infrastruktury sportowej oraz atrakcyjnej oferty sportowej skierowanej do różnych grup docelowych.

Ważnym elementem działań GMK związanych z realizacją Usług publicznych były działania spółki Arena Kraków SA, które oddziaływały nie tylko na Dziedzinę Sport i rekreacja, ale także na Dziedziny: Kultura i ochrona dziedzictwa oraz Turystyka i promocja. Działania Spółki polegały na organizacji wydarzeń i imprez głównie o charakterze sportowym i artystycznym, o zasięgu ponadlokalnym, często międzynarodowym i służyły realizacji celu SRK 2030: I.1: Kraków – węzłem w sieci metropolii Polski, Europy i świata. W 2024 roku koszty operacyjne Spółki związane z tym celem wyniosły 32 311 700 zł.

IV.11.2. Charakterystyka Usług publicznych

IV.11.2.1. Usługa publiczna S-1 Zapewnienie dostępności bazy i oferty sportowej i rekreacyjnej

W ramach Usługi realizowane są zadania związane z utrzymaniem i udostępnianiem gminnych obiektów sportowych i rekreacyjnych oraz zadania związane z realizacją ogólnodostępnej oferty sportowej tj. imprez, wydarzeń, akcji, szkoleń.

Tabela IV.11.1. Baza oraz oferta sportowo-rekreacyjna

	Symbol	2022	2023	2024
Stan gminnej infrastruktury sportowo - rekreacyjnej (%)	W4_S	57,5	64,9	64,6
Atrakcyjność wybranych imprez rekreacyjnych i sportowych (osoby)	W6_S	3 487	5 010	6 380
Dynamika przyrostu liczby osób uczestniczących w projektach sportowo-rekreacyjnych (osoby)	W2_S	218 049	247 715	254 830

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

W 2024 roku Zarząd Infrastruktury Sportowej utrzymywał 103 obiekty sportowe i rekreacyjne, przeprowadzając w nich 15 remontów. **Stan gminnej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej** obrazuje **Wskaźnik W4_S** przedstawiający stosunek obiektów w stanie dobrym i bardzo dobrym do wszystkich obiektów, który wyniósł 64,6%.

Ważnym działaniem ukierunkowanym na zwiększenie zainteresowania mieszkańców aktywnym trybem życia były – cykliczne od wielu lat - imprezy sportowe organizowane przez Zarząd Infrastruktury Sportowej w Krakowie. Do strategicznych imprez cieszących się co roku dużą popularnością zaliczyć należy: **Cracovia Maraton, Tour de Pologne, Bieg Trzech Kopców, Bieg Sylwestrowy, Cracovia Półmaraton Królewski.**

Atrakcyjność imprez mierzona jest liczbą uczestników, którą obrazuje **Wskaźnik W6_S Atrakcyjność wybranych imprez rekreacyjnych i sportowych.** Przedstawia on średnią arytmetyczną liczby osób uczestniczących w wymienionych wyżej imprezach.

Wskaźnikiem obrazującym również zainteresowanie mieszkańców Krakowa uprawianiem różnorodnej aktywności fizycznej jest **W2_S Liczba osób uczestniczących w projektach sportowo-rekreacyjnych**, który opisuje zbiorczo liczbę uczestników ogólnodostępnych akcji, wydarzeń, imprez i programów.

Zdecydowany wzrostowy trend wartości wskaźnika **W6_S** był związany ze zauważalnym w ostatnich latach zainteresowaniem i idącym za tym uczestnictwem w dużych imprezach rekreacyjnych i sportowych.

IV.11.2.2. Usługa publiczna S-2 Zapewnienie dzieciom i młodzieży oferty sportowej i rekreacyjnej

Usługa S-2 obejmuje upowszechnianie kultury fizycznej wśród dzieci i młodzieży poprzez miejskie programy sportowe, oferowane przez Zarząd Infrastruktury Sportowej w Krakowie, a także programy sportowe i pozaszkolne zajęcia sportowo-rekreacyjne, realizowane przez placówki oświatowo-wychowawcze o charakterze sportowo-rekreacyjnym: Krakowski Szkolny Ośrodek Sportowy, Międzyszkolny Ośrodek Sportowy Kraków Wschód, Międzyszkolny Ośrodek Sportowy Kraków Zachód oraz kluby sportowe.

Tabela IV.11.2. Atrakcyjność zajęć sportowych w latach 2022-2024

	Symbol	2022	2023	2024
Atrakcyjność zajęć miejskich programów rekreacyjno-sportowych (osobo-wejście)	W7_S	172 388	194 159	188 347
Atrakcyjność pozaszkolnych zajęć sportowych i rekreacyjnych (osoby)	W8_S	18 960	19 090	21 179
Atrakcyjność zajęć oferowanych przez kluby sportowe (osoby/klub)	W9_S	246	328	239

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Wartość wskaźnika **W7_S** zmniejszyła się z 194 159 do 188 347 osobo-wejść. Analizując wartość tego wskaźnika w perspektywie wieloletniej można zaobserwować pewną sezonowość jego wartości – co drugi rok spada znacząco liczba osób uczestniczących w ofercie sportowej i rekreacyjnej. Wpływ na wartość tego wskaźnika mogą mieć czynniki zewnętrzne i wewnętrzne. Do czynników zewnętrznych zaliczyć można malejące zainteresowanie

społeczeństwa uprawianiem wybranych aktywności fizycznych w całej Polsce, warunki atmosferyczne oraz popularność poszczególnych dyscyplin sportowych. Do czynników wewnętrznych zaliczyć należy zaangażowanie i profesjonalizm realizatorów poszczególnych programów, sumienność w zbieraniu danych o liczbie uczestników, ale przede wszystkim zapewnienie odpowiedniego finansowania miejskich programów sportowych, uwzględniającego rosnące stawki wynagrodzeń i koszty eksploatacyjne.

Wzrost wskaźnika **W8_S** w 2024 roku obrazuje większe zainteresowanie pozaszkolnymi zajęciami sportowymi wśród dzieci i młodzieży.

Można zaobserwować wahania wartości wskaźnika **W9_S** obrazującego kondycję klubów sportowych.

W roku 2024 przeprowadzono konkurs projektów dla klubów sportowych na realizację zadań w zakresie wspierania rozwoju sportu w Krakowie. Zawarto 75 umów na łączną kwotę 2 880 000 zł.

IV.11.2.3. Usługa publiczna S-3 Wspieranie inicjatyw w zakresie sportu wyczynowego

Wspieranie sportu wyczynowego było jednym z elementów współpracy Miasta z klubami i związkami sportowymi. Sukcesy sportowców przekładają się na wzrost zainteresowania społeczeństwa uprawianiem danych dyscyplin sportu.

Miasto wspiera krakowskie kluby sportowe poprzez dofinansowanie zajęć sportowych w ramach realizacji zadania własnego Gminy Miejskiej Kraków w zakresie sprzyjania rozwojowi sportu.

W zakresie współpracy z klubami i organizacjami sportowymi określone są zasady, cele priorytetowe i zadania publiczne w obszarze sportu, których realizacja związana była z ich finansowaniem z budżetu Gminy Miejskiej Kraków na podstawie przepisów ustawy o sporcie oraz ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

W 2024 roku w ramach konkursów grantowych oraz naboru ofert na podstawie przepisów art. 19a ustawy z 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie przekazano kwotę 3 396 644 zł dla 128 klubów sportowych, których adresatami było 39 601 osób.

W ubiegłym roku Miasto przyznało stypendia sportowe na łączną kwotę 716 300 zł.

Wskaźnik W3_S Liczba medali/tytułów zdobytych przez krakowskich sportowców/kluby sportowe opiera się na danych ze złożonych wniosków stypendialnych oraz wniosków o przyznanie dotacji na wsparcie realizacji projektu z zakresu sportu przez kluby sportowe:

- 2024: 105 szt.
- 2023: 69 szt.
- 2022: 56 szt.

IV.11.3. Wybrane inwestycje w Dziedzinie Sport i rekreacja

W 2024 roku zrealizowano w ramach Dziedziny następujące wybrane zadania inwestycyjne:

- modernizacja infrastruktury sportowej na terenie WLKS Krakus - Swoszowice, ul. Moszyńskiego 9,
- KS Grębałowianka - modernizacja obiektów sportowych,
- modernizacja stadionu MKS Cracovia, ul. J. Kałuży 1,
- budowa kompleksu sportowego wraz ze świetlicą środowiskową na terenie os. Mogiła,
- budowa hali sportowej przy VIII LO, ul. Grzegorzeczka 24,
- modernizacja infrastruktury na terenie klubów sportowych – KS Nadwiślan,
- sportowy kompleks na Złotym Wieku – SP nr 77,
- boisko sportowe na terenie tzw. „Parku Woźniców”,
- Klub Sportowy Bronowianka – modernizacja,
- Szkoła Podstawowa nr 129, os. Na Wzgórzach 13a – modernizacja zaplecza szatniowego „Orlika”,
- modernizacja przyszkolnej infrastruktury sportowej oraz placu zabaw – SP 151, ul. W. Lipińskiego,
- modernizacja infrastruktury na terenie klubów sportowych – montaż ogrodzenia Przystani Wodnej przy ul. Stanisławy Dowgiałło 1-3 (YCP Kraków),
- modernizacja infrastruktury na terenie klubów sportowych – dostawa wraz z instalacją podglądu wizyjnego na potrzeby Speedway Kraków przy ul. Odmogile,
- modernizacja infrastruktury na terenie klubów sportowych – wykonanie chodnika betonowego przy zapleczu kontenerowym szatniowo-sanitarnym na terenie LKS Złomex Branice,
- modernizacja infrastruktury na terenie klubów sportowych – budowa trybun przy boisku do koszykówki 3x3 Hala Cracovia Centrum Sportu Niepełnosprawnych w Krakowie,
- modernizacja infrastruktury na terenie klubów sportowych – rozbudowa systemu monitoringu wizyjnego lodowiska przy ul. M. Siedleckiego w Krakowie.

Rozpoczęto nowe inwestycje wieloletnie m. in.:

- budowa nowoczesnego kompleksu basenowego Clepardii,
- budowa nowego boiska treningowego KS Borek,
- Zespół Szkół Specjalnych nr 11, al. A. Dygasińskiego 25 – budowa sali rehabilitacyjno-sportowej.

Kontynuowano prace nad inwestycjami:

- budowa nowoczesnego kompleksu basenowego Clepardii,
- budowa hali widowiskowo-sportowej dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych na terenie XXX Liceum Ogólnokształcącego w Krakowie, os. Dywizjonu 303 blok 66,
- RKS Juvenia – modernizacja infrastruktury klubowej.

IV.11.4. Finanse

Tabela IV.11.3. Wydatki Budżetu Miasta w Dziedzinie Sport i rekreacja zrealizowane w 2024 roku według rodzajów wydatków

Rodzaj wydatków	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	167 277 977	100
Dokapitalizowanie spółek miejskich	30 997 775	18,5
Wydatki inwestycyjne	43 890 465	26,3
Wydatki bieżące	92 389 737	55,2

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

Tabela IV.11.4. Wydatki Budżetu Miasta w Dziedzinie Sport i rekreacja zrealizowane w 2024 roku w podziale na Usługi

Usługa publiczna	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	167 277 977	100
Zapewnienie dostępności bazy i oferty sportowej i rekreacyjnej (S-1)	26 682 742	16
Zapewnienie dzieciom i młodzieży oferty sportowej i rekreacyjnej (S-2)	50 704 660	30,3
Wspieranie inicjatyw w zakresie sportu wyczynowego (S-3)	2 519 773	1,5
Wydatki niezwiązane bezpośrednio z realizacją usług	87 370 802	52,2

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

Tabela IV.11.5. Wydatki spółek miejskich w Dziedzinie Sport i rekreacja zrealizowane w 2024 roku¹

Nazwa spółki	Wydatki (w zł)
Arena Kraków SA	32 311 700

¹ Wydatki spółek, których źródłem nie jest budżet Miasta Krakowa

Źródło: Raport Zarządu spółki AK SA za 2024 rok

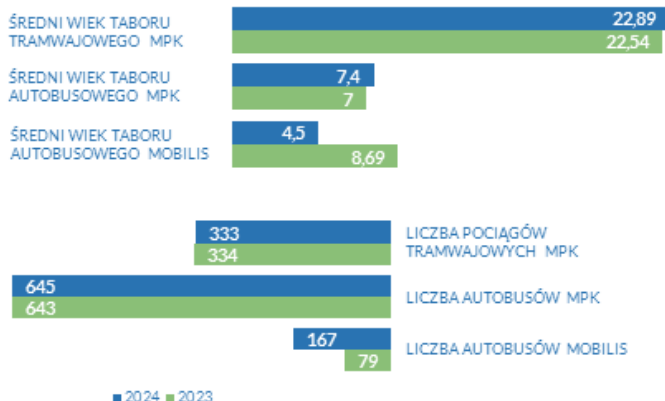

IV.12. TRANSPORT

Transport

Transport zbiorowy

202 linie autobusowe **27** linii tramwajowych ROK 2024
194 linie autobusowe **27** linii tramwajowych ROK 2023

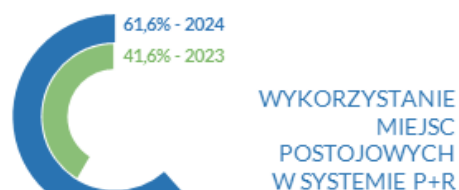

Parkingi

LICZBA PARKINGÓW P+R **10** ROK 2024
6 ROK 2023

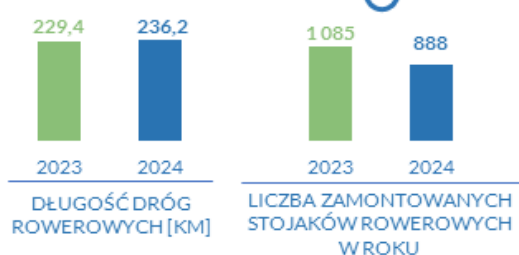
1 625 ROK 2024
873 ROK 2023

LICZBA MIEJSC POSTOJOWYCH NA PARKINGACH P+R

Infrastruktura drogowa

Infrastruktura rowerowa

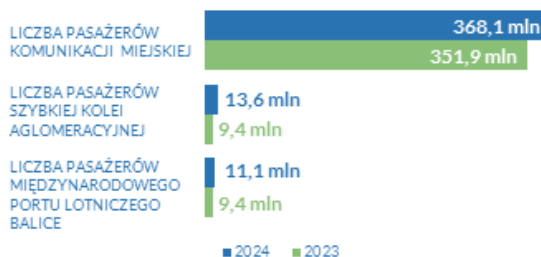

23,64 km ROK 2024
42,71 km ROK 2023

ZMODERNIZOWANA NAWIERZCHNIA DRÓG

Pasażerowie

Transport indywidualny

LICZBA ZAREJESTROWANYCH SAMOCHODÓW OSOBOWYCH **494 644** ROK 2024
592 462 ROK 2023

WYDATKI W DZIEDZINIE TRANSPORT ZREALIZOWANE W 2024 ROKU

Rodzaj wydatków	Wydatki (zł)	Wydatki (%)
Ogółem	1 734 031 676	100
Wydatki inwestycyjne	272 359 355	15,7
Wydatki bieżące	1 411 808 321	81,4
Dokapitalizowanie spółek miejskich	49 864 000	2,9

Wydatki na Dziedzinę

Wydatki Budżetu Miasta Krakowa na Dziedzinę Transport: **17,59%**

IV.12.1. Wprowadzenie do Dziedziny Transport

Zarządzanie transportem w Krakowie ma na celu stworzenie sprawnego i bezpiecznego systemu przemieszczania się osób i towarów, minimalizującego negatywny wpływ na środowisko i jakość życia mieszkańców. Działania podejmowane w ramach Dziedziny dążą do zapewnienia dostępności komunikacyjnej zarówno w Krakowie, jak i w obszarze metropolitalnym (obejmującym 19 gmin) i realizowane są w duchu zrównoważonej mobilności. Kierunki rozwoju transportu w Krakowie określa cel operacyjny IV.4 Strategii Rozwoju Krakowa "Przyjazny mieszkańcom, efektywny i ekologiczny system transportowy" oraz "Polityka Transportowa dla Miasta Krakowa na lata 2016–2025".

Działania Miasta w tej dziedzinie obejmują:

- **Usługi publiczne:**
  - Zarządzanie transportem zbiorowym (T-1)
  - Zarządzanie infrastrukturą transportową (T-2)
  - Zarządzanie ruchem (T-3)
- **Programy strategiczne (operacjonalizacja Polityki Transportowej i Strategii Rozwoju Krakowa):**
  - PS/T1/2013 Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Krakowa i gmin sąsiednich.
  - PS/T3/2012 Program obsługi parkingowej dla Miasta Krakowa.
- **Portfel Projektów:**
  - PP/T1/2024 Plan Zrównoważonej Mobilności Metropolii Krakowskiej
- **Dokument Kierunkowy:**
  - PS/T2/2015 Studium podstawowych tras rowerowych (wcześniej Program, obecnie realizowany poprzez wiązkę projektów).

IV.12.2. Charakterystyka Usług publicznych

IV.12.2.1. Usługa publiczna T-1 Zarządzanie transportem zbiorowym

W 2024 roku Zarząd Transportu Publicznego w Krakowie (ZTP) odpowiadał za organizację i zarządzanie publicznym transportem zbiorowym na liniach komunikacyjnych w Krakowie i aglomeracji krakowskiej, objętych stosownymi porozumieniami. Usługi przewozowe w Krakowie świadczyło dwóch operatorów: Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne SA w Krakowie (MPK SA) oraz Mobilis sp. z o.o. Na mocy umów z Gminą Miejską Kraków, MPK obsługiwało linie autobusowe i tramwajowe, a Mobilis linie autobusowe, w ramach systemu Komunikacji Miejskiej w Krakowie. Przewozy realizowano na terenie Krakowa oraz w 19 gminach aglomeracji krakowskiej, zgodnie z zawartymi porozumieniami międzygminnymi.

Funkcjonujący od 2006 roku model zarządzania i finansowania lokalnego transportu zbiorowego w Krakowie opiera się na następujących zasadach:

- w ramach wyspecjalizowanej jednostki miejskiej funkcjonują struktury organizacyjne zajmujące się organizowaniem i regulowaniem komunikacji miejskiej na obszarze Gminy Miejskiej Kraków, a od 1 stycznia 2008 roku także w imieniu gmin – sygnatariuszy porozumień międzygminnych, na terenie aglomeracji krakowskiej,
- Gmina Miejska Kraków, której na mocy zawartych porozumień powierzono zadanie stanowienia przepisów taryfowych oraz organizacji gminnych przewozów pasażerskich o charakterze użyteczności publicznej w obszarze objętym integracją

międzygminną, zapewnia usługi przewozu osób w ramach systemu Komunikacja Miejska w Krakowie (KMK),

- obowiązują długoterminowe umowy o świadczenie usług publicznych zawarte z dwoma operatorami: Miejskim Przedsiębiorstwem Komunikacyjnym SA w Krakowie oraz firmą Mobilis Sp. z o.o.,
- wpływy ze sprzedaży biletów stanowią dochód budżetu Miasta; corocznie w budżecie Miasta Krakowa są rezerwowane środki na zapłatę wynagrodzenia za realizację umów Wykonawcom usług komunikacyjnych.

W 2024 roku kontynuowane były działania mające na celu rozszerzenie siatki połączeń Komunikacji Miejskiej w Krakowie i objęcie obsługą kolejnych obszarów miasta. Było to możliwe między innymi dzięki rozpoczęciu obowiązywania nowej, dziesięcioletniej umowy z operatorem Mobilis Sp. z o.o., na podstawie której do ruchu wprowadzono 89 nowych autobusów.

Łącznie obaj operatorzy obsługiwali **202 linie autobusowe** (razem z liniami nocnymi i sezonowymi).

MPK SA obsługiwało również **27 linii tramwajowych**, o łącznej **długości 375 km**.

W 2024 roku autobusy komunikacji zbiorowej przejechały łącznie 46 445 977 wozokilometrów (na liniach).

W 2024 roku krakowskie tramwaje przejechały łącznie 16 286 409 pociągokilometrów (bez dojazdów).

Rok 2024 był kolejnym rokiem, w którym nastąpił wzrost liczby pasażerów przewiezionych Komunikacją Miejską w Krakowie w stosunku do ubiegłego roku, o ponad 4%, co przedstawia Miernik M16_T (dane szacunkowe):

- **2024: 368,1 mln osób**
- 2023: 351,9 mln osób
- 2022: 345,8 mln osób

Zmiany w komunikacji miejskiej i aglomeracyjnej

W ciągu roku 2024 uruchomiono następujące nowe linie komunikacyjne:

108 (Bronowice Małe – Wizjonerów),
 116 (Czerwone Maki P+R - Podgórk Tynieckie),
 126 (Bronowice Małe - Osiedle Podwawelskie),
 147 (Nowy Kleparz – Żabiniec),
 148 (Zajezdnia Płaszów - Czyżyny Dworzec),
 156 (Czerwone Maki P+R – Sidzina),
 198 (Mistrzejowice – Zakole),
 210 (Bronowice Małe - Modlniczka Centrum Logistyczne),
 288 (Bronowice Małe - Zabierzów Młyn),
 298 (Bronowice Małe - Nielepice Pętla),
 476 (Czerwone Maki P+R - Kostrze OSP),
 496 (Łagiewniki - Kostrze OSP).

Dodatkowo na terenie gmin Zabierzów oraz Zielonki, będących stronami Porozumień Międzygminnych, przeprowadzono modernizację siatki połączeń KMK, podwojono częstotliwość linii 211 oraz 225 oraz wprowadzono do obsługi nowy obszar na terenie gminy Kocmyrów-Luborzyca poprzez uruchomienie połączenia do sołectwa Wilków (linia 232 oraz 202).

W celu integracji taryfowo-biletowej komunikacji miejskiej oraz transportu kolejowego, w cenniku Komunikacji Miejskiej w Krakowie funkcjonuje (od sierpnia 2023 roku) oferta Biletu Metropolitalnego, w ramach którego pasażerowie mają możliwość wykonywania podróży nie tylko pojazdami KMK oraz pociągami Kolei Małopolskich PolRegio i Kolei Śląskich, ale również Małopolskimi Liniami Dostawowymi Kolei Małopolskich oraz pojazdami komunikacji gminnych. Bilet obejmuje gminy: Wieliczka, Skawina, Niepołomice, Michałowice, Wielka Wieś, Zielonki. W 2024 roku liczba sprzedanych Biletów Metropolitalnych wyniosła 732 078 sztuk (dla porównania w 2023 roku 307 866 sztuk). Pokazuje to, że integracja taryfowa różnych środków transportu, np.: kolei aglomeracyjnej z komunikacją miejską, zwiększa atrakcyjność transportu zbiorowego. W ramach oferty Biletu Metropolitalnego funkcjonuje również dodatkowa oferta w dystrybucji Kolei Małopolskich rozszerzająca standardową ofertę na obszar województwa małopolskiego.

IV.12.2.2. Usługa publiczna T-2 Zarządzanie infrastrukturą transportową

Infrastruktura transportowa obejmuje przede wszystkim sieć dla autobusów i tramwajów, drogi i ulice, parkingi (w tym P+R), ciągi piesze oraz trasy rowerowe.

Tabor autobusowy i tramwajowy

W 2024 roku MPK SA w Krakowie dysponowało 333 pociągami tramwajowymi oraz **645 autobusami**; natomiast drugi z operatorów – Mobilis sp. z o.o. posiadał **167 autobusów**. Średnia liczba pojazdów w ruchu w ciągu doby to 230 tramwajów i 625 autobusów (stan na koniec 2024 roku łącznie dla obu operatorów). **Średni wiek taboru tramwajowego to 22,89 lat**, natomiast **autobusowego – 7,4 lat** (dla pojazdów będących własnością **MPK SA w Krakowie**) oraz **4,5 lat** w przypadku autobusów operatora **Mobilis sp. z o.o.**

W 2024 roku udział taboru tramwajowego powyżej 15-tu lat - **Wskaźnik W44_T** - utrzymywał się na zbliżonym poziomie w stosunku do roku poprzedniego i wyniósł **52,7%** (w 2023 roku - 53%, w 2022 roku - 63%). Udział taboru autobusowego powyżej 10-ciu lat - **Wskaźnik W43_T** - w 2024 roku wyniósł **29%** (w 2023 roku - 17%, w 2022 roku - 19%).

Torowiska

O poprawie warunków podróży świadczy rosnący kolejny rok udział torowisk zmodernizowanych w sieci **Wskaźnik W12_T**, który w 2024 roku ponownie przekroczył przyjętą wartość optymalną (wartość 90%) i osiągnął poziom **94,8%**, w 2023 roku było to 93,6%, w 2022 roku - 92%. Wskazany dobry wynik odzwierciedla również malejący sukcesywnie udział długości zidentyfikowanych torowisk wymagających modernizacji **Wskaźnik W4_T**, który w 2024 roku wyniósł **5,2%**, w 2023 roku - 6,4%, w 2022 roku - 8%.

Sieć drogowo-uliczna

W 2024 roku zmodernizowano 23,64 km nawierzchni dróg, dla porównania w 2023 roku zmodernizowano 42,71 km nawierzchni dróg. W 2024 roku odsetek zidentyfikowanych

kilometrów dróg wymagających modernizacji **Wskaźnik W3_T** wzrósł i wynosił **25,9%**, w 2023 roku – 15,7%, w 2022 roku – 8,4%. Należy zaznaczyć, że modernizacje dróg stanowią jeden z istotniejszych elementów poprawy komfortu podróżowania w mieście, w tym komfortu podróżowania komunikacją autobusową.

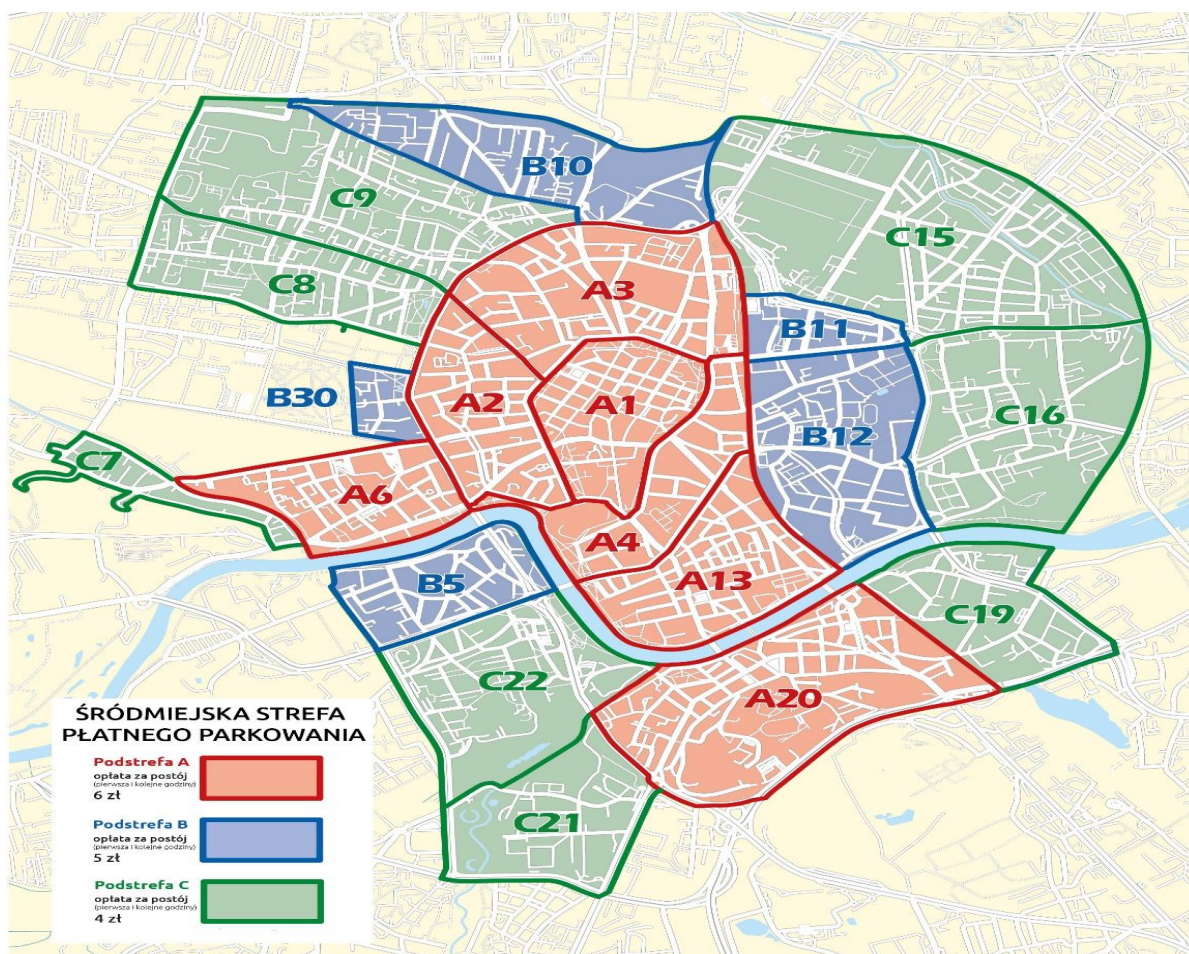
Parkingi i miejsca postojowe

Funkcjonowanie Obszaru Płatnego Parkowania na terenie Krakowa reguluje uchwała nr LXXXIX/2177/17 Rady Miasta Krakowa z 22 listopada 2017 roku w sprawie ustalenia strefy płatnego parkowania, ustalenia opłat za postój pojazdów samochodowych na drogach publicznych w strefie płatnego parkowania, wprowadzenia opłaty abonamentowej dla niektórych użytkowników dróg oraz sposobu pobierania tych opłat (t. j. Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z 2021 r. poz. 3515).

Charakterystyka Obszaru Płatnego Parkowania na terenie Krakowa w 2024 roku:

- liczba miejsc parkingowych w strefie wyniosła 20 823,
- na terenie strefy płatnego parkowania w Krakowie znajdowało się w sumie 969 parkomatów, w tym 857 urządzeń z płatnością elektroniczną,
- wydanych zostało 42 445 szt. abonamentów postojowych w tym 12 649 szt. za pośrednictwem sklepu internetowego.

Rysunek IV.12.1 Strefa płatnego parkowania wg stanu na 31.12.2024 roku

Źródło: ZDMK

Zadania związane z zarządzaniem i funkcjonowaniem parkingów Parkuj i Jedź (P+R) na terenie Gminy Miejskiej Kraków od 1 kwietnia 2021 roku spoczywają na Zarządzie Transportu Publicznego w Krakowie.

Zgodnie z przyjętą polityką parkingową, niezależnie od Obszaru Płatnego Parkowania, w Krakowie funkcjonują uzupełniające się systemy dwóch rodzajów parkingów. Pierwszy to parkingi kubaturowe, znajdujące się w Śródmieściu Krakowa, które działają na zasadach komercyjnych. Drugi z systemów to "Parkuj i Jedź" P+R, który jest ściśle powiązany z komunikacją miejską, a parkingi są lokalizowane w rejonach pętli tramwajowych i ważniejszych punktów przesiadkowych.

W 2024 roku w Krakowie funkcjonowały parkingi „Parkuj i Jedź” w systemie zamkniętym:

1. P+R Czerwone Maki,
2. P+R Kurdwanów,
3. P+R Nowy Bieżanów,
4. P+R Mały Płaszów,

oraz w systemie otwartym:

1. P+R Mydlniki,
  2. P+R Swoszowice
- i uruchomione w 2024 roku:
3. P+R Górka Narodowa z 465 miejscami parkingowymi,
  4. P+R Krowodrza Górka z 109 miejscami parkingowymi,
  5. P+R Pachońskiego z 95 miejscami parkingowymi,
  6. P+R Prądnik Czerwony z 83 miejscami parkingowymi.

W systemie „Parkuj i Jedź” łącznie w 2024 roku funkcjonowało 10 parkingów posiadających do dyspozycji 1 625 miejsc postojowych, dla porównania w 2023 roku do wykorzystania pozostawały 873 miejsca parkingowe. Wykorzystanie miejsc postojowych w systemie P+R (**Wskaźnik W6_T**) wynosiło w 2024 roku 61,6%, dla porównania w 2023 roku 41,6%.

Istotą funkcjonowania systemu "Parkuj i jedź" jest przejęcie przez transport publiczny większości podróży wykonywanych samochodami osobowymi z obszarów zewnętrznych do Krakowa, a w szczególności do centrum miasta. Atrakcyjna oferta, sprawna komunikacja publiczna oraz możliwość kontynuowania podróży na podstawie biletu parkingowego, stanowić ma dla użytkowników zachętę i rekompensatę za ograniczoną dostępność wjazdu samochodem do centrum miasta. Lokalizowanie parkingów realizowanych w tym systemie bezpośrednio przy przystankach Komunikacji Miejskiej (KMK) ma dodatkowo uatrakcyjnić ofertę i stanowić alternatywę, a także sposób na podróżowanie po mieście.

Z parkingów zamkniętych bezpłatnie mogą korzystać posiadacze aktywnych tradycyjnych plastikowych kart z zapisanym ważnym biletem komunikacji miejskiej, takich jak: Krakowska Karta Miejska (KKM), Małopolska Karta Aglomeracyjna (MKA), Karta Krakowska (KK), Elektroniczna Legitymacja Studencka (ELS), Elektroniczna Legitymacja Doktoranta (ELD), elektroniczna karta wydana w ramach programu: „Krakowska Karta Rodzinna 3+” oraz urządzenia mobilnego z aplikacją, na której zapisany jest bilet KMK.

Infrastruktura rowerowa

W 2024 roku powstało 6,8 km dróg dla rowerów oraz innej infrastruktury rowerowej. Ogólna długość dróg dla rowerów w Krakowie wyniosła 236,2 km (w 2023 roku – 229,4 km), co stanowi wzrost o 3%. Nowe odcinki infrastruktury rowerowej obejmowały:

- infrastrukturę w rejonie Przylasku Rusieckiego (0,35 km),
- drogę łączącą ul. I. Stella-Sawickiego z Małopolskim Centrum Nauki przy al. gen. T. Bora - Komorowskiego (0,92 km),
- ciągi pieszo-rowerowe w lokalizacjach: al. Jana Pawła II/ul. Ułanów (0,065 km),
- ul. Powstańców (0,155 km),
- ul. Nowohucka (0,011 km),
- ul. Kobierzyńska (0,041 km),
- łącznik rowerowy na terenie Parku Kolejowego (0,045 km),
- drogi dla rowerów i ciąg pieszo-rowerowy w ramach rozbudowy al. 29 Listopada (4,8 km i 0,4 km).

W 2024 roku zamontowano 888 stojaków rowerowych, z czego 769 szt. w ramach zadania realizowanego przez ZTP, 12 szt. w ramach inwestycji ZDMK oraz 107 szt. w ramach inwestycji ZZM. Zamontowano również 31 nowych stacji naprawy rowerów – 30 w ramach zadania ZTP, 1 w ramach zadania ZZM.

Kontynuowano pilotażową wypożyczalnię rowerów elektrycznych Park-e-Bike, umożliwiającą bezpłatne wypożyczenia ze stacji przy P+R Czerwone Maki, P+R Mały Płaszów, P+R Kurdwanów i P+R Nowy Bieżanów. W systemie dostępne były 143 rowery. Od 30 listopada stacje systemu zostały tymczasowo zamknięte, a ich wznowienie planowane jest na wiosnę 2025 roku, z dodatkowymi stacjami na północy Krakowa. W 2024 roku odnotowano 14 286 wypożyczeń rowerów, a średnia długość wypożyczenia rowerów wynosiła 3 godz. 48 min.

Miejska długoterminowa wypożyczalnia rowerów LajkBike w 2024 roku oferowała 1 000 rowerów, w tym 500 ze wspomaganie elektrycznym. Na koniec roku zarejestrowanych było 3 740 osób i zawarto łącznie 3 342 umowy na wynajem rowerów. W systemie dostępne były dwa typy rowerów: tradycyjny z 3-biegową przerzutką oraz elektryczny z 7-biegową przerzutką, zalecany na dłuższe odległości. Rowery LajkBike można było użytkować na terenie Krakowa oraz w strefie buforowej (1 km od granic miasta), a od 2025 roku system obejmie również gminy sąsiednie.

W 2024 roku na 17 licznikach ruchu rowerowego zarejestrowano 8 482 614 przejazdów (w 2023 roku – 7 932 684), co oznacza wzrost o 6,5%. Największe natężenie ruchu odnotowano na ul. Mogilskiej – 864 102 przejazdy, co stanowi wzrost o 5,6% w porównaniu do 2023 roku, w którym zarejestrowano 815 433 przejazdy.

IV.12.2.3. Usługa publiczna T-3 Zarządzanie ruchem

W Krakowie funkcjonuje Centrum Sterowania Ruchem, gromadzące wszystkie informacje o tym, co dzieje się na ulicach, chodnikach i torach w mieście. Działanie Centrum opiera się głównie na monitoringu oraz dwóch systemach: Systemie Sterowania Ruchem UTCS, odpowiedzialnym za sterowanie sygnalizacjami świetlnymi oraz za nadzór nad ich prawidłowym funkcjonowaniem i Systemie Nadzoru Ruchu Tramwajowego TTSS,

odpowiedzialnym za nadzór nad ruchem tramwajów oraz za sterowanie tablicami informacji pasażerskiej.

W 2024 roku udział długości sieci transportu zbiorowego objętych systemami sterowania ruchem **Wskaźnik W14_T** wyniósł **48,6%**; to przyrost długości o 7 km (dzięki inwestycji pn.: Przebudowa ze zwiększeniem zakresu ITS na al. 29 Listopada oraz Górka Narodowa). Łącznie długość sieci transportu zbiorowego objętych systemami sterowania ruchem wynosi 282 km.

Na dzień 31 grudnia 2024 roku na terenie Gminy Miejskiej Kraków zarejestrowane były łącznie 494 644 samochody osobowe. W porównaniu z rokiem ubiegłym, w którym zarejestrowane były 592 462 samochody osobowe, wykazana liczba zarejestrowanych pojazdów jest niższa, co ma związek z ustawowym wygaszeniem 138 149 decyzji o rejestracji pojazdów wydanych w Urzędzie Miasta Krakowa przed 14 marca 2005 roku dla pojazdów, które od 10 lat lub więcej nie miały ważnego okresowego badania technicznego oraz ważnej polisy OC.

Informacje dotyczące bezpieczeństwa ruchu drogowego

Gmina Miejska Kraków sukcesywnie wprowadza działania celem wdrożenia zasad i rozwiązań chroniących wszystkich uczestników ruchu, niestety w odniesieniu do 2023 roku zwiększyła się liczba wypadków i najechania na pieszego, z 962 do 1 254.

W 2024 roku ogólna liczba wypadków i kolizji również wzrosła do 9 381 (w 2023 roku – 8 955, w 2022 roku – 8 954). W stosunku do 2023 roku zwiększyła się liczba rannych w wypadkach – 1 003 osoby, w 2023 roku - 794 osoby, natomiast zmalała liczba zabitych do 4 osób (w 2023 roku – 9 osób).

W 2024 roku wypadki z udziałem pieszych w ruchu drogowym stanowiły 13,4% (**Wskaźnik W5_T**), dla porównania w 2023 roku wartość wskaźnika wynosiła 10,7%.

IV.12.3. Ważniejsze inwestycje zrealizowane w 2024 roku przez Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne SA w Krakowie

Na stan Dziedziny Transport istotny wpływ miały projekty inwestycyjne realizowane przez spółkę miejską Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w Krakowie (MPK SA). Projekty inwestycyjne obejmowały m.in. zakup nowoczesnego, ekologicznego taboru tramwajowego i autobusowego, modernizację istniejącego taboru, rozbudowę infrastruktury ładowania autobusów elektrycznych oraz budowę i modernizację infrastruktury technicznej.

Ważniejsze inwestycje zrealizowane w 2024 roku przez Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne SA w Krakowie:

- Zakupy i modernizacje taboru tramwajowego

W 2024 roku w ramach odnowy taboru tramwajowego przeprowadzono modernizację 2 wagonów GT8U, w ramach której pojazdy zostały wyposażane w niską podłogę w części środkowej (w której znajduje się również platforma dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich), klimatyzację oraz system informacji pasażerskiej złożony z głosowych zapowiedzi i tablic elektronicznych. Została zachowana funkcja dwukierunkowej jazdy, która będzie wykorzystywana podczas remontów lub budowy nowych torowisk, gdy nie ma możliwości dojazdu do pętli. Zamontowano system

klimatyzacji przedziału pasażerskiego w 14 wagonach typu NGT6. Zakończono modernizację wagonu zabytkowego S2D i SN1, w trakcie modernizacji był wagon zabytkowy typu ND.

- Zakupy taboru autobusowego

W 2024 roku odebrano i skierowano do ruchu 4 autobusy mini o długości 7,4 metra, których dostawa była zaplanowana na 2023 rok, jednak z przyczyn niezależnych od Spółki uległa opóźnieniu. Pojazdy zostały zakupione w formie leasingu. Ich dostawcą było konsorcjum firm: Automet Group Spółka jawna i Millennium Leasing sp. z o.o. Autobusy mogą przewieźć jednocześnie do 30 pasażerów, w tym 13 na miejscach siedzących. Są dostosowane do przewozu osób z ograniczoną mobilnością: posiadają niską podłogę i platformę dla osób poruszających się na wózkach. Pojazdy są wyposażone w klimatyzację, monitoring oraz system głosowego zapowiadania przystanków, a ich silniki spełniają najwyższą europejską normę Euro 6. Są wykorzystywane do obsługi tras, gdzie ze względu na wąskie ulice nie mogą przejechać standardowe autobusy.

- Rozbudowa infrastruktury ładowania autobusów elektrycznych

W 2024 roku zakończono budowę stacji transformatorowych oraz stanowisk ładowania autobusów elektrycznych: przy ul. S. Stojałowskiego (Kurdwanów autobusy) oraz przy ul. Łużyckiej (Piaski Nowe).

Realizowano zadania z zakresu budowy kolejnej infrastruktury do ładowania autobusów elektrycznych, w tym:

- stanowiska ładowania autobusów elektrycznych przy ul. L. Rydygiera (os. Rżąka). Wykonawca wyłoniony w postępowaniu przetargowym prowadził prace zgodnie z umową zawartą w dniu 22 lipca 2024 roku. Realizacja prac została zaplanowana na 6 miesięcy, a następnie przez 2 miesiące będą prowadzone testy poprawności działania stanowiska. Odbiór prac oraz płatność nastąpią w 2025 roku,
- dwóch stanowisk ładowania autobusów elektrycznych na pętli autobusowej Kurdwanów przy ul. S. Stojałowskiego w Krakowie (etap II). Wykonawca wyłoniony w postępowaniu przetargowym prowadził prace zgodnie z umową zawartą w dniu 14 czerwca 2024 roku. Zakończenie zadania oraz płatność zostały zaplanowane na 2025 rok. Po zakończeniu zadania na pętli Kurdwanów będą funkcjonowały cztery stanowiska ładowania autobusów elektrycznych,
- trzech stanowisk ładowania autobusów elektrycznych na pętli autobusowej Azory przy ul. W. Weissa w Krakowie. Wykonawca wyłoniony w postępowaniu przetargowym prowadził prace zgodnie z umową zawartą w dniu 3 lipca 2024 roku. Realizację stanowisk zaplanowano na 6 miesięcy, a następnie 4 miesiące potrwa testowanie urządzeń, dlatego odbiór zadania oraz płatność nastąpią w 2025 roku,
- stanowisk ładowania autobusów elektrycznych wraz z budową stacji transformatorowej w Stacji Obsługi Autobusów Wola Duchacka. W 2024 roku przeprowadzono postępowanie przetargowe i wyłoniono Wykonawcę zadania, które jest realizowane w dwóch etapach. W ramach I etapu, realizowanego w 2024 roku, został wybudowany zbiornik retencyjny do zebrania i zwolnienia odpływu wody deszczowej o pojemności czynnej 504 m³ i objętości 545 m³. Na stropie zbiornika zbudowano stanowiska ładowania autobusów i parking dla nich. W ramach realizacji zadania docelowo powstanie 55 stanowisk ładowania autobusów. Kontynuacja zadania w ramach etapu II będzie prowadzona w 2025 roku.

- Pozostałe inwestycje:

Wyłoniono wykonawcę, zawarto umowę oraz zrealizowano I etap inwestycji polegającej na rozbudowie i modernizacji hali SO2 w Stacji Obsługi Tramwajów Nowa Huta oraz budowie wiaty dla tramwajów wraz z infrastrukturą wewnętrzną i zewnętrzną,

zagospodarowaniem terenu. W 2024 roku został zrealizowany stan surowy zamknięty. Pozostałe prace będą kontynuowane w 2025 roku w ramach zawartej umowy (II etap). Wykonano zabezpieczenie przeciwpożarowe sieci trakcyjnej w hali myjni Stacji Obsługi Tramwajów Nowa Huta. Opracowano dokumentację przebudowy układu torowego w rejonie ulic Brożka i Rzemieśniczej, adaptacji hali dla potrzeb obsługi tramwajów, budowy niezbędnej infrastruktury technicznej, w tym podstacji trakcyjnej oraz uzyskano prawomocną decyzję pozwolenia na budowę. Zakupiono 7 sztuk stacjonarnych automatów biletowych, typu MERA BS-209. Nowe automaty wyróżniają się większym 19 calowym głównym ekranem dotykowym oraz większym bocznym ekranem informacyjnym. Oparte są na nowocześniejszej architekturze oprogramowania, co ma skutkować ich bezawaryjnością i niezawodnością.

IV.12.4. Programy i polityki

Plan zrównoważonego rozwoju transportu zbiorowego dla Gminy Miejskiej Kraków i Gmin sąsiadujących PS/T1/2013

Podstawa prawna: uchwała nr LXXX/1220/13 Rady Miasta Krakowa z 28 sierpnia 2013 roku.
Daty obowiązywania: od 8 sierpnia 2013 r. do 31 grudnia 2024 r.

Cel ogólny, zakres i cele szczegółowe Programu (PS/T1/2013) określa **Deklaracja wyników**, którą sformułowano jako:

- „Zaplanowanie do 2024 roku przewozów o charakterze użyteczności publicznej, realizowanych na obszarze Miasta Krakowa i gmin sąsiednich, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju transportu

poprzez:

- wyznaczenie sieci i obszaru komunikacji pasażerskiej w ramach publicznego transportu zbiorowego,
- zapewnienie dostępności do usług transportu publicznego, w tym dla osób z niepełnosprawnościami,
- zapewnienie wysokiej jakości usług transportu publicznego w celu stworzenia realnej alternatywy dla realizacji podróży samochodami osobowymi,
- integrację transportu miejskiego z transportem regionalnym m.in. w zakresie taryfowo - biletowym, koordynacji rozkładów jazdy, informacji o usługach oraz budowę integracyjnych węzłów przesiadkowych,
- zmniejszenie negatywnego oddziaływania transportu na środowisko (budowa trakcji elektrycznych, wymiana autobusów na spełniające coraz bardziej restrykcyjne normy emisji spalin),
- utrzymanie założonej efektywności ekonomiczno-finansowej komunikacji miejskiej w ramach określonej polityki transportowej”,

tak, aby osiągnąć poniższe cele szczegółowe:

Tabela IV.12.1. Wskaźniki służące do oceny stopnia realizacji celów szczegółowych Planu zrównoważonego rozwoju transportu zbiorowego dla Gminy Miejskiej Kraków i Gmin sąsiadujących na lata 2013-2024 (PS/T1/2013)

Cel szczegółowy	Wskaźnik	Wartość docelowa w 2024 r.	2022	2023	2024
Udział transportu zbiorowego w przewozach osób na obszarze Miasta Krakowa i gmin sąsiednich był nie mniejszy niż na poziomie 60%	W2_T Udział transportu zbiorowego w podziale zadań przewozowych	Trend rosnący. Wartość znakomita 60%	34,9%	Brak badań społecznych „Barometru Krakowskiego” w 2023	42,4%
Zapewnić powstanie wszystkich linii tramwajowych planowanych w WPF i Studium zagospodarowania przestrzennego do 2024 roku	W10_T Dynamika zmian gęstości sieci transportu zbiorowego - geograficzna	Trend rosnący. Wartość znakomita 0,06 km	0,02 km	0,02 km	0,02 km
Zapewnić realizację wszystkich planowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych do roku 2024 (100% = 25)	W13_T Realizacja zintegrowanych węzłów przesiadkowych	Trend rosnący Wartość znakomita 100%	24%	24%	40%
Zapewnić realizację do 2024 roku wszystkich planowanych miejsc parkingowych w systemach P&R i B&R	W16_T Stopień realizacji liczby miejsc postojowych w systemie P&R	Trend rosnący. Wartość znakomita 100%	21,4%	21,45%	39,93%
Udział torowisk wymagających modernizacji był jak najniższy	W4_T Długość zidentyfikowanych torowisk wymagających modernizacji	Trend spadkowy. Wartość znakomita 10%	8,41%	6,43%	5,18%

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

W 2024 roku w ramach Programu realizowano różnorodne zadania, w tym związane z obsługą projektów inwestycyjnych, realizacją usług przewozowych w zakresie transportu publicznego na terenie Krakowa i gmin aglomeracji krakowskiej, zadań projektowych służących m.in. zmianie zachowań komunikacyjnych mieszkańców, planowaniu i promowaniu zrównoważonej mobilności oraz dążeniu do bardziej zrównoważonego systemu transportowego miasta. Zadania inwestycyjne realizowane w ramach Programu służyły rozwojowi infrastruktury transportu zbiorowego poprzez budowę i modernizację linii tramwajowych, budowę przystanków Szybkiej Kolei Aglomeracyjnej, budowę węzłów przesiadkowych wraz z zintegrowanymi z nimi parkingami typu P+R, rozwój sieci drogowo – ulicznej z uwzględnieniem III obwodnicy.

W 2024 roku Kraków posiadał **10 zintegrowanych węzłów przesiadkowych (P+R)**. W 2024 roku ukończono realizację inwestycji P+R Górka Narodowa z 465 miejscami parkingowymi, P+R Krowdrza Górka z 109 miejscami parkingowymi, P+R Pachoskiego z 95 miejscami parkingowymi oraz P+R Prądnik Czerwony (uruchomiony w październiku) z 83 miejscami parkingowymi.

Łączne nakłady na realizację Programu w 2024 roku wyniosły 1 186 964 606 zł.

Przykładowe zadania inwestycyjne realizowane w Programie w 2024 roku:

- opracowanie studium wykonalności dla budowy linii tramwajowej do Osiedla Kliny,
- budowa linii tramwajowej KST, etap IV (ul. J. Meissnera - Mistrzejowice),
- budowa linii tramwajowej KST, etap III (os. Krowdrza Górka - Górka Narodowa) wraz z budową dwupoziomowego skrzyżowania w ciągu ul. Opolskiej,
- rozbudowa al. 29 Listopada (odc. ul. Opolska - granica miasta),
- rozbudowa ul. Kocmyrzowskiej.

Studium podstawowych tras rowerowych PS/T2/2015

Podstawa prawna: uchwała nr CIX/1493/10 Rady Miasta Krakowa z 22 września 2010 roku w sprawie przyjęcia „Programu Inwestycji – Studium Podstawowych Tras Rowerowych” (z późn.zm.).

Studium podstawowych tras rowerowych obecnie funkcjonuje jako Dokument Kierunkowy - (daty obowiązywania Programu: od 1 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2019 roku) – do końca 2019 roku funkcjonował jako Program, po zakończeniu obowiązywania dokument został zaktualizowany i zmienił charakter na dokument kierunkowy, którego realizacja odbywa się za pomocą wiązki projektów. Projekty mają za zadanie realizację założeń Polityki rowerowej Miasta Krakowa.

Założenia dokumentu skupiają się na realizacji celu jakim jest: skomunikowanie za pomocą tras rowerowych terenów Miasta Krakowa o różnym przeznaczeniu funkcjonalnym z terenami w gminach sąsiednich, w tym z terenami zielonymi i rekreacyjnymi.

Realizowane wiązki projektów dotyczą przede wszystkim; budowy i modernizacji ścieżek rowerowych, budowy i modernizacji wydzielonych dróg rowerowych, budowy i modernizacji ciągów pieszo – rowerowych oraz wyznaczania obszarów i tras oznaczonych znakiem „Tempo 30”.

Nowe odcinki infrastruktury rowerowej oddane do użytku w 2024 roku zostały opisane w usłudze T-2 Zarządzanie infrastrukturą transportową.

Łączna długość infrastruktury rowerowej na koniec 2024 roku wynosiła 236,2 km.

Łączne nakłady na realizację wiązki projektów w 2024 roku to 6 758 570 zł.

Program obsługi parkingowej dla Miasta Krakowa PS/T3/2012

Podstawa prawna: uchwała nr LIII/723/12 Rady Miasta Krakowa z 29 sierpnia 2012 roku, w sprawie przyjęcia Programu parkingowego dla Miasta Krakowa.

Daty obowiązywania: od 29 sierpnia 2012 roku do 31 grudnia 2030 roku.

Cel ogólny, zakres i cele szczegółowe Programu (PS/T3/2012) określa **Deklaracja wyników**, którą sformułowano jako: „Stworzenie do 2030 r. dogodnej dla użytkowników transportu indywidualnego siatki parkingów, celem umożliwienia zachowania równowagi pomiędzy dostępnością i przepustowością układu drogowego a chłonnością parkingów, oraz zwiększenie udziału w podróżach i efektywności publicznego transportu zbiorowego,

poprzez:

- zintegrowanie systemu parkowania z systemami transportu drogowego i publicznego miasta także obszaru metropolitalnego,
- kształtowanie polityki parkingowej w zgodzie z polityką kształtowania zróżnicowanego stopnia dostępności miasta dla samochodów,
- organizowanie parkingów dla samochodów osobowych jako elementu systemu P+R (Parkuj i Jedź) w ramach węzłów integrujących różne środki transportu,
- ograniczanie lub eliminowanie parkowania na ulicach istotnych dla ruchu pieszego,
- promowanie miejsc parkingowych w parkingach kubaturowych,
- wprowadzenie preferencji cenowych dla stałych mieszkańców Obszaru Płatnego Parkowania”,

tak, aby zrealizować poniższe cele szczegółowe:

Tabela IV.12.2. Wskaźniki służące do oceny stopnia realizacji celów szczegółowych Programu obsługi parkingowej dla Miasta Krakowa na lata 2012-2030 (PS/T3/2012)

Cel szczegółowy	Wskaźnik	Wartość docelowa w 2030 r.	2022	2023	2024
zapewnić roczną dynamikę przyrostu parkingów P&R na poziomie minimum 2	W16_T Stopień realizacji liczby miejsc postojowych w systemie P&R	Trend rosnący. Wartość znakomita 100%	21,45%	21,45%	39,93%
zapewnić poziom wykorzystania miejsc postojowych na parkingu P&R na poziomie nie mniejszym niż 70%	W6_T Wykorzystanie miejsc postojowych w systemie P&R	Trend rosnący. Wartość znakomita 90%	41,57%	41,57%	61,60%

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Program obsługi parkingowej dla Miasta Krakowa jest komplementarny z Programem „Plan zrównoważonego rozwoju transportu zbiorowego dla Gminy Miejskiej Kraków i Gmin sąsiadujących” (PS/T1/2013). Pełna ocena polityki parkingowej Miasta wymaga połączenia rezultatów, zadań i nakładów finansowych dotyczących parkingów realizowanych w obu Programach. Dlatego dla oceny skuteczności tych działań wykorzystywany jest ten sam **Wskaźnik strategiczny W16_T Stopień realizacji liczby miejsc parkingowych w systemie P+R** z wartością docelową zakładającą wybudowanie 4 070 miejsc parkingowych w systemie P+R. W 2024 roku zrealizowano inwestycje P+R przy linii tramwajowej do Górki Narodowej (łącznie 669 miejsc postojowych) oraz P+R Prądnik Czerwony (83 miejsc postojowych).

Plan Zrównoważonej Mobilności Metropolii Krakowskiej PP/T1/2024

Podstawa prawna: uchwała nr CXXIV/3391/23 Rady Miasta Krakowa z dnia 6 grudnia 2023 r. w sprawie przyjęcia i wdrożenia do realizacji Planu Zrównoważonej Mobilności Metropolii Krakowskiej i jej Obszaru Funkcjonalnego.

Daty obowiązywania: od 6 grudnia 2023 roku do 31 grudnia 2033 roku.

Cel ogólny, zakres i cele szczegółowe Programu (PS/T3/2012) określa **Deklaracja wyników**, którą sformułowano jako: „Poprawienie warunków mobilności zrównoważonej Krakowa, Metropolii Krakowskiej oraz Krakowskiego Obszaru Funkcjonalnego,

poprzez:

- realizację działań inwestycyjnych w obszarze infrastruktury oraz nieinwestycyjnych związanych z promowaniem wykorzystania ekologicznych środków transportu

tak, aby zrealizować poniższe cele szczegółowe:

Tabela IV.12.3. Wskaźniki służące do oceny stopnia realizacji celów szczegółowych Planu Zrównoważonej Mobilności Metropolii Krakowskiej PP/T1/2024

Cel szczegółowy	Wskaźnik	Wartość docelowa w 2033 r.	2023	2024
Zwiększył się udział podróży transportem zbiorowym we wszystkich podróżach mieszkańców Krakowa oraz Obszaru Funkcjonalnego Krakowa	W2_T Udział transportu zbiorowego w podziale zadań przewozowych	Trend rosnący. Wartość znakomita 60%	Brak badań społecznych „Barometru Krakowskiego” w 2023	42,4%
Wzrosła długość infrastruktury rowerowej	W45_T Przyrost długości dróg rowerowych w Krakowie	Trend rosnący	39,5 km	6,8 km
Wzrosła długość infrastruktury tramwajowej	W53_T Długość sieci tramwajowej w Krakowie	Trend rosnący	198 600 m pojedynczego toru	205 860 m pojedynczego toru
Zwiększyła się liczba pasażerów podróżujących pociągami Szybkiej Kolei Aglomeracyjnej	W48_T Liczba pasażerów ruchu kolejowego (Szybka Kolej Aglomeracyjna)	Trend rosnący	9,39 mln	13,63 mln
Obniżyła się emisja gazów cieplarnianych	W52_T Emisja gazów cieplarnianych w Krakowie w przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców	Trend spadkowy	60 338,30 ton CO ₂ /100 tys. mieszkańców	

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Gmina Miejska Kraków, jako wnioskodawca, uzyskała akceptację zgodności Rady Portfela Projektów Planu Zrównoważonej Mobilności Metropolii Krakowskiej dla 12 projektów, wśród których znalazły się:

- Rozwój inteligentnych systemów transportowych (ITS) poprawiających dostępność komunikacyjną na terenie miasta Krakowa,
- Przebudowa torowiska tramwajowego w ul. Starowiślniej wraz z infrastrukturą towarzyszącą,
- Przebudowa torowiska tramwajowego w ul. F. Straszewskiego i ul. Karmelickiej wraz z węzłami rozjazdów i infrastrukturą towarzyszącą,
- Budowa linii tramwajowej KST (os. Krowodrza Górka – Azory),
- Budowa przedłużenia linii tramwajowej w ciągu ul. Piasta Kołodzieja do ul. Powstańców,
- Budowa ścieżki rowerowej wzdłuż ul. ks. K. Jancarza,
- Budowa drogi dla rowerów po północnej stronie ul. J. Brożka,
- Budowa ścieżki rowerowej wzdłuż ul. Nawojki,

- Budowa przystanku kolejowego SKA „Kraków Prądnik Czerwony” wraz z budową parkingu typu Park & Ride,
- Budowa drogi dla rowerów wzdłuż południowej strony al. Pokoju,
- Budowa drogi dla rowerów na odcinku ul. Walerego Sławka od skrzyżowania z ul. H. Kamieńskiego do skrzyżowania z ul. Puskarską,
- Budowa zintegrowanego węzła przesiadkowego wraz z parkingiem P&R Bronowice oraz terminalem autobusowym.

Wskazane projekty realizowane będą po zapewnieniu ich finansowania.

Działania realizowane w ramach Dziedziny powiązane są z następującymi dokumentami programowymi o charakterze polityk lub programów, przyjętymi uchwałami Rady Miasta Krakowa lub Sejmiku Województwa Małopolskiego:

- Polityka Transportowa dla Miasta Krakowa na lata 2016–2025 (uchwała nr XLVII/848//16 Rady Miasta Krakowa z dnia 8 czerwca 2016 r.),
- Programu dostosowania systemu komunikacji miejskiej do obsługi osób niepełnosprawnych (uchwała nr LX/775/08 Rady Miasta Krakowa z 17 grudnia 2008 r. w sprawie przyjęcia "Programu dostosowania systemu komunikacji miejskiej do obsługi osób niepełnosprawnych),
- Program budowy dróg lokalnych (uchwała nr C/1347/10 Rady Miasta Krakowa z 12 maja 2010 r. w sprawie przyjęcia harmonogramu realizacji budowy/przebudowy dróg gminnych ze szczególnym uwzględnieniem zlokalizowanych poza I obwodnicą w Krakowie. Program budowy dróg lokalnych.),
- Strategia Rozwoju Elektromobilności dla Gminy Miejskiej Kraków (uchwała nr LV/1537/21 Rady Miasta Krakowa z dnia 7 kwietnia 2021 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Elektromobilności dla Gminy Miejskiej Kraków),
- Program budowy parkingów lokalnych (uchwała nr XCVII/2646/22 Rady Miasta Krakowa z dnia 12 października 2022 r. zmieniająca uchwałę nr LXXVIII/2209/22 w sprawie przyjęcia Programu budowy parkingów lokalnych w Krakowie).

IV.12.5. Finanse

Tabela IV.12.4. Wydatki Budżetu Miasta w Dziedzinie Transport zrealizowane w 2024 roku według rodzajów wydatków

Rodzaj wydatków	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	1 734 031 676	100
Dokapitalizowanie spółek miejskich	49 864 000	2,9
Wydatki inwestycyjne	272 359 355	15,7
Wydatki bieżące	1 411 808 321	81,4

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

Tabela IV.12.5. Wydatki Budżetu Miasta w Dziedzinie Transport zrealizowane w 2024 roku w podziale na Usługi

Usługa publiczna	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	1 734 031 676	100
Zarządzanie transportem zbiorowym (T-1)	1 083 805 471	62,5
Zarządzanie infrastrukturą transportową (T-2)	281 395 987	16,2
Zarządzanie ruchem (T-3)	42 518 902	2,5
Wydatki niezwiązane bezpośrednio z realizacją usług	326 311 316	18,8

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

IV.13. GOSPODARKA KOMUNALNA

Gospodarka komunalna

Zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków

46,64 ROK 2024 ILOŚĆ ZUŻYTEJ WODY NA MIESZKAŃCA (m³)
45,65 ROK 2023

DŁUGOŚĆ SIECI WODOCIĄGOWEJ NA MIESZKAŃCA (m) **2,967** ROK 2024
2,948 ROK 2023

2,541 ROK 2024 DŁUGOŚĆ SIECI KANALIZACYJNEJ NA MIESZKAŃCA (m)
2,520 ROK 2023

Utrzymanie czystości

DŁUGOŚĆ DRÓG ZMYWANYCH MECHANICZNIE (km)

Utrzymanie cmentarzy

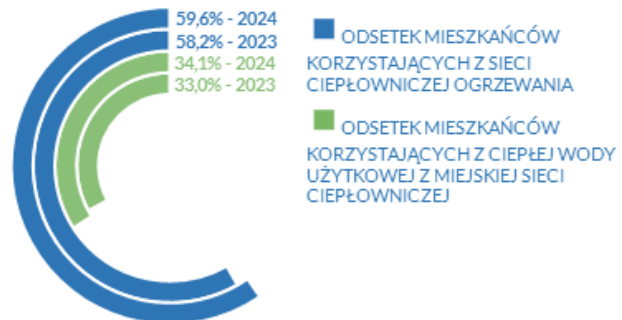
87,2% ROK 2024 WYPEŁNIENIE CMENTARZY KOMUNALNYCH
86,9% ROK 2023

UDZIAŁ POCHÓWKÓW URNOWYCH W OGÓLNEJ LICZBIE POCHÓWKÓW **55,5%** ROK 2024
51,7% ROK 2023

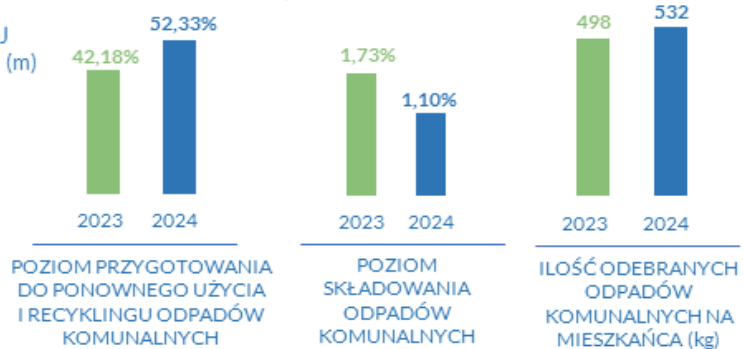
Wydatki na Dziedzinę

Wydatki Budżetu Miasta Krakowa na Dziedzinę Gospodarka komunalna: **5,86%**

Zapewnienie dostaw energii

Gospodarowanie odpadami

Badania społeczne

70% mieszkańców ocenia pozytywnie jakość wody w mieście (**61% w roku 2023**)

87% mieszkańców ocenia pozytywnie utrzymanie czystości w mieście (**74% w roku 2023**)

WYDATKI NA DZIEDZINĘ GOSPODARKA KOMUNALNA ZREALIZOWANE W 2024

Rodzaj wydatków	Wydatki (zł)	Wydatki (%)
Ogółem	577 626 439	100
Wydatki inwestycyjne	7 389 134	1,3
Wydatki bieżące	570 237 305	98,7

IV.13.1. Wprowadzenie do Dziedziny Gospodarka komunalna

Dziedzina Gospodarka komunalna obejmuje szerokie spektrum działań związanych z budową i utrzymaniem infrastruktury miejskiej oraz zaspokajaniem potrzeb mieszkańców w zakresie dostępu do usług komunalnych. Realizowanych i monitorowanych jest pięć Usług publicznych:

- Zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków (U-1)
- Zapewnienie dostaw energii (U-2)
- Utrzymanie czystości i porządku (U-3)
- Gospodarowanie odpadami komunalnymi (U-4)
- Utrzymanie cmentarzy (U-5)

Ponadto w zakresie Dziedziny Gospodarka komunalna, Miasto Kraków prowadzi szereg działań mających na celu zwiększenie efektywności energetycznej, wykorzystanie energii odnawialnej oraz poprawę stanu środowiska naturalnego. Część z tych działań realizowana jest w ramach Programu strategicznego „Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Kraków”.

IV.13.2. Charakterystyka Usług publicznych

IV.13.2.1. Usługa publiczna U-1 Zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków

Usługę zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków świadczy przedsiębiorstwo Wodociągi Miasta Krakowa SA (WMK). Dostępność oraz jakość świadczonych przez Przedsiębiorstwo usług corocznie oceniana jest przez mieszkańców bardzo wysoko. Według badań przeprowadzonych przez Krakowski Holding Komunalny SA w roku 2024, usługa uzyskała notę 9,10/10 w zakresie zaopatrzenia w wodę oraz 9,01 w zakresie odprowadzania ścieków. Wysoki poziom zadowolenia ze świadczonych usług wodociągowo-kanalizacyjnych wynika z ciągłej modernizacji urządzeń przy zastosowaniu najlepszych dostępnych technik oraz stałej rozbudowy sieci dystrybucyjnej w dostosowaniu do potrzeb mieszkańców i rozwoju budownictwa.

Miasto Kraków charakteryzuje się wysokim stopniem dostępności usługi wodociągowej.

Tabela IV.13.1. Zaopatrzenie w wodę i odprowadzenie ścieków

	2022	2023	2024
W2_U Odsetek mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej (w %)	99,8	99,8	b.d.
W3_U Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej (w %)	92,6	92,7	b.d.
W1_U Ilość wody zużywanej przez mieszkańca (w m ³)	45,537	45,649	46,636

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK, BDL GUS

Oceniając jakość wody dostarczanej mieszkańcom Krakowa w roku 2024 należy stwierdzić, że spełniała ona wymagania Rozporządzenia Ministra Zdrowia z 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi dla wszystkich parametrów. W celu utrzymania jakości wody w sieci wodociągowej Spółka prowadzi stałe jej badania w oparciu o wyznaczone punkty kontrolne, w których systematycznie pobierane są próbki wody, a duża liczba wyników analitycznych pozwala na ocenę dynamiki zmian jakości wody w sieci oraz tworzy bazę danych uwzględniającą wszystkie zjawiska związane z siecią wodociagową takie, jak: awarie, reklamacje, informacje uzyskiwane przy okazji remontów, rutynowe badania jakości wody w sieci, informacje dotyczące uszkodzeń wodomierzy i inne. Wyniki badań prowadzonych w ramach wewnętrznej kontroli jakości wody w 2024 roku były przysyłane regularnie (raz w miesiącu) do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej. Na tej podstawie Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny nie stwierdził potencjalnych zagrożeń zdrowotnych generowanych przez wodę dostarczaną przez WMK SA.

Program wymiany sieci z rur azbestocementowych w Krakowie w 2024 roku

Zgodnie z obowiązującymi przepisami termin całkowitego usunięcia wyrobów azbestowych na terytorium Polski wyznaczono na rok 2032 (regulacja określona Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 roku w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest). WMK SA przeprowadzają sukcesywną wymianę (w 2024 roku było to 686 mb) przewodów sieci wodociągowej wykonanych z tego materiału głównie w koordynacji z pracami budowlanymi, względnie z powodu złego stanu technicznego infrastruktury. Na koniec 2024 roku na terenie Krakowa znajdowało się około 23,2 km rurociągów wykonanych z tego materiału.

Usługa U-1 była realizowana przez WMK SA. Łączne wydatki związane z realizacją usługi wynosiły 71 mln zł. W ramach usługi realizowano także programy/projekty rozwojowe związane z celem operacyjnym IV.3 SRK 2030 Zrównoważone środowisko. Nakłady przedstawia poniższa tabela.

W 2024 roku na działalność inwestycyjną Spółka poniosła nakłady w wysokości 156 845 000 zł.

Tabela IV.13.2. Nakłady inwestycyjne związane z usługą U-1 i realizacją SRK 2030 poniesione przez WMK SA w 2024 roku (w zł)

Zadania	Cel operacyjny SRK 2030	Usługa publiczna	Nakłady finansowe
Bezpieczeństwo systemu zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków, w tym:	-	U-1	60 088 000
• Zapewnienie bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę	-	U-1	23 164 000
○ Technologie uzdatniania wody	-	U-1	879 000
○ Poprawa funkcjonowania sieci	-	U-1	21 427 000
○ Wsparcie zarządzania siecią wodociagową	-	U-1	858 000

• Zapewnienie bezpieczeństwa odbioru i oczyszczania ścieków	-	U-1	15 698 000
○ Technologie oczyszczania ścieków i przeróbki osadów	-	U-1	2 888 000
○ Poprawa funkcjonowania sieci kanalizacyjnej	-	U-1	12 810 000
• Ochrona środowiska i racjonalne gospodarowanie zasobami	-	U-1	21 226 000
○ Ograniczenie strat wody i poprawa niezawodności systemu zaopatrzenia w wodę	-	U-1	11 533 000
○ Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii	-	U-1	9 225 000
○ Zintegrowana gospodarka odpadami	-	U-1	439 000
○ Odzysk materiałów i surowców	-	U-1	29 000
Zwiększenie dostępności usług, w tym:	IV.3	-	71 680 000
• Zwiększenie dostępności usług na terenie GMK	IV.3	-	70 924 000
○ Rozbudowa urządzeń wodociągowych	IV.3	-	21 189 000
○ Rozbudowa urządzeń kanalizacyjnych	IV.3	-	49 735 000
• Zwiększenie obszaru oraz przedmiotu działalności	IV.3	-	756 000
Odporna i elastyczna organizacja, w tym:	-	-	14 073 000
• Dobry pracodawca	-	-	640 000
• Zrównoważona sytuacja finansowa	-	-	3 212 000
• Efektywne zarządzanie	-	-	10 221 000
○ Zapewnienie zgodności	-	-	882 000
○ Rozwój organizacyjny	-	-	4 990 000
○ Rozwój systemów bezpieczeństwa	-	-	4 349 000
Zaangażowanie i społeczna odpowiedzialność	IV.3	U-1	11 004 000
• Kształtowanie postaw proekologicznych mieszkańców	IV.3	U-1	165 000
• Doskonalenie jakości usług	IV.3	U-1	10 839 000
Nakłady inwestycyjne na SRK 2030			82 684 000
Nakłady inwestycyjne na Usługę publiczną U-1			71 092 000

Źródło: Wodociągi Miasta Krakowa SA

W ramach powyższych działań i poniesionych na nie nakładów Spółka realizowała programy inwestycyjne mające kluczowe znaczenie z punktu widzenia zapewnienia sprawnego zaopatrzenia w wodę oraz skutecznego odbioru i oczyszczania ścieków.

Ponadto zrealizowano budowę nowej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Zrealizowano zadania w zakresie modernizacji technologii zarówno na zakładach uzdatniania wody, jak i oczyszczalniach ścieków.

Budowa Infrastruktury Sanitarnej (BIS)

Program inwestycyjny dla dzielnic Krakowa pn. Budowa Infrastruktury Sanitarnej (BIS) jest jednym z priorytetowych działań Wodociągów Miasta Krakowa SA na najbliższe lata, który zakłada zwiększenie dostępności usług świadczonych przez Spółkę, a w szczególności zwiększenie dostępności usług na terenie Gminy Miejskiej Kraków. Wydatki w ramach programu BIS w 2024 roku Wodociągi Miasta Krakowa SA zrealizowały:

- budowę 3 630 mb sieci wodociągowej za kwotę 7 506 tys. zł,
- budowę 10 584 mb sieć kanalizacji sanitarnej za kwotę 32 768 tys. zł.

Tabela IV.13.3. Wydatki na Program Budowy Infrastruktury Sanitarnej (BIS)

	2022	2023	2024
Program Budowy Infrastruktury Sanitarnej (w zł)	21 276 000	24 790 000	40 274 000

Źródło: Wodociągi Miasta Krakowa SA

IV.13.2.2. Usługa publiczna U-2 Zapewnienie dostaw energii

Do zadań własnych Gminy należy planowanie i organizacja zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na jej obszarze. Gmina posiada „Założenia do planu zaopatrzenia Gminy Miejskiej Kraków w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe”, których głównym celem jest zapewnienie zgodności planów rozwoju spółek dystrybucyjnych z planami rozwoju gminy. Corocznie Gmina monitoruje realizację planów rozwoju spółek dystrybucyjnych, sprawozdanie z badań jest umieszczane na stronie BIP. Dodatkowo w gminnych budynkach użyteczności publicznej prowadzone jest monitorowanie zużycia mediów, stanowiące podstawę do poprawy zarządzania zużyciem energii.

Usługa zaopatrzenia w ciepło świadczona jest przez spółkę dystrybucyjną Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej SA w Krakowie (MPEC SA). **Wskaźnik W6_U Odsetek mieszkańców korzystających z miejskiej sieci ciepłowniczej do centralnego ogrzewania** w ostatnich latach utrzymuje stabilny trend.

Wskaźnik W7_U Odsetek mieszkańców korzystających z ciepłej wody użytkowej z miejskiej sieci ciepłowniczej utrzymuje trend wzrostowy.

Tabela IV.13.4. Zapewnienie dostaw energii

	Symbol	2022	2023	2024
Odsetek mieszkańców korzystających z miejskiej sieci ciepłowniczej do centralnego ogrzewania (w %)	W6_U	57,3	58,2	59,6
Odsetek mieszkańców korzystających z ciepłej wody użytkowej z miejskiej sieci ciepłowniczej (w %)	W7_U	31,5	33,0	34,1

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Jakość świadczonych przez MPEC SA usług: dostawy ciepła dla celów grzewczych oraz przygotowania ciepłej wody użytkowej, poparta współfinansowaniem inwestycji, pozwala zaspokajać praktycznie każde potrzeby ciepłe klienta i zachowywać wysoki poziom zadowolenia odbiorcy.

Usługa U-2 była realizowana przez MPEC SA. Łączne wydatki związane z realizacją usługi wyniosły 162 360 287 zł. W ramach usługi realizowano także programy/projekty rozwojowe związane z celem operacyjnym IV.3 SRK 2030 Zrównoważone środowisko. Nakłady przedstawia poniższa tabela.

Tabela IV.13.5. Nakłady inwestycyjne związane z usługą U-2 i realizacją SRK 2030 poniesione przez MPEC SA w 2024 roku (w zł)

Zadania	Cel operacyjny SRK 2030	Usługa publiczna	Nakłady finansowe
Podłączenie nowych obiektów	IV.3	U-2	39 460 000
Program ciepłej wody użytkowej	IV.3	U-2	11 700 000
Podłączenie kotłowni do miejskiej sieci ciepłowniczej, likwidacja pieców węglowych	IV.3	U-2	2 220 000
Węzły grupowe – projekt specjalny c.w.u.	IV.3	U-2	4 520 000
Węzły indywidualne	IV.3	U-2	460 000
Układy pomiarowe	IV.3	U-2	100 000
Wymiana i modernizacja sieci ciepłowniczych	IV.3	U-2	50 720 000
Wymiana i modernizacja urządzeń sieci ciepłowniczych	IV.3	U-2	3 700 000
Wymiana armatury	IV.3	U-2	1 470 000
Modernizacja budynków	IV.3	U-2	860 000
Nakłady finansowe ogółem na SRK 2030 i Usługę publiczną U-2			115 210 000

Źródło: Raport Zarządu MPEC SA

W ramach powyższych działań zrealizowano następujący zakres rzeczowy:

W zakresie nowych inwestycji:

- Podłączenie nowych obiektów: na terenie Krakowa i Skawiny podłączono 126 węzłów cieplnych wymiennikowych i podłączono do sieci miejskiej ciepłej 127 budynków, wybudowano 9,69 km sieci i przyłączy cieplnych preizolowanych. W wyniku powyższych działań rynek dostawy ciepła został powiększony o 45,05 MW.
- Program ciepłej wody użytkowej: podłączono do miejskiej sieci ciepłej 103 budynki dla potrzeb przygotowania ciepłej wody użytkowej i zamontowano w nich 127 węzłów c.w.u. Sumaryczny odbiór ciepła dla potrzeb podgrzania ciepłej wody użytkowej wzrósł o 12,33 MW.

W zakresie inwestycji ekologicznych:

- Podłączenie kotłowni do miejskiej sieci ciepłej: podłączono do miejskiej sieci ciepłej budynek przy ul. Zaulek 3; wykonano sieć ciepłą o długości 600 m oraz węzeł cieplny o mocy 0.27 MW

Działania proekologiczne:

W działaniach, opartych na technologii OZE, zakres usług Spółki obejmował:

- Produkcję energii cieplnej w 4 lokalizacjach,
- Badania rozwojowe w zakresie inteligentnych sieci ciepłych (ISC) i instalacji odnawialnych źródeł energii (OZE).

W roku 2024 kontynuowane były działania w zakresie wdrożenia odnawialnych źródeł energii w system ciepłowniczy Krakowa oraz prace związane z automatyzacją systemu ciepłowniczego.

W zakresie modernizacji sieci zrealizowano m.in.:

- **węzły grupowe – projekt specjalny c.w.u.:** łącznie przebudowano 1,02 km sieci ciepłych oraz wybudowano 24 węzły ciepłe w 14 budynkach. Przyrost mocy c.w.u. wyniósł 1,46 MW,
- **węzły indywidualne:** zmodernizowano 4 węzły,
- **układy pomiarowe:** wykonano prace polegające na rozdzieleniu opomiarowania c.o. i c.w.u. w węzłach ciepłych oraz likwidacji subliczników,
- **wymiana i modernizacja sieci ciepłych:** zmodernizowano 17 odcinków sieci ciepłych o łącznej długości 2,9 km,
- **wymiana i modernizacja urządzeń sieci ciepłych:** przebudowano kanał przelazowy oraz zamontowano 20 kompensatorów mieszkowych,
- **wymiana armatury:** zamontowano 2 zawory klapowe,
- **modernizacja budynków:** wymieniono wyłączniki głównego prądu na os. Mistrzejowice Nowe 6 i os. Krakowiaków 45. Wykonano zasilanie hydrantów i wpustów dachowych oraz stojaka do cięcia rur w Centrum Logistyczno – Magazynowym przy ul. W. Siwka.

IV.13.2.3. Usługa publiczna U-3 Utrzymanie czystości i porządku

Świadczeniem Usług publicznych w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Miejskiej Kraków zajmuje się Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania sp. z o.o. w Krakowie (MPO sp. z o.o.). Usługa obejmuje letnie i zimowe oczyszczanie miasta, które ma na celu nie tylko utrzymanie czystości, lecz również poprawę jakości powietrza.

Długość dróg zmywanych mechanicznie na terenie Gminy Miejskiej Kraków – Wskaźnik W23_U kształtował się w kolejnych latach na poziomie:

- 2024: 2 929,0 km
- 2023: 2 936,0 km
- 2022: 2 907,0 km

Obecnie na terenie Krakowa oczyszczane są wszystkie ulice oraz chodniki, których nawierzchnia to umożliwia. Oczyszczanie ulic odbywa się w ramach bieżącego utrzymania w okresie letnim i zimowym obejmującym m.in. zamykanie i zmywanie pozimowe. Zakres prac prowadzonych w ramach oczyszczania obejmuje również m.in.:

- utrzymanie czystości na terenach zielonych m.in. pasów drogowych, torowisk,
- opróżnianie koszy ulicznych,
- całodobowe pogotowie czystościowe stanowiące grupę interwencyjną natychmiastowego reagowania na obszarze całego miasta Krakowa,
- prace interwencyjne – utrzymanie czystości na terenie: Rynku Głównego, Kazimierza, Rynku Podgórskiego, placu Bohaterów Getta, placu Niepodległości, kładki Ojca Bernatki.

Tabela IV.13.6. Nakłady inwestycyjne związane z usługą U-3 i realizacją SRK 2030 poniesione przez MPO sp. z o.o w 2024 roku (w zł)

Zadania	Cel operacyjny SRK 2030	Usługa publiczna	Nakłady finansowe
Wymiana taboru na tabor ekologiczny	IV.3	U-3	820 080

Źródło: Raport Zarządu MPO sp. z o.o

IV.13.2.4. Usługa publiczna U-4 Gospodarowanie odpadami komunalnymi

Gmina odpowiedzialna jest za zorganizowanie odbioru i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Jednocześnie Gmina sprawuje nadzór nad prawidłowym zagospodarowaniem i unieszkodliwianiem odebranych od mieszkańców odpadów komunalnych. Mieszkańcy (lub w ich imieniu administrator bądź zarządca nieruchomości) uiszczają opłatę za gospodarowanie odpadami.

Ilość odebranych odpadów komunalnych (kg) przypadających na jednego mieszkańca
Wskaźnik W8_U w latach 2022-2024 osiągał odpowiednio wartości:

- 2024: 532 kg/mieszkańca/rok
- 2023: 498 kg/mieszkańca/rok
- 2022: 482 kg/mieszkańca/rok

Ważnym dokumentem regulującym postępowanie z odpadami jest Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy. Jako priorytety wskazuje ona zapobieganie powstawaniu odpadów, w dalszej kolejności wymieniona jest segregacja odpadów, która umożliwia późniejszy recykling surowców, ekologiczny sposób postępowania z odpadami i odzysk energii. W ramach wdrożonego w 2013 roku na terenie Gminy Miejskiej Kraków Zintegrowanego Systemu Gospodarowania Odpadami Komunalnymi w 2024 roku prowadzone były następujące usługi:

- 1) obsługa gniazd segregacji odpadów komunalnych, tzw. dzwonów,
- 2) odbiór odpadów wielkogabarytowych,
- 3) program odbioru odpadów zielonych,
- 4) odbiór elektroodpadów w ramach programu Elektrobrygada na telefon,
- 5) odbiór tekstyliów w ramach programu 100% korzyści,
- 6) odbiór odpadów komunalnych z „Krakowskich Eko-pudełek”,
- 7) odbiór przeterminowanych leków,
- 8) możliwość wymiany książek w Krakowskim Kantorku Wymiany,
- 9) możliwość oddania niepotrzebnych mebli do Krakowskiej Meblarni,
- 10) możliwość oddania niepotrzebnych przedmiotów do Galerii Rozmaitości.

Ponadto mieszkańcy Gminy Miejskiej Kraków mieli możliwość oddania odpadów komunalnych zebranych selektywnie do Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, w ramach opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Przetwarzanie odpadów komunalnych z terenu Gminy Miejskiej Kraków odbywa się w 7 gminnych instalacjach:

- 1) instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych, zlokalizowanej w Krakowie przy ul. Krzemienieckiej 40,
- 2) sortowni odpadów zbieranych selektywnie, zlokalizowanej w Krakowie przy ul. Krzemienieckiej 40,
- 3) kompostowni odpadów zielonych, zlokalizowanej w Krakowie przy ul. Krzemienieckiej 40,
- 4) składowisku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne Barycz, zlokalizowanym w Krakowie przy ul. Krzemienieckiej 40,
- 5) zakładzie demontażu odpadów wielkogabarytowych, sprzętu elektrycznego i elektronicznego, zlokalizowanym w Krakowie przy ul. Nowohucka 1,
- 6) Zakładzie Termicznego Przekształcania Odpadów (ZTPO), zlokalizowanym w Krakowie przy ul. J. Giedroycia 23,
- 7) Zakładzie Recyklingu Tworzyw Sztucznych, zlokalizowanym w Krakowie przy ul. Igołomskiej 17A.

W 2024 roku oprócz działań technicznych realizowane były przez MPO sp. z o.o. liczne działania informacyjno-edukacyjne, których odbiorcami byli dzieci, młodzież i dorośli mieszkańcy Krakowa. Ich celem było zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa. W 2024 roku Gmina Miejska Kraków osiągnęła wstępne poziomy recyklingu.

Tabela IV.13.7. Recykling w Gminie Miejskiej Kraków

	2022	2023	2024
W13_U Masa odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, przekazywanych do składowania (w %)	0	0,60	0,18
W52_U Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych (w %)	27,15	42,18	52,33
W53_U Poziom składowania odpadów komunalnych (w %)	1,23	1,73	1,10

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Usługa U-4 była realizowana przez KHK SA i MPO sp. z o.o. Łączne wydatki związane z realizacją usługi wyniosły 9 646 645 zł poniesione przez KHK SA i 86 200 223 zł dla MPO sp. z o.o. W ramach usługi realizowano także programy/projekty rozwojowe związane z celem operacyjnym IV.3 SRK 2030 Zrównoważone środowisko. Nakłady finansowe poniesione w 2024 roku przedstawiają poniższe tabele.

Tabela IV.13.8. Nakłady inwestycyjne związane z usługą U-4 i realizacją SRK 2030 poniesione przez KHK SA w 2024 roku (w zł)

Zadania	Cel operacyjny SRK 2030	Usługa publiczna	Nakłady finansowe
Budowa układu odzysku ciepła odpadowego opartego na przemysłowej pompie ciepła	IV.3	-	6 910 333
Fotowoltaika	IV.3	-	2 736 312
Rozbudowa Instalacji Waloryzacji Żużla	-	U-4	103 400
Remont/przegląd roczny całościowy ZTPO	-	U-4	6 807 684
Współpraca z instytucjami zagranicznymi	-	U-4	262 459
Nakłady finansowe ogółem na SRK 2030			9 646 645
Nakłady finansowe ogółem na Usługę publiczną U-4			7 173 543

Źródło: Raport Zarządu KHK SA

Tabela IV.13.9. Nakłady inwestycyjne związane z usługą U-4 i realizacją SRK 2030 poniesione przez MPO sp. z o.o w 2024 roku (w zł)

Zadania	Cel operacyjny SRK 2030	Usługa publiczna	Nakłady finansowe
Realizacja Zakładu Recyklingu Tworzyw Sztucznych w ramach Centrum Recyklingu Odpadów Komunalnych (CROK)	IV.3	U-4	85 171 577
Wymiana taboru na tabor ekologiczny	IV.3	U-4	1 028 646
Nakłady finansowe ogółem na SRK 2030 i Usługę publiczną U-4			86 200 223

Źródło: Raport Zarządu MPO sp. z o.o

IV.13.2.5. Usługa publiczna U-5 Utrzymanie cmentarzy

Na terenie Krakowa w 2024 roku zlokalizowane były 34 cmentarze, dzielące się na: 13 cmentarzy komunalnych i 21 cmentarzy wyznaniowych – w tym 16 parafialnych, 4 żydowskie i 1 kalwiński.

Cmentarze komunalne podlegające Zarządowi Cmentarzy Komunalnych w Krakowie (ZCK) to: Cmentarz Prądnik Czerwony i Cmentarz Grębałów oraz 2 rejony cmentarne, tj. Rakowice i Podgórze. Rejon Rakowice tworzą cmentarze: Rakowicki, Mydlniki, Pasternik. W skład rejonu Podgórze wchodzi następujące cmentarze: Podgórze, Stare Podgórze, Maki Czerwone, Kobierzyn-Lubostroń, Pychowice, Prokocim, Wola Duchacka. Dodatkowo na terenie Miasta Krakowa znajduje się cmentarz komunalny Podgórk Tynieckie. Na terenie cmentarzy komunalnych: Podgórze, Stare Podgórze, Wola Duchacka, Kobierzyn-Lubostroń nie ma terenu pod nowe miejsca pochówku – odbywają się tylko pochówki do istniejących mogił ziemnych (poprzez dochowanie lub ponowne użycie) oraz do grobów murowanych.

Tabela IV.13.10. Utrzymanie cmentarzy w Gminie Miejskiej Kraków

Nazwa wskaźnika	Symbol	2022	2023	2024
Wypełnienie cmentarzy komunalnych na terenie Gminy Miejskiej Kraków (w %)	W22_U	88,1	86,9	87,2
Udział pochówków urnowych w ogólnej liczbie pochówków (w %)	W15_U	49,8	51,7	55,5

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Pod opieką Zarządu Cmentarzy Komunalnych w Krakowie znajduje się 13 nekropolii o łącznej powierzchni 139,32 ha. To rozległa infrastruktura, na której utrzymanie i rozwój Miasto przeznacza co roku znaczące środki.

Główne inwestycje w cmentarnictwie realizowane w 2024 roku:

- modernizacja infrastruktury na cmentarzu Rakowickim: koszt: 92 608 zł,
- rozbudowa cmentarza Prądnik Czerwony - Batowice II: koszt: 15 006 zł,
- Cmentarz Kobierzyn-Lubostroń - modernizacja infrastruktury: koszt: 9 999 zł,
- rewitalizacja Starego Cmentarza Podgórskiego: koszt: 1 756 028 zł,
- modernizacja infrastruktury na cmentarzu Maki Czerwone: koszt: 39 200 zł,
- modernizacja alejek na Cmentarzu Podgórskim przy ul. Wapiennej: koszt: 218 788 zł,
- restauracja muru wschodniego cmentarza Rakowickiego: koszt: 631 106 zł.

IV.13.3. Programy i instrumenty zarządzania strategicznego

W 2024 roku pracowano nad dokumentem „Plan działań na rzecz zrównoważonej energii i klimatu (SECAP) dla Gminy Miejskiej Kraków”, który przejmie rolę „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Kraków” (PGN), przyjętego uchwałą nr XXVI/426/15 Rady Miasta Krakowa z dnia 7 października 2015 r. SECAP będzie dokumentem strategicznym określającym zarówno działania krótko i długoterminowe dla miasta, jak i kierunki działań, stanowiące podstawę do zaplanowania zadań koniecznych do wykonania, aby osiągnąć zakładane cele.

Portfel Projektów „Zeroemisyjny Kraków” (PP /U1/2021) został przyjęty zarządzeniem nr 1665/2021 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 21 czerwca 2021 r. w sprawie powołania Rady Portfela i Menadżera Portfela do realizacji Portfela Projektów pn.: „Zeroemisyjny Kraków”. Daty obowiązywania: do grudnia 2030 roku.

Cel Portfela Projektów: ograniczanie emisji gazów cieplarnianych, w szczególności dwutlenku węgla oraz zmniejszenie negatywnych skutków zmian klimatu dla gospodarki, mieszkańców oraz środowiska

poprzez:

- działania mitygacyjne, czyli łagodzące oraz działania adaptacyjne, dostosowawcze.

tak, aby osiągnąć poniższe cele szczegółowe:

Tabela IV.13.11. Wskaźniki służące do oceny stopnia realizacji celów szczegółowych PP „Zeroemisyjny Kraków”

Cel szczegółowy	Wskaźnik	2022	2023	2024
zmniejszyć emisję gazów cieplarnianych w gminnych budynkach użyteczności publicznej	W49_U Zmiana emisji gazów cieplarnianych w gminnych budynkach użyteczności publicznej w Mg CO ₂ eq/rok; Ilość ton ekwiwalentu CO ₂	102 037	91 191,36	85 655,19
zmniejszyć zużycie energii elektrycznej, ciepłej i paliw gazowych w Gminie Miejskiej Kraków	W50_U Zużycie energii elektrycznej, ciepłej i paliw gazowych w Gminie Miejskiej Kraków, w MWh/rok ilość megawatogodzin w roku	9 078 937	8 086 983	7 838 370
zwiększyć udział energii elektrycznej wyprodukowanej z odnawialnych źródeł energii w ogólnej ilości energii elektrycznej zużytej	W20_U Udział energii elektrycznej wyprodukowanej z odnawialnych źródeł energii w ogólnej ilości energii elektrycznej zużytej %	3,14%	4,71%	4,83%
zmniejszyć zapotrzebowanie budynków jednorodzinnych na nieodnawialną energię pierwotną	W25_O Zmniejszenie zapotrzebowania budynków jednorodzinnych na nieodnawialną energię pierwotną (MWh)	1 231,23	24,45	105
zwiększyć udział transportu zbiorowego w podziale zadań przewozowych	W2_T Udział transportu zbiorowego w podziale zadań przewozowych	34,9%	b. d.	42,4%
zwiększyć uzyskany poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych.	W52_U Uzyskany poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych	27,15%	42,18%	52,3%

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Portfel projektów „Zeroemisyjny Kraków” realizowany był poprzez projekty, zadania inwestycyjne i zadania bieżące. Nakłady finansowe w 2024 roku wynosiły 5 439 900,22 zł.

Wśród nich można wymienić następujące:

- Program rozwoju odnawialnych źródeł energii w budynkach spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych (JP),
- NEEST - NetZero Emission and Environmentally Sustainable Territories (GK),
- Europejska Misja miast neutralnych klimatycznie i inteligentnych do roku 2030 (GK),
- MINEV – minimalizacja powstawania odpadów podczas dużych wydarzeń (GK).

W 2024 roku, w ramach działań w Europejskiej Misji 100 Neutralnych dla Klimatu i Inteligentnych Miast do 2030 roku, przygotowany i opublikowany został **Kontrakt Klimatyczny dla Miasta Krakowa**. Dokument ten przedstawia plan działań prowadzących do redukcji emisji o 80% do 2030 roku. Kontrakt jest dokumentem prezentującym podejście do

luki między projektami już zrealizowanymi lub planowanymi, a działaniami niezbędnymi do osiągnięcia neutralności klimatycznej.

Kontrakt został pozytywnie oceniony przez Komisję Europejską i w maju bieżącego roku ma zostać uhonorowany odznaką misji (ang. Mission Label), która w przyszłości może ułatwić pozyskiwanie dodatkowych środków na działania proklimatyczne.

Działania realizowane w ramach Dziedziny powiązane są z następującymi dokumentami programowymi o charakterze polityk lub programów, przyjętymi uchwałami Rady Miasta Krakowa oraz zarządzeniami Prezydenta Miasta Krakowa:

- Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji SA w Krakowie na lata 2021-2025 (uchwała nr XLVIII/1297/20 Rady Miasta Krakowa z 18 listopada 2020 r.).
- Plan Adaptacji Miasta Krakowa do zmian klimatu do roku 2030. (uchwała nr XXXVI/933/20 Rady Miasta Krakowa z 26 lutego 2020 r. wraz z uchwałą zmieniającą).
- Założenia do planu zaopatrzenia Gminy Miejskiej Kraków w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na lata 2023-2038 (uchwała nr CXXV/3445/23 Rady Miasta Krakowa z 20 grudnia 2023 r.).
- Zarządzenie nr 2463/2020 Prezydenta Miasta Krakowa z 1 stycznia 2020 r. w sprawie przyjęcia Programu Inwestycji Cmentarnych miasta Krakowa na lata 2020-2030.

IV.13.4. Finanse

Tabela IV.13.12. Wydatki budżetu Miasta w Dziejnie Gospodarka komunalna zrealizowane w 2024 roku według rodzajów wydatków

Rodzaj wydatków	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem:	577 626 439	100
Wydatki inwestycyjne	7 389 134	1,3
Wydatki bieżące	570 237 305	98,7

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

Tabela IV.13.13. Wydatki budżetu Miasta i spółek miejskich w Dziejnie Gospodarka komunalna zrealizowane w 2024 roku w podziale na Usługi

Usługa publiczna	Wydatki poniesione ujęte w budżecie Miasta (w zł)	Procent wydatków poniesionych w budżecie Miasta	Wydatki poniesione przez spółki (w zł) ¹	Procent wydatków poniesionych przez spółki
Ogółem:	577 626 439	100	375 895 491	100
Zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków (U-1)	2 601 942	0,5	71 092 000	18,9
Zapewnienie dostaw energii (U-2)	-	-	115 210 000	30,7
Utrzymanie czystości i porządku (U-3)	121 383 346	21	820 080	0,2
Gospodarowanie odpadami komunalnymi (U-4)	365 762 097	63,3	93 373 766	24,8
Utrzymanie cmentarzy (U-5)	33 877 754	5,9	-	-
Wydatki niezwiązane bezpośrednio z realizacją usług	54 001 300	9,3	95 399 645	25,4

¹ Wydatki spółek, których źródłem nie jest budżet Miasta Krakowa

Źródło: System STRADOM, Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa oraz Raporty Zarządów Spółek za 2024 rok

IV.14. POMOC I INTEGRACJA SPOŁECZNA

Pomoc i integracja społeczna

Liczba rodzin objętych pomocą MOPS

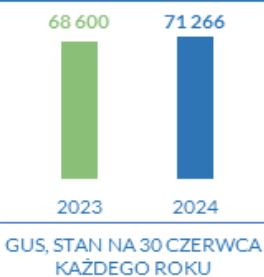
Odsetek rodzin objętych pracą socjalną w stosunku do wszystkich rodzin objętych pomocą społeczną

Kraków dla Rodziny „N”

Mieszkańcy Krakowa w wieku 75+

Krakowska Karta Rodzinna 3+

Domy Pomocy Społecznej

92,2% poziom zaspokojenia potrzeb związanych z umieszczeniem w DPS osób w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chorych (98,6% w roku 2023)

97,2% poziom zaspokojenia potrzeb związanych z umieszczeniem w DPS osób z zaburzeniami psychicznymi (97,7% w roku 2023)

Kluby Rodziców z dziećmi do lat 3

W 2024 roku funkcjonowało 47 Klubów: 14 prowadziły organizacje pozarządowe, 33 miejskie centra, ośrodki kultury i MOPS.

Wydatki na Dziedzinę

Wydatki Budżetu Miasta Krakowa na Dziedzinę Pomoc i integracja społeczna: 9,12%

WYDATKI W DZIEDZINIE POMOC I INTEGRACJA SPOŁECZNA ZREALIZOWANE W 2024 ROKU

Rodzaj wydatków	Wydatki (zł)	Wydatki (%)
Ogółem	899 264 907	100
Wydatki inwestycyjne	25 441 691	2,8
Wydatki bieżące	873 823 216	97,2

IV.14.1. Wprowadzenie do Dziedziny Pomoc i integracja społeczna

Dziedzina zarządzania Pomoc i integracja społeczna obejmuje całość Systemu Pomocy Społecznej Miasta Krakowa oraz politykę i działania na rzecz wsparcia rodzin.

W ramach Dziedziny realizowane i monitorowane są dwie Usługi publiczne:

- Wsparcie osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych (W-1)
- Działania Miasta na rzecz rodzin (W-2)

Cele i kierunki interwencji w odniesieniu do problemów oraz wyzwań społecznych zdiagnozowanych w Krakowie określają zidentyfikowane w ramach SRK2030, polityki i Programy strategiczne, a w szczególności Program strategiczny pn. **Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Krakowa 2030 (PS/W2/2022, dalej SRPSK 2030)**, przyjęty uchwałą nr XCIII/2554/22 Rady Miasta Krakowa z 31 sierpnia 2022 r., stanowiący podstawę do realizacji kierunków interwencji społecznej, które pozwolą przyczynić się do ochrony osób i grup zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym oraz podjąć działania zmierzające do ograniczenia negatywnych skutków społecznych dla mieszkańców Krakowa znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji.

IV.14.2. Charakterystyka Usług publicznych

IV.14.2.1. Usługa publiczna W-1 Wsparcie osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych

Przedmiotem Usługi W-1 są działania na rzecz osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych, adekwatne dla poszczególnych kategorii klientów: osób starszych, osób z zaburzeniami psychicznymi, osób z niepełnosprawnościami, rodzin z dziećmi, osób dotkniętych przemocą w rodzinie, osób bezrobotnych, osób i rodzin o niskich dochodach oraz osób pozostających w kryzysie bezdomności.

Usługa jest realizowana poprzez zadania bieżące jednostek Systemu Pomocy Społecznej Miasta Krakowa, w skład których wchodzi: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS), jako jednostka koordynująca jednostki finansowane lub współfinansowane przez Miasto: Domy Pomocy Społecznej, ośrodki wsparcia dla osób starszych, kluby samopomocy, środowiskowe domy samopomocy, mieszkania treningowe lub wspomagane, placówki opiekuńczo-wychowawcze, placówki wsparcia dziennego, placówki specjalistycznego poradnictwa, ośrodek interwencji kryzysowej, specjalistyczny ośrodek wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, kluby integracji społecznej, warsztaty terapii zajęciowej, centra integracji społecznej, schroniska, noclegownie i ogrzewalnie dla osób bezdomnych – prowadzone przez Miasto lub organizacje pozarządowe współpracujące z Miastem.

Podstawowym dokumentem określającym najważniejsze kierunki działań w ramach Usługi W-1 była Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Krakowa 2030 (PS/W2/2022) - przyjęta uchwałą nr XCIII/2554/22 Rady Miasta Krakowa z 31 sierpnia 2022 r.

Na stan Dziedziny, w tym jakość Usługi publicznej W-1 wpływ miały także wymienione poniżej Programy, częściowo realizowane również w Dziedzinach: Społeczeństwo obywatelskie, Przedsiębiorczość i nauka oraz Zdrowie:

- Powiatowy Program Działania na rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2023–2026 (PS/W1/2023) przyjęty uchwałą nr CXII/3043/23 Rady Miasta Krakowa z 14 czerwca 2023 r.
- Program Aktywności Społecznej i Integracji Osób Starszych na lata 2021-2025 przyjęty uchwałą nr LII/1454/21 Rady Miasta Krakowa z dnia 27 stycznia 2021 r., (PS/D3/2020 - realizowany w Dziedzinie Społeczeństwo obywatelskie, więcej informacji nt. Programu w rozdziale Społeczeństwo obywatelskie).
- Program Promocji Zatrudnienia, Aktywizacji Zawodowej na lata 2021-2025 z perspektywą do 2030 roku w Gminie Miejskiej Kraków przyjęty uchwałą nr LXXIX/2220/22 Rady Miasta Krakowa z dnia 2 marca 2022 r., (PS/G2/2021 - szczegółowo opisany w Dziedzinie Przedsiębiorczość i Nauka).
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023-2026 przyjęty uchwałą nr CI/2746/22 Rady Miasta Krakowa z 7 grudnia 2022 r. (PR/Z1/2023, więcej informacji nt. Programu w rozdziale Zdrowie).
- Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2024–2030 przyjęty uchwałą nr CXXV/3426/23 Rady Miasta Krakowa z dnia 20 grudnia 2023 r.

Podstawowym wskaźnikiem obrazującym skalę interwencji w zakresie pomocy społecznej jest Wskaźnik W1_W Skala interwencji w ramach zadań pomocy społecznej w Gminie Miejskiej Kraków, mierzony liczbą osób w rodzinach objętych pomocą MOPS w stosunku do liczby mieszkańców Krakowa. W 2024 roku wskaźnik powrócił do poziomu porównywalnego z 2021 rokiem (wzrost w latach 2022-2023 spowodowany był objęciem świadczeniami z pomocy społecznej rodzin uchodźców z Ukrainy):

W1_W Skala interwencji w ramach zadań pomocy społecznej w Gminie Miejskiej Kraków:

- 2024: 3,3%
- 2023: 3,9%
- 2022: 3,9%

W liczbach całkowitych skalę pomocy MOPS obrazują mierniki liczby osób i liczby rodzin objętych pomocą społeczną:

M1_W Liczba osób w rodzinach objętych pomocą MOPS:

- 2024: 26 977 osób
- 2023: 31 497 osób
- 2022: 31 680 osób

M13_W Liczba wszystkich rodzin objętych pomocą społeczną:

- 2024: 14 967 rodzin
- 2023: 15 143 rodziny
- 2022: 16 030 rodzin

Wśród osób korzystających ze wsparcia w 2024 roku (liczby nie sumują się, osoby korzystały z różnych form wsparcia):

- 25 322 to osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej (w tym 1 607 osób narodowości ukraińskiej),
- 6 029 to osoby, które skorzystały z indywidualnego dofinansowania w ramach zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- 1 085 osób narodowości ukraińskiej skorzystało ze wsparcia w formie jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł na osobę.

Biorąc pod uwagę liczbę osób w gospodarstwach domowych, najliczniejszą grupę odbiorców wsparcia stanowiły:

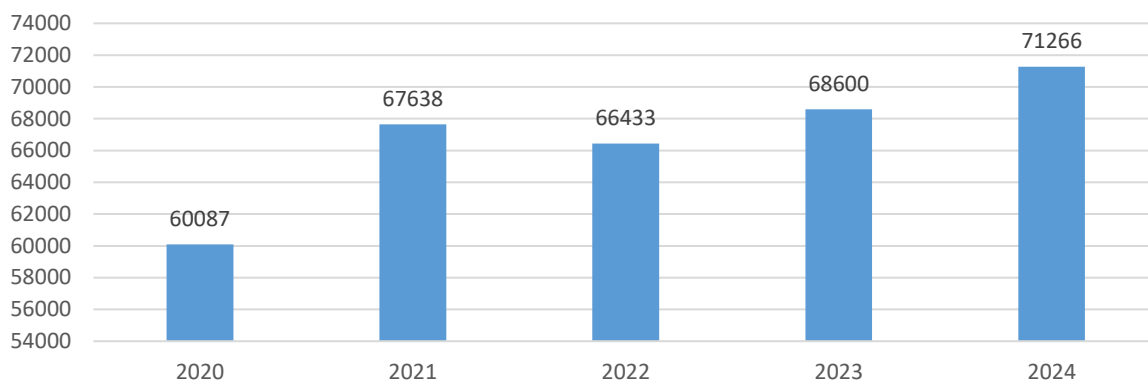
- gospodarstwa jednoosobowe: 69%,
- rodziny 2-osobowe: 14%,
- rodziny 3-osobowe: 8%,
- rodziny 4-osobowe: 5%,
- rodziny 5-osobowe i większe: 4%.

Wśród głównych powodów trudnej sytuacji życiowej osób korzystających z pomocy społecznej w Krakowie w roku 2024 należy wymienić:

- długotrwałą lub ciężką chorobę: 7 337 rodzin,
- ubóstwo: 4 718 rodzin,
- niepełnosprawność: 4 191 rodzin,
- bezrobocie: 2 255 rodzin,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego: 1 109 rodzin,
- bezdomność: 1 069 rodzin,
- alkoholizm: 1 038 rodzin,
- potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym wielodzietności: 338 rodzin,
- trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego: 187 rodzin,
- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy: 127 rodzin.

Biorąc pod uwagę procesy demograficzne skutkujące zwiększaniem się liczby osób w wieku poprodukcyjnym, w tym liczby osób w wieku starości zaawansowanej, kluczowe stało się dostosowywanie systemu wsparcia do potrzeb tej grupy odbiorców. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego (dane na 30 czerwca), w roku 2023 w Krakowie mieszkało 68 600 osób powyżej 75. roku życia, a w 2024 roku 71 266 osób.

Rysunek IV.14.1. Liczba mieszkańców Krakowa w wieku 75 lat i więcej (dane wg stanu z 30 czerwca każdego roku)

Źródło: System STRADOM, dane GUS

Czynniki społeczne i ekonomiczne, m.in. postępujący wzrost jakości usług medycznych, zmiana stylu życia społeczeństwa, większa aktywność fizyczna mieszkańców, przyczyniają się, z jednej strony, do wydłużania średniej długości życia, z drugiej zaś do zmniejszania rozrodczości, zwiększania liczby osób w wieku zaawansowanej starości oraz zmniejszania potencjału pielęgnacyjnego rodziny.

Wskaźnikiem istotnym z perspektywy osób starszych jest **Wskaźnik W10_W Poziom wsparcia w formie usług opiekuńczych w Gminie Miejskiej Kraków (tygodniowo)**. Wartość tego wskaźnika przedstawia średnią tygodniową liczbę godzin usług opiekuńczych finansowanych ze środków Gminy Miejskiej Kraków dla osób w zaawansowanym wieku lub obłożnie chorych.

Wartość **Wskaźnika W10_W** (w godzinach/tygodniowo/na osobę):

- **2024: 6,27**
- 2023: 6,87
- 2022: 6,83

W 2024 roku **wykonano 621 068 godzin usług opiekuńczych, z których skorzystały 1 904 osoby** (o 65 osób więcej niż w 2023 roku). Nakłady finansowe na realizację usług opiekuńczych wyniosły 24 189 548,53 zł.

Jedną z najważniejszych form wsparcia w ramach Usługi są Domy Pomocy Społecznej (DPS). Największe zapotrzebowanie występuje na miejsca w DPS-ach dla osób w podeszłym wieku oraz przewlekle somatycznie chorych.

W ciągu roku funkcjonowało **9 Domów Pomocy Społecznej dla osób w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chorych**, dysponujących łącznie 1 170 miejscami, natomiast w związku z prowadzonym remontem i czasowym zamknięciem DPS przy ul. Sołtysowskiej 13d, według stanu na koniec 2024 roku Miasto dysponowało 1 103 miejscami (**M23_W**).

W 2024 roku na umieszczenie w DPS dla osób w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chorych oczekiwały **93 osoby**.

M24_W Liczba osób oczekujących na umieszczenie w Domach Pomocy Społecznej dla osób w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chorych (osoby):

- **2024: 93 osoby**
- 2023: 16 osób
- 2022: 1 osoba

Gmina Miejska Kraków zaspokoiła potrzeby w zakresie umieszczania w DPS osób w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chorych w 92%. **Wskaźnik W15_W Poziom zaspokojenia potrzeb związanych z umieszczeniem w DPS osób w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chorych:**

- **2024: 92,2%**
- 2023: 98,6%
- 2022: 99,9%

Niższa wartość wskaźnika w 2024 roku spowodowana była zwiększeniem liczby wniosków oraz koniecznością czasowego wstrzymania przyjęć do DPS przy ul. Sołtysowskiej 13d, na czas generalnego remontu budynku.

Gmina Miejska Kraków zapewniała całodobowe wsparcie instytucjonalne także dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Według stanu na koniec 2024 roku funkcjonowało 5 Domów Pomocy Społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi, dysponujących łącznie 1 005 miejscami (M25_W). To stan analogiczny w stosunku do roku 2023.

M26_W Liczba osób oczekujących na umieszczenie w DPS dla osób z zaburzeniami psychicznymi wyniosła:

- **2024: 29 osób**
- 2023: 24 osoby
- 2022: 30 osób

Poziom zaspokojenia przez Gminę Miejską Kraków zapotrzebowania na umieszczenie w DPS osób z zaburzeniami psychicznymi od lat oscyluje wokół 97% - w 2024 roku wyniósł 97,2% (**W16_W Poziom zaspokojenia potrzeb związanych z umieszczeniem w DPS osób z zaburzeniami psychicznymi**).

Wydatki na bieżącą działalność Domów Pomocy Społecznej w roku 2024 wyniosły 239 661 261,28 zł, w tym 228 486 902,46 zł to wydatki miejskich jednostek organizacyjnych. Na finansowanie bieżącego utrzymania przeznaczone zostały: środki gminne (214 660 158,01 zł), środki z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii (3 520 975,84 zł), środki pochodzące ze sprzedaży napojów alkoholowych w obrocie hurtowym (2 591 083,81 zł) oraz środki z Funduszu Pomocy (1 079 671,19 zł). Ponadto na bieżące funkcjonowanie jednostki otrzymały do dyspozycji środki z Dzielnic w łącznej wysokości 246 792,56 zł.

W 2024 roku, w celu poprawy jakości i standardu usług świadczonych w Domach Pomocy Społecznej realizowano także zadania inwestycyjne oraz dokonano zakupów inwestycyjnych. Wydatki na zakupy inwestycyjne wyniosły 1 237 621,11 zł (wraz ze środkami Dzielnic). Środki przeznaczone zostały na realizację potrzeb DPS: ul. dr J. Babińskiego 25, ul. A. Nowaczyńskiego 1, ul. Krakowska 55, ul. Praska 25 oraz ul. Łanowa 39, 41 i 43, ul. Helclów 2, os. Hutnicze 5, ul. P. Kluzeka 6. Zakupiono m.in. zestawy do rehabilitacji,

podnośniki osobowe, szyny do transportu, wyposażenia kuchni i pomieszczeń gospodarczych oraz ogrodu.

W 2024 roku Gmina zakończyła budowę nowego Domu Pomocy Społecznej dla osób starszych i przewlekle somatycznie chorych przy ul. Praskiej 27, dla 100 mieszkańców, z czego 79 osób to dotychczasowi mieszkańcy DPS przy ul. Radziwiłłowskiej 8. To najnowocześniejszy Dom w Krakowie, o powierzchni użytkowej 5 777 m²: pokoje mieszkańców wyposażone są w łóżka rehabilitacyjne i sprzęty codziennego użytku; na piętrach budynku zamontowany jest podsufitowy system transportu osób z niepełnosprawnością ruchową; do dyspozycji mieszkańców są także m.in.: jadalnia, pokój gościnny oraz łazienki przystosowane odpowiednio do potrzeb. W budynku jest grota solna, pokoje do terapii zajęciowej, rehabilitacji i fizjoterapii oraz gabinet medycznej pomocy doraźnej. Budynek posiada sześć wind: dwie towarowe oraz cztery osobowe, w tym dostosowane do transportu osób leżących. Łączny koszt inwestycji to 55 461 041 zł, z czego 30 mln zł to dofinansowanie z Rządowego Funduszu Polski Ład.

Osoby starsze, które nie wymagają opieki całodobowej, mogły także skorzystać z **22 dziennych ośrodków wsparcia, które dysponowały łącznie 823 miejscami.**

Placówki oferowały m.in.: posiłki, rehabilitację, terapię zajęciową grupową i indywidualną, psychoterapię i wspólne spędzanie wolnego czasu. Wszystkie zajęcia odbywają się pod opieką doświadczonych specjalistów, m.in. pracowników socjalnych, terapeutów zajęciowych, fizykoterapeutów.

Z tej oferty w 2024 roku skorzystało 1 085 osób. Gmina przeznaczyła na ten cel 16 662 558 zł.

IV.14.2.2. Usługa publiczna W-2 Działania Miasta na rzecz rodzin

Przedmiotem Usługi W-2 są działania na rzecz wszystkich rodzin z dziećmi, niezależnie od ich struktury, statusu materialnego, specyfiki przeżywanych trudności, fazy cyklu życia rodzinnego.

Podstawowym dokumentem określającym najważniejsze kierunki działań Gminy Miejskiej Kraków w zakresie Usługi W-2 jest **Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Krakowa 2030 (PS/W2/2022)**. W ramach SRPSK 2030 dla realizacji Usługi obowiązującymi programami zawierającymi uszczegółowienie planowanych do realizacji celów i zadań są trzy programy:

- Program Wspierania Rodziny dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2022-2024 (uchwała nr CI/2744/22 Rady Miasta Krakowa z dnia 7 grudnia 2022 r.),
- Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Gminie Miejskiej Kraków na lata 2023 - 2025 (uchwała nr CXVI/3125/23 Rady Miasta Krakowa z dnia 30 sierpnia 2023 r.),
- Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2021-2027 przyjęty uchwałą nr LX/1778/21 RMK z 30 czerwca 2021 r.

Według danych statystycznych pochodzących z Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego w 2021 roku, w Krakowie mieszkają 143 tysiące rodzin z dziećmi. Łączna liczba dzieci w rodzinach to 212,5 tysiąca. Wśród wszystkich rodzin dominują rodziny z jednym dzieckiem, które stanowią 42%, rodziny z 2 dziećmi stanowią 22,9%, natomiast rodziny wielodzietne (3 i więcej dzieci) stanowią 4,8% ogółu rodzin. Rodzin bezdzietnych jest 31%.

W celu promowania i wspierania rodzin wielodzietnych zamieszkujących na terenie Gminy Miejskiej Kraków wprowadzono uchwałą nr CIX/1646/14 Rady Miasta Krakowa z 11 czerwca 2014 r. **Program pn. Krakowska Karta Rodzinna 3+**. Uchwała wprowadziła system zniżek, ulg, preferencji i uprawnień, będący kluczowym elementem polityki prorodzinnej Miasta Krakowa, mającej na celu poprawę warunków życia rodzin wielodzietnych, zwiększenie szans rozwojowych i życiowych dzieci i młodzieży, zwiększenie dostępności do edukacji, sportu, dóbr kultury i usług, poszerzenie możliwości spędzania wolnego czasu rodziców z dziećmi. Program działa w szczególności w następujących obszarach: komunikacja miejska, kultura i rozrywka, sport, rekreacja i wypoczynek, opieka nad dziećmi do lat 3, oświata i wychowanie, zdrowie, gastronomia i sklepy. Ulgi, zniżki i preferencje na rzecz rodzin wielodzietnych wprowadzane są przez Gminę Miejską Kraków i partnerów.

Dla monitorowania realizacji Programu wykorzystywane są:

- wskaźnik strategiczny pn. **Populacja rodzin w Krakowie korzystających z Programu Krakowska Karta Rodzinna 3+** (W19_W) mierzony (od 2014) za pomocą: liczby rodzin korzystających z Programu Krakowska Karta Rodzinna 3+ (M29_W: 6 272 rodzin) odniesionej do liczby rodzin mających 3 i więcej dzieci (M10_W: 9 837 rodzin).
- wskaźnik kontekstowy pn. **Udział rodzin mających 3 i więcej dzieci w liczbie rodzin ogółem** (W7_W), który mierzony jest stosunkiem liczby rodzin z co najmniej 3 dzieci (M10_W: 9 837 rodzin) do liczby rodzin w GMK ogółem (M3_W: 206 225 rodzin) – od 2022 roku wskaźnik bazuje na danych ze spisu powszechnego z roku 2021 i jego wartość wyniosła 4,77%.

W Programie KKR 3+ w 2024 roku wzięły udział **6 272 rodziny**, co stanowi 64% uprawnionych krakowskich rodzin wielodzietnych.

M29_W Liczba rodzin korzystających z Programu Krakowska Karta Rodzinna 3+ w Gminie Miejskiej Kraków:

- **2024: 6 272 rodziny**
- 2023: 6 138 rodzin
- 2022: 5 956 rodzin

Liczba korzystających rodzin zwiększyła się o 134 w stosunku do roku poprzedniego.

Wskaźnik W19_W Populacja rodzin w Krakowie korzystających z Programu Krakowska Karta Rodzinna 3+:

- **2024: 64%**
- 2023: 62%
- 2022: 60%

Na wartość wskaźnika może mieć wpływ fakt, że nie wszystkie rodziny posiadające co najmniej 3 dzieci uprawnione są do korzystania z KKR 3+, gdyż nie wszystkie rodziny mieszkające w Krakowie rozliczają podatek dochodowy na rzecz Krakowa i nie wszystkie spełniają pozostałe kryteria (np. kontynuacji nauki po 18. roku życia).

Wartość zniżek, ulg i preferencji w ramach Programu w roku 2024 wyniosła około 6,9 mln zł (w 2023 - ok. 6,5 mln zł).

Program jest atrakcyjny dla krakowskich rodzin. Na powyższe istotny wpływ mają: funkcjonowanie Programu we wszystkich założonych do realizacji obszarach (np. opłat w ramach wychowania przedszkolnego), obligatoryjny udział w Programie miejskich podmiotów oferujących zniżkę na poziomie 50%, bogata oferta partnerów niepublicznych oraz prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych na temat Programu. Pożądany kierunek działań obejmuje dalsze dążenie do utrzymania liczby rodzin objętych KKR3+ oraz rozwój oferty Programu, poprzez pozyskanie kolejnych partnerów i działania promocyjne.

To niejedyny sposób wsparcia: rodziny wielodzietne posiadające „Krakowską Kartę Rodziną 3+” mogły także otrzymać jednorazową gminną zapomogę finansową z tytułu urodzenia się dziecka niezależnie od wysokości dochodu, natomiast pozostałe rodziny otrzymały świadczenie w sytuacji, gdy dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekroczył kwoty 1 000 zł netto.

Liczba dzieci, którym wypłacono świadczenie (**Miernik M28_W**) kształtowała się następująco:

- **2024: 600 osób**
- 2023: 753 osoby
- 2022: 902 osoby

Istotnym elementem polityki społecznej Gminy Miejskiej Kraków mającym na celu wspieranie rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym jest Program pod nazwą **Kraków dla Rodziny „N”**, wprowadzony uchwałą nr LXXIII/1763/17 Rady Miasta Krakowa z 31 maja 2017 roku, zmieniony uchwałą nr CVIII/2837/18 Rady Miasta Krakowa z 29 sierpnia 2018 roku, rozszerzającą uprawnienia do korzystania z karty na osoby po ukończeniu 25. roku życia.

Krakowską Kartę Rodziny z Niepełnosprawnym Dzieckiem otrzymują dzieci niepełnosprawne i ich rodzeństwo (po ukończeniu 4. roku życia), członkowie rodzin, w których wychowywane jest dziecko niepełnosprawne, dorosłe dzieci niepełnosprawne, rodzice, opiekunowie faktyczni dorosłego dziecka niepełnosprawnego. Krakowska Karta Rodziny z Niepełnosprawnym Dzieckiem upoważnia m.in. do 100% ulgi w korzystaniu z Komunikacji Miejskiej, co najmniej 50% zniżki w opłatach za bilety wstępu m.in. do miejskich teatrów, muzeów oraz na miejskie baseny, przyjęcia poza kolejnością i zwolnienia z opłat w żłobku oraz do innych zniżek i ulg.

Skala pomocy rodzinom z dzieckiem niepełnosprawnym (W38_W) mierzona jako stosunek liczby rodzin korzystających z Programu (M33_W) do liczby krakowskich rodzin ogółem (M3_W) wyniosła:

- **2024: 1,0%**
- 2023: 0,9%
- 2022: 0,7%

Liczba rodzin korzystających z Programu wyniosła **1 973** (1 891 rodzin w 2023 roku).

Rodziny z dzieckiem z niepełnosprawnością wymagające wsparcia mogą także skorzystać ze specjalistycznych usług opiekuńczych. W roku 2024 zrealizowano **23 056** godzin usług, na

co wydatkowano 1 015 982 zł. Pomocą objęto **111 rodzin z dziećmi z niepełnosprawnością** (142 w 2023 roku).

Gmina Miejska Kraków dotowała także **Integracyjne Centrum Rodziców z dzieckiem po 6. roku życia o specjalnych potrzebach rozwojowych i Centrum Wsparcia dla rodziców wychowujących dziecko w wieku szkolnym oraz starsze ze sprzężonymi niepełnosprawnościami**. Miejsca te, prowadzone przez organizacje pozarządowe, zapewniały m.in. spotkania ze specjalistami – lekarzami, psychologami, dietetykami, logopedami, pielęgniarkami. Dotacja Gminy na realizację tego zadania wyniosła w 2024 roku 420 000 zł. Funkcjonowały także dwa **Kluby Rodzica dla rodziców dzieci z niepełnosprawnością wzroku oraz niepełnosprawnością słuchu i mowy**, kierując swoją ofertę do rodziców i ich dzieci od 3. do 24. roku życia, mieszkańców Krakowa. Obydwa miejsca prowadziły zajęcia z zakresu edukacji, kultury, turystyki, integracji oraz wsparcia. Dwie realizujące zadanie organizacje pozarządowe otrzymały w 2024 roku na ten cel od Miasta kwotę 600 000 zł.

Kolejnym ważnym elementem polityki prorodzinnej Miasta jest prowadzenie **Klubów Rodziców z dziećmi do lat 3**, czyli miejsc spotkań i integracji rodziców z dziećmi, w szczególności w wieku do lat 3 oraz osób oczekujących na potomstwo. To miejsce integracji, dzielenia się doświadczeniem i wiedzą, w tym z udziałem specjalistów, tworzenia nieformalnych grup wsparcia.

W 2024 roku funkcjonowało **47 Klubów Rodziców z dziećmi do lat 3**:

14 Klubów prowadziły organizacje pozarządowe,
33 Kluby prowadzone były przez miejskie centra,
ośrodki kultury oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

W 2024 roku koszt funkcjonowania Klubów Rodziców prowadzonych przez miejskie centra, ośrodki kultury oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wyniósł 1 000 000 zł. W 2024 roku udzielono także dotacji na realizację przedmiotowego zadania publicznego 7 organizacjom pozarządowym w wysokości: 2 382 260 zł.

Wydatki na funkcjonowanie Klubów Rodziców wyniosły:

- **2024: 3 382 260 zł**
- 2023: 2 910 550 zł
- 2022: 2 685 435 zł

Kluby cieszą się bardzo dużą popularnością - w 2024 roku z oferty, obejmującej 9 870 zajęć, skorzystało łącznie 122 160 osób.

Rodziny wymagające wsparcia w procesie przezwyciężania trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczych i wychowawczych mogą skorzystać z **usług asystenta rodziny**. W 2024 roku z asystentury rodzinnej skorzystało **716 rodzin** (w 2023 roku – 650 rodzin). Koszt realizacji usługi w roku 2024 wyniósł 3 931 251,94 zł.

Asystenci rodziny realizują zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Miasto Kraków oferuje osobom i rodzinom przeżywającym trudności lub wykazującym potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód, pomoc organizowaną w ramach **sieci ośrodków poradnictwa i terapii rodzin**. Działania prowadzone przez cztery ośrodki, realizowane przez dwie organizacje pozarządowe, służą przede wszystkim wzmocnieniu samodzielności oraz kompetencji rodzin i osób. Ośrodki realizują działania diagnostyczne, terapeutyczne oraz z zakresu poradnictwa specjalistycznego, w szczególności pomocy psychologicznej dla mieszkańców Gminy Miejskiej Kraków.

W 2024 roku z pomocy ośrodków skorzystało **1 585 osób** (1 171 w 2023 roku), przeprowadzono:

- 800 diagnoz,
- 6 275 spotkań terapeutycznych (indywidualne, rodzinne, grupowe),
- 2 391 usług poradnictwa,
- 1 169 zajęć psychoedukacyjnych.

W 2024 roku na realizację zadania ze środków Gminy Miejskiej Kraków wydatkowano 2 000 750 zł.

Inną formą wsparcia rodzin z dziećmi jest także objęcie dziecka opieką w **placówce wsparcia dziennego**. W 2024 roku funkcjonowało **26 placówek wsparcia dziennego** zapewniając **1 840 miejsc**.

Placówki prowadzone są w formie opiekuńczej, specjalistycznej oraz pracy podwórkowej. Zapewniają opiekę i wychowanie, a także pomoc w nauce oraz organizację czasu wolnego w formie zapewniającej rozwój dzieci i młodzieży – między innymi poprzez zabawę, zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań.

- Placówki prowadzone w formie specjalistycznej organizują również zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne, a także terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię.
- Placówki prowadzone w formie pracy podwórkowej realizują działania animacyjne i socjoterapeutyczne.

Placówki wsparcia dziennego współpracują z rodzicami i opiekunami dziecka oraz placówkami oświatowymi. Pobyt w placówkach wsparcia dziennego jest nieodpłatny.

Liczba funkcjonujących placówek wsparcia dziennego i zapewnianych przez nie miejsc:

- **2024: 26 placówek – 1 840 miejsc**
- 2023: 28 placówek – 1 895 miejsc
- 2022: 32 placówki – 2 027 miejsc

Środki finansowe wydatkowane na realizację zadania w roku 2024 wyniosły 11 190 600 zł (10 321 158,52 zł 2023 w roku).

Ponadto w 2024 roku zgodnie z art. 19 i art. 20 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w oparciu o zezwolenie wydane przez Prezydenta Miasta

Krakowa, prowadzonych było przez organizacje pozarządowe **dodatkowo 19 placówek wsparcia dziennego**, zapewniających 300 miejsc.

Liczba dzieci do 18. roku życia, korzystających z placówek wsparcia dziennego przez okres minimum 6 miesięcy w danym roku (**M27_W**) kształtowała się następująco:

- **2024: 2 260 dzieci**
- 2023: 2 388 dzieci
- 2022: 2 743 dzieci

Liczba dzieci do 18. roku życia mieszkających na terenie Gminy Miejskiej Kraków (**M5_W**) (dane na 30 czerwca każdego roku) wynosiła:

- **2024: 138 626 dzieci**
- 2023: 137 617 dzieci
- 2022: 130 088 dzieci

Infrastruktura jednostek realizujących zadania wspierania rodziny powinna być sukcesywnie rozbudowywana z uwzględnieniem potrzeb wynikających między innymi z faktu powstawania nowych osiedli, w rejonie których nie funkcjonują placówki wsparcia dziennego. Istotne jest również zwiększanie liczby miejsc w placówkach wsparcia dziennego prowadzonych w formie specjalistycznej, mających na celu działania prewencyjno-profilaktyczne skierowane w szczególności do dzieci i młodzieży oraz rodzin zagrożonych dysfunkcją lub przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Mogą one stanowić istotny czynnik ograniczający występowanie wśród krakowskiej młodzieży postaw społecznie nieakceptowanych lub zagrażających marginalizacją społeczną.

IV.14.3. Programy i polityki

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Krakowa 2030 (PS/W2/2022, dalej SRPSK 2030) - uchwała nr XCIII/2554/22 Rady Miasta Krakowa z dnia 31 sierpnia 2022 roku.

Cel ogólny, zakres i cele szczegółowe Programu (PS/W2/2022) określa **Deklaracja wyników**: „Kraków miastem otwartym na mieszkańców, odpowiadającym na zachodzące zmiany społeczne, wspierającym rodziny, seniorów, osoby wykluczone i ubogie w zaspokajaniu potrzeb, zapewniającym mieszkańcom w każdym wieku możliwości do pokonywania trudności i do rozwoju poprzez:

- realizację aktywnej polityki na rzecz rodzin oraz polityki senioralnej, integrację osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem oraz włączenie osób z niepełnosprawnościami, **tak, aby osiągnąć poniższe cele szczegółowe:**

Tabela IV.14.1. Wskaźniki oceny stopnia realizacji celów szczegółowych Programu Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Krakowa 2030 (PS/W2/2022)

Cel szczegółowy	Wskaźnik	Wartość docelowa w 2030 r.	2022	2023	2024
Odsetek rodzin, w których procedura „Niebieskie Karty” została zakończona z uwagi na ustanie przemocy domowej był jak najwyższy	W12_W Ustanie zjawiska przemocy domowej (Niebieska karta)	Trend wzrostowy. Wartość znakomita 80%	71,44%	67,63%	62,24%
Zaspokoić w jak największym stopniu potrzeby związane z umieszczeniem w DPS osób w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chorych	W15_W Poziom zaspokojenia potrzeb związanych z umieszczeniem w DPS osób w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chorych	Trend wzrostowy. Wartość znakomita 98%	99,91%	98,63%	92,22%
Objąć wsparciem jak największą liczbę osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin	W20_W Podniesienie poziomu integracji społecznej osób z niepełnosprawnościami	Trend wzrostowy. Wartość znakomita 20%	17,66%	20,93%	31,51%
Zmniejszyć liczbę dzieci umieszczanych w instytucjonalnej pieczy zastępczej	W41_W Populacja dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej	Trend spadkowy. Wartość znakomita 39%	45,83%	48,39%	48,61%
Zmniejszyć odsetek rodzin, z których dzieci umieszczane są w pieczy zastępczej, a w których realizowana była/jest usługa asystenta rodziny	W39_W Poziom umieszczania dzieci w pieczy zastępczej wśród rodzin, w których realizowana była/jest usługa asystenta rodziny	Trend spadkowy. Wartość znakomita 5%	5,30%	5,85%	5,73%
Zwiększyć odsetek gospodarstw domowych objętych pomocą finansową, które w wyniku interwencji osiągnęły dochód co najmniej w wysokości kryterium dochodowego	W40_W Odsetek gospodarstw domowych, które w wyniku interwencji osiągnęły dochód co najmniej w wysokości kryterium dochodowego	Trend wzrostowy. Wartość znakomita 95%	94,51%	92,47%	96,14%

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Nakłady na realizację Programu PS/W2/2022 w 2024 roku wyniosły 343 287 405 zł.

Wskaźniki: **W12_W**, **W15_W** oraz **W20_W** ujęte w Deklaracji wyników zostały omówione w początkowej i końcowej części rozdziału.

W39_W Poziom umieszczania dzieci w pieczy zastępczej wśród rodzin, w których realizowana była/jest usługa asystenta rodziny obrazuje wpływ realizacji usługi asystenta rodziny na skalę rodzin, z których dzieci umieszczono w pieczy zastępczej. W 2024 roku liczba rodzin objętych pomocą w formie usługi asystenta rodziny, z których dzieci umieszczono w pieczy zastępczej wyniosła 41 rodzin (o 3 więcej w stosunku do roku poprzedniego), natomiast liczba rodzin, w których realizowana była usługa asystenta rodziny wyniosła 716 rodzin (o 66 więcej niż w roku poprzednim). Od 2022 roku wartość Wskaźnika W 39_W oscyluje wokół 5%.

W40_W Odsetek gospodarstw domowych, które w wyniku interwencji osiągnęły dochód co najmniej w wysokości kryterium dochodowego opisuje relację pomiędzy liczbą gospodarstw domowych objętych pomocą finansową, które osiągnęły dochód co najmniej w wysokości kryterium dochodowego a liczbą gospodarstw domowych objętych pomocą finansową przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej z powodu ubóstwa. Wskaźnik obrazuje wpływ korzystania ze świadczeń finansowych Miejskiego Ośrodka Pomocy społecznej na dochód osób najuboższych.

W 2024 roku wskaźnik wzrósł z 92,5% w 2023 roku do 96%.

W41_W Populacja dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej obrazuje odsetek dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej wśród wszystkich dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Liczba dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej wyniosła w 2024 roku 610 (o 6 mniej niż w roku poprzednim). Natomiast liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej wyniosła 1 255 (o 18 mniej niż w roku 2023). Wskaźnik osiągnął wartość 48,6%.

Nakłady na realizację Programu PS/W2/2022 wyniosły w 2024 roku 343 287 405 zł.

Powiatowy Program Działania na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2023–2026 (PS/W1/2023) - uchwała nr CXII/3043/23 Rady Miasta Krakowa z dnia 14 czerwca 2023 roku.

Cel ogólny, zakres i cele szczegółowe Programu (PS/W1/2023) określa **Deklaracja wyników**: „Zapewnienie warunków do możliwie pełnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami w Gminie Miejskiej Kraków poprzez:

- wsparcie w niezależnym życiu osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin,
- zabezpieczenie społeczne osób z niepełnosprawnością i ich rodzin,
- likwidację barier w celu zapewnienia dostępności,
- edukację, w tym edukację włączającą,
- wsparcie w podejmowaniu pracy i zatrudnienia,
- zapewnienie dostępu do usług opieki zdrowotnej,
- zapewnienie udziału w kulturze, sporcie i turystyce,
- zapewnienie udziału w życiu publicznym i politycznym,
- podnoszenie i kształtowanie świadomości dotyczącej osób z niepełnosprawnościami,

tak, aby osiągnąć poniższe cele szczegółowe:

Tabela IV.14.2. Wskaźniki oceny stopnia realizacji celów szczegółowych Powiatowego Programu Działania na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2023-2026 (PS/W1/2023)

Cel szczegółowy	Wskaźnik	Wartość docelowa w 2026 r.	2022	2023	2024
Zwiększyć poziom wsparcia osób z niepełnosprawnościami (zwiększyć odsetek osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem)	W20_W Podniesienie poziomu integracji społecznej osób z niepełnosprawnościami	Trend wzrostowy. Wartość znakomita 20%	17,66%	20,93%	31,51%
Zwiększyć liczbę osób i rodzin korzystających z Programu Kraków dla Rodziny N	W38_W Populacja rodzin w Krakowie korzystających z Programu Kraków dla rodziny N	Trend wzrostowy. Wartość znakomita 0,6%	0,69%	0,92%	0,96%
Zwiększyć zakres edukacji włączającej umożliwiającą udział dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami	W60_E Poziom edukacji włączającej na terenie GMK	Trend wzrostowy. Wartość znakomita 60%	58,08%	61,28%	65,28%

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Łączne nakłady na realizację Programu PS/W1/2023 w 2024 roku wyniosły 24 386 414 zł.

Wśród rezultatów istotnych z punktu widzenia celów ważne są wskaźniki ujęte w Deklaracji wyników, a są to wskaźniki:

W20_W Podniesienie poziomu integracji społecznej osób niepełnosprawnych – odsetek osób niepełnosprawnych objętych integracją społeczną, obrazuje udział osób z niepełnosprawnościami uczestniczących w różnych formach wsparcia ze strony Gminy Miejskiej Kraków, przede wszystkim w formie spotkań integracyjnych. Wartość wskaźnika wyniosła:

- 2024: 31,5%
- 2023: 20,9%
- 2022: 17,7%

Skala pomocy rodzinom z dzieckiem niepełnosprawnym mierzona jest z wykorzystaniem wskaźnika **W38_W** (więcej informacji na temat tego wskaźnika w rozdziale IV.14.2.2. Usługa publiczna W-2 Działania miasta na rzecz rodzin).

W60_E Poziom edukacji włączającej na terenie GMK obrazuje miernik M76_E: liczba dzieci i uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego na terenie GMK (ogół),

odniesiony do miernika M62_E: liczba uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego (bez szkół muzycznych). W60_E to nowy wskaźnik, monitorowany od 2022 roku:

- 2024: 65,3%
- 2023: 61,3%
- 2022: 58,1%

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2024-2030 - uchwała nr CXXV/3426/23 z dnia 20 grudnia 2023 roku.

Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej są realizowane w oparciu o ustawę o przeciwdziałaniu przemocy domowej i Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz formularzy „Niebieska Karta”, a także w ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Miejskiej Kraków.

Realizacja Programu odbywała się poprzez:

- zapewnienie wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową, w tym zapewnienie schronienia osobom doznającym przemocy domowej,
- prowadzenie grup wsparcia dla osób doznających przemocy domowej,
- udzielanie poradnictwa psychologicznego i prawnego dla osób dotkniętych przemocą domową,
- podejmowanie działań informacyjno-edukacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej,
- prowadzenie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową,
- organizację szkoleń oraz superwizji dla pracowników instytucji zobowiązanych do przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Miejskiej Kraków.

Cel ogólny, zakres i cele szczegółowe Programu określa **Deklaracja wyników**:

„Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali występowania przemocy domowej na terenie Gminy Miejskiej Kraków poprzez:

- aktywne i skuteczne współdziałanie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych,
- zwiększenie dostępności i skuteczności form pomocy dla osób doznających przemocy domowej z uwzględnieniem osób zależnych (dzieci, osoby z niepełnosprawnością, seniorzy),
- zmiana sposobu funkcjonowania osób stosujących przemoc domową,
- zwiększenie zaangażowania mieszkańców Krakowa odnośnie zjawiska przemocy domowej,
- zwiększenie kompetencji pracowników instytucji i organizacji w obszarze reagowania w sytuacji przemocy domowej,

tak, aby osiągnąć poniższe cele szczegółowe:

Tabela IV.14.3. Wskaźniki oceny stopnia realizacji celów szczegółowych Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2024-2030

Cel szczegółowy	Wskaźnik	Wartość docelowa w 2030 r.	2022	2023	2024
Odsetek rodzin doznających przemocy domowej był jak najniższy	W2_W Skala zjawiska przemocy domowej w Gminie Miejskiej Kraków - odsetek rodzin	Trend malejący. Wartość znamionowa 0,1%	0,52%	0,74%	0,82%
Odsetek rodzin, w których procedura „Niebieskie Karty” została zakończona z uwagi na ustanie przemocy domowej był jak najwyższy	W12_W Ustanie zjawiska przemocy domowej - Niebieska Karta	Trend wzrostowy. Wartość znamionowa 75%	71,44%	67,63%	62,24%

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Wśród rezultatów istotnych z punktu widzenia celów ważne są wskaźniki ujęte w Deklaracji wyników, a szczególnie wskaźnik **W12_W Ustanie zjawiska przemocy domowej – „Niebieska Karta”**. Wartość wskaźnika kształtowała się w latach 2022-2024 na poziomie – odpowiednio – między 71 a 62%:

- 2024: 62,2%
- 2023: 67,6%
- 2022: 71,4%

W 2024 roku realizowanych było 1 891 procedur „Niebieskie Karty”, obejmujących procedury wszczęte w 2024 roku oraz kontynuowane z lat poprzednich. Liczba realizowanych Kart w poszczególnych latach przedstawiała się następująco:

- 2024: 1 891
- 2023: 1 523
- 2022: 1 194

W 2024 roku zakończono 1 177 procedur „Niebieskie Karty”.

W związku z zaistnieniem podejrzenia przemocy domowej oraz realizacją procedury „Niebieskie Karty”, w 2024 roku pomocą objęto 1 694 rodziny (4 624 osoby).

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Gminie Miejskiej Kraków na lata 2023 – 2025 - uchwała nr CXVI/3125/23 Rady Miasta Krakowa z dnia 30 sierpnia 2023 r.

Cel ogólny, zakres i cel szczegółowy Programu określa **Deklaracja wyników**:

„Rozwój systemu rodzinnej pieczy zastępczej poprzez:

- pozyskanie nowych rodzin zastępczych zawodowych oraz utworzenia nowego rodzinnego domu dziecka,
- utrzymanie rodzin zastępczych zawodowych,
- utworzenie Placówki Opiekuńczo- Wychowawczej typu rodzinnego,
- doskonalenie systemu instytucjonalnej pieczy zastępczej, w tym zapewnienie infrastruktury instytucjonalnej pieczy zastępczej,

- zwiększenie liczby rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka,
  - dostosowanie systemu instytucjonalnej pieczy zastępczej w celu zapewnienia efektywnej opieki dzieciom jej potrzebującym,
  - wsparcie procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej,
- tak, aby osiągnąć poniższy cel szczegółowy:**

Tabela IV.14.4. Wskaźniki oceny stopnia realizacji celów szczegółowych Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Gminie Miejskiej Kraków na lata 2023-2025

Cel szczegółowy	Wskaźnik	Wartość docelowa w 2025 r.	2022	2023	2024
Zmniejszyć liczbę dzieci umieszczanych w instytucjonalnej pieczy zastępczej	W41_W Populacja dzieci w instytucjonalnej pieczy	Trend spadkowy. Wartość znamionowa 43%	45,83%	48,39%	48,61%

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

W41_W Populacja dzieci w instytucjonalnej pieczy obrazuje odsetek dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej wśród wszystkich dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Zakłada się dążenie do utrzymania tendencji spadkowej monitorowanego wskaźnika, w związku z podejmowanymi działaniami na rzecz deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej.

Działania realizowane w ramach Dziedziny powiązane są również z następującymi dokumentami programowymi o charakterze polityk lub programów, przyjętymi uchwałami Rady Miasta Krakowa:

- Lokalny Program Ośłonowy dla osób, które poniosły zwiększone koszty grzewcze lokalu związane z trwałą zmianą systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym na jeden z systemów proekologicznych (uchwała nr CIV/2833/23 Rady Miasta Krakowa z dnia 25 stycznia 2023 roku),
- Program ośłonowy dotyczący udzielania mieszkańcom Gminy Miejskiej Kraków pomocy w zakresie dożywiania (uchwała nr XCV/1425/14 Rady Miasta Krakowa z dnia 15 stycznia 2014 roku),

Uchwała w sprawie przyjęcia programu ośłonowego powstała w oparciu o uchwałę Rady Ministrów w sprawie ustanowienia wieloletniego Programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania. W roku 2024 pomoc w zakresie dożywiania realizowana była w oparciu o rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024–2028, który został ustanowiony uchwałą Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 roku.

IV.14.4. Finanse

Tabela IV.14.5. Wydatki w Dziedzinie Pomoc i integracja społeczna zrealizowane w 2024 roku według rodzajów wydatków

Rodzaj wydatków	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	899 264 907	100
Wydatki inwestycyjne	25 441 691	2,8
Wydatki bieżące	873 823 216	97,2

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

Tabela IV.14.6. Wydatki w Dziedzinie Pomoc i integracja społeczna zrealizowane w 2024 roku w podziale na Usługi

Usługa publiczna	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	899 264 907	100
Wsparcie osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych (W-1)	820 282 760	91,2
Działania miasta na rzecz rodzin (W-2)	9 959 750	1,1
Wydatki niezwiązane bezpośrednio z realizacją usług	69 022 397	7,7

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

IV.15. ZDROWIE

Zdrowie

Programy zdrowotne

11 PROGRAMÓW
POLITYKI
ZDROWOTNEJ

NA ŁĄCZNĄ
KWOTĘ 5,5 mln zł

9 993

ROK 2024

6 923

ROK 2023

LICZBA KRAKOWIAN
KORZYSTAJĄCH
Z PROGRAMÓW

Dostępność do usług zdrowotnych

102 dni

ROK 2024

95 dni

ROK 2023

ŚREDNI CZAS
OCZEKIWANIA
NA WIZYTĘ U
KARDIOLOGA

ŚREDNI CZAS
OCZEKIWANIA
NA WIZYTĘ U
ONKOLOGA

33 dni

ROK 2024

35 dni

ROK 2023

Profilaktyka uzależnień

782

ROK 2024

846

ROK 2023

LICZBA SZKOLEŃ
DOTYCZĄCYCH
PROFILAKTYKI
UZALEŻNIEŃ

13,8%

dzieci i młodzieży
objęto szkoleniami
o profilaktyce uzależnień
(14,3% w roku 2023)

Wydatki na Dziedzinę

Wydatki Budżetu Miasta Krakowa na Dziedzinę
Zdrowie: 2,15%

Opieka nad dziećmi w wieku do 3 lat

50,6% krakowskich dzieci w wieku do lat 3
ma zapewnione instytucjonalne miejsca opieki
(48,8% w roku 2023)

2 331

miejsc w żłobkach samorządowych

767

miejsc w żłobkach prowadzonych na
zlecenie Miasta

8 885

miejsc dotowanych przez Miasto
w niepublicznych żłobkach, klubach
dziecięcych i u dziennych opiekunów

Terapia uzależnień

3 110

2023

2 676

2024

LICZBA OSÓB OBJĘTYCH
TERAPIĄ
OD ALKOHOLU
FINANSOWANĄ
ZE ŚRODKÓW GMINY

9 492

2023

8 801

2024

LICZBA OSÓB OBJĘTYCH
TERAPIĄ UZALEŻNIEŃ
FINANSOWANĄ
ZE ŚRODKÓW NFZ

WYDATKI W DZIEDZINIE ZDROWIE
ZREALIZOWANE W 2024 ROKU

Rodzaj wydatków	Wydatki (zł)	Wydatki (%)
Ogółem	212 121 555	100
Wydatki inwestycyjne	30 004 718	14,1
Wydatki bieżące	182 116 837	85,9

IV.15.1. Wprowadzenie do Dziedziny Zdrowie

Polityka Miasta w Dziedzinie Zdrowie obejmuje działania Gminy Miejskiej Kraków w zakresie lokalnej polityki zdrowotnej, zmierzające do zapewnienia mieszkańcom odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego, a także opieki nad dziećmi do lat 3 w ramach posiadanych kompetencji oraz zasobów materialnych i finansowych.

W ramach Dziedziny Zdrowie realizowano trzy Usługi publiczne:

- Zapewnienie instytucjonalnej opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 (Z-1)
- Tworzenie warunków dla zapewnienia opieki zdrowotnej dla mieszkańców miasta (Z-2)
- Profilaktyka i terapia uzależnień od alkoholu (Z-3)

Ponadto podjęto szereg działań z zakresu profilaktyki i terapii uzależnień od środków psychoaktywnych, ujętych w **Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023-2026 (GPPiRPA oraz PN)**, który został przyjęty uchwałą nr CI/2746/22 Rady Miasta Krakowa z dnia 7 grudnia 2022 roku.

W latach 2020-2022 doszło do nieprzewidzianych i nagłych wydarzeń zarówno w Polsce, jak i na świecie. Pandemia COVID-19 oraz wybuch wojny w Ukrainie sprawiły, że zarządzanie Dziedziną Zdrowie w Krakowie stanowiło duże wyzwanie. W ramach Dziedziny Zdrowie prowadzono szereg działań, by przeciwdziałać kryzysom, w tym m.in. poprzez zorganizowanie należytej opieki medycznej, zapewnienie odpowiedniej liczby miejsc w żłobkach, czy wsparcie psychologiczne. Lata 2023-2024 przyniosły czas względnej stabilizacji.

IV.15.2. Charakterystyka Usług publicznych

IV.15.2.1. Usługa publiczna Z-1 Zapewnienie instytucjonalnej opieki nad dziećmi w wieku do lat 3

Zapotrzebowanie na miejsca opieki nad dziećmi do 3 lat w Krakowie nieustająco wzrasta, na co ma wpływ wiele czynników. Wśród nich za szczególnie istotne należy uznać: sytuację na rynku pracy, zmianę wzorców kulturowych, dążenie do godzenia życia rodzinnego i rozwoju zawodowego oraz status materialny polskich rodzin.

Gmina Miejska Kraków prowadzi działania zmierzające do zwiększenia liczby i dostępności do miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, poprzez wykorzystywanie wszystkich dostępnych narzędzi, jakie daje ustawa o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3.

Ustawa ta umożliwia gminom realizację przedmiotowego zadania na trzy sposoby. Mogą one samodzielnie prowadzić instytucje opieki, zlecać ich prowadzenie podmiotom prywatnym, a także dofinansowywać niepubliczne miejsca opieki. Działania Gminy Miejskiej Kraków polegają szczególnie na:

- prowadzeniu miejskich żłobków i zwiększaniu liczby miejsc w tych placówkach poprzez modernizację, przebudowę i rozbudowę już istniejących placówek – z 1 900 miejsc w 2011 roku do **2 331 miejsc w 2024 roku**,

- budowie/zakupie budynków/lokali z przeznaczeniem na żłobki prowadzone na zlecenie Miasta. Od 2011 roku Gmina Miejska Kraków zleca prowadzenie żłobków podmiotom prywatnym, których oferty zostały wyłonione w otwartych konkursach. W nieruchomościach tych w 2024 roku prowadzono 11 żłobków na **767 miejsc**. Placówki finansowano z dotacji Gminy oraz opłat ponoszonych przez rodziców w wysokości takiej, jak w miejskich żłobkach,
- powszechnym dofinansowywaniu (dotowaniu) miejsc opieki w niepublicznych żłobkach, klubach dziecięcych i u dziennych opiekunów, by obniżyć opłaty ponoszone przez rodziców/opiekunów dzieci. W tych formach opieki zapewniono w 2024 roku 9 220 miejsc, z których część była dotowana przez Gminę: w 2012 roku dotowano 14 podmiotów dysponujących łącznie 230 miejscami, natomiast w 2024 roku liczba ta wzrosła do **353 podmiotów dysponujących 8 885 miejscami (wskaźnik W92_Z Liczba dotowanych przez Gminę Miejską Kraków niepublicznych instytucjonalnych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3)**.

Tabela IV.15.1 Liczba miejsc w żłobkach miejskich, żłobkach na zlecenie Miasta oraz w dotowanych: niepublicznych żłobkach, klubach dziecięcych i u dziennych opiekunów w latach 2021-2024

Rok	Miejskie żłobki		Żłobki prowadzone na zlecenie Miasta		Niepubliczne miejsca opieki dotowane przez Miasto	
	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba placówek	Liczba miejsc
2021	22	2 344	10	685	272	7 848
2022	22	2 353	10	685	306	8 234
2023	22	2 321	11	767	328	9 031
2024	22	2 331	11	767	353	8 885

Źródło: dane własne UMK

Dzięki realizacji wyżej przedstawionych działań, łączna liczba miejsc opieki na przestrzeni lat zdecydowanie wzrosła przy jednoczesnym braku większych wahań poziomu liczby dzieci do lat 3 (dzieci w wieku 0-1, 1-2 i 2-3 lat), zamieszkałych na terenie Krakowa.

Obrazuje to wskaźnik **W57_Z Zapewnienie instytucjonalnych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3** (Odsetek liczby miejsc opieki dla dzieci w wieku do lat 3, w stosunku do liczby dzieci do lat 3 zamieszkałych w Krakowie):

- **2024: 50,6%**
- 2023: 48,8%
- 2022: 48,0%

W 2011 roku liczba miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 była wystarczająca do zapewnienia opieki dla 8,5% dzieci zamieszkałych na terenie Miasta Krakowa. W 2019 roku wskaźnik ten wynosił już 35,28%, a w 2024 roku osiągnął wartość 50,6%. Dążenie do utrzymywania tego

pożądanego trendu skutkuje jednocześnie corocznym wzrostem wydatków Miasta, które wiążą się z zapewnianiem opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.

W 2024 roku instytucje opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 zapewniały 12 318 miejsc dla 50,6% krakowskich dzieci w wieku do lat 3.

Począwszy od stycznia 2023 roku, dotacja do opieki nad dziećmi w niepublicznych placówkach została ponad dwukrotnie zwiększona, do wysokości 735 zł miesięcznie. Ponadto podjęto decyzję o wypłacaniu zwiększonej, dodatkowej dotacji do opieki nad dziećmi z niepełnosprawnościami (z 504 zł do 1 260 zł miesięcznie). Działania te spowodowały dwukrotny wzrost kosztów Gminy Miejskiej Kraków w tym obszarze, wymierne korzyści dla krakowskich rodzin oraz rozwój systemu instytucjonalnej opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, który tworzy Miasto oraz podmioty niepubliczne.

W 2024 roku Miasto Kraków współpracowało w tym obszarze także z UNICEF, dzięki czemu dla uchodźców z Ukrainy zabezpieczono miejsca w niepublicznych instytucjach opieki, wypełniając potrzeby w tym zakresie.

W 2024 roku Miasto kontynuowało realizację dużego i bardzo istotnego działania polegającego na rozwoju miejskich żłobków. Realizowano Plan budowy żłobków w latach 2023-2026, w tym ze środków programu Aktywny Maluch 2022-2029 i zabezpieczając środki finansowe na budowę 11 nowych żłobków oraz kompleksową modernizację i przebudowę żłobka samorządowego na os. Willowym. W ramach Planu powstanie ponad 1000 miejsc opieki, a jego koszty wyniosą ponad 150 mln zł, z czego ponad 75 mln zł stanowi dotacja ze środków Krajowego Planu Odbudowy i budżetu państwa. Pierwsze nowe żłobki powstaną w Dzielnicy VII Zwierzyniec, Dzielnicy X Swoszowice, Dzielnicy XVII Wzgórza Krzesławickie oraz na peryferyjnych osiedlach Dzielnicy XVIII Nowa Huta, tj. os. Wolica oraz os. Branice. W stosunkowo krótkim czasie liczba miejsc w miejskich instytucjach opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 zwiększy się o ok. 33%.

IV.15.2.2. Usługa publiczna Z-2 Tworzenie warunków dla zapewnienia opieki zdrowotnej dla mieszkańców miasta

W zakresie ochrony zdrowia krakowian, w 2024 roku Gmina Miejska Kraków prowadziła działania dotyczące m.in.: tworzenia warunków działania leczenia otwartego i zamkniętego, realizacji programów polityki zdrowotnej, analizy dostępności do świadczeń zdrowotnych w Krakowie, opiniowania zmian Wojewódzkiego Planu Działania Systemu „Państwowe Ratownictwo Medyczne”, współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami w obszarze zdrowia publicznego, medycyny szkolnej, opieki zdrowotnej nad osobami starszymi i przewlekle chorymi, zachowania statutu i funkcji leczniczych Uzdrowiska Swoszowice, dostępności do zaopatrzenia w leki i materiały medyczne na terenie Krakowa, oraz profilaktyki i promocji zdrowia, a także edukacji zdrowotnej.

Do monitorowania realizacji zadań związanych z Usługą publiczną Z-2 stosuje się wskaźniki dziedziny kontekstowe i strategiczne, do których zalicza się m.in.:

Wskaźnik W1_Z Liczba łóżek w szpitalach ogólnych na 10 tys. mieszkańców Krakowa, który przedstawia poziom i rozwój opieki zdrowotnej lecznictwa stacjonarnego. Według danych Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego, liczba łóżek w szpitalach w Krakowie na 10 tys. mieszkańców, wynosiła:

- w 2024 roku: b.d. (dane za 2024 rok dostępne będą w IV kwartale 2025)
- w 2023 roku: 70,1
- w 2022 roku: 70,2

Wartości wskaźnika w poprzednich latach wykazywały tendencję spadkową (za wyjątkiem 2021 roku, w stosunku do 2020 roku). W 2017 roku liczba łóżek w krakowskich szpitalach na 10 tys. wyniosła 80,3, natomiast w 2023 roku spadła do 70,1. Podobny trend obserwuje się także w skali krajowej, co jest skutkiem wejścia w życie nowych norm zatrudnienia pielęgniarek i położnych w szpitalach oraz redukcji łóżek o zbyt małym obłożeniu. W przypadku miasta Kraków, spadek wartości wskaźnika nie jest niepokojący, jednak w kolejnych latach należy go nieprzerwanie monitorować.

O dostępności usług zdrowotnych, kluczowych dla mieszkańców Krakowa, świadczą wskaźniki **W40_Z** i **W46_Z**, monitorujące średni czas oczekiwania na wizytę u lekarza kardiologa i onkologa, jeśli świadczenia nie mogą zostać zrealizowane w dniu zgłoszenia się świadczeniobiorcy. W takiej sytuacji świadczeniodawca wpisuje pacjenta na listę oczekujących i wyznacza termin, w którym wizyta u danego specjalisty będzie mogła się odbyć. Wydłużający się czas oczekiwania na wizytę u lekarza oznacza pogarszającą się dostępność świadczeń zdrowotnych dla mieszkańców.

W40_Z Średni czas oczekiwania na wizytę u lekarza – kardiologa (w dniach):

- 2024: 102
- 2023: 95
- 2022: 79

Średni czas oczekiwania na wizytę u lekarza kardiologa w Krakowie w 2017 roku wyniósł 96 dni, natomiast przez ostatnie lata czas ten wydłużył się do 102 dni w 2024 roku, co jest zjawiskiem niekorzystnym.

W46_Z Średni czas oczekiwania na wizytę u lekarza – onkologa (w dniach):

- 2024: 33
- 2023: 35
- 2022: 34

W 2017 roku na wizytę u lekarza onkologa w Krakowie czekało się średnio 42 dni, w 2019 roku czas skrócił się do 20 dni, natomiast w latach 2022-2024 na wizytę trzeba było czekać średnio od 33 do 35 dni. Wartości te nie wykazują jednoznacznej tendencji.

Bezpośredni wpływ na wartość wskaźników **W40_Z** i **W46_Z** mają: wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację świadczeń przez publicznego płatnika (MOW NFZ - Małopolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia), posiadane zasoby zarówno w zakresie liczby kadr medycznych, w tym lekarzy specjalistów, jak i w zakresie infrastruktury szpitali i ośrodków wyspecjalizowanych w diagnostyce oraz leczeniu chorób sercowo-naczyniowych i onkologicznych, a także prowadzenie spójnej, koordynowanej polityki zdrowotnej.

Wskaźnik **W58_Z Odsetek mieszkańców korzystających z miejskich programów zdrowotnych**, który umożliwia prowadzenie nadzoru nad efektywnością realizowanych przez

Gminę Miejską Kraków programów polityki zdrowotnej, w ostatnich latach ukazuje poniższe wartości:

- **2024: 1,24%**
- 2023: 0,86%
- 2022: 0,54%.

W 2013 roku wskaźnik wynosił 2,38% i stopniowo rósł, osiągając w 2018 roku wartość 5,12%. Następnie odnotowano tendencję spadkową do 3,33% w 2019 roku, spowodowaną stosunkowo krótkim okresem trwania programów polityki zdrowotnej w skali roku, co wynikało z prowadzonych prac nad wdrożeniem nowej edycji programów.

W 2022 roku odnotowano spadek do poziomu 0,54%, jednak wynikał on z celowych działań, m.in. z przeprowadzonej analizy zrealizowanych programów polityki zdrowotnej i podjętych decyzji o zakończeniu realizacji z końcem 2021 roku nieefektywnych programów polityki zdrowotnej. W ostatnich latach wprowadzono nowe programy polityki zdrowotnej, w których populację docelową stanowią osoby będące w grupie ryzyka danego problemu zdrowotnego – w programach tych bierze udział mniejsza liczba uczestników, przy czym ich efektywność jest wysoka (np. program rehabilitacji, program IN VITRO). W 2024 roku wskaźnik wzrósł do 1,24%.

W 2024 roku w Gminie Miejskiej Kraków realizowano 11 programów polityki zdrowotnej na łączną kwotę ponad 5,5 mln zł. Z programów polityki zdrowotnej skorzystało 9 993 krakowian. Największe nakłady finansowe zostały przeznaczone na: „Program polityki zdrowotnej z zakresu zwiększenia dostępności do świadczeń pielęgnacyjnych i opiekuńczych w Gminie Miejskiej Kraków w ramach dziennego lub całodobowego pobytu dla osób niesamodzielnych niewymagających opieki instytucjonalnej oraz z zakresu wsparcia ich opiekunów nieformalnych”, a także na „Program profilaktyki i rehabilitacji dysfunkcji narządu ruchu dla mieszkańców Gminy Miejskiej Kraków”.

W kolejnych latach planowany jest dalszy wzrost wartości wskaźnika W58_Z. Należy pamiętać o tym, że o efektywności programu polityki zdrowotnej świadczy przede wszystkim skuteczność podejmowanych interwencji oraz poziom zaspokojenia potrzeb zdrowotnych grupy docelowej, która jest określana indywidualnie dla danego programu.

Kolejnym ważnym wskaźnikiem jest **Wskaźnik W59_Z Odsetek szkół posiadających gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej**. Dotyczy on placówek oświatowych, dla których Gmina Miejska Kraków jest organem założycielskim. Jego wartości przedstawiono poniżej:

- **2024: 97,2%**
- 2023: 97,2%
- 2022: 97,2%.

W latach 2022-2024 na terenie 179 samorządowych szkół i placówek funkcjonowały 174 gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej, co stanowiło 97,21% ogółu placówek oświatowych, których Gmina jest organem założycielskim. W 2024 roku w pięciu szkołach nie było gabinetu pielęgniarki środowiska nauczania i wychowania. Dotyczy to szkół, w których uczniowie mieli zapewnioną opiekę medyczną w podmiotach leczniczych, znajdujących się w pobliżu szkoły lub których uczniowie uczęszczają jednocześnie do kilku szkół kształcących w trybie dziennym i opiekę zdrowotną mają zapewnioną w jednej z nich. Docelowo dąży się do tego, by każda szkoła miała funkcjonujący gabinet profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej.

Dodatkowo w celu zabezpieczenia opieki medycznej uczniom samorządowych szkół i placówek specjalnych, Miasto podjęło działania w zakresie organizacji opieki pielęgniarskiej w tych szkołach i placówkach według zgłaszanych potrzeb. Wykonawcą zadania pn. "Opieka koordynowana", sfinansowanego w całości przez Gminę Miejską Kraków, zostało Miejskie Centrum Opieki dla Osób Starszych, Przewlekłe Niepełnosprawnych oraz Niesamodzielnych w Krakowie. W 2024 roku opiekę koordynowaną realizowano w 11 szkołach i placówkach specjalnych, w godzinach, które zapewniały uczniom ciągłość opieki medycznej (niejednokrotnie 24 godziny na dobę). Świadczenia zdrowotne udzielane przez pielęgniarkę lub ratownika medycznego w ramach zadania to m.in.: realizacja świadczeń zdrowotnych na podstawie pisemnego zlecenia lekarskiego i w porozumieniu z lekarzem POZ, podawanie na zlecenie lekarza leków, udzielanie pomocy przedlekarskiej w przypadku nagłych zachorowań, urazów i zatruc, a także asystowanie dzieciom przez pielęgniarkę albo ratownika medycznego w przypadku potrzeby transportu ucznia do szpitala. W 2024 roku opieka objęła łącznie 1 520 uczniów, a koszt realizacji zadania wyniósł 2 222 988 zł.

Istotnym wskaźnikiem liczonym dla dwóch szpitali: Szpitala Miejskiego Specjalistycznego im. Gabriela Narutowicza w Krakowie oraz Szpitala Specjalistycznego im. Stefana Żeromskiego SPZOZ w Krakowie, a także dla Miejskiego Centrum Opieki dla Osób Starszych, Przewlekłe Niepełnosprawnych oraz Niesamodzielnych w Krakowie, jest **W87_Z Wskaźnik dostosowania infrastruktury miejskich podmiotów leczniczych do przepisów prawa**, o poniższych wartościach w danym roku:

- 2024: 94,74%
- 2023: 90,5%
- 2022: 90,5%.

W roku 2024 uzyskano wyższy poziom wskaźnika w związku z realizacją i dostosowaniem oddziałów zgodnie z wytycznymi zawartymi w decyzjach Państwowej Powiatowej Inspekcji Sanitarnej.

W ramach obowiązku nałożonego na powiaty ustawą z dnia 17 sierpnia 2023 roku o szczególnej opiece geriatrycznej, 11 marca 2024 roku Gmina Miejska Kraków zgłosiła do Wojewody Małopolskiego propozycję utworzenia, w perspektywie do końca 2028 roku, 8 Centrów Zdrowia 75+. Powstanie Centrów Zdrowia 75+ wymaga przygotowania wojewódzkiego planu działania szczególnej opieki geriatrycznej przez Wojewodę Małopolskiego, a następnie zatwierdzenia tego dokumentu przez Ministra Zdrowia. W każdym Centrum funkcjonować ma: poradnia konsultacyjna, co najmniej jeden dzienny ośrodek opieki geriatrycznej, geriatryczny zespół opieki domowej, zespół koordynatorów opieki geriatrycznej oraz zespół edukatorów zdrowotnych.

IV.15.2.3. Usługa Publiczna Z-3 Profilaktyka i terapia uzależnień od alkoholu

Zadania z zakresu profilaktyki i terapii uzależnień od środków psychoaktywnych były realizowane w ramach **Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023-2026 (GPPiRPA oraz PN)**, przyjętego uchwałą nr CI/2746/22 Rady Miasta Krakowa z dnia 7 grudnia 2022 roku. Jego głównym celem jest ograniczenie negatywnych konsekwencji społecznych, szczególnie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu i innych

substancji psychoaktywnych, a także picia alkoholu, używania narkotyków i podejmowania innych zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.

Do kluczowych działań realizowanych w ramach Gminnego Programu należą:

- profilaktyka uniwersalna, selektywna i wskazująca, tj. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie problemów alkoholowych i narkomanii, skierowanej do dzieci, młodzieży, uczniów krakowskich szkół i dorosłych, zajęcia sportowe z elementami profilaktyki, otwarte konkursy ofert dla organizacji pozarządowych (74% środków finansowych, przeznaczonych na Program),
- terapia uzależnień (14%),
- pozostałe działania tj. prowadzenie Domu Pomocy Społecznej przy ul. Rozrywka 1 w Krakowie dla osób uzależnionych od alkoholu, finansowanie placówek wsparcia dziennego oraz funkcjonowanie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – MKRPA, (12%).

Dom Pomocy Społecznej przy ul. Rozrywka 1 w Krakowie jest pierwszym w Polsce Domem przeznaczonym dla osób uzależnionych od alkoholu.

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie problemów alkoholowych i narkomanii obejmowało przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym z obszaru uzależnień poprzez wzmacnianie czynników chroniących wśród uczniów krakowskich szkół. Uczestnictwo w szkoleniach podnosi poziom wiedzy z zakresu profilaktyki uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz behawioralnych, jak również utrwala kluczowe kompetencje społeczne, takie jak: konstruktywna komunikacja, umiejętność budowania relacji z rówieśnikami i dorosłymi, postawy asertywne, radzenie sobie ze stresem oraz osiąganie celów życiowych. Utrwaleniu prawidłowych postaw u dzieci i młodzieży służą także szkolenia profilaktyczne skierowane do nauczycieli, pedagogów i psychologów szkolnych oraz rodziców i opiekunów.

W 2024 roku przeprowadzono 782 szkolenia, które dotyczyły profilaktyki uzależnień (846 szkoleń w 2023 roku). Uczestniczyło w nich 14 050 osób (14 512 osób w 2023 roku).

Wskaźnik W60_Z Odsetek dzieci i młodzieży objętych szkoleniami z zakresu profilaktyki uzależnień:

- 2024: 13,8%
- 2023: 14,3%
- 2022: 13,3%.

Odsetek dzieci i młodzieży objętych szkoleniami z zakresu profilaktyki uzależnień realizowanymi przez Miejskie Centrum Profilaktyki Uzależnień w Krakowie (MCPU) nieznacznie spadł do wartości 13,8% w 2024 roku, jednak od kilku lat obserwuje się wzrost liczby szkół, w których przeprowadzono szkolenia – od 55 w 2021 roku do 115 w 2024 roku.

W ramach monitorowania sytuacji lokalnej, wśród uczniów uczestniczących w szkoleniach prowadzono badania z wykorzystaniem anonimowej ankiety audytoryjnej na temat stylu życia

oraz postaw wobec używania substancji psychoaktywnych. Badaniami objęto uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Wyniki badań wskazały, że w latach 2017-2020 odsetek dzieci i młodzieży, która nie miała kontaktu z alkoholem utrzymywał się na poziomie ok. 60%. W 2021 roku odsetek ten wyniósł 47,6%. Różnica wartości wskaźnika w porównaniu do roku poprzedniego wynika z faktu, że zmianie uległa proporcja liczby badanych uczniów szkół podstawowych do uczniów szkół ponadpodstawowych – w 2021 roku ponad 60% badanych osób stanowili uczniowie szkół ponadpodstawowych, wśród których znajdują się osoby pełnoletnie, podczas gdy w badaniach za 2020 rok uczniowie szkół ponadpodstawowych liczyli ok. 50% badanej populacji.

W kolejnych latach wskaźnik **W55_Z** powrócił do poziomu ok. 60%.

W55_Z Odsetek dzieci i młodzieży, która nie miała kontaktu z alkoholem:

- 2024: 59,7%
- 2023: 66,0%
- 2022: 60,4%

W ramach Programu, Gmina Miejska Kraków finansowała świadczenia opieki zdrowotnej w zakresie terapii uzależnień dla mieszkańców Krakowa. Liczbę osób objętych terapią uzależnień przedstawia miernik M78_Z Liczba osób objętych terapią od alkoholu finansowaną ze środków GMK, którego wartość w ostatnich latach wynosiła:

- 2024: 2 676 osób
- 2023: 3 110 osób
- 2022: 2 414 osób

Z kolei liczbę osób mieszkających na terenie Krakowa, którzy podjęli terapię uzależnień w ramach NFZ ilustruje miernik M63_Z Liczba osób podejmujących terapię uzależnień finansowaną ze środków NFZ (na podstawie danych MOW NFZ):

- 2024: 8 801 osób
- 2023: 9 492 osoby
- 2022: 10 052 osoby

Powyższe dane wraz z liczbą osób skierowanych na terapię przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (MKRPA) oraz liczbą wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego skierowanych do sądu przez MKRPA, jak również liczbą osób przebywających wielokrotnie w Dziale Opieki nad Osobami Nietrzeźwymi MCPU wskazują, że w latach 2020-2024 liczba osób uzależnionych wynosiła około 1,5% mieszkańców Krakowa (**W56_Z Liczba osób/mieszkańców uzależnionych od alkoholu**, w 2022 i 2023 roku: 1,7%, w latach 2020, 2021 oraz **2024: 1,4%**).

Szczegółowe informacje na temat realizacji działań z **GPPiRPA oraz PN**, zostały przedstawione w załączniku nr 9 do „Sprawozdania z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za rok 2024, cz. III”, które jest udostępnione na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Miasta Krakowa - BIP MK.

Wydatki na Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii wyniosły **19 470 721 zł**. W ramach Programu oraz działań związanych z Programami i zadaniami realizowanymi w innych Dziedzinach zarządzania, na profilaktykę uzależnień wydano łącznie **37 718 763 zł**.

IV.15.3. Programy, polityki

W 2024 roku Gmina Miejska Kraków realizowała następujące Programy:

W ramach Usługi publicznej Z-3:

1. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023-2026 (GPPiRPA oraz PN) - PR/Z1/2023 - uchwała nr CI/2746/22 Rady Miasta Krakowa z dnia 7 grudnia 2022 r.

Cel ogólny, zakres i cele szczegółowe Programu (PR/Z1/2023) określa **Deklaracja wyników**:

„Ograniczenie negatywnych konsekwencji społecznych, w tym szczególnie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu, innych substancji psychoaktywnych i zachowań nałogowych oraz redukcja zjawiska picia alkoholu, używania narkotyków oraz podejmowania innych zachowań nałogowych i ryzykownych przez dzieci i młodzież poprzez:

- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym i przemocy w rodzinie,
- wspieranie działań promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania czasu przez rodziny, dzieci i młodzież. Wzmacnianie czynników chroniących i motywujących do większej aktywności w życiu społecznym,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, przeciwdziałaniu narkomanii, uzależnieniom behawioralnym i przemocy w rodzinie. Współpracę z organizacjami pozarządowymi i innymi jednostkami pożytku publicznego w obszarze profilaktyki i rehabilitacji uzależnień,
- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, spożywających alkohol ryzykownie i szkodliwie, używających substancji psychoaktywnych lub podejmujących zachowania nałogowe oraz członków ich rodzin, a także dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- udzielanie osobom uzależnionym oraz członkom ich rodzin wsparcia psychologicznego, społecznego i prawnego. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i integrowanie ze społecznością lokalną,
- zapewnianie działania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krakowie,
- ograniczanie dostępu do alkoholu.

tak, aby osiągnąć poniższe cele szczegółowe:

Tabela IV.15.2. Wskaźniki oceny stopnia realizacji celów szczegółowych Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023-2026 (GPPiRPA oraz PN) – PR/Z1/2023

Cel szczegółowy	Wskaźnik	Wartość docelowa w 2026 r.	2022	2023	2024
Zapewnić profilaktykę uzależnień	W60_Z Odsetek dzieci i młodzieży objętych szkoleniami z zakresu profilaktyki uzależnień	Trend wzrostowy.	13,26%	14,28%	13,78%
Zwiększyć dostępność pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, spożywających alkohol ryzykownie i szkodliwie lub używających substancji psychoaktywnych oraz członków rodzin osób z problemami wynikającymi z używania alkoholu i substancji psychoaktywnych, a także dotkniętych przemocą w rodzinie	W61_Z Odsetek osób objętych terapią uzależnień od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz współuzależnionych	Trend wzrostowy.	17,71%	22,55%	20,82%
Zwiększać liczbę dzieci i młodzieży, prowadzących trzeźwy i zdrowy tryb życia	W55_Z Odsetek dzieci i młodzieży, która nie miała kontaktu z alkoholem	Trend wzrostowy.	60,41%	66,04%	59,68%
Ograniczać szkody zdrowotne i zaburzenia życia rodzinnego, wynikające z używania alkoholu, innych substancji psychoaktywnych i zachowań nałogowych	W56_Z Liczba osób (mieszkańców Krakowa) uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz współuzależnionych	Trend malejący.	1,70%	1,71%	1,59%

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Szczegółowe informacje dotyczące Gminnego Programu w rozdziale IV.15.2.3. Usługa Publiczna Z-3 Profilaktyka i terapia uzależnień od alkoholu

W ramach Usługi publicznej Z-2:

- 1. Program szczepień ochronnych przeciw grypie po 65. roku życia** (uchwała nr XCII/2526/22 Rady Miasta Krakowa z dnia 6 lipca 2022 r.)

2. Program Dzienny Dom Opieki Medycznej w Gminie Miejskiej Kraków (uchwała nr LXXV/2091/21 Rady Miasta Krakowa z dnia 15 grudnia 2021 r.)

W 2024 roku Program realizowany był przez Miejskie Centrum Opieki dla Osób Starszych, Przewlekłe Niepełnosprawnych i Niesamodzielnych w Krakowie.

W 2024 roku z Programu skorzystały 92 osoby. Koszt realizacji Programu w 2024 roku wyniósł 1 285 200 zł.

3. Program prewencji otyłości oraz wczesnego wykrywania zaburzeń lipidowych i nadciśnienia tętniczego u dzieci (uchwała nr LXII/1821/21 Rady Miasta Krakowa z 7 lipca 2021 r.)

W 2024 roku z Programu skorzystało 90 osób. Koszt realizacji Programu w 2024 roku wyniósł 1 800 zł.

4. Program polityki zdrowotnej w zakresie wczesnego wykrywania wad wzroku u dzieci, zwłaszcza krótkowzroczności, w tym w związku z realizacją nauki zdalnej podczas epidemii COVID-19

W 2024 roku z Programu skorzystało 2 062 osób. Koszt realizacji Programu w 2024 roku wyniósł 111 480 zł.

5. Program polityki zdrowotnej w zakresie wykrywania zaburzeń słuchu u dzieci uczęszczających do szkół i placówek z terenu Gminy Miejskiej Kraków

6. Program profilaktyki zachorowań na grypę dla dzieci w wieku 6-60 miesięcy w Gminie Miejskiej Kraków (uchwała nr LXIV/1844/21 Rady Miasta Krakowa z 25 sierpnia 2021 r. oraz uchwała nr CXV/3091/23 Rady Miasta Krakowa z dnia 5 lipca 2023 r.)

7. Program profilaktyki i rehabilitacji dysfunkcji narządu ruchu dla mieszkańców Gminy Miejskiej Kraków (uchwała nr XCII/2527/22 Rady Miasta Krakowa z dnia 6 lipca 2022 r. oraz uchwała nr XCIX/2701/22 Rady Miasta Krakowa z dnia 9 listopada 2022 r. (ze zm.))

W 2024 roku z Programu skorzystało 559 osób. Koszt realizacji Programu w 2024 roku wyniósł 1 584 467,04 zł.

8. Gminny Program Leczenia Niepłodności Metodą Zapłodnienia Pozaustrojowego dla mieszkańców Krakowa

9. Program polityki zdrowotnej w zakresie profilaktyki zakażeń meningokokowych typu B wśród dzieci w wieku od 2 do 36 miesiąca życia, zamieszkałych w Gminie Miejskiej Kraków, na lata 2024 – 2026

W 2024 roku z Programu skorzystało 766 osób. Koszt realizacji Programu w 2024 roku wyniósł 365 500 zł.

10. Program powszechnego dostępu do defibrylacji z elementami nauki pierwszej pomocy w Gminie Miejskiej Kraków (uchwała nr LXII/1820/21 Rady Miasta Krakowa z dnia 7 lipca 2021 r.).

W 2024 roku łączna liczba urządzeń AED funkcjonujących w przestrzeni publicznej Miasta Krakowa w ramach Programu wyniosła 73. W 2024 roku w szkoleniach z zakresu pierwszej pomocy wzięło udział 450 pracowników podmiotów i organizacji, na rzecz których przekazano AED. Koszt realizacji programu w 2024 roku wyniósł: 167 556 zł.

11. Program polityki zdrowotnej z zakresu zwiększenia dostępności do świadczeń pielęgnacyjnych i opiekuńczych w Gminie Miejskiej Kraków w ramach dziennego lub całodobowego pobytu dla osób niesamodzielnych niewymagających opieki instytucjonalnej oraz z zakresu wsparcia ich opiekunów nieformalnych (uchwała nr CXXII/3325/23 Rady Miasta Krakowa z dnia 8 listopada 2023 r.).

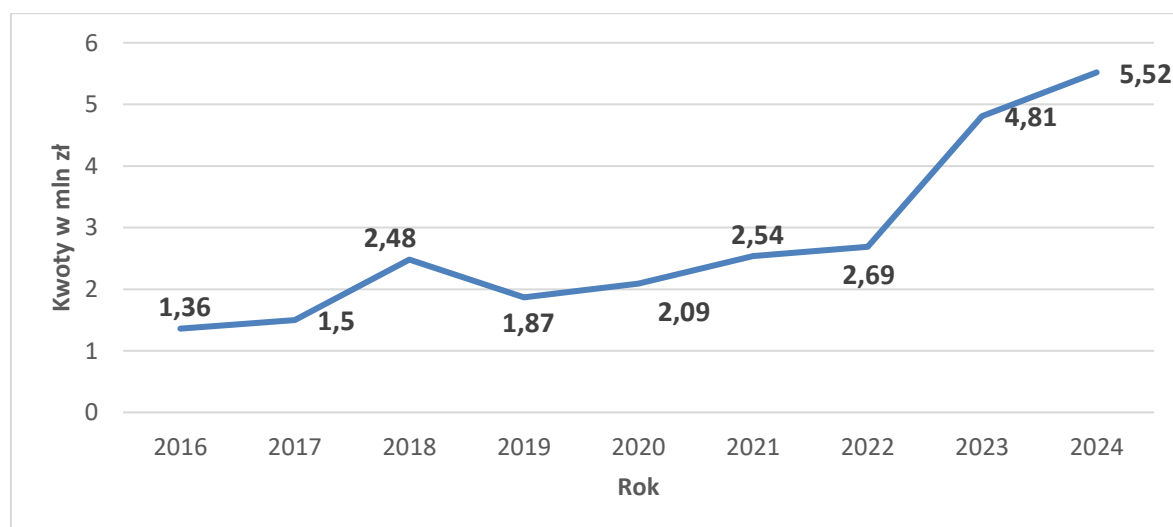
W 2024 roku do Programu zakwalifikowano 170 osób, a 191 osób objęto pobytem w placówce (zapewniono opiekę pielęgnarską, wsparcie psychologiczne, udział w zajęciach terapeutycznych, zapewniono wyżywienie i transport). Wsparciem objęto 147 opiekunów, a 104 opiekunów otrzymało wsparcie w postaci usługi wypożyczenia sprzętu medycznego. Koszt realizacji Programu w 2024 roku wyniósł 2 005 528,80 zł.

Łącznie, w 2024 roku w Gminie Miejskiej Kraków w Usłudze Z-2 realizowano **11 programów polityki zdrowotnej na łączną kwotę 5,5 mln zł** (w 2023 roku realizowano 9 programów na łączną kwotę 4 814 344 zł). W 2024 roku z Programów polityki zdrowotnej skorzystało łącznie 9 993 krakowian.

W 2024 roku Miasto przeznaczyło największe nakłady finansowe na: „Program polityki zdrowotnej z zakresu zwiększenia dostępności do świadczeń pielęgnacyjnych i opiekuńczych w Gminie Miejskiej Kraków w ramach dziennego lub całodobowego pobytu dla osób niesamodzielnych niewymagających opieki instytucjonalnej oraz z zakresu wsparcia ich opiekunów nieformalnych” oraz „Program profilaktyki i rehabilitacji dysfunkcji narządu ruchu dla mieszkańców Gminy Miejskiej Kraków”.

Poniższy wykres obrazuje wydatki poniesione przez Gminę Miejską Kraków na realizację Programów polityki zdrowotnej w latach 2016-2024.

Rysunek 1. Środki finansowe przeznaczone przez Gminę Miasta Krakowa na realizację Programów polityki zdrowotnej w latach 2016-2024 (w mln zł)

Źródło: Opracowanie własne, Wydział Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia UMK

IV.15.4. Finanse

Tabela IV.15.3. Wydatki w Dziedzinie Zdrowie zrealizowane w 2024 roku według rodzajów wydatków

Rodzaj wydatków	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	212 121 555	100,0
Wydatki inwestycyjne	30 004 718	14,1
Wydatki bieżące	182 116 837	85,9

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

Tabela IV.15.4. Wydatki w Dziedzinie Zdrowie zrealizowane w 2024 roku w podziale na Usługi

Usługa publiczna	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	212 121 555	100,0
Zapewnienie instytucjonalnej opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 (Z-1)	151 350 613	71,3
Tworzenie warunków dla zapewnienia opieki zdrowotnej dla mieszkańców miasta (Z-2)	10 377 323	4,9
Profilaktyka i terapia uzależnień od alkoholu (Z-3)	19 461 776	9,2
Wydatki niezwiązane bezpośrednio z realizacją Usług	30 931 843	14,6

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

V. Sprawozdanie z realizacji uchwał Rady Miasta Krakowa

W 2024 roku Rada Miasta Krakowa podjęła **673** uchwały oznaczone numerami od CXXVI/3462/24 do CXXXI/3715/24 (VIII kadencja Rady Miasta Krakowa) oraz od I/1/24 do XVII/419/24 (IX kadencja Rady Miasta Krakowa).

Rada Miasta Krakowa w 2024 roku podjęła 673 uchwał.

Proces analityczny, a także ustalenie wniosków (wątpliwości, niezgodności formalno-prawne, brak środków finansowych, ustalenia w ramach przeprowadzonego rozeznania itp.), dokonywane przez komórki organizacyjne będące realizatorem uchwały, stanowią również niezależnie od finalnego efektu, formalną realizację przez Prezydenta Miasta Krakowa podjętej uchwały. W związku z powyższym wszelkie podejmowane działania służb podległych organowi wykonawczemu gminy, realizowane w obszarze faktycznego czy też formalno-prawnego sposobu realizacji uchwały Rady Miasta Krakowa, skutkują zakwalifikowaniem danej uchwały jako **realizowana**.

Określenie statusu realizacji uchwały jako uchwały **w ciągłej realizacji** wynika z charakteru zawartych w niej regulacji, np.:

- uchwał dotyczących celów/kierunków działania/pożądanego stanu, których terminu osiągnięcia nie można określić (wspieranie przedsiębiorczości, poprawa bezpieczeństwa),
- wprowadzenia reguł/zasad postępowania/wytycznych/trybu postępowania realizowanych przez komórki organizacyjne w odniesieniu do nieokreślonej liczby przypadków,
- miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, statutów gminnych jednostek organizacyjnych,
- wieloletnich planów, strategii czy polityk.

Ostateczne zakończenie działań z zakresu zarówno faktycznego oraz formalno-prawnego „obszaru realizacji” skutkuje zakwalifikowaniem uchwały jako **zrealizowana**.

Spośród **673** uchwał przekazanych do realizacji komórkom organizacyjnym Gminy Miejskiej Kraków, według stanu na **31 grudnia 2024 r.**:

- **539** zrealizowano,
- **130** znajduje się w realizacji (w tym 43 w ciągłej realizacji),
- **4** zostały uchylone.

Najwięcej spośród **539** uchwał podjętych przez Radę Miasta Krakowa w 2024 roku i zrealizowanych w roku 2024, zostało wykonanych przez:

- Kancelarię Rady Miasta Krakowa UMK (199 uchwał) - dotyczących głównie rozpatrzenia skarg na działania Prezydenta Miasta Krakowa i miejskich jednostek organizacyjnych, rozpatrzenia petycji, a także w sprawach powołania oraz zmian w składach komisji Rady Miasta Krakowa,
- Wydział Skarbu Miasta UMK (81 uchwał) – dotyczących gospodarowania mieniem Gminy, np. wyrażenia zgody na odstąpienie od żądania zwrotu zwaloryzowanej kwoty lub części kwoty bonifikaty udzielonej od ceny sprzedaży lokalu albo jego części, wyrażenia zgody na udzielenie bonifikaty od opłaty rocznej z tytułu trwałego zarządu ustanawianego na nieruchomości czy wyrażenia zgody na sprzedaż lokalu w drodze przetargu ustnego nieograniczonego bądź w trybie bezprzetargowym,
- Wydział Budżetu Miasta UMK (58 uchwał) – w sprawie zmian w budżecie Miasta Krakowa i w Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta Krakowa, a także m.in. udzielenia absolutorium za rok 2023 dla Prezydenta Miasta Krakowa czy zatwierdzenia sprawozdania finansowego oraz sprawozdania z wykonania budżetu Miasta Krakowa za rok 2023,
- ówczesny Wydział Edukacji UMK (31 uchwał) – w sprawach organizacyjnych systemu oświaty, np. przekształceń placówek oświatowych,
- Wydział Planowania Przestrzennego UMK (23 uchwały) – dotyczące polityki przestrzennej Gminy, w tym przede wszystkim w sprawach rozstrzygnięć o sposobie rozpatrzenia nieuwzględnionych przez Prezydenta Miasta Krakowa uwag do projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- Wydział Geodezji UMK (21 uchwał) – przede wszystkim w sprawach nazw ulic, skwerów i rond,
- Zarząd Dróg Miasta Krakowa (19 uchwał) – dotyczących np. zaliczenia ulicy do dróg publicznych kategorii gminnej i ustalenia jej przebiegu,
- ówczesny Wydział Kultury i Dziedzictwa Narodowego UMK (18 uchwał) – z zakresu szeroko pojętej działalności kulturalnej np. udzielenia lub zwiększenia dotacji miejskim instytucjom kultury, czy też spraw organizacyjnych instytucji kultury.

Spośród **130** uchwał podjętych w 2024 roku, pozostających w realizacji po 31 grudnia 2024 roku, najwięcej zostało przekazanych do realizacji przez:

- Wydział Skarbu Miasta UMK (27 uchwał) – głównie dotyczące sprzedaży nieruchomości w drodze przetargu ustnego nieograniczonego oraz zbycia w trybie bezprzetargowym lokali mieszkalnych,
- Wydział Architektury i Urbanistyki UMK (14 uchwał) – dotyczących uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- Wydział Planowania Przestrzennego UMK (14 uchwał) – dotyczących przede wszystkim przystąpienia do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego miasta Krakowa,
- Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia UMK (12 uchwał) – w sprawach szeroko pojętej polityki społecznej,
- Zarząd Zieleni Miejskiej w Krakowie (7 uchwał) – dotyczących głównie ustalenia kierunków działania dla Prezydenta Miasta Krakowa mających na celu powiększenie terenów zieleni.

W 2024 roku Rada Miasta Krakowa dokonała zmian **79** uchwał, ogłosiła **2** teksty jednolite uchwał oraz uchyliła **30** uchwał.

Ponadto:

- uchwała nr CXXVIII/3518/24 Rady Miasta Krakowa z dnia 7 lutego 2024 r. w sprawie *zasad udzielenia dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków (wirydarz kościoła pw. św. Piotra i Pawła przy ul. Grodzkiej w Krakowie), w ramach Rządowego Programu Odbudowy Zabytków* została uchylona uchwałą nr KI.411.26.2024 Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie z 6 marca 2024 r.
- uchwała nr V/87/24 Rady Miasta Krakowa z dnia 19 czerwca 2024 r. w sprawie *przyjęcia Regulaminu udzielania dotacji celowych w ramach Programu Priorytetowego Ciepłe Mieszkanie na obszarze Gminy Miejskiej Kraków* została uchylona uchwałą nr KI.411.126.2024 Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie z 24 lipca 2024 r.
- uchwała nr VII/138/24 Rady Miasta Krakowa z dnia 3 lipca 2024 r. w sprawie *zmiany uchwały nr XC/2455/22 Rady Miasta Krakowa dnia 29 czerwca 2022 r. w sprawie nadania Parkowi Miejskiemu nazwy Park Zakrzówek, określenia granic Parku oraz przyjęcia regulaminu Parku* została uchylona rozstrzygnięciem nadzorczym nr WN-II.4131.1.19.2024 Wojewody Małopolskiego z 5 sierpnia 2024 r.
- uchwała nr VIII/164/24 Rady Miasta Krakowa z dnia 28 sierpnia 2024 r. w sprawie *ustanowienia użytku ekologicznego pod nazwą „Zakrzówek - enklawa wschodnia”* została uchylona rozstrzygnięciem nadzorczym nr WN-II.4130.64.425.2024 Wojewody Małopolskiego z 3 października 2024 r.

Zgodnie z poleceniem służbowym nr 54/2004 Dyrektora Magistratu z dnia 26 sierpnia 2004 roku w sprawie *procedury wewnętrznej dotyczącej przekazywania sprawozdań z realizacji uchwał Rady Miasta Krakowa* oraz poleceniem służbowym nr 7/2020 Dyrektora Magistratu z 5 lutego 2020 r. w sprawie *instrukcji postępowania dotyczącej przekazywania sprawozdań z realizacji uchwał Rady Miasta Krakowa*, w 2024 roku przekazano Radzie Miasta Krakowa **63** sprawozdania oraz informacje dotyczące **41** uchwał oraz **2** rezolucji. Na podstawie Statutu Miasta Krakowa (uchwała nr XXV/570/19 Rady Miasta Krakowa z dnia 25 września 2019 r. w sprawie *przyjęcia oraz ogłoszenia tekstu jednolitego uchwały nr XLVIII/435/96 Rady Miasta Krakowa z dnia 24 kwietnia 1996 r. w sprawie Statutu Miasta Krakowa ze zm.*), sprawozdania były przekazywane piętnastokrotnie.

Wśród przekazanych Radzie Miasta Krakowa materiałów, do przedstawienia których w określonym terminie zobowiązują uchwały, znalazło się **47** sprawozdań okresowych, z czego 23 roczne, 16 półrocznych oraz 8 kwartalnych. Ponadto **16** razy przekazano Radzie Miasta Krakowa informację o podjętych działaniach w ramach realizacji uchwał i rezolucji.

Oprócz **673** uchwał Rada Miasta Krakowa w 2024 roku podjęła **19** rezolucji, z których **2** zostały przekazane do realizacji. Pozostałe nie były skierowane do Prezydenta Miasta Krakowa, a do podmiotów zewnętrznych (np. naczelnych organów administracji publicznej,

organów jednostek samorządu terytorialnego) i nie dotyczyły zadań realizowanych przez gminne komórki organizacyjne. W związku z powyższym nie wymagały sporządzenia informacji dla Prezydenta Miasta Krakowa i zostały przekazane właściwym komórkom do wiadomości i wykorzystania.

W 2024 roku działając zgodnie z poleceniem służbowym nr 10/2016 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 17 października 2016 r. w sprawie *zasad postępowania w przypadku skierowania do Prezydenta Miasta Krakowa rozstrzygnięć nadzorczych Wojewody Małopolskiego lub Regionalnej Izby Obrachunkowej albo wezwań do usunięcia naruszenia interesu prawnego lub uprawnienia, dotyczących uchwał Rady Miasta Krakowa*, zostało zarejestrowanych:

- 9 wezwań do usunięcia naruszenia prawa,
- 6 pism Wojewody Małopolskiego w sprawie interwencji dotyczącej uchwały,
- 4 zawiadomienia Wojewody Małopolskiego o wszczęciu postępowania nadzorczego,
- 3 uchwały Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie w sprawie wszczęcia postępowania o stwierdzenie nieważności uchwały,
- 3 powiadomienia Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie o przekazaniu wg właściwości uchwały do Wojewody Małopolskiego,
- 2 uchwały Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie stwierdzające nieważność uchwały,
- 2 rozstrzygnięcia nadzorcze Wojewody Małopolskiego stwierdzające nieważność uchwały w całości,
- 1 uchwałę Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie w sprawie umorzenia postępowania o stwierdzenie nieważności uchwały,
- 1 uchwałę składu orzekającego Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie w sprawie możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w uchwale,
- 1 uchwałę składu orzekającego Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie w sprawie opinii dotyczącej prawidłowości planowanej kwoty długu Gminy Miejskiej Kraków,
- 1 pismo Przewodniczącego Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie w sprawie oceny legalności uchwały,
- 1 pismo Wojewody Małopolskiego w sprawie oceny legalności uchwały.

W roku 2024 Rada Miasta Krakowa podjęła **20** uchwał tzw. kierunkowych, z których **8** zostało zrealizowanych, a **12** pozostaje w realizacji.

Informacja na temat realizacji uchwał kierunkowych w 2024 roku została przekazana Przewodniczącemu Rady Miasta Krakowa, zgodnie z § 39a pkt 2 p.pkt. a Statutu Miasta Krakowa (tj. uchwała nr XXV/570/19 Rady Miasta Krakowa z dnia 25 września 2019 r. ze zm.), pismem nr OR-03.0008.2.51.2024 z 23 sierpnia 2024 r. oraz pismem nr OR 03.0008.2.17.2025 z 7 marca 2024 r.

VI. Dzielnice Miasta Krakowa

Do zakresu działania Dzielnic należą:

- wybór, planowanie i ocena realizacji zadań dotyczących bezpośrednio obszaru Dzielnic i służących zaspokajaniu potrzeb jej mieszkańców w określonych Dziedzinach,
- działanie na rzecz rozwoju samorządności społeczności lokalnych, w tym wnioskowanie do Rady Miasta, Prezydenta Miasta oraz do miejskich jednostek organizacyjnych w sprawach istotnych dla mieszkańców Dzielnic oraz opiniowanie na wniosek lub z własnej inicjatywy spraw istotnych dla mieszkańców Dzielnic.

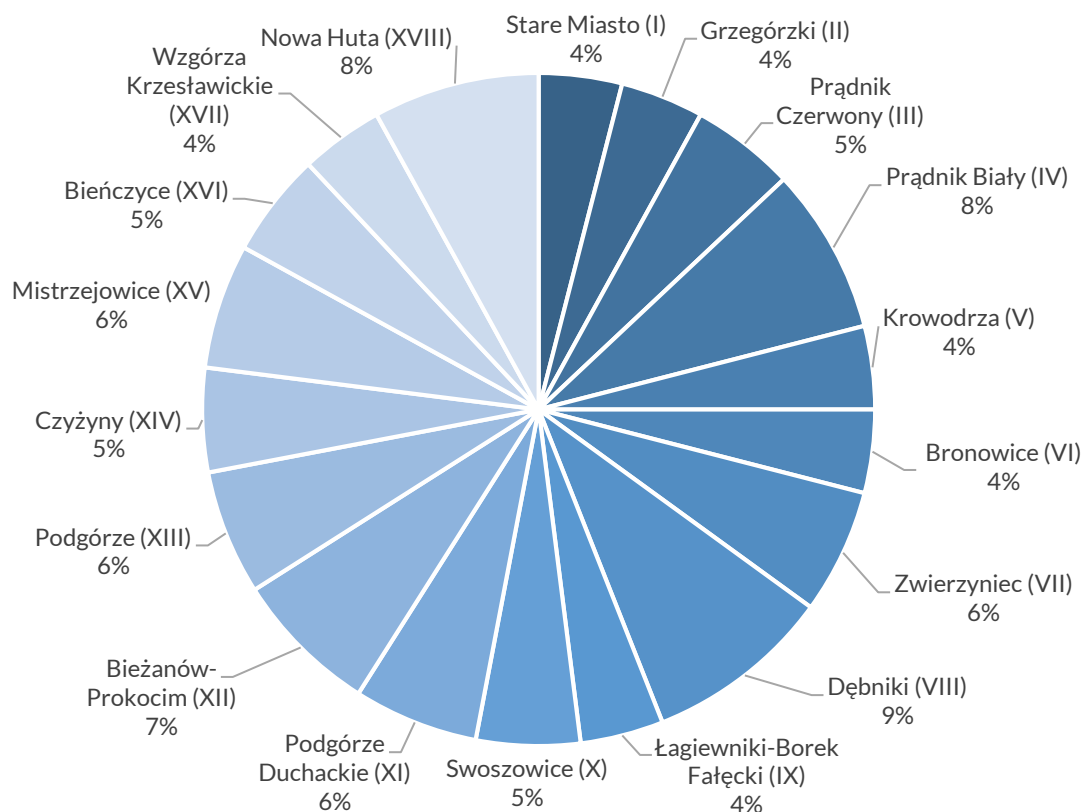
Środki finansowe na realizację zadań Dzielnic są określane corocznie przez Radę Miasta Krakowa w budżecie. Podział środków dla Dzielnic podlega ścisłemu algorytmowi, wynikającemu z zapisu Statutów Dzielnic. Zasady podziału środków uwzględniają m.in. powierzchnię oraz liczbę stałych mieszkańców każdej z Dzielnic.

Wydatki na funkcjonowanie Dzielnic oraz wydatki wydzielone do dyspozycji każdej z 18 Dzielnic Miasta Krakowa przedstawiono poniżej.

Tabela VI.1. Wydatki wydzielone do dyspozycji Dzielnic (w zł)

Dzielnica	2022	2023	2024
Stare Miasto (I)	2 482 068	2 920 325	3 102 767
Grzegórzki (II)	2 329 182	2 765 134	2 977 169
Prądnik Czerwony (III)	3 040 004	3 622 114	3 875 823
Prądnik Biały (IV)	4 161 000	4 956 937	5 440 743
Krowodrza (V)	2 393 088	2 833 120	3 023 884
Bronowice (VI)	2 167 696	2 589 038	2 821 641
Zwierzyniec (VII)	3 292 001	3 939 471	4 226 771
Dębniki (VIII)	4 646 887	5 568 934	6 036 029
Łagiewniki-Borek Fałęcki (IX)	2 034 516	2 427 180	2 601 138
Swoszowice (X)	2 545 618	3 045 851	3 289 553
Podgórze Duchackie (XI)	3 206 619	3 801 105	4 096 212
Bieżanów-Prokocim (XII)	3 623 578	4 314 640	4 633 330
Podgórze (XIII)	3 317 910	3 858 327	4 170 182
Czyżyny (XIV)	2 686 329	3 185 156	3 470 993
Mistrzejowice (XV)	3 115 128	3 641 158	3 932 003
Bieńczyce (XVI)	2 634 881	3 098 717	3 339 800
Wzgórza Krzesławickie (XVII)	2 244 394	2 651 337	2 832 841
Nowa Huta (XVIII)	4 305 101	5 007 456	5 355 121
Ogółem	54 226 000	64 226 000	69 226 000

Źródło: dane własne UMK

Rysunek VI.1. Rozkład wydatków wydzielonych do dyspozycji Dzielnic I-XVIII w 2024 roku

Źródło: dane własne UMK

Wśród wydatków Dzielnic w 2024 roku 80% stanowiły wydatki bieżące, a 20% wydatki inwestycyjne. Mimo procentowej przewagi wydatków bieżących, to właśnie wydatki inwestycyjne stanowią wkład w poprawę warunków życia w poszczególnych Dzielnicach. Poniżej przedstawiona jest analiza wydatków inwestycyjnych w 2024 roku w podziale na Dziedziny zarządzania, obrazująca kwotowy i procentowy wkład Dzielnic w poprawę jakości życia w poszczególnych Dziedzinach.

W 2024 roku odbyło się 5 posiedzeń Konwentu Przewodniczących Rad i Zarządów Dzielnic Miasta Krakowa, na których omówiono tematy związane z:

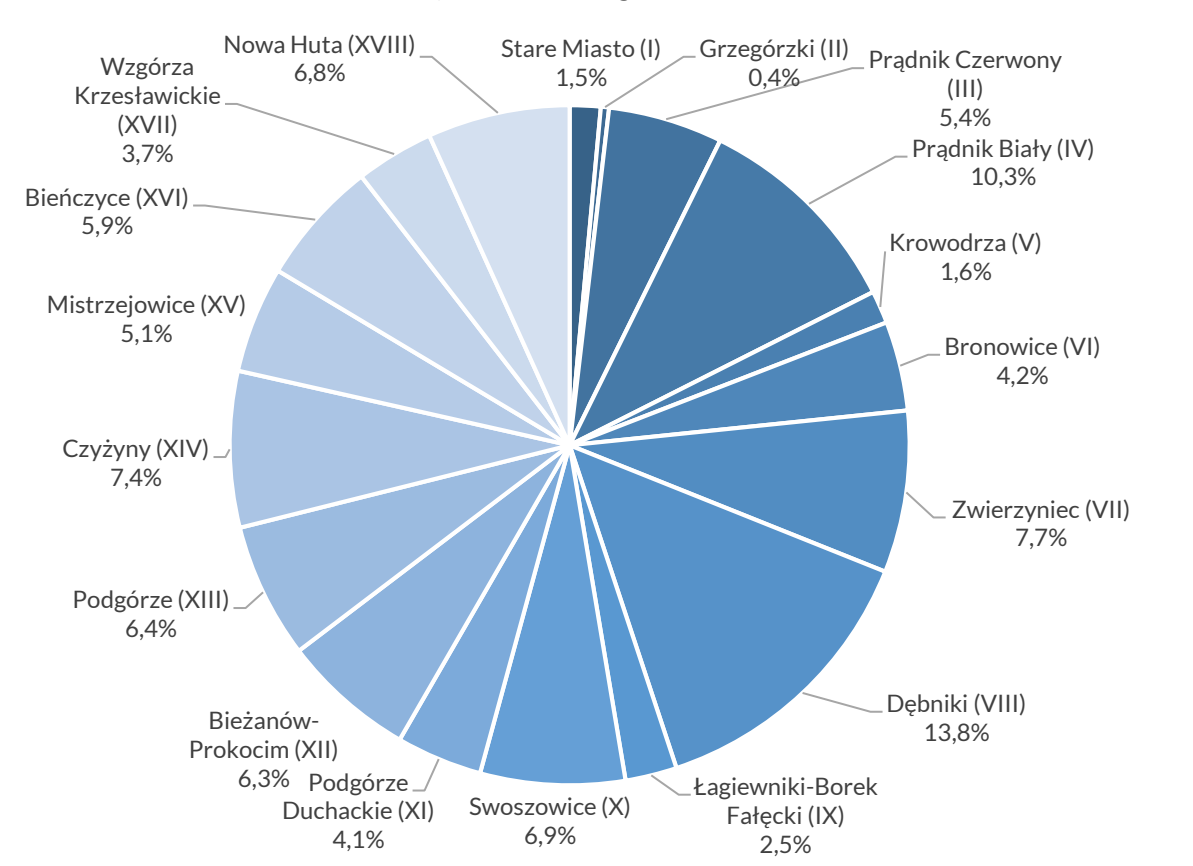
- przetwarzaniem danych osobowych w Dzielnicach – planowane wsparcie w ramach Gminy Miejskiej Kraków,
- wsparciem Rad i Zarządów Dzielnic w obsłudze informatycznej,
- wyborem czterech przedstawicieli Rad i Zarządów Dzielnic do Rady Budżetu Obywatelskiego Miasta Krakowa,
- omówieniem zakresu dofinansowania placówek edukacyjnych i zasad przyznawania środków z budżetu Rad Dzielnic na remonty oraz współpracy jednostek miejskich z Radami Dzielnic,
- utrzymaniem zieleni na terenach placówek oświatowych,
- problemem hałasu związanym z utrzymaniem torowisk tramwajowych,
- standaryzacją zarządzania bezpieczeństwem informacji w Radach Dzielnic,
- powołaniem przedstawicieli konwentu do zespołu, którego przedmiotem działania będzie opracowanie projektu uchwały RMK, w sprawie zmian w Statutach Dzielnic.

Tabela VI.2. Wydatki inwestycyjne w poszczególnych Dzielnicach

Dzielnica	Wydatki (w zł)	Udział w wydatkach ogółem
Stare Miasto (I)	196 325	1,5%
Grzegórzki (II)	51 948	0,4%
Prądnik Czerwony (III)	728 447	5,4%
Prądnik Biały (IV)	1 370 564	10,3%
Krowodrza (V)	208 476	1,6%
Bronowice (VI)	568 168	4,2%
Zwierzyniec (VII)	1 029 220	7,7%
Dębniki (VIII)	1 851 440	13,8%
Łągowniki-Borek Fałęcki (IX)	328 140	2,5%
Swoszowice (X)	919 823	6,9%
Podgórze Duchackie (XI)	546 821	4,1%
Bieżanów-Prokocim (XII)	846 431	6,3%
Podgórze (XIII)	859 995	6,4%
Czyżyny (XIV)	992 588	7,4%
Mistrzejowice (XV)	676 594	5,1%
Bieńczyce (XVI)	792 546	5,9%
Wzgórze Krzesławickie (XVII)	497 110	3,7%
Nowa Huta (XVIII)	905 242	6,8%
Ogółem	13 369 878	100%

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

Rysunek VI.2. Wydatki inwestycyjne w poszczególnych Dzielnicach

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

DZIELNICA I STARE MIASTO

Tabela VI.3. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy I według Dziedzin zarządzania

Dziedziny zarządzania	Wydatki (w zł)	Udział w wydatkach ogółem
Oświata i wychowanie	81 525	41,5%
Kultura i ochrona dziedzictwa	50 000	25,5%
Ochrona i kształtowanie środowiska	9 900	5,0%
Pomoc i integracja społeczna	54 900	28,0%
Ogółem	196 325	100%

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

DZIELNICA II GRZEGÓRZKI

Tabela VI.4. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy II według Dziedzin zarządzania

Dziedziny zarządzania	Wydatki (w zł)	Udział w wydatkach ogółem
Bezpieczeństwo publiczne	15 000	28,9%
Oświata i wychowanie	15 510	29,9%
Sport i rekreacja	21 438	41,2%
Ogółem	51 948	100%

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

DZIELNICA III PRĄDNIK CZERWONY

Tabela VI.5. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy III według Dziedzin zarządzania

Dziedziny zarządzania	Wydatki (w zł)	Udział w wydatkach ogółem
Administracja i cyfryzacja	23 032	3,1%
Oświata i wychowanie	94 502	13,0%
Ochrona i kształtowanie środowiska	426 635	58,6%
Sport i rekreacja	139 637	19,2%
Transport	44 641	6,1%
Ogółem	728 447	100%

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

DZIELNICA IV PRĄDNIK BIAŁY

Tabela VI.6. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy IV według Dziedzin zarządzania

Dziedziny zarządzania	Wydatki (w zł)	Udział w wydatkach ogółem
Bezpieczeństwo publiczne	90 000	6,6%
Oświata i wychowanie	40 000	2,9%
Ochrona i kształtowanie środowiska	696 499	50,8%
Transport	544 065	39,7%
Ogółem	1 370 564	100%

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

DZIELNICA V KROWODRZA

Tabela VI.7. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy V według Dziedzin zarządzania

Dziedziny zarządzania	Wydatki (w zł)	Udział w wydatkach ogółem
Oświata i wychowanie	132 500	63,6%
Ochrona i kształtowanie środowiska	2 976	1,4%
Transport	43 000	20,6%
Pomoc i integracja społeczna	30 000	14,4%
Ogółem	208 476	100%

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

DZIELNICA VI BRONOWICE

Tabela VI.8. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy VI według Dziedzin zarządzania

Dziedziny zarządzania	Wydatki (w zł)	Udział w wydatkach ogółem
Bezpieczeństwo publiczne	11 992	2,1%
Oświata i wychowanie	14 000	2,4%
Kultura i ochrona dziedzictwa	25 000	4,4%
Ochrona i kształtowanie środowiska	279 355	49,2%
Sport i rekreacja	44 715	7,9%
Transport	19 3106	34,0%
Ogółem	568 168	100%

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

DZIELNICA VII ZWIERZYNIEC

Tabela VI.9. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy VII według Dziedzin zarządzania

Dziedziny zarządzania	Wydatki (w zł)	Udział w wydatkach ogółem
Bezpieczeństwo publiczne	12 060	1,2%
Oświata i wychowanie	262 800	25,5%
Kultura i ochrona dziedzictwa	28 000	2,7%
Ochrona i kształtowanie środowiska	101 181	9,8%
Sport i rekreacja	92 851	9,1%
Transport	532 328	51,7%
Ogółem	1 029 220	100%

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

DZIELNICA VIII DĘBNIKI

Tabela VI.10. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy VIII według Dziedzin zarządzania

Dziedziny zarządzania	Wydatki (w zł)	Udział w wydatkach ogółem
Bezpieczeństwo publiczne	105 000	5,7%
Oświata i wychowanie	40 000	2,2%
Kultura i ochrona dziedzictwa	15 864	0,9%
Ochrona i kształtowanie środowiska	1 590 918	85,9%
Sport i rekreacja	25 000	1,3%
Transport	74 658	4,0%
Ogółem	1 851 440	100%

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

DZIELNICA IX ŁAGIEWNIKI-BOREK FAŁĘCKI

Tabela VI.11. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy IX według Dziedzin zarządzania

Dziedziny zarządzania	Wydatki (w zł)	Udział w wydatkach ogółem
Bezpieczeństwo publiczne	68 000	20,7%
Oświata i wychowanie	71 905	21,9%
Ochrona i kształtowanie środowiska	100 000	30,5%
Sport i rekreacja	40 620	12,4%
Transport	47 615	14,5%
Ogółem	328 140	100%

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

DZIELNICA X SWOSZOWICE

Tabela VI.12. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy X według Dziedzin zarządzania

Dziedziny zarządzania	Wydatki (w zł)	Udział w wydatkach ogółem
Bezpieczeństwo publiczne	40 000	4,3%
Oświata i wychowanie	70 205	7,6%
Kultura i ochrona dziedzictwa	103 621	11,3%
Ochrona i kształtowanie środowiska	349 713	38,0%
Sport i rekreacja	250 667	27,3%
Transport	6 914	0,8%
Pomoc i integracja społeczna	98 703	10,7%
Ogółem	919 823	100%

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

DZIELNICA XI PODGÓRZE DUCHACKIE

Tabela VI.13. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy XI według Dziedzin zarządzania

Dziedziny zarządzania	Wydatki (w zł)	Udział w wydatkach ogółem
Bezpieczeństwo publiczne	141 260	25,8%
Oświata i wychowanie	278 978	51,0%
Sport i rekreacja	58 667	10,7%
Pomoc i integracja społeczna	12 000	2,3%
Zdrowie	55 916	10,2%
Ogółem	546 821	100%

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

DZIELNICA XII BIEŻANÓW-PROKOCIM

Tabela VI.14. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy XII według Dziedzin zarządzania

Dziedziny zarządzania	Wydatki (w zł)	Udział w wydatkach ogółem
Bezpieczeństwo publiczne	14 901	1,8%
Oświata i wychowanie	93 908	11,1%
Kultura i ochrona dziedzictwa	9 776	1,1%
Ochrona i kształtowanie środowiska	598 946	70,8%
Sport i rekreacja	68 900	8,1%
Transport	35 000	4,1%
Zdrowie	25 000	3,0%
Ogółem	846 431	100%

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

DZIELNICA XIII PODGÓRZE

Tabela VI.15. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy XIII według Dziedzin zarządzania

Dziedziny zarządzania	Wydatki (w zł)	Udział w wydatkach ogółem
Bezpieczeństwo publiczne	105 000	12,2%
Oświata i wychowanie	26 000	3,0%
Kultura i ochrona dziedzictwa	28 640	3,3%
Ochrona i kształtowanie środowiska	199 987	23,3%
Sport i rekreacja	93 500	10,9%
Transport	406 868	47,3%
Ogółem	859 995	100%

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

DZIELNICA XIV CZYŻYNY

Tabela VI.16. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy XIV według Dziedzin zarządzania

Dziedziny zarządzania	Wydatki (w zł)	Udział w wydatkach ogółem
Oświata i wychowanie	79 950	8,1%
Ochrona i kształtowanie środowiska	299 999	30,2%
Transport	612 639	61,7%
Ogółem	992 588	100%

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

DZIELNICA XV MISTRZEJOWICE

Tabela VI.17. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy XV według Dziedzin zarządzania

Dziedziny zarządzania	Wydatki (w zł)	Udział w wydatkach ogółem
Bezpieczeństwo publiczne	13 358	2,0%
Oświata i wychowanie	115 000	17,0%
Ochrona i kształtowanie środowiska	421 035	62,2%
Sport i rekreacja	30 000	4,4%
Transport	97 201	14,4%
Ogółem	676 594	100%

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

DZIELNICA XVI BIEŃCZYCE

Tabela VI.18. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy XVI według Dziedzin zarządzania

Dziedziny zarządzania	Wydatki (w zł)	Udział w wydatkach ogółem
Bezpieczeństwo publiczne	63 448	8,0%
Ochrona i kształtowanie środowiska	516 600	65,2%
Transport	212 498	26,8%
Ogółem	792 546	100%

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

DZIELNICA XVII WZGÓRZA KRZESŁAWICKIE

Tabela VI.19. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy XVII według Dziedzin zarządzania

Dziedziny zarządzania	Wydatki (w zł)	Udział w wydatkach ogółem
Oświata i wychowanie	104 958	21,1%
Ochrona i kształtowanie środowiska	278 000	55,9%
Transport	114 152	23,0%
Ogółem	497 110	100%

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

DZIELNICA XVIII NOWA HUTA

Tabela VI.20. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy XVIII według Dziedzin zarządzania

Dziedziny zarządzania	Wydatki (w zł)	Udział w wydatkach ogółem
Ochrona i kształtowanie środowiska	500 997	55,4%
Sport i rekreacja	67 867	7,5%
Transport	212 178	23,4%
Pomoc i integracja społeczna	24 390	2,7%
Zdrowie	99 810	11,0%
Ogółem	905 242	100%

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2024 rok

VII. Budżet obywatelski

W 11. edycji Budżetu Obywatelskiego Miasta Krakowa (BO) na realizację propozycji zadań zaplanowano kwotę 46 mln zł. Wysokość środków sukcesywnie rosła od 4,5 mln zł w 2014 roku do kwoty 46 mln zł w 2024 roku.

Tabela VII.1. Wysokość środków przeznaczona na realizację zadań budżetu obywatelskiego

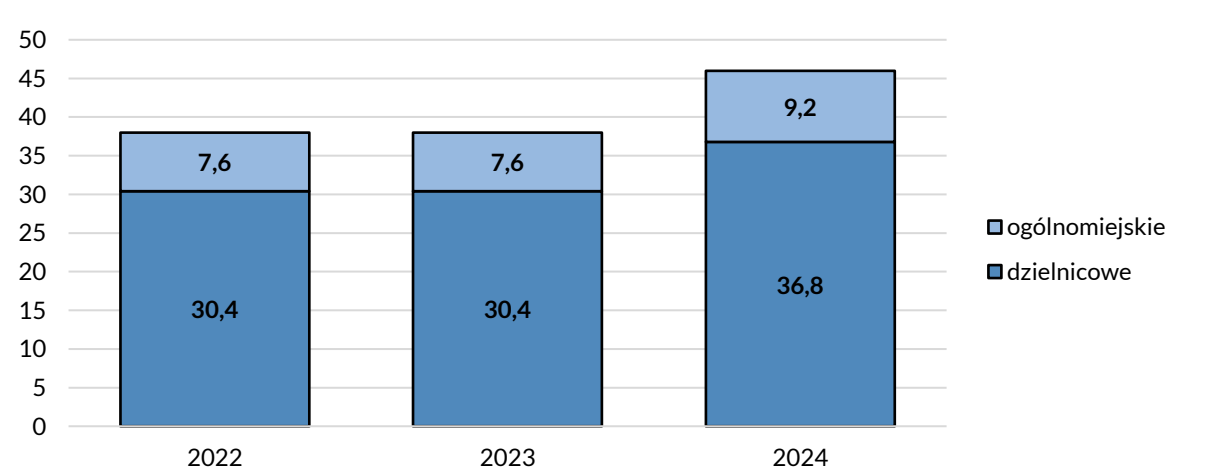
	2022	2023	2024
Ogółem (w zł)	38 mln	38 mln	46 mln
w tym na zadania dzielnicowe	30,4 mln	30,4 mln	36,8 mln

Źródło: dane własne UMK

Pod względem środków przeznaczanych na Budżet obywatelski, Kraków jest drugim najwyższym budżetem obywatelskim w Polsce ustępując miejsca jedynie Warszawie. Zgodnie z Ustawą o samorządzie gminnym, miasta na prawach powiatu mają obowiązek przeznaczyć środki na BO w wysokości co najmniej 0,5% wydatków gminy zawartych w ostatnim przedłożonym sprawozdaniu z wykonania budżetu.

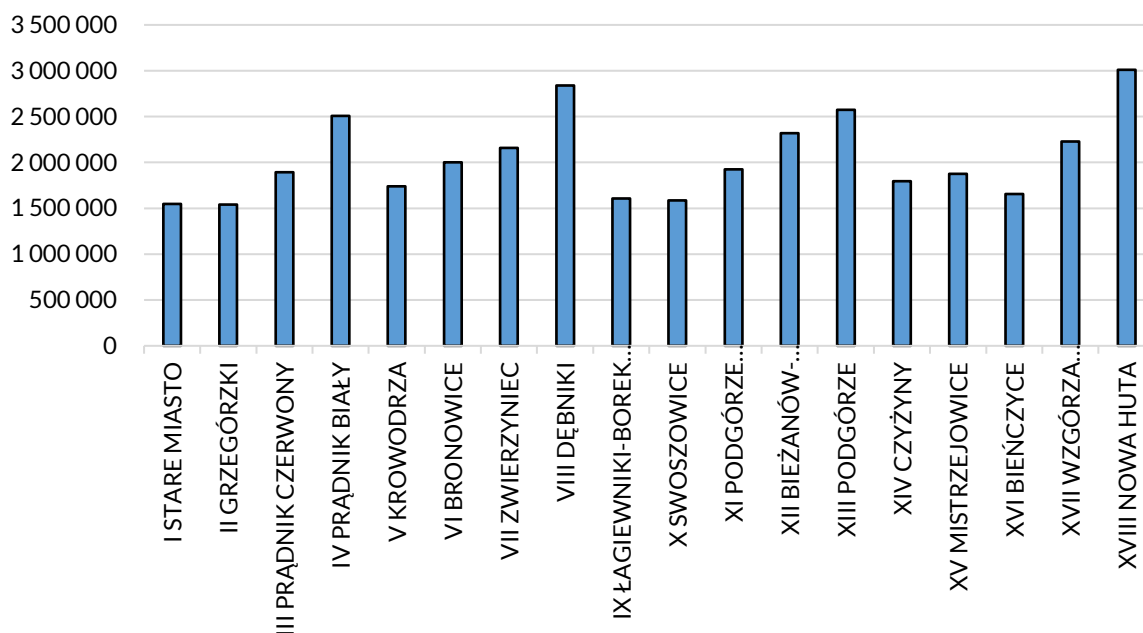
W 11. edycji budżetu obywatelskiego Krakowa na realizację propozycji zadań dzielnicowych przeznaczono 80% budżetu obywatelskiego tj. 36,8 mln zł, a 20% na projekty ogólnomiejskie – 9,2 mln zł.

Rysunek VII.1. Kwota BO z podziałem na zadania ogólnomiejskie i dzielnicowe (w mln zł)

Źródło: dane własne UMK

Największe kwoty na BO w 2024 roku przeznaczono na dzielnice: XVIII Nowa Huta (3 009 585,74 zł), VIII Dębniki (2 838 616,34 zł), XIII Podgórze (2 572 946,76 zł).

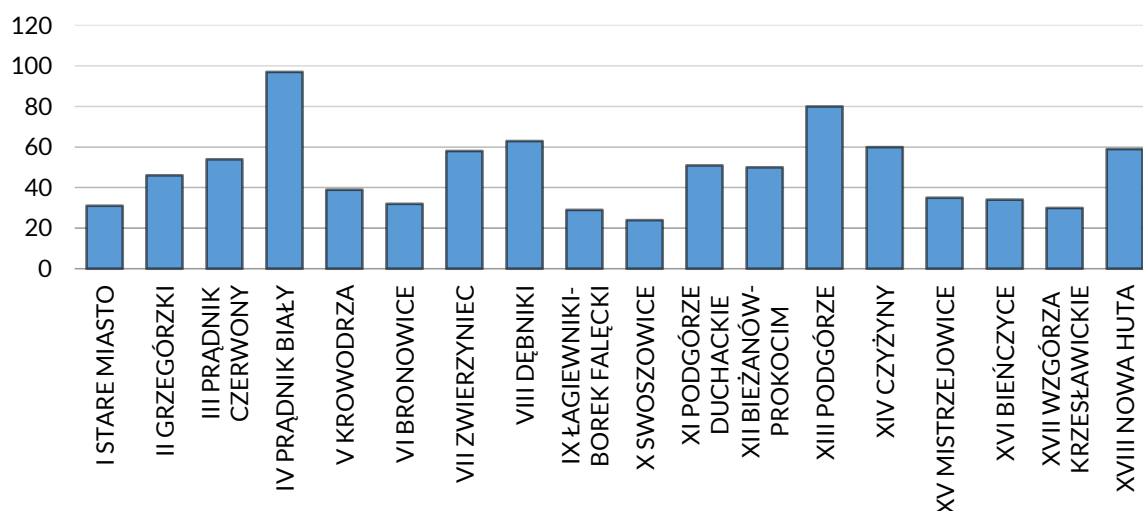
Rysunek VII.2. Kwoty na zadania dzielnicowe w ramach X edycji BO (w zł)

Źródło: dane własne UMK

Zgłaszanie przez mieszkańców propozycji zadań

W 11. edycji budżetu obywatelskiego złożono 1 100 projektów, w tym 872 dzielnicowych (79,27%) oraz 228 ogólnomiejskich (20,73%).

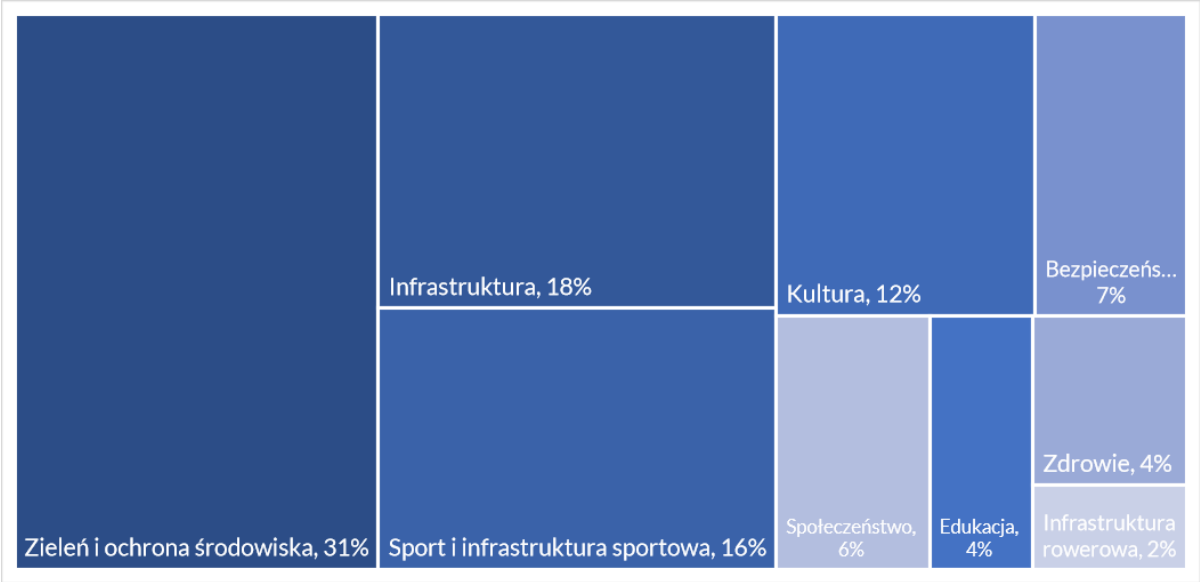
Najwięcej propozycji zadań zgłoszono w Dzielnicach: IV Prądnik Biały – 97, XIII Podgórze – 80, VIII Dębniaki – 63.

Rysunek VII.3. Liczba projektów dzielnicowych BO zgłoszonych w poszczególnych dzielnicach

Źródło: dane własne UMK

Wśród zgłoszonych projektów zdecydowanie najczęściej dotyczyło zieleni i ochrony środowiska (337), a następnie infrastruktury (200) oraz sportu i infrastruktury sportowej (177). Najmniejszym zainteresowaniem mieszkańców cieszyła się infrastruktura rowerowa (24).

Rysunek VII.4 Udział poszczególnych kategorii tematycznych w BO

Źródło: dane własne UMK

W 2024 roku propozycje zadań **złożyło 550 wnioskodawców**. Liczba ta wzrosła o 11% w porównaniu z rokiem 2023.

Tabela.VII.2. Liczba wnioskodawców projektów BO

	2022	2023	2024
Liczba wnioskodawców	370	496	550

Źródło: dane własne UMK

Weryfikacja i opiniowanie propozycji zadań

Na etapie weryfikacji odrzucono 374 projekty, w tym 92 z powodu niedostarczenia list poparcia. Poza tym 45 zostało wycofanych przez wnioskodawców lub połączonych z innymi projektami. Spośród 282 negatywnie ocenionych projektów, wnioskodawcy złożyli protest w 87 przypadkach (30,85%), z tego negatywnie rozpatrzono 67, pozytywnie 19 oraz 13 zostało przywróconych przez Prezydenta Miasta Krakowa. Jeden protest wycofano w dniu rozpatrywania protestów.

Głosowanie mieszkańców na projekty

Głosowanie odbywało się od 13 do 27 września 2024 roku. Mieszkańcy mogli głosować na wybrane przez siebie projekty elektronicznie oraz papierowo. Przygotowano ponad **180 punktów do głosowania**, w których można było oddać swój głos w formie papierowej. Punkty do głosowania organizowane były m.in. w filiach Biblioteki Kraków, centrach i domach kultury, ośrodkach oraz w siedzibach rad i zarządów dzielnic, ale także m.in. na terenie kilku kościołów,

parków, siedzib organizacji pozarządowych, spółdzielni mieszkaniowej. Na udostępnionej liście punktów do głosowania zaznaczone zostały także informacje dotyczące ich dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Ostatecznie w ciągu piętnastu dni głosowania **oddano łącznie 72 942** głosy, w tym **65 101 (89%) głosów ważnych** i 7 841 (11%) nieważnych. Elektronicznie oddano 38 908 głosów, natomiast w formie papierowej zagłosowało 34 034 osób.

Frekwencja wyniosła **10%** (w odniesieniu do liczby mieszkańców z Rejestru Ewidencji Ludności za rok 2023) i była o 2 pkt. proc. wyższa niż w roku 2023. Porównując dane z ostatnich pięciu lat można przyjąć, że udział mieszkańców w głosowaniu w 11. edycji Budżetu Obywatelskiego był rekordowy.

Tabela VII.3. Aktywność mieszkańców w głosowaniu na projekty w ramach budżetu obywatelskiego

	2022	2023	2024
Aktywność mieszkańców w głosowaniu na projekty w ramach budżetu obywatelskiego (W6_D) – w %	6	8	10

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Ogłoszenie projektów do realizacji i ewaluacja

Ostatecznie pod głosowanie poddano 694 projekty (63,09% wszystkich złożonych), w tym 575 dzielnicowych i 119 ogólnomiejskich. Do realizacji mieszkańcy wybrali 163 projekty, w tym 152 dzielnicowych i 10 ogólnomiejskich.

Tabela VII.4. Stopień realizacji zadań z poprzednich budżetów obywatelskich wg. stanu na 31 grudnia 2024 roku

	Projekty poddane pod głosowanie	Ogólnomiejskie	Dzielnicowe	Zadania wybrane do realizacji	Ogólnomiejskie	Dzielnicowe	Stopień realizacji projektów (w %)
Edycja VII	574	97	477	195	10	185	97
Edycja VIII	596	99	497	180	13	167	98
Edycja IX	558	93	465	185	13	172	92
Edycja X	714	155	559	155	9	135	71

¹ w trakcie realizacji

Źródło: dane własne UMK

Zadania realizowane są sukcesywnie. Realizacja zadań wyłonionych w ramach 11. edycji BO – 2024 rozpoczęła się 1 stycznia 2025 roku z terminem ich ukończenia do końca roku 2025 dla zadań miękkich oraz w trybie dwuletnim (do końca 2026 roku) dla zadań inwestycyjnych.

Więcej informacji można znaleźć w raporcie z ewaluacji Budżetu Obywatelskiego Miasta Krakowa za 2024 rok na stronie:
<https://www.bip.krakow.pl/zalaczniki/dokumenty/n/542533/karta>

VIII. Współpraca krajowa i międzynarodowa

VIII.1. Przynależność Krakowa do krajowych i regionalnych organizacji samorządowych

Kraków należy do 11 organizacji krajowych. Udział Gminy Miejskiej Kraków w organizacjach krajowych w 2024 roku:

- Unia Metropolii Polskich
- Związek Miast Polskich
- Małopolska Organizacja Turystyczna
- Stowarzyszenie Zdrowych Miast Polskich
- Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski
- Związek Gmin Jurajskich
- Stowarzyszenie Lokalna Organizacja Turystyczna „Liga Miejsc Światowego Dziedzictwa w Polsce”
- Stowarzyszenie Gmin Uzdrowiskowych RP
- Stowarzyszenie Metropolia Krakowska
- Komitet Narodowy Rady Ochrony Zabytków „ICOMOS”
- Organizacja Turystyczna Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa

Szczegółowe informacje na temat współpracy krajowej znajdują się pod adresem:

http://www.bip.krakow.pl/?sub_dok_id=2390.

VIII.2. Współpraca międzynarodowa

Informacje na temat kontaktów międzynarodowych Krakowa w 2024 roku znaleźć można na stronie internetowej www.krakow.pl, wortalu „Kraków Otwarty na świat”: https://www.krakow.pl/otwarty_na_swiat oraz w Biuletynie Informacji Publicznej: <https://www.bip.krakow.pl/?mmi=332>.

Na koniec 2024 roku Kraków miał podpisane umowy o współpracy z 5 miastami bliźniaczymi (Budapeszt, Kijów, Leuven, Mediolan i Norymberga) i 19 partnerskimi (Bordeaux, Bratysława, Cusco, Edynburg, Fez, Florencja, Frankfurt nad Menem, Göteborg, Innsbruck, Lipsk, Lwów, Orlean, Pecs, Rochester, Rzym, San Francisco, Solura, Tbilisi, Wilno).

Wśród pozostałych miast, z którymi były zawarte inne dokumenty (np. listy intencyjne, porozumienia, programy współpracy na konkretne lata) aktywna współpraca przebiegała z Wiedniem, w ramach umowy na lata 2021-2025.

Honorowymi Miastami Bliźniaczymi Krakowa są: Kurytyba, La Serena, Quito i Kioto (uchwała z 11 września 2024 r.).

Przynależność Krakowa do organizacji międzynarodowych w 2024 roku

Kraków należy do 19 organizacji międzynarodowych. Są to organizacje branżowe, których działalność koncentruje się głównie w obszarze ochrony dziedzictwa narodowego, kultury i turystyki, a także transportu i zarządzania terenami zielonymi.

- Liga Miast Historycznych
- Organizacja Miast Dziedzictwa Światowego
- Marketing Miast Europejskich (obecnie: City Destinations Alliance)
- Międzynarodowy Związek Hanzy
- Międzynarodowe Stowarzyszenie Konferencji i Kongresów ICCA
- Międzynarodowa Sieć Miast Pisarzy Uchodźców ICORN
- Sieć Miast Kreatywnych UNESCO
- Społeczność Climate-KIC 2
- Związek Europejskich Metropolitalnych Zarządów Transportu – EMTA
- Stowarzyszenie Międzynarodowych Maratonów i Biegów Ulicznych – AIMS
- Światowe Zrzeszenie Parków Miejskich
- Sieć Miast Europejskich „Miasta Dzieciom”
- Europejska Sieć Samorządów Przyjaznych Rodzinie
- Sieć Dziedzictwa Klimatycznego
- Program Miast Międzykulturowych Rady Europy (ICC)
- Europejska Koalicja Miast Przeciwko Rasizmowi (ECCAR)
- Femcities Network
- Światowa Sieć Miast i Społeczności Przyjaznych Osobom Starszym (GNAFCC)
- Światowej Organizacji Zdrowia (WHO)
- Stowarzyszenie ATRIUM

Podczas XVII Kongresu **Organizacji Miast Światowego Dziedzictwa (OWHC)** Prezydent Miasta Krakowa Aleksander Miszański został po raz trzeci wybrany członkiem Rady Dyrektorów tej organizacji w kadencji 2024 – 2026. Kraków będzie tym samym jednym z miast mających znaczący wpływ na wyznaczanie kierunków działań OWHC w najbliższych dwóch latach.

30 maja 2024 roku, podczas walnego zgromadzenia członków **Międzynarodowej Sieci Miast Schronienia ICORN** – skupiającej reprezentantów ponad 70 miast świata – dyrektorka Willi Decjusza została wybrana do Rady Dyrektorów ICORN.

Współpraca z miastami bliźniaczymi, partnerskimi

Zestawienie ważniejszych wizyt zagranicznych w Krakowie dostępne jest w Biuletynie Informacji Publicznej: https://www.bip.krakow.pl/?dok_id=1404.

Przedstawiciele Urzędu Miasta Krakowa oraz Radni Miasta reprezentowali nasze miasto podczas wielu wydarzeń za granicą.

Zestawienie służbowych wyjazdów zagranicznych przedstawicieli Urzędu Miasta oraz Radnych Miasta Krakowa, dostępne jest w Biuletynie Informacji Publicznej: https://www.bip.krakow.pl/?sub_dok_id=2422.

Ważniejsze wydarzenia zrealizowane we współpracy z miastami partnerskimi:

- Uhonorowanie Prezydenta Miasta Krakowa Jacka Majchrowskiego Wielką Złotą Odznaką Honorową za zasługi dla Kraju Związkowego Wiednia. Uroczystość wręczenia odznaczenia odbyła się w Wiedeńskim Magistracie 19 stycznia 2024 roku. Wręczenia dokonał Gubernator i Burmistrz Miasta Wiednia dr Michael Ludwig.
- Jubileusz 45-lecia partnerstwa Krakowa i Norymbergi (21-22 czerwca 2024 roku): 22 czerwca przy ul. Skawecznej 2 w Krakowie odbył się Festyn Norymberski, natomiast Kraków zaprezentował się w Norymberdze w dniach 19-21 lipca w ramach weekendowego programu From Krakau with Love. Przy tej okazji odbyły się wizyty oficjalne: Nadburmistrz Norymbergi Markus König po raz pierwszy odwiedził Kraków, gdzie wraz z grupą norymberskich radnych spotkał się z nowo wybranym Prezydentem Krakowa Aleksandrem Miszałskim. Swoją ofertę kulturalną prezentowały wizytówki partnerstwa miast, czyli Dom Krakowski w Norymberdze, (https://www.krakow.pl/otwarty_na_swiat/3548.artykul,dzialalnosc_domu_krakowskie_go_w_norymberdze.html) oraz Dom Norymberski w Krakowie (<https://dom-norymberski.com/>).
- Projekt „Obywatelki”, czyli polsko-niemiecko-ukraiński girl power. Celem projektu, realizowanego w Lipsku (6-9 czerwca) oraz w Krakowie (19-22 września) była integracja młodzieży z różnych środowisk, otwieranie jej na zagadnienie wielokulturowości, wspieranie bezpośrednich kontaktów rówieśników z różnych krajów, wzmocnienie kompetencji językowych i interpersonalnych. Tematem przewodnim spotkań były prawa kobiet, ich upewnomoćnienie, emancypacja kobiet w różnych krajach, „kobieca historia”, a także wzmocnienie silnych stron młodych kobiet dla ich większego zaangażowania w życie lokalnej społeczności.
- Kraków był sygnatariuszem ważnych dokumentów, m.in.:
  - Prezydent Jacek Majchrowski **podpisał online Brukselską Deklarację Europejskich Burmistrzów** (1 lutego). Dokument ten został przyjęty w Brukseli, w ramach Belgijskiej Prezydencji w UE, na spotkaniu przedstawicieli europejskich miast i regionów metropolitalnych. Kraków brał także udział w pracach nad ostatecznym kształtem dokumentu.
  - Prezydent Aleksander Miszałski podpisał „**Pakt Mediolański**” (27 czerwca) - pakt na rzecz miejskiej polityki żywnościowej. Kraków dołączył do grona 240 metropolii z 74 krajów, które dostrzegają znaczenie stworzenia zrównoważonych systemów żywnościowych. Przystąpienie do paktu umożliwi w przyszłości m.in. opracowanie krakowskiej polityki żywnościowej poprzez stworzenie zasad zielonych zamówień i dostaw realizowanych przez miejskie instytucje.

Krakowski korpus konsularny

W 2024 roku w Krakowie działało **40 placówek**, co daje miastu drugą po Warszawie pozycję w Polsce:

- **12 konsulatów generalnych** (według danych zamieszczonych na stronie MSZ):
  - Austrii, Francji, Niemiec, Rosji, Słowacji (placówka zamknięta 31 grudnia 2024 roku), Stanów Zjednoczonych, Ukrainy, Węgier (kierowanych przez konsulów generalnych),
  - status konsulatu generalnego mają też placówki: Chorwacji, Indii, Japonii, Turcji (kierowane przez generalnych konsulów honorowych).
- **27 konsulatów:** Belgii, Bułgarii, Brazylii, Chile, Danii, Estonii, Finlandii, Hiszpanii, Indii (od września 2024 roku), Indonezji, Islandii, Kolumbii, Litwy, Luksemburga, Łotwy, Meksyku, Mongolii (Pani Konsul została awansowana na Generalnego Konsula Honorowego, ale status konsulatu nie uległ zmianie), Niderlandów, Norwegii, Pakistanu, Peru, Portugalii, Rumunii, Szwecji, Tajlandii (od czerwca 2024 roku), Urugwaju, Włoch.
- Funkcjonuje też Przedstawiciel Rządu Kurdystanu Ziyad Raouf.
(Przedstawicielstwo Kurdystanu w Polsce - podobnie jak w 12 innych krajach i w Brukseli, przy Unii Europejskiej - działa zgodnie z iracką konstytucją przyznającą Regionowi Kurdystanu prawo do posiadania zagranicznych placówek).

W ramach współpracy z placówkami dyplomatycznymi zrealizowano m.in.

- spotkanie (19 września) z organizacjami działającymi na rzecz społeczności ukraińskiej – zgłaszane postulaty, pozostające w kompetencji Zastępcy PMK Marii Kłaman, zostały przekazane do właściwych wydziałów i w dużej mierze będą realizowane w ramach nowej edycji programu „Otwarty Kraków”.
- III Piknik Chorwacji – 25 maja, na terenie krakowskiej Małej Chorwacji (wschodnia część Parku Bagry Wielkie) odbył się kolejny – czwarty już – Piknik Chorwacki. Tradycyjnie inauguracja Pikniku była barwnym pochodem krakowian i oficjalnych gości, na czele z Ambasadorem Republiki Chorwacji Tomislavem Vidoševićem.

IX. Informacja o realizacji Strategii Rozwoju Krakowa

IX.1. „Strategia Rozwoju Krakowa. Tu chcę żyć. Kraków 2030” z uwzględnieniem Dziedzin zarządzania

„Strategia Rozwoju Krakowa. Tu chcę żyć. Kraków 2030” (SRK 2030) przyjęta uchwałą nr XCIV/2449/18 Rady Miasta Krakowa z 7 lutego 2018 r. jest nadrzędnym planem społeczno-gospodarczego rozwoju Miasta Krakowa. W SRK 2030 zdefiniowano wizję Krakowa przyszłości oraz misję samorządu Krakowa:

Wizja:

Kraków – nowoczesna metropolia tętniąca kulturą, otwarta, bogata, bezpieczna i przyjazna, dumna z historycznego dziedzictwa, współtworzona przez mieszkańców.

Misja:

Misją Krakowa jest tworzenie inteligentnej metropolii, zapewniającej wysoką jakość życia, budowanie kreatywnej gospodarki, kształtowanie środowiska przestrzennego, poszanowanie środowiska przyrodniczego oraz rozwój potencjału kulturowego, poprzez współpracę podmiotów różnych sektorów oraz partnerskie współdziałanie mieszkańców.

W systemie zarządzania strategicznego GMK, SRK 2030 wskazuje kierunki, cele i działania, które w ramach Dziedzin zarządzania będą traktowane priorytetowo. Cele SRK 2030 określone są ponad Dziedzinami i wskazują kierunki rozwoju miasta. Działania miasta realizowane w ramach Dziedzin mają zapewnić odpowiedni standard Usług publicznych i odpowiednią jakość życia.

Relację pomiędzy SRK 2030 i Dziedzinami zarządzania przedstawia poniższa tabela.

Tabela IX.1. Dziedziny zarządzania w relacji do celów strategicznych SRK 2030

Cele strategiczne SRK 2030	Dziedzina zarządzania
I. Kraków – otwartą i harmonijną metropolią o znaczeniu międzynarodowym w sferach: innowacji, nauki, gospodarki i kultury	Turystyka i promocja
	Transport
	Kultura i ochrona dziedzictwa
	Przedsiębiorczość i nauka
	Społeczeństwo obywatelskie
	Administracja i cyfryzacja
II. Kraków – miasto rozwijające gospodarkę opartą na wiedzy	Przedsiębiorczość i nauka
	Administracja i cyfryzacja
	Oświata i wychowanie
	Planowanie przestrzenne i architektura
III. Kraków – kreatywna i korzystająca z potencjału kulturowego nowoczesna metropolia	Kultura i ochrona dziedzictwa
IV. Kraków – miasto przyjazne do życia	Planowanie przestrzenne i architektura
	Gospodarka komunalna
	Transport
	Bezpieczeństwo publiczne
	Sport i rekreacja
	Zdrowie
	Pomoc i integracja społeczna
	Mieszkalnictwo
	Ochrona i kształtowanie środowiska
	Kultura i ochrona dziedzictwa
	Oświata i wychowanie
	Administracja i cyfryzacja
V. Silna wspólnota samorządowa mieszkańców Krakowa	Pomoc i integracja społeczna
	Oświata i wychowanie
	Ochrona i kształtowanie środowiska
	Mieszkalnictwo
	Społeczeństwo obywatelskie
	Turystyka i promocja
VI. Kraków – nowocześnie zarządzana metropolia	Planowanie przestrzenne i architektura
	Ochrona i kształtowanie środowiska
	Administracja i cyfryzacja

Źródło: „Strategia Rozwoju Krakowa. Tu chcę żyć. Kraków 2030”

IX.2. Informacja o stopniu realizacji celów SRK 2030 – ramy finansowe, wskaźniki oraz Instrumenty Zarządzania Strategicznego

Informację o stopniu osiągnięcia celów SRK 2030 dostarczają wskaźniki monitorowania celów strategicznych z zasobu katalogu wskaźników Jakości Życia i Jakości Usług Publicznych zdefiniowane w Dziedzinach zarządzania. Poniżej przedstawiamy przegląd celów i wskaźników SRK 2030 wraz z komentarzem.

Instrumentami realizacji celów SRK 2030 są polityki, programy, portfele projektów i projekty strategiczne realizowane głównie przez zadania inwestycyjne i projektowe. Poniżej przedstawiamy najważniejsze z nich w układzie celów strategicznych. Prezentację efektów programów oraz portfeli i projektów strategicznych przedstawiono w części dotyczącej Dziedzin zarządzania.

W prezentowanym Raporcie przedstawiamy wydatki spółek miejskich związane z realizacją celów SRK 2030. Nakłady finansowe ponoszone przez spółki miejskie są ważnym elementem ram finansowych SRK 2030, uzupełniającym nakłady ponoszone z budżetu Miasta i WPF. Raport nie przedstawia wszystkich wydatków spółek miejskich, ale jedynie te, które finansowane były ze środków pozyskanych samodzielnie przez spółki i nie były finansowane z budżetu Miasta, np. z tytułu rekompensaty, dokapitalizowania lub zakupu usług, w szczególności, gdy wydatki budżetowe były już powiązane z SRK 2030. Dzięki takiemu podejściu wydatki z budżetu Miasta i wydatki spółek związane z SRK 2030 nie nakładają się wzajemnie i są komplementarne. Działalność spółek została szerzej opisana w rozdziałach dotyczących Dziedzin zarządzania. Poniżej zawarto wybrane, najważniejsze informacje oraz dane, które były dostępne na dzień opracowania Raportu o stanie Gminy. Szczegółowy Raport z realizacji SRK 2030, zgodnie z uchwałą przyjmującą dokument SRK 2030, zostanie przedłożony Radzie Miasta Krakowa w terminie do 30 września 2025 roku.

Tabela IX.2. Wydatki w ramach Budżetu Miasta na realizację celów strategicznych SRK 2030 w latach 2023-2024 (w zł)

	2023	2024
Cel strategiczny I Kraków – otwartą i harmonijną metropolią o znaczeniu międzynarodowym w sferach: innowacji, nauki, gospodarki i kultury	1 138 898 825	1 091 900 304
Cel strategiczny II Kraków – miasto rozwijające gospodarkę opartą na wiedzy	22 610 299	37 084 963
Cel strategiczny III Kraków – kreatywna i korzystająca z potencjału kulturowego nowoczesna metropolia	170 945 966	280 544 820
Cel strategiczny IV Kraków – miasto przyjazne do życia	1 330 855 421	989 706 357
Cel strategiczny V Silna wspólnota samorządowa mieszkańców Krakowa	597 193 361	685 564 095
Cel strategiczny VI Kraków – nowoczesnie zarządzana metropolia	34 596 035	216 749 458
Cele strategiczne łącznie:	3 295 099 907	3 301 549 997

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Tabela: IX.3 Wydatki na realizację Celów strategicznych w ramach Budżetu Miasta wraz z wydatkami Spółek Miasta Krakowa w 2024 roku (zł).

Nazwa Celu strategicznego	Wydatki w ramach Budżetu Miasta i Wieloletniej Prognozy Finansowej	Wydatki Spółek Miasta Krakowa	Łączne wydatki na realizację Celów strategicznych
Cel strategiczny I Kraków – otwartą i harmonijną metropolią o znaczeniu międzynarodowym w sferach: innowacji, nauki, gospodarki i kultury	1 091 900 304	32 311 700	1 124 212 004
Cel strategiczny II Kraków – miasto rozwijające gospodarkę opartą na wiedzy	37 084 963	-	37 084 963
Cel strategiczny III Kraków – kreatywna i korzystająca z potencjału kulturowego nowoczesna metropolia	280 544 820	-	280 544 820
Cel strategiczny IV Kraków – miasto przyjazne do życia	989 706 357	294 560 948	1 284 267 305
Cel strategiczny V Silna wspólnota samorządowa mieszkańców Krakowa	685 564 095	-	658 564 095
Cel strategiczny VI Kraków – nowocześnie zarządzana metropolia	216 749 458	-	216 749 458
Łączne wydatki na SRK 2030	3 301 549 997	326 872 648	3 628 422 645

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK, dane z Raportów Zarządu spółek miejskich

IX.2.1. Cel strategiczny I: Kraków – otwartą i harmonijną metropolią o znaczeniu międzynarodowym w sferach: innowacji, nauki, gospodarki i kultury

Uszczegółowieniem celu strategicznego są cele operacyjne:

1. I.1: Kraków – węzłem w sieci metropolii Polski, Europy i świata
2. I.2: Skoordynowane wykorzystywanie potencjałów Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego (KOM)

Wskaźniki realizacji Celu strategicznego I:

Tabela IX.4. Wskaźniki realizacji Celu Strategicznego I

Wskaźnik SRK 2030	Symbol wskaźnika	Wartość 2022	Wartość 2023	Wartość 2024	Wartość docelowa 2030
Liczba placówek dyplomatycznych oraz siedzib instytucji międzynarodowych	W15_H	54	53	56	Utrzymanie 2. miejsca w kraju
Liczba osób odwiedzających Kraków	W8_H	12,18 mln	13,74 mln	14,72 mln	Trend wzrostowy
Liczba turystów ogółem	W16_H	7,05 mln	7,66 mln	7,95 mln	Trend wzrostowy
Liczba turystów zagranicznych	W17_H	0,76 mln	1,37 mln	1,53 mln	Trend wzrostowy
Liczba spółek giełdowych z siedzibą w Krakowie	W29_G	21	23	24	Osiągnięcie 2. miejsca w kraju
Liczba uczestników wydarzeń organizowanych przez Krakowskie Biuro Festiwalowe (KBF)	W29_K	248 809	279 166	190 557	Trend wzrostowy
Liczba pasażerów obsłużonych przez Międzynarodowy Port Lotniczy Kraków-Balice	W46_T	7,39 mln	9,40 mln	11,08 mln	Trend wzrostowy
Liczba pasażerów ruchu kolejowego (Szybka Kolej Aglomeracyjna)	W48_T	7,05 mln	9,39 mln	13,63 mln	Trend wzrostowy

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

W15_H Liczba placówek dyplomatycznych oraz siedzib instytucji międzynarodowych w 2024 roku w stosunku do roku poprzedniego zwiększyła się i wyniosła 56. W 2024 roku Kraków dołączył do Stowarzyszenia „ATRIUM”, w mieście powstały także dwa nowe konsulaty: Indii oraz Tajlandii. Do końca roku funkcjonował konsulat Słowacji. W Krakowie działało 40 konsulatów, w tym 12 konsulatów generalnych.

W8_H, W16_H, W17_H (od 2023 roku do ruchu turystycznego wliczani są obywatele Ukrainy). Bogata oferta turystyczna Krakowa oraz jej rozpoznawalność w świecie powoduje, że od 2009 roku liczba odwiedzających Kraków w celach turystycznych wciąż wzrastała i w 2019 roku wyniosła 14,05 mln osób. Wzrost wielkości ruchu turystycznego zatrzymała pandemia koronawirusa, która rozpoczęła się na początku 2020 roku. W 2024 roku Kraków odwiedziło 14 720 000 gości, z czego 2 330 000 osób z zagranicy. Najwięcej gości do Krakowa przyjechało z Wielkiej Brytanii (20,6%), Niemiec (9,1%), Włoch (7,6%), USA (6,7%), Francji (4,8%) oraz Hiszpanii (3,9%). Kluczowe rynki, z których pochodzą odwiedzający Kraków od wielu lat pozostają w większości niezmiennie. Rok 2024 był czasem odbudowy turystyki w Krakowie, ale tylko jej części krajowej (wzrost o 9,8% udziału Polaków w ruchu turystycznym). Jednocześnie wśród odwiedzających zagranicznych (wliczając osoby z Ukrainy) zanotowano spadek o 5,3% z 2,46 mln w 2023 roku do 2,33 mln w 2024 roku.

W29_G Kraków z 24 spółkami zajmuje 3. miejsce pod względem liczby spółek giełdowych ogółem. Wyprzedza nas Warszawa (która, będąc siedzibą Giełdą Papierów Wartościowych, jest poza zasięgiem) i Wrocław (34 spółek).

W29_K Wydarzenia organizowane przez KBF zgromadziły (na żywo) 190 557 uczestników, o 89 tys. mniej niż w roku poprzednim.

W46_T W minionym roku odnotowano znaczący wzrost liczby pasażerów obsługiwanych przez krakowskie lotnisko, zarówno porównując z rokiem 2023, jak i 2022.

W48_T Rok 2024 to kolejny znaczący wzrost liczby pasażerów Szybkiej Kolei Aglomeracyjnej. Zdecydowany wzrost liczby pasażerów nastąpił w wyniku dalszego sukcesywnego rozwoju infrastruktury kolejowej i taboru SKA.

Polityki realizowane w 2024 roku w ramach Celu strategicznego I:

1. Polityka Zrównoważonej Turystyki Krakowa na lata 2021 – 2028

Programy strategiczne realizowane w 2024 roku w ramach Celu strategicznego I:

1. Program Strategiczny komunikacji marki Krakowa na lata 2023-2030

Tabela IX.5. Wydatki w ramach Budżetu Miasta na realizację Celu strategicznego I oraz celów operacyjnych w latach 2023-2024 (w zł)

	2023	2024
Cel strategiczny I Kraków – otwartą i harmonijną metropolią o znaczeniu międzynarodowym w sferach: innowacji, nauki, gospodarki i kultury	1 138 898 825	1 091 900 304
Cel operacyjny I.1 Kraków – węzłem w sieci metropolii Polski, Europy i świata	57 520 066	45 233 920
Cel operacyjny I.2 Skoordynowane wykorzystywanie potencjałów Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego (KOM)	1 081 378 759	1 046 666 384

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Tabela: IX.6. Wydatki na zadania związane z celami operacyjnymi realizowane przez Spółki Miasta Krakowa w 2024 roku (zł)

Nazwa Celu operacyjnego	Nazwa Spółki	Wydatki Spółek
CO-I-1 Kraków – węzłem w sieci metropolii Polski, Europy i świata	Arena Kraków SA	32 311 700

Źródło: dane z Raportów Zarządu spółek miejskich

Zadania realizowane przez Arenę Kraków SA w zakresie celu operacyjnego I.1. Kraków – węzłem w sieci metropolii Polski, Europy i świata polegały na organizacji wydarzeń i imprez głównie o charakterze sportowym i kulturalnym, o zasięgu ponadlokalnym, często międzynarodowym.

IX.2.2. Cel strategiczny II: Kraków – miasto rozwijające gospodarkę opartą na wiedzy

Uszczegółowieniem celu strategicznego są cele operacyjne:

1. II.1 Współpraca nauki, biznesu i samorządu
2. II.2 Wsparcie innowacyjności przedsiębiorstw
3. II.3 System kształcenia dostosowany do potrzeb gospodarki opartej na wiedzy

Wskaźniki realizacji Celu strategicznego II:

Tabela IX.7. Wskaźniki realizacji Celu strategicznego II:

Wskaźnik SRK 2030	Symbol wskaźnika	Wartość 2022	Wartość 2023	Wartość 2024	Wartość docelowa 2030
Wysokość dofinansowania projektów badawczych w krakowskich uczelniach ze środków Narodowego Centrum Nauki i Narodowego Centrum Badań i Rozwoju	W45_G	201,7 mln zł	49,1 mln zł	300,1 mln zł	Trend wzrostowy
Pozycja najlepszej krakowskiej uczelni w rankingu „Perspektyw”	W48_G	2	1	2	Utrzymanie 1. miejsca ex aequo w kraju
Średni wynik egzaminów maturalnych w stopniu podstawowym z matematyki	W52_E	67%	Formuła 2015: 59%; Formuła 2023: 78%	71%	Uzyskanie 1. miejsca w kraju

Odsetek uczniów przystępujących do egzaminów maturalnych w stopniu rozszerzonym z matematyki	W53_E	37%	40%	39%	Uzyskanie 1. miejsca w kraju
Średni wynik egzaminów maturalnych w stopniu podstawowym z języka polskiego	W55_E	59%	Formuła 2015: 63%; Formuła 2023: 70%	66%	Utrzymanie 1. miejsca w kraju
Odsetek uczniów przystępujących do egzaminów maturalnych w stopniu rozszerzonym z języka angielskiego	W54_E	76%	80%	76%	Utrzymanie 1. miejsca w kraju
Skumulowana powierzchnia biurowa na wynajem w Krakowie	W31_G	1 708 000 m ²	1 807 300 m ²	1 831 400 m ²	Utrzymanie 2. miejsca w kraju tj. przedział 847 801 – 5 045 400 m ²

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

W45_G W 2024 roku ze środków Narodowego Centrum Nauki i Narodowego Centrum Badań i Rozwoju krakowskim uczelniom przyznano dofinansowanie do 242 projektów naukowych o łącznej wysokości 300 113 612 zł. Liczba projektów, które uzyskały dofinansowanie zwiększyła się o ok. 50% w stosunku do roku poprzedniego (161 projektów naukowych). Projekty naukowe obejmują badania podstawowe, prace empiryczne lub teoretyczne mające przede wszystkim na celu zdobywanie nowej wiedzy o podstawach zjawisk i obserwowalnych faktów bez nastawienia na bezpośrednie zastosowanie komercyjne.

W48_G W opracowanym przez Wydawnictwo Edukacyjne „Perspektywy” Rankingu Uczelni Akademickich w 2024 roku najlepsza krakowska uczelnia Uniwersytet Jagielloński zajął 2. miejsce, Akademia Górniczo-Hutnicza nie zmieniła swojej lokaty i w dalszym ciągu została sklasyfikowana na czwartym miejscu. Ranking Uczelni Akademickich Perspektywy 2024 obejmuje polskie uczelnie akademickie (publiczne oraz niepubliczne), które posiadają uprawnienia do nadawania stopnia doktora w co najmniej jednej dyscyplinie naukowej oraz posiadają minimum 200 studentów studiów stacjonarnych. W Rankingu uwzględnione zostały uczelnie, które miały przynajmniej dwa roczniki absolwentów. Ranking uwzględnia 29 wskaźników zgrupowanych w siedem kryteriów: prestiż, absolwenci na rynku pracy, potencjał naukowy, innowacyjność, efektywność naukowa, warunki kształcenia i umiędzynarodowienie.

W52_E Średni wynik egzaminów maturalnych w 2024 roku w stopniu podstawowym z matematyki wyniósł 71% i był najwyższym wynikiem w porównaniu do miast będących punktem odniesienia (Warszawa, Wrocław, Gdańsk, Poznań, Łódź).

W53_E Odsetek uczniów szkół krakowskich, którzy wybrali egzamin na poziomie rozszerzonym z matematyki wyniósł 39% i był najwyższy, ex aequo z wrocławskim, wśród miast stanowiących punkt odniesienia (Warszawa, Wrocław, Gdańsk, Poznań, Łódź).

W55_E Średni wynik egzaminów maturalnych w 2024 roku w stopniu podstawowym z języka polskiego wyniósł 66% (był drugim wynikiem w Polsce, po Warszawie).

W54_E Odsetek uczniów przystępujących do egzaminów maturalnych w stopniu rozszerzonym z języka angielskiego wyniósł 76%.

W31_G Miasto Kraków z uwagą obserwuje sytuację na krakowskim rynku powierzchni biurowych oraz związanym z nim rynkiem nowoczesnych usług dla biznesu, które stanowią ważną gałąź lokalnej, nowoczesnej gospodarki. Podobnie jak w roku ubiegłym nastąpił wzrost skumulowanej wielkości powierzchni biurowej na wynajem z poziomu 1 807 300 m² w 2023 roku do poziomu 1 831 400 m² w 2024 roku. Kraków utrzymał pozycję najlepiej rozwiniętego rynku regionalnego powierzchni biurowej w Polsce (poza Warszawą).

Programy strategiczne realizowane w 2024 roku w ramach Celu strategicznego II:

1. Program Promocji Zatrudnienia, Aktywizacji Zawodowej dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2021-2025 /z perspektywą do 2030/ w GMK

Tabela IX.8. Wydatki w ramach Budżetu Miasta na realizację Celu strategicznego II oraz celów operacyjnych w latach 2023-2024 (w zł)

	2023	2024
Cel strategiczny II Kraków – miasto rozwijające gospodarkę opartą na wiedzy	22 610 299	37 084 963
Cel operacyjny II.1 Współpraca nauki, biznesu i samorządu	9 571 787	4 573 197
Cel operacyjny II.2 Wspieranie innowacyjności przedsiębiorstw	87 000	0
Cel operacyjny II.3 System kształcenia dostosowany do potrzeb gospodarki opartej na wiedzy	12 951 512	32 511 766

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

W zakresie Celu operacyjnego II-1 Współpraca nauki, biznesu i samorządu spółka Kraków Nowa Huta Przyszłości SA realizowała projekt strategiczny Gminy Miejskiej Kraków i Województwa Małopolskiego pn. Kraków – Nowa Huta Przyszłości, który ma istotne znaczenie dla rozwoju gospodarczego miasta. W 2024 roku zrealizowano działania w dwóch komponentach: Park Naukowo-Technologiczny „Branice” oraz Centrum Logistyczno-Przemysłowe „Ruszcza”. W pierwszym z nich skupiono się na przygotowaniach inwestycyjnych, rozwoju infrastruktury oraz współpracy z partnerami naukowymi i technologicznymi. W drugim prowadzono rozmowy nad utworzeniem Małopolskiej Giełdy Rolnej i nowej strefy aktywności gospodarczej oraz zapowiedziano budowę hubu technologiczno-produkcyjnego.

IX.2.3. Cel strategiczny III: Kraków – kreatywna i korzystająca z potencjału kulturowego nowoczesna metropolia

Uszczegółowieniem powyższego celu strategicznego są cele operacyjne:

1. III.1 Kraków - miastem europejskiej stolicy kultury
2. III.2 Wysokie kompetencje kulturalne mieszkańców

Wskaźniki realizacji Celu strategicznego III:

Tabela IX.9. Wskaźniki realizacji Celu strategicznego III

Wskaźnik SRK 2030	Symbol wskaźnika	Wartość 2022	Wartość 2023	Wartość 2024	Wartość docelowa 2030
Czytelnictwo - przeczytana przynajmniej jedna książka	W44_K	50,9%	b.d.	55,9%	Trend wzrostowy
Odsetek mieszkańców korzystających z wybranych usług kulturalnych (teatr, muzeum, galeria, filharmonia, opera)	W33_K	61,5%	b.d.	71,5%	Trend wzrostowy
Zadowolenie mieszkańców z dostępnej oferty kulturalnej	W14_K	75,3%	b.d.	77,5%	Utrzymanie poziomu lub trend wzrostowy
Liczba podmiotów w sekcji PKD kultura, rozrywka i rekreacja	W32_G	2 982	3 106	3 184	Trend wzrostowy
Liczba uczestników imprez artystyczno-rozrywkowych o charakterze masowym	W30_K	616 554	493 777	771 585	Utrzymanie poziomu lub trend wzrostowy

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Wskaźniki realizacji Celu strategicznego: W44_K, W33_K, W14_K, pochodzą z badania „Barometr Krakowski”, realizowanego co dwa lata. W 2024 roku wskaźniki te osiągnęły wartości wyższe niż w poprzedniej edycji badania. Wzrósł poziom czytelnictwa, korzystania z wybranych usług kulturalnych oraz zadowolenia mieszkańców z dostępnej oferty kulturalnej.

W32_G Wartość wskaźnika określającego liczbę podmiotów w sekcji PKD „R – kultura, rozrywka i rekreacja” utrzymała trend wzrostowy. Oznacza to powiększanie sektora kreatywnego tworzonego przez podmioty prowadzące działalność gospodarczą związaną z kulturą.

W30_K Liczba uczestników imprez artystyczno-rozrywkowych w Krakowie - wartość wskaźnika znacznie wzrosła w stosunku do poprzedniego roku.

Programy strategiczne realizowane w 2024 roku w ramach Celu strategicznego III:

1. Program Rozwoju Kultury w Krakowie do roku 2030.

Tabela IX.10. Wydatki w ramach Budżetu Miasta na realizację Celu strategicznego III oraz celów operacyjnych w latach 2023-2024 (w zł)

	2023	2024
Cel strategiczny III Kraków – kreatywna i korzystająca z potencjału kulturowego nowoczesna metropolia	170 945 966	280 544 820
Cel operacyjny III.1 Kraków - miastem europejskiej stolicy kultury	90 358 977	196 321 324
Cel operacyjny III.2 Wysokie kompetencje kulturalne mieszkańców	80 586 989	84 223 496

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

IX.2.4. Cel strategiczny IV: Kraków – miasto przyjazne do życia

Uszczegółowieniem celu strategicznego są cele operacyjne:

1. IV.1 Powszechnie dostępna, wysokiej jakości przestrzeń publiczna
2. IV.2 Zrewitalizowane obszary miejskie
3. IV.3 Zrównoważone Środowisko
4. IV.4 Przyjazny mieszkańcom, efektywny i ekologiczny system transportowy
5. IV.5 Wysoki poziom bezpieczeństwa w Krakowie
6. IV.6 Powszechność realizacji idei zdrowego i aktywnego życia

Wskaźniki realizacji Celu strategicznego IV:

Tabela IX.11. Wskaźniki realizacji Celu strategicznego IV

Wskaźnik SRK 2030	Symbol wskaźnika	Wartość 2022	Wartość 2023	Wartość 2024	Wartość docelowa 2030
Odsetek powierzchni Krakowa pokryty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	W2_P	76%	78%	79%	95%
Udział lasów w powierzchni miasta ogółem	W26_O	4,81%	4,87%	5,10%	7%
Liczba parków „kieszonkowych” (narastająco)	W27_O	36	40	43	70
Liczba dni z przekroczeniem dopuszczalnego poziomu stężeń dobowych pyłu zawieszonego PM10 w ciągu roku	W19_O	39	17	23	35
Udział transportu zbiorowego w podziale zadań przewozowych	W2_T	34,9%	b.d.	42,4%	Przedział 38 – 42%
Podział zadań przewozowych - rower	W22_T	7%	b.d.	5,4%	Przedział 13 – 17%
Indeks strachu przed przestępczością	W37_B	38,47	30,23	30,71	Trend spadkowy
Liczba przestępstw stwierdzonych na 100 tys. mieszkańców	W2_B	2 694,2	3 047,7	2 423,716	Trend spadkowy
Odsetek mieszkańców uprawiających regularnie aktywność fizyczną	W10_S	34,6%	b.d.	30,5%	Trend rosnący
Przeciętne dalsze trwanie życia dla kobiet (w wieku 0)	W12_Z	82,3	82,9	dane będą dostępne w październiku 2025 r.	86,1 lat
Przeciętne dalsze trwanie życia dla mężczyzn (w wieku 0)	W13_Z	75,9	77,1	dane będą dostępne w październiku 2025 r.	82,4 lata
Liczba zgonów związanych z chorobami cywilizacyjnymi w przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców (choroby układu oddechowego, układu krążenia, nowotwory)	W94_Z	827,0	781,99	dane będą dostępne w listopadzie 2025 r.	415
Uzyskany poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych	W52_U	27,15%	42,18%	52,33%	Przedział 20 – 60%

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

W2_P Powierzchnia miasta Krakowa, kształtowana przez samorząd planami zagospodarowania przestrzennego, podlegała w 2024 roku dalszemu zwiększeniu.

W26_O Zarząd Zieleni Miejskiej w Krakowie (ZZM) kontynuował realizację zadań związanych z Powiatowym Programem Zwiększania Lesistości. Wiosną 2024r zalesione zostały 2 tereny: o powierzchni 0,8 ha – 4 000 szt. Sadzonek i o powierzchni 0,51 ha – 2 550 szt. sadzonek. Wykonano poprawki (uzupełniono sadzonkami) powierzchnie leśne w Chałupkach, Witkowicach i w Baryczy - posadzono łącznie 8 450 szt. sadzonek. W październiku posadzono 40 szt. sadzonek na gruntach leśnych zarządzanych przez ZZM w Krakowie, przekazanych przez sprawców szkód w lasach komunalnych. W listopadzie posadzono łącznie 4 100 szt. sadzonek, w tym 3 000 sztuk jako zalesienia i 1 100 jako uzupełnienie luk w drzewostanach i ubytków w uprawach leśnych. Równolegle do działań prowadzonych w ramach Powiatowego programu zwiększenia lesistości miasta Krakowa w 2024 roku Zarząd Zieleni Miejskiej w Krakowie nabył 1,6035 ha gruntów w obrębie Łąk w Toniach, Lasu Prawiek, Lasu Wróblowice i w obrębie 103 Podgórze, w celu ochrony istniejących terenów leśnych przez włączenie ich do zasobu Gminy Miejskiej Kraków.

W27_O W celu poprawy dostępności terenów zieleni dla mieszkańców prowadzone były działania zmierzające do utworzenia nowych parków, skwerów, zieleńców. W 2024 roku zrealizowano kolejne 3 parki, których obecnie jest już 43. Nowe parki kieszonkowe to: Ogród Krakowianek, Gołębi Ogród Krakowian, Mrówkowy Ogród Krakowian. W 2024 roku Zarząd Zieleni Miejskiej w Krakowie zakończył budowę Parku Aleksandry cz. Północna, Parku Złocień, Parku Zakrzówek, Parku im. Wiśławy Szymborskiej, Parku Rzecznego Ogród Płaszów i Parku Staw Płaszowski. Kontynuowano zagospodarowanie Parku Duchackiego i Parku Rzecznego im. Włodzimierza Tetmajera. W 2024 roku rozpoczęto budowę parku miejskiego przy ul. W. Łokietka i ul. Składowej oraz Parku Kurczaba.

W19_O Konsekwentnie realizowane przez Miasto działania z zakresu ochrony powietrza przynoszą efekty w postaci odnotowywanych na stacjach pomiarowych stężeń, które ulegają w ostatnich latach sukcesywnemu obniżeniu. W roku 2024 podobnie jak w poprzednim na wszystkich ośmiu stacjach monitoringowych stężenia średnioroczne dla pyłu zawieszonego PM₁₀ zanotowały wartości zgodne z normą, tj. poniżej 40 µg/m³. Na przestrzeni ostatnich 10 lat obserwowany jest jednoznaczny trend spadkowy liczby dni ze stężeniami średniodobowymi (dopuszczalna liczba dni przekroczeń to 35 dni w roku).

W37_B Podobnie jak w latach ubiegłych, w 2024 roku poziom indeksu strachu przed przestępczością kształtował się w początkowej fazie stanu średniego. Wartość indeksu interpretuje się za pomocą trzech przedziałów: indeks niski to maksymalnie 29,9 pkt, indeks średni mieści się w przedziale pomiędzy 30 a 59,92 pkt, a próg wysoki to wartości pomiędzy 60 a 90 pkt. Indeks strachu określany jest w corocznych badaniach społecznych Urzędu Miasta Krakowa, pn. „Badanie dotyczące poczucia bezpieczeństwa mieszkańców Krakowa”.

W2_B W 2024 roku potwierdzono popełnienie 19 575 przestępstw, co oznacza istotny spadek w porównaniu z rokiem poprzednim, w którym odnotowano 24 511 takich czynów. Największy wpływ na tę zmianę miało zmniejszenie liczby przestępstw gospodarczych i narkotykowych, których dynamiczny wzrost w poprzednich latach uległ zahamowaniu. Spadek liczby

przestępstw jest po części efektem szeroko pojętych działań prewencyjnych, obejmujących zarówno inicjatywy podejmowane przez Policję jak i programy edukacyjne, kampanie społeczne oraz poprawę infrastruktury i warunków życia mieszkańców.

W10_S Odnotowano spadek aktywności mieszkańców Krakowa mierzony odsetkiem mieszkańców uprawiających regularnie aktywność fizyczną, w Badaniu Barometru Krakowskiego, które odbywa się w cyklu dwuletnim wartość wskaźnika wyniosła 30,5%, tj. 4,1% mniej jak w roku 2022.

W37_W W 2024 roku funkcjonowało 58 Centrów Aktywności Seniora, przybyły 3. CAS-y to miejsca, które dają sposobność integracji, aktywizacji społecznej osobom w wieku 60+, są usytuowane w różnych dzielnicach Krakowa, a ich pełną listę można znaleźć na stronie internetowej www.dlaseniora.krakow.pl.

W52_U Gmina Miejska Kraków w 2024 roku uzyskała poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych 52,33% przy wymaganych 45%. Wartość ta została ujęta w sprawozdaniu Prezydenta Miasta Krakowa z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2024 roku, niezatwierdzonym przez Marszałka Województwa wg stanu na 9 kwietnia 2025 roku. Przy obliczaniu poziomu uwzględniono m.in. odpady o kodzie 19 01 12 – Żużle i popioły paleniskowe inne niż wymienione w 19 01 11, wytworzone w Zakładzie Termicznego Przekształcania Odpadów i poddane procesowi recyklingu.

W2_T Udział transportu zbiorowego w podziale zadań przewozowych w 2024 roku wzrósł o 7,5 punktu procentowego w stosunku do roku 2022. W 2024 roku według szacunkowych danych, komunikacją miejską przewieziono około 368,1 milionów pasażerów (w 2023 roku około 351,9 mln, w 2022 roku - około 345,8 mln).

W22_T Udział transportu rowerowego w podziale zadań przewozowych w 2024 roku zmalał o 1,6 punktu procentowego w stosunku do roku 2022. W 2024 roku na 17 licznikach ruchu rowerowego, zamontowanych przy drogach rowerowych na terenie Krakowa, zarejestrowano 8 482 614 przejazdów.

Polityki realizowane w 2024 roku w ramach Celu strategicznego IV:

1. Kierunki Rozwoju i Zarządzania Terenami Zieleni w Krakowie.
2. Program Ochrony Powietrza dla Województwa Małopolskiego.
3. Program Ochrony Środowiska dla Miasta Krakowa.
4. Polityka Transportowa dla Miasta Krakowa.
5. Plan Adaptacji Miasta Krakowa do zmian klimatu do roku 2030.
6. Plan Ograniczenia Skutków Powodzi oraz Odwodnienia Miasta Krakowa.
7. Plan Gospodarki Odpadami Województwa Małopolskiego na lata 2023-2028

Programy strategiczne oraz Portfel projektów realizowane w 2024 roku w ramach Celu strategicznego IV:

1. Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Gminy Miejskiej Kraków oraz gmin sąsiadujących, z którymi Gmina Miejska Kraków zawarła porozumienie w zakresie organizacji publicznego transportu zbiorowego.
2. Powiatowy program zwiększenia lesistości Miasta Krakowa na lata 2018-2040.
3. Studium podstawowych tras rowerowych.
4. Program obsługi parkingowej dla Miasta Krakowa.
5. Program rozwoju odnawialnych źródeł energii na obszarze Gminy Miejskiej Kraków.
6. Program termomodernizacji budynków jednorodzinnych dla Miasta Krakowa.
7. Program poprawy bezpieczeństwa dla miasta Krakowa na lata 2022-2024 pn. „Bezpieczny Kraków”.
8. Portfel Projektów „Zeroemisyjny Kraków”.
9. Portfel Projektów „Plan Zrównoważonej Mobilności Metropolii Krakowskiej”

Tabela IX.12. Wydatki w ramach Budżetu Miasta na realizację Celu strategicznego IV oraz celów operacyjnych w latach 2023-2024 (w zł)

	2023	2024
Cel strategiczny IV Kraków – miasto przyjazne do życia	1 330 855 421	989 706 357
Cel operacyjny IV.1 Powszechnie dostępna, wysokiej jakości przestrzeń publiczna	112 296 383	87 471 661
Cel operacyjny IV.2 Zrewitalizowane obszary miejskie	32 519 379	35 469 091
Cel operacyjny IV.3 Zrównoważone środowisko	369 314 071	386 943 869
Cel operacyjny IV.4 Przyjazny mieszkańcom, efektywny i ekologiczny system transportowy	525 908 413	336 792 662
Cel operacyjny IV.5 Wysoki poziom bezpieczeństwa w Krakowie	29 682 598	36 539 875
Cel operacyjny IV.6 Powszechność realizacji idei zdrowego i aktywnego życia	260 134 577	106 462 199

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Tabela IX.13. Wydatki na zadania związane z Celami operacyjnymi, realizowane przez Spółki Miasta Krakowa w 2024 roku. (zł)

Nazwa Celu operacyjnego	Nazwa Spółki	Wydatki Spółek
CO-IV-3 Zrównoważone Środowisko	Wodociągi Miasta Krakowa SA	82 684 000
CO-IV-3 Zrównoważone Środowisko	Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej SA	115 210 000
CO-IV-3 Zrównoważone Środowisko	Krakowski Holding Komunalny SA	9 646 645
CO-IV-3 Zrównoważone Środowisko	Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania sp. z o.o.	87 020 303

Źródło: dane z Raportów Zarządu spółek miejskich

Zadania realizowane przez spółki Miasta Krakowa w zakresie Celu strategicznego IV obejmowały:

- w zakresie celu CO-IV-3 Zrównoważone Środowisko
  - Zadania realizowane przez Wodociągi Miasta Krakowa SA obejmowały m.in: programy/projekty rozwojowe, zwiększanie dostępności usług poprzez budowę i rozbudowę urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych.
  - Zadania realizowane przez Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej SA obejmowały m.in: realizację programów/projektów rozwojowych, związanych z wymianą i modernizacją sieci ciepłych oraz poprawę efektywności, przyłączenia nowych odbiorców.
  - Zadania realizowane przez Krakowski Holding Komunalny SA obejmowały rozbudowę ZTPO w Krakowie o instalację odzysku ciepła ze spalin, remonty, przegląd roczny całościowy ZTPO.
  - Zadania realizowane przez Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania sp. z o.o. obejmowały realizację Zakładu Recyklingu Tworzyw Sztucznych w ramach budowanego Centrum Recyklingu Odpadów Komunalnych (CROK) w Krakowie i wymianę taboru na ekologiczny.

IX.2.5. Cel strategiczny V: Silna wspólnota samorządowa mieszkańców Krakowa

Uszczegółowieniem celu strategicznego są cele operacyjne:

1. V.1 Wysoki poziom partycypacji społecznej mieszkańców
2. V.2 Silny sektor organizacji społecznych (pozarządowych)
3. V.3 Spójność społeczna

Wskaźniki realizacji Celu strategicznego V:

Tabela IX.14. Wskaźniki realizacji Celu strategicznego V

Wskaźnik SRK 2030	Symbol wskaźnika	Wartość 2022	Wartość 2023	Wartość 2024	Wartość docelowa 2030
Aktywność mieszkańców w głosowaniu na projekty w ramach budżetu obywatelskiego	W6_D	5,35%	8,64%	8,06%	Trend wzrostowy
Zadowolenie z możliwości wpływania na władze miasta	W23_D	40,3%	b.d.	36,3%	Trend wzrostowy
Liczba organizacji pozarządowych wnioskujących o wsparcie	M25_D	797	637	1 110	Trend wzrostowy
Skala interwencji w ramach zadań pomocy społecznej w Gminie Miejskiej Kraków	W1_W	3,9%	3,9%	3,3%	Trend spadkowy
Liczba Centrów Aktywności Seniora	W37_W	51	55	58	Ok. 70

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

W6_D Wskaźnik udziału w głosowaniu na projekty budżetu obywatelskiego w 2024 roku był nieznacznie niższy niż w 2023 roku, kiedy osiągnął rekordową wartość 8,64%. Jednak wartość powyżej 8% w 2024 roku nadal stanowi jeden z najlepszych wyników od 2014 roku, czyli od początku istnienia tej formy finansowania inicjatyw i projektów obywatelskich.

Wskaźnik W23_D pochodzi z badania społecznego „Barometr Krakowski”, realizowanego co dwa lata. Jego wartość w 2024 roku spadła w stosunku do wyniku z 2022 roku, który był najwyższy w historii tego badania.

M25_D W 2024 roku liczba organizacji pozarządowych wnioskujących o wsparcie realizacji zadania publicznego wyniosła 1 110, więcej o ok. 74% w stosunku do poprzedniego roku. Zwiększająca się liczba NGO wnioskujących o wsparcie z budżetu Miasta świadczy o wzroście aktywności organizacji, które poszukują finansowania dla swoich inicjatyw z różnych źródeł.

W1_W Odsetek osób w rodzinach objętych pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, odniesiony do liczby mieszkańców Krakowa utrzymywał się w latach 2022-2023 na porównywalnym poziomie, w roku 2024 wartość wyniosła 3,3% -

W37_W - W 2024 roku funkcjonowało 58 Centrów Aktywności Seniora, przybyły 3. CAS-y to miejsca, które dają sposobność integracji, aktywizacji społecznej osobom w wieku 60+, są usytuowane w różnych dzielnicach Krakowa, a ich pełną listę można znaleźć na stronie internetowej www.dlaseniora.krakow.pl

Polityki realizowane w 2024 roku w ramach Celu strategicznego V:

1. Wieloletni Program Współpracy Gminy Miejskiej Kraków z Organizacjami Pozarządowymi.
2. Polityka mieszkaniowa Gminy Miejskiej Kraków.

Programy strategiczne realizowane w 2023 roku w ramach Celu strategicznego V:

1. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Krakowa 2030.
2. Powiatowy Program Działania na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2023 - 2026.
3. Program „Otwarty Kraków” na lata 2024-2028.
4. Program aktywnego uczestnictwa młodzieży w życiu miasta „Młody Kraków” na lata 2024-2028.
5. Program Aktywności Społecznej i Integracji Osób Starszych na lata 2021-2025 (PASIOS).
6. Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Kraków oraz zasobem tymczasowych pomieszczeń na lata 2021-2025.

Tabela IX.15. Wydatki w ramach Budżetu Miasta na realizację Celu strategicznego V oraz celów operacyjnych w latach 2023-2024(w zł)

	2023	2024
Cel strategiczny V Silna wspólnota samorządowa mieszkańców Krakowa	597 193 361	685 564 095
Cel operacyjny V.1 Wysoki poziom partycypacji społecznej mieszkańców	2 505 004	6 446 800
Cel operacyjny V.2 Silny sektor organizacji społecznych (pozarządowych)	1 627 682	2 507 041
Cel operacyjny V.3 Spójność społeczna	593 060 675	676 610 254

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

IX.2.6. Cel strategiczny VI: Kraków – nowocześnie zarządzana metropolia

Uszczegółowieniem celu strategicznego są cele operacyjne:

1. VI.1 Przyjazna i sprawna administracja
2. VI.2 Wysoka jakość strategicznego zarządzania miastem

Wskaźniki realizacji Celu strategicznego VI:**Tabela IX.16. Wskaźniki realizacji Celu strategicznego VI**

Wskaźnik SRK 2030	Symbol wskaźnika	Wartość 2022	Wartość 2023	Wartość 2024	Wartość docelowa 2030
Rating Krakowa	W32_A	A-	A-	A-	Najwyższa możliwa w kraju
Liczba udostępnionych usług elektronicznych (na poziomie informatyzacji umożliwiającym załatwienie przez Internet w całości lub w części)	W16_A	157	159	162	100% świadczonych
Wskaźnik satysfakcji klienta zewnętrznego	W22_A	4,47	4,53	44 Zmiana metodyki badania od 2024 r.	Trend wzrostowy
Poziom długu publicznego	W33_A	64,98%	82,58%	75,90%	Trend spadkowy

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

W32_A W 2024 roku amerykańska agencja ratingowa Standard & Poor's (S&P) podtrzymała długoterminową ocenę wiarygodności kredytowej Krakowa na poziomie A- oraz oceniła perspektywę jako stabilną. Ocena wiarygodności kredytowej Krakowa jest najwyższą z możliwych do uzyskania przez jednostkę samorządu terytorialnego w kraju, zgodnie z zasadą nieprzyznawania samorządom lokalnym ratingu wyższego niż rating państwa. Utrzymanie ratingu Krakowa na dotychczasowym poziomie wynika z zauważalnych korzyści płynących z reformy finansowania samorządów, w tym z ustabilizowania dochodów i docelowo stworzenia warunków do wzrostu wpływów z podatków PIT oraz CIT. Wdrożenie przez władze Miasta Krakowa, środków oszczędnościowych, zmierza do zachowania solidnej płynności finansowej, zmniejszenia deficytu i wzrostu nadwyżki operacyjnej. Agencja S&P podkreśla, iż Kraków cieszy się niższą stopą bezrobocia od średniej krajowej oraz rosnącą liczbą ludności. Niedawna reforma podatkowa doprowadzi do silniejszego oraz bardziej przewidywalnego wzrostu dochodów podatkowych, co wzmocni potencjał gospodarczy Miasta, jak również wpłynie pozytywnie na zdolności inwestycyjne.

W16_A W 2024 roku wprowadzono aplikację do zarządzania portfelem usług, czego bezpośredni skutek stanowiła zmiana sposobu przygotowywania i publikowania kart usług. W pierwszym kwartale 2024 roku – w oparciu o wspomnianą aplikację – została przeprowadzona aktualizacja opisów kart usług administracyjnych (procedur zewnętrznych) oferowanych mieszkańcom przez Gminę Miejską Kraków. W wyniku tego działania liczba oferowanych usług została zmniejszona z 713 w roku 2023 do 681 w roku 2024. Głównymi determinantami owej redukcji liczby usług była konsolidacja niektórych usług oraz wycofanie usług nieaktualnych lub nieużywanych. Dostępność usług publicznych drogą elektroniczną, możliwych do załatwienia przez Internet w całości lub w części wynosi 162, czyli jest na poziomie 24% w stosunku do wartości docelowej, która obejmuje dostępność usług na wszystkich poziomach informatyzacji – począwszy od informacji dotyczącej sposobu załatwienia sprawy bez możliwości złożenia wniosku drogą elektroniczną aż do możliwości załatwienia Usługi w całości przez Internet. W 2024 roku wartość docelowa 100% = 681 usług administracyjnych.

W22_A W 2024 roku została zmieniona metodyka badania satysfakcji klientów Urzędu z uwagi na zbyt mały potencjał doskonalenia wynikający z dotychczasowej metodologii. Głównymi determinantami tej zmiany była konieczność zwiększenia próby badawczej, uwzględnienia nowych lokalizacji oraz usług świadczonych online, jak również zwiększenia precyzji wskaźnika głównego w celu rzeczywistego odzwierciedlenia odczuć klientów Urzędu Miasta Krakowa. W tym celu zastosowano wskaźnik NPS (ang. *Net Promoter Score*) stanowiący alternatywę dla tradycyjnych badań satysfakcji klientów określonej organizacji. Wskaźnik przyjmuje wartość z zakresu od -100 do +100. Ujemne wartości wskaźnika NPS oznaczają, iż organizacja posiada więcej krytyków niż osób pozytywnie odbierających jej działania. Natomiast dodatnie wartości wskaźnika NPS uznawane są za wynik pozytywny. W badaniu przeprowadzonym jesienią 2024 roku znowelizowany wskaźnik satysfakcji klientów dla Urzędu Miasta Krakowa wyniósł łącznie 44 – w tym 49 dla klientów badanych stacjonarnie oraz 38 dla klientów korzystających z usług online.

W33_A Wskaźnik pozwala obserwować poziom wymagalnych zobowiązań dłużnych krótko i długo terminowych w stosunku do sumy dochodów bieżących i majątkowych. Przyjmuje się, że korzystna sytuacja finansowa w zakresie długu publicznego występuje wówczas, gdy

na przestrzeni lat poszczególne wartości wskaźnika tworzą trend spadkowy. Po zmianie ustawy o finansach publicznych wskaźnik ten pełni funkcję informacyjną.

Zmiany wynikające z programu Polski Ład spowodowały bezprecedensowe ubytki dochodów, zwłaszcza z tytułu udziałów w PIT, co niekorzystnie wpłynęło na kształtowanie się wskaźnika. Jednocześnie galopująca inflacja, konflikt zbrojny w Ukrainie oraz wzrost stóp procentowych przyczyniły się do bardzo dużych wzrostów wydatków, które należało zabezpieczyć m.in. poprzez planowane zadłużenie Miasta.

Analizując wartość wskaźnika w stosunku do ubiegłego roku, można zauważyć pozytywną zmianę, polegającą na obniżeniu wskaźnika. Taka sytuacja daje nadzieję na stabilizowanie się relacji zobowiązań do dochodów, czego efektem może być, w dłuższym horyzoncie czasowym, znacząca poprawa kondycji finansowej Miasta.

Programy strategiczne oraz Portfel projektów realizowany w 2024 r. w ramach Celu strategicznego VI:

1. Program pn. „RDZENÍ – Centralny System Informatyczny GMK”
2. Program Elektroniczna Komunikacja i Obsługa (EKO)
3. Portfel projektów „Kraków - Smart City”

Tabela IX.17. Wydatki w ramach Budżetu Miasta na realizację Celu strategicznego VI oraz celów operacyjnych w latach 2023-2024 (w zł)

	2023	2024
Cel strategiczny VI Kraków – nowocześnie zarządzana metropolia	34 596 035	216 749 458
Cel operacyjny VI.1 Przyjazna i sprawna administracja	18 443 525	195 297 714
Cel operacyjny VI.2 Wysoka jakość strategicznego zarządzania miastem	16 152 510	21 451 744

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

IX.3. Informacja o pracach nad aktualizacją „Strategii Rozwoju Krakowa. Tu chcę żyć. Kraków 2030”

Rada Miasta Krakowa w dniu 6 lipca 2022 r. przyjęła uchwałę nr XCII/2502/22 o przystąpieniu do aktualizacji „Strategii Rozwoju Krakowa. Tu chcę żyć. Kraków 2030.”

W dniu 3 lipca 2024 roku Rada Miasta Krakowa IX kadencji, uchwałą nr VII/116/24 podjęła decyzję o wznowieniu prac nad aktualizacją Strategii Rozwoju Krakowa. „Tu chcę żyć. Kraków 2030”.

Zarządzeniem Prezydenta Miasta Krakowa nr 2594/2024 z dnia 2 października 2024 roku powołano Zespół Zadaniowy ds. przygotowania projektu aktualizacji dokumentu „Strategia Rozwoju Krakowa. Tu chcę żyć. Kraków 2030.”

16 października 2024 roku odbyło się pierwsze posiedzenie Zespołu zadaniowego ds. Przygotowania projektu aktualizacji dokumentu.

W minionym roku w ramach spotkań zespołu zadaniowego zrealizowano I etap prac do których należało:

- opracowanie wyników diagnozy,
- aktualizacja analizy SWOT,
- opracowanie priorytetowych wyzwań strategicznych na podstawie wniosków z diagnozy,
- opracowanie drzewa Celów strategicznych oraz zasad wyboru działań i kryteriów zgodności z celami operacyjnymi i strategicznymi,
- informacje o przebiegu prac publikowane były na bieżąco na stronie www.strategia.krakow.pl oraz na profilu w serwisie Facebook www.facebook.com/StrategiaRozwojuKrakowa.

Urząd Miasta Krakowa
WYDZIAŁ STRATEGII I FUNDUSZY
EUROPEJSKICH

31-047 Kraków
ul. Sarego 4
si.umk@um.krakow.pl
www.krakow.pl